ZA SLOVENIJO

Stane Granda

PRVA ODLOČITEV SLOVENCEV ZA SLOVENIJO

KORENINE
NOVA REVIJA

Stane Granda

PRVA ODLOČITEV SLOVENCEV ZA SLOVENIJO

Stane Granda

PRVA ODLOČITEV SLOVENCEV ZA SLOVENIJO

Dokumenti z uvodno študijo in osnovnimi pojasnili

KORENINE
nova REVIJA

12632

N 20 -12- 1999 /557

Stane Granda se je rodil 8. aprila 1948 v Novem mestu. Njegov oče je bil obrtnik, čevljar, mati pa gospodinja in kasneje delavka v Labodu, vendar so doma veliko kmetovali, kar ga je izjemno povezalo z zemljo. Zato še danes trdi, da je po prepričanju kmet.

Odraščal je pod mogočno, starožitno kapiteljsko cerkvijo in v neposredni soseščini Dolenjskega muzeja, kar mu je že v otroštvu vlilo ljubezen do preteklosti. Osnovno šolo in gimnazijo je obiskoval v Novem mestu. Že kot gimnazijec je tesno sodeloval s prof. Jankom Jarcem, ravnateljem Dolenjskega muzeja, in tamkajšnjim arheologom Tonetom Knezom, ki mu je tudi pomagal pri arheoloških izkopavanjih in manualnih delih, povezanih z arheološkimi najdbami. Študiral je zgodovino in sociologijo v Ljubljani in diplomiral z raziskavo o Graški Sloveniji v letu 1848/49 pri akad. prof. dr. Franu Zwitterju. Naloga je bila nagrajena s Prešernovo nagrado za študente. Leta 1973 se je zaposlil na Inštitutu za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani kot asistent za agrarno zgodovino. Tam je nanj v strokovnem pogledu zelo vplivala skupina zgodovinarjev, ki se je zbirala pri dr. Francu Kresalu in katere osrednja osebnost je bil žal že pokojni izjemni gospodarski zgodovinar dr. Jože Šorn.

Po magistrskem delu, v katerem je obravnaval obremenitev slovenskega kmeta z davki v letih 1848–1914, ga je pokojni akad. prof. dr. Fran Zwitter 1979. leta sprejel na akademijski Zgodovinski inštitut Milka Kosa, ki ga je vodil. Poleg njega so poslej v strokovnem pogledu nanj intenzivneje vplivali dr. Pavle Blaznik, dr. Božo Otorepec, akad. dr. Sergij Vilfan, akad. prof. dr. Ferdo Gestrin in akad. prof. dr. Vasilij Melik. Zaradi sodelovanja z njimi se je lahko izognil marsikateri izmed pomanjkljivosti, ki običajno spremljajo raziskovalčev razvoj. Poleg gospodarske in socialne zgodovine se je tedaj začel intenzivno ukvarjati tudi s politično zgodovino, zlasti z narodnim gibanjem. Sprva je nameraval napisati disertacijo o začetkih zavarovalništva na Slovenskem, zlasti v povezavi s Prvo občno zavarovalno banko Slovenije, ki so jo uničile posledice borznega zloma 1873. leta in premajhna strokovna usposobljenost njenih voditeljev. Po nekaj letih dela je zaradi nekaterih strokovnih problemov ta načrt opustil in doktoriral z razpravo *Dolenjska v revolucionarnem letu 1848/49*, ki je izšla 1995. leta v Novem mestu.

Strokovno delo Staneta Grande je usmerjeno na več področij. Prvo je gospodarsko in je povezano z agrarnim vprašanjem v najširšem smislu, zgodovino bank in zadružnim gibanjem. Drugo je krajevna zgodovina, kjer - zlasti za manjše regije okoli večjih krajev - z mikroštudijami raziskuje gospodarska in socialna vprašanja ter njihove politične posledice. Tretje in v zadnjih letih osrednje področje je slovensko narodno gibanje, zlasti revolucionarno leto 1848/49. Tu je poleg Dolenjske na novo obdelal še Gradec in obsežno območje Slovenskih goric, gornji del Gorenjske in Istro ter Koroško in se lotil gospodarskih razmer in začetkov ženskega političnega delovanja v tem letu. Torej mu preostajajo za podrobnejše raziskave še širše celjsko območje, območje Kamnika in Škofje Loke ter Notranjska.

Peticije za Združeno Slovenijo je iskal vse od leta 1972 in jih po skoraj dvajsetletnem iskanju z obilo sreče in finančno pomočjo dunajskega Inštituta za vzhodno in jugovzhodno Evropo našel v Hišnem, dvornem in državnem arhivu na Dunaju. Kot Slovenec, aktivni udeleženec vojne za Slovenijo 1991. leta, je izjemno srečen, da sme v letih, ki se prevešajo iz 150. obletnice prvega slovenskega narodnega političnega programa v 10-letnico samostojne slovenske države, stopiti pred svoje rojake z najprepričljivejšimi dokazi, da je tudi politično slovenstvo že ob svojih javnih začetkih uživalo kar najširšo ljudsko podporo in da ni bilo nikoli izmišljotina ozkega kroga slovenskih izobražencev.

Vsebina

Predgovor 9

Prvi del

Uvod 13

Oblikovanje slovenskega narodnega programa 17

Nastanek peticije za Zedinjeno Slovenijo 25

Oblika peticije 61

Razširjanje peticije 63

Podpisovanje peticij 81

Verodostojnost podpisov 89

Nasprotniki peticij 93

Uspeh in odmev podpisovanja peticije 119

Drugi del

Peticije 130

Kazalo peticij 553

Povzetek

Prva odločitev Slovencev za Slovenijo 555

General Survey

The first decision by Slovenes for the formation of Slovenia 571

Predgovor

Ob nastanku samostojne slovenske države so se nekateri, tudi zlonamerno, spraševali, ali se je res z njo uresničil slovenski sen. Odgovor je enostaven: »Kakor za koga.« Gotovo je tisti, ki so z njo izgubili pridobljene in celo prirojene privilegije ali pa se zgolj bali, da so ogroženi, niso bili veseli. In teh ni bilo malo. Kolikor mi spomin seže nazaj, sem vedno poznal ljudi, ki so si želeli samostojnost Slovencev. Ker je to ena najbolj naravnih želja, ne dvomim, da je obstajala tudi v preteklosti. Neslovenski oblastniki so vedno poskrbeli, običajno predvsem z vsiljeno samocenzuro, da se o takih željah in zamislih ni pisalo. Zato je bolj kot iskati dokumente v tej smeri, treba pretresati in ocenjevati dejanja, ki so varovala naš obstoj, mu dajala smisel in določala cilje ter ga pripeljala do ključnega koraka.

Knjiga *Prva odločitev Slovencev* za Slovenijo govori o dogodkih pred 150 leti, ko so Slovenci prvič javno zahtevali združitev vseh Slovencev in široko avtonomijo. Ne moremo jim pripisati odkritega izražanja želje po samostojni slovenski državi, ne moremo pa prezreti dejstva, da so posejali seme, iz katere je ta zrasla.

Pričujoče delo je dvodelno. V prvem je prikazan razvoj programa Združene Slovenije, ki žal še ne more biti izčrpen. Še vedno je znanih premalo dejstev, ki bi nam pobliže osvetlila njegovo nastajanje v desetletjih pred letom 1848. Nedvomno je tesno povezan s prizadevanji za poenotenje slovenskega jezika. Njihova obravnava bi presegla osnovni namen te knjige. Sledi mu opis prizadevanj, da bi idejo kar največ ljudi spoznalo, jo sprejelo in zahtevalo od takratnih oblasti, da jo uresničijo. Pisan je sicer strokovno, poskuša pa biti preprost, jasen in prepričljiv. Prav zato so uporabljeni številni citati, ki v takratni slovenščini poročajo o idejah, delovanju in ciljih nekaterih tedanjih znanih in manj znanih Slovencev. Eni so izgorevali za Združeno Slovenijo in bili zaradi nje celo preganjani, drugi so ji nasprotovali, tretji so bili mlačni. Iz citiranih besedil lahko spoznavamo tudi takratno slovensko politično izrazoslovje, ki se je komaj rojevalo. Danes se nam dozdeva marsikaj težje razumljivo, vendar je z malo dobre volje to lahko dojeti. Drugi del knjige predstavljajo kopije ohranjenih podpisnih pol in prepisi podpisov s kratkimi komentarji. Kjer na desno stran ni bilo mogoče prepisati vseh imen, smo na naslednji strani ponovili isto stran peticijske pole in nadaljevali s prepisi.

Obseg prepisa na konkretni strani je prikazan ob robu kopije peticije. V prvi vrsti nas zanimajo seveda tiste osebe, ki so podpisale slovenske zahteve, vendar objavljeni podatki dajejo še številne druge informacije o takratni slovenski družbi. Dokumente velja brati in ocenjevati tudi v tej luči.

Finančne in tehnične ovire ne dopuščajo možnosti, da bi imela knjiga krajevni in zlasti osebni register. Nenazadnje bi slednji pomenil ponatis večine knjige. Bralec, ki želi izvedeti, če so med podpisniki tudi njegovi predniki, jih mora poiskati s pomočjo zemljevida in seznama peticij v kazalu. Glede na to, da so nekateri priimki zapisani fonetično, na primer Lenč namesto Lindič ali Kükel namesto Kikelj, da o nemških oblikah slovenskih priimkov niti ne govorimo, mora dejansko prebrati vse podpisnike tistega kraja ali širšega območja, kjer naj bi živeli njegovi predniki.

Knjiga je v prvi vrsti namenjena domači in tuji strokovni javnosti. Hkrati naj bi zadovoljila kar najširši krog bralcev. Vsem tistim, ki so odprti za preteklost in jih s podpisniki takratne peticije za Združeno Slovenijo vežeta ljubezen in zvestoba do lastnega naroda, ne glede na politično prepričanje in svetovni nazor, odpira številna in raznovrstna vprašanja. Verjetno celo taka, na kakršna nismo znali odgovoriti ali kakršnih si celo nismo znali zastaviti. V nobenem primeru si namreč ne domišljamo, da je delo povsem izčrpno in dokončno.

Prvi del

Uvod

Vsak narod ima veliko zgodovinskih dogodkov, ki jih smatra za ključne ali vredne posebnega spomina. *»Pomlad narodov«* 1848. leta pa ni nadvse pomembna obletnica le za nas, ampak ima izreden pomen za vse tiste evropske narode, ki pripadajo zahodnoevropskemu civilizacijskemu krogu. Na poudarjanje pomena nekega dogodka ali pa kar celega leta ima pogosto veliko večji vpliv sodobno politično dogajanje kot pa dogodek sam. Revolucionarno leto 1848/49 je kot splet številnih dogodkov dokaj specifično, saj so ga že takratna dogajanja tako zaznamovala, da mu izjemnosti kasneje ni mogel nihče odvzeti. »Tako imenitnega časa za vse Slovence še ni bilo, kar sonce sije, in Bog sam ve ali kadaj kaj takega za Slovence bode,« ga je že takrat označila ena naših osrednjih osebnosti tistega leta, koroški Slovenec Matija Majar - Ziljski, takrat kaplan v Celovcu.[1] Zaznamovali sta ga odprava fevdalizma in oblikovanje ali natančneje razglasitev slovenskega narodnega programa. Slednji zahteva združitev vseh Slovencev v eno upravno enoto z lastnim parlamentom in slovenskim uradnim jezikom. Ti dve zahtevi sta bili v skoraj poldrugem naslednjem stoletju poglavitno gibalo političnega življenja na Slovenskem. Politično dogajanje in različni državni okviri so jima dajali še različne pridatke. Že v času razglasitve slovenskih političnih zahtev so hkrati zahtevali ohranitev Avstrijskega cesarstva zunaj Združene Nemčije. Kasneje, na primer na taborskih shodih 1868-1871 in pozneje, so dodajali še različne druge južnoslovanske povezave, tudi gospodarske aktualne potrebe, ob koncu Avstro-Ogrske celo jugoslovanski okvir. V znameniti Slovenski deklaraciji SLS ali punktacijah iz konca leta 1932 je bila izražena nujnost združitve vseh Slovencev, dotlej pa tak položaj v Jugoslaviji *(»nacionalna individualnost, ime, zastava, etnična skupnost, finančna samostojnost, politična in kulturna svoboda, radikalna socialna zakonodaja, ki more zagotoviti življenjske koristi in harmonično razvijanje vseh potrebnih in produktivnih poklicev, posebno kmečkega in delavskega razreda«)*, da bo vzpodbujal dele naroda, ki žive v sosednih državah. Na Čebinah 1937 je ideja Združene Slovenije dobila še komunistične in 1941 protiimperialistične in protifašistične pridatke. Bila je živa med II. svetovno vojno. Zanjo so se zavzemali tako v revolucionarnem kot protirevolucionarnem taboru. Bila je izhodišče za pripravo zahtev o povojnih mejah Jugoslavije in naš maksi-

[1] Slava Bogu v višavah in na zemlji mir ljudem dobrega serca! Novice, 29. 3. 1848.

malistični cilj na mirovnih konferencah. Po določitvi meja z Avstrijo, Italijo in Madžarsko je bila ideja Združene Slovenije pomemben politični vzpodbujevalec pri zahtevah po zaščiti narodnih pravic primorskih, koroških in porabskih Slovencev. Kasneje so jo slovenski politiki skušali modernizirati in nadomestiti z idejo enotnega slovenskega kulturnega prostora, kar je bil seveda samo zadnji v nizu poizkusov gnilih kompromisov z, tokrat beograjskimi, politiki. Oblast samostojne slovenske države kaže z oblikovanjem skupnega ministrstva za zamejske Slovence in Slovence po svetu temeljno nerazumevanje ideje Združene Slovenije.

Ideja o Sloveniji kot samostojni in neodvisni državi izhaja iz političnega programa Združene Slovenije iz leta 1848. To je tako jasno in nedvoumno, kot ob rojstvu dojenčka, da bo ob normalnem razvoju zapustil starše in si omislil samostojno življenje, čeprav tega v tistem trenutku in še vsaj poldrugo desetletje kasneje nihče javno ne ugotavlja in poudarja. Prav zato ideje Združene Slovenije nobena oblast, od nekdanje avstrijske[2] do zadnje jugoslovanske ni marala. Nanjo so gledale sumničavo, jo pogosto maličile in zavračale. Ker so se slovenski vodilni politiki vseh barv in smeri tega jasno zavedali, so jo običajno poudarjali predvsem takrat, kadar so bili v opoziciji ali pa so hoteli kaj iztržiti od oblasti ali pa se prikupiti slovenskim volilcem.

Po dosedaj znanih podatkih je prvi zapisal nujnost samostojne slovenske države pesnik Božo Vodušek 1926. ali 1927. leta v članku Etika in politična miselnost Slovencev: »Lastna država je za narod enak ideal kakor za poedinca osebna svoboda. Ona je za narod ravno tako nujna zapoved samospoštovanja, kakor za poedinca.«[3] V takem razmišljanju gotovo ni bil osamljen, sicer članek ne bi bil objavljen. Slovenska politika mu je zaradi oportunizma in jugoslovenarstva ter kasneje Aleksandrove diktature počasi sledila.[4]

Nove ideje o samostojni slovenski državi je sprožila II. svetovna vojna. Njihov razširjevalec v svobodnem svetu je bil frančiškan in izseljenski duhovnik v ZDA p. Kazimir Zakrajšek.[5] Čeprav je bil kmalu utišan, pa ideja ni več zamrla in je bila ves čas po II. svetovni vojni močno za-

[2] Vasilij Melik, Slovenski državnopravni programi 1848-1918. Slovenci in država. Ljubljana, 1995, str. 67-72.

[3] Križ na gori III, 1926/27, str. 108.

[4] Jurij Perovšek, Slovenska državna volja v prvem desetletju jugoslovanske krize. Slovenci in država, str. 121-134. Janko Prunk, Slovenske predstave o avtonomiji (oziroma državnosti) in prizadevanja zanjo v kraljevini Jugoslaviji. Slovenci in država, str. 135-142. Glej tudi Ervin Dolenc; Narodna dilema pri slovenskih intelektualcih v prvi Jugoslaviji. Slovenci in država, str. 201-206.

[5] Bojan Godeša, Pobuda patra Kazimirja Zakrajška za ustanovitev samostojne slovenske države poleti 1941 v ZDA. Rokopis v tisku za Prispevke za novejšo zgodovino 39, 1999. Kolegu in prijatelju se za posojo rokopisa in nekatera pojasnila iskreno zahvaljujem.

stopana tako v politični kot ekonomski emigraciji.[6] Še posebno so se zanjo zavzemali nekateri Slovenci v Argentini. Na podlagi razprav med slovenskimi izobraženci v domovini[7] in ob močnih pobudah iz izseljenstva in zamejstva ter ocen domačih razmer, ki so ob vse močnejših zahtevah po centralizaciji Jugoslavije, spomnimo se samo »skupnih jeder«, začele ogrožati slovenski kulturni in gospodarski obstoj, je nekako po tridesetletnih razpravljanjih skupina kritičnih in pogumnih slovenskih intelektualcev, misel je bila seveda razširjena tudi med preprostimi ljudmi in priljubljena zlasti med mladino, vzela slovensko usodo v svoje roke. Z znamenito 57. številko Nove revije je teoretično in politično dokončno utrla pot za nastanek samostojne slovenske države. Slednja ni popolna uresničitev Združene Slovenije, je pa najbolj ugodna v danih možnostih. Čas bo pokazal, ali jo bo mogoče še izboljšati.

V vseh teh stopetdesetih letih so med nami živeli ljudje, ki so neskončno ljubili svoj narod, se zanj žrtvovali in umirali. Pripadali so različnim političnim usmeritvam in bili različnih svetovnih nazorov. Čeprav niso bili v vseh slojih in strankah enako zastopani, si jih ne sme nihče povsem lastiti. Ker nobena od dosedanjih neslovenskih oblasti ni dopuščala niti glasnega sanjarjenja o slovenski samostojnosti, bo ostalo skrivnostno število tistih, ki so si želeli samostojno slovensko državo. Kdor takih želja zaradi lastnih spoznanj, oportunizma ali karierizma ni nikoli imel, še nima pravice teh odrekati drugim v starejši ali bližnji preteklosti. Mnogi so živeli s to idejo kot s svojo skrivnostno neuresničeno prvo ljubeznijo. Samo velika ljubezen do lastnega naroda, do našega jezika in kulture in neskončno zaupanje v njegovo prihodnost so nas rešili pred avstrijakantstvom, jugoslovenarstvom in brezobličnim ter brezimenim narodom samoupravljalcev.

[6] Bogdan Novak, Geneza slovenske državne ideje med emigracijo. Slovenci in država, str. 295–305.
[7] Tine Hribar, Nova, osamosvojitvena volja Slovencev. Slovenci in država, str. 279–294.

DRŽ. BIBLIOTEKA v Ljubljani.

ms. 472.

Iz Dunaja Klithe
Ilirija vstan
Svobodnosti tvoje
Napozhil je dan.

2.

Po starih pravilah
Prijemi oblast
In starmu jeziku
Ovàruvaj zhast.

3.

Mat' stara slovenija
Se komej save'
V' ozheh ji veſele
igrajo ſolſe'.

4.

Kdo zhiſla moj jezik
Kdo sove me mat'
Ga hozhem al ozha
Al ſina imenvat.

5.

Zhes laſtne ſneshnike
Po traku ſoda'
Junake ſim ſvoje
Pelàla nekda'.

6.

Po hrbth po Dolih
Raſthirnjen nyih rod
Prijegnil je' ſlavni
Dunàvene prod.

7.

Indija Indona
Slovenſki ſte ble'
Na zemlzih ſlovenſku
Je' Indeſ zine'.

8.

Tam vedno ſidàle'
Hasburſki ſo' grad
To proſto vozile
Do morja ſaklad.

V pesmi Valentina Vodnika Ilirija zveličana iz leta 1816, obljavljena je bila šele 1859, je prvič, in sicer v tretji kitici, omenjena Slovenija (slovenja). Čeprav postavlja pisanje z malo začetnico nekatera vprašanja, pa eden izmed sodobnih prepisov kot tudi raba iste oblike pri Koseskem in Slomšku dovoljuje zanesljiv sklep, da je mišljena Slovenija.

Oblikovanje slovenskega narodnega programa

»Zdaj – ne samo da s m e m o, temoč mi m o r a m o odkritoserčno vse govoriti in povedati, kar za svoj narod – svoje Slovence na K o r o š k i m, Š t a j a r s k i m, K r a n j s k i m, G o r i š k i m, v I s t r i i in sicer po slovenskih deželah želimo. Zdaj se more začeti sreča našega naroda, zdaj moremo stopiti, kakor s l o b o d e n narod med druge slobodne narode – mi vsim slobodnim narodam enaki... Kako gerdo bi bilo, ako bi ne vedili in bi ne hotli si pomagati, ker nam je zdaj le potreba, samo oglasiti se in poželeti, česar naš narod potrebuje... Vsaki v s v o j i d e ž e l i d o m a živi, kakor mu je drago in ljubo: ... z vso močjo od vsih terjamo, da tudi nas puste d o m a p o n a š i m živeti: S l o v e n c e p o s l o v e n s k o«... »Kaj pa mi želimo?«... »Več stvari, – nej imenitnejši pak je: de bode nam s l o b o d n o, d a m o r e m o v S l o v e n i i k a d a r k o l i hočemo i n k a k o r hočemo p o m a l i m v š o l e i n v k a n c l i j e vpeljati n a š s l o v e n s k i j e z i k...«

Misli Matije Majarja iz njegovega znamenitega članka Slava Bogu v višavah in na zemlji mir ljudem dobrega serca![8], napisane v Celovcu 17. marca, neposredno po prihodu vesti o velikih spremembah na Dunaju[9], napovedujejo vsebino slovenskih političnih zahtev. Izhajajo iz želje po Sloveniji, deželi svobodnih Slovencev, ki v njej živijo po slovensko. Njihov osrednji cilj v novi državni upravni enoti je postopna vpeljava slovenskega jezika v javno življenje. Glede na poudarjanje vladarjeve osebe, Dunaja in nenazadnje na pričakovanja, vezana na »veliki zbor«, ki naj bi se sestal v prestolnici, torej na avstrijski okvir, vidimo v njem lahko že tudi protivelikonemško, protifrankfurtsko ost. Povsem legitimna želja Nemcev, da se združijo v nemški državi, žal ni bila nesebična, saj je izhajala iz okvirov nekdanjega Svetega rimskega cesarstva nemške narodnosti, v katerem so živeli tudi Slovani in Italijani. Ti bi bili v njej skromna manjšina, ki bi možnosti lastnega kulturnega in političnega razvoja žrtvovala koristim nemške združitve. Svoboda Nemcev naj bi slonela na nesvobodi drugih. Ker so mnogi poistovetili nemške cilje z bistvom revolucije, je bilo za številne njene pristaše vprašanje prihodnjih nemško-slovenskih odnosov silno težko in vzrok številnih nesporazumov. Članek Matije Majarja vsebuje v

[8] Prav tam.
[9] Opis odziva celovških meščanov, ki je že izrazito nemški, glej v Correspondenz. Illyrisches Blatt. 11. 4. 1848.

bistvu že klasične točke slovenskega narodnega programa 1848: Združeno Slovenijo, »čeprav še ni bila imenovana in opredeljena«[10], zahtevo po uvedbi slovenskega jezika v šole in urade in zvestobo Avstriji.

Glede na trenutek in datum te nenavadne božično obarvane poslanice v sicer po cerkvenem koledarju postnem času, se samo po sebi zastavi vprašanje, ali je slovenski politični program,[11] kot ga je oblikoval znameniti slovenski Korošec, plod trenutnega navdiha ali rezultat daljšega političnega razvoja? Povsem jasno je, da je možno le drugo. Žal zaradi pomanjkanja virov in siceršnje zapletenosti tega vprašanja ter nujno potrebnih poprejšnjih študij ni mogoče nanj zadovoljivo in izčrpno odgovoriti. Prepričani smo, da je povezan z rabo besede Slovenec in njegovim jezikom kot slovenskim, ki opredeljuje naše prednike in seveda tudi ozemlje, na katerem so živeli.[12] Tako nas je imenoval že Primož Trubar[13] in še mnogi za njim. Jezuit Henricus Blyssemius iz Gradca je 1575. leta označen kot natione Slovenus[14]. Jurij Dalmatin je prevajal v *slouenski Iesik.* Njegov prevod Sv. pisma so podprli stanovi Kranjske, Koroške, Štajerske. To ni samo priznavanje slovenske jezikovne skupnosti, ampak tudi njenega ozemlja. Oznake za svoje rojake in njihov jezik si slovenski protestanti gotovo niso izmislili, ampak so jo pobrali iz okolice, v kateri so živeli. Je torej starejša in živa. Z zatrtjem reformacije poznavanje te besede in njenega pomena ni izginilo iz zavesti, ampak je plavalo v toku dogajanja. Zakaj naj bi izdajali slovenske knjige, če ne bi vedeli, komu in kam so namenjene? Zavest o jezikovni drugačnosti naših prednikov v primerjavi z neslovenskimi sosedi je bila še močnejša v obmejnih in jezikovno mešanih okoljih. Naši Prekmurci se v preteklih stoletjih omenjajo kot Slovenci in njihova dežela Slovenska krajina. Naj samo kot drobno ilustracijo navedemo, da imenuje 1779. leta goriški duhovnik Andrej Lavrin (1743–1808) rojaka in avstrijskega diplomata grofa Ivana Filipa Kobenclja (1741–1810) v javno tiskanem almanahu *Nash'ga Slavenza,* ki ne sme kljub svojemu visokemu položaju nikdar pozabiti *Tvojih Slavenzou.*[15] Številne primere rabe besed Slovenec, slovensko najdemo tudi pri Valentinu Vodniku. Čeprav je pogosto uporabljal oznako slovenski, Slovenec tudi v smislu slovanski in Slovan pa

[10] Vasilij Melik, Majarjeva peticija za Zedinjeno Slovenijo 1848. Časopis za zgodovino in narodopisje, nova vrsta 15, 1979, str. 287.
[11] Jera Vodušek-Starič, Program Zedinjene Slovenije in leto 1848. Prispevki za zgodovino delavskega gibanja 25, 1985, str. 3–30.
[12] Janez Rotar, Viri Trubarjevega poimenovanja dežel in ljudstev in njegova dediščina. Zgodovinski časopis 42, 1988, str. 315–361.
[13] Janez Rotar, Toponymika und Ethnika in Trubers Vorreden und Widmungen. Ein Leben zwischen Laibach und Tübingen. Primus Truber und seine Zeit. München 1995, str. 322, ss.
[14] Podatek mi je posredovala Anja Dular, za kar se ji iskreno zahvaljujem.
[15] Branko Marušič, Slovenska in politična zavest na Primorskem pred letom 1848. Goriški letnik 10, 1983, str. 63–64. Glej tudi Primorski biografski leksikon 1, str. 191.

je v njegovi pesmi Ilirija zveličana (1816) ena najstarejših doslej znanih rab besede Slovenija (slovenja).[16] Mogoče je bila raba besede Slovenec nekoliko manj pogosta na Kranjskem, edini skoraj povsem slovenski deželi, kjer je bila beseda Kranjec običajno, nujno pa ne, sinonim za Slovenca in zato o njeni razširjenosti in rabi vemo manj, toda bila je znana. Iz novejše strokovne literature je razvidno, da so jo v prvi polovici 19. stoletja še posebno na Koroškem pogosto uporabljali.[17] Zasluga zato poleg Janezu Nepomuku Primicu ne pripada le Urbanu Jarniku, ki »je bil prvi, ki je rabil za naš jezik ne samo v slov. spisih dosledno pri obmejnih Slovencih udomačeni izraz ›slovenski‹, ampak ga je uvedel tudi v nemščino in pravil skoraj brez izjem ›slovenisch‹ namesto tedaj navadnega ›windisch‹ ali ›krainerisch‹,[18] temveč tudi številnim drugim, še več, sprejemale so jo očitno tudi oblasti. O družbenem položaju slovenskega jezika in zavesti njegovih govorcev kaže opazka dunajskega publicista Franza Sartorija iz leta 1807, nastala ob stiku z Borovljani, da »*si Slovenec domišlja, da je njegov jezik eden od prvih na svetu, kar ga napeljuje k temu, da ga uporablja namesto nemščine tudi v družbi Nemcev in se posmehuje navzočim, ki ga ne razumejo*«.[19] Elemente kasnejšega nacionalnega programa tako glede združitve Slovencev kot vloge in položaja slovenskega jezika je v bistvenih točkah povsem jasno čutiti pri Antonu Martinu Slomšku že 1821. leta in nato še večkrat v dvajsetih in tridesetih letih 19. stoletja (ena hiša, eden rod, eno Slovenstvo, en govor).[20] Da so v tem pogledu možna še velika presenečenja, kaže podatek avstrijskega zgodovinarja Wilhelma Bauma, da znameniti Jarnik že pred letom 1840 omenja belo-modro-rdečo (!) zastavo kot slovensko.[21] Matija Vertovec je napisal 1844 *Vinorejo za Slovence*. Po rabi pojmov Slovenija, Slovenec, slovensko v vzneseni pesmi Jovana Vesela Koseskega ob cesarjevem obisku septembra 1844. leta *Slovenja presvitlimu, premilostljivimu gospodu in cesarju Ferdinandu Pervimu ob veselim dohodu njih veličanstva v Ljubljano*[22] in v posvetilu v znameniti pesmi mariborskemu srednješolskemu profesorju Rudolfu Gustavu Puffu (1808–1865) januarja 1846. leta, kjer se

[16] Valentin Vodnik, Zbrano delo. Ljubljana, 1988, str. 125. Glej tudi komentar urednika Janka Kosa str. 421–435.
[17] Theodor Domej, O skupinski identiteti na Koroškem v prednacionalnem obdobju. Matija Majar Ziljski, Celovec 1995, str. 61.
[18] Ivan Grafenauer, Slovenski biografski leksikon. Ljubljana, 1928, str. 388.
[19] Citiram po Theodor Domej, O skupinski identiteti na Koroškem v prednacionalnem obdobju. Matija Majar Ziljski, str. 55. Glej tudi Jože Pogačnik, Kulturni pomen Slomškovega dela, Maribor 1991, str. 48 in dalje.
[20] Prav tam, str. 58–61.
[21] Predavanje Der Beginn der nationalen Differenzierung in Kärnten am Beispiel Urban Jarniks. 2. österreichisch - slowenischen Historikergespräch: Staat - Land - Nation - Region im gesellscahftlichen Bewußt sein von der Mitte des 18. Jahrhunderts bis 1848. Tinje, 22–23 november. 1996.
[22] Priloga Novic, 4. 9. 1844.

omenjajo *njegovi slovenski dijaki*,[23] lahko celo domnevamo, da so se zavedali njihove vsebine in pomembnosti in jih uporabljali v svečanejših in izjemnih priložnostih. Slovenija kot ozemlje je bila očitno v glavah mnogih vsaj v splošnem, ne pa v podrobnostih, jasen pojem. Njene natančne meje je hotel končno ugotoviti Peter Kozler s svojim zemljevidom. Raba besed slovenski in Slovenec kot tudi izpeljav iz obeh ni bila prepovedana ali kako drugače omejevana.V zgoraj omenjeni pesmi Koseskega med drugim beremo o obujeni Emoni, to je Ljubljani kot *srednici* slovenskih pokrajin in *gore slovenske so zdaj od Kope, do Soče in Drave*. Zelo pogosto se srečamo s pojmom Slovenec, slovenski... tudi v Novicah, ki so začele izhajati poleti 1843. Ko prebiramo članek Matije Majarja v njihovem tretjem letniku *Slovenske reči,* ki je izšel v več nadaljevanjih,[24] v njem razpravlja o nujnosti ustreznega položaja slovenskega jezika v šoli, uradu in javnosti in velikokrat uporabi besede Slovenija, Slovenec, slovensko, se nam zazdi, da bo vsak trenutek spregovoril o Zedinjeni Sloveniji. Če je bila torej javna raba besed Slovenija, Slovenec, slovensko (skupna jezikovna zavest je pri Slovencih najbolj vplivala na razvoj nacionalne identitete) - ne le dovoljena, ampak mnogim bolj ali manj jasna, pa je na drugi strani nemogoče pojasniti, kje, kdaj in kako je bila prvič oblikovana zamisel o Sloveniji kot samostojni upravni enoti in lastnim predstavniškim organom, v kateri bi bil slovenski jezik uraden. Čeprav nimamo konkretnih dokazov, jo vendar kaže povezovati vsaj z raznimi literarnimi družbami in prijateljskimi krogi slovenskih dijakov in študentov, kar je razvidno že tudi iz njihovih imen.[25] Anton Globočnik, eno velikih slovenskih imen iz leta 1848, je v pismu Dragotinu Lončarju 1908. leta zatrjeval, da se je za združitev Slovencev zavzemal tako kot drugi nacionalno zavedni že v začetku štiridesetih let prejšnjega stoletja.[26] Branje pisem znanemu graškemu slavistu duhovniku dr. Josipu Muršcu - Živkovemu,[27] ki je v revolucionarnem letu 1848/49 ena osrednjih osebnosti slovenskega političnega življenja na Štajerskem, nam dokazuje, da je bilo podobno kot na Koroškem tudi tu. Pisma med prijatelji se niso izogibala besed o slovenski zavesti, slovenskem jeziku, Sloveniji. Silno zanimivo je v tem pogledu pismo Muršca Stanku Vrazu 13. julija 1833. V njem zasledimo med drugim: »Sami smo si Slovenzi krivi, ki si ne vujpamo, najnzh doma ne, v do-

[23] Odličenemi Štajerske zemble pevcu Gospodu Dr. Rudolf Gustav Puff c. k. professari na gymnasiumi v Marburgi darovali njegovi slovenski diaki. Sprotuletna vijolica 1, Maribor 1846. Kolegici mag. Vlasti Stavbar se za posredovanje fotokopije pesmi iz edinega ohranjenega izvoda iskreno zahvaljujem.

[24] Novice, 24. 9 -19. 11. 1845.

[25] N. pr. Slovenski zbor (Celovec, semenišče 1821), Slovenska družba (Gradec 1832).

[26] Anton Globočnik in slovenski narodni program 1848. leta. Carniola, Nova vrsta III, 1912, str. 208-209. Glej tudi Vasilij Melik, Die nationalen Programme des Matija Majar-Ziljski. Matija Majar-Ziljski. Celovec - Ljubljana, 1995, str. 93-94.

[27] Dr. Fran Ilešič, Korespondenca dr. Jos. Muršca. Zbornik Slovenske matice 6, 1904, str. 102-168 in Zbornik SM 7, 1905, str. 1-210.

SLOVENJA

PRESVITLIMU, PREMILOSTLJIVIMU

GOSPODU IN CESARJU

FERDINANDU PERVEMU,

OB VESELEM DOHODU

NJIH VELIČANSTVA

V LJUBLJANO.

Krojno ovenčan unuk vladarjev iz hiše Rudolfa,
Zgodnjemu soncu enák sveta v ogledu stojiš,
Kron sedmero bleší v škerlatu sedeža tvojga,
Silnih narodov devet varje ti slavo in dom,
Smé se iz têmnih osod približati zvesta Slovenja?

Željno prašaje, al smem se šteti med Austrije stebre,
Ali na zboru držav moja beseda velja,
Šini slovenski al so v številu zemlje junakov;
Tudi za mene razpet al je istorie list?
Slišim iz neba oglas ponosne Klione grekinje:

Smé rudorov Ti, o Knez! odpreti ljubezni neskončne,
Ktera do tebe rodú vnema slovenskiga kri,
Kaplico slabo boječ pridružiti morju svitlosti,
Ko Ti visoki prestol soncetêmnivši gradi,
Svoje prisege poklon doložiti vrisku narodov?

„Kako, ti dvomiš? mar treseš se clo, ti moja ljubljenka,
Kér ti imena s kervjo Rimic ni pisal in Grek?
Dvigni se, dvombe na stran! prestolu dostojno se bližaj,
Slava je tvoje imé, slava porod ino rast,
Zvedi iz mojih ust, kaj bila si svetu od nekdaj".

Čula žvižgati meč sem tvoj iz pozonskiga hriba,
Duše ko skazal si sklep stranam čveterim svetá,
Čula v radosti sem rujoveti českiga leva,
Čula odgovor gromeć brata jadranskiga sem,
Ko prisegovali so bregovi Veltave, Pada.

„Preden Bizanc ino Rim verige kovala narodam,
Bila Evropi si varh! veći le hvale želiš?
Tvoja žarila je kri od ledniga Balta do Jadre,
Mirnimu svetu razum, bojnimu bila si meč,
Zlobi gotova zajez med jutram in divjim zapadam".

Prva javna omemba Slovenije v pesmi J. V. Koseskega, Novice, 1844.

mazhem jesiki pisati, ino ga tak ozhivestno povikshati, da deno predersni ptujzi v vse kote s svojim silijo.« Kot vidimo, pisec ne krivi oblasti, ampak kritizira same Slovence, ki si še med seboj ne dopisujejo slovensko. Če ga sami ne bodo dovolj spoštovali, ga seveda tudi tujci ne bodo. Prijatelja in sodelavca nista ostala le pri besedah, ampak sta začela na pisma, ki sta jih pošiljala z uradno pošto, pisati slovenske naslove. Kako pristno je Murščevo veselje, ko piše: »Mojo veselje, ki sva sazhela pisme s slovenskimi nadpiski se poshilati, je tak veliko, ki vam je ne dopovedati! Menda med vsemi sva perva, ali deno med pervimi taki. Blashen spozhetek!«[28] Poleg teh samokritičnih misli nas seveda bode v oči tudi raba besede Slovenec, ki se v izpeljankah v pismu ponovi še dvakrat. Leta 1838 sporoča Muršec Vrazu, kako je nekega potujčenega Slovenca vrnil svojemu rodu, kako s širjenjem knjig »seje Slovenščino«.[29] Hkrati ga seznanja s svojim spoznanjem o velikem pomenu lepega slovenskega jezika pri pridigi in molitvah, saj se tako materin jezik ljudem najhitreje vtisne v srce. Naj nam bo na tem mestu dovoljeno opozoriti na novejše ugotovitve nekaterih raziskovalcev, da je ravno raba slovenskega jezika v cerkvi, ki je morala biti na neki kulturni višini, največ prispevala k njegovi standardizaciji in k premagovanju narečij. V tem pogledu so slovenski poreformacijski molitveniki in katekizmi opravili veliko večje delo, kot so jim doslej priznavali. Ne gre jih ocenjevati le z literarnega, ampak predvsem s funkcionalnega stališča. Prav z njimi, pa čeprav le s prižnice in posredno, neznanje branja je bilo manjše kot nepismenost, vendar še vedno veliko, se je utrjevala in širila raba slovenskega jezika, prav z njihovim tiskom se je uveljavljal standardni jezik. Muršec je s širjenjem Prešernovega Krsta in drugih ljubljanskih in koroških knjig to silno pomembno vlogo preprostejših verskih knjig v desetletjih pred revolucijo 1848 že nadgrajeval. Seveda pa nista bila Vraz in Muršec edina, ki sta uporabljala takšno izrazoslovje. Tudi pri drugih beremo pred letom 1840 o »Slovenji«, »Slovenzu«, »Slovenski literaturi«, slovenskem pokolenju, slovenskih materah...[30] Številne podobne primere bi lahko navedli iz leta 1842.[31] Anton Krempel piše Murščcu 1838. leta, da je napisal slovensko zgodovino Štajerske.[32] Ali so ilirske blodnje ne le načele trezno samozavest slovenskih kulturnikov, ampak celo zaustavile jasnejše in hitrejše oblikovanje slovenskega nacionalnega programa? Poleg lastnega kulturnega in političnega razvoja Slovencev ne gre podcenjevati tudi vloge tujih vzorov, zlasti pri Nemcih, Čehih, in vplivov Herderja, Fichteja, F. Schlegla, Kollarja in drugih. Seveda to vrenje, razpravljanje o slovenskem jeziku, slo-

[28] Prav tam, str. 127–128.
[29] Glej pismi 2. 3. in 30. 12. 1838. Prav tam, str. 133–136.
[30] Dr. Fran Ilešič, Korespondenca... Zbornik 6, str. 104–105.
[31] Prav tam, str. 112.
[32] 22. 6. 1838. Prav tam, str. 125–126.

venski literaturi in kulturi nasploh ni bilo množično, obstajalo pa je. Na te jezikovne in literarne nastavke, ki so utrjevali spoznanje o enotnem slovenskem narodu in jeziku, ozemlju, ki ga naseljujejo njegovi govorci, se je leta 1848 nasadila politična ideja Združene Slovenije. Podobno je bilo tudi pri drugih evropskih narodih.

Zavest o slovenstvu, Slovencih je torej stara že nekaj stoletij. Pred marcem 1848 je bila v glavah in srcih narodno bolj ozaveščenih posameznikov izoblikovana tudi misel o Sloveniji, ki zajema ves prostor, na katerem živijo Slovenci, o ozemlju, ki »ga ni poznala ne geografija ne zgodovina in je v obstoječi upravni resničnosti ni bilo. Od besede Slovenija ni bilo daleč do načrta o upravni združitvi vsega slovenskega ozemlja, vse Slovenije, v resnično enoto. Ta načrt se je širil še pred letom 1848 v glavah zavednih Slovencev in prišel v javnost po začetku marčne revolucije.«[33] Šele takrat je nastala priložnost, da Slovenci glasno spregovorijo o sebi in razodenejo svoje želje in cilje. To nam potrjujeja nenazadnje tudi Bleiweisovo poročilo o zasedanju kranjskih deželnih stanov 6. aprila, da »razun malokterih« večina ve, »da je Krajnska dežela Slovenska dežela«[34]. Zanimiva je podrobnost, kako hitro se je to razvedelo in kakšna je bila pripravljenost takratne družbe, da to sprejme. V pozdravnem govoru kranjski delegaciji 13. aprila na Dunaju je predstavnik dunajske univerze omenjal slovenski jezik in Ljubljano kot slovensko mesto.[35] Ni znan primer, da bi kdo očital Slovencem, da se napačno imenujejo. Poglavitni dokaz, da je slovenski nacionalni program že dozorel in bil znan pred marčnimi dogodki, pa je dejstvo, da se je v nekajdnevnih časovnih razlikah vendar brez tesnejših medsebojnih povezav pojavil v bistvenih točkah enako oblikovan v Celovcu, v Gradcu in na Dunaju, neznan pa ni bil niti v Ljubljani.

[33] Vasilij Melik, Politične razmere na Slovenskem v Wolfovem času do leta 1848. Wolfov simpozij v Rimu. Celje 1994, str. 17.
[34] Prošnje krajnskih deželnih stanov v rečeh slovenskiga naroda. Novice, 12. 4. 1848.
[35] Die Deputation der Krainer auf der Universität in Wien. Laibacher Zeitung, 20. 4. 1848.

Perví slobodni slovenski natis na Dunaju
meca Marca 1848.

Sloveniji slobodni

nje zvesti sinovi na Dunaju.

Močí deržavne v strah narodov
Hudó jezile so prostóst,
Morivši duha sad, zaplodov
Ljubezni vbratene krepóst;
Velavnost cenene pravice
Bil smêh je le in zaterti žár;
Edinosti, nebés danice,
Rédíti plam, ni bilo már.

Ne mar brezvestiga vodnika,
Ki stal je lé, ko strašni zíd,
Ko vrag pred ljudstvam za mejnika
Zadúšiti 'vošila in prid;
De ni jih blagodušnost Cara
Šlišaje spólnila zvestó,
Zamrežel pota je krog vara,
Zamrežel je Vladarja uhó.

Al kó 'z viharnih gôr oblakov
Izhrumi bleska in groma stráh,
Takó nesreča je očakov
Nam dala moč, ga vreči v práh.
In jasno, koker zora mila
Prešine za viharjam nóč,
Je Cara ljúbav zasvetila
Narodam, z njo vnovljéna móč.

Složil Lovro Toman, 1848
mesca Marca

Vidi pervikrat Peter Fister

Prvi slovenski necenzuriran natis, Priloga Novic, 26. aprila.

Nastanek peticije za Zedinjeno Slovenijo

V letu 1848 so avstrijski državljani in tudi Slovenci podpisovali številne peticije. Te niso nek nov pojav, saj jih poznamo tudi že poprej, pač pa se je njihovo sestavljanje zelo razmahnilo. Na njihovo pomnožitev je nedvomno vplivala uvedena svoboda govora in pričakovanja mnogih, da bodo njihove težave v demokraciji hitreje reševali. V središču našega zanimanja je torej samo ena izmed njih, tista, ki prosi za uresničitev slovenskega narodnega programa in jo je podpisalo največ naših prednikov. Poslana je bila parlamentu.

15. marca 1848 je cesar Ferdinand po izbruhu nezadovoljstva, ki je bilo še posebno intenzivno zadnje tri dni in je zahtevalo tudi smrtne žrtve, odslovil osovraženega kanclerja Metternicha, obljubil ustavo, napovedal sklic parlamenta, uvedel svobodo tiska in dovolil ustanavljanje narodnih straž. Obstajal je vtis, da se hitrost političnih sprememb bistveno ne bo upočasnila, da bodo mnoge želje in načrti glede političnih sprememb v monarhiji hitro uresničeni. Matija Majar je v znamenitem in že omenjenem članku *Slava bogu v višavah...* izhajal iz pričakovanja, da se bo kmalu na Dunaju sešel parlament. Eno izmed njegovih prvih in najpomembnejših dejanj naj bi bilo odločanje o prihodnji ureditvi države. Predvsem naj bi bile odpravljene stare srednjeveške dežele in vpeljana nova ureditev, ki bo skušala zadovoljiti demokratična pričakovanja državljanov in pravice narodov. V zaupanju v parlament je avtor dolgo časa bolj osamljen primer pri nas, drugi bi vse rešitve iskali le pri vladarju. Njegovo pisanje je bilo namenjeno njihovim poslancem, predstavnikom Slovencev, ki naj bi jih osebno predstavili vladarju: »Ako zdaj zamudimo, preti našemu narodu poguba; ali pak zdaj vsi naš narod in narodnost branimo, čaka našiga naroda gosposka sreča!«[36] Sprva so podoben potek dogodkov pričakovali tudi Slovenci, ki so študirali in živeli na Dunaju. Že pred petim aprilom so imeli v Ljubljani »njihove prošnje na deželne stanove«, v katerih so od kranjskih deželnih stanov pričakovali, da bodo ti oblikovali želje ali zahteve v korist uveljavljanja slovenskega jezika in zahtevali od osrednje vlade njihovo uresničitev.[37] Mišljena je znamenita adresa 44 dunajskih Slovencev, ki so se 29. marca zbrali pri pravniku dr. Matiji Dolencu. Obsega osem točk: »1. slovenska narodnost

[36] Slava Bogu v višavah... Novice, 29. 3. 1848.
[37] Iz Ljubljane. Novice, 5. 4. 1848.

na Kranjskem, Primorskem in po slovenskih krajih Štajerske in Koroške naj se zavaruje; 2. pomnože naj se osnovne šole, vpelje naj se v nje slovenščina in temeljito naj se je nauči mladina, učiteljem naj se dovoli zadostna plača in ustanove naj se stolice za slovenščino in slovanske jezike in slovstva; 3. ustanovi naj se realka in kmetijske šole za poljedelce; 4. osnujo naj se kreditni zavodi v prospeh obrta; 5. poslovenijo naj se vsi zakoni; 6. nameščajo naj se po uradih samo možje popolnoma vešči deželnemu jeziku; 7. urede naj se razmere kmetijske in zastopanje kmetov; 8. zniža naj se zemljiščni davek, ki je v primeri z drugimi kronovinami prevelik.«[38] Naštete zahteve, najožjo zvezo s kasnejšo peticijo imata predvsem prvi dve, so ne le ena najzgodnejših, temveč tudi v nekaj naslednjih desetletjih najboljša analiza naših gospodarskih razmer, hkrati pa tudi program za njihovo izboljševanje. Verjetno ni pretirana trditev, če zapišemo, da so vplivale na kasnejše ravnanje naših poslancev v dunajskem parlamentu 1848. Hkrati so tudi dokaz, kako tesno so bili povezani dunajski Slovenci s svojimi domačimi kraji in Slovenijo kot celoto. Njihova adresa kranjskim deželnim stanovom nam pove, da njihova zahteva po »zavarovanju« slovenske narodnosti v deželah s slovenskim prebivalstvom ni bila zgolj politična, ampak je imela zelo realno in življenjsko vsebino. Ob tem izrednem dokumentu pa ostaja žal odprto vprašanje avtorstva, vsebine in pravega naslovnika »vošila Štajarskih Slovencev« (Davorin Trstenjak ?) s Ptuja, katerega pismo je dobilo uredništvo Novic 25. marca[39]. Čeprav je skoraj gotovo, da je bilo napisano v smislu utemeljevanja slovenskega narodnega programa, bi bila primerjava s prejšnjim dokumentom silno dragocena. Lahko bi namreč primerjali, kako podobno ali pa različno so gledali Slovenci na svoje stanje in potrebe. 5. aprila je bil podpisan v imenu 500 slovanskih poslancev na Dunaju poziv slovenskim bratom, sestavil ga je študent prava Anton Globočnik, ki jih poziva, da naj nemudoma prestolu predložijo prošnjo, da jim prizna Slovenijo. Ne zanašajo naj se na prihodnji dunajski parlament, »kajti potem bi bilo že prepozno. Najprvlje je pa zahtevati zjedinjenje Slovencev v jedno krovino, kajti v sedanji dobi se želi zjediniti vse, kar je tistega[40] rodu, in se zjedini ... Varujmo se dalje, da nas ne pritisnejo spet k nemški zvezi.«[41] Poziv, sicer poln duha slovanske in južnoslovanske vzajemnosti, je zlasti pomemben zaradi povsem nedvoumne zahteve po kronovini Sloveniji, kar pomeni upravno enoto, ki bo obsegala vse Slovence, in zavračanja priključitve k Nemški zvezi. Glede slednje moramo ponovno poudariti, da je bilo tako stališče sprejeto 29. marca, to je skoraj dva tedna pred znamenitim pismom češkega politika Františka Palackega 11. aprila, ki mu pripisujejo ključno vlo-

[38] Citirano po Jos. Apih, Slovenci in 1848. leto. Ljubljana, 1888, str. 78.
[39] Opomba. Novice, 29. 3. 1848.
[40] Mišljeno je istega.
[41] Citirano po Apih, Slovenci, str. 85.

go pri oblikovanju takšnega stališča avstrijskih Slovanov. V vsebinskem pogledu najdemo v doslej naštetih dokumentih že dokončno oblikovan slovenski program tako glede Slovenije, jezikovnih zahtev in zavračanja vključitve Slovencev v veliko Nemčijo. Pomembno pa je tudi dejstvo, da Slovenci ne smejo čakati na parlament, da je potrebno veliko politično spremembo izprositi od vladarja. Očitno so se zavedali, da bo kljub obljubljeni parlamentarni monarhiji vladarjeva vloga še vedno izjemna. V tem pogledu so bili večji politični realisti kot Matija Majar-Ziljski, ki je bolj stavil na parlament. Takšno stališče je ostalo stalnica pri dunajskih Slovencih, kar se je odrazilo tudi pri oblikovanju peticije: naslovljena na vladarja, poslana parlamentu.

Kranjski stanovi so se 6. aprila zbrali in tudi pod vplivom adrese 44 dunajskih Slovencev oblikovali 9 zahtev, ki so jih sklenili pismeno poslati dunajski osrednji vladi. V njih so bile zajete »večidel prošnje, ktere so naši rodoljubi domorodci na Dunaji, pa tudi verla šolska mladost v Ljubljani deželnim stanovam na serce položili ...« Največja njihova napaka je bila, da se kot stanovi skoraj povsem slovenske dežele niso zavzeli za splošne slovenske interese, ampak so govorili le v imenu dežele Kranjske. Zahteve po Sloveniji ni bilo v njej, pa tudi prošnje za univerzo v Ljubljani ne, za katero so prosili dijaki ljubljanskega liceja. Zanimivo pa je, da so kranjski stanovi v 7. točki zahtevali, da morajo uradniki, ki službujejo med Slovenci, popolnoma znati slovensko. Enako je resda zahtevala že poprej tudi dunajska vlada, vendar se je običajno pustila izigrati. V kasnejših mesecih je bila ravno ta zahteva, ki so jo podpirali mnogi Slovenci, izrabljena proti njim kot najhujši očitek oziroma dokaz njihove nestrpnosti in sovraštva do nemškega jezika in kulture. Njihove prošnje kljub delnemu upoštevanju stališč dunajskih Slovencev, kljub nedvoumnemu Bleiweisovemu vplivu na njihovo oblikovanje (točka 9), kažejo prevlado konservativnosti. Stanovi niso znali prisluhniti potrebam slovenskega naroda, predstavniki plemstva niso dojeli potreb svojega okolja. Prepad z njim se je začel večati, njegovo socialno vsebino je začela polniti še narodna. Stanovi so določeno pozornost posvetili tudi položaju slovenskega jezika. Napredek je v tem, da ne govorijo o kranjskem jeziku, vendar tudi o slovenskem ne tako eksplicitno, kot so mnogi od njih pričakovali.[42] V tem pogledu so celo zaostali za peticijo kranjskih meščanov, naslovljeno na zgoraj imenovano sejo kranjskih deželnih stanov, ki so 14. točko formulirali: »Ohranitev narodnosti v notranji in zunanji upravi te vojvodine kot tudi v vseh višjih in nižjih šolah.«

Prvemu pismu dunajskih Slovencev je hitro sledilo drugo »*Mili bratje Slovenski! V imenu Slovencov na Dunaji.*« Napisala sta ga študenta

[42] Prošnje krajnskih deželnih stanov v rečeh slovenskiga naroda. Novice, 12. 4. 1848.

prava Martin Semrajc in Anton Globočnik. Namenjeno je bilo javni objavi v takrat edinem slovenskem časopisu Novice. Sorodnost s pismom 500 dunajskih Slovanov je izrazita. Ponavlja, da je treba hitro ukrepati, ne pa čakati: »Zdaj je čas za narod skerbeti; kadar se bo veliki zbor na Dunaji sklenil od ustave (konstitucije) govoriti, bode prepozno.« V Ljubljano je prispelo, ko je bila številka Novic, ki je izšla 5. aprila, že natisnjena. Hvali Majarjev članek[43] in ga podpira glede slovenskih jezikovnih zahtev. Izraža nezadovoljstvo s stanovi in poziva Slovence, naj pošljejo svojo vseslovensko delegacijo, sestavljeno iz predstavnikov »krepkiga ljudstva«, očitno so mišljeni neplemiči, v cesarsko prestolnico in od vladarja doseže, »da bode vse Slovence Krajnce, Štajarce, Korošce in Primorce ... dolgo s silo ločene brate sklenil«. Opozarja jih, naj zavrnejo nemške načrte po vključitvi v novo nemško državo »deutscher Bund«. Pismo zaključuje nekaj vrstic pesmi Koseskega z znamenitim zadnjim verzom: »Biti slovenske kervi bodi Slovenca ponos!«[44] Na nastanek tega pisma je poleg spoznanja, da parlament nekaj časa še ne bo začel zasedati, zato je treba poslati delegacijo k vladarju, verjetno odločilno vplival prihod češke deputacije na Dunaj 26. marca in napoved prihoda hrvaške in poljske, kar se je zgodilo 5. aprila.[45] Dunajski Slovenci so izrabili njihovo navzočnost v prestolnici in naslovili istega dne Slovencem poziv »slovanskega odposlanstva«, naj od vladarja izprosijo Slovenijo. Svojo prihodnost naj bi tudi tesneje povezali s Hrvati, ker naj bi bili navezani predvsem nanje. Takšni pozivi o pomembnosti naslonitev na naše slovanske sosede so se kasneje še nekajkrat ponovili, ne da bi to natančneje in vsebinsko opredelili. Ilirska struja med slovenskimi Dunajčani očitno ni bila nevplivna, prezreti pa tudi ni posledic številnih osebnih stikov in porajanja novih idej, ki so za take razburkane čase značilni. Pismi Semrajca in Globočnika kot tudi »slovanske deputacije« niso obrodili sadov, saj slovenske delegacije ni bilo na Dunaj, pač pa je bilo tam od 9. do 14. aprila zastopništvo kranjskih deželnih stanov. Z njimi je bil kot član tudi urednik Novic dr. Janez Bleiweis. V prestolnici so imeli poleg uradnih obiskov cesarja, nadvojvod Karla in Janeza, predsednika vlade Pillersdorfa, dunajske občine in študentov dunajske univerze v stanovanju njegovega brata Valentina vrsto sestankov s tamkajšnjimi Slovani in Slovenci.[46] S slednjimi je kranjska delegacija, predvsem dr. Janez Bleiweis, dosegla soglasje glede slovenskih političnih ciljev, ne pa glede načina in zlasti hitrosti njihovega uresničevanja. Radikalnejša skupina, verjetno so bili to študentje, je bila za hitro uresničevanje, druga, »goreča pa pratiška«, pa za treznejše in razme-

[43] Ker so Novice prihajale na Dunaj v petek, so tam lahko brali Majarjev članek 31. 3. 1848.
[44] Mili bratje Slovenski! V imenu Slovencov na Dunaji.
[45] Anton Globočnik, K petdesetletnici slovenske narodne zavednosti. Izvestja muzejskega društva za Kranjsko 7, 1898, str. 8.
[46] Prav tam, str. 10.

ram primerno. Bleiweis je slovensko zahtevo po združitvi predstavil »presvitlimu Gospodu« (nadvojvodi Janezu), ki je seveda ni zavrnil, ampak opozoril, »de ni nikakor dovelj, de take vošila le nekteri iskreni domorodci na znanje dajo, ampak te vošila morajo edini glas vsih tistih ljudstev biti, ki imajo v tako novo zavezo stopiti. Ljudstvo mora govoriti, mora želje na znanje dati, de se ne sili h kaki reči, h kteri morebiti nagnjenja nima. Krajnci bojo - po mojih mislih - slovenskim bratam Štajarskiga, Koroškiga, Istrijanskiga, Goriškiga s serčnim veseljem roko podali in se z njimi zedinili, de bi bila Ljubljana sredica slovenskih dežela - kaj pa k temu ljudstvo na Koroškim, Štajarskim, Istrijanskim, Goriškim pravi? Ali si tudi to želi? Ali tudi to terja?

Nihče nima pravice v imenu celiga naroda govoriti, če ne more skazati, de vsaka soseska to želi.

To skazati je zdej perva, nar potrebniši reč, brez ktere je vse drugo besedovanje, vse tišanje in gnanje - ki se ne vpira na želje ljudstva - le prisiljena reč! V takih rečeh pa ne velja sila nič.«[47]

Odgovora nadvojvoda Janez seveda ni avtoriziral in ni jasno, kateri stavki so povsem njegovi in katere mu je v usta položil Bleiweis. Glede na to, da je bil eden izmed idolov takratnih »nemških demokratov« vsestranski zaščitnik Štajerske, katere stanovi so bili proti njeni razdelitvi na slovenski in nemški del, da je bil skratka politike vešč človek, je seveda uredniku Novic lahko natresel političnih puhlic, ki sicer ne nasprotujejo slovenskim zahtevam, jih pa postavljajo pred težko izpolnjive pogoje. Vsaka občina bi morala torej po Bleiweisu izjaviti, da se želi z drugimi združiti v Združeno Slovenijo. Glede na veliko vnemo, ki so jo takrat izkazovali Slovenci za krojitev lastne prihodnosti, bi lahko sklenili, da tudi od tega razgovora z nadvojvodom Janezom pelje ena od poti v slovensko peticijsko gibanje.

V isti številki Novic, ki je prinesla poročilo o obisku kranjske stanovske deputacije na Dunaju, pa je bilo objavljeno tudi pismo ptujskega kaplana Davorina Trstenjaka, ki se je že kot dijak dejavno udeleževal v kulturnem življenju graških Slovencev. Napisano je bilo 12. aprila, ko uspehi Bleiweisovih razgovorov širše še niso bili znani. V prvem delu zaradi očitkov, ker slovenske delegacije še ni bilo na Dunaju, spominja na Semrajčevo in Globočnikovo pisanje. Ni zadovoljen s posameznimi pismenimi akcijami, tudi z dunajsko očitno ne, in pričakuje, da se bodo najodličnejši prebivalci Ljubljane in Kranjske postavili na čelo narodnemu gibanju, da bi se »iz teh odbor povzdignil, kteri bi naše prošnje pred svitliga Cesarja nesel«. »Belo Ljubljano« poziva, naj skliče »skupščino« slovenskih prestavnikov, ki bo pretresla položaj

[47] Odperto pismice krajnskih poslancov vsim Slovencam. Novice, 19. 4. 1848.

Kmetijske in rokodelske Novice.

Na svitlobo dane od c. k. krajnske kmetijske družbe.

Tečaj **VI.** *V sredo 22. sušca 1848.* List **12.**

SLAVA SLAVA

našimu presvitlimu Cesarju

FERDINANDU PERVIMU!

Bog živi Cesarja **Ferdinanda!** kteriga imé za večne čase s zlatimi čerkami v zgodovinskih bukvah zapisano stoji, — zakaj dobrote, neizrečene dobrote, ktere so Oni 15. dan tega mesca vsim svojim ljudstvam dodelili, so takošne, kakoršnih nam noben poprejšni avstrijanski Cesar ni bil podaril. Te dobrote bojo zadêle vsaciga podložnika in nam bojo polajšale marsiktere težave našiga življenja.

Premilostljivi Cesar so namreč **15. dan tega mesca ob petih popoldne** sklenili, de se imajo Njih deželе drugači vladati (regirati) kakor dozdej, kêr so se po živih prošnjah prepričali, de Njih ljudstva želé drugačno vladarstvo. To novo vladanje se imenuje konstitucija, to je z drugimi besedami taka vladija, ktera pripusti, de prihodnjič ne bo le samo gosposka, temuč de bojo tudi deželni in mestni stanovi, ki bojo zató od ljudstva izvoljeni, pravico imêli govoriti, svoje želje in vošila v prihodnjih postavah in davkih pred tronam Cesarja odkritoserčno razodeti, in pa tudi zvediti, kakó in kam se deržavno premoženje vsako leto obračuje.

V čim pa bojo posamesne naprave noviga vladanja obstale, to nočejo milostljivi Cesar sami skleniti, tedej so ukazali, de se imajo, berž ko bo moč, možje iz vsih nemških, slovanskih in laških dežélá na Dunaji zbrati, ki se bojo s Cesarjem in njegovimi vikšimi svetovavci na tanjko posvetovali, česar vsaka dežela za-se potrebuje — in po tem se bo vladija vsake dežele vravnala.

De naš presvitli Cesar Ferdinand — milostljivi Oče — zares iz serca želé, vošila svojih ljudstev spolniti in stan vsih svojih podložnikov **karkoli bo moč** polajšati, so že očitno 14. dan tega mesca pokazali, de so Svojiga dozdanjiga nar vikšiga svetovavca — kneza Meterniha od njegove službe odvezali, ko so zvedili, de celo ljudstvo želi, de naj ta mož od vikšiga vladarstva odstopi, ktero je skozi 37 lêt v rokah imel.

Na dalje so milostljivi Cesar Ferdinand ravno ta dan tudi dovolili, de prihodnjič se bojo smele vsake bukve, Novice ali časopisi in vsaka druga reč v natis dati, brez de bi jo mogli, kakor dosihmal, tiskarni sodnici (cenzuri) pokazati in od nje posebno dovoljenje natisa dobiti. Zdaj bomo tedej prosto pisali, kar bomo hotli, de bo le resnično in pravično. Oj, to je neizrečena dobrota, de nam niso usta več zavezane! Odsihmal bomo smêli v Novicah in kjer bodi brez ovinkov in brez zaderžkov vsako resnično napčnost in krivičnost očitno razglasiti in škodljive napake

Prva slavnostna stran Novic, 22. marca.

Slovencev. Pismo je izredno pomembno, ker sporoča, da so na Koroškem in Štajerskem Slovenci ubrali nov način političnega delovanja. Prvenstvo tudi v tem primeru ne pripada nikomur drugemu kot Matiji Majarju. »Gosp. Matija Majer, vredni naš domorodec v Celovcu, so v naše kraje poslali nekoliko takošnih resnično potrebnih ne prenapetih prošinj, de bi jih podpirali s podpisi, pa koliko več bi imele važnosti, de bi se natiskane pošiljale med narod, in na čelu imele imenovani odbor (komité).« Davorin Trstenjak, ki po svoji srčnosti in neomajnem navdušenju za svoj narod nekoliko spominja na omenjenega koroškega sobrata v duhovski službi, ni bil torej več zadovoljen ne s pismenimi pozivi, ne z rokopisno obliko »prošinj«, zlasti pa ne z organizacijo izražanja skupne slovenske volje. Glede zadnje je imel nedvomno prav. Posamezna dejanja niso dajala velikih upanj in niso mogla uresničiti potreb in pričakovanj. Nekakšna vsenarodna organizacija je bila potrebna. Škoda, da njegovega predloga niso bili sposobni uresničiti. Odbor, ki si ga je zamišljal, bi imel izreden pomen in verjetno ga tudi državne oblasti v tistih negotovih časih ne bi prezrle. Vsaj začasno gotovo ne. Svoje pismo zaključuje: »*Krajnski narod, in posebno ti glava in serce naroda, krajnsko hvale vredno duhovništvo, adresiraj stališe ilirskega kraljestva, naj se lotijo svetiga posla. Zvežite tudi naše želje v vaš snopič, nas štajarske Slovence, kterih narodna samostalnost je slabejši ko Vaša. Vi veste, kje nas tlači in stiskuje, veste tudi za mast. Pa hitro, hitro, mi tako zadnji pridemo, vse naše dežele so že bile na Dunaju, ali Slovenca še ni! – Zdaj ali nikdar! Gorje nam, če zavolj naše nemaršine pade naša narodnost.* –«[48] Poleg zahteve po organiziranju adrese ali peticije, kar naj bi na Kranjskem organiziral ugleden odbor, pričakuje Trstenjak od Kranjske, da se bo dežela postavila na čelo narodnega gibanja. Pri tem ne bo izhajala iz svoje »kranjskosti«, ampak iz »ilirskega kraljestva«. Poziva jo namreč: »... *adresiraj stališe ilirskiga kraljestva...*« To je bilo le formalna državnopravna enota, ki je presegala meje Kranjske, saj je obsegala Kranjsko, Koroško, Goriško z Gradiščansko, Trst in Istro. Kot vidimo, zajema tudi nekaj neslovenskega prebivalstva, manjkata pa Štajerska in Prekmurje, vendar ima Trstenjakova zamisel vsekakor ne le zanimivo, ampak tudi dokaj dobro teoretično izhodišče, saj izhaja iz državnopravne enote, ki je imela grb, ki je bil sestavni del velikega grba, njeno ime je bilo našteto v cesarskem naslovu. Ilirsko kraljestvo, katerega ozemlje je bilo določeno z ozemljem ljubljanskega in tržaškega gubernija, po letu 1830 celo metropolija z goriškim nadškofom kot metropolitom, ni pa imelo skupne državne uprave, je bilo v primerjavi z zahtevano Slovenijo veliko bližje »resnici« ali »zgodovinskemu pravu«. Sklicevanje na slednje je bilo v naši nekdanji skupni državi – Avstrijskem cesarstvu – politično tedaj in kasneje veliko bolj uporabno kot opozar-

[48] Bratje Slovenci po Krajnski, Koroški in Štajarski deželi! Novice, 19. 4. 1848.

janje na naravne pravice. Prvo je bolj vprašanje prava in zgodovine, za kar politika rada daje vsaj vtis, da upošteva, drugo morale, ki v njej nikoli ni kaj veliko veljala.

Odločitev za peticijo kot sredstvo političnega delovanja v tistih marčnih in aprilskih dneh, kot smo že omenili, ni bila izvirna. Že peticija sama na sebi je bila v naših krajih znana in uporabljana dolgo pred revolucijo 1848. leta. Marčni dogodki, ki so se na Dunaju začeli s sestavljanjem peticij Obrtnega društva in Juridično-pravne čitalnice 6. in 9. marca, so z razglasitvijo svobode tiska in političnega delovanja to le še pospešili. Številne peticije so eno najznačilnejših in najbolj pogosto uporabljenih sredstev množičnega izražanja politične volje v revoluciji. To pravico »sestavljanja pisem« je sankcionirala tudi ustava z dne 25. aprila v § 22. Zelo pogosto so se je posluževali tudi naši ljudje in zato je v raznih časopisnih noticah, kot tudi rokopisnih virih o njih, pogosto težko ugotoviti, na katero peticijo se neko pisanje nanaša.

O Majarjevi peticiji poročajo tudi zagrebške Gajeve Novine 11. aprila, ko objavljajo dopis iz njegove celovške okolice, ki je bil napisan 4. aprila. Pisec, neki celovški bogoslovec, pravi, da je bila razposlana po vseh slovenskih krajih, da bi zbirali zanjo podpise. Hkrati naj bi avtorju sporočali še pripombe k njej, kar pa je malo nelogično. Vsebina peticije je bila vse do leta 1979, ko je na njenega sestavljalca pokazal Vasilij Melik,[49] smatrana za delo neznanega avtorja. Bila je namreč že objavljena tudi v dokumentih praškega Slovanskega kongresa, vendar je pred njim ni nihče znal umestiti na ustrezno mesto v takratni čas in prostor. Znani sta njeni nemška in hrvaška jezikovna varianta.[50] Zdi se mi malo verjetno, da ne bi obstajala tudi slovenska. Ima osem točk.

»*1. Pri naši naciji naj bodo nastavljeni samo možje, ki naš narod, našo narodnost in jezik zares ljubijo,*

2. Treba je urediti, da se bodo Slovenci koncentrirali kot nacija in da bodo zastopani v skupnem deželnem zboru,

3. da pridemo s cesarski dinastiji vselej zvestimi in viteškimi brati na Hrvaškem, v Slavoniji in Dalmaciji v pravo zvezo (wahre Verbindung). *Dokler se to ne zgodi, nam more biti samo težko in malo pomagano.*

4. Slovenski jezik mora imeti v slovenskih krajih prav tiste pravice kot nemški v nemških in italijanski v italijanskih itd. Vsak narod ljubi svoj jezik, tudi mi; narod se more v skladu z naravo izobraziti le v materinskem jeziku; gorje narodu, ki tega zanemarja!

[49] Vasilij Melik, Majarjeva peticija za Zedinjeno Slovenijo 1848. Časopis za zgodovino in narodopisje, Nova vrsta 15, 1979, str. 286–294.
[50] Prav tam, str. 288.

5. Mora nam biti na prosto dano, ali, kdaj in kako uvedemo materinski jezik v šole in na sodišča. – mi nočemo nemščine naenkrat odpraviti, tudi je ne moremo, ampak sprememba mora biti od nas odvisna. – to je pravično pred bogom in pred ljudmi! Mi ne oviramo nobenega naroda, da bi to storil, pravično je, da tudi nas nihče ne ovira. Kakšne spremembe je napraviti s šolami in sodišči v slovenskih krajih glede jezika, vemo mi najbolje. Kaj bi rekli drugi narodi, npr. Nemci, Italijani, če bi jim vpeljali v šolo in pisarno tuje jezike? Rekli bi, da je to vnebovpijoče; uprav to se tiče tudi Slovencev.

6. Vsakdo, ki je nastavljen na Slovenskem, mora naš jezik popolnoma obvladati. – To je star, dostikrat zabičan zakon, ki pa so ga pogosto v našo škodo in največjo žalost obšli in ga niso izvajali. Znanje jezika naroda lahko po pravici zahtevamo. Če nameščenec znanja nima, nastane za slovenskega kmeta pogosto očitna škoda: ne more se primerno pogovoriti s predpostavljenim; neredko Slovenec v tujem jeziku podane zakone narobe razume ali jih sploh nič ne razume, pa ga vendar kaznujejo, če se natanko ne ravna po njih; pogosto mora nekaj uradnega podpisati in ne ve, kaj in čemu, pozneje kaj zve o tem in se mora potem začeti pravdati. Nameščenec brez znanja je kriv, nedolžni Slovenec ima pa škodo.

Kdor hoče opravljati službo v slovenskih krajih, mora znati slovenski jezik, saj nikakor ne moremo poslati vseh naših kmetov na univerzo, da bi se učili jezika, če nekaj nameščencev ne zna slovensko, pa vendar se znajdejo v slovenski deželi in hočejo živeti od podpore Slovencev.

7. Na vseh gimnazijah naših pokrajin se morajo osnovati stolice slovenskega jezika in literature in po razpisu zasesti s profesorji, ki imajo razen slovenščine še potrebno znanje drugih slovanskih narečij.

8. Pri nemški zvezi nikakor nočemo biti. Vedno bomo kot doslej zvesti, neomajno zvesti podložniki Vašega Veličanstva, trdni privrženci naše ustavne vlade, vse narode avstrijske države bomo smatrali za svoje brate in bomo z njimi ozko povezani, toda z drugimi vladami Nemčije nočemo stopiti v nobeno zvezo, ker bi ta gotovo škodovala našemu narodu, naši narodnosti in jeziku.«[51]

Peticija ima že na prvi pogled nekatere hibe. Predvsem je predolga. Med zahteve so vpisana tudi njihova pojasnila, ki tja ne sodijo. Prva, četrta, peta, šesta in sedma zahteva so povezane s položajem in vlogo slovenskega jezika v šoli in uradih. Združene Slovenije neposredno ne omenja, pač pa jo povsem nedvoumno zahteva v drugi: »da se bodo Slovenci koncentrirali kot nacija in da bodo zastopani v skupnem de-

[51] Prevod Vasilija Melika. Prav tam, str. 291.

želnem zboru«. Zelo zanimiva je tudi tretja točka Majarjeve peticije, ki zahteva »pravo zvezo« »s cesarski dinastiji vselej zvestimi in viteškimi brati na Hrvaškem, v Slavoniji in v Dalmaciji«. Vsebina »prave zveze« ni povsem jasna. Gotovo ne sodi v isto raven kot združitev Slovencev v en narod. Verjetno je mišljena izenačitev pravnega in gospodarskega položaja hrvaških dežel z onim, ki je veljal za Kranjsko, Koroško, Štajersko... v Avstrijskem cesarstvu. Mogoče je imel v mislih predvsem carinsko mejo, ki je na eni strani mnoge motila, na drugi strani pa številnim Belokranjcem, Dolenjcem, Kočevarjem, Notranjcem in drugim prinašala s tihotapljenjem zlasti tobaka in soli nemajhne dodatne zaslužke. V pojmu »prava zveza« so gotovo tudi primesi ilirizma in posledice ugodnejšega socialnega in političnega razvoja na Hrvaškem. Povsem nedvoumno zavrača tudi kakršnokoli vključitev v združeno Nemčijo, in to preden je Palacky 11. aprila objavil svoj negativni odgovor glede sodelovanja v vsenemškem frankfurtskem parlamentu.

Majarjeva peticija ima tudi razmeroma dolg uvod. V njem je najprej povedano, da je peticija izraz želje Slovencev, ki živijo »na Štajerskem, Kranjskem, Koroškem, v Istri, na Goriškem in tržaškem ozemlju, približno poldrug milijon po številu«. Opozarja na jezikovni in narodni položaj slovenskih prebivalcev naštetih dežel. Ugotavlja, da država kaže za vse razumevanje, celo »za Žide in pogane«, »narodnosti in jezika vselej lojalnih Slovencev« pa ne upošteva. Smiselno je ta uvodni del peticije povzet tudi v njenem zaključku, ki kot odstavek sledi osmim točkam in katerega bistvo je: »Zase hočemo zahtevati samo to, kar drugi avstrijski narodi že imajo.« Posebno se velja zadržati še pri drugem odstavku uvoda Majarjeve peticije. Slovensko narodno gibanje v letu 1848/49 je bilo v preteklih desetletjih deležno nekaterih negativnih ocen, ki izhajajo iz Kardeljevih stališč v knjigi Razvoj slovenskega narodnega vprašanja.[52] Pokazalo naj bi premalo zanimanja za socialna in radikalnejša politična stališča. Čeprav Kardeljevi knjigi razen redkih izjem večina ne posveča nekdanje pozornosti, pa je vendarle treba priznati, da se mnogi Slovenci ne zavedajo pomembnosti takratnih dejanj in ljudi, ki so stali za njimi. Kardeljevi očitki tudi niso točni in izhajajo iz ideološke zaslepljenosti in popolne podrejenosti, ne pa iz neznanja ali drugačne interpretacije zgodovinskih dogodkov. Drugačna, za Kardelja ugodnejša dejstva, so bila znana že ob prvi izdaji njegove knjige. Drugi odstavek uvoda Majarjeve peticije se glasi: »Mi Slovenci nočemo na široko ponavljati peticij drugih avstrijskih narodov kot so: svobodna ureditev občin, primerno zastopstvo stanov, odveza desetine in tlake, oboroženje ljudstva, javen in usten postopek na sodišču, odgovornost vseh tudi najvišjih državnih uradnikov, svoboda veroizpovedi, govora, učenja in tiska, pravica do združevanja in

[52] Ljubljana, 1957, str. 213, ss.

peticij, osebna svoboda itd.; te želje so tudi naše in zelo težko čakamo njihove izpolnitve.«[53] Politična in socialna problematika torej ni obšla »slovenske politike«. Iz gornjih besed se povsem jasno vidi, da se smatra za sestavni del avstrijskega revolucionarnega gibanja, ki nastopa s poudarjanjem še posebnih slovenskih zahtev. Čeprav se v ostalih peticijah tovrstna vprašanja redkeje pojavljajo, pa je ravno odnos do njih imel pomemben vpliv pri pridobivanju podpisov, o čemer bo nekaj več povedanega še v nadaljevanju. Našemu nekdanjemu vodilnemu ideologu ni bilo potrebno zaničevalno pisati o Slovencih v revolucionarnem letu 1848/49, moral pa bi popraviti Marxa in Engelsa in tu je bila težava.

Majarjeva peticija je pisana s polnim srcem, čustva prevladujejo nad politiko. Njena poglavitna pomanjkljivost je v njeni dolžini in nesistematičnosti. Devetintridesetletni celovški kaplan ni bil ne suhoparen pravnik, ne preračunljiv politik. Ker je bila peticija rokopisna, je bilo njeno razširjanje težavno. Ob njej naj navedemo še vest, ki je verjetno z njo povezana. Davorin Trstenjak je namreč Novicam v začetku maja poročal, da »je za slovenske prošnje 11.000 podpisov sabranih. Zmiram se še podpisujejo.«[54] Podatek, ki je glede števila podpisnikov nekoliko neverjeten, se namreč skoraj gotovo ne more nanašati na nič drugega kot na Majarjevo peticijo, čeprav je tam hkrati tekla tudi podpisna akcija k prošnji, »da se namreč slovenska stran Sekavske škofije k Lavantinski pridruži in škofov sedež ali v Celje, ali v Marburg, ali na Ptuje prestavi«.[55] Kljub temu, da sta obe peticiji naleteli na dokajšen odmev, je dokaj nenavadno, da doslej ni bil odkrit še noben izviren primerek na prve ne druge.

Poleg rokopisnih peticij je Matija Majar dal tiskati še lepak »Kaj Slovenci terjamo?«. Kot je ugotovil Vasilij Melik, je bil natisnjen v Ljubljani 5. aprila v 1750 izvodih.[56] Zanimivo je, da ga je prejšnji dan celovški škof opomnil zaradi njegovega političnega delovanja,[57] vendar ni bil pripravljen popustiti. Lepak je bil namenjen poduku ljudi in je bil temu primerno daljši. Obsega dve tiskani strani. Sestavljen je že drugače kot preje obravnavana peticija. Zelo verjetno je na rokopisno peticijo dobil kakšne nam doslej neznane pripombe in sugestije. Na lepaku »Kaj Slovenci terjamo?« je kar cela prva stran posvečena uvodu. Najprej razlaga v njem ustavo in novo vsebino deželnih zborov, kjer bo-

[53] Vasilij Melik, Majarjeva peticija... Str. 290.
[54] Slovenske reči. Novice, 10. 5. 1849.
[55] Prav tam. Glej tudi Vinko Škafar, Prošnje rolzburškemu nadškofu F. Schwarzentergu za priključitev slovenskih dekanij sekovske (graške) škofije le lavantinski škofiji leta 1848. Acta Ecclesiastica Sloveniae 14, 1992, str. 69-79.
[56] Vasilij Melik, Leto 1848 v slovenski zgodovini. XVII. seminar slovenskega jezika, literature in kulture. Ljubljana, 1981, str. 12.
[57] Wilhelm Baum, Kärnten im Zeitalter von Aufklärung und Vormärz. Matija Majar - Ziljski und sein geistiges Umfeld (1789-1848), Matija Majar - Ziljski, str. 39

do poleg stanovskih članov tudi poslanci. Ti bodo sprejeli zakone, cesar bo le podpisoval. Pojasnjuje jim tudi državljanske pravice, ki naj bi jih zagotovila nova ustava. Predstavi jim tudi hrvaške zahteve. Uvod zaključuje z mislijo, da bo nova ustavna ureditev, ki jo bodo izbojevali avstrijski narodi, koristila vsem, da pa morajo Slovenci predstaviti tudi zahteve »za nas posebej«. Te so izražene v 6 točkah:

1. Da se vsi Slovenci, kakor naj bližnji brati, zjedinimo v jeden narod, in da bi imeli vsi vkup jeden slovenski zbor.

2. Slovenski jezik mora imeti v slovenskih krajih popolnoma to pravico, ktero ima nemški v nemških, italijanski v italijanskih...

3. mora nam biti svobodno (frei) upeljati slovenščino v vse pisarnice in šole višje in nižje v Slovenii... ako hočemo in kakor hočemo.

4. vsaki uradnik (Beamter) v slovenskih krajih, kteri se za bode postavil v službo mora popolnoma slovensko znati.

5. v vsaki gimnazji v Slovenii se mora za sloveščino stolica (cathedra) ustanoviti in po konkurzu učitelj postaviti, kteri tudi ostala slav. narečja razume; v Zagrebu naj se po volji južnih Slavenov utemelji, da moremo, kakor je komu drago iti na nemško ali slavensko vseučilišče;

6. pri nemškem zvezu (deutschen Bund) nočemo biti, naj je kakor hoče. Mi smo in bodemo verni našemu presvetlemu cesarju in naši ustavnej (constitutionel) vladii, mi hočemo biti in ostati v prijatelskim zvezu z vsemi narodi našega cesarstva, tudi z Nemci, z ostalo Germanijo in s ptujemi nemškimi vladarji, pa zato nimamo nič opraviti; vsaki zvez s tistimi Nemci bi nam očitno škodoval, oni bi nam ponemčili in poplavali naša mesta, potle gradi, zadnjič morebiti še naše polja in in gorice, kakor se v nekterih krajih že vidi. V svojo škodo tega nočemo.

Ker gornje besedilo ni mišljeno kot peticija, ampak kvečjemu njena razlaga in utemeljitev, mu seveda ne moremo očitati dolgosti. Med točkami, ki jih poznamo iz prejšnje peticije, ni prve in tretje. Zlasti glede slednje smo nemalo presenečeni, saj pravega vzroka za to ne poznamo. Gotovo avtorju ni bilo neznano, da nekateri povezav s Hrvati ne podpirajo, da nasprotujejo ilirizmu, da je mnoge motil njihov odnos do cerkve in zlasti celibata, vendar verjetno to ni bilo odločilno. Vsekakor so zahteve po povezavah z vzhodnimi slovanskimi sosedi možnost za uresničitev slovenskih zahtev odmikale v daljno prihodnost, če že ne neskončnost. Domnevamo, da je našel nadomestilo za nejasno »pravo zvezo« v boljši in novi formulaciji, ki jo je zapisal v uvodni del. Tokrat so mu Hrvatje predvsem vzor in njihove zahteve je predstavil na podlagi hrvaških »zahtijevanj naroda« z dne 25. marca.

Vključil pa je njihovo zahtevo po univerzi v Zagrebu, s čimer si v Ljubljani ni ravno pridobil simpatij, saj so tudi v kranjski prestolnici sanjali o njej. V slednji je možno videti tudi del kranjsko-koroških nasprotij, pred katerimi ne Matija Majar, ne njegov najožji sodelavec Andrej Einspieler nista bila povsem imuna. Seveda pa mu iskrene želje po slovanski univerzi ne gre očitati.

Slovenske zahteve so v lepaku »*Kaj Slovenci terjamo*?« tudi utemeljene. To velja predvsem za prvo, tretjo in četrto točko. Izstopa besedilo k prvi. V njem navaja število Slovencev: »*Na Koroškim nas je 116,000, na Štajarskim 378,000, na Krajnskim 438,000, na Goriškim in Teržaškim 217,000, na Banatskim*[58] *22,000, na Vogerskim 60,000 in v Istrii 230,000.*« Ne glede na dejstvo, da so številke zaokrožene, da so bolj ocene, pod istrske je štel kar vse tamkajšnje Slovane, so podatki dragoceni, ker nam poročajo o občutkih številnosti Slovencev. To vprašanje je bilo še posebno aktualno na Koroškem, kjer so bili že takrat prepiri o številnosti Slovencev. Povedo nam tudi, da so se takratni voditelji Slovencev zavedali, da obstajajo tudi bratje po krvi in jeziku v Beneški Sloveniji in Prekmurju. Takoj se zastavi vprašanje, ali s tem zahteva tudi njihovo udeležbo v združitvi v narod? Odgovor ni enostaven, zlasti ne vemo, ali naj bi se to zgodilo hkrati. Vsekakor se jim niso nameravali odpovedati. Slovenska politika je takrat še veliko bolj načelna kot pragmatična. V tej točki avtor zgolj utemeljuje potrebo po slovenski združitvi, saj so bili naši predniki razen na Kranjskem povsod v manjšini. Le združeni v eni deželi bodo lahko doma uveljavili svoje interese. Takratni pristaši in zagovorniki Združene Slovenije so bili prepričani, da je uresničitev njihovih želja blizu. Vključevanje beneških Slovencev in Prekmurcev bi zaradi tamkajšnjih drugačnih pravnozgodovinskih razmer proces še bolj oviralo. Njihovo naštevanje z malo svobode razumemo tudi tako, da se jim Slovenci potem, ko bodo združeni, ne odpovedujejo. Podobno je Trstenjak predlagal sklicevanje na Ilirsko kraljestvo, hkrati pa prosil, naj ne pozabijo štajerskih Slovencev. Z nečim je bilo treba začeti, vsaj nakazati pa, da to še ni konec pričakovanj. Pri tretji točki nas preseneti predvsem dejstvo, da zahteva ni trenutna, ampak izraža nujnost, da jo Slovenci avtonomno rešujejo. »...vse kar naš jezik in našo narodnost, naše pisarnice, šole in uradnike v Slovenii zadene, hočemo po svoji volji poravnati ... v Slovenii mora pa naša volja in naša beseda veljati.« Seveda zadnja misel dopušča silno široke interpretacije. Grešili bi nad zgodovino, če bi jim v tistem času podtikali misel na samostojno Slovenijo. Ni pa mogoče tudi povsem prezreti možnosti, da uveljavitev vsebine združene Slovenije kot ene dežele z lastnim parlamentom in uveljavljanjem slovenske volje in avtonomne odločitve ne bi v prihodnosti in ob dru-

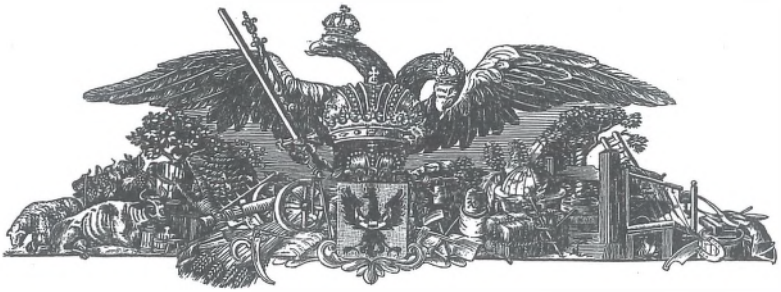
[58] Beneška Slovenija.

gačnem razvoju dogodkov odprla novih vprašanj. Nenazadnje je prav to, ne pa nacionalizem in separatizem, kar nam mnogi očitajo, vsebina slovenske osamosvojitve. Vsebina četrte točke izraža enega največjih problemov takratne družbe. Mnogi so zaradi lastne deželne zavesti, ljubezni do kulture in nenazadnje humanizma, razumeli slovenske zahteve in jih celo sprejemali za svoje, večina neslovencev, ki je živela med njimi, je govorila z okolico v njeni materinščini. Slovenski jezikovni radikalizem, ki je imel marsikje tudi elemente sovraštva do neslovenskih prišlekov, od katerih mnogi niso prišli v naše kraje po svoji volji, pa je te spravljal v negotovost glede prihodnega sožitja in zlasti služb. Do slednjih ni bilo lahko priti in nekateri domačini so bili prepričani, da jim jih neslovenci odjedajo. Tudi mnogi takratni ugledni Slovenci so bili prepričani, da njihovi rojaki v jezikovnih zahtevah nekoliko pretiravajo, da so neresni, da njihov jezik še ni zrel za uporabo v šolah in uradih. Strokovne terminologije na večini področij človekovega udejstvovanja dejansko še nismo imeli. Prav zato je čutil Matija Majar izrecno potrebo, da je javno zagotovil, da »nemščine ne bodemo na vrat na nos zapustili«, da samo zahtevajo, da slovenščino uvedejo, ko se bo njim zdelo primerno. Predvsem pa je treba »za naprej« upoštevati že več desetletij stare predpise, da morajo javni uslužbenci znati jezik okolice. V nadaljevanju je predstavljena tudi škoda, ki izhaja iz neslovenskega uradovanja, saj prinaša nesporazume, kazni in tožbe. »Ako se ta postava spolnuje, bodo naši ljudi v službe, urade in časti prišli, in gotovo prijazniši za svoj narod skerbeli, kakor vsaki ptujec.« Število iztisov tega Majarjevega lepaka, ki ga Melik označuje kot »prva natančna opredelitev Zedinjene Slovenije«, je bil natisnjen v tolikšnem številu, da ni ostal ne neznan, ne neopažen.

Prelom z dotedanjo politiko pri Slovencih, ko naj bi namesto, da slovenske pravice doseže delegacija pri cesarju, slovenske zahteve dosegli s peticijo, pa se ni izvršil le glede sredstev političnega delovanja, ampak je v bistvu globji. Jasno je namreč postalo, da morajo, če ne uresničijo Trstenjakovega predloga o vseslovenskem odboru, ubrati nova in lastna pota. Ustvariti je bilo treba nekakšno politično organizacijo, izrabiti je bilo treba pridobljeno pravico po svobodi združevanja in tako artikulirati slovenske zahteve. Pismo Martina Semrajca in Antona Globočnika v imenu dunajskih Slovencev kaže na obstoj neformalne skupine, ki pa je v bistvu delovala kot organizirana. Nekaj podobnega se je dogajalo tudi okoli graškega duhovnika dr. Josipa Muršca, ki je povezoval tamkajšnje Slovence. Matija Majar, ki je bil ne le za svoje celovško okolje, ampak za ves slovenski prostor nekoliko prehiter, je gotovo imel simpatizerje in sodelavce, med katerimi je najbolj znan rojak in sobrat v duhovniški službi Andrej Einspieler, vendar so bili organizacijsko prešibki. V Ljubljani so se zbirali okoli dr. Henrika Martinaka,

Franca Malavašiča in Janeza Bučarja. V Gorici tudi niso držali povsem križem rok. Zelo aktiven je bil neki H. Mažgon in tudi med tamkajšnjimi duhovniki in uradniki je narodna zavest rasla. V Trstu je bil ves navdušen za spremembe uradnik Janez Cerar in tudi Janez Vesel - Koseski je budno opazoval dogajanje okoli sebe. Tamkajšnje Slovence se je trudil povezati tudi gimnazijski profesor Ivan Macun. Čeprav so bile razmere v Trstu in sosednjem istrskem prostoru zaradi upora v Benetkah in nekaterih furlanskih in italijanskih mestih nekoliko specifične, poleg slovenskega narodnega gibanja je postajalo vse glasnejše tudi italijansko, politično so se hoteli uveljavljati tudi tamkaj priseljeni Slovani iz Istre in Dalmacije, tamkajšnji slovenski krog narodnjakov ni nepomemben. Vzdrževal je stike z Ljubljano in Gradcem, dosegel vrh z izdajanjem Slavjanskega rodoljuba - prvega slovenskega tržaškega časopisa, pa o tem, da bi prevzel vodilnejšo vlogo, ni bilo misliti.

Nekajtedenska pričakovanja, da bo Kranjska kot najbolj slovenska dežela prevzela pobudo, so se zlasti po obisku zastopnikov kranjskih deželnih stanov na Dunaju izkazala za neutemeljena. Pokazalo se je, da so bili upi, ki so jih polagali vanje, prazni. Če se nam zdi to z današnjega poznavanja takratnih ljubljanskih razmer razumljivo, pa je vseeno treba poizkusiti odgovoriti na vprašanje, zakaj so kaj takega od njih sploh lahko pričakovali, še zlasti, ker so bili njihovi sodobniki. Verjetno je pričakovanje na nečem slonelo, vendar se je v zadnjih tednih bistveno spremenilo, kar izven Kranjske živeči Slovenci niso takoj opazili. Med člani kranjskih deželnih stanov so namreč prevladovali ljudje, ki se jim je z napovedanim propadom fevdalizma začel podirati svet. Kranjska je bila namreč dežela, kjer ostareli družbeni sistem ni ne le še deloval, ampak je bil celo med najtršimi ne le na slovenskem etničnem ozemlju, temveč tudi v širšem sosedstvu. Zemljiški gospodje, zlasti iz starejših rodbin, so imeli v veliki večini močno deželno zavest, ki je vključevala tudi ljubezen in spoštovanje do slovenskega (kranjskega) jezika in njegove literature. Bili pa so preveč konservativni, da bi se vključili v slovensko narodno gibanje, ki je povrh vsega zahtevalo še ukinitev zgodovinskih dežel - virov njihove formalne moči in ugleda. Bolj izobraženi so se že spogledovali z liberalnim nemštvom - sprva bolj kot kulturnim gibanjem, ki pa jih je v naslednjih desetletjih odtujilo od zemlje, ki jih je rodila in redila, ter njenih ljudi in njihove kulture. Kmečki nemiri, večji je bil strah kot dejanska nevarnost, čeprav napada na Sonneg - Ižanski grad, poročila iz sosednjih dežel, na primer o nemirih na Koroškem kot tudi drugod, z gradu Rihenberk so pregnali osovraženega grajskega oskrbnika, ne gre podcenjevati. Vse to jih je prestrašilo. Negotova prihodnost, občutek, da so jih vsi zapustili, vse to jim je preprečevalo, da bi lahko, četudi v pomanjšani meri, prevzeli vlogo češkega ali hrvaškega ali poljskega plemstva.

Kmetijske in rokodelske Novice.

Na svitlobo dane od c. k. krajnske kmetijske družbe.

Tečaj **VI.** *V sredo 26. maliga travna 1848.* List **17.**

Svobodni Lenart.

Hajsa, jühe! zdaj Lenart le
Od zjutrej do večera uka,
Ne ve kak staviti klabuka —
Prisvitala svobodnost je!
Jo počastit' se če napiti
De sam domú ne more priti.
Pa kaj mu mar? — Saj prost je zdaj!

Brez dela — Lenart misli — bo
Ko limbar tudi on oblečen.
In kakor ptiček luhko oskrečen. —
Drugač prikozni pričajo:
On stergan je, ket sploh lenuhi,
In lakot kvoli po trebuhi.
Pa kaj mu mar? — Saj prost je zdaj!

Zdaj desetina — stari davk —
In preč bo čaka ino kazen.
Pa tudi žep je Lentov prazen.
Getov je skušnje resni nauk:
»Lenoba da dobička malo,«
»Le dolgov več se bo nabralo.«
Pa kaj mu mar? — Saj prost je zdaj!

Vse javno posihmal bo emel
Od slehernega govoriti,
Slabosti bližnjiga očkriti;
Alj slábe se je Lenart vjel. —
Ker brez nehaja jezik brusi
Klobas si vročih herbet skusi.
Pa kaj mu mar? — Saj prost je zdaj!

Zdaj vino, sol in tud tuhán
In vsaka reč bo v taki ceni,
De nič nam kupa več ne greni.
Alj Lenart plačat nič ni v stan'.
Po bohni dolgi se glasije,
In od posestva ga podije.
Pa kaj mu mar? — Saj prost je zdaj!

Še clo gosposke neče več,
In tud duhovne ne imeti,
De bo svobodnost le na sveti.
Na zadnje Lenart sam je preč.
Napuh de pekla se poniža,
In jok je terme tužna viža.
Kaj ima zato, de prost je bil?!

J. Hašnik.

Zdravljica.

Prijátli! odrodile
So terte vince nam sladkó,
Ki nam oživlja žile,
Serce razjásni in oko,
Ki vtopi
Vse skerbi,
V potertih persih up budi!

Komú mar pred veselo
Zdravljico, brátje! émo zapét'?
Bog nášo nam dežélo,
Bog živi ves slovenski svét,
Brate vse,
Kar nas je
Sinóv slovéče matere!

V sovražnike z oblákov
Rodú naj nášga treši grom;
Prost, ki je bil očákov,
Naprej naj bo Slovencov dóm;
Naj zdrobé
Njih roké
Si spéne, ki jim še težé!

Edinost, srečа, správa
K nam naj nazáj se vernejo;
Otrók, kar ima Slava,
Vsi naj si v róke sežejo,
De oblast
In z njo část,
Ko préd, spet náša boste last!

Bog živi vas Slovénke,
Prelepe, žlahtne rózice;
Ni táke je mladenke,
Ko nášc je kervi dekle;
Naj sinóv
Zárod nov
Iz vas bo stŕah sovražnikov!

Mladénči, zdaj se pije
Zdravljica vsém, vi naš up;
Ljubézni domácije
Noben naj vam ne vsmérti strúp;
Ker zdaj vás,
Kakor nás,
Jo srčno braniť kliče čas!

Živé naj vsi narodi,
Ki hrepené dočákat dan,
Ki, koder sónce hódi,
Prepír iz svéta bó preguán,
Ki roják
Prost bo vsák,
Ne vrág, le sósed bó meják!

Nazádnje še prijátli,
Konarce za-se vzdignimo,
Ki smo zató se zbrátili,
Ki dóbre v sércu mislimo;
Dokaj dni
Naj živi
Vsak, kar nas dóbrih je ljudí! —

Dr. Prešérin.

Dva slovenska pogleda na revolucijo 1848.

Slovenci, zlasti njihov najodličnejši del, ki je živel na Dunaju in v Gradcu, je moral vzeti narodovo usodo v svoje roke. Čakati ni bilo več mogoče. Razočaranje nad Ljubljano je bilo veliko, čeprav ne popolno. V kranjskem glavnem deželnem mestu je namreč obstajala skupina mladih Slovencev, ki pobliže ni znana, je pa izpeljala nekaj odmevnih dejanj. 5. aprila je prišel na posvetovanje ljubljanskih mestnih oblasti z novonastajajočo narodno stražo njen predlog, da naj na ljubljanskem gradu razobesijo poleg avstrijske »narodno kranjsko zastavo«. V njej ne moremo videti druge kot belo-modre-rdeče, ki se je v letu 1848 uveljavila kot slovenska. Predlog ni bil sprejet oziroma še huje. Čeprav je bila slovenska ljubljanska pobuda na seji zavrnjena z argumentom, naj 6. aprila, ko se bodo sešli razširjeni kranjski deželni stanovi, ne razobesijo nobene zastave, ker bi z njo lahko razburili pričakovani prihod kmetov v Ljubljano, je bila v dveh dneh temeljito spremenjena. Dva dni kasneje, 7. aprila, so razobesili nemško zastavo z avstrijskimi barvami kot deželnimi (!) v srčnem ščitu. Torej so avstrijsko cesarstvo razglasili kot enoto, deželo nemškega cesarstva. V tem dejanju pa ne gre gledati toliko nemškega nacionalizma kot nekritično navdušenje iskrenih ali navideznih pristašev revolucije, ki so poistovetili z njo nemške cilje in simbole. Predlog mladih Slovencev je silno odmeval, saj se je vanj spotaknil celo dopisnik časopisa Wiener Zeitung. Njegova večerna priloga je 9. aprila o dogajanju namreč obširno poročala.[59] Na pojave slovenske narodne zavesti v Ljubljani se je odzval še »Slovenec iz Nemške zveze, ki je dolgo živel v Franciji«. Razgrete ljubljanske glave, tako so jih imenovali nasprotniki, je podučil, da tudi v Franciji živijo nefrancozi, na primer Nemci v Alzaciji, ki se ne sramujejo biti Francozi, ker jih na to državo vežeta politična ureditev in gospodarstvo. Tako naj bi ravnali tudi »ultraslovenci« v odnosu do Nemčije. »Slovencev je premalo in njihovo ozemlje preskromno, da bi se lahko od Nemčije izolirali in uveljavili.« Njene potrebe po pristanišču na Jadranu so zanjo življenjsko nujne. Nato jih je opozoril, da se jim Slovenci ne morejo in ne smejo upirati. Spraševal jih je, če se želijo priključiti Hrvaški, Srbom, kroni sv. Štefana (Ogrski) in ni pozabil tudi na Ruse. Pisec je še posebno zanimiv, ker poudarja, da njegov pouk velja Slovencem, ne Slovanom.[60] Odgovor je sledil hitro. Napisal ga je danes skoraj popolnoma neznani, takrat pa očitno eden najbolj navdušenih ljubljanskih Slovencev Janez Bučar, kandidat za doktorja prava, sicer pa davčni uradnik.[61] Članek je strpen, vendar eno najsrčnejših takratnih političnih pričevanj slovenstva v Ljubljani. Zavrača očitke glede Hrvatov in Rusov, zlasti pa sovraštva do Nemcev in Nemčije. Tako kot so in ostanejo Alzačani Nemci v Franciji, želijo tudi Slovenci

[59] Illyrien. Laibacher Zeitung, 15. 4. 1848.
[60] Veriatas odium parit. Laibacher Zeitung, 20. 4. 1848.
[61] Entgegnung an den zum deutschen Bunde gehörigen Slovenen, der lange in Frankreich gelebt hat. Laibacher Zeitung, 22. 4. 1848.

ostati Slovenci, vendar v Avstriji. Položaj Alzačana v Franciji in Slovenca v Nemčiji nista primerljiva. Nemci (iz Nemčije) niso sodržavljani in ne morejo odločati o slovenskih prizadevanjih. Slovenci stremijo za lastnim razvojem s pomočjo slovenskih ljudskih šol, slovenščino kot učnim predmetom na gimnazijah, nastavitvami uradnikov, ki znajo slovensko in enakopravnostjo materinščine na sodiščih in v uradih. Kot vidimo, imamo pred seboj program v petih točkah: ena proti vključitvi Slovencev v Nemško zvezo, štiri podrobnejše zahteve glede položaja slovenskega jezika. Kaj pa Slovenija? Janez Bučar ji je namenil cel odstavek, ki ga zaradi lepote in povednosti velja v prostem prevodu v celoti navesti. »Zakaj sedaj tolišno poudarjanje slovenstva, zakaj Slovenci sedaj toliko vpijejo, če za to nimajo vzroka? Sedaj so mirni samo tisti, ki so mrtvi. Vsak se otresa bremena nagrobnika svobodi, ki nas je toliko časa težil. Splošno vstajenje narodov dokazuje, da so bili mnogi pokopani le navidezno mrtvi. Tudi Nemci v Avstriji so se zganili in to zelo! Ali ni naravno, da je vstala z njimi tudi Slovenija? Da, moji Slovenci! Slovenija je živela, živi in je še vedno močna, velika in lepa. Ne odvrnite pogleda z nje in ji z nami veselo in pogumno vzkliknite: 'Bog živi!'[62] Bučarjev članek je še posebno dragocen, ker nam sporoča, da je bilo v Ljubljani zaradi postavljanja slovenskih zahtev precej razburjenja. Njihovi nasprotniki niso bili Nemci, ampak ljubljanska bojazljivost. Slovenci v deželi naj bi po njegovem prepričanju bili trdnejši. Očitno je bila ta ljubljanska slovenska skupina mladih narodno silno čuteča in tudi srčna, vendar prešibka in premalo ugledna, da bi lahko odločneje vplivala, spremenila javno mnenje in pridobila vplivnejše posameznike. Posledice ljubljanskih političnih razmer, ki so bile v predmarčni dobi očitno trše kot drugje,[63] so prihajale na dan. Vidi se, kako je v Ljubljani primanjkovalo neodvisne inteligence. Slednje nenazadnje priznava tudi ugledni Ljubljančan dr. Albert Merk,[64] ki so mu bili slovenski načrti že sredi aprila povsem znani. Poglavitne informacije o njih je moral dobiti prav v Ljubljani. Državno in deželno uradništvo je bilo pred prehudim osebnim nadzorom svojih konservativnih predstojnikov. Dijaki in njihovi učitelji niso mogli prevzeti in opraviti vloge univerze. Kranjski deželni stanovi niso bili dorasli potrebam časa in niso uvideli svoje zgodovinske priložnosti. Urednik takratnega edinega slovenskega časopisa dr. Janez Bleiweis se je v tistih trenutkih težko odločal, saj je bil preveč razpet med različna vplivna središča na Kranjskem. Na svoj način ga je vezala tudi Kranjska kmetijska družba, pri kateri je bil zaposlen in v kateri je imelo glavno besedo kranjsko plemstvo. Duhovščina je bila v veliki meri narodno zavedna, vendar jo je krepka roka škofa Wolfa držala, vsaj na

[62] Zapisano slovensko.
[63] Primerjaj zapis Leopolda Kordescha, urednika časopisa Laibacher Zeitung, na naslovni strani 15. 4. 1848.
[64] Die Wahlfrage in Krain. Laibacher Zeitung, 22. 4. 1848.

zunaj, izven aktivne politike. Prav tako ljubljanski Slovenci niso zmogli vzpostaviti vseslovenske organizacije. Bojazljivost in nepreglednost razmer ter prevelik vpliv konservativcev iz vrst svetnikov gubernija so bili premočni. Vse to odseva tudi Bleiweisovo ravnanje. Po vrnitvi z Dunaja je napisal v Novice članek, ki dobro pojasnjuje njegova naziranja. Predvsem ga je motila neučakanost. »Vsaka dežela kaj druziga terja, in nekteri tako nadležno terjajo spolnjenje vsih svojih prošinj, kakor de bi že za njimi gorelo. 'Vse prepozno, vse prepozno' - se razlega glas po več straneh. Žal nam je, da moramo reči, de tudi med omikanimi Slovenci je več tacih silnih ljudi, ki ne razumejo: kaj de je ustava in ustavno vladarstvo, sicer bi ne gnali in ne terjali z vso silo od cesarja ali od ministra, česar jim ustavni cesar, česar jim ustavni minister dovoliti ne moreta, ker cesar niso več samooblastnik, kakor so bili poprej do 15. dneva pretečeniga mesca.« Ni bil edini med takratnimi Slovenci, ki so se težko znašli. Razpoloženje, ki je takrat prevevalo ne samo urednika Novic, je lepo izrazil celjski opat, sicer zavedni Slovenec Matija Vodušek v odgovoru na neko neznano Murščevo pismo: »Prezlo ste mi ustregli in me potolažili z svojo povestjo, de Austriansko, kateriga se Slovensko serčno derži, napreduje ino nemški nevarni zaves omaguje... Nam za zdaj obstojnost Austrianske države veliko više velja ko Slovensko, če ovo obstoji, bo tudi toto živelo.«[65] Revolucija in njen razplet sta bila takrat za naše ne najmlajše prednike in tiste, ki so imeli odgovornejše svetne ali cerkvene službe, hud stres, v katerem so se težko znašli. Čutili so se popolnoma negotove in tega jim čisto po človeški plati ne moremo slabo šteti. Bleiweis je vse stavil na prihodnji dunajski parlament, kar je bilo načelno prav, vendar so drugod in bližje središču dogajanja situacijo presojali drugače. Ti so se očitno zavedali, da se bo potem, ko bo začel zasedati in sestavljati novo ustavo, začelo vse zapletati in zavlačevati. Bleiweis je bil prepričan, da slovenska narodnost ni ogrožena, da je treba predvsem paziti, da bo obstalo avstrijsko cesarstvo. »Mirno pripravljanje, pa ne silno neprevdarjeno tišanje, nam je prva potreba.«[66]

Ob prevladovanju takih nazorov v Ljubljani od kranjske prestolnice resnično ni bilo kaj velikega in odločilnega pričakovati. Metode političnega delovanja, ki jih je ubiral Matija Majar brez širše organizacije, tudi niso mogle roditi želenih sadov. Sledil je edini logični korak, ki se je hitro izkazal za uspešnega. Začeli so ustanavljati politična društva, imenovana Slovenija ali Slovensko društvo, ki so prevzela načrtovanje in vodenje slovenske politike: 16. aprila v Gradcu, 20. aprila na Duna-

[65] Vodušek Muršču 29. 4. 1848. Avtor je oznako meseca brezen pravilno datiral v marec, vendar se je Vodušek sam zmotil. Glede na nemško pripombo na koncu pisma in njegovo siceršnjo vsebino je možen le april. Dr. Fran Ilešič, Korespondenca ... Zbornik 6, str. 159-160.

[66] Česar nam je zdej nar bolj potreba. Novice, 26. 4. 1848.

ju in 25. aprila v Ljubljani. V Gorici so svoje Slavjansko bralno društvo ustanovili maja,[67] v Trstu pa je bilo ustanovljeno oktobra.[68] Poleg društev so zelo pomembno vlogo odigrali tudi številni »neorganizirani« posamezniki. Lahko so bili tako pomembni kot lavantinski škof Anton Martin Slomšek ali pa tako ostri kot sežanski gostilničar Mahorčič. Ta je namreč odkrito grozil s slovensko zasedbo Trsta.[69]

Znamenita številka Gajevih Novin iz 11. aprila, ki poroča o Majarjevi peticiji, ki naj bi že v prve četrt ure dobila v celovškem semenišču 30 podpisov in bila nato raztrgana, ker naj spiritual semeniščnikom ne bi dovolil njenega podpisovanja, poroča o vesteh, da so tudi graški in ljubljanski Slovani sestavili podobne peticije in da zbirajo podpise.[70] Teh govoric kot o izvršenem dejstvu za Ljubljano ne podpira noben drug vir. Zelo verjetmo je, da so obstajale neke zamisli. Naj navedemo bolj kot ilustracijo, da se ljubljanski dijaki v zahvalni adresi dunajski univerzi imenujejo »osvobojeni Slovenci Kranjske«. Prezreti ne gre dejstva, da je bilo peticioniranje, tako so imenovali sestavljanje peticij in njihovo podpisovanje, zelo razširjeno in je možno, da se vest nanaša na kakšno drugo peticijo.[71]

Gratzer Zeitung je 22. aprila objavil vest, da kroži od 16. aprila med tamkajšnjimi Slovenci osnutek peticije, in jo objavlja. Njeno dokončno oblikovanje je povezano z ustanovnim sestankom političnega društva graških Slovencev Slovenija.[72] Ustanovili so ga tamkajšnji Slovenci, ki so živeli v glavnem mestu Štajerske kot študentje ali so bili tam zaposleni. Nekateri med njimi so bili tudi graški meščani, celo neka ugledna Slovenka je bila med njimi. Kot avtorja peticije domnevamo dr. Josipa Muršca - Živkova, duhovnika in veroučitelja, sicer pa znanega slavista. Ne gre prezreti tudi dr. Josipa Krajnca, enega najbolj znamenitih avstrijskih pravnikov, ki se je 1848. leta zelo zavzemal za slovenske politične cilje. Nekaj mesecev kasneje je postal eden najuglednejših slovenskih poslancev v dunajskem parlamentu. Peticija, poznamo jo samo po članku v Gratzer Zeitungu, torej v nemškem jeziku, postavlja naslednje zahteve:

»*1. Ukinitev zgodovinskega razkosanja na dežele in združitev našega slovenskega ozemlja po jezikovni meji v eno deželo in s tem koncentracijo nas vseh v en narod.*

[67] Branko Marušič, O razmerju med slovenskim in italijanskim političnim gibanjem na Goriškem in v Trstu v letih 1848-1849. Goriški letnik 4/5, 1977/78, str.38.
[68] Prav tam, str. 44.
[69] Prav tam, str. 39.
[70] Fran Zwitter, Slovenski politični prerod XIX. stoletja v okviru evropske nacionalne problematike. Zgodovinski časopis 18, 1965, str. 112.
[71] Na primer peticija dijakov ljubljanskega liceja dunajskim študentom, ki jo je Bleiweis prebral na Dunaju v času obiska deputacije kranjskih deželnih stanov v prestolnici.
[72] Stane Granda, Graška Slovenija v letu 1848/49. Zgodovinski časopis 28, 1974, str. 52.

2. Garancijo naši narodnosti in vsestransko enako pravico slovenskemu jeziku na slovenskem ozemlju kot jo uživa nemški v nemških, italijanski v italijanskih deželah, v šoli, sodišču in uradovanju in v dokumentih, zakonih, odlokih itd. zato tudi njegovo postopno uvajanje v gimnazije, realne in trgovske šole na slovenskem ozemlju. Vse po naši in naših poslancev sodbi v interesu narodnosti; po preudarku tudi ustanovitev slovenske univerze.

3. Omogočenje tesnejše povezave z našimi, presvetli dinastiji vedno zvestimi in viteškimi brati v Hrvaški, Slavoniji in Dalmaciji, bodisi z ukinitvijo ali olajšanjem carinske meje, s skupnimi višjimi šolami etc., po vzajemnem sporazumevanju.

4. Kot Slovani nočemo pripadati nemški, na nemški nacionalnosti temelječi zvezi, hočemo pa se z neomajno zvestobo trdno držati prihodnje ureditve, ki šele nastaja, dosedaj enakopravnih dežel, ustavne vlade in vse narode velikega cesarstva upoštevati in spoštovati kot brate.«[73]

Peticija je naslovljena na cesarja. V razmeroma kratkem uvodu se sklicuje na obljubljeno ustavo. Opozarja vladarja, da v državi ni samo en narod, da njihovi različni jeziki kažejo na njihov različen izvor in da imajo vsi pravico do svobodnega, nemotenega razvoja. Samo s samostojnostjo in svobodo je možno uspešno politično in intelektualno življenje ljudstva. Slednje pričakuje od njega tudi poldrugi milijon Slovencev, ki so bili doslej na poti napredka ovirani. Želje o prihodnjih stikih s Hrvati so dokaj natančno opredeljene. Zahtevajo odpravo ovir gospodarskemu sodelovanju in možnosti skupnega šolanja na višjih šolah. Ta zahteva je skladna z večdesetletno tradicijo izobraževanja slovenskih Štajercev v Varaždinu, zlasti onih iz Slovenskih goric. Zanimiva je tudi četrta točka, ki odkrito pove, da pričakujejo upravno preureditev države, ki bi omogočila Združeno Slovenijo. Tako v uvodu kot v zapisanih štirih zahtevah ni nikakršnih kmečkih in drugih družbenih vprašanj. Ta niso bila samo slovenska in jih zato tudi oni niso posebej navajali. Peticijo lahko razumemo kot izdelek izrazito intelektualnega meščanskega okolja. Sorodnosti z Majarjevo ni mogoče zanikati. Še več! Njen konec, ki je v časopisu predstavljen samo s prvimi tremi besedami, je po Melikovi ugotovitvi enak peticiji zagnanega Korošca. »Izpustili so Majarjevo prvo, šesto in sedmo točko, združili četrto in peto, tako da so ostale štiri,« ugotavlja Melik v svoji primerjavi obeh.[74] Spremenjen je uvod, ki je precej krajši in nima zgoraj citiranega socialno-političnega dela. Točka o Zedinjeni Sloveniji je postala prva, kar kaže na vse večjo programsko jasnost znotraj slovenskega na-

[73] Prav tam, str. 53.
[74] Vasilij Melik, Majarjeva peticija. Str. 292.

rodnega gibanja. Druga točka graške peticije je posvečena položaju in prihodnji vlogi slovenskega jezika, kar naj bi se dogajalo »po naši in naših poslancov sodbi«. V nasprotju z Majarjem, ki v besedilu »Kaj Slovenci terjamo?« zahteva univerzo v Zagrebu, zahteva ta slovensko, ne da bi povedala kje. Vsekakor kaže večje razumevanje za ljubljanske želje, saj si ne moremo predstavljati slovenske univerze kje drugje. V Gradcu je že bila nemška. Želja po slovenski univerzi je v univerzitetnem mestu razumljiva le v primeru, če upoštevamo slovenske graške študente, ki so bili v narodnem gibanju zelo aktivni in večjo narodno in tudi siceršnjo samozavest slovenskih Štajercev. Oboje se je potem odražalo tudi v obliki zahtev po slovenskih predavanjih na tamkajšnji pravni fakulteti. Ta zahteva se tako prvič pojavi kot narodna zahteva pri Slovencih, če ne upoštevamo želje ljubljanskih dijakov, »de bi se v Ljubljani vseučilište (Universität) napravilo«[75], ki dejansko ne pove, kakšna naj bi bila. Tretja točka zagovarja »tesnejše povezave« s Hrvati, pri čemer konkretno pove, da to pomeni ukinitev ali olajšanje carinske meje, skupne višje šole in ostalo, vse »po vzajemnem sporazumevanju«. Glede na to, da je imel graški krog Slovencev zelo razvejane zveze, je možno, da smo bližje razumevanju tudi Majarjevih stališč glede slovensko-hrvaških povezav, še zlasti, ker je bil njemu pojem vzajemnost zelo blizu. Četrta odklanja nemško zvezo.[76] Kot vidimo, je graška peticija, kljub nedvoumnemu vplivu Majarjeve, že bistveno drugačna. Je jasnejša, preglednejša, bolj sistematična, skratka veliko bolj primerna svojemu poslanstvu. Zasluga za to gre nedvomno graškim Slovencem, ki so znali graditi na dotedaj postavljenih zahtevah. Bistvenega pomena pa je dejstvo, da je za peticijo, ki je bila namenjena vladarju, stalo najbolje organizirano slovensko politično društvo v letu 1848/49. Njegova moč ni bila samo v številu in intelektualnem potencialu graških Slovencev, ampak tudi v razvejani mreži sodelavcev na podeželju. Glede tega jih ni preseglo leta 1848/49 nobeno slovensko društvo. Ljubljansko je resda imelo člane tudi po podeželju, vendar njihova delavnost, ne samo po njihovi krivdi, ni primerljiva z graškimi. Peticija graške Slovenije ni imela spremljajočega besedila, kot je bilo Majarjev lepak Kaj Slovenci terjamo, ampak je njen nastanek spremljalo dobro orkestrirano pisanje graških Slovencev v tamkajšnji osrednji časopis Gratzer Zeitung, ki je imel številne bralce po vsej deželi in izven nje. Prav v dneh, ko je bila objavljena peticija, se je v njem iztekala ena najboljših analiz slovenskega položaja v Avstriji izpod peresa dr. Josipa Murška, ki je izšla kar v štirih nadaljevanjih.[77]

Ali so k peticiji graške Slovenije zbirali podpise? Ker je tajnik graške Slovenije dr. Josip Muršec dokumentacijo o delovanju društva skrbno

[75] Prošnje krajnskih deželnih stanov v rečeh slovenskiga naroda. Novice, 12. 4. 1848.
[76] Peticija je citirana po prevodu v Stane Granda, Graška Slovenija... Str. 52–53.
[77] Ravno tam, str. 54–56.

shranil in jo kasneje izročil Štajerskemu deželnemu arhivu v Gradcu, lahko z veliko verjetnostjo domnevamo, da je še niso razpošiljali, da je bila verjetno v rokopisu in bolj namenjena posvetovanju in dopolnjevanju. Zmedo pa vnaša agilni sodelavec graškega slovenskega društva kaplan Anton Kreft iz Radgone, ki govori v pismu Muršcu 25. aprila o številnih podpisih v tamkajšnji okolici k v graškem časopisu objavljeni peticiji. Ker je to edini podatek, več pa je vesti o Majarjevi, se sprašujemo, ali ni opazil razlik s celovško ali pa se je akcije zbiranja podpisov h graški lotil na svojo roko.[78]

Poleg vsebinskih odnosov med Majarjevo in graško peticijo se zastavlja tudi vprašanje, ali naj bi se obe dopolnjevali ali si konkurirali. Zdi se, da je to vprašanje bolj akademsko kot pa stvarno. Dr. Josip Muršec se je namreč v tistih dneh, verjetno neposredno po 20. aprilu, takrat je že deloval telegraf med Dunajem in Gradcem, obrnil na dunajske Slovence in jih obvestil o ustanovitvi graškega društva. Podpredsednik dunajskega društva dr. Hladnik se mu je 26. že pismeno zahvalil in ga poprosil, da bi ostali v pismeni zvezi. Obvestil ga je, da bodo v prihodnje razposlali v vse slovenske kraje peticijo v Majarjevem smislu. Poleg nje bodo razdelili še 3000 izvodov besedila, posnemali so torej Matijo Majarja, ki bo podeželskemu prebivalstvu pojasnjevalo posamezne točke peticije. Slednja je naslovljena na vladarja, predložena bo parlamentu. Razlika med naslovljencem in prejemnikom podpisanih peticijskih pol je lahko razložljiva. V Dunajski Sloveniji so prevladovali pravniki, ki so upali v razvoj države v smeri parlamentarne monarhije. Vendar pa je bil v dneh sestavljanja peticije vladar dejanska oblast, suveren, vloga in pomen parlamenta pa bosta dokončno določena v ustavi, ki jo bo ta šele izdelal in sprejel. Pričakovali so ukinitev deželnih meja. S tem so nam pojasnjene številne zahteve, naj Slovenci ne odlašajo. Pri uresničitvi slovenskih zahtev so računali tudi na pomoč vseh slovanskih poslancev v prihodnjem avstrijskem parlamentu. Muršcu so še sporočili, da pričakujejo, da bodo od Majarja kaj več zvedeli o njegovi peticiji, predvsem, ali bi lahko obstajali druga poleg druge. Želeli so si »krepkega soglasja« pri zavzemanju za slovenske zahteve. Hkrati so ga prosili za sodelovanje pri razširjanju dunajske peticije.

Očitno je Muršec o dunajskih namenih že nekaj več vedel, saj jim je v tistem pismu pisal, da jim v južnem delu Štajerske, v celjskem okrožju, ne more pomagati, ker naj bi tam ne poznal patriotov. Očitno je pozabil na dr. Štefana Kočevarja, štajerskega »Bleiweisa«, odličnega zdravnika in velikega Slovenca. Ni se spomnil tudi na prijatelja in stanovskega tovariša Ignacija Orožna ter še na nekatere druge. Dunajska

[78] Fran Ilešič, Korespondenca... Zbornik 7, str. 59.

Slava Bogu v višavah

in na zemlji mir ljudém dobrega serca!

Prisijalo je rumeno sončice tudi nam Slavenam! Kar smo iskreni domorodci želéli, to se je, hvala Bogu! 15. Brézna (sušca) tega léta zgodilo!

Presvitli naš Cesar Ferdinand so dali vsim svojim narodam ustavo (konstitucijo!) *)

Berž ko bodejo ukazali, morajo vsi narodi našega cesarstva, zató tudi mi Slovenci nekoliko poslanikov na Dunaj poslati. Tam bode velik — veličanstven zbor, in za nas Slavene neizmerno imeniten.

Vsaki narod mora svojim poslanikam odkritoserčno naročiti vse kar želi, da bi se v deželi upeljalo, poravnalo in spremenilo. Zdaj — ne samo da smémo, temoč mi moramo odkritoserčno vse govoriti in povedati, kar za svoj narod — za svoje Slovence na Koroškim, Štajarskim, Krajnskim, Goriškim, v Istrii in sicer po slovenskih deželah želimo. Zdaj se more začéti sreča našega naroda, zdaj moremo stopiti, kakor slobodèn narod med druge slobodne narode — mi vsim slobodnim narodam enaki; zdaj smo k temu očitno in javno povabljeni; presvitli Cesar sami so ukazali! — Na Dunaji, mestu cesarskim, je mesto našim Slovenskim poslanikam med naj višji gospodo pripravljeno. Naši poslaniki se bodo poslušali, — kar bodo rékli, to bode veljajo za nas vse. Tako imenitnega časa za vse Slovence še ni bilo, kar sonce sije, in Bog sam vé ali kadaj kaj takega za Slovence bode. Samo nekoliko tédnov je časa. Mi tega zlatiga časa ne smemo zamuditi! Ako nič ne poželimo, ali ako poželimo kaj škodljivega ... tedej je za naš narod grob že izkopan. — V teh tednih, ko se vsi avstrijanski narodi veselijo, iz novega se oživljajo, bi imeli žalosten pogreb našega naroda. Bog sam nas tega vari — in iskreni naši domorodci in vlastenci! Ne bodimo léni in nemarni! Kako gerdo bi bilo, ako bi ne vedili in bi ne hotli si pomagati, kêr nam je zdaj le potréba, samo oglasiti se in poželéti, česar naš narod potrebuje.

Kaj je zdaj za nas naj potrebnejšega? . . .

Vsaki izmed nas Slovencov gledaj, da po deželi mir vlada. Razbojništvo in nemir še nista nobedne dežele osrečila; razbojnik in tisti, ki je obropan — obadva sta siromaka!

Ne zaničujmo nobenega naroda, ki se k našemu slavnemu cesarstvu stéče. Mi smo si vsi bratje — Slaveni, Nemci, Italijani, Vogri. Mi vsi jeden drugega potrebujemo; vsi vkup se lahko vsakemu sovražniku vbranimo — vsaki posebej je pa siromak, težko bi se vbranil. Kdor druge zaničuje, samo nemir dela. Vsaki naj v svoji deželi domá živi, kakor mu je drago in ljubo: Nemec po nemško, Italijan po italijansko, Voger po vogersko ... Mi Slaveni pa tudi tverdno, z vso močjó od vsih terjamo, da tudi nas puste domá po našim živeti: Slovence po slovensko. Presvitli Cesar so oče nas vsih; mi Slovenci pa z drugimi narodi jednaki. Mi nismo čez Nemce, Italijane ali Vogre — pa tudi oni niso čez nas. To naj pri vsaki priložnosti vsaki Slovenec proti vsakimu govorí in tverdi!

Povsod pokažimo, da svoj slovenski narod ljubimo; pojišimo med nami verle domorodce in vlastence, kteri naš jezik in nas vse Slovence ljubijo; mi jih bodemo potrébovali, kakor oči v glavi. Okoli njih se zverstimo, ž njimi se pogovarjajmo, kaj bode narodu potreba.

Svojiga naroda ne zapustimo; Slovenec s Slovencam bratovsko potegni ... Slovenske znamnja nósi ... po slovensko se veséli, ne po ptuje, postavim, da kličeš po latinsko „Vivat“ — temuč oglasi se in zakliči, kakor je slovenska gospôska navada: Slava! Slava! ... da se vé, da si Slovenec. Kdor hoče, da ga drugi spoštujejo, naj se sam spoštuje. Ptuj nikdar ne bodi, kdor svoj biti more!

Naj imenitnejši iz med vsega je sadaj, da se iskreni domorodci in verli vlastenci k zboram dežélskim in pa k velikimu zboru na Dunaj pošljejo, kteri naš materni jezik in vès naš narod ljubijo, da se bojo za nas serčno potegnili. Takim veliko čast skažimo; oni so podporniki naše sreče.

Kaj pa mi želimo? Kaj bodemo pred vsim drugim naj serčnejši svojim poslanikam naložili, da za nas na zborih govore?

Več stvarí; — nej imenitnejši pak je: da bode nam slobodno, da moremo v Sloveníi kadar koli hočemo in kakor hočemo po malim v šole in v kanclije vpeljati naš slovenski jezik, da nas ne sme noben narod siliti, ptuj jezik nam nametovati. **) Italijani imajo v vsih svojih šolah in kancliah italijanski jezik, Nemci nemški, Magjari magjarski. To je pametno in práv. Nam mora biti naj ljubši pa naš Slovenski jezik! To pravico si moramo tudi mi zadobiti. To je perva potreba! Ako zdaj zamudimo, proti našemu narodu poguba; ali pak zdaj vsi naš jezik in narodnost branimo, čaka našiga naroda gospôska sreča!

To za zdaj. Ako bode potréba, se skoro spet oglasim, de se práv pogovorimo od teh stvarí, ki so nam zdaj nar imenitniši. Saj smo do zdaj kar bodi brali v Novicah od ptujih narodov: Amerikancov, Španijolov, Zamorcov, Francozov ... zdaj naj govorimo tudi od svojih vlastnih stvarí. Neumnež, kdor bi ptuje proso branil, svoje pa vrabcam pustil! V svetim pismu stoji: Kdor za svoje ne skerbí, je vêro zatajil, in je hujši od nevernika! (I. Tim. 5. 8.)

Matija Majer.

*) Pri nas je tako, da v Celovcu, kar stoji, še nikoli ni bilo takega veselja. Na novim velikim tergu stojé ljudjé, gospoda, šolska mladost, kmetje, duhovniki i. t. d. včeraj vès dan — danes od ranega pa spet celi dan. Učenci in tudi drugi ljudé imajo od četertka do nedelje praznik. Jaz zares od včeraj Celovca skoro ne poznam več. Danes smo ustanovili narodno stražo, h kteri je silno veliko mestnjanov pristopilo. Zlahtniki vsi so se zapisali za proste vojake. Vse kar hlače nosi, ima bêle kokarde — v veselo znamnje da so nas preblagi Oče Ferdinand oslobodili Metternihove stiske. Danes je Celovec razsvitljen. Pisatelj.

**) Le pogovorimo se zdej v svojih vošilih odkritoserčno in z mirno kervjo — pro in contra. — de bomo, kar ho od več straní (per majora) za boljši spoznano, povedali svojim poslanikam. Vredništvo.

Oznaníla c. k. krajnskiga deželniga poglavarstva.

Krajnsko deželno poglavarstvo je zavoljo tolovajskih razbojnikov na Igu 22. dan tega mesca svarilo na znanje dalo, v kterim e stojno sôdbo (Standrecht) žuga, de, ako to svarílo hudodelcov ne spametova, bojo vsi enaki razbojniki stojé, to je, nanagiama obsojeni, in po primeri hudodelstva tudi ob glavo djani.

Dac živeča ali avšlak (Verzehrungssteuer) je že tudi v Ljubljani in v Gradcu ponížan, de kmetje, ki živeč v mesto na prodaj nesó, nimajo od mleka in navadniga sočivja nič plačevati, také tudi od vsih tacih reči ne, od kterih se je poprej z mestno naklado

Slovenija se je odločila, da bo tja posegla preko drugih ljudi.[79] Ob teh dunajskih novicah je povsem gotovo, da je dr. Josip Muršec opustil misel na samostojno štajersko slovensko peticijo.

»Dne 20. aprila 1848 smo ustanovili društvo z imenom 'Slovenija'. Predsednikom je bil izvoljen dr. Miklošič, podpredsednikom dr. Hladnik in tajnikom jaz.« ... »Na tem zborovanju 'Slovenije' smo tudi sklenili poprositi cesarja, da združi vse Slovence v jedno skupno upravno celoto, da se uvede slovenski jezik v slovenskih deželah v šole in urade in da se Avstrija ne združi pretesno z Nemčijo. V tem smislu spisano prošnjo smo dali natisniti v 2000 izvodih, katere smo potem poslali v podpis v vse slovenske kraje.« Spominski zapis dr. Antona Globočnika pl. Sorodolskega,[80] napisan po petdesetih letih, eden redkih tovrstnih virov, nam na zelo jasen in preprost način sporoča enega najpomembnejših dogodkov za Slovence v letu 1848. Žal se je mož spominjal le bistva, ne pa podrobnosti, ki so pomembne za našo obravnavo. Tako omenjena prošnja ni bila peticija, čeprav so na ustanovnem sestanku verjetno govorili tudi o njej, ampak znameniti lepak Slovenski zbor v Beču (na Dunaju), datiran z 20. aprilom, ki že vsebuje znamenite tri točke slovenskega narodnega programa. Zanimivo je, da je bil lepak natisnjen pri ljubljanskem tiskarju Blazniku in ne na Dunaju. Slovenske zahteve so v njem oblikovane v naslednji obliki.

»*1. Da se politiško razkropljeni narod Slovencov na Kranjskim, Štajerskim, Primorskim in Koroškim kakor jeden narod v eno kraljestvo z imenam 'Slovenija' zedini, in da ima za – se svoj deželni zbor.*

2. Da ima slovenski jezik v Sloveniji popolnama tiste pravice, ktere ima nemški jezik v nemških deželah, da bode tedaj naši volji pripušeno, kdaj in kako hočemo slovenski jezik v šole in pisarnice (kanclije) upeljati.

3. Da bode naša Slovenja obstojni del Austrijanskiga ne nemškega cesarstva. Mi nočemo, da bi bila naša dežela pri nemškem zboru namestovana, le tiste postave nas bodo vezale, ktere nam bode cesar z našimi poročniki dal.«

Kot je bilo že omenjeno, se tu prvič pojavijo le tri slovenske zahteve. Čeprav kažejo nedvomno jezikovno in idejno sorodstvo s prejšnjimi pozivi Slovencem in peticijami, so vendar jezikovno in pravno najbolj dognane. Ker je bil ilirizem pri dunajskih Slovencih v ozadju, Miklošič ni bil njegov pristaš, v lepaku o njem ni sledov. Tudi ni pretirano

[79] Prav tam, str. 62-63.
[80] K petdesetletnici slovenske narodne zavednosti. Izvestja Muzejskega društva za Kranjsko 8, 1898, str. 9.

izpostavljen pomen vladarjeve osebe, ampak podobno kot graška peticija poudarja pomen začasne ustave in poslancev. Izstopajo tudi argumenti dunajskih Slovencev, s katerimi utemeljujejo namene društva oziroma slovenske zahteve. Tako so pod prvo točko zapisali: »Časi so minuli, v kterih so vladarji in njih malopridni svetovavci mislili, da ljudstvo ni zavoljo drugiga na svetu, kakor k temu služiti, de vladarji in njih prilizovalci s potam in kervijo podložnih njih strastim služijo ... Zdaj nam je pripušeno, vse deržavne naprave večni pravici, ktero je Bog v serce vsakiga človeka zapisal, primeriti, da ne bodo zvite naprave serca in uma tlačile in tamnile, ampak da se um prost dvigne k večni resnici, in da čutno serce vse dobro z gorečnostjo objame. Ako ravno krivica in hudo skozi stoletja obstoji, za to ne bode nikdar pravica in dobro.« To seveda ni jezik podložnikov, opraviti imamo z izrazi osvobojenega meščanstva, ki se zaveda svojih pravic in svojega pomena. Zato ni nenavadna misel, da bi bila združitev Slovencev tudi v vladarjevo korist. Postal bi močnejši. »Bog ve, ako mu ne bode pred ko mislimo, naše pomoči potreba.« Tudi k drugi točki so napisali nekaj za Slovence tedaj neobičajnih misli: »Večna pravica nam kaže, da imajo vsi narodi enake pravice. Komu od nas bi misel padlo, govoriti, da so imeli Evropejci pravico, vboge zamorce v Afriki kakor živino loviti in v daljno sužnost peljati. Človek, božja podoba, nima nikdar služen drugiga človeka biti. Toliko bolj gerdo ravna, božjo podobo in božjo voljo z nogami tare tisti narod, kteri druge narode, zapopadek toljko osob, zatira in v jekleni jarm britke služnosti vprega. Dolgo je našo narodnost nemško zatiranje terlo, alj časi krivic so minuli, zato tirjamo za nas večne pravice.« Slovenske zahteve po teh mislih ne morejo biti predmet vladarjeve milosti, saj izhajajo iz naravnega prava. Njihova kratitev je tudi greh zoper božje stvarjenje človeka. Tretje točke niso utemeljevali načelno, ampak predvsem praktično. Tako naj bi nemške gospodarske razmere silile njihove ljudi k izseljevanju. Združitev z njimi bi jih pripeljala še med Slovence. »Nemci bodo našo Slovenjo naselili, in naše mile brate Slovence zaterli.« Nemška večina v združeni Nemčiji bi preglasila Slovence. Znova bi veljali nemški zakoni in predpisi in s tem bi se življenje naših ljudi poslabšalo. Ponovno bi nastali številni nesporazumi, saj se ljudje ne bi mogli ravnati po v tujem jeziku napisanih zakonih, ne bi vedeli, kaj podpisujejo ... Avstrijski cesar bi bil podvržen nemškemu. Avstrijski Slovani bi morali služiti njihovim interesom, morali bi jim pomagati, medtem ko od njih kaj takega ni pričakovati. Cesar naj bi po prepričanju slovenskih Dunajčanov bolj zaupal svoji državi in njenim državljanom, Slovenci nimajo v Frankfurtu kaj iskati. »Alj Nemci, kteri Slovencov še po imenu ne poznajo, bolj vedo, kaj nam je potrebno in koristno, kakor mi, da bi šli v Frankfurt postav iskat?« Utemeljitev tretje slovenske zahteve je veliko bolj preprosta, zlasti pa manj filozofska, kot utemeljitev prvih dveh.

Če jo primerjamo z gornjima, dobimo vtis o dvodelnosti: k prvima dvema je bila napisana bolj za izobražene, k tretji za bolj preproste. Vsakakor je iz tega mogoče vsaj malo sklepati, kako so različni sloji slovenskega prebivalstva slovenske zahteve sprejemali. Poziv dunajskih Slovencev je treba presojati tudi s stališča bližnjih volitev v frankfurtski parlament. Za Dunajsko Slovenijo je bilo v tistem trenutku najbolj pomembno, da jih njihovi rojaki v čim večjem številu zavrnejo. Če sodimo po zapisih po volitvah, jim je to marsikje uspelo. Povsem v ptujskem in kranjskem volilnem okraju, marsikje, kot na primer v Novem mestu, so se temu približali. Če nič drugega, so pri nekaterih pravolivcih in volivnih možeh kot takratnih uglednih posameznikih, in zlasti na podeželju pri oblikovalcih javnega mnenja, vzbudili pozornost, previdnost in celo sumničenje v nekatere vladne načrte, zlasti tiste, ki jih je podpirala in zagovarjala osovražena lokalna birokracija in celo nekateri zemljiški gospodje, ki s svojimi podložniki niso ravnali ravno v rokavicah.

Konec poziva z ustanovnega sestanka dunajske Slovenije 20. aprila 1848 »Slovenski zbor v Beču (na Dunaju)« velja navesti v celoti. »*Na noge, Slovenci, zdaj je čas našimu narodu cenjeno velavnost zadobiti; podpirajmo eden drugiga; zjedinjena moč bode vsimu se serčno vbranila. Podpirajte nas, vsi in vse za Slovenijo; mi sami v Beču take težke naloge ne moramo izpeljati. Prosimo pomoči!*« Dunajska Slovenija je bila dejansko v zadnjih dneh aprila zelo zaposlena. Poleg obravnavanega poziva z ustanovnega sestanka jih je zaposlovala še predvidena peticija s spremljajočim besedilom. Dokaj jih je obremenjevala v tistih dneh tudi polemika z grofom Antonom Aleksandrom Auerspergom - Anastazijem Grünom, s katerim so glede omenjenih volitev javno polemizirali tudi z brošurami. Proti frankfurtskim volitvam so izdali tudi poseben lepak.[81]

Skoraj mesec dni od znamenitega sestanka 44 Slovencev 29. marca, ki bi ga lahko tudi šteli za neformalno ustanovnega, so potrebovali slovenski »Dunajčani«, da so se zavihteli na čelo slovenskega političnega vrenja. Dunajska Slovenija je bila čudovita kombinacija mladostne navdušenosti, ki je vrela iz že omenjenih Globočnika, Semrajca, Perone, Jermana, Tomana - vsi so bili študenti prava, medicinca Kaplerja in drugih njihovih študentskih kolegov, delavnosti Petra Kozlerja, modrosti in izobraženosti enega kasneje najuglednejših dunajskih advokatov dr. Matije Dolenca, v katerega stanovanju je verjetno potekal ustanovni sestanek ,[82] znanstvenega ugleda enega najvidnejših avstrijskih Slovanov dr. Frana Miklošiča in še vseh tistih, danes žal že več

[81] Aufruf an das Volk der Slovenen.
[82] Wolfgang Petritsch, Die slovenischen Studenten an der Universität Wien (1848-1890). Wien 1972 (Dis.), str. 40.

Illiria.

Molbenica slovenskih podoljubah.

Vase, veličanstvo! Kuo što, ayi narodi austrianske cesarevine, tako evo i mi Slovenci, stanujući u Koruškoj, Krajnskoj, Štajerskoj, Istriji, Gorici i u tršćanskom okružju, nas jedan i pol miliona, uličemo se k prestolu cesarskoga prestola, da mu, prijavimo naše želje i potrebe.

Mi, Slovenci, nećemo potanko opetovati pitanje, ostalih austrianskih narodah, po imenu: slobodno uredjenje, občinah, priličnu zastupanje sviuh stališah, odkup desetine i robote, oslobodjenje naroda, javnost i ustmenost pred sudbenih, odgovornost sviuh najvišjih državnih častnikah, slobodu vere, govora, učenja i štampe itd. Želje ove jesu i naše i mi očekivamo željno njihovo izvršenje.

Nu rana, koja nas Slovence od davna ljuta peče, tegobe, koje nas nesnosno tlače, koje natoj duši mir i pokoj otimaju i za koje kod vašega veličanstva polašticu uzimo, jest:

Što naša narodnost i materinski jezik nemaju nikakva poručenstva, nigdje se u istinu nepriznaje, nigdje se nepodupire, jer ono malo zakonah za nju, znadu ljudi obići. Za slobodu sviuh vèrah govori se krèpko i tò svim pravom, obzir se uzima na židove i poganu: samo narodnost i jezik uvèk vernih Slovenacah ostaje bez zaštite; ništa se nečini za domaći slovenski narod, dapače više putah prièe nan razvitak i ugnjetavaju nas bezobzirno baš oni, kojih dužnost jest nas zastupati.

Nemoćemo izraziti gorku bol, koju pored takvoga postupanja osètjamo, nećemo imati mira ni spokojstva, ako bude narodnost i jezik sviuh austrianskih narodah osiguran, podupiran i podpomagan, i ako samo nas, uvèk vèrne i trpljive Slovence, smatrat će za našu vernost i trpljivost samo kao pastorčad. U ovo vreme je sloga i spokojstvo narodah neobhodno potrebito, nu zato trèbaju našemu narodu sledeće stvari:

1. Kod našega naroda neka dobiju službe samo oni, koji naš narod, narodnost i jezik zbilja ljube.

2. Trèba učiniti naredbe, kako bi se Slovenci kao narod sjedinili i svoj obći sabor dobili.

3. Da bi s našom vitetkom, vašemu ces. veličanstvu uvèk vèrnom brutjom u Hervatskoj, Slavonii i Dalmaciu užji savez stupili. Dok se ovo neučini, slabo će nam se pomoći.

4. Slovenski jezik trèba da u slovenskoj pokrajini ista prava ima, koja i nèmački u nèmačkih, talianski u talianskih itd. Svaki narod ljubi svoj jezik, tako i mi ljubimo naš; narod se može samo svojim jezikom, kao što valja, izobraziti; jao narodu, koi to zanemari!

5. Mora nam se dopustiti, da kad i kako budemo hteli, uzmoćemo narodni jerik uvesti u škole i sudove. Mi nećemo nèmštinu naprèćice, ukloniti, jer to ni nebi mogli učiniti, nu trèba da nam se ova promèna dozvoli. To je pravedno pred Bogom i svètom. Mi nesmetamo nijednomu narodu, koi to želi učiniti, pravedno je, da ni nama nitko nesmeta. Što valja da se promèni u školah i sudištih glede jezika u slovenskih mèstih, to mi najbolje znademo. Što bi kazali drugi narodi n. p. Nèmci, Taliani, kad bi im tko hotio tudji jezik uvesti u škole i javne poslove? — Oni bi kazali, da je to greota kod Boga — isto ovo valja i za Slovence.

6. Svaki činovnik u Sloveniji ima podpuno znati naš jezik. Ovo je stari više putah naloženi, nu na veliku našu štetu i žalost prečesto zanemareni zakon. Znanje narodnoga jezika može se pravom potrèbovati. Ako ga činovnik neznade, tim se slovenskomu seljaku očita krivica čini: on se nemoće sa svojim poglavarom razgovarati; Slovenac nerazumie ili slo razumie tudjim jezikom pisane zakone, pa se ipak kazni, ako ih točno neizvèršava; više putah mora koje službeno pismo podpisati; pa ni sam nezna šta i zašto; kasnie doznade, nu samo zato, da parnicu započne. Neuki činovnik je kriv, a nedužni Slovenac kvaran. Činovnici jesu zarad puka, a ne nzpako. Tko želi kakvu službu obnašati, u Sloveniji, trèba da znade venski jezik; jer mi nemoćemo nikakove n seljake poslati na sveučilišta, da se uče stud jeziku, ako nekoji činovnici neznadu slovenp ukloniti, jer to ni nebi mogli učiniti, nu trèba da nam se ova promèna dozvoli. To je pravedno pred Bogom i svètom. Mi nesmetamo nijednomu narodu, koi to želi učiniti, pravedno je, da ni nama nitko nesmeta. Što valja da se promèni u školah i sudištih glede jezika u slovenskih mèstih, to mi najbolje znademo. Što bi kazali drugi narodi n. p. Nèmci, Taliani, kad bi im tko hotio tudji jezik uvesti u škole i javne poslove? — Oni bi kazali, da je to greota kod Boga — isto ovo valja i za Slovence.

6. Svaki činovnik u Sloveniji ima podpuno znati naš jezik. Ovo je stari više putah naloženi, nu na veliku našu štetu i žalost prečesto zanemareni zakon. Znanje narodnoga jezika može se pravom potrèbovati. Ako ga činovnik neznade, tim se slovenskomu seljaku očita krivica čini: on se nemoće sa svojim poglavarom razgovarati; Slovenac nerazumie ili slo razumie tudjim jezikom pisane zakone, pa se ipak kazni, ako ih točno neizvèršava; više putah mora koje službeno pismo podpisati; pa ni sam nezna šta i zašto; kasnie doznade, nu samo zato, da parnicu započne. Neuki činovnik je kriv, a nedužni Slovenac kvaran. Činovnici jesu zarad puka, a ne nzpako. Tko želi kakvu

7. Kod nèmačkoga saveza, nećemo, da demo. Mi, čemo kuno i do sada uvèk vèrni, neporušivo vèrni, podložnici vašega ličanstva, krèpko priverženi ustavnoj vladi, čemo sve narode austrianske, monarkie st trati kao našu bratju, i s njima čversto sve ni biti: nu s ostalimi vladami Nèmačke ne mo da sklopimo savez, jer bi to našemu na du, narodnosti i jeziku samo štetu nanelo.

Za ove točke, molimo pravo i pravicu; želimo steći samo ono, što ostali austriat narodi već imadu. U obće uvèreni smo, da austrianska cesarevine krèpko stajati, ako bude često opetovalo i uvèk obdèrtavalu nač

Sve austrianske narodnosti i jezici im u svom području sasvim jednaka prava!

Majarjeva rokopisna peticija se je ohranila le v hrvaškem prevodu, Novine dalm. herv. slavonske, 22. aprila.

ali manj anonimnih, ki manjkajo do števila 44, če to tistega dne ali kasneje ni bilo preseženo. Na Dunaju je bilo v šolskem letu 1847/48 vpisanih samo s Kranjske 49 študentov.[83] Seveda ne ti, ne iz drugih delno slovenskih dežel niso bili vsi narodno ozaveščeni. Nekatere, in to ne najmanj sposobne, je pritegnila tudi nemška levica.

Novica o ustanovitvi dunajske Slovenije se je naglo razširila po slovenskih krajih. Novice so 3. maja že povsem točno vedele za njeno prvo nalogo: »Ravno ta zbor se pripravlja prošnje sostaviti, ktere bi se v imenu slovenskih dežela presvitlimu Cesarju predpoložile. De bojo pa te prošnje glas Slovencov, bo imenovani zbor sostavljene prošnje poprej po slovenskih deželah poslal, de se bojo rodoljubi podpisali.«[84] Tajnik graškega enako imenovanega društva je zvedel zanjo praktično takoj. Bleiweis je bil očitno o vsem podjetju tudi dobro poučen in ga ni zavračal. Natančno je vedel, da bo peticija naslovljena na vladarja in ne na parlament, kot si je on zamišljal, da bi bilo pravilno. Zdi se, da njegovemu izrazitemu posluhu za legitimno delovanje to ni bilo najbolj všeč.

Kot je bilo že omenjeno, je bilo 25. aprila ustanovljeno Slovensko društvo tudi v Ljubljani, takrat še pod imenom Slovenski zbor. Nastalo je že po vzoru dunajskega, saj se nanj neposredno sklicuje. Zanimivo, da je postal njegov predsednik pravnik dr. Henrik Martinak, ki je bil med tistimi 44 dunajskimi Slovenci, ki so 29. marca podpisali poziv Kranjcem. Žal se društveni arhiv iz prvega obdobja, to je do začetka junija, ko je vodstvo prevzel dr. Janez Bleiweis, razen drobcev, ni ohranil in smo glede njegovega delovanja vezani le na redke časopisne novice. Takoj naj bi k njemu pristopilo več kot 50 članov. Sestavili naj bi tudi statut. Društvo je izhajalo iz svobodne ustavne države, ki zagotavlja pravico združevanja in iz potrebe svojo domovino »z vsimi pravnimi pomočki na stopnjo povzdigniti, ktero doseči je njeni namen«. Njegov namen je bil: »Organiško razsnovanje in povsdignjenje slovenske narodnosti pod krilam avstrianskiga cesarstva, kakor tudi povzdignjenje slovenskiga jezika, ktera mu gre.« V bistvu je v tej, malo nerodno formulirani zahtevi podana vsebina znanih treh točk. Zakaj se jim je zdelo potrebno v bistvu jasne stvari tako zavito povedati, ne znamo razložiti. Ali so bili ustanovni člani tako različnih misli ali pa so tako slabo prevedli prvotno nemško napisano besedilo? K pristopu vabi vse prave Slovence, hkrati pa že sporoča o nasprotnikih. Mogoče so jim očitali mladostno zaletavost. »Samo če umnost skušenih mož iskreno mladost modro vodi, se zamore tečen napredek doseči«. Kako sicer razložiti izraženo upanje: ... »de bo vse natolcevanje omolknilo, ktero nas je tu in tam zavoljo napačniga umenja

[83] Prav tam, str. 12.
[84] Novice. Novice, 3. 5. 1848.

zadelo...«[85] Društvo, ki naj bi imelo do junijskega »velikega zbora« začasno vodstvo, so poleg že omenjenega predsednika vodili še dva tajnika in štirje odborniki. Posebno si velja zapomniti drugega tajnika, že večkrat omenjenega sina ljubljanskega trgovca Janeza Bučarja.[86] O kakršnihkoli peticijskih načrtih gornje obvestilo ne govori. Sporočila, da bosta poglavitni sredstvi njegovega delovanja »beseda in pismo« v tem primeru ne gre preširoko interpretirati. Očitno ljubljansko društvo ni nameravalo sestavljati svoje peticije in je v tem pogledu že od samega začetka priznavalo primat dunajske Slovenije.

Dunajska Slovenija je bila prisiljena prevzeti središčno vlogo v peticijskem gibanju v prvi vrsti zato, ker v Ljubljani narodna radikalna smer, zbrana okoli članov začasnega odbora Slovenskega društva, ni mogla prevladati. Kranjski deželni stanovi, razširjeni s predstavniki kmetov in meščanov, med slednjimi je bil tudi dr. Janez Bleiweis, katerega ugled je izhajal iz zdravniškega in veterinarskega poklica, tajniške službe v Kranjski kmetijski družbi in urednikovanja Novic, so podlegli konservativni večini iz vrst zemljiških gospodov. Slednje je kmečki radikalizem, predvsem pa njihovo skoraj popolno zavračanje izvrševanja fevdalnih obveznosti, tako ogrozilo v obstoju, da so dejansko zgubljali razsodnost. Med njimi so bili tudi ljudje liberalnejših političnih nazorov, ki pa so splahneli, ko bi jih bilo treba uveljaviti v odnosu do slovenskih sodeželanov, povečini nekdanjih podložnikov, pa vendar pripadnikov večinskega slovenskega naroda. Nekateri zemljiški gospodje so se med lastnike plemiških posestev, ki so bila vpisana v deželno desko, povzpeli šele nedavno. Njihova kupnina je obsegala tudi fevdalno rento in je vanjo vloženi denar s tem postal negotov, če že ni bil obsojen na izgubo. Mnogi so se tudi zadolžili. Zato je postalo vprašljivo, kako bodo vrnili dolgove. Tudi zahteve po teritorialni reorganizaciji države, ukinitvi dežel, so ogrožale njihovo dotedanjo politično moč, ki sicer ni bila velika, bila pa je. Tu so še nacionalne zahteve, nezaupanje, ljubosumnost in celo sovraštvo do prišlekov, ki so ga kazali tako kmetje kot številni prebivalci mest, skratka toliko novega in nepredvidljivega, da jih je v nekaterih primerih mogoče tudi razumeti. Njihovo povezanost je krepil še občutek nemoči in prepuščenosti samim sebi, saj jim je oblast odpovedovala zaščito, jih pozivala k zmernosti, predvsem pa k čakanju na mirnejše čase glede uveljavljanja pravic, kot tudi dolžnih obveznosti za nazaj. Mnogi, zlasti nižji in mlajši državni uradniki, še zlasti, če so bili slovenskega porekla, so se postavili na kmečko stran, zlasti pa na stran sprememb v državi, ki so jim obljubljale večjo enakost in možnosti v druž-

[85] Lepak je bil dodan Novicam verjetno 3. 5. 1848.
[86] Priloga Novic. Slovenski zbor.

bi. Mnogi izmed njih so z velikim veseljem podpirali zahtevo, da morajo znati slovensko, saj jim je to odpiralo boljše možnosti za zaposlitev. Ni naključje, da imajo prav oni poglavitno zaslugo za prvo uprizoritev Linhartovega Matička 6. januarja 1848 v Novem mestu. Tamkajšnji okrožni glavar Anton von Laufenstein je zemljiške gospode odkrito obtoževal, da so za nesporazume s podložniki krivi v prvi vrsti sami. Bili naj bi grobi z njimi, predvsem pa nepopustljivi in nestrpni. Kmečko nezadovoljstvo in zlasti pričakovanje o bližnji dokončni brezplačni odpravi fevdalnih obveznosti sta bila tolikšna, da se mu nihče ni upal oporekati. Samozavest kmetov je toliko narasla, da se je tistim, ki so v prejšnjih letih z njimi grdo ravnali ali jim celo škodovali, slabo pisalo. Silen strah je preveval naše gradove. Občutek, da je država v razsulu, mogoče celo pred propadom, so krepili še dogodki na Dunaju, kjer je bil dvor nemočen. Pogledi kranjskega plemstva so bili očitno preveč obrnjeni nazaj, odvisnost od kmečkih dajatev pa prevelika, da bi spoznali, da je pred njimi zadnja priložnost, da se povežejo s prebivalstvom dežele in vrinejo med vodilne narodnjake. »Kranjska dežela ima domorodne žlahtnike grofove in barone, visokospoštovane škofe in drugo hvalevredno višji duhovništvo, bela Ljubljana, ali bolje rečeno ljubljena Ljubljana bogato še slovensko grajanstvo (mestjanstvo Bürgerschaft), uradnike visokopostavljene, pa ne bi se iz teh odbor povzdignil, kteri bi naše prošnje pred lice svitliga Cesarja nesel?« se je spraševal agilni Davorin Trstenjak s Ptuja.[87] Slednji v začetku maja, takrat ko je poročal Novicam, da so tam navdušeni za združeno Slovenijo in da so zbrali k peticiji zanjo, verjetno Majarjevi, že 11.000 podpisov, ni izpustil priložnosti, da ne bi polemiziral z njihovim urednikom in njegovim poročilom o razgovoru z nadvojvodo Janezom: »Vidite, dragi bratje Slovenci na Krajnskim, da niso samo želje nekterih iskrenih domorodcev, zedinjeni biti v eno politiško telo, temuč vsiga ljudstva. Pri vas je večina (pluralität), zato vi storite osnovo.«[88] Njegov štajerski, enako ali še celo še bolj zagnani slovenski in stanovski rojak Oroslav Caf je v pozivu slovenskim dijakom in študentom zapisal: »Podružite se, naši lepi mladenči! s svojimi brati v eni misli - v eni volji, bodite si le v Celovcu ali Gorici, v Celji, Marburzi ali celo v Gradcu; zlata Ljubljana pa vam bodi središe - serce, od koder samo čista in zdrava kri v naš Slovenski život teče, kamor se tudi vse žile slovenskiga upanja izlivajo.«[89] Zanimivo je, da je taisti Caf nekaj dni pred tem mislil nekoliko drugače. V pismu Muršcu 21. aprila je predlagal še sestanek vseh slovenskih dijakov s Štajerske v Mariboru in upal, da se bodo pridružili tudi kranjski.[90] Tako onadva kot dunajski Slovenci in verjetno še kdo so morali ugotoviti, da Kranjska te pro-

[87] Bratje Slovenci po Krajnski, Koroški in Štajarski deželi! Novice, 19. 4. 1848.
[88] Slovenske reči. Novice, 10. 5. 1848.
[89] Draga Slovenska mladost. Slovenija, 3. 5. 1848.
[90] F. Ilešič, Korespondenca... Zbornik 7, str.21.

bleme dojema drugače, da imajo tam odločilni krogi predvsem kranjsko, ne pa slovensko zavest. Njihovo videnje ciljev, ki naj bi jih Slovenci dosegli v pričakovanih družbenih in upravnih spremembah, je bilo drugačno kot pri nekranjskih Slovencih. Velika upanja in pričakovanja v edino praktično povsem slovensko deželo in njeno glavno mesto so se izkazala kot prazna.

Peticija dunajske Slovenije ima znamenite tri točke, ki se nanašajo na združitev Slovencev, seveda brez Prekmurcev in beneških Slovencev, položaj in vlogo slovenskega jezika v družbi in zavračanje vključitve v Nemčijo. Ima zelo kratek uvod in tudi sicer je napisana zelo jasno in nedvoumno. Je dvojezična, levo je slovensko besedilo, desno nemško. Natisnjena je na prvi strani štiristranske pole. Zahteve so podane v naslednji obliki.

»1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, graški in teržaški raztreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam »Slovenija« z svojim deželnim zboram sklenil;

2. de bi se slovenski jezik u šole in u kanclije uvedel; in

3. de se Slovenija z nemško zvezo ne zjedini.«

Peticija je naslovljena na vladarja. Njen uvod je izredno kratek. Njegovo bistvo je v sklicevanju na § 4 ustave z dne 25. aprila, ki pravi: »Vsakimu narodu je čisto ohranjenje njegove narodnosti in njegoviga jezika zagotovljeno« in kar so sestavljalci peticije povzeli, da »je usem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jim narodnost in jezik ne imata pritiskavati«. Nato je v uvodu dodana še misel, da se Slovenci morajo združiti zaradi svojega prihodnjega razvoja. Sledijo tri točke. Pod obema besediloma je določen prostor za vpis kraja in datuma.

Na ustanovnem sestanku Dunajske Slovenije 20. aprila so bile peticijske točke verjetno sprejete le v vsebinskem smislu. Besedilo, ki je bilo natisnjeno bržkone prve dni maja, je bilo napisano kasneje, nastalo je po objavi ustave 25. aprila. Enako velja tudi za besedilo posebnega lepaka.

Ker peticija ni mogla povedati vsega, predvsem pa ne razložiti slovenskih zahtev preprostim ljudem in jih pridobiti, so dali natisniti tudi dodatni lepak »Kaj bodemo Slovenci cesarja prosili?« Sestavil ga je študent III. letnika pravne fakultete Martin Semrajc. Doma je bil iz okolice Ljubljane Biti je moral izreden človek, saj je dobesedno izgorel za Slovenijo. Pobrala ga je jetika, preden se je marca naslednje leto izte-

kla revolucija. Časopis Slovenija je v isti številki oznanil njegovo in Prešernovo smrt.[91]

Lepak »Kaj bodemo Slovenci Cesarja prosili« je bil natisnjen v 6000 izvodih.[92] Z njim se je nadaljevala praksa, ki jo je vpeljal Matija Majar. Matija Majar je dal natisniti lepak »Kaj Slovenci terjamo?«, dunajska Slovenija pa »Kaj bodemo Slovenci Cesarja prosili?« Razlika med besedicama terjati in prositi kaže ne le na različne značaje, ampak tudi na potek revolucije. Pravzaprav bi pričakovali, da bo glede na formulacije v lepaku »Slovenski zbor v Beču« dunajska Slovenija prevzela, vsaj smiselno, če že ne dobesedno Majarjev naslov, vendar so očitno presodili, da bi jim ostrina pri preprostejših ljudeh, za katere sta bili značilni ljubezen in zvestoba do vladarja, škodovala.

Velikost lepaka »Kaj bodemo Slovenci cesarja prosili?« je praktično enaka peticijski poli. Obsega samo en list in ni predviden za podpisovanje. Potiskani sta obe strani. Lepak ni datiran. Točke slovenskega nacionalnega programa niso zapisane v isti obliki kot v peticiji. Prva in druga točka sta razen malenkostnih jezikovnih popravkov enaki onim iz ustanovnega poziva dunajske Slovenije 20. aprila, bolj spremenjena pa je tretja. Protivsenemška ost je bolj zašiljena in bolj je poudarjen avstrijski patriotizem. Tudi pojasnilo vseh treh točk je v lepaku Kaj bodemo Slovenci Cesarja prosili v primerjavi z lepakom Slovenski zbor v Beču bolj preprosto podano, čeprav bližnjega vsebinskega »sorodstva« ni mogoče skriti. Dejansko je ravno zahtevnejša obrazložitev prvih dveh točk v ustanovnem pozivu prisilila dunajsko Slovenijo, da je morala natisniti nov, preprostejši lepak. Potrebo po združeni Sloveniji z lastnim zborom utemeljuje najprej z uvedbo parlamentarizma. Zakone in davke bodo poslej sprejemali poslanci. »Oni imajo pravico v imenu cele dežele tirjati, kar oni in ljudstvo za potrebno in koristno spoznajo.« Ker bi bili v dosedanji teritorialno politični ureditvi Slovenci manjšina, ne bi mogli pridobiti koristi za svoj narod. »Zato je prav potrebno, da se vsi Slovenci iz Štajarskiga, Krajnskiga, Primorskiga in Koroškiga vkup derže: le ako se bode to storilo, bodemo mogli resnično za korist svoje domovine skerbeti.« Ker v času nastanka tega lepaka še ni bilo jasno, kako bo sestavljen dunajski parlament, ampak so pričakovali, da bodo poslali tja svoje predstavnike deželni zbori, je lepak opozarjal kmete, da bodo brez lastnega slovenskega deželnega zbora oropani možnosti predstavljanja in zastopanja svojih interesov, ker ne znajo nemško, ki bo uradni jezik parlamenta. Če pa bi nastala Slovenija, bi se vsi poslanci zbrali v Ljubljani »in se po Slovenski pomenili. Tako bi tudi umni kmet lahko sam svoje misli povedal, bi lahko sam slišal, kako se za njegove reči govori in sodi.« Zelo

[91] Austriansko cesarstvo. Slovenija, 9. 2. 1849.
[92] Prav tam.

zanimiva je tudi utemeljitev glede slovenskih jezikovnih zahtev. Opozarja jih, kako so doslej v upravnih in sodnih opravkih bili vselej obravnavani v nemškem jeziku, podpisovali so stvari, ki jih niso razumeli, in trpeli škodo. »Vi niste krivi, da ne znate nemški: pisar bi mogel znati Slovenski, ta je kriv; kdo pa škodo terpi ? vbogi kmet.« Ko bi v pisarnah vsi govorili in pisali slovensko, slednjega se je moč hitro naučiti, bi kmetov nihče ne mogel prinašati okoli. Domačini v pisarnah bi se tudi lepše obnašali do svojih rojakov v pisarnah, ne bi bili žrtve tujih pisarjev: »Slovenci po kanclijah bi se po Slovenski z kmetam kot brat z bratam, kot prijatel s prijatlam pogovorili.« Opozarjanje ljudi, zlasti kmetov, na odnos uradnikov do njih, je bila verjetno ena najuspešnejših propagandnih potez razlagalcev slovenskega narodnega programa. Seveda niso bili vsi birokrati taki. Tisti, ki so bili z ljudmi prijazni in se z njimi po domače pogovarjali, so uživali popularnost, ki je segala preko meja njihovega delovanja. Najbolj znan je smlednički okrajni komisar Mihael Ambrož. Verjetno so resnično obstajali tudi taki, ki so kmete poniževali in jih celo z brcami pošiljali iz pisarn. Članek Mila prošnja, ki ga je Bleiweis objavil konec aprila 1848 v Novicah, napisan »Na prošnjo veliko kmetov in rokodelcov« in ki je ena najhujših v slovenskem jeziku napisanih obtožb predmarčne birokracije, gotovo ni izmišljen.[93] Bleiweis si kaj takega ne bi dovolil. V njem je med drugim namreč zapisano na račun uradnikov: »Revež pa tisti, če nima okrogliga pri hiši, kmalo bi mu še vrata prodali. Kolikokrat moramo po snegu, dežji, blatu, hudimu vremenu po hribih in dolinah zastonj capljati, v pisarnah nam pa vrata pokažejo, in srečen je, kterimu se s čevljem vun ne pomaga...«

Tretja točka slovenskih zahtev je bila pojasnjena tako, da so trkali predvsem na avstrijski patriotizem naših prednikov. V združeni Nemčiji »bi bil naš Cesar zunajnimu ptujimu cesarju podložen«. Nemci Slovencev ne poznajo in jim zato ne morejo predpisovati, kako naj živijo in delajo. Tudi če bi v združeni Nemčiji izvolili avstrijskega cesarja za vsenemškega, bi to nič ne pomagalo, ker bi bila v Frankfurtu nemška večina, ki bi jo ta moral upoštevati. Ti bi v šole in urade uvedli nemški jezik »in z časam Slovence tako zatirali, da bi še jih jezik zgubili«. Zanimivo je, da tu ni bil uporabljen dokaj pogost argument, da bi bilo za Slovence predrago služiti dvema vladarjema in obema pošiljati vojake. V odgovoru na vprašanje, ali smejo postaviti takšne zahteve, pa lepak pojasnjuje, da bo združeni slovenski narod okrepil cesarjev ugled. Ta naj bi v to privolil, če bi ga vsi prosili, ker z združitvijo Slovencev ne bi nič zgubil in ker je »tako dobriga serca, de si ne moremo boljšiga vošiti.« Glede uvajanja jezika v šole in urade so jih spomnili, da imajo enake pravice kot drugi narodi in da so to dolžni

[93] Mila prošnja. Novice, 26. 4. 1848.

zahtevati iz ljubezni do staršev, ki so jih naučili govoriti. Tudi zveza z Nemci Slovencem ni potrebna. Ne potrebujejo tujih gospodarjev, da bi jim vzeli, kar imajo. Slovenski odbor Slovence ob koncu opozarja, da tega v njem zbrani rojaki ne delajo iz koristoljubja, ne podpihujejo ljudi, vse naj bi dosegli po mirni poti. »Kdor je pri volji, naj te prošnje, ktere so ob kratkim posebej zapisane, podpiše alj podkriža; te prošnje bodete že na eno alj drugo vižo v roke dobili, in v Slovenskim jeziku brali. Kaj se ima dalje zgoditi, bodete zvedili.« Kot vidimo, je bil lepak namenjen predvsem kmetom in preprostim ljudem. Pri utemeljevanju so se sklicevali na vse tiste okoliščine, ki so na naše ljudi najbolj vplivale: zvestoba do dobrega vladarja, ljubezen do staršev, varovanje posesti, odpor do tujcev, skratka dejstva, ki jih je lahko doumel najpreprostejši človek.

Peticija, ki je dejansko prišla med ljudi, je od Majarjeve do dunajske v približno mesecu dni napravila velik razvoj. Vse, od uvoda do v točkah izraženih zahtev, je doživelo velik razvoj. Opuščene so bile navezave na Hrvate, ki so nekatere ne samo motile, ampak po nepotrebnem tudi zapletale načrte. Njen stil je postal lapidaren in udaren. Kljub vsemu, da dunajska prizadevanja »sorodstva« z Majarjevim početjem ne morejo skriti, pa ne kaže z njim pretiravati. Izbor peticije kot sredstva političnega delovanja, zahteve po Združeni Sloveniji, položaju in vlogi slovenskega jezika kot tudi zavračanju vključitve v nemško državo, vse to je del širših slovenskih idej, ki jih je Korošec prvi zapisal. Po njem pa je gotovo sprejet način, da peticijo spremlja pojasnilno besedilo. S tem je vse prehitevajoči celovški kaplan Matija Majar, ki je v tistih dneh, ko so dunajski Slovenci kronali njegovo začetno dejavnost, moral za kazen iz glavnega koroškega deželnega mesta na sv. Višarje, dobil zadoščenje in priznanje. Slovenci so se kot celota zganili. Misel iz pesmi, ki je bila sredi marca natisnjena kot prvi slovenski tisk na Dunaju po ukinitvi cenzure[94]:

Megle skrivnosti so minule,
očitnost je resnice glas,
vošila, ki se niso čule,
izreči zdaj, ko zdaj je čas,

se je začela uresničevati.

[94] Priloga Novic: Sloveniji slobodni nje zvesti sinovi na Dunaju.

Slavjánski poročníki (poslánci) na Dúnaju

svôjim brátam Slovéncam na Krajnskim, Primórskim, Stájerskim in Koróškim.

MILI BRATJI!

Bodíte serčno pozdrávljeni od Vaših bratov Čehov, Horvátov, Slavoncov in Dalmatincov, kteri smo se vsi o enim času po srečnimu naključju na Dúnaju združili, željé svojih rojákov cesárskimu prestólu razložíti; bodíte prepričani, dá ljubézen do slavjánskih rojákov v naših sercah se nè mógla zatréti, ako ravno so nas krive osode nemílih časov že tako zgodaj razkrópile, in skóz dolge stolétja léčene deržále. Dolgo je težil Vas, kakor nas, tordi jarm brezserčnih napráv nam národnost vzéti; napráv, zavoljò kterih se je bilo pri Vás tèga žálostniga následka tóliko bólj báti, ko so jim mnóge zvunájne okólšne prilóžnost dajále. To nemílo, zatiránno vladárstvo je zdáj v prah trešeno. Brezkónčna dobróta nášiga vladárja je z darílam „ustave“ jokléne verige vsè v némšk jarm vprežjóčiga pisárstva razkrušíla, in sovrážne zadêržke, kteri so se védno vikšímu izobraženju národnosti vpérali, otrínila. Pred očmi nam zdáj leží planáva, na kteri móramo vsi slavjánski brátji avstrijánskiga cesárstva zdrúženi in vzajémno délati, in napredovátl. Časi, v kterih živímo so velíko zapopádni, in zgódba zgódbo prehíti, ktére vsè nèso ravno pripravne, vèz avstrijánskih deržáv pritégniti, in pritérditi. V takih okólšnah je za vgotóvlenje prestôla perva potréba se zavêsti in zjedíniti.

Bratji! rečémo zavóstjo na témelju národnosti, kêr ljudstvo, kterò se svôje národnosti ne zavé, je brezvóljno orôdje in sužni drúgiga, k junáškimu činu nikdar priprávno. Slobóda in národnost sta védno sklénene, in kêr ena oslabi, se zgodi v druge kvar. Le v národnosti je ljudstvo slobódno, národnost je ravna in sama pot k slávnimu činu. Ljudstvo, kterò si pusti národnost vzéti, je sužni vsmílenja vrédni, zakáj, ono pomága k zatíranju lastne kervi. Bratji, ohránite todáj ta dragocêni zaklad, očístite ga od ptujih plév, ktere so ga po protívnih osódah pretečênih časov otemnêle, nujte in povzdígnite ga zópet k neskálnjenu blésku iz lastne môči, iz lástniga víra! Nastrán z praznim prepíram in sovrážnim razpêrtjam dežélâ; objemíte se brátovsko vsi Slovênci od slavjánskih brégov Jádrie do bístre Dráve, stávite si v mislih in sércih **Slovénio**, kterò politika krôji! Prinesíte Vaše prôšne k veličanstnimu prestólu, dá Vám tudi politika **Slovénio** spozná; svétu skázana milosêrčnost nášiga vladárja je Nam bode podárila. Podájte Našim sasédam na Horváškim, Slavónskim in Dalmatínskim brátovsko róko, in spoznájte jih za tiste, h kterim se imáte posébno obêrniti, ž njimi zjedínem Vašo visóko namémbo doseči! Ne pozábite na vsè oživljájôčo vzajémnost z Vašmi bratmi krúg Veltave, Vizle in Tatro, kêr v zdájnih okólšnah, bode le ta zamógla avstrijánski prestôl obstójno zavárvati in vtérditi.

Na Dunaju 5. maliga travna 1848.

U ime cetiri stotinah poslanikah iz Horvatske, Slavonie, i Dalmacie:

Dr. Ljudevit Gaj m/p.
Ambroz Vranizani m/p.
Ivan Kukuljević m/p.
Knez Sisman Vojkffy m/p.
Baron Dragutin Kušlan m/p.
Ivan Nep. Dolovček m/p. Advocat.
Antun Rubida m/p. odvětnik.
Stepan Gmaz m/p. odvětnik.
Stepan Car m/p. odvětnik.
Dragutin Seljan m/p. duhovnik.
Ljudevit Spanič m/p. Professor.
Andrija Torkvat Berlić m/p. duhovnik.
Pavao Haz tergovac.
Stipan Josipović m/p. vlastelin.
Maximi Millosević m/p. pravdopravnik.
Ivan Čegeth m/p. vlastelin.
Savinseg Andrea m/p. vlastelin.
Čeget Dragutin m/p. biležnik.
Dragutin Galac m/p. advokat.
Roberto Zlatarović m/p.
Dragutin Pajanović m/p. advokat.
Maksimilj Prica m/p. advokat.
Vatroslav Lediusky m/p. advokat.
Miroslav Andrasy m/p. advokat.
Dragutin Župan m/p.
Nikola Špijly m/p. biležnik.
Ivan Hölbling m/p. Jurat.
Franzo Jambrečak m/p. pravnik.
Vladislav Taler m/p. pravnik.

We jménu Cechoslovanu.

Peter Faster m/p. deputovany z Prahy.
Pravoslaw Trojan m/p. mestan Pražsky a Sandubičky.
Antonjn Schul m/p. mestan.
Johann Ripola m/p.
Jos. A. Gabriel, doktor praw z Prahy.
Josef Frič m/p. studujíci.
J. Jarož m/p. městan.
Fr. Ladislaw Rieger m/p. doktor praw a městan w Čechách.

Slovanska podpora Slovencem, 5. aprila.

Oblika peticije

Peticija je bila, kot je bilo že povedano, natisnjena dvojezično na prvi strani pole papirja. Pod peticijskimi točkami je bil ustrezno nakazan prostor za vpis datuma in kraja. Podpisovati se je bilo mogoče že pod tiskano besedilo in na preostale tri prazne strani. Če bi bilo podpisnikov preveč za eno polo, je bilo mogoče obstoječo dopolnjevati z vloženimi listi ali pa vzeti novo. Prostor je dopuščal, da so se podpisniki podpisovali v enem ali dveh in celo več stolpcih.

Med ohranjenimi podpisanimi peticijami za združeno Slovenijo ločimo tri vrste. Prva je zgoraj opisana. Ker, kot kaže, ponekod takih niso dobili dovolj, pač pa le pojasnjevalni lepak »Kaj bodemo Slovenci cesarja prosili?«, so z njega enostavno prepisali slovenske zahteve in oblikovali peticijo, ki predstavlja med ohranjenimi en tip rokopisne. Tretji je seveda ročni prepis izvirne podpisne peticijske pole. Obeh rokopisnih primerov je malo in še to predvsem iz celjskega okrožja, kar mogoče kaže tudi na to, da jih je tam zanimanje zanje presenetilo ali pa razpoložljive prazne pole niso dobili v roke pravi ljudje.

Pri vrsti drugih takratnih, predvsem krajevnih kmečkih peticijah opažamo, da so jih sestavljalci pisali na »štempljani papir«. To so bile pole, ki so imele na vrhu prve strani odtisnjen vrednostni žig, ki predstavlja kolek. Običajno je njegova vrednost 3 krajcarje, kar je bila prva od petnajstih stopenj. Najvišja je bila 20 goldinarjev. Uporaba tega kolkovanega papirja je bila predpisana, kadar je kdo od oblasti svoje pravice zahteval ali jih pred njo branil. Ker peticija Dunajske Slovenije ni upoštevala tega določila, to pomeni, da so razumeli določila ustave v smislu, da svoboda sestavljanja peticij odvezuje njihove avtorje od uporabe kolkovanega papirja.

Mili bratje Slovenski! *)
V imenu Slovencov na Dunaji.

Dolgo časa je tverda stena med ljudstvam in Cesarjem stala. Vsak glas za polajšanje k milimu sercu našiga Vladarja je od te stene žalostno in votlo v serca narodov nazaj bobnil. Zastonj so bile prošnje, zató so se nevoljnih serca vnele, jeze šum in grozivni krik proti brezvestni steni doní, kri ulice Dunajske žari, in stena pade. Svoboda nas bode prihodnje osrečila, ako se bodemo nje vredne obnašali. Ogri, Čehi, Poljci, Horvati, Slovenci in Dalmatinci, vsi narodi avstrijanskiga cesarstva so se čez svoje potrebe posvetovali, in so jarm nemških stisk razdjali. Pervo je, de svobodni mož domovino, svoj jezik in narod goreče ljubi in to ljubezen v djanji za korist — občni blagor rojakov in svoje mile domovine pokaže. Zatorej pridejo od vsih krajev vsih dežel poslani milosrčnosti Cesarja prositi — in kakor skušnja kaže — tudi zadobiti, kar za srečo svojiga naroda potrebno spoznajo.

Oh serčni bratje Slovenski! solze nam po licih derejo, ko pomislimo, de le naša — naša lepa Slovenja je zapušena sirota, in pod starim jarmam zdihuje. Od dne do dne smo Slovenski sinovi na Dunaji čakali, de bodemo zamogli tudi nje poslane na vesele serca stisniti, na serca, ktere so 13. 14. in 15. sušca tudi za Slovenjo na Dunaji vojaškim puškam in kanonam nasproti stale; ali naše čakanje je bilo zastonj, zastonj je bil za korist Slovenje kervavi dar! —

Hvala in slava tebi, dragi brat Slovenski! gospod Majer! kteri si z gorečo besedo iskreni čut za naš slovenski jezik po Novicah oznanil. — Res je pervo in naj potrebniši namesto ptujiga jezika — Slovenski jezik v šolah in kancelijah vpeljati; sej večstoletna skušnja kaže, kako malo sadu nam je nemšina prinesla. Če Slovenec dve ali tri léta nemško šolo obiskuje, kmalo, ko domá ostane, nemško pozabi, slovenskiga se pa ni učil — torej nima druziga od tacih šol, kot zgubljeni čas. Slovenec ima bister um, tode nerazumljivi jezik ga v tamó tlači.

Potrebno je Slovenski jezik v kancelijah vpeljati, kér vsi izobraženi narodi spoznajo, de je potreba očitnih sodeb (Oeffentliches Gerichtsverfahren). Kaj bo pa očitna sodba v nemškim jeziku Slovencu pomagala, ki le slovensko razume, in to je pri vsih kmetih. **) Ti so jedro naše domovine in večí del prebivavcov; za nje se mora skerbeti, de bodejo izobraženi in čez njih pravice vgotovljeni.

Trudite se Slovenci, kteri našo domovino ljubite, de tudi Slovenje poslani izmed krepkiga ljudstva se milimu prestolu našiga Cesarja bližajo. Poslani izmed krepkiga ljudstva, kér naši dozdanji stanovi nam še niso nič domorodniga duha pokazali.

Zdaj je čas za narod skerbeti; kadar se bo veliki zbor na Dunaji sklenil, od ustave (konstitucije) govoriti, bode prepózno. — Pridite mili bratje, z neizrečljivimi željami vam serca Slovencov na Dunaji naproti bijejo. — Sej polni jih tista kri, ki se po vaših žilah toči, po žilah Krajncov, Štajarcov, Koroščov in Primorcov. Vsi smo bratje, prosimo milostljiviga Cesarja — našiga očeta Ferdinanda, de nas, ob že predolgo ločene — pod enim vladarstvam sklene. Gotovo nam bode dovolil, sej ve, de eniga podložniga ne zgubi, ampak de v sklepu in zlogi celiga Slovenskiga naroda, se mu nova moč rodí. V sedanjih časih se vse zediniti želí, kar je eniga naroda, in se bode zedinilo. Nemile je krojiti s silo, kar se po kervi, sercu in jeziku veže.

De bodejo prihodnje naprave noviga vladanja v resnici za naše domovino koristne, morajo našimu ljudstvu primerjene biti. Postave in deržavne naprave, ako hočejo k pravi sreči peljati, ne smejo s silo od eniga ptujiga naroda na nas preložene biti, to moč naroda kvari. Temuč morajo navadam, mislim in djanju podložnih naravnane, tedaj iz ljudstva vzete biti. To se pri nas do zdaj ni zgodilo, — ptuji jezik je s ptujim glasam ptuje reči oznanoval, ali je čuda, de smo tako malo sadú prinesli!

Iskreni rodoljubi! kteri ljudstva lastnosti in potrebe poznate, zedinite se, prevdarite korist in blagor naše mile Slovenje, in pridite kmalo, dokler je še čas od vsih Slovencov na Dunaj k dobrimu Očetu Ferdinandu; upati smemo, smemo gotovi biti, de nas bode vse Slovence Krajnce, Štajarce, Koroščе in Primorce — spoznaje naše — potrebe uslišal in dolgo s silo ločene brate sklenil.

Varvajmo se dalje, de nas ne bodo zopet nemški deržavni vezi (deutscher Bund) pritisnili. Kar je skoz veliko lét v Avstrii se slavniga godilo in napravilo, je od Slovanov prišlo, Slovani zdaj tudi svojo kri na Laškim prelivajo, zgodba pa krivična, ktere list Nemci v rokah deržé, le Nemcam vse pripiše! Temu se mora pomagati!

Ozrimo se na Nemško politiko, ktera se zmiraj bolj očitno pokaže. Prusovski kralj je Pózno iz svoje oblasti spustil, o temu: de se bodo Poljci sami Rusam branili, Nemci pa za njih herbtam stali. Nemci vedó, de je veliki del Avstrije Slovanski, pa ga hočejo ki nemški deržavni vezi potegniti, de bi hrabri vojšaki Slovanski še dalje za nemško slavo se bojevali. Bratje! slavo, zgodbe spomin, skorej narodnost smo zgubili, le jezik je še ostal, in ta je že tudi v nevarnosti. V serce nam posebno zdej doné krepke besede našiga slavniga Koseskiga:

Gani se! komur je mar zahvale prihodnjiga vnuka,
Gani se! kogar je sram zasmehovanja rodú!
Ako boli vas ošabnih besed ostrupeno žélo
Z umam orožite se, ne bojte se znoja na čélu!
Urno tedaj kresavnike v dlan, zedinite iskre,
Dajte zasvetiti luč, množite, širite plam.
Mnogo ledine je še, mnogo je križama rok,
Ganite jih, otrebite mah domovine do jedra,
Dvignite serčno zaklad slovenskiga dlana in uma,
Biti slovenske kervi bodi Slovenca ponos!

Martin Semrajc, pravdoslovec.
A. Globočnik, pravdoslovec.

*) Pričijoči sostavek smo iz Dunaja prejeli, ko so bile Novice za pretéklo sredo že natisnjene. Nadjamo se, de tudi danes prepózno ne pride. Sicer pa današnji list na znanje da, de tudi mi Krajnci ne spimo, ampak de se poganjamo za slovenske pravice, če ravno ne tako glasno, kakor nekteri želé, pa vunder enako goreče kakor drugi.
Vredništvo.

**) Izgovor, de naš jezik še ni za kancelije, je prazin izgovor, in zamore le od tacih priti, kteri ga ne umejo govoriti, in nimajo volje se ga učiti. Pisatelj.

Slovenskim vinorednikam!
(Konec.)

Kdor si gorico na novo zasaditi hoče, naj si omisli že ukoreninjenih tért, kterih si v Gradcu lahko zbere, 100 za 2 gold. in pol. Kdor pa hoče svoj stari vinograd očasama poboljšati, naj vsako léto tisto staro tersovje, ktero drugo léto pogrobati misli, in ktero to léto celo malo dobička obeta, pocépi ali popélca, in obljubim mu, de bo že pervo jesen grozdje na novim žlahtnim tersu vidil; tode dozorélo mu še ne bo. Spomladi pa pride ta terta na versto, grobati jo.

Gospodar bo brez škode, kér ima že v drugim létu močen žlahten ters, ki mu bo gotovo dolgo v veselje, kér precép rodovitnost terte na deset lét neizrečeno povzdigne! Kér pa neki kopači pelcan kerhek ters radi vlomijo, se to privarje, ako se dolga rozga za vcép vzame z petimi ali šestimi očesi in tako ters pelca in pogroba ob enim. Odkóplje se tedaj ters práv globoko

Klic dunajskih Slovencev, Novice, 12. aprila.

Razširjanje peticije

Razširjanje peticije je potekalo na dveh ravneh. Prvi je segal od Dunajske Slovenije do drugih slovenskih društev, naslednji pa od njih preko posameznikov po slovenskih krajih.

Arhiv dunajskega društva se verjetno ni ohranil, saj ga doslej še nikomur ni uspelo najti. Tudi zapuščine ostalih društev so skromne in nepopolne. Tako ne moremo zadovoljivo osvetliti enega izjemnih dogodkov v slovenski zgodovini. Dunajska Slovenija se je namreč odločila, da bodo njeni člani osebno pomagati ljubljanskemu društvu in premagali tamkajšnje krizno stanje. V prestolnici Kranjske se to ni toliko izražalo v pomanjkanju narodne zavesti, kot v strahu in neodločnosti, oziroma v pretirani obzirnosti do tistih, ki bi utegnili slovenskemu narodnemu programu nasprotovati. Težko si je danes predstavljati vse razsežnosti tistega dogodka. Vsekakor je izjemno vplival na ljubljanske razmere, žal predvsem negativno. Z malo pretiravanja lahko namreč zapišemo, da je z delegacijo Dunajske Slovenije prišel v Ljubljano duh revolucije. Njeni člani so bili povečini mladi, izobraženi, samozavestni. Vajeni razmer v cesarski prestolnici niso trepetali pred tukajšnjimi birokrati in lokalnimi veličinami, ki so vedrile in oblačile po Kranjski.

Tajnik dunajske Slovenije v svojih spominih trdi, da je delegacija društva prišla v Ljubljano 12. maja zaradi volitev v dunajski parlament, ki so bile razpisane dan poprej. Mož se žal tudi tu moti, saj so bile volitve razpisane 9. maja in niso bile namen potovanja. Dejansko je dunajska Slovenija šla na pot zaradi peticije. Kdaj in kako so se odločili, kdo je finančno pot podprl, ostaja skrivnost. Delegacija, bila naj bi tridesetčlanska,[95] ki jo je vodil predsednik društva dr. Fran Miklošič, v njej je bilo tudi veliko študentov, je odpotovala z Dunaja z vlakom in že v Gradcu in Celju opravila velik del svojega poslanstva.

V Gradcu se je v tistih majskih dneh razvnel hud spor med tamkajšnjimi pristaši združene Nemčije in Slovenci oziroma Slovani. Tesno je povezan z diskusijo o volitvah v Frankfurtski parlament,[96] ki so jih številni avstrijski Slovani odklanjali, oziroma s prihodnostjo in vlogo Av-

[95] Wolfgang Petritsch, Die slovenischen Studenten an der Universität Wien (1848–1890), str. 52.
[96] Podrobneje glej Vasilij Melik, Frankfurtske volitve na Slovenskem. Zgodovinski časopis 2–3, 1948/49, str. 69–134.

strijskega cesarstva. Bili so pripravljeni pristati kvečjemu na Nemčijo kot zvezo držav, ki bi ohranile popolno suverenost, ne pa na zvezno državo. Kot je razvidno iz zgoraj navedenih dejstev, so Slovenci njeno popolno vključitev - vtelešenje odklanjali že pred tem, ko je Palacky 11. aprila objavil svoje znamenito pismo s še bolj znamenitim stavkom, da če Avstrije ne bi bilo, bi jo bilo treba ustanoviti. Navzven, predvsem na graški univerzi in študentski legiji narodne straže, se je ta spor izražal predvsem glede zastav. »Nemci« so razobešali nemško črno-rumeno-rdečo, Slovani rdečo-belo-modro. Kokarde ter trakove teh barv so nosili tudi na prsih ali na pokrivalih. Dejansko poudarjanje narodnih barv kaže na pot, ki jo je marčna revolucija med tem že opravila. Prvotno so namreč njeni pristaši nosili le bele kokarde. V tem času, vsaj pri številnih Slovencih, vrstni red barv še ni bil povsem jasen, predvsem pa je bil nepomemben. Boj je tako potekal med dvema oziroma tremi skupinami barv: nemškimi - slovanskimi (slovenskimi) - avstrijskimi. Pojavila se je namreč še tretja skupina, ki je razobešala avstrijsko zastavo. Slovani so skušali spor preseči s predlogom, da bi oboji nosili avstrijsko zastavo, nanjo pa dodatno obešali trakove v nemških ali slovanskih barvah. Netolerantna nemška levica v Gradcu seveda ni sprejela njihove kompromisne »patriotične« ponudbe. Prepir se je razširil izven graške univerze še med meščane in v časopise. O njem je poročal tudi ljubljanski nemški časnik Laibacher Zeitung, ki je objavil celo poziv graških meščanov slovenskim in nemškim študentom.[97] Njegovo besedilo je še posebno zanimivo, ker govori le o slovensko-nemškem in ne slovansko-nemškem sporu. S tem posredno priznava tudi vlogo tamkajšnjih Slovencev, v prvi vrsti študentov, v graškem revolucionarnem dogajanju. Posredovanja rektorata in graških meščanov med sprtima stranema niso bila uspešna. Zato so nekateri pričakovali, da bo strasti, seveda slovenske, pomiril prihod delegacije dunajskih Slovencev. Ta pa takih namenov ni imela. Še več, že 17. aprila so dunajski Slovenci zavrnili ne le razobešanje nemške zastave po slovenskih krajih, ampak pozvali na nošenje »slovansko-avstrijskih« barv. Poziv slovenskim bratom v imenu vseh na Dunaju nahajajočih se Slovencev je zanimiv tudi zato, ker vsebuje vse tri točke slovenskega programa.[98] Graška Slovenija je torej v prepirih glede zastav in nošenja znamenj v nacionalnih barvah ravnala skladno s stališči dunajskih Slovencev. Njihova delegacija je v glavnem mestu Štajerske opravila vrsto razgovorov s tamkajšnjimi Slovenci, zlasti z vodstvom graške Slovenije in ni posredovala v sporu. Po njenem odhodu so Gradčani opazili, da je prinesla s seboj peticijo, ki se je takoj nato začela širiti po Štajerskem. Tajnik graške Slovenije dr. Josip Muršec piše v svoji rokopisni zgodovini Graške Slovenije, da so imeli

[97] Steiermark. Laibacher Zeitung, 16. 5. 1848.
[98] V. s. . . k., Einige Worte an unsere slowenischen Brüder. Cillier Wochenblatt, 22. 4. 1848.

s seboj tudi lepak Kaj bomo Slovenci cesarja prosili in poziv »ilirske deputacije« z Dunaja.[99]

O prihodu delegacije Dunajske Slovenije v Celje 10. maja tamkajšnji časopis Cillier Wochenblatt ni poročal. Ob prepirih glede volitev v Frankfurtski parlament se je izrazito opredelil zanje in je postal Slovencem manj naklonjen. Tako ustanovitve graške Slovenije ni niti omenil. V tem pogledu je značilna notica v njem na dan, ko so tja prispeli dunajski Slovenci pod vodstvom dr. Miklošiča, da članka g. C. M. R. ne bodo objavili, ker ne želijo prilivati olja na nacionalne prepire. Oni so za enotnost. Njihovi nasprotniki so tako ultraslovani kot ultragermani. Očitno so avtorja uvrstili v prvo skupino. O uspehu obiska dunajske Slovenije v mestu ob Savinji nam poroča dunajska Allgemeine österreichische Zeitung 15. maja,[100] da so se tam njeni poslanci ustavili za krajši čas in vzbudili z javno izraženimi stališči veliko pozornosti. S kom vse so se sestali, ne vemo. Skoraj gotovo je bil med njimi duhovnik in znani zgodovinar Ignacij Orožen, verjetno tudi opat Vodušek in nekateri izmed gimnazijskih profesorjev. Izjemno zanimiva pa je trditev poročevalca dunajskega časnika, da naj bi mu eden izmed članov delegacije rekel, da bodo morali vsi tisti uradniki, ki ne znajo slovensko, deželo zapustiti ne v kakih šestih letih, ampak takoj. Enaka usoda naj bi čakala tudi neslovenske zemljiške gospode. Dvomimo, da so bila stališča predstavnikov Dunajske Slovenije kot celote tako radikalna, takšnih nazorov posameznikov pa le ne gre izključevati. Vidna posledica prihoda dunajske Slovenije v Celje, razgovorov z njo ter porastom slovenske nacionalne zavesti pa je verjetno tamkajšnje Društvo za posredovanje med slovansko in nemško narodnostjo[101], nastalo neposredno po njenem odhodu.[102] Tamkajšnje liberalno usmerjeno meščanstvo, časopis Cillier Wochenblatt, po 1. juliju Cillier Zeitung, je bil njegovo glasilo, je pač uvidelo, da se nacionalnim prepirom ni več mogoče izogniti. Ker slovenskega narodnega gibanja ni bilo pripravljeno podpreti, ga je želelo s »posredovanjem« pomirjati. Že omenjeni Orožen ga je zato označil za nemško sleparijo.[103] Ni čudno, da so Novice o celjskem časopisu zapisale: »V Celji novorojene nemške Novice so Slovencam 'tern v peti.'«[104]

Člani delegacije dunajske Slovenije so prispeli v Ljubljano v petek 12. maja ob 3. uri zjutraj. Zaradi zgodnje ure so Novice naslednjo sredo pomotoma zapisale, da so prišli v četrtek, ki pa je bil 11. dan v mese-

[99] Stane Granda, Graška Slovenija ..., str. 60–61.
[100] Po njih navaja vest Laibacher Zeitung, Steiermark, 18. 5. 1848.
[101] Verein zur Vermittlung der slavischen und deutschen Nationaliät. Njen prihod je zabeležil v svoji kroniki. Glej: Ignac Orožen, Celska kronika. Celje 1854, str. 206.
[102] Wochenschau. Cillier Wochenblatt, 18. 5. 1848.
[103] Pismo Ignacija Orožna dr. Josipu Murščcu, 7. 6. 1848. F. Ilešič, Korespondenca... Zbornik 6, str. 69.
[104] Novice. Novice, 3. 5. 1848.

cu. Vest je bila objavljena na način, ki nedvoumno izraža urednikova stališča ali bolje zadrego. »V četrtek zvečer je prišlo s slavnim gosp. Dr. Miklošičem, predsednikam Dunajskiga slovenskiga zbora, več dragih domorodcov iz Dunaja v Ljubljano, obiskat svojo ljubljeno domovino in se prijazno pomenit s tukajšnjimi rodoljubi zastran mnogih reči, ki so za povzdigo slovenske narodnosti potrebne. Verli domorodci so Ljubljančanam ljubi gosti. Slava!«[105] Ker je bil ob izidu te številke časopisa obisk vodje delegacije že končan, bi poročilo lahko vsekakor bilo izčrpnejše. Edina opaznejša sled obiska je verjetno pesem člana dunajske Slovenije, Lovra Tomana, Edinost. Ta pojem ima zelo lepo vsebino, vendar je pogosto zlorabljen. Tako je bilo tudi takrat. Nasprotniki slovenskih zahtev, zlasti iz vrst pristašev revolucije, so skušali Slovence s sklicevanjem nanjo pripraviti do odstopanja od svojih zahtev. Tudi v naslednji številki Novic ni poročila o dunajskem obisku. Laibacher Zeitung je poročal o njem še dan kasneje kot Novice. Goste označuje kot slovensko deputacijo dunajske univerze. K taki oznaki je ta nekaj prispevala tudi sama, ker so v njej poleg profesorja Miklošiča prevladovali študenti. Ta nenavaden način poročanja vsekakor kaže, da so bile v Ljubljani neke posebne, Slovencem dokaj nenaklonjene razmere. Mogoče so k temu prispevale pravkar končane volitve v frankfurtski parlament, ki so jasno pokazale, da z oznako Kranjci ni več mogoče manipulirati, da se marsikje povezujeta socialno in nacionalno nezadovoljstvo v nevarne oblike.

Obisk je potekal povsem drugače, kot bi smeli o njem sklepati na podlagi časopisnih poročil. Odposlanstvo dunajske Slovenije je že na dan prihoda obiskalo licej in mu predalo dve zastavi, ki jih je kot zahvalo za njihovo adreso poslala dunajska univerza. Z bobnom in zastavo so opozarjali ne le nase, ampak predvsem na ideje, ki so jih zastopali in nameravali širiti. Študentje so se radi zapletali v pogovore z meščani in kmeti. Že prvi dan je njeno vodstvo obiskalo deželnega predsednika grofa von Welsersheimba, knezoškofa Wolfa in magistrat. Ta vljudnostna in hkrati manifestativna dejanja, ki so bila v mestu dobro opažena, ne izražajo le velike samozavesti njenih članov, ampak pomenijo tudi »javno izražanje stališč«, kar je opazil že poročevalec iz Celja. Člani dunajske Slovenije so se zavedali, da je namen njihovega potovanja povsem legitimen. S svojim nastopom so dosegli vtis, ki je verjetno presegal njihova pričakovanja. Tako je deželni predsednik 13. maja zjutraj vrnil obisk dr. Miklošiču, popoldan je isto želel storiti tudi škof Anton Alojzij Wolf, vendar je bil vodja odposlanstva odsoten, ker je bil na izletu v ljubljanski okolici. Svojim gostom ga je priredilo ljubljansko slovensko društvo, ki jim je pred tem dopoldan ob 9. uri priredilo tudi javno srečanje v redutni dvorani. Tega dne je

[105] Iz Ljubljane. Novice, 17. 5. 1848.

bilo opaženo v Ljubljani tudi živahno pogovarjanje dunajskih študentov s kmeti, ki jih je bilo zaradi tržnega dne v mestu razmeroma veliko. Zvečer je akademska enota narodne straže pred hišo, v kateri se je nastanil predsednik dunajske Slovenije, postavila častno stražo, njena godba pa je igrala podoknice. Vljudnostni obiski so potekali tudi v nedeljo 14. maja, popoldan ob 16.30 pa je bilo v že omenjeni dvorani dobro obiskano javno zborovanje. Uradna opazka o udeležencih: »Med poslušalci je bilo največ dijakov, mnogo pa tudi kmetov in žensk iz nižjih slojev,«[106] izraža v zelo verjetnem pretiravanju predvsem nekoliko zaničljiv odnos do prireditve. Kadarkoli hočejo politični konkurenti zmanjšati pomen nasprotnih prireditev, znižujejo družbeni ugled udeležencev. Na zborovanju je bilo sedem govornikov, štirje v nemškem in trije v slovenskem jeziku. V svojih nastopih so utemeljevali točke slovenskega nacionalnega programa, ki so bile natisnjene tudi na peticijah. »Predvsem so skušali vzbuditi narodno zavest; dekleta in žene so pozivali, naj v tem smislu vplivajo na svoje zaročence in može.«[107] Zborovanja naj bi se nadaljevala še v naslednjih dneh, vendar je predsednik obisk zaradi bolezni, domnevno pa zaradi dunajskih dogodkov, skrajšal in še isti večer odpotoval v prestolnico.[108]

Ali so bili naglega Miklošičevega odhoda iz Ljubljane resnično krivi le dunajski dogodki, kot domneva Josip Mal, moramo postaviti pod vprašaj. Peter Kozler namreč piše Muršcu 25. maja, da je predsednik dunajske Slovenije vse od povratka iz Ljubljane bolan in da to ovira načrte društva. Med njimi tudi tistega o izdajanju časopisa »Stimmen«.[109] Povsem prezreti pa ne gre niti teoretične možnosti, da bi oblast največjemu takratnemu slavistu med Slovenci namignila, naj Kranjsko zapusti. Zborovanje, ki naj bi bilo naslednjo nedeljo, je namreč prepovedala. Nekaj študentov se je vrnilo na Dunaj, večina pa je odšla na svoje domove. »Ker se zborovanje ni vršilo, so kmetje - kakor policija zlobno pripominja - spraševali po tistih, ki prinašajo nove zakone, ženski svet pa po gospodih, ki so prejšnjo nedeljo 'pridigali'.[110] Vtis o obisku slovenskih Dunajčanov je bil, kot vidimo iz citiranega poročila, skrajno ugoden in je dosegel cilj. Odmeval je tudi med podeželskim prebivalstvom. »Ti govori so bili tako iskreni, da se je po poročilu policije osolzilo marsikatero žensko oko.«[111] Za razumevanje uspešnosti peticijskega gibanja pa si velja posebno zapomniti vest o prinašalcih novih zakonov. Nedvomno je bila razlaga točk peticijskega programa taka, da so jih poslušalci razumeli kot obete novega in boljšega.

[106] Josip Mal, Ljubljana in leto 1848. Glasnik Muzejskega društva za Kranjsko 14, 1933, str. 115.
[107] Prav tam.
[108] Laibacher Zeitung, 18. 5. 1848.
[109] Peter Kozler Muršcu 25. 5. 1848. Dr. Fran Ilešič, Korespondenca... Zbornik 7, str. 70–71.
[110] Josip Mal, Ljubljana in leto 1848, str. 115.
[111] Prav tam.

To skazati je zdej **perva**, nar **potrebniši** reč, brez ktere je vse drugo besedovanje, vse tišanje in gnanje — ki se ne vpira na želje ljudstva — le prisiljena reč! V tako važnih rečéh pa ne velja sila nič.

Dr. Bleiweis.

Poslušajte, kaj se zdaj na Dunaji godí.

Milostljivi Cesar so vsim narodam avstrijanskiga cesarstva, kakor ste že slišali, konstitucijo, to je, deležnost vsih svojih podložnih brez razločka naroda in stanú pri osnovanji deželskih postav, pri prevdarjenji in dovoljenji potrebnih deželskih potroškov in več drugih važnih rečí dovolili. Dozdanje vladanje, velikrat v rokah terdosercnih, lakomnih, prevzetnih, za osrečenje bližnjiga merzlih velikanov, žlahtnikov in priliznjencov je nehalo, in namesto njih bodo nastopili možjé iz ljudstva, vneti za njega in dežele srečo, kteri imajo serce in glavo v pravim kraji. Pri takim vladanji se ne bode bati, de bi brezserčne spake v svoji prevzetii deležniki vladarstva postali, in nedolžne hudobno zatirali, kakor se je meni godilo. Čas — zadnji čas je bil, de so verli Dunajčanje nagnjusni cvet hudobnežev prekucnili. Preljubi moji! iz med nas bodo prihodnjič možjé vstajali, še več, mi sami jih bodemo zmed nas volili, kterim bo zročeno razsoditi, kakošno vladanje nas bo k nar veči sreči peljalo, mir in edinost med sabo in našimi sosedi prihranilo, in naše domorodstvo, kar tiče razjasnjenje ljudstva in zboljšanje zemljiš, v versto nar lepših deželá vpeljalo. Dvojni zbor prebrisanih in razjasnjenih glav, večidel od vas in po vašim pametnim previdu izvoljenih bo že to léto vkup poklican, ki bo vaše in celiga cesarstva potrebe prevdaroval, in sklenil, kar bo k vašimu in cele dežele pridu. Kmalo bo tudi — kakor se kaže — razsojeno, po čim in na kakošno vižo se bo zamogel kmet svoji gosposki za večne čase desetine, tlake in vse svoje podložnosti proti nji odkupiti, de bo za gosposko in za njega práv. S tem odkupljenjem bodo nehale vse zaveze med grajšaki in kmeti; grajšak in kmet bota imela po tem enake pravice vsih druzih stanov našiga mogočniga cesarstva, enake postave, enake sodbe, enako vravnanje razsodbe pravd. Žlahtni stan ne bo prihodnjič imel nobenih posebnih pravic; samo jasne s pridobljenimi učenostmi obilno založene glave bodo iskane, vrata do častí in vredniga zaslužka odperte našle, z veliko oblastjo in častjó obdane službo dosegle. Taki možjé, dragi bratje, bodo z vami kot s svojimi brati govorili in se posvetovali, zlasti kér bo mogel vsakteri slovenšino umeti, kdor bo med nami službo iskal. Po tem takim se nam ne bode treba sramovati sam materni jezik razumeti, marveč si bo vsakteri verli Slovenec s tem ponositi zamogel, de bo vse svoje misli v čistim, s ptujmi besedami nezblojenim maternim jeziku, bodi z besedo ali s pisanjem na znanje dati znal. Ali ne bo to práv in bolje kot do zdaj? Vaši otroci se bodo po šolah branja in pisanja miliga materniga jezika narpred učili, in v tem svoj um jasnili. Cesarske postave in druge povelja nam bojo v maternim jeziku oznanjene, pri sodbah (Gerichte) bodo vaše tožbe v vašim jeziku ravnane. Iz vsiga tega lahko in očitno spoznamo, de prihodnjič mi ne bomo več služabniki — ampak prosti bratje naših nemških sosedov, de tedej oni ne mislijo več z nami ravnati, kot mačeha s svojimi pasterki, ampak kot mati s svojimi pravimi otroci. Ljubezen, ne pa oblast bode zanaprej zveza Slovencov z Nemci. Te perve besede eniga svojih poslancov prejmite v znamnje neizgovorljive sreče, ktere bomo vsi skupej v kratkim deležni. Verjemite mi, de nas vse práv vesele reči čakajo!

Na Dunaji 14. maliga travna 1848. J. O.

Bratje Slovenci po Krajnski, Koroški in Štajarski deželi!

Ta vesela braternija ne bo nikdar doli,
Krajnsko-štajarska dežela tega ne privoli,
Lepo ime — bratec! zdaj se ga napij!

Tako si poje štajarski Slovenec okoli žarečega vinčka, in misli na zavez lepi, s kterim je združen s krajnskim Slovencam. Lepo je ime bratec, res lepo, — bratec zdaj se napij, zdaj se napij slovenski bratec, pa ne z vinam pijanšine in nemérnosti, temoč z' vinam nadušenja (Begeisterung), z vinam ljubezni do domovine svoje in svojiga rodú, de tako okrepčan premišljuješ in delueš za njegovi prid, za moč njegovo, za slavo Slovenšine, in Slovenstva. Odperli so nam presvitli Cesar očetovsko serce svoje, pa Slovenec bi ne imel ničesar prositi? O gorje takošnimu, kteri bi to le misliti utegnil! Dosti nam je treba, pa nihče se ne gane, kteri bi bil mogoč z glavo in sercam, z dušno in telesno (materialno) močjo česar se poprijeti. Vsi narodi avstrijanskiga Cesarstva, vsaki grad in gradič hiti pred prestolje Cesarja ljubezniviga, samo poldrugi milijon Slovencov je tiho, ko riba v vodi brez vsake potrebšine! *) Nekteri goreči Slovenci vabijo s pismi, ali to je preslabo, dokler se v imenu naroda kak mogočen in imeniten na čélo ne postavi. Krajnska dežela ima domorodne žlahtnike grofove in barone, visokopoštovane škofe in drugo hvale vredno višji duhovništvo, bela Ljubljana, ali bolje rečemo ljubljena Ljubljana bogato še slovensko grajanstvo (mestjanstvo Bürgerschaft), uradnike visokopostavljene, pa ne bi se iz teh odbor povzdignil, kteri bi naše prošnje pred lice svitliga Cesarja nesel? — Dobrotljivi oče želijo, otroci pa prositi nečejo, pozneje pa bomo spet gondrali, kadar bojo drugi jedli pšeničnjek, mi pa ovsenjek. — Slovenci, ki veste, kaj nam manjka, če ne veste, tak razpišite skupščino v belo Ljubljano, in pokličite vse domorodne duše, in čuli bote mile tožbe, in bolečine, ki nas pečejo, in vidili rane skeleče. Gosp. Matija Majer, vredni naš domorodec v Celovcu, so v naše kraje poslali nekoliko takošnih resnično potrebnih ne prenapetih prošinj, de bi jih podpirali s podpisi, pa koliko več bi imele važnosti, de bi se natiskane razpošiljale med narod, in na čelu imele imenovani odbor (komité).

Krajnski narod, in posebno ti glava in serce naroda, krajnsko hvale vredno duhovništvo, adresiraj stališe ilirskiga kraljestva, naj se lotijo svetiga posla. Zvežite tudi naše želje v vaš snopič, nas štajarske Slovence, kterih narodna samostalnost je slabejši ko Vaša. Vi veste, kje nas tlači in stiskuje, veste tudi za mast. Pa hitro, hitro, mi tako zadnji pridemo, vse dežele so že bile na Dunaji, ali Slovenca še ni! — Zdaj ali nikdar! Gorjé nam, če zavdlj naše nemaršine pade naša narodnost. —

V Ptuji 12. maliga travna 1848.

Davorin Terstenjak, mestne in velike fare kaplan.

Nekaj zastran národne straže.

Dunajske novice od 12. tega mesca Nr. 103 prinesejo svojim bravcam sledeče oznanilo od 10. tega mesca, ktero tudi mi tukaj na znanje damo:

S serčnim veseljem dam tukaj na znanje ravno od Nj. eksc. ministra notranjih oprav, barona Pillersdorfa prejete pravila osnove národne straže, terdno pripričan, de bodo te dobro prevdarjene naprave k izgotovljenju našiga občniga naména pripomogle.

Narodna straža, ena nar terdnejših ustavnih naprav, se zamore samo po postavi, ki se bo iz posvetovanja zbranih poslancov vsih držav naredila, stanovitno usnovati.

*) Ta nagovor je bil očitno poprej pisan, predin so Krajnski deželni stanovi svoje prošnje Cesarju razodeli in predin so se poslanci iz Ljubljane na Dunaj podali. Vredništvo.

Časopis Laibacher Zeitung, ki je o obisku poročal šele 18. maja, prejšnji številki sta izšli 13. in 16., je obljubil govore posebej natisniti. Pomanjkljivo poročanje je v določeni meri popravil Illyrisches Blatt. Nasploh je presenetljivo, da sta bila slovenski »politiki« v zadnji dekadi maja in v juniju bolj naklonjena ali natančneje do nje bolj tolerantna ljubljanska nemška časnika kot pa Novice. Panika, ki je v Ljubljani nastala zaradi cesarjevega pobega z Dunaja, ki so ga povzročili nemiri med 15. in 17. majem v prestolnici, jim je prišla zelo prav. Deželne oblasti, v katerih so prevladovali konservativci in nasprotniki slovenskega narodnega gibanja, so izrabile priložnost in ustvarile vzdušje izrednih razmer: »*Ljubljansko c. k. deželno poglavarstvo je dalo svarjenje na znanje, de naj se vsakdo varje, ljudstvo k eni ali drugi reči šuntati, ki je postavam zoperna, in miru nevarna; sicer je deželnim gosposkam oblast dana, take nevarne podpihovavce in šuntarje, naj bojo kakoršniga stanu koli, vjeti in sodni gosposki izročiti.*«[112] Opozorilo je brez uporabe minimalne fantazije lahko razumeti kot neposredno grožnjo članom dunajske Slovenije. Stara oblast je pokazala, da je na Kranjskem še močna in da si lahko marsikaj privošči. Bleiweis jim je nasedel, saj se temu vzdušju ni le podredil, ampak ga je očitno tudi delil. Prav v odmevu dunajskih dogodkov v Ljubljani in njihovemu pojasnjevanju bralcem Novic lahko iščemo tudi njegov odgovor dunajski Sloveniji: »*...nam je zdej edinost in sprava z vsimi narodi našiga cesarstva nar bolj potrebna. Zdej ni čas enostranske ločitve in samosvojih razpertij med Slovenci in Nemci – zakaj naše Cesarstvo je v silni navarnosti, ako bi nas mili Cesar zapustili. Bratovska edinost med Slovenci in Nemci in vsimi druzimi narodi našega Cesarstva...*«[113]

Laibacher Zeitung je dejansko že v naslednji številki 20. maja prinesel kot posebno samostojno prilogo, njen natis kot tudi razširjanje s časnikom je bilo treba posebej plačati, govor tajnika ljubljanskega Slovenskega društva Janeza Bučarja, ki je bil eden njegovih najaktivnejših in najradikalnejših članov. Njegov naslov je bil kratek in jasen: Slovenska peticija. Datiran je z 19. majem. Napisan je zelo skrbno, poln je duha novih časov, ki so zajeli monarhijo. Nemalo je nanj vplival tudi razpis volitev v dunajski parlament. Sonarodnjake opozarja, da so postali svobodni državljani ustavne monarhije, ki imajo pravico sodelovati pri državni zakonodaji. Obljubljeno jim je tudi javno in ustno sodstvo. Da bo to prineslo Slovencem koristi, je potrebno troje:

1. Vsi, doslej v tri gubernije ločeni Slovenci morajo biti poslej združeni v eno deželo. Le njeni poslanci bodo lahko narod in njegove potrebe uspešno zastopali. Sedanja razdeljenost jim to ne omogoča, ker so v deželah v manjšini in ne morejo izvoliti dobrih zaželenih poslancev.

[112] Svaritev. Novice, 24. 5. 1848.
[113] Potrebne besede. Novice, 24. 5. 1848.

V parlamentu morajo biti Slovenci močno zastopani in delovati kot kompakten narod. Le tako bodo lahko uspešni. Le združitev jim obljublja uspeh, dosedanja razdeljenost pa propad.

2. Deželni jezik mora biti v šolah in javnih uradih prevladujoč. Le z njegovo uporabo je mogoče uresničiti javnost postopka. Zato mora biti kranjski, »ali kar isto pomeni slovenski«, jezik vpeljan na sodišča, pred tem pa v šole, da se ga naučijo. Današnje šole ne zadoščajo. Sodstvo, tako kazensko kot civilno, je povezano z vsemi vejami javne uprave. Zato mora biti tako v sodstvu kot upravi uporabljan isti jezik. Svobodni avstrijski državljan ima pravico zahtevati, da uradnik uraduje v jeziku njegovega naroda.

3. Slovenci se Nemški zvezi in nemškemu cesarju ne morejo podvreči. S tem bi žrtvovali ustavno svobodo. Narodnosti Nemčija ne bo in ne more zagotoviti. Pisec zavrača vse nasprotne argumente, žal mu je časa za polemiko z njimi, ker ga je tako manj za delo v korist domovini. Frankfurtski parlament duhovito imenuje »Liberaten - Versammlungen«.

Na koncu ponovno poudarja pomen vseh treh točk slovenskega nacionalnega programa. Razširjanje slovenskih peticij je zanj dolžnost do domovine in izraz patriotizma. Natisnjene prošnje so na razpolago v trgovini njegovega očeta v Ljubljani v Špitalski ulici blizu frančiškanskega mostu, v čitalnicah kazine in v Hermanovi kavarni v Špitalski ulici. Več izvodov bodo kurirji slovenskega društva raznesli po hišah.

Iz Bučarjevega govora je še vedno razvidno pričakovanje, da se mora združitev slovenskih krajev v Slovenijo zgoditi v najkrajšem času, saj naj bi dunajski parlament 26. junija že začel zasedati. Na čem je slonelo to njegovo pričakovanje, v katerem ni bil osamljen, nam ni jasno. Pritegniti mu velja tudi ob ugotovitvi, da je za dobre slovenske kandidate več možnosti v Združeni Sloveniji kot pa v dotedanjih deželah, kjer so bili centri moči in družbenega ugleda v veliki meri zunaj vpliva slovenskega prebivalstva. Zelo dobro je utemeljil tudi potrebo po uveljavitvi slovenskega jezika v šole in urade, ker jo je izpeljal iz obljub o javnem sodnem in upravnem postopku. Pogled v šematizem za Kranjsko[114] nam pove, da so bili v upravnih službah najnižjih upravnih enot okrajnih gosposk ali komisariatov zaposleni ljudje, ki so nedvomno znali slovensko. Če pa naj bi se uveljavila sprememba tudi v sodstvu in širši upravi skladno z obljubami vladarja oziroma ustave, pa bi marsikje trčili na težave. Zahteva po nujnosti znanja slovenskega jezika je bila zaradi naraščanja števila avstrijske birokracije zlasti preprostim ljudem zelo lahko razumljiva, saj so se zaradi nezna-

[114] Provinzialhandbuch des Laibacher Gouvernement - gebietes im Königreiche Illyrien für das Jahr 1848.

nja nemškega jezika dejansko pogosto znašli v težavah. Pismeni postopek je bilo mogoče izpeljati s pomočjo takšnih ali drugačnih pisarjev, ki niso bili poceni pa tudi njihovo znanje je bilo pogosto vprašljivo. Razširitev ustnega poslovanja pa bi dejansko ustvarila nepremagljive težave zaradi nezmožnosti jezikovnega sporazumevanja. Strah pred tujci v upravnih in sodnih uradih je moral biti še posebno navzoč tam, kjer se je obetala zamenjava dotedanjih delegiranih ali bolje pooblaščenih zemljiških gospostev z novimi uradi. Na prvih so morali znati jezik okolice, kako bo v drugih, pa ni bilo jasno. Zahteva po slovenskem uradovanju je bila zelo vabljiva tudi za številne Slovence, ki so tu videli možnost za zaposlitev. Ugotoviti pa moramo, da je ravno ta zahteva, zato je že Matija Majar govoril o postopnosti, ustvarila številne nasprotnike slovenskim zahtevam. Ti so bili dvojni. Na eni strani so bili ljudje, ki so sicer znali slovensko in bili celo Slovenci, prepričani pa so bili, da njihova materinščina še ni zrela za nadomestitev nemškega jezika, na drugi strani pa nevešči njihovega jezika, ki so se ustrašili za svoje službe v naših deželah. V takratnem časopisju so našli tovrstni spori in strahovi precejšen odmev. V začetku revolucije so bili pri nas pristaši revolucije dokaj enotni. Številni od njih, tudi zavedni Slovenci, so združeno Nemčijo nekoliko lahkomiselno razumeli kot sestavni del revolucije. V tem so jih podpirali tudi tisti, ki so vedno želeli slediti politiki dunajskega dvora oziroma vlade. Zato so Novice kot kandidate za frankfurtski parlament naštevale celo tako odlične Slovence kot so bili Mihael Ambrož, dr. Matija Dolenc, dr. Matevž Kaučič, dr. Viktor Hradecki, Matija Vertovec...[115] Kako težko se je bilo takrat znajti v tistih razmerah, po svoje dokazuje tudi primer na frankfurtskih volitvah v Kranju, ko je glas za poslanca dobil celo pesnik France Prešeren.[116] Naklonjenost frankfurtskim volitvam in nemškim načrtom je tako lahko izvirala iz osnovne liberalne politične opredelitve, navade »biti zraven«, oportunizma ali pa tudi naivnosti, ki je Bučar ni delil z njimi. Uporaba besede patriot spominja na pridobivanje pristašev revolucije. Sodelovanja pri slovenskem narodnem gibanju po mnenju pisca lepaka gibanju niso obvezani samo ljubitelji domovine, ampak tudi pristaši revolucije. Ta argument je vsaj v prvih tednih podpisovanja peticije vsaj ponekod nedvomno učinkoval. Zadnja misel iz njegovega govora nam spregovori o dejavnosti ljubljanskega Slovenskega društva in podpisovalnih mestih za Ljubljančane. Objavljen Bučarjev govor nam je tudi dokaz, da mu je bil ljubljanski strah zaradi dunajskih dogodkov takrat še tuj, oziroma da ni vedel ali pa ni bil pripravljen upoštevati stališč deželnih oblasti na Kranjskem, ki so jih pod pretvezo nujnega in brezpogojnega miru v državi izrabila proti podpisni akciji dunajske Slovenije.

[115] Opomba pod črto k članku Mojim slovenskim bratom, povzetkom znanega pisma Anastazija Grüna - grofa Antona Aleksandra Auersperga. Novice, 3. 5. 1848.
[116] Vasilij Melik, Frankfurtske volitve..., str. 105.

Slovenski zbor v Beču
(na Dunaju).

Vsako serce iskreno bije za blagor dežele, v kteri je človek rojen, v kteri starši, bratji in mile sestrice prebivajo; v ljubezni domovine se vse zjedini. Tako obstoji tudi na Dunaju **„slovenski zbor“**, kteriga naši imajo vsi dolžnost, z hesedo in djanjem pripomoči zbora namen doseči. Kdo bi z veseljem za blagor domovine mile vsiga ne daroval? — Namen tega zbora je speljati:

1. Da se politiško razkropljeni narod Slovencov na Kranjskim, Štajerskim, Primorskim in Koroškim kakor jeden narod v eno kraljestvo z imenam **„Slovenija“** zedini, in da ima za-se svoj deželni zbor.

Časi so minuli, v kterih so vladarji in njih malopridni svetovavci mislili, da ljudstvo ni zavoljo drugiga na svetu, kakor k temu služiti, de vladarji in njih prilizovavci s potam in krvijo podložnih njih strastim služijo. Hvala Bogu! ti časi so minuli, resnice večna luč je žalostne dni dolge in britke služnosti končala. Zdaj nam je pripušeno, vse deržavne naprave večni pravici, ktero je Bog v serce vsakiga človeka zapisal, primeriti, da ne bodo zvite naprave serca in uma tlačile in tamnile, ampak da se um prest dvigne k večni resnici, in da čutno serce vse dobro z gorečnostjo objame. Nas vboge Slovence je, kakor zgodba kaže, meča sila ločila in raskropila, sila pa ni pravica. Ako ravno krivica in hudo skozi stoletja obstoji, za to ne bode nikdar pravica in dobro. Zakaj bi nam tedaj ne bilo pripušeno, našiga milostliviga Cesarja prositi, da nam pripusti se zjediniti. Zloga moč rodi; mi bi zamogli toljko bolj krepko Cesarja braniti, toljko boli močni steber njegoviga prestola biti. Bog ve, ako mu ne bode pred ko mislimo, naše pomoči potreba. Kar korist Slovencov zadene, kteri jih po tem zjedinjenji čaka, vsako sam lahko presodi.

2. Da ima slovenski jezik v Slovenji popolnama tiste pravice, ktere ima nemški jezik v nemških deželah, da bode tedaj naši volji pripušeno, kdaj in kako hočemo slovenski jezik v šole in pisarnice (kancelije) upeljati.

Večna pravica nam kaže, da imajo vsi narodi enake pravice. Komu od nas bi na misel padlo, govoriti, da so imeli Evropejci pravico, vboge zamorce v Afriki kakor živino loviti in v daljno služnost peljati. Človek, božja podoba, nima nikdar služen drugiga človeka biti. Toljko bolj gerdo ravna, božjo podobo in božjo volju z nogami tare tisti narod, kteri druge narode, zapopadek toljko osob, zatira in v jekleni jarm britke služnosti vprega. Dolgo je naše narodnost nemško zatiranje terlo, alj časi krivic so minuli, zato tirjamo za nas večne pravice.

Kar potrebo našiga jezika zadene, je brez dvombe gotovo, da ga ne moremo dalje pogrešovati; da smo brez njega kakor nesrečnež, kteriga oči žalostna tema obdaje, da ne vidi sonca in lepe narave.

3. Da bode naša Slovenija obstojni del Austrijanskiga ne nemškiga cesarstva. Mi nočemo, da bi bila naša dežela pri nemškimu zboru namestvana, le liste postave nas bodo vezale, ktere nam bode Cesar z našimi poročniki dal.

Naš Cesar nam je vstavo dovolil. Nič se ne more brez dovoljenja naših poročnikov in Cesarja storiti. Nemci nas hočejo, brez da bi nas bili vprašali, v svojo oblast vpestiti.

Zakaj pa Nemci našiga cesarstva tako silijo, se z drugimi Nemci tako zjediniti, da bi imeli eniga poglavarja, en zbor? —

Nemci tako le pravijo: Veliki del prebivavcev Austrijanskiga cesarstva je slavjanski. Ako zdaj ne storimo, da se ne samo mi, ampak tudi ti Slavjani nemškimu zboru podveržemo, bode Austrijansko cesarstvo kmalo Slavjansko; ako se pa vsi nemškimu zboru podveržemo, nas bode Nemcov zedinjenih, veliko več kakor Slavjanov, in zopet jih bodemo zatirali.

Zakaj drugi Nemci zunaj Austrijanskiga cesarstva tako silijo, ve Austrijanske dežele pod svojo oblast dobiti?

1. Kdor nemške novice bere, mu je znano, da se jih iz Nemškiga vsako leto veliko v Ameriko preseli, ker v nemških deželah je že toljko ljudi, da jih ne morejo več rediti. Zdavnej že so bile nemške vošila, take nemške naseljevavce namesto v Ameriko v dežele preko Donave poslati, da bi

2. njih oblast po takimu naselovanju do černiga morja razširili, in Terst, kteriga imenujejo glavo Nemšine, vgotovili. To vgotovljenje, mislijo, jim ne bode odšlo, če bodo vse Austrijanske dežele od nemškiga zbora v Frankfurtu postave dobivale. Nemci bodo naše Slovenjo naselili, in naše mile brate Slovence zaterli. Ker vbraniti bi se našim poročnikam ne bilo mogoče; koga bi tako majhno število, kakor bode njih, proti toljkim, kakor bode Nemcov, zamoglo?

3. Zopet bi nam bilo prepovedano v milih glasih našiga ljubiga jezika peti, — zopet bi mogli v šolah slovenski mladenči z nemšino čas zgubovati — dokler bi Slovencov ne koneali ali v Nemce ne spreobernili; zopet bi bili slovenski kmetji po neznanih postavah sojeni in kaznovani, zopet bi mogli pisma podkriževati, kterih bi ne razumeli, in si pravde na vrat nakopavali i. t. d.

4. Naš Cesar bi mogel biti nemškimu cesarju, nemškimu zboru podveržen. Kaj bi bilo z njegovo sovrčnitvo, kaj z njegovo močjo? On bi ne imel svoje vojske, on bi ne mogel postav dajati, ampak iz Frankfurta bi mu bile nasiljene. Čimu je tega potreba? Alj ni Austrijansko cesarstvo za-se zadosti močno? Slavjani v temu ne dvomijo; alj Nemci jih hočejo v nemški jarm vpresti. Hočejo zdaj cesarja postaviti nemške edinosti in nemške moči; pa zdaj iz Rastadta Pavarske vojšake preganjajo. Nemci pravijo, da se mora Austrija na njih operati, da bode zamogla obstati, in glejte! naš cesar zdaj vojšake Nemcam k pomoči pošilja. Čujte! Nemci so toljko vpili od nemške edinosti in nemške moči! — Dani Slezvig-Holštajnerje v vojski pobivajo, alj Nemca jim ni bilo k pomoči! Kakošno pomoč bi imeli še le mi Slavjani od njih pričakovati, ako svojim nemškim bratam na Slezvig-Holštajnskimu le z upitjem pomagajo; kadar pa čas pride za delati, druge narode k delu klicejo? Na Dunaju se here v novicah in po ulicah nabito: pojte Ogri, pojte Austrijani! Holštajncam pomagat! O neizrekline neumnost tistih, kteri pravijo, Austrijanski Cesar mora od Nemcov rešitve iskati!!!

Mi pa rečemo: Austrijanski Cesar nej v svojih deželah rešitve išc, in zmiraj je bode našel, mi nismo obupali. Nemči hočejo že zdaj od nas pomoč, kaj pa ko bi jim Rus alj Francoz na vrat prišel? — Zgodba kaže, kako so jo Nemci pod Napoleonam vozili, in kdo jih je rešil? Nikdar ne bodo Austrijani takimu ljudstvu podložni; ako pa nemško ljudstvo edinosti hoče, kakor pravi iz ljubezni do svojih rojakov, nej se našimu Cesarju podverže. Ako se Rusov in Francozov Nemci hojijo, naj z nami, kakor z svobodnim narodam, se sklenejo, da bodemo eden drugimu proti vsakimu sovražniku pomagali; alj njim podložni ne bodemo nikdar. Alj Nemci na Laškim pomagajo? Alj Nemci, kteri Slovencov še po imenu ne poznajo, bolj vedo, kaj nam je potrebno in koristno, kakor mi, da bi šli v Frankfurt postav iskat?

Na noge, Slovenci, zdaj je čas našimu narodu cenjeno velavnost zadobiti; podpirajmo eden drugiga; zjedinjena moč bode vsimu se srčno vbranila. Podpirajte nas, vsi in vse za Slovenjo; mi sami v Beču take težke naloge ne moramo izpeljati. Prosimo pomoči!

V *Beču (na Dunaju) 20. maliga travna 1848.*

Natisnil *Josef Blaznik* v Ljubljani.

Z ustanovnega sestanka dunajske Slovenije, 20. aprila.

Illyrisches Blatt je 27. maja objavil nepodpisan članek, ki je zelo verjetno tudi povezan z obiskom dunajske Slovenije. Naslov Slovenci[117] je v tesni povezavi s tedanjo ljubljansko situacijo, kjer je prihajalo do določenega konflikta s »Kranjci«. Med slednje so se prištevali mnogi, ki so dejansko spoštovali in ljubili ter podpirali »kranjsko« kulturo, vendar si je brez tesnega sožitja z nemško niso mogli predstavljati. Pozornost vzbudi uvodni stavek, kjer med drugim piše, da ljudje v teh deželah na jugu monarhije svoj jezik že od nekdaj imenujejo slovenski. Nato opisuje, kje Slovenci živijo, pozabi seveda na beneške Slovence in Prekmurce, obsodi germanizacijo in njeno posledico, ki se kaže v pomanjkanju inteligence oziroma nizki ravni njihove kulture. Eni so obupali, drugi vdano čakali na izboljšanje, tretji pa so hoteli vzeti usodo v svoje roke in ustanovili društvo. Z združenimi močmi naj bi dosegli večjo slovensko samozavest, Slovenci morajo kot taki občutiti svoj jezik kot izraz svoje narodne zavesti in ne kot jezik neizobraženih. Potem bodo dojeli potrebo po njegovi popolni javni uveljavitvi in zato uporabili vsa zakonita sredstva. Da bo ta razvoj enoten, se morajo otresti politične razdrobljenosti in se združiti v sklenjeno deželo v okviru avstrijskega cesarstva z eno deželno upravo. Da bi to dosegli po zakoniti poti, morajo parlamentu, ki se bo sestal in ki bo poklican za reševanje takih vprašanj, predložiti na cesarja naslovljeno peticijo, katere podpisovanje se je že začelo. Poleg politične razdrobljenosti preti Slovencem še druga nevarnost. Povezana je z obliko obstoja Avstrijskega cesarstva. Kritizira velikonemško idejo, ki pozablja, da želi Slovan zakone z Dunaja, ne iz Frankfurta. To naj bi pokazali zadnji spori in rezultat frankfurtskih volitev. Avstrijska zavest njihove nacionalne samozavesti ne slabi, nemški zakoni pa jo žalijo. Niso proti Nemcem in to ti že marsikje razumejo. Zato tistim, ki živijo med njimi in jih razumejo, bratovsko podajajo roko. Le skupaj se bodo lahko ubranili zunanjih nevarnosti in zadnjih krčevitih dejanj aristokratov in birokratov. Iz vsebine je nedvoumno razvidno, da je članek, ki ga je napisal verjetno nekdo z vrha Slovenskega društva (predsednik H. Martinak?, tajnik J. Bučar?), dejansko povezan s slovensko akcijo, ki se je začenjala. Njegov namen je pridobiti tudi domače Nemce in ublažiti, če že ne zavreči kritike, ki so jim očitale nasprotovanje revoluciji. Žal so bile v tem času politične stasti za mnoge že prerazgrete, da bi še zmogli dojeti upravičenost zahtev Slovencev po obstoju in razvoju. Članek gradi v bistvu vse na kulturi in ne na nacionalizmu.

Isti časopis je objavil naslednji prispevek šele 6. junija. To je pozdravni govor predsednika ljubljanskega slovenskega društva, ki ga je imel na dopoldanskem srečanju z Dunajčani 13. maja. Objavljen je bil tistega dne, ko ga je v vodenju društva zamenjal dr. Janez Bleiweis. Dr. Hen-

[117] Die Slovenen.

rik Martinak je očitno postal ne toliko žrtev lastnega radikalizma, kot ljubljanskega slabega razumevanja dogajanja v cesarstvu, ki se je izražala v pretiranem legitimizmu. Objava njegovega govora ni bil njegov labodji spev, saj se je kasneje še večkrat oglasil s tehtnimi prispevki.

Iz Martinakovih besed veje velika odločenost za dosego ciljev, za katera se zavzemata obe društvi. »Nič nas ne more in ne bo prestrašilo, vsaka ovira bo našo dejavnost še bolj vzpodbudila in naše navdušenje še povečala.« Kljub takšni srčnosti pa se zaveda, da sta potrebni predvsem treznost in premišljenost. Predvsem je potrebno natačno analizirati ovire. Loči jih v dve skupini: take, ki izhajajo od zunaj in domače. Prve naj bi postavljali preveč zagreti Nemci. Ti izhajajo delno iz pretiranega patriotizma, prenapete ljubezni do lastne Nemčije, delno iz redu in miru nasprotnega republikanizma. Sanjam o veliki, močni, enotni Nemčiji žrtvujejo Avstrijo in njeno dinastijo. Čeprav se zavzemajo za svobodo in enakost, postajajo najhujši despoti, ki ne želijo podrediti le posameznih oseb, ampak kar cele narode. Te misli predsednika ljubljanskega Slovenskega društva predstavljajo eno najboljših naših analiz takratnih razmer, ki je mnogi ne takrat ne danes zaradi ideološke zaslepljenosti ne morejo dojeti, čeprav je logika zelo jasna: svoboda enega ne sme sloneti na nesvobodi drugega. Je nasprotnik protinemštva. Ponuja jim roko, vendar jih morajo ti sprejeti kot Slovence z lastno voljo za obstoj in nadaljnji razvoj. Prav slednja misel nas potrjuje v prepričanju, da je avtor nepodpisanega zgoraj citiranega članka Slovenci isti. Med domačimi ovirami, očitno misli kranjske, vidi prvo težavo pri kmetih - »jedru našega naroda«, ki so zaradi prejšnjega družbenega sistema nedostopni za višje interese. Vse presojajo s stališča načina odprave fevdalnih obveznosti: plačati ali ne plačati. Tudi srednji sloj naj bi vse presojal s stališča denarja. Za inteligenco ugotavlja, da je v veliki meri narodu odtujena in težko najde stik s slovenskim okoljem. Analizo končuje z vprašanji, kje je tu prostor za narodnost, sveto navdušenje za drago domovino, za slavo Slovenije (besedi slava in Slovenia - manjka j - sta natisnjeni v latinici in slovenskem jeziku). Katere so posledice narodne »zamočvirjenosti«? Apatija in vdanost ter egoizem! Izhod iz nerazveseljivih razmer, ki naj bi bile vidne tudi v skromnem odmevu dejavnosti ljubljanskega Slovenskega društva, išče v srčnem in navdušenem delovanju z besedami in pisanjem. Martinak je prepričan, da se je treba zavedati težav in izhajati iz njih. Le tako bo vzkalilo seme, ki ga sejejo. »Namen, ki mu sledimo, je tako plemenit, tako lep, da je njegovo neuresničenje skoraj nemogoče.« »Torej, moji dragi bratje! samo pogum, enotnost in preudarnost; če to imamo, bo setev kronana z žetvijo in v navdušenem pričakovanju naše žetve lahko kličemo z veselim prepričanim srcem: Slovenija živi!«[118]

[118] Mož je imel pri pisanju gajice malo težav, saj je natisnjeno: Slovenia šivi!

Gornjemu govoru, ki presega običajen pozdrav, moramo priznati, da izhaja iz zelo stvarne analize. Dr. Henrik Martinak se je dobro zavedal, kakšne so socialne razmere med kmeti. Zanimivo je, da so podobno mnenje o njih imeli tudi državni uradniki. Navajali so ga zlasti takrat, kadar niso uspeli med njimi izvesti raznih vladnih navodil. Kmete je dejansko zanimal predvsem njihov socialni položaj. Skoraj vse dogajanje so presojali zgolj v luči vprašanja odprave fevdalnih obveznosti: ali jih bodo morali plačati ali ne. Ustrezen patent za Kranjsko je bil izdan šele 23. maja, v Ljubljani pa je postal znan prav v dneh objave Martinakovega članka. Meščani so se spopadali tudi z eksistenčnimi vprašanji. Trpela je že tudi tako osiromašena trgovina z železarskimi izdelki. Duhovne in verske razmere tudi niso bile razveseljive. Vse to pa mu ni jemalo poguma, čeprav je kot sredstvo za večjo narodno ozaveščenost lahko izbral le besedo in pisanje. Skratka, uresničljivost zastavljenih ciljev je bila odvisna predvsem od osebnega dela članov slovenskih društev in njihovih slovenstvu predanih sodelavcev. Vse to je treba upoštevati še zlasti pri oceni doseženih rezultatov oziroma številu zbranih podpisov.

Časopis je napovedal objavo nadaljnjih govorov. Že v naslednji številki Illyrisches Blatt pa lahko iz drobno tiskanega poziva uredništva Slovenskemu društvu razberemo zaplete. Kot vse kaže, je zašlo v neke težave in se dogovora o nadaljnji objavi govorov ni držalo. Urednik je zapisal, da so za njihove prispevke odprti. Upoštevali pa naj bi, da morajo biti za torkovo izdajo uvodni članki, tako vlogo jim je namenilo, na uredništvu že v soboto opoldan in za sobotno v sredo opoldan. Poziv je bil neuspešen. Ozadja v podrobnostih ne poznamo, posredno pa lahko nekaj sklepamo. 20. maja jim je »Nekdo v imenu mnogih«, tako se je podpisal, v časniku Laibacher Zeitung navidezno vljudno predlagal, naj javno objavijo seznam društvenih članov ter navedejo dela, ki so jih doslej opravili v korist domovine. Verjetno je pod to mislil deželo ali pa cesarstvo, Slovenije skoraj gotovo ne. Trdil je, da bi bilo to potrebno zato, ker bi se tako izognili zlonamernim govoricam, ki spremljajo vsako narodno gibanje kljub določilom § 4 avstrijske ustave, ki zagotavlja varstvo narodnosti in njenega jezika. Priporočil jim je še, naj vsebine svojih sej v prihodnje objavljajo. Po njegovem mnenju bi morala nova društva delovati javno, ne pa se omejevati na govore. Ljubljansko društvo je odgovorilo v naslednji številki istega časopisa. Hinavščini ni nasedlo. Sporočilo je, da je javnost dela eno njegovih temeljnih načel, kar bo jasno zlasti potem, ko bo dobilo stalno vodstvo. Glede vsebine dosedanjih razprav naj se anonimni pisec pozanima pri organih društva. Ker se je ta očitno bal, da bi ga razkrili, so mu s tem zamašili usta. Nato so se iz njega še ponorčevali. V odgovoru so namreč napisali, da imen nekaj sto članov, kar je bilo seveda pretira-

no, ne morejo objaviti, ker je v časopisu stiska s prostorom. Doslej se je društvo ukvarjalo predvsem s prebujanjem narodne zavesti in se povezalo z mnogimi slovenskimi imenitniki, ki so obljubili pomoč in sodelovanje. Imeli so predavanja o slovenskem jeziku in sestavljali statut. Vodstvo društva je njegovo dejavnost vedno pripravljeno vsakemu predstaviti. Odgovor so zaključili s pozivom, naj bodo ljudje do društva odkriti in naj javno sporočajo svoje pomisleke, ker bo le tako mogoče onemogočiti zlobne govorice, ki pačijo podobo društva. Kot vidimo, so se v Ljubljani lotili Slovenskega društva z enim najhujših orožij, s podtikanji. Mnogi jim sicer ne nasedajo, pač pa jih napravijo previdne. Vsak namreč pomisli, da vse govorice verjetno le niso izmišljene in v tem je strahovitost tega načina onemogočanja nasprotnikov. Proti lažem, natolcevanjem je edino orožje čas, ki pa je bil takrat za slovenske načrte eden najpomembnejših dejavnikov. Na razpolago so ga imeli silno malo. Po vsem, kar vemo, je zloba ljubljanskih nasprotnikov slovenskega narodnega gibanja v tistih tednih maja in junija slavila. Novi voditelji Slovenskega društva, izvoljeni na občnem zboru 6. junija, niso bili sposobni nadaljevati začetega dela. Strah, cagavost in pretirana previdnost so prevladali.

Očitno se novo vodstvo društva ni čutilo obvezano izpolniti niti obljub prejšnjega. Razlika med enim in drugim ni bila le v osebnih lastnostih, ampak tudi v idejah. Novi predsednik dr. Janez Bleiweis, prejšnji dr. Henrik Martinak je bil poslej le odbornik[119], je namreč takole opredelil namen društva: »Napredek in olikanje naše materinščine ter zagotovitev in varstvo ustavnih pravic na jezikovnem področju, - zavračanje vseh posebnih političnih interesov, dogovarjanje in spravljivost z našimi odtujenimi brati: to je torej izpoved slovenskega društva.«[120] Pod politične posebne interese (Sonderinteressen) je treba v teh tednih razumeti predvsem Združeno Slovenijo. Mogoče je razpravljati, ali je razlika zgolj taktična ali tudi vsebinska, toda prve točke slovenskega narodnega programa dejansko ne zagovarja.

Sovpadanje dunajskih dogodkov sredi maja 1848 z obiskom tamkajšnje Slovenije v Ljubljani je tega motilo, ni pa moglo preprečiti poglavitnega cilja: razširitve peticije. Med posledice sovpadanja ali bolje ljubljanskega odziva na »derhal postavi in dobrimu redu in duhu protivnih ljudi«[121], ki naj bi zavladala v cesarski prestolnici, moramo prišteti ne samo skopa poročila o neposrednem obisku, ampak tudi napade na Slovensko društvo. Poglavitni problem pa ni bil toliko v njih, kot v napačnem dojemanju slovenskih zahtev. Tudi te naj bi prispevale k rušenju monarhije. Še več! Slovenci naj bi hoteli vse nji-

[119] Perva velika skupšina slovenskiga zbora v Ljubljani. Novice, 14. 6. 1848.
[120] In Angelegenheiten des slovenischen Vereines in Laibach. Illyrisches Blatt, 13. 6. 1848.
[121] Potrebne besede. Novice, 24. 5. 1848.

hove materinščine nevešče sodeželane izgnati iz dežele. Tovrstni očitki so bili v protislovenski gonji najbolj učinkoviti.

Dunajski Slovenci so tako na svoji znameniti poti v Ljubljano dali peticijske pole neposredno predstavnikom graške Slovenije, se sestali s simpatizerji v Celju in jih v precejšnjem številu pustili tudi v Ljubljani. Na Koroškem so dobili peticije verjetno neposredno z Dunaja, na Goriškem pa iz Ljubljane, čeprav tudi dunajske možnosti ne gre povsem izključiti. Iz teh centrov so se širile peticije po podeželju. Poleg njih so jih med prebivalstvo delili tudi študentje, člani delegacije dunajske Slovenije, ki so se iz Ljubljane razšli v rojstne kraje.

Manj vesti imamo o razširjanju peticij po posameznih krajih, vendar nam ohranjene dopuščajo vsaj nekoliko spregovoriti o tej obliki njihovega razširjanja. Že omenjeno pismo podpredsednika dunajske Slovenije nam sporoča, da jim je tajnik enako imenovanega graškega društva moral sporočiti, koliko izvodov peticij bo prevzel. Poslal jih je na primer Davorinu Trstenjaku na Ptuj, Lovru Vogrinu, župniku pri Mali Nedelji[122], Antonu Kreftu v Radgono[123]... Davorin Trstenjak nam v svojih pismih Muršcu sporoča zanimive podrobnosti. Tako 13. maja sporoča[124], da je razdelil lepak »Kaj bodemo Slovenci cesarja prosili?« po številnih farah. Manjkajo pa mu peticijske pole za podpisovanje. Po tednu dni že obvešča, da jih ima, vendar premalo.[125] Posamezni podeželski člani so si pomagali tudi med seboj. »Viteški Kreft iz Radgone« je dal izvod framskemu kaplanu Cafu. Slednji naroča Muršcu 12. maja, da jo je treba razposlati po vsej Štajerski. Hkrati pa sprašuje, kam naj podpisane liste pošlje.[126] Podpisne pole ali »podpisni listi« so primanjkovali tudi že omenjenemu Kreftu.[127] V celjski okolici jih je razpečeval že tudi omenjeni Ignacij Orožen. 7. junija je pisal v Gradec Muršcu: »V' Saboto je bil Dr. Kočevar tukej, ki mi je povedal, da ni pole s'prošnjami h'podpisovanju prejel. Dal sim mu jih 6, pa pravi, da bi jih več potreboval. Morebiti morete mu jih neki poslati.«[128] O tem, kako so jih širili po Ljubljani, smo že navedli. Manj imamo vesti za mesta in vasi izven kranjske prestolnice. Doslej edina vest z Notranjske, ki se skoraj gotovo nanaša na peticijo, je iz Žirov, ko tamkajšnji kaplan Tomše kot član slovenskega društva v Ljubljani poroča Novicam, da je kmetom zelo všeč želja po vpeljavi slovenskega jezika v urade: »Tega je bilo že davnej potreba; to je enkrat pametna.«[129] Zanimivo pričeva-

[122] Pismo Lovra Vogrina Muršcu 12. 5. 1848. F. Ilešič, Korespondenca... Zbornik 7, str. 64–65
[123] Pismo A. Krefta Muršcu 27. 5. 1848. Zbornik 7, str. 60.
[124] F. Ilešič, Korespondenca... Zbornik 6, str. 2–3. Pismo je napačno datirano, saj je april nemogoč.
[125] Prav tam, str. 3.
[126] Prav tam, str.24.
[127] Prav tam, str. 61.
[128] Prav tam, str. 68–69.
[129] Slovenske reči. Novice, 12. 7. 1848.

Slovénski zbor.

Dolžnost vsaciga domorodca je, se prizadevati, svojo domovino z vsimi pravnimi pomočki na stopnjo povzdigniti, ktero doséči je njeni namen. Vsak zamore k temu kaj pripomoči; tode le z združeno močjo je mogóče slédnji namen popolnama doséči. Vneta od te prepričbe iše vsaka svobodna, vstavna deržava svobodno pravico združenja, brez kteriga tudi obstati ne more.

Iz taciga prepričanja se snujejo povsod družbe, pred vsimi pa **domórodne družbe**, ktere so si dolžnost naložile, srečo domovine vterditi. Tudi za našo drago slovensko domovino, ktere vstavno razsnovanje še v plenicah leži, se je na Dunaji zbor domorodnih Slovencov vstanovil, kteri tudi dalječ od domačije nečejo pozabiti, de so Slovenci in de imajo kar Slovenci tudi dolžnost do svoje domačije.

Ali smémo mi za njimi ostati, mi, ki smo tako srečni v sredi svoje predrage domovine prebivati? — Gotovo ne; tudi mi hočemo od ljubezni vžgani vse, kar zamorémo, svoji domovini darovati, svoji dragi domovini, za ktero kri in življenje dati smo vselej pripravljeni.

Kakor smo pa prepričani, de da naša domačija domorodcam marsikako priložnost, svojo domorodnost skazati, tako nas tudi prepričanje vnéma, de se da le z združenjem visoki namen doséči. Zavoljo tega smo tedej sklenili, svoje — spoznamo de slabo moč — domovini darovati in kolikor toliko pripomoči, de ta med druzimi veljavnost doseže, ktera se ji spodobi. Vstanovili smo že 25. maliga travna družtvo „**slovenski zbor**“ imenovano. Čez 50 domorodcov, večdél mladih mož, se je oglasilo, k temu zboru pristopiti in brez odloga smo temu družtvu osnovo dali, brez ktere nobeno družtvo obstati ne more. Pri pervim zboru smo svoj namen in pomočke, ga doséči, terdno postavili, in v svoj namen smo postavili: **Organiško razsnovanje in povsdignjenje slovenske narodnosti pod krilam avstrianskiga cesarstva, kakor tudi povzdignjenje slovenskiga jezika na stopnjo, ktera mu gré.**

Pomočke, ta namen doséči, smo zvolili

Besédo in pismo.

De naš namen pred vsim drugim, zedinjenje vsih Slovencov v eno deželo cesarstva, kolikor se po postavah doséči da, in vpeljanje slovénskiga jezika v šole in kancelije térja, se že vé.

Ker smo tedej svoj namen očitno na znanje dali in ker smo iz serca prepričani, de dobro osnovano Slovenstvo avstrianskimu cesarstvu le večí moč in terdnost dati zamore, tudi svoje upanje pokažemo, de bodo vsi pravi Slovenci k nam pristopili in de bo vse natolcovanje omolknilo, ktero nas je tu in tam zavoljo napčniga umenja zadélo, in de se visoko časteni možje, ktere skunšja in bistroumnost tako častno slavi, ne bodo pomišljevali, nam prijazno svoje roke podati, in nas v našim gotovo dobrim naménu s svojo zrelo umnostjo in skušenostjo podperati. Samo če umnost skušenih mož iskreno mladost modro vodi, se zamore téčen napredek doseči.

Nej tedej blagoserčni in skušeni možjé — verli Slovenci — v našo družtvo stopijo! —

Vodstvo tega družtva preskerbujejo za ta čaz 1 predsednik, 2 tajnika in 4 odborniki. To vodstvo obstoji do 1. rožniga cvéta, v kterim dnevu bo v velikim zboru potém doveršeno vodstvo zvoljeno.

V Ljubljani 26. Maliga travna 1848.

Dr. Henrik Martinak s./r., zazdanji predsednik.

Franc Malavašič s./r.,
Janez Bučar s./r., } tajnika.

Leopold Höffern s./r.,
Jožef Kersnik s./r.,
Dr. Viktor Hradecki s./r.,
Franc Jeriša s./r., } odborniki.

Obvestilo o ustanovitvi slovenskega društva v Ljubljani, posebna priloga Novic.

nje se je ohranilo za Gorenjsko, s katere nimamo sicer nobene ohranjene peticije. Ker je vest za poznavanje poteka širjenja slovenske peticije zelo pomembna, hkrati pa nam tudi širše odkriva način takratnega političnega delovanja, velja vir navesti obširneje. Kranjskogorski kaplan Jurij Varl je 17. junija pisal Slovenskemu društvu v Ljubljani: »*Pišem van zravin, da so moj gospod fajmošter*[130] *včerej tedej, 16 dan rožniga cveta, prošnjo na svitliga cesarja, ki je v mnogih listih na deželo v podpisovanje poslana, dobili in scer po nekim Barovci*[131]*, kteri je ravno imenovani dan v Ljubljani bil. Ker mora pa prošnja po listi takratniga tajnika gospoda Janeza Bučarja že 15-ga rožniga cveta podpisana zopet v Ljubljani biti, lohka sami razvidite, da je to nemogoče, ker smo jo šele 16-ga prejeli. Zatorej Vas prosim, odpišite mi, ali je še čas za podpisovanje imenovane prošnje in do kteriga dne, de bom vedil se potem ravnati in podpise nabirati ali pa vse na miri pustiti.*«[132] Kdo bi bil Borovec, to je prebivalec Kranjske Gore, ne moremo ugotoviti. Prav tako ne znamo pojasniti, zakaj so se obrnili preko neznanega posrednika na kranjskogorskega župnika, ki v primerjavi s svojim kaplanom z narodnim gibanjem ni bil povezan in je imel celo težave s farani. Čeprav odgovora na pismo ne poznamo, nam citirani odlomek daje dovolj podatkov za trditev, da je ljubljansko društvo kljub spremembam v vodstvu, predsednik dr. Janez Bleiweis zbiranju podpisov očitno ni bil naklonjen, delovalo. Peticije je dajalo svojim članom in simpatizerjem s prošnjo, da zberejo podpise, hkrati pa je akcija že kazala velike organizacijske hibe. Kako drugače razumeti navodilo, naj zbiralci podpisov podpisano peticijo vrnejo, ko je še skoraj dobili niso.

Pot članov dunajske Slovenije v Ljubljano je bilo veliko dejanje. Bila je izraz velike slovenske samozavesti. Cvet naroda na čelu s takrat najuglednejšim Slovencem brez narekovajev, dobesedno!, se je zavedal pomembnosti poti in poslanstva. Opazili so jih v Gradcu, skoraj zamolčali na Slovenskem. Njihov prihod v Ljubljano in njihovo obnašanje sta morala narediti velik vtis. Ne samo, da so manifestativno obiskali najuglednejše Ljubljančane: deželnega predsednika grofa Welserheimba, knezoškofa, markantnega in skoraj genialnega Antona Alojzija Wolfa, eno najzaupnejših oseb dunajskih dvornih krogov na Kranjskem, magistrat, ampak sta prva dva čutila celo dolžnost, da predsedniku delegacije obisk vrneta. Pred ljubljanskim prenočiščem predsednika Dunajske Slovenije je stala častna straža, godba je zvečer igrala podoknice, študentje so agitirali po mestu, v redutni dvorani,

[130] Župnik Simon Vilfan.
[131] Staro ime za prebivalca Kranjske Gore.
[132] Domneva, da se to nanaša na Alojzija Šparovca, kot sem to navedel v članku Radovljica v letu 1848, Radovljiški zbornik, 1995, str. 154. je napačna. Prof. dr.Vasiliju Meliku se za opozorilo iskreno zahvaljujem.

družabnem središču glavnega deželnega mesta, so organizirali javno slovensko politično zborovanje. To je bil šok za Ljubljano, v kateri se je vsesplošno politiziranje izza srede marca maja že selilo v meščanske salone. »Dunajski revolucionarji so se pojavili v glavnem mestu Kranjske,« je bil pri mnogih prevladujoč vtis. Članom dunajske Slovenije pri njihovem delu ni bilo nerodno. Zdi se, da besed o neustrašnem in javnem ter krepkem zavzemanju za združeno Slovenijo niso zapisali le na papir, ampak so jih skušali uresničiti tudi v dejanjih. Zaradi vtisa dunajskih majskih nemirov, ko je cesar zbežal iz prestolnice, in silovitega odpora ljubljanskih konservativcev, je akcija naglo zgubljala notranjo dinamiko in zunanjo reprezentativnost, pa vendar. Študent prvega letnika prava Jožef Jerman, doma iz škocjanske fare na Dolenjskem, reven sin mlinarja, se je na poti na dom ob Radulji ustavil v Novem mestu. Tam se je uradno predstavil okrožnemu glavarju Antonu von Laufensteinu,[133] vodji največje upravne enote na Kranjskem, ki je segala od Loškega Potoka do Krškega in od Save do Kolpe. V samozavestnem nastopu mu je odkrito povedal, da bo rojakom pojasnjeval poziv »Kaj bodemo Slovenci cesarja prosili?«, jih navduševal za točke slovenskega narodnega programa in jih pridobival za podpisovanje. Obiskoval je kmete po mokronoškem, novomeškem in kostanjeviškem okraju. Sredi Šentjerneja je javno nagovoril zbrane kmete. Slovenski narodni program je povezal z vprašanjem tlake, desetine in drugih fevdalnih obveznosti.[134] Kakorkoli se zdi ta ugotovitev fraza, pa vendar izhaja iz takratnih dokumentov. Kako bi sicer razumeli, zakaj je bil ravno on najuspešnejši pri zbiranju podpisov na Kranjskem? Nenazadnje nas v tem sklepanju potrjuje tudi ustno izročilo njegovih sorodnikov, da je stari stric odpravljal tlako, ne pa zbiral podpise za Združeno Slovenijo.

K širjenju peticije ali vsaj vedenja o njej, je nemalo prispevalo tudi takratno časopisje. To se je že v prvih dneh revolucije zaradi svobode tiska naglo množilo. Upoštevati je potrebno tako nasprotno, kot nevtralno in slovensko. Slednje se je pomnožilo zlasti po prvem juliju. Poleg starih Bleiweisovih Novic, časnikov Laibacher Zeitung, Illyrisches Blatt in nedomačih, vendar zelo branih časnikov, kot na primer Gratzer Zeitung, Wiener Zeitung in Triester Lloyd naj posebno opozorimo na ljubljansko Slovenijo, celjska Cillier Wochenblatt oziroma kasneje Cillier Zeitung in Celjske slovenske novine, kasneje Celske novine oziroma Slovenske novine, Slovenski cerkveni časopis in Laibacher Kirchenzeitung ter novomeški Sloveniens Blatt. Seveda so ljudje brali tudi druge, zlasti dunajske, graške, praške in seveda zagrebške časopise.

[133] Glej fotokopijo dela Laufensteinovega poročila v Stane Granda, Dolenjska v revolucionarnem letu 1848/49, str. 309.
[134] Josip Mal, Ljubljana in leto 1848. Glasnik muzejskega društva za Kranjsko 14, 1933, str. 121.

Podpisovanje peticij

Slovenskemu preprostemu prebivalstvu sestavljanje in podpisovanje peticij ni bilo tuje. V številnih stiskah in zlasti krajevnih sporih z zemljiškimi gospodi in krajevnimi oblastmi so se posluževali te oblike izražanja skupinske volje že pred tem. Pri tem niso zasledovali le socialnih in lokalnih interesov, ampak so znali dojeti tudi širša vprašanja. Pri sestavljanju peticij so imeli določene organizacijske in vsebinske izkušnje. Kot dokaz za to trditev opozarjamo na vest, da so se preprosti slovenski pripadniki sekovske škofije sami, brez tujih vzpodbud, odločili za peticijo, ki bi jih priključila k Slomškovi lavantinski. Vedeli so, da morajo uporabljati kolkovan papir, vedeli so, da morajo biti podpisi verodostojni, kar je mogoče doseči z uradnim potrdilom podpisnih pol, navajanjem podpisovalca nepismenih, ti so prevladovali, navajanjem hišnih številk podpisnikov, sopodpisom uglednejših oseb, na primer duhovnikov, uradnikov, uglednejših obrtnikov kot prič ... Ponekod je imela velik pomen tudi krajevna samouprava, zato so posebno pazili, da so se na uglednejše mesto, to je lahko bilo tako prvo kot zadnje, podpisali župan in njegovi odborniki ali svetovalci. Preko nje je potekalo tudi zbiranje potrebnega denarja, ki so ga taka dejanja zahtevala. Poravnati je bilo treba stroške za sestavljalca peticije, za kolkovan papir in za tiste, ki so jo običajno osebno predali naslovniku. Leta 1848 je prišlo do pravega izbruha najrazličnejših peticij. Verjetno ne bomo nikoli prišli do podatkov, koliko so jih takrat na Slovenskem podpisovali. Po tej strani je Dunajska Slovenija, kot organizator podpisane akcije, lahko računala, da ne bo večjih težav, če bo ljudem ustrezno razložila slovenski politični program. Gotovo bi imela veliko težje delo, če bi jim razlagala takrat čisto nove politične pojme kot so ustava, svoboda tiska... Znana je zgodba iz ene avstrijskih nemških dežel, kjer nekateri kmetje niso mogli razumeti svobode tiska (Presse), ker nimajo stiskalnice (preše) za njih nobenega pomena, saj nimajo vinogradov.

Ob prevladi pravnikov v Dunajski Sloveniji, ki je prišla predvsem do izraza v oblikovanju slovenskih zahtev na podpisni poli, pa ostaja dokaj nerazumljivo, da ni znanih nikakršnih navodil o čisto konkretnem podpisovanju. Ko je dr. Janez Bleiweis poročal o svojem znamenitem sestanku pri nadvojvodi Janezu, mu je omenil tudi Združeno Slovenijo in ni zmogel odgovora na vprašanje: »Kaj pa k temu ljudstvo na Ko-

roškim, Štajarskim, Istrijanskim, Goriškim pravi? Ali si tudi to želi? Ali tudi to terja?« Zapisal je: »Nihče nima pravice v imenu celiga naroda govoriti, če ne more skazati, da vsaka soseska to želi.«[135] Mož je bil očitno v tistem trenutku trdno prepričan, da bi se morale za Združeno Slovenijo izjaviti občine, katerih pomen je z revolucijo narasel, še večjega pa naj bi dobile v prihodnosti. Na njih naj bi slonela nova, demokratična Avstrija. Že tolikokrat omenjeni Matija Majar jim je v lepaku »Kaj Slovenci terjamo?« namenil kar dvanajstvrstični odstavek. Pri volitvah v frankfurtski parlament so bile pravolivne enote župnije, pri onih v dunajski parlament poldrugi mesec kasneje pa so že prišle do izraza občine. Bleiweisova ideja je še toliko bolj zanimiva, ker bi z njimi v veliki meri obšli problem narodno mešanih večjih teritorialnih enot okrožij in dežel in bi lahko bila za Slovence najugodnejša varianta. Bleiweis je verjetno tudi ne bi naslovil na cesarja: »Žal nam je, de moramo reči, de tudi med omikanimi Slovenci je več tacih silnih ljudi, ki ne razumejo: kaj de je ustava in ustavno vladarstvo, sicer bi ne gnali in ne terjali z vso silo od Cesarja ali od ministra, česar jim ustavni Cesar, česar jim ustavni minister dovoliti ne moreta, ker Cesar niso več samooblastnik ...«[136] Omenili smo že misel, da so nekateri hiteli s peticijo za Združeno Slovenijo zato, ker so želeli od vladarja, da bi Slovence združil, preden bo začel parlament z dolgimi ustavnimi debatami. Pozneje pa so pri naslovniku vztrajali, saj parlamenta še ni bilo, vladar pa naj bi sankcioniral tako zakon o ukinitvi dežel kot onega o teritorialni preureditvi države.

Glede na strukturo članstva Dunajske Slovenije bi pričakovali, da bo z njene strani natančno povedano, kdo podpisuje, na primer le polnoletni moški, ali tisti, ki imajo tudi volilno pravico, ali le gospodarji kmetij, s čimer bi se postavilo vprašanje nekaterih lastnic, ali le izobraženci ... Vse te nejasnosti so pri podpisovanju zelo prišle do izraza. Tako opažamo, da ponekod podpisujejo le odličnejši posamezniki, drugod le gospodarji - v obeh primerih se med podpisniki pojavijo ženske, drugod le odrasli možje, pa tudi samo moški, na primer oče in sinovi ... Obstajajo tudi kombinacije načel: navadni vaščani skupaj, odličnejši ločeno. Prav zaradi teh nejasnosti ni mogoče odgovoriti na vprašanje glede števila podpornikov ideje Združene Slovenije, če bi se tudi vse podpisane peticije ohranile. Ne mislimo le na primere, ko podpiše gospodar v imenu vseh na kmetiji, ampak na tistega, ko podpišejo predstavniki soseske v imenu vseh. Tudi obseg ozemlja, ki naj bi ga posamezna peticija pokrila: šola (gimnazija, semenišče), občina, fara, okraj, dekanija ... ni bil določen. Dejansko najdemo vse te variante in celo njihove kombinacije. Ponekod vidimo, da je obseg posa-

[135] Odperto pismice krajnskih poslancov vsim Slovencam. Novice, 19. 4. 1848.
[136] Česar nam je zdej nar bolj potreba? Novice, 26. 4. 1848.

mezne akcije odvisen od gibanja zbiralca podpisov. Zdravnik dr. Štefan Kočevar je zaradi svoje uspešne prakse potoval precej naokoli. To je razvidno tudi iz peticij njegovega okolja. Zaradi takih primerov se nekateri podpisniki pojavijo tudi dvakrat. Bolj verjetna, kot da bi dala ustna navodila, je možnost, da je Dunajska Slovenija prepustila društvom in posameznikom ogromno svobode. Velike možnosti so bile nedvomno dane lokalnim posebnostim. Natančno ni bil določen niti datum, doklej naj bi podpise zbrali. Povsem gotovo je, da so sprva računali na zelo kratek rok, omenili smo 15. junij. Slovenija je podpisane peticije hotela izročiti parlamentu, ko bi se ta sestal na prvi seji 26. junija, ko naj bi se dunajski parlament prvič zbral. Pozneje pa se je datum vse bolj umikal, sprva s prelaganjem sklica parlamenta - prvič se je sestal šele 22. julija, pozneje pa iz neznanih vzrokov. Še najbolj verjeten je upad moči Dunajske Slovenije, ki je kar nekako ugašala. Predsednik Miklošič je bil bolan. 24. maja je ministrstvo na Dunaju sklenilo tekoči študijski semester predčasno zaključiti. Koliko je bilo takrat slovenskih študentov še na Dunaju, ker so mnogi dunajski Slovenijani po potovanju na Štajersko in Kranjsko ostali doma, ni znano. Vsekakor se je članstvo zelo osulo. Po Antonu Globočniku, ki je odšel domov, je tajništvo prevzel Peter Kozler. Izvolitev Frana Miklošiča v dunajski parlament in prenos političnega dogajanja vanj sta jo objektivno slabila. Svoje je prispeval še splošen politični razvoj in konec septembra naj bi se Slovenija razpustila.[137] Vse to je pri podpisovanju dunajske peticije za Združeno Slovenijo zelo čutiti.

Na podpisovanje peticij so nedvomno vplivale številne stvari. Veliko je bilo odvisno od narodne zavesti prebivalcev, ki jim je bila ponudena v podpis, in še mnogo več od tistega, ki jo je ponujal. Če je znal vplesti krajevne razmere, je bilo mnogo bolje, kot pa če je zgolj načelno politično razglabljal. Dolenjski študent Jožef Jerman je bil v tem pogledu zelo uspešen. Zanimiva je misel celjskega sodelavca graške Slovenije Ignacija Orožna, ki je znanega dr. Štefana Kočevarja, uglednega zdravnika iz celjskega okrožja nagovarjal, naj pridobi za peticije za Združeno Slovenijo nekaj uglednejših mož, ki bi tako potegnili za seboj mlačne.[138] Skoraj gotovo je imel v mislih laike, saj so bili duhovniki marsikje s farani ali navzkriž ali pa bolj v hladnih odnosih. K odločitvi podpisati ali ne, je veliko vplival tudi čas in z njim povezane tako ožje, kot širše politične razmere. Slednje so se izrazile zlasti pri meščanih. Prizadevni ptujski mestni kaplan Davorin Trstenjak je tako že 20. maja pisal Muršču, da so ptujski in mariborski meščani zelo proti peticiji. Povzročila naj bi »veliko serditosti«. »Sila zlo kričijo uradniki hleboborci zavoljo uvedenja slovenskega jezika v pisarnice.«[139]

[137] Wolfgang Petritsch, Die slovenischen Studenten an der Univerität Wien, str. 78
[138] Fran Ilešič, Korespondenca... Zbornik 7, str. 68-69. Pismo Orožna Muršču 7. 6.
[139] Prav tam tam, str. 3-4.

Še bolj zagnani Oroslav Caf iz Frama, sodelavec graške Slovenije, je ugotavljal: »Nemški ino ponemčeni uredniki ino kerčmarji so nam tukaj najbolje na poti, ter od podpisovanja na naše Slovenske prošnje ›z Rusi‹ strašijo - Bog daj prekletim bureaukratom skoro konec.«[140] Dva dni kasneje je isti mož pisal tajniku graške Slovenije še eno pismo in sporočal o pozitivnih odmevih na Ptujskem polju. Nasprotniki so bili »nesrečni Nemški grajšaki ino uredniki«.[141] O naraščanju narodne zavesti je poročal tudi že večkrat omenjeni Anton Kreft, kaplan iz Radgone. 27. maja pravi, da bi podpisane liste lahko kmalu poslal. Na drugi strani je tudi on našel nasprotnike med birokrati.[142] Kot vidimo, je v nekaterih predelih Slovenske Štajerske, ki je bila nacionalno najbolj ozaveščena, prihajalo pod vplivom narodnega gibanja, ki so mu dolile na ogenj frankfurtske volitve in so to peticije lahko izrabile, do politične, socialne in nacionalne diferenciacije. V tem pogledu je izredno značilna vest župnika dr. Lovra Vogrina dr. Jožefu Muršcu 12. maja: »Pa glej lubeznivi prijatel, stranom tota okolšina, stranom pa, ki so tudi graišine zvekšima to nameno imele, Slovence z Nemci zediniti, je med ludstvom dvomba nastala, jeli bi ta zaveza, ker njo Nemci tak silno želijo, nebila k njegovi pogibeli. Med tem pa so že od Slovenskega zbora iz Beča prišle pisme, katere so toto pogibel očividno dokaživale ino poslanike v Frankobrod zvoliti odsvetavale. Kedar pa se je to razglasilo, si je lustvo za svojo narodnost tako pozdinalo, ki je vsakiga gospoda, kater je nebil domorodec, htelo pregnati, ino neki gospodi, lubeznivi prijatel, so zdaj k Slovencom privergli, kteri so perle proti njim govorili ino delali ...«[143]

Zlasti v prvih tednih zbiranja podpisov, predvsem pa v časih, preden so krivdo za nemire v Pragi pripisali Slovanom, so bili peticijo marsikje pripravljeni podpisati ljudje, ki je kasneje gotovo ne bi. Nekatere so motile posamezne točke. Tako imamo iz Celja naslednjo vest: »Gornik[144] je djal, da 3. prošnja mu ni všeča, drugi pa pravi, da se mu 1. ne dopade.«[145] Dejansko najdemo pri nekaterih podpisih pripisane zadržke glede posameznih točk peticije. Obljubljajo, da se bodo ravnali po sklepu parlamenta. Kljub številnim pojasnilom v zvezi s peticijskimi točkami, je bilo teh za nekatere še vedno premalo. Peter Hicinger, duhovnik v Podlipi, je bil prepričan, da »prošnja za Slovenijo in slovenski jezik bi bila veliko manj zoperstave našla«, če bi bilo natančneje povedano, kakšne pravice bodo imeli med Slovenci živeči Italijani in Nemci. Natančneje bi morale biti določene meje Slovenije,

[140] Cafovo pismo Muršcu 25. 5. 1848.
[141] Prav tam, str. 25-26.
[142] Prav tam, str. 60.
[143] Prav tam, str. 64-65.
[144] Gotovo je mišljen Vincenc Gurnik, ugleden, vendar nezanesljiv celjski Slovenec.
[145] Pismo Ignacija Orožna Muršcu, 7. 6. 1848. Fran Ilešič, Korespondenca dr. Jos. Muršca, str. 68-69.

potrebovali bi natančne statistike. Zgolj sklicevanje na število Slovencev je po njegovem mnenju premalo.[146] Odgovoril mu je Janez Bučar.[147] Pojasnil je, da je vladar dolžan gledati na večino prebivalstva, ne na posameznike. Tujci med Slovenci bodo morali upoštevati njihove jezikovne predpise. Čudi ga, da Hicingerja skrbe tujci na Slovenskem, ne pa, kaj bo, če slovenska pričakovanja ne bodo uresničena. Prepričan je, da Slovenci ne bodo nikomur kratili pravic, vendar mora biti jasno: »Mi na slovenski zemlji nobeniga rodu ne spoznamo za svojiga gospodarja, mi smo tukaj doma, za naš narod nam gre naša perva skerb - potem bodemo še le za ptujca skerbeli.« Hicinger je bil z obljubljeno strpnostjo povsem zadovoljen, čeprav mu ni bilo všeč označevati za tujce italijanske ali nemške sodržavljane. Priporočal je tudi več strpnosti: »... ni vsak Slovenii sovražnik, kdor se še ni kam zapisati dal, al kdor za - njo v mogočin rog ne trobi. Veliko prijatlov Slovenije bi se še pokazalo, ki jih zdej nemškutarje kličejo, ako bi nekteri Slovenci, ki so se lani še Slovenije sramovali, letas ne bi bili na enkrat tako serditi oznanovavci Slovenšine. Krajnci so počasni, pomišljujejo in gledajo: kaj bo; in kjer je tako nagla sprememba in tako grozovitin hrum, se le boje, de bi kaj napak ne šlo.«[148] V Hicingerjevih besedah je precej trpkih besed na račun zagovornikov peticijskih zahtev, ki jih ne gre lahkomiselno zavreči. Gotovo je res, da so bili številni kmetje zelo previdni in tudi konservativni, gotovo pa mu kaže verjeti tudi glede agresivnosti nekaterih spreobrnjencev. Nič manj kot polemika pa so zanimive tudi pripombe uredništva, to je Bleiweisove, k Hicingerjevemu odgovoru. Tudi iz njih zvemo kar nekaj o odporu proti zahtevam Slovencev, kot jih je oblikovala dunajska Slovenija in ponudila v podpis v obliki peticije. V bistvu so eden izmed najbolj bridkih prikazov razmer na Kranjskem, s katerimi so se morali spopasti zagovorniki združene Slovenije. Tako Bleiweis misli, da so Slovenci prepohlevni, da so preveč zanemarili svoje narodne potrebe. Tiste, ki se odkrito zavzemajo zanje, označujejo za norce. Hicingerja urednik opozarja, naj ne primerja vaških razmer z mestnimi. Tu je potrebno: »... včasih na noge stopiti, zakaj v slovenskih mestih živimo trojne množice: eni so rodoljubi, mirni pa zvesti varhi slovenske narodnosti; drugi so protivniki, očitni ali skrivni, ki une pisano gledajo, tretji pa - in tacih je nar več - so nečimerniki, kteri še zapopadka nimajo od domorodstva, ki je na svetu, razun vere, zdej nar svetejši reč; ti hočejo 'Ruhe und Frieden um jeden Preis, und wenn sie auch Chinesen werden sollen.'« Torej red in mir za vsako ceno, četudi postanejo Kitajci, je bil moto nekaterih. Bleiweis tudi seznanja javnost, kakšne težave je imel včasih pri vpletanju slovenskih pesmi v nemške predstave. Izra-

[146] Še ena beseda k sostavkam k vpeljanju slovenšine v pisarnice. Novice, 2. 8. 1848.
[147] Odgovor na besedo gosp. P. Hicingerja zavoljo vpeljanja slovenšine v pisarnice. Novice, 16. in 23. 9. 1848.
[148] V slovenskih rečeh. Novice, 6. 9. 1848.

ža prepričanje, da bodo cesarjeve obljube avstrijskim narodom izpolnjene, da bo Slovenija dobila »kar ji po Božji volji gre«. Citat nam kaže že nekam precej drugačnega Bleiweisa, kot ga poznamo iz majskih dni. Tudi njegova stališča so doživljala razvoj in to v nekoliko ostrejši smeri. Dejansko je že sprejel Združeno Slovenijo: »Pozabite, dragi stari stanovi! dozdanje meje dežela - take ne morejo več ostati ... po narodih osnovane dežele morajo (imeti) - vsaka za se - svojo lastno vladbo ...«[149] Iz navedenih citatov je razvidno, da tisti, ki so zbirali podpise, niso imeli lahkega dela. Celo tisti, ki jim ne moremo očitati, da niso veliko storili za svoj narod, so potrebovali čas, da so dojeli bistvo združene Slovenije.

Podpisovanje peticije je najbolj uspelo na Štajerskem, kjer je rezultat resnično izjemen. Tu je bila narodna zavest očitno najbolj razvita, pa tudi organizacija graške Slovenije najboljša med vsemi sorodnimi društvi. Večina dela je resda slonela na duhovnikih, opaznih pa je kar nekaj primerov, ko je očitno, da je bilo vse v rokah preprostih ljudi. Na Kranjskem je opravljeno delo težko oceniti, saj se tiste podpisne pole, ki naj bi jih podpisane poslal na Dunaj tajnik ljubljanskega Slovenskega društva, očitno niso ohranile. Na Dunaj so prišle le tiste, pod katere sta nabirala podpise že omenjeni študent prava Jožef Jerman in študent medicine Jože Kapler, oba iz vzhodne Dolenjske. Kot člana Dunajske Slovenije sta s svojim društvom verjetno neposredno poslovala. V vsakem primeru pa je potrebno vedeti, da je podpisovanje peticije na Kranjskem potekalo zlasti junija v dneh, ko je kmete zelo prizadela vsebina cesarskega patenta 23. maja, ki je določal, da bodo vse fevdalne obveznosti odpravljene šele konec tekočega leta. Državna uprava jih je z njim seznanjala tako preko svetnih kot cerkvenih organov. Da bi jih oblasti pomirile, so mednje pošiljale najbolj priljubljene in slovenskega jezika vešče uradnike. Bili so zelo razburjeni, saj ni bilo rečeno, da se bo to zgodilo brezplačno kot na Hrvaškem.

»... tudi na Koroškim smo jih nekaj nabrali,« je zapisal o podpisovanju Andrej Einspieler. Zanimivo, da je ohranjena peticija s podpisom njegovega očeta in brata ter celo bratranca, zaman pa iščemo njegov podpis. Ker tudi tiste z Majarjevim ni, domnevamo, da je del koroških peticij doživel usodo kranjskih oziroma ljubljanskih. Z Goriškega[150] je ohranjena le ena peticija. Domnevamo, da je na Dunaj prišla neposredno, saj je tu služboval brat Petra Kozlerja Jožef, ki je tudi med podpisniki. Goriška peticijska pola je še posebno dragocena, ker jo je podpisal Ivan Obalo kot beneški Slovenec, kar je ob podpisu tudi izrecno navedel. Glede na politično aktivnost, ki so jo pokazali tako kranjski

[149] Koroški in štajarski deželni stanovi, in prihodnje avstrijansko cesarstvo. Novice, 27. 9. 1848.

[150] Branko Marušič, O razmerju med slovenskim in italijanskim političnim gibanjem na Goriškem in v Trstu v letih 1848-1849. G 4-5, Goriški letnik 4-5, 1977/78, str. 35-49.

kot goriški Vipavci in drugi prebivalci goriške dežele, se nam zdi več kot verjetno, da so se te izgubile. Peter Kozler je tukajšnje dogajanje pozorno spremljal. Iz njegovega pisma tajniku graške Slovenije Muršcu zvemo, da je goriško društvo bolj obetavno kot ljubljansko, da ga podpira veliko uradnikov in duhovnikov. Dragocena je vest, da sta okraja Tolmin in Ajdovščina zahtevala uvedbo slovenskega jezika v šole in urade. Hkrati izraža tudi upanje v uspešno podpisovanje peticije.[151] Da se peticijsko gibanje ne bi dotaknilo slovenskih Istranov in Tržačanov, tudi ne moremo verjeti. Glede prvih naj omenimo, da nam Kozler omenja v zgoraj citiranem pismu neko zelo »patriotsko adreso« uradnikov in več duhovnikov iz istrskega Podgrada, ki so jo poslali ljubljanskemu Slovenskemu društvu. Bili so torej narodno prebujeni. Tudi Slovenci z obalnega območja so se zavedali svoje narodnosti. Da pri krojenju svoje usode niso hoteli biti pasivni opazovalci, zvemo iz dveh zanimivih dokumentov iz začetka leta 1849, ki jih obravnavata Miroslav Pahor in Stane Granda.[152] Žal doslej niso poznani kakšni zgodnejši organizacijski stiki med tukajšnjimi Slovenci in središči slovenske politike v letu pomladi in poletju 1848. Povsem drugače je s Trstom. Tu je bila vrsta odličnih Slovencev, ki so bili povezani tako z Ljubljano kot z Gradcem in Dunajem: Ivan Vesel - Koseski, Ivan Macun, Janez Cerar in drugi. Žal še vedno premalo vemo o Ivanu Blažirju, ki naj bi bil po mnenju Italijanov začetnik slovenskega narodnega gibanja v Trstu.[153] Da ne bi ti sodelovali pri podpisovanju, je skoraj povsem neverjetno. Zelo zavedni Slovenci so bili tudi izven mest. Po zaslugi italijanskega istrskega poslanca v dunajskem parlamentu Carla de Franceschija se je tako ohranila pripoved o sežanskem gostilničarju in županu Mahorčiču. Ta mu je junija 1848, ko je potoval na Dunaj, ob počitku v njegovi gostilni na vprašanje, zakaj nima v lokalu italijanskih časopisov, odgovoril: »Naša dežela je slovenska in tudi Trst je naš slovenski. Ko ga bomo zavzeli, bomo pregnali Italijane.«[154] Z navedbo omenjenega citata ne želimo trditi, da so podpisovali tudi v zaledju Trsta, ne bi pa kazalo te možnosti povsem izključiti. Narodna zavest se je prebudila marsikje.

Enainpetdeset ohranjenih peticij je vsekakor ostanek enega najobsežnejših in najpomembnejših slovenskih političnih dejanj v revolucionarnem letu 1848/49. Kronski dokaz, da se v celoti niso ohranile, je

[151] Peter Kozler Muršcu 25. 5. 1848. Fran Ilešič, Korespondenca... Zbornik 7, str. 70-71.
[152] Miroslav Pahor, Koprska nota in miljski protokol. Zahodno sosedstvo, Ljubljana 1996, str. 51-60 in Stane Granda, Prepir o nacionalni in državnopravni pripadnosti Istre v revolucionarnem letu 1848/49. Prav tam, 37-49.
[153] Glej članek Branka Marušiča v dodatku k Primorskemu slovenskemu biografskemu leksikonu, str. 477-478.
[154] Carlo de Francesschi, Uspomene. Pula-Rijeka 1989, str. 67. Po citatu, ki ga v zgoraj citirani razpravi navaja Branko Marušič, je razvidno, da je de Franceschi zapisal besedo slovanski. Prepričan sem, da je smiselno treba prevesti slovenski in ne slovanski, kot je to narejeno v citiranem hrvaškem prevodu.

dejstvo, da ni nikjer podpisov dunajskih Slovencev, ki so vso akcijo začeli in vodili. Vse to daje misliti, da smo mogoče malo prekritični do Ljubljane, da je dejansko zatajila tudi organiziranost dunajskih Slovencev.

Podpisi na ohranjenih peticijah nam poleg podatkov o tistih, ki so se imeli možnost opredeliti za slovenski narodni program, sporočajo še obilo drugih vesti o takratnih razmerah. Veliko zvemo o takratni tako meščanski in trški kot tudi vaški družbi. Vidimo, kdo kaj kje pomeni, kje je mesto posameznih poklicev v družbi. Spoznavamo vaško samoupravo, nekatere oblike medsosedske pomoči, stopnjo nepismenosti, poklicno in posestno strukturo, starejše priimke in celo razširjenost nekaterih imen. Zelo pomemben je tudi način podpisovanja. Pri tistih, ki so se podpisali v gotici ali bohoričici, ne gre veliko razpredati, zanimivejši pa so podpisi v gajici. Ti nedvomno izdajajo nov duh, nove čase in nacionalno zavest.

Podpisovanje se je zavleklo v avgust. 5. avgusta je Janez Bučar kot zasebnik, saj svojega tajniškega položaja v ljubljanskem Slovenskem društvu ni navedel, javno zaprosil »Vsaciga na Krajnskim, kteri je podpisanih ali podkrižanih slovenskih prošinj do svitliga Cesarja, zastran vpeljanja našiga jezika v šole in kancelije i. t. d. še v rokah ima, prosim, jih meni v Ljubljano poslati, de jih naprej v pravi kraj odpravim.«[155] Čeprav je bil še vedno pristaš Združene Slovenije, te v zvezi s peticijo ni navedel. Če lahko to skušamo razložiti z razmerami v Ljubljani in zlasti v Slovenskem društvu, bile so vsekakor boljše kot v začetku junija in je ta vzrok njegove pozabljivosti malo dvomljiv, pa ostanemo nemi ob dejstvu, da se te peticije niso ohranile, oziroma nam jih doslej ni uspelo najti. Zadnja vest, da so peticijske pole še vedno pri organizatorjih, je iz Poljčan na Štajerskem, kjer so jih dali potrditi 22. avgusta, to je mesec dni po začetku zasedanja dunajskega parlamenta. Nekateri so v tem času že razmišljali o njihovi ponovitvi.[156] Očitno so bile poslane po tem datumu nekomu na Dunaj (Petru Kozlerju?), ki jih je dal zvezati in poslal (po Franu Miklošiču?) v parlament. Tam so bile izročene peticijskemu odseku, ki jih ni uspel uvrstiti na dnevni red, kaj šele, da bi o njih razpravljal parlament v plenumu.

[155] Prošnja. Novice, 9. 8. 1848.

[156] Sporočilo Cafa dr. Muršcu 17. 8. o sestanku v Poljčanah. Tretji sklep: »Ponovljena prošnja zavoljo naših Slovenskih reči na Dunajski Zbor.« Fran Ilešič, Korespondenca... Zbornik 7, str. 29.

Verodostojnost podpisov

Ob množičnih političnih akcijah, podpisovanje peticije za Združeno Slovenijo je bilo nedvomno prvo na naših tleh, se samo po sebi postavi vprašanje njihove verodostojnosti. V nobenem primeru ni mogoče manipulacij povsem izključiti, še zlasti, ko imamo opravka z nepismenimi podpisniki. Zato moramo tudi tu preveriti verodostojnost podpisov. Ni vprašanje, če so vsi vedeli, kaj podpisujejo, ampak, če je večina podpisanih zavestno navedena pod peticijskimi točkami. Če je bilo na eni strani preprostim ljudem lahko razložiti prednosti, ki jih bo prinesla uvedba slovenskega jezika v urade, je bilo že glede šol nekoliko težje. Mnogi so bili prepričani, da je poglavitni namen šole, da se otroci naučijo nemško, ker jim bo zaradi razširjenosti nemščine in prevlade tega jezika v upravnem in sodnem poslovanju lažje v življenju in tudi v svetu se bodo lažje znašli. Predstavljajmo si samo tistih nekaj tisoč kmetov, ki so se na Kočevskem, Ribniškem in v Beli krajini preživljali s krošnjarstvom, pomislimo na tiste slovenske Štajerce in Korošce, ki so imeli gospodarske stike s svojimi nemškimi sodeželani. Iz njihovih vlog za potne liste je razvidno, da so krožili praktično po vsej srednji in zahodni Evropi, zlasti pa po nemških deželah. Prav zato je bil Matija Majar toliko previden, da je zapisal, da nemškega jezika ne bodo takoj in povsem odpravili iz šol. Tudi mnogi izobraženci, sicer naklonjeni razvoju slovenske kulture, so bili prepričani, da je njen razvoj mogoč ob opori na nemško. Podobno je bilo razmeroma lahko razumljivo tudi odklanjanje vključitve v združeno Nemčijo. Že avstrijski patriotizem, poudarjanje zvestobe avstrijskemu vladarju, je veliko zaleglo. Upoštevati moramo tudi dejstvo, da je revolucija 1848/49 potekala tudi v znamenju dušitve upora v Italiji. Številni slovenski vojaki so odkorakali na tamkajšnja bojišča, oblast in posamezniki so organizirali različne dobrodelne akcije za ranjene vojake. V takih razmerah je opozarjanje, da bi vključitev Avstrijskega cesarstva v nemško državo potegnila za seboj pošiljanje vojakov na Nemško, tudi pri najbolj preprostem človeku vzbudilo pomisleke.

Najtežje razložljiv pojem je bila Združena Slovenija, pojem, ki ni bil ne geografski, ne zgodovinski, ne upravni. Zavest o jezikovni skupnosti Slovencev je bila mnogim samoumevna, toda tu je bila še deželna zavest. Biti Štajerec, Korošec, Gorčan, Kranjec, Istran, Tržačan je bilo kljub mnogim medsebojnim zbadljivkam enostavno, vsem razumlji-

Draga Slovénska mladóst

ktera se v visokih šolah na Slovenskim za svoj narod izobražaš, ozri se na lepi izgled in priklad Nemških vseučiliš, ter premisli, ali tudi ti nimaš nekakih in posébnih prošinj do svojiga milostljiviga Cesarja, kteriga blagovoljno serce je zdaj vsaki le proséči stvarici prosto odperto! — Pogovori, pomeni, posvetuj se zasihdob, naša preljubljena mladost, naše upanje! čez rečí, ktere si še le plaho v svojim nedolžnim sercu tajiš, kakor da bi se sovražnika svoje skrivnosti bala. Pa ne boj se, le samo potôži z omikano besedo v nedri globoko skrito, in že davno terpéče žalovanje svojiga naroda dobrotljivimu očétu Ferdinandu! Podružite se, naši lepi mladenči! s svojimi brati v eni misli — v eni volji, bodite si le v Celovcu ali Gorici, v Celji, Marburzi ali celò v Gradcu; zlata Ljubljana pa vam bodi središe — serce, od kodar samo čista in zdrava kri v naš Slovenski život teče, kamor se tudi vse žile slovenskiga upanja izlivajo. — To ste, dragi mladenči! učiniti dolžni, da svojo staro čestljivo mater Slávo, ktera že davno potlačena, zaveržena molčí, oprostite, da se bo z vami svobodno meniti, vam svoje pésme popevati, ter vas po svojim učiti smela. Nehajte! da bi vaša mati Slava delj žalovala nad vašim nerodnim — popačenim izobraženjem, dokler um, in serce svojih sinov v mačehini skerbi ali v nemar pušeno ali izvekšega pokaženo vidi. Le lepo združeni dobriga Očeta poprosite, ki vam bojo dovolili, da svojo občinsko mater razveselite, ktera vas bo zopet radostno v svoje mehko krilo in v svoj uk vzela.

Oroslav Cafov.

Klic Jurija Cafa slovenski mladini, Novice, 3. maja.

vo in nenazadnje lažje, neproblematično. Dežele so imele svojo zgodovino, svoje junake. Razbijati Štajersko v slovenski in nemški del, enako Koroško, kjer je bila zelo razširjena nenaklonjenost do Kranjske, to je bilo mnogim težko in ni nenavadno, da so mnogi Slovenci naglo spreminjali svoje mnenje. To se je lepo videlo v štajerskem deželnem zboru v Gradcu, kjer so bili poslanci s slovenskega etničnega ozemlja, sicer prepričani Slovenci, hitro pripravljeni glasovati proti nedeljivosti dežele. Podobnih nazorov so bile še nekatere takratne vidne osebnosti, ki so vplivale na oblikovanje javnega mnenja, na primer eden najuglednejših takratnih koroških Slovencev, odvetnik Matija Rulitz in Celjan Vinko Gurnik, poveljnik celjske narodne straže. Oba sta se zavedala, da sta Slovenca in sta to po potrebi tudi razglašala. Nenazadnje se je takih stisk naših rojakov dobro zavedal tudi nadvojvoda Janez, sicer ne bi zastavil Bleiweisu vprašanj o Združeni Sloveniji, ki smo jih že večkrat navedli. Za veselo družbo, zlasti na obeh bregovih Save, so bile napitnice:

Ta vesela braternija ne bo nikdar doli,
Kranjsko-štajerska dežela tega ne privoli,
Lepo ime - bratec! Zdaj se ga napij!

kaj primerne, ne vemo pa, kako globoko in na široko so segle. Tistim, zlasti Slovenjegoričanom, ki so pošiljali otroke na varaždinsko gimnazijo, tudi praktični ilirizem ni bil povsem tuj. Notranja Avstrija, znana iz skupne obrambe pred turškimi vpadi in zlasti Ilirsko kraljestvo, posledica Ilirskih provinc, in enota, ki jo je omenjal cesar v svojem naslovu, sta bili mnogim bližji, bolj domači in resničnejši kot Slovenija. Na podlagi socialne in kulturne analize podpisnikov lahko celo zapišemo nekoliko nenavadno domnevo, da so se preprostejši ljudje lažje odločali za podpis, kot tisti, ki so imeli nekaj šolske izobrazbe ali samoizobrazbe, če niso bili ravno izraziti narodnjaki. Ti so namreč težje spreminjali svojo ustaljeno podobo o svoji domovini, ker so poznali vsaj nekaj njene zgodovine in kulture. Položaj lastne je bil med Slovenci kljub Prešernu še vse prej kot dober.

Ob upoštevanju zgoraj povedanega, prednosti, ki bi jih večini Slovencev prineslo slovensko uradovanje, in tudi s pomočjo nastopov, kakršnega je imel študent Jožef Jerman v Šentjerneju, je bilo mogoče ljudi kljub vsem oviram in nasprotnikom le pridobiti. Svojim dolenjskim rojakom je namreč očitno dopovedoval, da je nastanek Združene Slovenije povezan z boljšim in lažjim življenjem. Ne smemo pa podcenjevati tudi narodne zavesti preprostih ljudi. Znano je, da so se primicije - nove maše na Štajerskem spreminjale v nekakšne male tabore, dru-

ženja na prostem, kjer so na prostorih, okrašenih z narodnimi barvami, marsikatero rekli tudi o lastnem narodu. Budilci narodne zavesti so bili tudi dijaki naših šol in seveda študenti. Ko so se ti v počitnicah zgrinjali na domove, so jih svojci in sosedje radi sprejemali medse, da so jim razložili, kaj se po »svetu« godi. Če se je dijak pojavil v nedeljo po glavni maši v rubaški, je vendar z njo vzbujal ne le pozornost, ampak tudi številna vprašanja. Najbolj pa je narodno zavest budilo grobo in nesramno obnašanje tistih uradnikov, ki so se iz kmetov norčevali zaradi njihovega neznanja nemškega jezika. Vsak človek, ki vsaj nekaj da na svojo čast, težko razume, zakaj ga ima nekdo pravico žaliti zaradi njegove narodnosti in jezika. In nenazadnje: narodnost je bila leta 1848 tudi modna. Ko je na primer novomeška meščanska garda, ki je bila neprestano v sporu s tamkajšnjo narodno, priredila septembra izlet v Dolenjske Toplice, je tamkajšnji oder, kjer so imeli mašo na prostem, okrasila z narodnimi barvami. V vsem letu ta nosilka konservativizma v dolenjski metropoli ni zmogla sicer niti enega dejanja v smislu prizadevanj slovenskega naroda. Ostala je »kranjska«.

Ko smo omenjali, da so naši ljudje 1848. leta ob izbruhu raznovrstnih peticij to sredstvo izražanja skupinske volje že poznali, je bilo mišljeno, da so ga tudi obvladovali, tako glede njihovega sestavljanja kot podpisovanja in odpošiljanja in s tem zvezanega pokrivanja nastalih stroškov. Pri teh opravkih sta prišli do polnega izraza vaška samouprava in medsebojna pomoč sosedov. Zaradi zelo visokega deleža nepismenih so si podpisovalci pomagali z ljudmi, ki so imeli potrebno znanje in uživali potrebno zaupanje. Nepismeni se je namreč s tem, ko se je podkrižal k vpisanemu svojemu imenu in priimku, prepustil podpisovalčevi poštenosti. Seveda so tudi slednji prevzemali odgovornost, zato so svojo dejavnost uradno označili s svojim podpisom in funkcijo pri peticiji: podpisovalec imen. V nekaterih primerih so podpisniki zahtevali, da se je k podpisanemu podpisala tudi priča. Kadar je na isti podpisni poli več vasi, opazimo celo, da ima vsaka svojega podpisovalca. To nalogo je očitno opravljal le mož, ki so mu zaupali. Nekatere skupine podpisnikov so dale svoje podpise tudi uradno potrditi najbližjemu državnemu uradu - okrajni gosposki ali pa župnemu uradu. Prav glede na izredno skrb za verodostojnost podpisov, ki jo razberemo pri podpisovanju nepismenih, jim velja v veliki meri zaupati.

Nasprotniki peticij

Slovensko narodno gibanje 1848/49 ni bilo v prostoru, ki naj bi ga pokrivala Združena Slovenija, ne enoglasno sprejeto, ne zavrnjeno. V odnosu do njegovih zahtev je mogoče zaslediti celo vrsto stališč od navdušenega sprejemanja preko oportunizma, mlačnosti, nasprotovanja iz konservativizma do strupenega sovraštva. Tudi nekatere zavedne Slovence je zmedlo, tako kot revolucija sama. V tem pogledu je zelo zanimiv primer razvoja Slomškovega stališča. V pismu prijatelju in celjskemu opatu Matiji Vodušku 6. aprila piše, da Matija Majar zgublja pamet in da sestavlja svojevrstne peticije. Slomšek celjskemu opatu naroča, naj je spodnještajerska duhovščina ne podpisuje.[157] Podobna priporočila duhovnikom, naj se ne vmešavajo v dnevno politiko, so v tem času dajali tudi drugi škofje. Uspeh je bil različen. Mnogi duhovniki, zlasti mlajši, jih niso poslušali. Nekateri so se le malo prikrili, celovški kaplan Matija Majar pa tudi to ne in je bil prestavljen na sv. Višarje. Poznamo pa tudi nasproten primer. Spiritual celovškega semenišča Mihael Pikl se je moral zaradi spora s semeniščniki umakniti. Prepir, ki je dokaj odmeval, verjetno ni bil narodnega značaja, ampak je prišlo do njega zato, ker so fantje zahtevali rahljanje dotedanje discipline. Mihael Pikl je dobil zelo dobro faro Brežice, dotedanji provizor Drobnič, zelo zaveden Slovenec, pa je bil prestavljen v Celje. V svojem znamenitem in pogosto citiranem pismu prijatelju dekanu Mihaelu Stojanu 19. aprila je Slomšek o Matiji Majarju pisal, da pretirava, da je prenapet, da je vzbudil na Koroškem vsesplošno ogorčenost, da noče nihče sodelovati pri njegovi agitaciji. Pismo končuje: »Hočemo ostati avstrijski Slovenci, ne da bi pripadali Nemški zvezi ali Hrvaštvu. Naše peticije bomo sestavljali v primernejšem času.«[158] Besede o Majarjevi dejavnosti so napisane v času, ko je napisal svojo znamenito peticijo. Zelo pomembna je zadnja misel Slomškovega pisma, iz katerega zvemo, da on takrat, 19. aprila, slovenske peticije ne zavrača, le čas mu je bil neprimeren. Odmev na Majarjevo dejavnost je moral biti na Koroškem silovit. Zaradi tožb na njegov račun ga je celovški škof 4. aprila moral opomniti. Ker je bil Majar nepopustljiv, ga je 27. istega meseca premestil na sv. Višarje. 25. aprila sta ga namreč tožila pri njem

[157] Arhiv za zgodovino in narodopisje I, Maribor 1930–1932. Slomškova pisma, str. 104–105.

[158] Dr. Fran Kovačič, Slomškova pisma, str. 74. Kot je znano, je pismo napačno datirano z 19. marcem. Očitno je ta mesec pri nekaterih pustil tako strahovit vtis, da so ga mnogi pisali še aprila.

odvetnika Slovenec dr. Matija Rulitz in dr. Andreas Koller.[159] Prestavitev je bila kazen, toda Majar je bil prestavljen v slovensko območje in je s svojo navzočnostjo okrepil najzahodnejši rob slovenskega ozemlja. V Celovcu je njegovo vlogo prevzel njegov duhovni sobrat Andrej Einspieler, kaplan celovške mestne fare sv. Egidija. Bil je zelo goreč narodnjak, toda bolj človek peresa in tudi dejanj kot neposreden politični agitator. Teh je na Koroškem med Slovenci 1848. leta primanjkovalo. Vzdevek oče koroških Slovencev Andrej Einspieler kljub tej pripombi resnično zasluži, tudi zaradi dela, ki ga je opravil 1848. leta.

Lavantinskega škofa Antona Martina Slomška velja v tistih marčnih in aprilskih tednih presojati ne le v času in prostoru, ampak tudi z vidika njegove funkcije. Po II. svetovni vojni je bilo ravno v zvezi z njegovim delovanjem v letu 1848 povedanih in zapisanih toliko krivičnih ocen, da je nanje treba posebej opozoriti. Imel je zelo izrazit občutek za odgovornost. Bil je škof slovensko-nemške škofije, kjer se je poleg nacionalnega pojavljal še socialni problem, tako pri kmetih kot pri delavcih v koroškem fužinarstvu in drugod, na primer v tekstilnih tovarnah. Njegovo razumevanje in videnje stisk tistega časa lepo razkriva njegovo velikonočno pastirsko pismo »Svetla resnica v zmešani svet!«, izdano 2. aprila 1848.[160] Poleg zavračanja nasilja, kar je bil dolžan po svoji vesti in nauku, ki ga je širil, ga je k pismu prisililo tudi spoznanje, da sta vera in Cerkev ogroženi: »Zdaj so začeli posvetneži brez vere in Boga bogaboječe mašnike črteti, jih preganjati, jim celo prepovedovati pridige in nauke, ki jim po volji niso.«[161] Podobno se je zgodilo tudi s tem njegovim pastirskim pismom, ki je nekatere kmete tako razjezilo, da so onemogočali branje v cerkvah. V njem je obsodil nasilje kmetov in nekaterih tržanov, strinjal se je z znižanjem davkov »kolikor je mogoče«, izrazil je prepričanje, da bo tlake konec, da bo desetina »preložena«, obsoja goljufije, ni pa tajil tudi materialnih ugodnosti svojega škofovskega položaja, ki so mu ga očitali. Obsodil je predvsem nasilna dejanja, ki jih je bilo zlasti na Koroškem kar nekaj tudi nad duhovniki. Kmetom je svetoval, naj potrpijo in opravljajo obve-

[159] Wilhelm Baum, Kärnten im Zeitalter von Aufklärung und Vormärz. Matija Majar-Ziljski und sein geistiges Umfeld (1789–1848). Matija Majar-Ziljski, str. 39.

[160] Svetla resnica v zmešani svet. V slovenskem jeziku je izšla v Celju pri K. Jeretina. Glej: Ant. Mart. Slomšek Pastirski listi. Zbral in uredil Mihael Lendovšek. Celovec 1890, str. 203–210.

[161] Da je bilo takšno tudi njegovo intimno prepričanje, lahko razberemo iz njegovih osebnih pisem. Svojima »preljubima prijateljema« je pisal, Matiji Vodušku 27. 3. 1848: »V Gradci so jeli sveto cerkvo preganjati, preganjajo pridne in zveste cerkvene služavnike; ne bo dolgo, de bo tudi versta na nas. bati se nam je, de bojo nam vzeli naše posestva kakor nevkrotni Magjari svojim škofam, ter nam podali palico beraško, alj pa nam tenke kosce kruha rezali, de se bo skuz nje svetilo. Pa vsiga tega ne porajtamo; alj zguba duš, ki se bo od naše svete cerkve ločila...« Mihaelu Stojanu 19. 3. (verjetno prav 4.) 1848: »Žalostnih časov smo včakali; pa skušali v naših krajih še le jih bomo, kedar se bojo vse zmote ino krivice med nas prihomotale. Zdaj je šele začetek.« Nato mu opisuje še preganjanje jezuitov in moške ter ženske veje karmeličanov v Gradcu. Kovačič dr. Fran, Slomškova pisma. Arhiv za zgodovino in narodopisje I, str. 102–104 in 73–74.

znosti, dokler jih oblast ne bo odpravila, in naj ne nasedajo »šuntarjem«. Čeprav mu prav slednji stavek tolikokrat citirajo v škodo in zlonamerno, neobremenjeno branje tega pastirskega pisma govori ravno nasprotno. Slomšek ni bil revolucionarni demagog, ni izrabljal njemu dobro znane ljudske bede v svojo korist. Kar je ljudem v tem pismu napovedoval, se je tudi zgodilo. Zaostale obveznosti je bilo treba poravnati. Tudi povzročitelji nemirov so bili kaznovani. Oblast je bila pripravljena zelo hitro vpeljati izredne razmere in uvesti kolektivno odgovornost vaških skupnosti za povzročeno škodo. Podobno zlorabljeno je bilo tudi tolikokrat citirano osebno pismo Bleiweisu, kjer med drugim resnično piše: ... »kjer ste Vi, tam se ni bati prekucij«. Toda to pismo je bilo napisano decembra 1848! Nastalo je pod vplivom oktobrske vstaje na Dunaju, ki je voz revolucije pospešeno potisnila navzdol. Ni prav, da se ga je izrabljalo za opisovanje stališč, na katera se ne nanaša. Le nekaj stavkov pred tem je Slomšek v istem pismu tudi zapisal, da Slovencev ni pozabil in še dodal: »Nisim pozabil še drage matere svoje, tudi ne bratov matere Slave, toda počasen sim ino se prenagliti v sedanjih časih bojim. Kdor se prenagli, se lehko prekucne.«[162] Z iztrganimi in demagoško izrabljenimi citati lahko v letu 1848 osmešimo številne ljudi, tudi na primer že tolikokrat omenjenega Matijo Majarja ali pa župnika Janeza Zalokarja iz Škocjana pri Novem mestu, ki so ga jeseni 1849 celo tožili pri oblasteh, da kmete nagovarja k nespoštovanju oblasti. Pri nekaterih, v naši zgodovini veliko bolj slavljenih osebah tega časa, zaman iščete slovenskemu narodnemu gibanju tako naklonjenih besed in tudi dejanj, katera je zagovarjal Anton Martin Slomšek, takrat na družbeni lestvici v deželah s slovenskim prebivalstvom najbolj izpostavljeni Slovenec.

Dogodki ob volitvah v frankfurtski vsenemški parlament konec aprila in v začetku maja, ko je prišlo do številnih konfliktov med predstavniki oblasti in pravolivci, ki so volili volilne može za poslanske volitve, kot tudi z duhovniki, ki so morali biti navzoči po uradni dolžnosti, so lavantinskega škofa nagnili k prepričanju, naj bodo duhovniki v političnem življenju pasivni.[163] Ker je nemška nestrpnost do Slovencev vse bolj naraščala, so se radikalizirala tudi Slomškova stališča. 2. junija je celjskemu opatu pisal: »Tako se ne da višej v miri živeti; svete vojske prijeti se mormo. Ali se bomo Nemcov ali Slovencov deržali? Le Slovencov, kar je prav. Nemci nam žugajo materno kerv popiti, nas pa tudi ob sveto vero pripraviti ... Ne poznam sicer na tenko, kake podpisila Slavjani po vaših krajih jišejo; ako pa ni kaj očitno nevarniga, le podpisujte ino pomagajte, pa varno.«[164] Opat Matija Vodušek, po po-

[162] Pismo je pisano 8. 12. 1848. Kovačič dr. Fran, Slomšekova pisma. str. 309-310.
[163] Pismi celjskemu opatu Matiji Vodušku 2. 5. in dekanu Štojanu 10. 5. 1848. Dr. Fran Kovačič, Slomšekova pisma, str. 101-102, 74-75.
[164] Prav tam, str. 108-109.

Kaj Slovenci terjamo?

Presvetli naš cesar Ferdinand so dovoljili 15. Brezna (Sušca) letas vsim narodam in deželam našega cesarstva svobodno ustavo.

Kaj je to ustava? To je zlat, prav cesarski dar; še le pozneje bodemo jasneje to spoznali. Do zdaj je sedelo nekoliko uradnikov v kaki pisarnici (kanclii), so umeli in napravljali postave in zakone za vse stanove, kakor se jim je zdelo. Vsegavedejoči niso hili, to je le Bog sam, deželske potrebe in želje naroda so čisto le slabo poznali, posvetovati se z ljudmi, kteri imajo tudi možgane v glavi, akoravno v pisarnici ne sedijo, niso hoteli, in tako se je zgodilo, da so nekdaj izumeli in napravili dobre in koristne postave in zakone, nekdaj pa tudi — akoravno bi dobro mislili — deželi škodljive in narodu neprilične, neprijetne in oporne, da je bilo vse narobe. Presvetli cesar so zdaj po ustavi ukazali, da se mora v vsaki deželi iz vsih stanov nekoliko pametnih in poštenih mož, žlahtnikov, duhovnikov, mestnjanov in tudi kmetov v deželski zbor zbrati. Nektere bojo presvetli cesar k zboru poklicali, ti se imenujejo gospodi stališi (Stände), druge bode iz raznih stanov narod sam izbral in jih k zboru poslal, in ti se imenujejo poslaniki (Deputirte). Stališi in poslaniki v deželskim zboru zbrani se bojo za naprej od deželskih potreb pogovarjali, od narodnih želj se posvetovali in potem zakone in postave ustanovili — zato se reče, da imamo ustavo (Constitution). V zboru mora vsaki po svoji vesti pametno in serčno to govoriti in terjati, kar misli, da je vsi deželi, vsimu narodu k pridu. Kar se v zboru bode ustanovilo, to bode veljalo za vès narod, za vso deželo, kakor hitro cesar zakon, to je postavo podpišejo. — Vsakemu človeku se tudi zdaj ne bode moglo vstreči, — tudi zdaj, ko bodemo ustavo imeli, ne bodo nikomur pečeni golobi v usta leteli, vendar bodo zakoni in postave z božjo pomočjo od toliko pametnih mož storjene bolji od poprejšnjih, storjenih v pisarnicah od nekterih uradnikov po njih glavi in volji.

Taki deželski zbori se bodo v teh dneh zbrali v Ljubljani, v Celovcu, v Gradcu, v Zagrebu in tako dalje.

Kteri novi zakoni in postave se pak bodo ustanovili?

Natanjko se to še reči ne more. Kolikor sim jaz do zdaj zvedil, blizo vsi zbori sledeče stvari terjajo:

da bi se občine svobodno ustrojile (freie Gemeindeverfassung), to se pravi, da bode jeden izmed sosedov župan in da si sosedi sami izberejo dva prisežnika (tako se imenujeta, ker morata zaperseči vse po pravici ravnati), ktera bi s županam vse, kar občino zadene obskerbela, bi zbrala cesarski davek, in ga nesla, kamor sliši, namesto, da vsaki gospodar hodi k gospodščini plačevat; občina bi sama svoje dohodke (Einkünfte) sprijemala, jih hranovala in spet upotrebila, brez da bi se druga gospoda v to mešala. Tako bi tudi pri cerkvah vse sami opravili; bolje bi gospodarili, ložeje bi svojo cerkev olepšali. Tako bi sosedščina, občina pri vsih rečeh, kar njo zadene, vse svobodno obračala, — kakor človek, kterimu se reče: svoj-bodi. Vsakega polleta bi bile sosednje (Gemeinde-Versammlung), v ktere bi vsaki sosed prišel. Župan in prisežnika bi rajtingo skazala in od vsih reči odgovarjala, kaj in kako sta postopala; vsi bi se pogovorili, kaj bi se dalo lepši in koristniši v sosedščini, v občini oberniti. Vsakega tretjiga leta bi se prisežnika na novo zbrala, ali pa spet ravno tista poterdila;...

da bi se zakoni (postave) mogli ustanoviti in narediti samo v deželskim zboru, koder so stališi in poslaniki — to se pravi gospodi, mestnjani in kmeti zbrani; — da bi si tudi nobednih davkov naložiti ne smelo, ako bi zbor ne privolil;...

da bi morali uradniki vsi, tudi naj viši od svojega uradovanja odgovarjati, — zboru vsakega leta rajtingo dati, koliko se je potrosilo in k čemu;...

da bi nikdo ne smel človeka samovoljno zapreti ali kazniti, temoč da se mora popred javno po prisežnikih obsoditi;...

da bi se pri sodiščih (Gerichten) vse javno, to je očitno pred ljudmi, in ustmeno (mündlich) sodilo in uradovalo. Koliko bi to bilo bolj dober kup, kakor toliko pisarije in pisarjev, in koliko ugleje bi se sodba dokončala!...

da bi se narodna straža (Nationalgarde) sostavila, to je: da bi se možje več del doma eksercirati učili, in se po kasarnah toliko ne potikali, doma delo zamudili, nekdaj na dom prav pozabili, sraven pa deželi toliko silo denarjev stali; kadar je mir naj bodo doma; kedar je vojska primemo pa vsi za orožje...

Teh stvari blizo v vsih deželah terjajo — naši slavenski brati v združenih kraljevinah Dalmacije, Horvatije in Slavonije ravno to zahtevajo (imeti hočejo) in tudi še:

da so nezavisni svobodni narod;

da imajo svojo gospodo, tudi v naj viših deržavnih službah (ministerium) iz svojega naroda.

da pri ti priči od zdaj v njihovih treh kraljevinah ne sme nobedne časti, ne duhovske ne svetovne (geistliche oder weltliche Anstellung) imeti in obnašati, ako ni v teh kraljevinah rojen;

da se desetine in rabote odkupijo;

da se more svobodno govoriti, učiti, tiskati dati in verovati;

da se pri deržavnim zboru vaigdar vsi stanl zastupleni (repraesentirt);

da se mitnice (Mauthen) na meji kraljevin Horvatske, Slavonije in Dalmacije in med deržavami slavansko in italijansko-avstrijanskimi odstranijo in henjajo;

da se slavenski jezik upelje v vse pisarnice in v vse nižji in viši učilnice;

da se v Zagrebu vseučilišče Universität (to se vé da slovensko) utemelji ali povadigne; in še več drugih imenitnih reči.

Taki zakoni (postave) se bojo ustanovili in naredili, kar do zdaj slišimo. Taki zakoni se bodo tudi nam dobro prilegli, in nam se ni potreba za nje toliko poganjati, ker blizo vsi avstrijanski narodi ravno to iščejo. Kaj pa mi Slovenci bodemo želeli za nas posebej?

Naj perva, naj imenitniši stvar, za ktero se vsi Slovenci z vso močjo možko in serčno oglasiti moremo, je:

Majarjeva utemeljitev lastne peticije.

Slavenska narodnost (Nationalität) in slavenski jezik! To je za nas: conditio sine qua non! to se pravi: ali se mi ne oglasimo, kakor svoboden narod in ako svoj jezik ne ubranimo — smo muha, smo kakor riba brez vode, kakor ptica brez perut... za nas je djano. Ako pa mi le samo svojo narodnost in svoj jezik zdaj ubranimo, je vse dobro; ako bi se nam nobena druga želja ne spolnila kakor letá, — je toliko, kakor da bi že vse druge naše želje spolnjene bile.

Da svojo narodnost in jezik ubranimo in povzdignemo, moramo želeti in terjati:

1. **Da se vsi Slovenci, kakor naj bližnji brati, zjedinimo v jeden narod, in da bi imeli vsi vkup jeden slovenski zbor.**

Na Koroškim nas je 116,000, ne Štajarskim 378,000, na Krajnskim 438,000, na Goriškim in Teržaškim 217,000, na Banatskim 22,000, na Vogerskim 60,000 in v Istrii 230,000. Tako na sedem strani razdeljeni in raxcepljeni smo vsi in povsod siromaki, — kjerkoli se oglasimo, je nas premalo, karkoli rečemo, nam besedo lehko poderó: ako bodemo pa zjedinjeni, nas bode blizo poldrugi milijon... naša beseda bode veljala in povsod lehko obstala; dobiček bodemo pa imeli vsi. Mi moramo imeti jeden zbor cele Slovenije, h kterimu morajo priti stališi in poslaniki iz vsih slovenskih krajev in seboj prinesti vse pravice, ktere do zdaj imajo. S tem ostanemo prej in potlej verni narod svojega cesarja;

2. **Slovenski jezik mora imeti v slovenskih krajih popolnoma to pravico, ktero ima nemški v nemških, italijanski v italijanskih...**

To je naravno; vsaki narod ljubi svoj jezik, zato tudi mi. Le po svojim jeziku se mora narod izobražiti in povzdigniti; ako se materinski zanemari, umira narod, ako jezik utihne, izumerje narod; zato

3. **mora nam biti svobodno (frei) upeljati slavenščino v vse pisarnice in šole višje in nižje v Sloveniі... ako hočemo, kadar hočemo in kakor hočemo.**

Kdor je količkaj pameten in pravičen, bode spoznal, da nam to pred Bogam in pred celim svetam po pravici sliši... ali pa kdo drugači misli, mu za zlo nimamo, pa ne smemo in nočemo poslušati, še manj pa ubógati. Mi dopustimo vsakimu narodu, da ima pisarnice in šole v svojem jeziku, mi pa terjamo, da se te v naših krajih tudi nam na voljo pusti. Mi nočemo drugih narodov barati hodit, kako bodemo v slovenskih krajih pisarnice in šole poravnali; vse kar naš jezik in našo narodnost, naše pisarnice, šole in uradnike v Sloveniі sadene, hočemo po svoji volji poravnati, mi očitno sami naj bolj vemo, kje nas črevelj tiši; mi s tem nikomur krivice ne storimo, svojiga jezika in svoje narodnosti nikomur ne silimo v njegove kraje, v Sloveniі mora pa naša volja in naša beseda veljati. Kaj bi rekli, postavim, Nemci ali Italijani ako bi jih kdo hotel prisiliti, ptuj jezik v njih pisarnice in šole upeljati?... Oni bi rekli: taka sila je v nebo vpijoči greh; tak v nebo vpijoči greh bi pa tudi bil, ako bi kdo nas hotel v tem siliti. Mi nemščine ne bodemo na vrat na nos zapustili, mi je iz pisarnic in šol pri ti priči tudi spraviti ne moremo, ako ravno bi hoteli; mi samo terjamo, da nam je svobodno v tem storiti, kakor se bode nam naj bolj prav zdelo.

4. **vsaki uradnik (Beamter) v slovenskih krajih, kteri se za naprej bode postavil v službo mora popolnama slovensko znati.**

Da morajo uradniki v slovenskih krajih popolnama slovensko znati, je že davno zapovedano in ukazano, pa ta ukaz se je čisto zanemaril, za naprej se mora natanjko spolnovati. Vsaki izmed nas naj za to pravico pazi, da se spolnuje. — Da uradnik v Sloveniі slovensko popolnama zna, se po vsi pravici terjati more. Kaj bi, postavim, Nemci ali Italijani rekli, ako bi se jim uradniki, jezik naroda nezнajoči, v pisarnice postavili? Spodili bi jih! Ako uradnik v Sloveniі našega jezika ne zna, je kmetam čisto prav velika škoda, Kmet se po nemško ne more tako pogovoriti s uradnikam, kakor bi rad; čisto razume šakone in postave, v ptujem jeziku pisane, na opak, ali celo nič, in, ako jih prelomi se vendar po nedolžnim kazni; nekdaj mora nekaj podpisati, da sam ne ve prav kaj in k čemu, nadnjič še le nekako zve in se mora začeti pravdati. Kriv je neveden uradnik, škodo terpi pa nedolžni kmet. Pisarnice in uradniki so zavoljo naroda, ne narod zavoljo pisarnic in uradnikov, na svetu; kdo hoče v Sloveniі uradovati (Amt verwalten) in časti obnašati, bodi duhovske ali svetovne, mora naš jezik popolnoma znati, mi ne moremo vse svoje kmete na vseučiliše poslati, da bi se ptujih jezikov naučili zavoljo nekterih uradnikov. — Ako se ta postava spolnuje, bodo naši ljudi v službe, urade in v časti prišli, in gotovo prijazniši za svoj narod skerbeli, kakor vsaki ptujec;

5. **v vsakim gimnaziji v Sloveniі se mora za slovenščino stolica (cathedra) ustanoviti in po konkursu učitelj postaviti, kteri tudi ostala slav. narečja razume; v Zagrebu naj se po volji južnih Slavenov utemelji, da moremo, kakor je komu drago iti na nemško ali slavensko vseučilišče;**

6. **pri nemškim zvezu (deutschen Bund) nočemo biti, naj je kakor hoče.** Mi smo in bodemo verni našemu presvetlemu cesarju in naši ustavnej (constitutionel) vladii, mi hočemo biti in ostati v prijatelskim zvezu z vsemi narodi našega cesarstva, tudi s Nemci, z ostalo Germanijo in s ptujemi nemškimi vladarji, pa zato nimamo nič opraviti; vsaki zvez s tistimi Nemci bi nam očitno škodoval, oni bi nam ponemčili in poplavali naše mesta, potle gradi, nadnjič morebiti še naše polja in gorice, kakor se v nekterih krajih že vidi. V svojo škodo tega nočemo.

Mnogo vekov je naš narod dremal gledé narodnosti, ako zdaj junaško na noge ne skočimo, bode v naprej umiral. Mi se smemo oglasiti, mi le pravico terjamo, sa pravico pa se sme, ali da prav rečem, ima vsaki pravičen potegniti; mi svobodno moremo se oglasiti, ker je zdaj ravno čas, da potrebe slovenskega naroda razodenemo; vsi narodi svoj jezik in svojo narodnost branijo, zakaj bi mi tega ne storili; ustava ni samo drugim narodam dana, temoč tudi za nas, da svoj mili jezik in svojo narodnost povzdignemo; mi hočemo v svojih slovenskih krajih gledé narodnosti in jezika samo to doseči, kar Nemci v nemških, Italijani v italijanskih deželah že davno imajo. Ako je za druge narode prav, ne bode samo za nas greh. To nam nekdo za zlo vzeti ne more, še manje pa braniti; mi smo svoboden narod, mi smo avstrijanskim narodam jednaki, nobenemu izmed njih podložni, samo našemu presvetlemu cesarju in naši ustavnej vladii. Vsi narodi vkup vlečejo, Nemci, Italijani ... naj potrebniši je pa nam Slovencam, ki smo tako razdeljeni.

Mi se moramo sami za svojo stvar poganjati; ali mi sami za se, za svojo narodno srečo, za jezik in narodnost ne poskerbimo, drugi naravno še manje. Ali bodemo čakali, da bodo ptuji narodi nas zbudjali in opomenjali, nam slovenske pisarnice in šole ponujali, drugi za nas govorili? — Tako ni sonca na nebu! Na to moremo čakati do sodnega dne.

Matija Majer,
stolni kaplan.

Natisnil *Josef Blaznik* v *Ljubljani.*

ložaju in ugledu eden najpomembnejših duhovnikov lavantinske škofije na slovenskem Štajerskem, je peticijo ne le podpisal, ampak očitno nabiranje podpisov tudi podpiral.

Razvoj odnosa do peticijskega gibanja pri škofu Antonu Martinu Slomšku moramo presojati ob dejstvu, da je bil resnično in globoko veren, predan svojemu duhovniškemu poklicu in še škof, da so bili v njegovi škofiji tudi nemški verniki in duhovniki, da je odprava fevdalizma spreminjala gospodarske osnove cerkvenih ustanov, da položaj cerkve v prvih porevolucijskih mesecih tudi med Slovenci ni bil rožnat, da so Hrvatje, h katerim so tako radi škilili slovenski ilirci, postavljali pod vprašaj celibat, skratka, da je ob velikih zadržkih, ki jih je imel in moral imeti do revolucionarnega gibanja, vendar zmogel razvoj od odklonitve peticij do podpore. Mnogi tega niso zmogli.

Kljub dejstvu, da ne poznamo navodil glede zbiranja podpisov k peticiji za Združeno Slovenijo, upamo, da nismo daleč od resnice, ko trdimo, da je bilo ključnega pomena število podpisnikov. V poglavju o podpisovanju je bilo iz delovanja dolenjskega študenta prava Jožefa Jermana prikazano, kako je on pridobival preproste, običajno nepismene pristaše. Nekaj podobnega se je dogajalo tudi na Štajerskem, kjer so se kmetje začeli spraševati, zakaj jih zemljiški gospodje silijo k volitvam za vsenemški parlament v Frankfurtu. Zato nas pri analizi nasprotovanja zanima, zakaj preprosti ljudje ponekod niso podpisovali, zakaj jih niso mogli pridobiti. V tem pogledu je najzanimivejša vest iz Radelj ob Dravi. Tamkajšnji kaplan Ivan Strah, Murščev sorodnik, je zbiral podpise in ni bil ravno uspešen. Tamkajšnji kraji so bili že nekoliko ponemčeni. Bolj kot to pa so ga ovirali neizobraženost prebivalstva, zaostajali naj bi kar celo stoletje za drugimi, konservativnost in nezaupanje: »Česar je moj oča ne storil, tega tudi jas ne bom i. t. d. Kelko sem si prizadeval podpiskov vu izposlane liste pridobiti, alj žalibože bacal sem suhi bob ob stenu, z norci ki nas ne razumijo, se je težko zmeniti, jerbo so tak zmotjeni, de jim je vsaka nova reč, vsako nenavadno poduzetje, kok kravi nova lesa, in telko sumljo do posvetnih in tudi do duhovnih gospodov imajo, de smo od dostih te besede dobili: Bog ne daj se podpisati alj podkrižati, te bi ki mogli pa več tlake, štibre, desetine i.t.d. plačuvati«.[165] Kakor vidimo, je tu naštetih vrsta dejstev, ki so marsikje slovenskemu gibanju škodovala. Prevladalo je nezaupanje do nekmetov, tudi duhovnikov. Kaplan pri svojem delu tudi ni užival podpore svojega župnika in dekana Antona Ferenca, ki je bil v tem pogledu pasiven. Iz opazke, da nekateri ljudje nočejo podpisati peticije, ker nočejo postati Hrvati, pa lahko razberemo, da Strahov pristop ni bil najboljši in da je bila tudi protislovenska

[165] Fran Ilešič, Korespondenca... Zbornik 6, str. 166-167.

propaganda tu dovolj odmevna. Mož je bil verjetno, na to kaže njegov jezik, navdušen ilirec. Zato je bilo zelo pomembno, kdo in kako je peticijo ponudil v podpis. Tam, kjer so pridobili ljudi, ki so krojili krajevno ljudsko mnenje, je bilo že pol dela opravljenega. Vsi duhovniki pač niso bili tako priljubljeni kot radgonski kaplan Anton Kreft. Šala na račun njegove odsotnosti, češ da so ga v Gradcu obesili, mož je bil namreč ljudski tribun in so ga nasprotniki tožili tako cerkvenim kot svetnim oblastem, bi kmalu povzročila nemire.[166] Framski kaplan Oroslav Caf, ki se je kljub bolezni ves predajal narodnemu gibanju, je opazil nasprotnike na podeželju med »nemškimi graščaki in uradniki«, ki so ljudi hujskali proti duhovnikom, ki so bili marsikje najbolj zagreti za slovensko narodno gibanje: »Le ne poslušajte duhovnikov, ne podpišite, deržite se raji Nemcev, zakaj? duhovniki pre to delajo, de bi se ženili radi, da bi Vas Rusom ino krivi veri v pest spravili, če pak, ve, z Nemci deržite, ne boste imeli ne tlake opravljati, ne desetine, kazni, veršnika, ne mešnikom meš, pogrebšine, pač štole plačevati.« Kot vidimo, nasprotniki slovenskega narodnega gibanja niso izbirali sredstev, da bi očrnili slovenska prizadevanja. Izrabljali so vse tisto, kar je kmete obremenjevalo in jih delalo nezadovoljne. Laž ni bila prepovedana. Cafa je to zelo prizadelo. Tajniku graške Slovenije dr. Muršcu je zato predlagal, naj nagovori njenega člana in kasnejšega predsednika dr. Josipa Dragonija Křenovskega, naj bi objavil v Gratzer Zeitungu članek o oviranju zbiranja podpisov in s tem kršenja § 22 ustave, ki je to izrecno dovoljeval.[167] Ob obravnavi nasprotovanja na podeželju seveda ne smemo prezreti, da so bili kmetje najbolj pazili predvsem na to, da bodo rešeni fevdalnih bremen. Tako se je povsem izjalovil poizkus nekaterih članov graške Slovenije, ki so 15. avgusta organizirali shod kmetov Poljčanah. V ospredju sicer ni bila slovenska peticija, ampak slovensko narodno gibanje in zbiranje pomoči za Hrvate. Zbralo se je 600–700 mož, nekateri so prišli iz krajev, ki so bili oddaljeni več ur. Kmetje sklicateljem sestanka niso bili pripravljeni niti prisluhniti. Zanimali so jih le davki in fevdalne obveznosti.[168]

Ob omembi ponesrečenega zborovanja v Poljčanah smo dolžni nekoliko obširneje spregovoriti o odnosu med kmečkim in nacionalnim gibanjem v letu 1848, čeprav smo se ga že na več mestih dotaknili. Svojevrstno nasilje nad preteklostjo bi bila namreč trditev, da je bilo za večino tedanjih Slovencev osrednje nacionalno vprašanje. Večina prebivalstva je bila kmečka. Marčni dogodki na Dunaju so jim najavili konec večstoletnega fevdalnega obdobja. Zato se je že od prvega dne pri večini kmetov zastavljalo vprašanje, kdaj in na kakšen način bodo fevdalne obveznosti odpravljene. Sprva so revolucijo razumeli,

[166] Pismo Krefta Muršcu 27. 5. 1848. Fran Ilešič, Korespondenca... Zbornik 7, str. 60.
[167] Pismo Cafa Muršcu 27. 5. 1848. Prav tam, str. 25–27.
[168] Pismo Cafa Muršcu 17. 8. Prav tam, str. 28–29.

da je vsega starega konec, da fevdalnih obveznosti ni potrebno več izpolnjevati. Njihovo razpoloženje je zelo duhovito izrazil pesnik Jožef Hašnik v pesmi Svobodni Lenart, ki je bila objavljena v Novicah 26. aprila skupaj s Prešernovo Zdravljico.

Hajsa, juhe! zdaj Lenart le
Od zjutrej do večera uka,
Ne ve kak staviti klobuka-
Prisvitala svobodnost je!
Jo počastit' se če napiti
De sam domu ne more priti.
Pa kaj mu mar? - Saj prost je zdaj!

Brez dela - Lenart misli - bo
Ko limbar tudi on oblečen,
in kakor ptiček lahko osrečen.-
Drugač prikazni pričajo:
On stregan je, ko sploh lenuhi,
In lakot kruli po trebuhi.
Pa kaj mu mar? - Saj prost je zdaj!

Zdaj desetina - stari davk -
In preč bo tlaka ino kazen.
Pa tudi žep je Lentov prazen.
Gotov je skušnje resni navk:
»Lenoba da dobička malo,«
»Le dolgov več se bo nabralo.«
Pa kaj mu mar? - Saj prost je zdaj!

Vse javno posihmal bo smel
Od slehernega govoriti,
Slabosti bližnjiga odkriti;
Alj slabo se je Lenart vjel.-
Ker brez nehaja jezik brusi
Klobas si vročih herbet skusi.
Pa kaj mu mar? - Saj prost je zdaj!

Zdaj vino, sol in tud duhan
In vsaka reč bo v taki ceni,
De nič nam kupa več ne greni.
Alj Lenart plačat nič ni v stan'.
Pa bobni dolgi se glasijo,
In od posestva ga podijo.
Pa kaj mu mar? - Saj prost je zdaj!

Še clo gosposke neče več,
In tud duhovšne ne imeti,
De bo svobodnost le na sveti.
Na nazadnje Lenart sam je preč.
Napuh do pekla se poniža
In jok je terme tužna viža.
Kaj ima zato, de prost je bil?!

V tej kratki, bolj pikri kot žaljivi sliki miselnega sveta precejšnjega dela naših kmetov leta 1848 je namreč veliko zrnja. Prav neverjetno je, koliko nerazsodnosti in naivnosti sprožijo prelomni trenutki v zgodovini v glavah množic. Iz takega razmišljanja so izšli tudi nekateri kmečki nemiri, značilni za drugo polovico marca in velik del aprila.[169] Napad na ižanski grad 21. marca, ki je odmeval po celi takratni državi, je bil najbolj znamenit dogodek tega obdobja. Povzročena je bila precejšnja škoda, še nekajkrat več pa je povzročil strahu in z njim povezanih stroškov. Zaščitne vojaške posadke, za katere so prosili mnogi graščaki, je bilo treba hraniti in plačevati, denarja pa je vedno primanjkovalo. Pozneje so se začeli kmetje umirjati, njihova pozornost do dogajanja in razburljivost pa se nista manjšali. Še naprej niso izpolnjevali fevdalnih obveznosti, tudi nižje državne oblasti, okrajne gosposke in duhovščino so v veliki meri ignorirali. Na Dunaj so pošiljali svoje delegacije, ki naj bi tam poizvedele, kaj se dejansko dogaja, ali jim domači birokrati zanje ugodnih novic mogoče ne prikrivajo. Nekateri so te delegacije opremili tudi s prošnjami, ki naj bi od cesarja dosegle hitro rešitev. Nič nenavadnega torej, če so med kmeti množično krožile zgodbe o uspešnih kmečkih obiskih pri vladarju. Nekateri, ki jim sleparstvo ni bilo tuje, so to znali tudi s pridom izrabiti. Krožili so po vaseh in kmetom razlagali o svojih obiskih pri dobrotljivem cesarju Ferdinandu. Ta naj bi kmete odvezal že vseh spon, vendar to nižje oblasti prikrivajo. Ker so jim bile take vesti zelo pogodu, so njihove prinašalce dobro pogostili. Kmetje so se upirali tudi plačevanju mitnin, trošarin in zlasti različnih pristojbin. Zelo pozorno so pazili na svoje služnostne pravice na graščinski zemlji, zlasti v gozdovih. Marsikje so na svojo roko začeli služnostne gozdove izsekavati, saj so se bali, da bodo po dokončni odpravi fevdalizma postali graščinski. Zemljiškim gospodom in različnim zakupnikom so tudi pogosto kratili lovske in ribolovne pravice. V ves ta družbeni nemir, in marsikje tudi nered, je bila sredi maja poslana peticija za Združeno Slovenijo. Zato je bilo zelo pomembno, kot smo že omenili, kdo je kmetom prinesel

[169] Bogo Grafenauer, Slovenski kmet in leto 1848. Zgodovinski časopis 2-3, 1948-1949, str. 7-68.

peticijo in na kakšen način jim jo je predstavil. Želja po novicah je bila neizmerna. Še posebno na Kranjskem, kjer patenta o odpravi fevdalizma konec leta 1848, ki so ga sosednje dežele že imele, ni in ni bilo. Nič nenavadnega torej, če so imeli revnega študenta Jožefa Jermana v Šentjerneju za cesarskega komisarja.

Socialne in politične razmere so bile še posebno napete na vzhodnem Dolenjskem in jugovzhodnem robu Štajerske, skratka na obeh bregovih Save, preden ta zapusti slovensko ozemlje. Tu je na desni strani reke v preteklih letih kmete precej izžemal grof Anton Aleksander Auersperg - Anastasius Grün, ki je reševal zadolženo gospostvo, na levem pa je konflikte povzročal brežiški graščinski oskrbnik. Obe gosposki je morala spomladi ščititi celo vojska. Štajerska je cesarjev patent o koncu podložniških obveznosti konec tekočega leta dobila že 11. aprila, kranjskega ni in ni bilo, čeprav je bil tu, zlasti na Dolenjskem, fevdalizem najtrši. V vse te socialno in politično zelo zapletene razmere je vnesla dodatno zmedo vest, da bodo frankfurtske volitve, da se bo Avstrija združila oziroma podredila Nemčiji. Vestem o negotovi prihodnosti cesarstva so se pridružile še vesti o dogajanju na Hrvaškem, kjer je bil fevdalizem 25. aprila ukinjen na veliko bolj ugoden način kot drugod, brez odškodnine. Tam so bile tudi nižje cene soli, tobaka - za oboje je bil denar nujno potreben in ni sosedska pomoč nič pomagala -, tudi nacionalnega zatiranja ni bilo. Če k temu dodamo še ideje ilirizma in vesti o širjenju različnih peticij, ki prinašajo krajevne ugodnosti, lahko razumemo, kako je v tem prostoru prišlo do svojevrstnega kmečkega peticijskega gibanja, ki je zavzelo razmeroma velik obseg in omejilo peticijo za zedinjeno Slovenijo, čeprav akciji nista povsem sočasni.

Kmečke peticije z obeh bregov Save ob slovensko-hrvaški meji naj bi po mnenju hrvaškega zgodovinarja Petra Korunića izražale željo po tesnejši zvezi s Hrvati. Poslane so bile namreč v Zagreb hrvaškemu banu Jelačiću. Zato jih skrajšano imenujemo tudi hrvaške peticije. Vseh je 16, vse so rokopisne in se danes nahajajo v Zagrebu.[170] Nastale so med 2. majem in 6. junijem 1848. Kar sedem ni datiranih, so pa vsebinsko in oblikovno podobne ali enake ostalim, ni razlogov, da ne bi vse vtaknili v isti časovni okvir in jih obravnavali enotno. Ohranjene in razvrščene so po naslednjem vrstnem redu in krajih: Mostec (6. maj), Kapela in Jereslavc (2. maj), Cundrovec in Črnc (7. maj), Veliki Obrež in Gaberje (7. maj), Sela in Gaberje (7. maj), Rigonce, Bušeča vas, Dobrava in Sv. Križ (6. junij), Mihalovec in Bukošek (7. maj), Anže, Dovsko, Anovec, Brod in Veliko Mraševo (4. junij), Gazice, Pristava, Sevnica (4. junij). Kot je razvidno iz podpisnih krajev, območje ni-

[170] Nacionalna sveučilišna biblioteka. Zapuščina Ljudevita Gaja. R 3 987.

ti ni tako majhno. Po mnenju hrvaškega zgodovinarja, ki se je doslej z njimi največ ukvarjal, Petra Korunića,[171] pred njim je pisal o njih Fran Ilešič, naj bi sodile v širši sklop hrvaško-slovenskih odnosov. Na njihov nastanek naj bi vplivale hrvaške razmere, kjer je bil socialni položaj kmetov ugodnejši in tudi gospodarske in družbene razmere naj bi bile boljše kot na slovenski strani, v idejnem pogledu naj bi vplival tudi ilirizem. Natančno branje vsebine, pisane so v slovenskem in nemškem jeziku, v obeh so dokaj nejasni in težko razumljivi deli besedil, kot tudi njihova zunanja podoba, ne dopuščajo njihove uvrstitve v peticijsko gibanje, povezano z nacionalnim za Združeno Slovenijo. Slednje je bilo vodeno izrazito intelektualno, na njegovem čelu je cvet slovenske inteligence. »Hrvaške peticije« so plod agrarnega okolja. Izjave so pisane v jeziku, ki ne skriva težav pri oblikovanju jasnih zamisli in pismenem izražanju. Sorodstvo s slovenskim nacionalnim gibanjem obstaja le v protifrankfurtski naravnanosti, ki je izredno izpostavljena, sicer pa zvez ni in niso niti verjetne. Še več. Peticijsko gibanje za Združeno Slovenijo in »hrvaške peticije« se medsebojno izključujejo. Med podpisniki »hrvaških« ni duhovnikov, ki so bili vsaj v videmski dekaniji narodno zelo zavedni in so se skoraj korporativno vključili v slovensko peticijsko gibanje. Pobiranje podpisov za zedinjeno Slovenijo se konča na Dolenjskem tam, kjer se začnejo hrvaške. Očitno so si konkurenčne. Da gibanje, ki stoji za »hrvaškimi peticijami«, nima povezav s slovenskim narodnim, pove tudi dejstvo, da se je dr. Štefan Kočevar kot poslanec graške Slovenije udeležil junijskega zasedanja hrvaškega sabora v Zagrebu, vendar ni poročil o kakršnihkoli kmečkih akcijah v smislu zbliževanja s Hrvati. Tega on gotovo ne bi prezrl.[172] Takrat so se tako na hrvaški kot na slovenski strani pojavljale ideje, da bi Hrvatje izpod Madžarov prišli pod Dunaj in bi vse to prerivanje in peticioniranje v obmejnem območju veljalo presojati dodatno še pod tem vidikom. Tudi z označbo, da so »hrvaške« plod izrazito agrarnega gibanja, ne gre pretiravati, saj bi v tem primeru moral biti na njih tudi podpis Jurija Gajerja, nespornega vodje kmetov na vzhodnem Dolenjskem, katerega ugled je bil prav maja in junija, ko je bil celo izvoljen v dunajski parlament, najvišji. Nikakršno prenečenje ne bi bilo, če bodo kdaj naknadno najdeni dokumenti pokazali, da so te peticije nastale pod neposrednim hrvaškim vplivom, 5. junija je bil sklican hrvatski sabor, nanj so bili vabljeni tudi Slovenci, in da je nekdo izrabil zmedo ob frankfurstkih volitvah in antifevdalno razpoloženje kmetov. Zgoraj opisano gibanje po doslej znanih virih že takrat ni vzbudilo večje pozornosti. Celjski časopis Cillier Wochenblatt je 31. maja poročal iz »najboljših virov«, da popolna ukinitev fevdalnih

[171] Petar Korunić, Prilog poznavanju hrvatsko-slovenskih političkih odnosa 1848. Histrorijski zbornik 31-32, Zagreb 1978-79, str. 165-194.
[172] Stane Granda, Graška Slovenija v letu 1848/1849. Zgodovinski časopis 18, 1974, str. 67-68.

Kaj bodemo Slovénci Cesarja prosili?

1. Da politiško razkrojeni narod Slovéncov na Kranjskim, Štajerskim, Primorskim in Koroškim kakor eden narod, se tudi v eno kraljestvo z imenam Slovenija sklene, in da ima za-se svoj zbor.

Čimu je nek tega potréba, sliším nektere vprašati, ka'or je bilo tako dolgo, tako nej bode še prihodno. Kaj bi nam to pomagalo?

Naš milostljivi Cesar nam je „ustavo" dovolil. Alj véste, kaj je ustava? Ustava je taka deržavna napravà, da ne more več sam Cesar alj pa njegovi veliki dvorni služabniki postave dajati alj pa davke nakladati; ampak ljudstvo, to je vsi prebivavci dežele, tudi mestnjani in kmetje izvolijo izmed sebe pametne moše, tim vse povedo, kaj žele, in taki možje se imenujejo poslanci ali poročniki. Brez njih pervoljenja se ne smějo postave dajati in davki nakladati. Oni imajo pravico v imenu céle dežele tirjati, kar oni in ljudstvo za potrébno in koristno spoznajo.

Ustava tedaj z seboj prinese, da se pametni možje od ljudstva izvoljeni z vsih krajev zbero in prevdarijo, kako bi se to napravilo, kar je jih deželi potrébno. Postavimo, da bi se ti poročniki iz Avstrijanskiga, Štajerskiga, Kranjskiga, Primorskiga in Koroškiga na Dunaju zbrali. Vsi véste, da je Avstrijansko, zgorno Štajersko in Graška okolija, kakor tudi več Koroškiga, némška dežela, in de bodo poročniki alj poslanci Némcov iskreno govorili za to, kar bode Némcam potrêba. Ko bi tu hotli tedaj alj Krajnci, alj Štajerci, alj Primorci i. t. d. kaj takiga imêti, kar bi za njih deželo koristno in potrébno bilo, bi Némci, zna biti že z nevošljivosti, veliko več pa ko bi kaj njih koristi nasprot bilo, tako dolgo vpili, da bi malo Krajncov, Štajercov i. t. d. preupili, ker Némcov bode večji število. Per takih zborih se pa to stori, za kar jih več govori in v kar jih več dovoli. Vbogi Slovénci bi mogli tedaj, če ne bodo vkup deržali, zopet škodo terpéti. Zato je prav potrébno, da vsi Slovénci iz Štajerskiga, Krajnskiga, Primorskiga in Koroškiga vkup deržé: le ako se bode to storilo, bodemo mogli resnično za korist svoje domovine skerbéti.

Pojmo dalje! Če bi se poročniki alj poslanci vseh gori imenovanih dežela na Dunaju zbrali, se bode némški govorilo. Dobro véste, da je med Slovéncam veliko pametnih kmetov, kteri prav dobro vedo, kaj je kmetam potrêba: v te imajo sosedje in drugi zaupanje, in bi jih radi za svoje poslance izvolili, alj ker ti neznajo némški govoriti, morajo druge izvoliti, kterim ne zaupajo toljko, od kterih zna biti ne mislijo brez vzroka, de bodo le malo za-nje potegnili. — Ako se pa vsi Slovénci sklenemo, bi se dalo narediti in se bode naredilo, da bi se vsi poročniki Slovénskih dežela v Ljubljani zbrali, in se po Slovénski pomenili. Tako bi tudi umni kmet lahko sam svoje misli povedal, bi lahko sam slišal, kako se za njegove réči govori in sodi. —

Alj bi to ne bilo lepo? Sklenimo se tedaj, de bode naša besêda ne samo doma, ampak tudi drugim narodam veljala.

2. Da ima Slovénski jezik v tem Slovenskim Kraljestvu popolnama tiste pravice, ktere ima némški jezik v némških, in laški v laških deželah; da tedaj Slovénski jezik v šole in v kanclije vpeljemo, kadar hočemo, in kakor hočemo.

Vprašali bodete: Čimu je pa tréba v šolah in v kancljah našiga Slovénskiga jezika?

Glejte! velikrat imate z gosposko opraviti. Némških postav, némškiga jezika in pisanja ne razumite, zdaj pridete v kancljo: pisarji alj uredniki vas po neznanih postavah sodijo, se od vaših réči pogovarjajo, vi kar besédice ne razumite. Zdaj morate kakšno pisanje podpisati alj podkrižati, ne véste, kaj je, in se bojite, da ne bi svoje škode podkrižali. Marsikterimu se je že škoda velika škoda napravila, ker ni vedil, kaj je podkrižal, ker ni némških pisarjev alj urednikov, alj pa ker ti niso njega zastopili. Vi niste krivi, da ne znate némški: pisar bi mogel znati Slovenski, ta je kriv; kdo pa škodo terpi? vbogi kmet.

Ko bi se pa v kancljah vse Slovénski pisalo in govorilo, bi vse lahko razuméli, kaj se déla in kako se déla. V pol léta se vsaki nauči Slovénski brati v Slovénski šoli. Oj, kako bi bilo veselo, ko bi kmetje sami lahko svoje pisma brali; preden bi kaj podkrižali, bi se prepričali, kaj podkrižajo, marsikaka pravda bi ne vstala, nihče ne bi jih mogel prekaniti. Postave bi brali, jih vedili, in se po njih ravnali, ko bi bile postave Slovénske. Zdaj pak so postave Némške, kmetje jih ne poznajo, in ne morejo poznati, vunder so po njih sojeni in kaznovani (strafani). — Tedaj moramo imêti v kancljah in v šolah svoj materni Slovénski jezik, kaj ne?

Spomnite se, kako vas včasi, ko v kako kancljo pridete, Némški pisar po némški zarentači! Alj so kmetje zavoljo pisarja, alj je pisar zavoljo kmetov? Kmet z trudam in z potam obraza zemljo obdeljuje, on vsim ljudem kruh pridéla, on Cesarju davke plačuje, od njega in zavoljo njega tudi pisar živi, in tak človek, ki od vas živi, vas rentači? — Slovénski mladenči svoje kmete, med kterimi so večji dêl tudi jih starši, spočtujejo in ljubijo, alj ti vbogi mladenči morajo po svétu kruha iskati, ptujic se pa v njih domovini masti; Slovénci po kancljah bi se po Slovenski z kmetam kot brat z bratam, kot prijatel z prijatlam pogovorili.

Dunajski Slovenci posnemajo Matijo Majarja.

8. Mi čisto Slovénski narod pri nemškimu zboru nočemo biti naménstvani; le tiste postave nas bodo vezale, ktere bode naš milostljivi Cesar z našimi poročniki nam dal; ker smo prepričani, de Nemcov namen je, Avstrijo razkrušiti, mi pak hočemo Avstrije obstoj do zadnje srage kervi varvati.

Gotovo ne veste, kaj je Němcam na misel padlo? Začeli so blesti, in se zdaj prav hudo zato pogajajo, da bi vse němske deržave, kterih je 38, in kterih ima vsaka svojiga kralja alj vojvoda, eniga cesarja izvolile, kteri se bode němski cesar imenoval; pod tega cesarja hočejo Němci, to je tisti Němci, ki niso pod našim Cesarjem, tudi Avstrijanske dežele vkloniti. Že dalj časa se prepirajo, koga in kako bi izvolili. Veliko se jih k Prusovskimu kralju obrača. Alj bi ne bilo gerdo, ako bi mi pustili, da bi bil naš Cesar zunajnimu ptujimu cesarju podložen. Nikdar se to ne smé zgoditi, mi hočemo z drugimi narodi našiga cesarstva Cesarja Ferdinanda, kteri nam je skoz dar ustave toljko dobriga storil, serčno braniti, mi bodemo verli in serčni Avstrijanci, alj Němci ne bodemo! Němci hočejo, da bi mi svoje poročnike alj poslance v Frankfurt, to je dalje od Dunaja, kot je od Slovenskiga na Dunaj, poslali. Alj bi bilo pametno, da bi si iz tega ptujiga mésta pustili postave vailiti? Postavim, ko bi kdo od naših kmetov na Špansko prišel, in bi hotel tam kmete učiti, kako imajo zemljo obdelovati, sejati i. t. d. alj bi se mu ne smejali po pravici Španski kmetje, da jih hoče tak človek učiti, ki ne vé, kako se per njih orje, séje, zemlja obdeluje i. t. d. Glejte, dragi Slovénci, ravno taka bi bila, ko bi Němci z tako daljnih krajev, Němci, kterih učeni možje, in še téh le nekteri, nas po imenu komaj poznajo, nam hotli postave dajati. Kdo bolj vé, kaj je Slovéncam potréba, alj oni, alj ptuji ludje, ki še niso nikoli Slovénca vidili.

Zna biti, de si mislite: Ko bi pa našiga Cesarja za němškiga cesarja izvolili, bi pa lepo bilo! Kaj pa de, to bi bila za Slovénce ravno taka nesreča. Cesar je po ustavi zavezan to storiti, za kar jih več govori, in v kar jih več dovoli. Němci bi vkup deržali, in Němških poročnikov bi bilo kakšnih 500 alj pa več, Slovénskih pa kakšnih 30, kaj bi ti proti toljkim zamogli? Zopet bi v šole in kanclije němški jezik urinili, in z časam Slovénce tako zatirali, da bi še jih jezik zgubili. Naj boljši je tedaj, mi se deržimo le svojiga Cesarja, druge pa pošlimo rake žvižgat, če ne bodemo skodo terpéli in nesrečni. Němci bi nas prihodnič, kakor so nas do zdaj zatirali; **zatorej nočemo nikakor biti pri němški zvezi.**

Vse to bi bilo prav in lepo, bodete rekli, **alj imamo pa pravico, vse to tirjati?** Kar pervo zadene, da bi se vsi Slovénci sklenili, vsak previdi, da bi bolj močni bili, toljko bolj bi Cesarju v moči služili; sej le eniga podložniga ne bi zgubil, ampak v ti edinosti céliga Slovénskiga naroda bi si novo moč pridobil. Eno palco lahko zlomite, vzemite jih pa pet alj več vkupej, jih nihče ne bode zamogel zlomiti. Tako je tudi z Krajnci, Štajerci i. t. d. posamezno se lahko premagajo, sklenjeni pa bi bili močni, toljko bolj bi tudi sebe branili; ker more vsaka dežela tudi za se skerbéti; protivnikam bi zobe kazali. V to zjedinjenje bi Cesar dovolil, če bi ga vsi Slovénci prosili. Pri ti priložnosti vam moramo povédati, da je naš Cesar tako dobriga serca, da si ne moremo boljšiga vošiti. Ko je slišal, da so na Dunaju nekoj ljudi vatrélili, se je zjokal, in po tem nekaj malopridnih svétovavcov spodil. Cesar nam dobro hoče, njemu zaupajmo!

Alj imamo pravico svoj jezik v šole in v kanclije upeljati?

Le mislimo si, kaj bi Němci rekli, ko bi jim kdo zapovédal, v našim jeziku pisati in govoriti; joj, kako bi upili, se rotili in preklinjali! Mi imamo pravico, Bog sam, kteri nam je jezik dal, nam je dal to pravico. Mi govorimo in pišimo po svojim, Němci nej pa govore in pišejo po němški, Lahi po laški i. t. d. Mi ljubimo svoj jezik, kakor ljubimo svoje starše, od kterih smo se ga učili govoriti.

Alj imamo pravico tirjati, da ne pridemo k němški vezi?

Vsaki ima pravico za-se skerbéti, torej tudi mi. Povédal sim vam že, de po ustavi le Cesar in naši poročniki zamorejo postave dajati. Glejte, Němci, kteri so nas še tako dolgo zatirali, nas hočejo zopet, meni nič tebi nič, brez da bi nas vprašali, k ti němški vezi pritisniti. Mi pa imamo pravico reči: To se bode le zgodilo, ako mi hočemo, mi pa nočemo, torej ne bode nič. Mi se bodemo že sami z svojim Cesarjem in z svojimi poročniki gospodarili, kaj potrebujemo ptujih gospodarjev, kteri bi z zvijačami tako gospodarili, da bi nam še to vzeli, kar imamo. Če se Němci Rusa in Francozov boje, naj se z nami tako skleneju, da bodemo eden drugimu pomagali; več nam pa ni potréba.

Odkritoserčno smo vam vse povédali, dragi Slovénci, kar je za našo domovino koristno in potrébno; pa ne smête misliti, da vas šuntamo, to se mora vse v miru zgoditi, mirna pot je za te reči naj bolj gotova pot.

Da mi le za vas skerbimo, lahko previdite, ker mi nimamo nobeniga dobička, mi le krajcerja od vas ne tirjamo. Varjiti se takih ljudi, ko vam veliko besedijo, kterih besed je pa konec: Dajte! Varjite se pa tudi šuntarjev, ti znajo obétati, alj ne derže pa nič. Zanesite se na nas, mi vas serčno ljubimo, sej smo vsi Slovénci in bratje med seboj. Vprašajte duhovne in druge pametne ljudi, in rekli bodete: Te nam resnično dobro hočejo, dajmo jih vbogati.

Kdor je pri volji, naj te prošnje, ktere so ob kratkim posebej zapisane, podpiše alj podkriža; te prošnje bodete že na eno alj drugo vižo v roke dobili, in v Slovénskim jeziku brali. Kaj se ima dalje zgoditi, bodete zvedili.

Slovénski odbor na Dunaju 1848.

Jermenska tiskarna.

obveznosti na Hrvaškem, medtem ko glede odškodnine na Štajerskem ni natančneje določeno, vzbuja nemir pri obmejnem prebivalstvu. Izrabil naj bi ga zagrebški visoki sodni uradnik Bonamitza, ki naj bi na nekem ljudskem zborovanju, očitno na Hrvaškem, navzočim Štajercem obljubljal prizadevati se za združitev obmejnih predelov slovenske Štajerske s Hrvaško. Ta jih bo osvobodila direktnih in indirektnih davkov, postali naj bi popolnoma svobodni. Zato so šli po slovenskih krajih poslanci, ki so jih k temu nagovarjali. 22. maja naj bi prišlo v hrvaškem obmejnem kraju Vrbovec do zborovanja. Pod Bonamitzovim vodstvom naj bi predrli mejo, razrušili carinske urade v Dobovi, pregnali uslužbence in v dobovski cerkvi blagoslovili zastavo, nakar naj bi šli naprej po deželi. Oblast je to pravočasno zvedela in 22. maja poslala v Dobovo 120 finančnih stražnikov in 60 vojakov. Ti so kljub hudemu dežju zbranim ljudem iz okrajev Brežice, Rajhenburg, Sevnica, Pišece, Podsreda, Bizeljsko in celo Kozje načrte preprečili. O slovensko-hrvaških stikih je bil konec maja obveščen tudi tajnik graške Slovenije dr. Muršec v Gradcu. Ignacij Orožen mu je v pismu iz Celja povedal, da se namerava deputacija kmetov iz okrajev Brežice, Rajhenburg in Sevnica sestati v Dobovi z obmejnimi Hrvati in razpravljati o združitvi in ukinitvi carinske meje.[173] Bleiweisove Novice so dogajanje ob slovensko-hrvaški meji omenile le mimogrede. Iz časopisja so pobrali vest, naj bi prišla v hrvaški sabor kranjska delegacija z več kot 1000 podpisi. Želeli naj bi se združiti s Hrvati. Sodijo, da gre za lokalno akcijo obmejnega prebivalstva.[174] Pred tem je poročal o tamkajšnjem dogajanju tudi Laibacher Zeitung in sicer v istem članku, v katerem je povzemal pisanje dunajskega časopisa Allgemeine österreichische Zeitung o obisku Dunajske Slovenije v Celju. Iz časopisnega poročila izhaja, naj bi obmejni okraji zaprosili za vojaško pomoč, ker jim grozi vpad ilirske stranke s Hrvaške. Okoli sto ljudi naj bi prišlo tudi v brežiški okrajni urad in zhtevalo dovoljenje za izselitev na Hrvaško, kjer ni tlake, desetine in trošarin, kjer stane tobak le krajcar.[175] Gornje vesti so zelo dragocene, ker nam poročajo mogoče ne toliko o dejanskem vrenju med prebivalstvom ob delu slovensko-hrvaške meje, ampak bolj o vtisu, ki ga je imelo na del našega prebivalstva. Kljub sklicevanju časopisov na zanesljive vire poročilom v vseh podrobnostih ne gre verjeti, saj zlasti ko govorijo o ciljih kmečkega gibanja in številu udeležencev, kažejo značilne znake pretiravanj. Da pa se je tam dejansko nekaj nenavadnega dogajalo in da je prišlo tam za takratne čase do precejšnje koncentracije vojske, pa vemo tudi iz poročil novomeške kresije.

[173] Orožen - Muršcu 24. 5. 1848. Fran Ilešič, Korespondenca... Zbornik 7, str. 67-68.
[174] Novice. Novice, 21. 6. 1848.
[175] Steiermark. Laibacher Zeitung, 18. 5. 1848.

»Hrvaške peticije« lahko razdelimo v dve oziroma tri skupine. Prvo predstavljajo štajerske od prve do vključno šeste ter od devete do dvanajste, drugo dolenjske, sedma in osma ter od trinajste do petnajste in zadnjo sevniška, ki pa kaže več sorodstva z dolenjskimi. V prvi skupini je le druga nemška. Nastale so med 2. in 7. majem. Med slovenskimi besedili, izbire jezika ne gre podcenjevati, so zelo majhne razlike. Pisali so jih vsaj trije ljudje. Po obsegu so glede na število podpisov, to niha med 27 in 207, različne. Naslovnik ni naveden. Na vrhu prvega lista je kratko besedilo, ki je v nemški varianti naslovljeno kot želja.[176] V njej spodaj podpisani najprej izražajo željo, da ne želijo biti priključeni Nemški zvezi, da kot Slovani in sosedje Kranjske in Hrvaške, bratje, ki imajo enako materinščino in živijo skupaj, želijo tudi v prihodnje, kot od nekdaj, vedno ostati pri Slovanski zvezi ali njeni naciji. Obljubljajo zvestobo cesarju Ferdinandu do smrti in obljubljajo, da bodo mirno pričakali novo zakonodajo. Kot vidimo, je smisel besedila težko razumljiv. Novi časi in novo izrazoslovje so zelo vplivali nanj. Bistvo njegovega sporočila je, da ne želijo teritorialno političnih sprememb, da naj ostane pri dotedanji ureditvi in da ne pristanejo na nemško zvezo. Čelnemu besedilu sledijo navedba kraja in datuma ter podpisi. Večina je nepismenih, zato so podkrižani. Podpisovalci uporabljajo gotico, bohoričico in tudi gajico in so marsikdaj navedeni. Ker je med podpisanimi nekaj žensk, je bil kriterij za izbor podpisnikov očitno »kmečki gospodarji«. Obseg podpisovanja posameznega dokumenta je različen: od občine do posamezne vasi. Glede na dejstvo, da so marsikje pri podpisanih ali podkrižanih navedene hišne številke, vemo, da niso podpisali vsi kmetje.

Pet »Dolenjskih hrvaških peticij« je nastalo med 4. in 6. junijem. Vse so pisane v nemškem jeziku. Pisala sta jih vsaj dva. Že po zunanjem videzu se ločijo od štajerskih. Štiri so urejene enako, ena nekoliko drugače, po smislu so si sorodne. Tudi te niso na nikogar naslovljene, ampak so pooblastila za prinesitelja, ki naj bi s hrvaškim banom Jelačićem ustno razpravljal o njihovih stiskah, potrebah in možnih izhodih iz težav. Ker besedila niso povsem identična, temveč so med njimi razlike,[177] bi bila skupna vsebina naslednja: podpisani prosijo bana pomoči pri odpravi njihovih fevdalnih obveznosti, da bi bilo tako kot na Hrvaškem, in pri zmanjšanju državnih davkov oziroma zemljarine, s katero so zadnja leta preobremenjeni. Svojemu dosedanjemu vladarju bodo vedno zvesti, raje pa bi bili s Hrvati kot pa z Nemci v Združeni Nemčiji. Zavračajo idejo Združene Nemčije, ki bi vključevala tudi Avstrijo, vsaj nekateri bi šli tudi pod Hrvaško, vsi pa bi radi živeli v socialnem pogledu tako kot tamkajšnji kmetje. Besedilo je de-

[176] Wunscherklärung.
[177] Vse so objavljene v Stane Granda, Dolenjska v revolucionarnem letu 1848/49, str. 288–296. Podpisalo jih je 743 in ne 653 mož, kot je napačno navedeno v knjigi na str. 296.

jansko izraz hude stiske, ki so jo doživljali tukajšnji ljudje, ki so kot neznosno breme občutili fevdalne dajatve, kot zelo težke pa tudi državne davke - zlasti zemljiškega. Vpliva tukajšnjih potomcev Uskokov pri »prohrvaških« idejah ne moremo oceniti. Podpisovali niso samo gospodarji, ampak očitno moški člani (polnoletni?) družine.

Tudi sevniška peticija je pisana v nemškem jeziku. Napisana je 4. junija, pisec je naveden. Označena je kot najponižnejša prošnja in pooblastilo, ki ga dajejo podpisani navedenima prinašalcema. Govorila bosta o pravični stvari, pripravljena sta z banom skleniti zvezo, kakršna mu bo všeč. Kraljevsko veličanstvo, mišljen je hrvaški ban, prosijo, naj jih že enkrat reši te sužnosti. Sevniška »hrvaška peticija« ne omenja nemške zveze, pripravljena je na neko, natančneje nedoločeno zvezo s Hrvati. Nastala je mesec pozneje kot ostale štajerske. Je izraz kmečkega radikalizma, ki je prišel tukaj do izraza tako pri volitvah v frankfurtski[178] kot dunajski parlament.[179]

Delegacija štajerskih kmetov je bila v Zagrebu 6. junija, kranjska dva dni kasneje.[180] Obe sta bili lepo sprejeti, dokumenti pa so romali v arhiv. O podobnem gibanju v Beli krajini, razen namigov, ni podatkov.

Pri »hrvaških« peticijah, ki so izraz kmečkega radikalizma in njihovega dojemanja političnega razvoja, smo se morali zadržati, ker so bile določena ovira peticijskemu gibanju za Združeno Slovenijo. Peticije dunajske Slovenije, ki so jih podpisovali v tem območju slovenske Štajerske, so elitistične, skoraj brez kmetov, kar kaže na precejšnja družbena nasprotja in nemir, ki je zajel podeželje. Glede na število podpisnikov vseh 16 »hrvaških« peticij, vseh je 2020, tukajšnjega kmečkega gibanja ne le nismo mogli prezreti, ampak smo ga morali še posebno izpostaviti kot eno samosvojih oblik kmečkega radikalizma. Slednji se je kazal tudi drugod na Kranjskem, zelo odmevno ob volitvah konec aprila in v začetku maja v frankfurtski parlament, zlasti pa junija, ko so volili v dunajskega. Ne nacionalno gibanje, ne mesta niso mogli vsiliti agrarnemu okolju svojih kandidatov. Tako so na primer izvolili v Celju Matijo Zupanca iz Blagovne, v Novem mestu kmeta Matevža Grašiča iz Mirne Peči, na Mirni že večkrat omenjenega kmeta in kramarja Jurija Gajerja, v Kamniku kmeta Valentina Štercina ... Tudi Mihael Ambrož, ki je bil izvoljen v treh volilnih okrajih in nazadnje prevzel radovljiškega, je bil kmečki kandidat, čeprav hkrati tudi velik zagovornik slovenskega narodnega programa. Izjeme so dr. Fran Miklošič, ki

[178] Vasilij Melik, Frankfurtske volitve 1848 na Slovenskem zgodovinski časopis 2-3, 1948-1949, str. 69-134.
[179] Ljuba A. Velidova, Volitve v avstrijski državni zbor v slovenskih deželah v letu 1848. Zgodovinski časopis 40, 1986, str. 431-439.
[180] Laibacher Zeitung, 15. 6. 1848, Croatien, poroča o prihodu kranjske (slovenske) deputacije v Zagreb, ki je 6. junija prinesla peticije za združitev s Hrvaško, podkrepljene z več tisoč podpisi.

je bil izvoljen v Lenartu, dr. Josip Krajnc v Slovenj Gradcu in Andrej Dominkuš na Ptuju. Za vsemi temi poslanci slovenske Štajerske je stala graška Slovenija.

Na težave pa slovensko narodno gibanje 1848. leta ni naletelo le na podeželju, ampak tudi v mestih. Zbiralce podpisov je dokaj prizadelo dejstvo, da so se v mnogih mestih tudi slovenski meščani obrnili proti narodnemu gibanju. Zdi se, da na to ni vplivala le šibka nacionalna zavest, ampak tudi svojevrstna politična moda, ki jo je narekoval nemški liberalni nacionalizem. Že večkrat citirani celjski opat Matija Vodušek je že konec aprila ugotavljal, da so v Celju pronemško orientirani meščani prevladali: »... v Celju pak so nas čisto poderli, prevrešali ino premagali ...«[181] Nekaj podobnega je zapisal tudi tamkajšnji poročevalec J. Š. Novicam: »Tudi v Celju se verli rodoljubi za drago mater Slovenijo potegujejo; pa nas ni veliko, večidel jih je, ki po nemško vpijejo, čeravno ne vejo zakaj? Vsa čast Nemcam; mi pa smo Slovenci, in Slovencov se hočemo deržati, zatorej podpišemo vse, kar bo slovenski odbor na Dunaji za našo domovino koristniga namenil.-«[182] Zato v Celju verjetno tudi kasneje niso poskušali v večji meri zbirati podpisov med meščani. Ignaciju Orožnu, ki je bil nekako zadolžen za celjsko okrožje, je dr. Štefan Kočevar odkrito svetoval, naj jih pusti pri miru. S čimerkoli so tu Slovenci poizkušali, so naleteli na nasprotovanje, ki se je pogosto obrnilo osebno proti celjskemu opatu. Najbolj protislovensko je bilo prav Društvo za nemško slovensko sporazumevanje. Njegov predsednik dr. Foregger je zahtevo o Sloveniji označil za kačo, ki preži v travi. V tem smislu je nameraval celo izdati okrožnico, vendar naj zanjo med člani ne bi dobil soglasja. [183] O hudih reakcijah meščanov imamo vesti tudi iz Maribora in Ptuja.[184] Tu so bili nekateri tudi sicer naravnost nasilni proti Slovencem, kar se je pokazalo celo v pretepu glede slovenske oziroma nemške zastave. Da so Brežice v tem pogledu nakakšna izjema, gre zahvala verjetno predvsem dejstvu, da so bili tam med zgodnejšimi pri zbiranju podpisov.

Dr. Janez Bleiweis je za ljubljanski »Slovenski zbor«, katerega vodstvo je prevzel 6. junija, zapisal: »... zna biti, dese je nekterim prehitro napovedal ...«[185] Podobno, verjetno tudi zanj, je bilo z idejo Združene Slovenije. Njegova trditev, da je ljubljansko Slovensko društvo imelo v začetku veliko nasprotnikov, tudi iz domačih vrst, da ga je ohranila le »dobra in pravična reč«, je gotovo točna. Vzroke za nasprotovanje in sovraštvo moramo iskati prav v zavzemanju za Združeno Slovenijo.

[181] Pismo Murščcu 29. 4. (ne 3.!) 1848. Fran Ilešič, Korespondenca... Zbornik 6(?), str. 159-60.
[182] Iz Celja. Novice, 24. 5. 1848.
[183] Orožen Murščcu 7. 6. 1848. Fran Ilešič, Korespondenca... Zbornik 7, str. 68-69.
[184] Trstenjak Murščcu 20. 5. 1848. Prav tam, str. 3-4.
[185] Slovensko društvo v Ljubljani. Novice, 21. 5. 1848.

Povsem zadovoljivega odgovora na vprašanje, zakaj so takrat tako reagirali v Ljubljani in na Kranjskem, verjetno ne bomo dobili nikoli. Razplet resnično veličastnega prihoda delegacije Dunajske Slovenije v kranjsko prestolnico je bil nepričakovan, predvsem pa ne v skladu s pričakovanji, grajenimi na pozornosti, ki so jo izkazali dr. Franu Miklošiču. Josip Mal, ki je to vprašanje doslej najbolj podrobno raziskal,[186] navaja, da je gubernij takoj po odhodu predsednika Dunajske Slovenije dosegel, da napovedanih zborovanj oziroma srečanj s kmeti ni bilo. Deželni predsednik Leopold grof Welsersheimb je že v nedeljo, 21. maja naročil podrejenim uradom, naj spremljajo delovanje njenih članov po deželi, kot tudi tistih, ki so pripadali ljubljanskemu Slovenskemu društvu. V treh dneh, kar je bil zelo kratek rok, ki kaže skoraj na paniko, naj bi mu o njih poslali že pismena poročila. Hkrati je tudi opozoril na veljavnost dveh členov kazenskega zakonika, ki sta se nanašala na podpihovalce nemirov. Odmev tega ukaza sta tudi že omenjena članka 24. maja v Novicah, Svaritev in Potrebne besede, ki smo ju omenili v zvezi s prireditvami Dunajske Slovenije in ljubljanskega društva. Na njuno idejno sorodstvo kaže tudi trditev, da je kranjska duhovščina pri peticijskem gibanju na videz pasivna, da pa v resnici veliko pomaga, čeprav brez velikega hrupa.[187] Govori zagovornikov slovenskega narodnega programa so namreč pri nekaterih najvišjih uradnikih v Ljubljani puščali vtis, da bi bilo njegove cilje mogoče doseči po nezakoniti poti. Prepričani smo, da jih sploh niso neposredno poslušali, ampak so govorice dodali lastnemu strahu. 25. maja se je na najvišjega deželnega državnega uradnika, deželnega predsednika Leopolda grofa Welsersheimba, obrnil tudi razširjeni stanovski odbor in ga opozoril na delovanje ljudi, »ki gredo v prekipevajoči vnemi in ljubezni za deželni jezik tu in tam nekoliko predaleč«. Bali so se, kako bodo njihove razlage dojeli kmetje (!), ki so bili že tako razburjeni. V tem niso pretiravali, saj je bil patent, ki so ga dotlej imele že vse sosednje dežele, da bodo konec leta odpravljene fevdalne obveznosti, za Kranjsko izdan na Dunaju šele 23. maja, znan pa v začetku junija. Novice so ga objavile šele 14. junija.[188] Stanovski predstavniki so še posebno želeli, da oblasti ne bi dovolile duhovščini in državnim uradnikom aktivnega sodelovanja s člani in pristaši obeh slovenskih društev. Presenečajo nekateri podpisniki tega poziva. Ne konservativci, kot sta bila njihova voditelja grof Andrej Hohenwart in Friedrich Creizberger vitez Kreizberg, oba visoka gubernijska uradnika, ampak ljudje kot škof Wolf, dr. Bleiweis in celo liberalni podjetnik Fidelis Terpinc, ki je dal ob marčnih vesteh z Dunaja v Lju-

[186] Josip Mal, Ljubljana in leto 1848. Glasnik muzejskega društva za Kranjsko 14, 1933, str. 109–135.
[187] Ein Wort zur Werständigung. Illyrisches Blatt, 3. 6. 1848.
[188] Oznanilo krajnskim kmetam.

bljani natisniti poseben barvni lepak, s katerim je slavil pridobitve revolucije.[189]

Poročila podrejenih oblasti niso ugotovila v dejavnosti pristašev in članov obeh slovenskih društev nič nezakonitega. Žal ni jasno, s čim si je zaslužil aretacijo študent prava Tratnik iz Idrije, sicer tudi član Slovenije.

O tem, kdo je bil nosilec takega nerazumnega ravnanja, ne vemo. Še največ podatkov kaže na takratnega ljubljanskega policijskega ravnatelja dr. Uhrerja. Ta je na eni strani smešil politično dejavnost pristašev zedinjene Slovenije in izničeval odmevnost njihovih prizadevanj, na drugi strani pa poročal o govoricah, da hočejo slovenske dežele združiti s hrvaškimi. Nova enota naj bi imela lastno vlado in njej podrejeno vojsko. Priznavali naj bi avstrijskega cesarja, vendar bi mu plačevali le letni prispevek.[190] Zanimivo je, da je kljub očitni prenapetosti prvi policaj Kranjske le priznal, da tako prevratniške vsebine peticija nima. Čeprav oblast ni našla vzrokov za preganjanje pristašev Združene Slovenije, pa je nezadovoljstvo in sumničenje gojila naprej. Vplivnih prejemnikov poročil in poslušalcev ji ni manjkalo. Značilno je, da so po zadušitvi vstaje v Pragi sredi junija iz Ljubljane vprašali maršala Windischgraetza neposredno, komu pripisuje krivdo zanjo. Odgovor je bil seveda jasen: Slovanom.

Poleg oblasti je bil proti peticijskim točkam tudi precejšen del meščanov. Tudi njih je verjetno strašil neki radikalizem, ki ga danes ne v delovanju dunajskega, ne slovenskega društva ne moremo prepoznati. Tako je neki P. H., ki so ga slovenska jezikovna hotenja tudi sicer strašila, javno spraševal v časniku Illyrisches Blatt, zakaj je tak razkorak v ostrini zahtev med statutom Slovenskega društva in peticijskim točkami ter zakaj opozarjajo le zoper Nemce, ne pa tudi Italijane, ki prav tako ogrožajo slovenske meje.[191] Če se moramo na eni strani čuditi prvemu delu njegovega vprašanja, moramo priznati, da je imel v drugem, zlasti glede Trsta in Istre prav. Peticijske točke so le bile sestavljene na Dunaju in so to morali nadoknaditi primorski Slovenci. To so tudi storili, čeprav v drugačni obliki. Kot primere nasprotovanja ljubljanskih meščanov navaja Mal dogodek v gostilni Pri Zvezdi, ki jo je moral zagovornik slovenskih zahtev Jurij Jenko, znan tudi kot avtor nemško pisane brošure Poziv Slovenca z Dunaja bratom ob Savi, Dravi, Soči in Jadranu, predčasno zapustiti, in neuspeh agitacije v Kranju. Nimamo podatkov, ali je za peticijo vedel in jo celo podpisal takratni najuglednejši Kranjčan dr. France Prešeren. Vemo le, da so ga pristaši Združene Slovenije spoštovali in si ga lastili. Glede na zgoraj navede-

[189] Hochgefühl eines freien Herzens. Laibachs schönster Tag.
[190] Josip Mal, Ljubljana in leto 1848. Str. 119 ss.
[191] Enige Fragen. Illyrisches Blatt, 17. 6. 1848.

Außerordentliche Beilage zur Laibacher Zeitung

Nr. 61 vom 20. Mai 1848.

K. K. LANDES-REGIERUNGS-BIBLIOTHEK

Die slovenische Petition.

Wir sind freie Bürger einer constitutionellen Monarchie, und haben als solche das Recht der Mitwirkung bei der Gesetzgebung in unserem Staate. Durch das Wort Seiner Majestät ist uns ferner die öffentliche und mündliche Rechtspflege in den Gerichten zugesagt. Die große Wichtigkeit dieser beiden Errungenschaften erkennt jeder Denker an. Jedem wird daher daran liegen, daß dieselben auch bei uns und für uns nicht bloß Worte bleiben, sondern durch die wahrhafte, practische Ausführung unserem Lande, so wie den übrigen österreichischen Provinzen, jene Vortheile bringen, welche man davon erwarten kann.

Dazu nun ist vor Allem dreierlei nothwendig:

1. Alle, gegenwärtig in drei k. k. Gubernialgebieten geschieden zerstreuten Slovenen müssen politisch in eine Provinz vereiniget werden. Denn wir müssen bei dem gesetzgebenden Reichstage stark, als ein einziger, compacter Stamm intervenieren, um unsere Interessen mit Erfolg zu wahren; dieß aber kann nicht geschehen, wenn ein bedeutender Theil unserer Nation in den Nachbarprovinzen Steiermark, Kärnten und Küstenland einer dort zahlreicheren, germanischen oder romanischen Bevölkerung politisch incorporirt ist, so daß er dort in der Minorität bleibt, und bei der Wahl der dortigen Deputirten vielleicht eine schwache, vielleicht gar keine Vertretung seiner nationalen Rechte durch Deputirte des eigenen Stammes zu Stande bringt. Bilden wir dagegen Eine Provinz Slovenija, so wählen wir unbeirrt unsere vaterländischen Abgesandten, die dann unsere Nation repräsentiren und gewichtig um unsere Bedürfnisse sich annehmen können. Wir gewinnen so an Stärke, weil die Wahlen in vielen slovenischen Gebietstheilen unserer Sache zu Gute kommen, während sie beim Fortbestehen der gegenwärtigen politischen Sonderung, von der nichtslovenischen Majorität erdrückt, gänzlich verloren gehen würden.

2. Die Landessprache muß in den Schulen und in der Führung des öffentlichen Amtes die herrschende seyn. Wir könnten nicht sagen, daß wir ein öffentliches Gerichtsverfahren haben, wenn dasselbe nicht in der Muttersprache, das ist, in der krainischen, oder (was gleichbedeutend ist) slovenischen Statt fände; es wäre bei aller Oeffentlichkeit doch geheim, weil das Volk die Verhandlungen nicht verstände. Daher muß unsere Rede bei den Gerichten eingeführt werden; eben deßwegen muß sie aber auch zuerst und gleich ihre Schulen bekommen, denn, Gott sey es geklagt! wie Viele von denen, welche die Sprache jetzt brauchen werden, müssen sie erst lernen! Daß hiezu die gegenwärtigen Schulen nicht genügen, ist klar, und geht schon aus meinem letzten Satze hervor.

Die Rechtspflege, die peinliche sowohl, als auch die Civil-Rechtspflege, steht in genauester Verbindung mit allen übrigen Zweigen der öffentlichen Verwaltung. Es kann nur als ein Mißstand erklärt werden und nie von guten Folgen seyn, wenn die Sprache der Gerichte eine andere, als jene der Aemter ist. Bei diesen, wie bei jenen, verhandelt der Landmann immer in seiner Muttersprache. Fordert es nicht die Gerechtigkeit, daß die Behörden auch in dieser ihr Amt handeln, da sie nur Organe der Nation sind? Hat nicht insbesondere der nunmehr freie österreichische Staatsbürger ein Recht zu fordern, daß sein Beamter in seiner, des Bürgers, Sprache arbeite? Ich glaube wohl.

3. Wir Slovenen können uns dem deutschen Bunde, wie dieser jetzt in einer ganz neuen Gestalt projectirt ist, nicht anschließen; wir können uns einem deutschen Kaiser nicht unterwerfen. Unsere constitutionelle Freiheit, die wir thatsächlich haben, ist geopfert durch eine solche Unterwerfung. Unsere Nationalität wird und kann uns Deutschland nie garantiren. Es gibt für diese Wahrheiten so viel Beweise, und diese sind bereits so kräftig geltend gemacht; es sind die jenseitigen Widerlegungen, Gegenbeweise, Anschuldigungen und Drohungen so ganz unhaltbar, die gegnerischen Schmähungen, Beschimpfungen und Beleidigungen so roh, daß es uns nicht ansteht, ferner darüber zu wörteln. Die kostbare Zeit, die wir dem Vaterlande zu widmen verpflichtet sind, soll uns ein zweckloser Zungenkrieg nicht rauben.

Nur daran wollen wir uns halten, was die feste Ueberzeugung jedes echten Slovenen bildet: Nicht im fremden Frankfurt, nein, im schönen, einheimischen Wien; nicht bei deutschen Literaten-Versammlungen, sondern bei unserem milden Kaiser, bei unserem hohen österreichischen Reichstage werden wir Recht und Heil finden.

Wichtig, sehr wichtig sind diese 3 Punkte für unser gutes Recht, für unsere politische Existenz, aber auch dringend ist die Erfüllung unserer dießfälligen Wünsche, denn wir haben in der nächsten Nähe den Reichstag, die öffentlichen Gerichte und die deutschen Beschlüsse. Es erscheint daher nicht nur dienlich dem Vaterlande, sondern auch jedem Patrioten erwünscht, unsere Bitten in der fraglichen Sache dem erhabenen Kaiser ehestens zu unterbreiten. Deßhalb sind bereits die Majestätsgesuche in gedruckten Ausfertigungen bereit, und liegen in der Handlung meines Herrn Vaters nächst der Franzensbrücke, in den Lesezimmern des Casino-Gebäudes und im Herrn Herrmann'schen Kaffehause in der Spitalgasse zur Unterfertigung vor, so wie auch mehrere Exemplare durch Boten des slovenischen Vereins zu diesem Ende in den Häusern vorgewiesen werden. Die Unterzeichnung in den Provinzen ist eingeleitet.

Laibach den 19. Mai 1848.

Johann Bučar.

Neuestes vom Kriegsschauplatze.

Das „Journal des österreichischen Lloyd" vom 18. Mai berichtet vom 17. d. M. Folgendes:

Dem Berichte eines zuverlässigen Augenzeugen, der von hier aus einen Ausflug nach Palma unternommen, entlehnen wir folgende Mittheilung: — Von Monfalcone fuhren wir weiter nach Meden, von des-

Govor Janeza Bučarja na prireditvi dunajske Slovenije v Ljubljani, posebna priloga Laibacher Zeitung, 22. maja.

ni odziv štajerskih mest na slovensko peticijo resnično ne vemo, zakaj bi meščani Kranjske reagirali drugače od štajerskih.

Ljubljanski konservativci, ki so v mestu očitno prevladovali, pa se niso ustavili le pri poizvedovanju o dejavnosti članov slovenskih društev, ampak so krenili v protinapad s samo slovensko tiskanim lepakom Krajnc Krajncam. Natisnjen je bil že 24. maja v Ljubljani v 950 izvodih. Gubernij jih je razposlal po deželi na način in po delitvenem ključu, ki je značilen za uradne razglase. Čeprav so ga raznašali po okrajnih gosposkah uradni okrožni sli, lepak ni imel uradnega značaja. Nikjer ni bil namreč omenjen organ, ki bi ga izdal. Avtor anonimnega lepaka, ki je enkraten po tem, kako hitro je z njim ljubljanska oblast reagirala, kot tudi po samo slovenskem tisku, naj bi bil Henrik Costa, eden najvišjih državnih finančnih uradnikov na Kranjskem. Mož je bil izobražen, kulturen, ukvarjal se je tudi z zgodovinopisjem, bil med pobudniki obnovitve ljubljanskega filharmoničnega društva, zelo dejaven v kranjskem zgodovinskem in muzejskem društvu, zelo delaven in še bolj ambiciozen. Ima nemajhne zasluge za slovensko kulturo, čeprav slovenstva do smrti ni zmogel sprejeti, ampak je ostal Kranjec. Po vsem tem, kar o njem vemo, je njegovo avtorstvo lepaka Krajnc Krajncam možno in verjetno, čeprav se je že takrat omenjal kot možen avtor vodja ljubljanskih konservativcev guberialni svetnik vitez Kreizberg. Slednji je to seveda zanikal, vendar je zanimivo, da je na izvodu lepaka, ki je ohranjen v dunajski državni biblioteki, nekdo s svinčnikom napisal na lepak njegovo ime.

»Odkritoserčni Krajnc«, tako se je anonimni avtor podpisal, je sodežele najprej spomnil, da jim je cesar zagotovil narodnost in jezik. Slednjega bo moral znati vsak, ki bo služboval v državni službi na Kranjskem. Opozoril jih je na potrebnost znanja nemškega jezika, ker je dežela premajhna in ker zlasti ne more preživeti svojih, tudi šolanih ljudi ne. Zato naj bi bilo več kot osem tisoč sodeželanov zdoma. Tam jih dobro sprejemajo, tudi Nemci, in so zaradi svoje bistrosti uspešni. Znanje nemškega jezika naj bi bilo tudi vnaprej potrebno zaradi dokaza višje izobraženosti in za uspešnejše opravljanje upravnih zadev. Posebno naj bi bila nemščina potrebna trgovcem. S tujci, zlasti z Nemci, morajo Kranjci živeti v sožitju, še posebno, ker so jim pred stoletji prinesli krščansko vero in omiko. Zagovarja tudi velikonemški program in želi avstrijskemu cesarju znova nemško krono. Zato naj bi bila tudi potrebna navzočnost avstrijskih poslancev v frankfurtskem parlamentu. Avstrijsko-nemška zveza naj bi bila še posebno potrebna zaradi Trsta in njegovega pristanišča, ki prinaša koristi tako Kranjski kot Koroški. Razložil je tudi vzroke, zakaj so jih nekateri svarili pred povezavami s Hrvati in Rusi. S prvimi so pred nekaj leti že bili skupaj. Gospodarske posledice so bile porazne, ker so se znižale cene vin, žit

in živine ter drugih kmetijskih pridelkov. Povezava s Slovenci na Štajerskem in Koroškem ter Hrvati bi lahko Kranjski speljala prestolnico, kar bi bila seveda škoda. Rusov naj bi se Slovenci bali predvsem zaradi vere. Najbolje bi bilo ostati z Nemci, saj se razen njihovega jezika učijo od njih tudi navad. »Mi hočemo sicer tudi z našimi sosedi Slovenci in Hrovati prijatli biti, pa Krajnci ostati, naši veri in našimu Cesarju zvesti, z našimi nemškimi bratami pa edini ostati, kakor smo že več let bili, potem bojo Krajnci našo narodnost nar lepši pokazali.« Pisanje »Odkritoserčnega Krajnca« trka na zavest ljudi, ki sicer nekaj vedo, pa malo razumejo. Po njegovem prepričanju naj bi bili Kranjci drug narod kot Slovenci, saj slednji živijo le na Štajerskem in Koroškem. Sklicevanje na številne zdomarje je celo glede števila verjetno dokaj točno in z ocenjevanjem pomena Trsta se lahko tudi strinjamo, vendar zakaj naj bi to združena Slovenija ovirala ali omejevala. Krona nesmiselnosti, primernejši bi bil tudi kakšen krepkejši izraz, pa je v nasprotju med trditvijo, da bosta v prihodnje narodnost in jezik zaščitena ter da bodo vsi uradniki morali znati deželni jezik, in dokazovanjem potrebnosti znanja nemščine zaradi uradnih opravkov v »vseh pisarnicah«.

Ljubljansko Slovensko društvo se je odzvalo dokaj hitro. Že 3. junija je Illyrisches Blatt objavil njegov odgovor. To je bilo tudi zadnje dejanje njegovega začasnega odbora. Najprej izraža domnevo, da je pisanje Krajnc Krajncam slab prevod nemškega izvirnika. Ob nizkem kulturnem stanju kranjskih kmetov, večina je bila nepismenih, se mu zdi neresno zagovarjati zanje nujnost učenja tujega jezika. Sprašuje ga, ali je resnično Kranjec in če se mu v tem primeru ne zdi nenavadno, da večina izobraženih sodeželanov tako slabo zna slovensko. Ker se avtor lepaka temu izrazu izogiba, mu hkrati očita »sterilno znanje« etnografije. Zelo prav je sestavljalcu odgovora Slovenskega društva prišlo tudi avtorjevo »neznanje« zgodovine. Člani ljubljanskega društva so bili namreč prepričani, da sta k nam prinesla krščanstvo in cerkveno literaturo slovanska apostola. Neresna se jim je zdela potreba dokazovanja o koristnosti nemške krone za avstrijskega cesarja in opozarjanje na rusko ter hrvaško nevarnost. Stavek, da so Slovenci sosedje, Nemci pa brati, jim je bil že povod za norčevanje. Ta odnos je še poglobila misel »Odkritoserčnega Krajnca« po potrebi enotnosti s tujci, saj to pomeni odpoved lastnemu narodu. Odgovor Slovenskega društva seveda ni šel med ljudi po enaki poti kot protislovenski lepak. Z njim so se seznanili le bralci kranjskega nemško pisanega časopisa, ki pa ga je avtor lepaka gotovo bral. Ne glede na to, da ga je oblast razširjala v času, ko so iskali podpisnike za Združeno Slovenijo in ne glede na to, da akcija na Kranjskem kljub nepopolnim podatkom verjetno resnično ni najbolje uspela, pa mu kakšnih odločilnih zaslug za to ne gre

pripisovati. Junij je bil namreč na Kranjskem za oblast dokaj naporen mesec. Njen ugled je bil silno nizek, ker cesarjevo pismo z dne 23. maja ni odpravilo fevdalizma takoj in brez odškodnine. Številni kmetje so bili prepričani, da nosi krivdo za to kranjska birokracija, ki mogoče podložnikom ugodnejši cesarjev odlok celo prikriva. Bolj kot lepak »Krajnc Krajncam« je bilo za uspeh peticije na Kranjskem usodno branje cesarskega patenta v zvezi z odpravo fevdalnih obveznosti, ki jih je skrajno razburilo. To se je dogajalo sredi junija, hkrati s podpisovalno akcijo ter še z deželnozborskimi in državnozborskimi volitvami. Tako je bil ključnega pomena za pridobivanje podpisnikov oseben stik članov Dunajske Slovenije, drugih slovenskih društev in tistih posameznikov, ki so to čutili kot svojo narodno dolžnost do prebivalcev naših krajev. Ker je bilo med njimi največ kmetov, jim je bilo potrebno slovenski program tako predstaviti, da so v njem videli tudi svoje stanovske koristi. Primerov, da bi ti sami sprožili in vodili akcijo, s Kranjske ne poznamo. Zelo pomembno je bilo v takih primerih stališče lokalnih vplivnih osebnosti. Ker so bili v večini primerov to preprosti, večinoma nepismeni ljudje, kmetje ali vaški obrtniki in prekupčevalci, pogosto kot župani ali njihovi sodelavci pri lokalni samoupravi, o njih nimamo pisanih vesti. Njihova vloga in pomen so razvidni le iz podpisa in njegovega mesta med podpisniki.

Na Koroškem se je nasprotovanje slovenskim peticijam pojavilo najprej. Do prvega konflikta je prišlo že v celovškem semenišču, kjer pa je bilo bistvo spora med semeniščniki in njihovim spiritualom predvsem v odpovedi pokorščine oziroma razrahljanju notranjega reda. Matija Majar je bil zaradi lastnega dela najprej opominjan in nato prestavljen na sv. Višarje. Akcija podpisovanja dunajske peticije je stekla tudi tu, vendar očitno v organizaciji semeniščnikov, ne pa celovške slovenske čitalnice. Zdi se, da je bila tudi tu poleg nemškega in žal tudi slovenskega nasprotovanja največja ovira slaba organizacija. Ohranjena ni namreč ne peticija z Majarjevim, ne z Einspielerjevim podpisom. Da prvi ne bi podpisal in pridobil še nekaj somišljenikov, si ne znamo predstavljati, še zlasti, ker je bil dunajski Sloveniji dobro znan. Einspieler pa sam poroča o podpisovanju v članku, v katerem med drugim razlaga tudi o tem, kako je to potekalo. Pravi, da »ni bilo varno - sram bodi naše nasprotnike, ki so ustavo, cesarsko besedo, tak slabo čislali! - ni blo varno podpise na to prositbo nabirati ...«[192]

Glede na ostro protislovensko propagando in številna podtikanja, oboje se je dogajalo po vseh deželah, kjer so živeli Slovenci in se je po zadušitvi vstaje v Pragi še okrepilo, tudi dunajska Slovenija ni mogla ostati neprizadeta. Odzvala se je z razmeroma obsežnim člankom, ki

[192] Prositba (Petition) Slovencov. Slovenija, 3. 7. 1848.

Krajnc Krajncam.

Ljubi moji rojaki!

Poslušajte prijazne besede nekiga odkritoserčniga Krajnca. Naš dobrotljivi Cesar so nam veliko dobroto skazali, kjer so nam našo narodnost in naš jezik zagotovili. Priporočite tedej vašim sinovam, de naj se materinskiga jezika vèè, zakaj ta bo zanaprej od vsaciga tirjan, kateri bo hotel na Krajnskim kako cesarsko službo doseči. Zraven tega pa ne smejo nemškiga jezika, kateri se v šolah uči, opustiti, zakaj tudi tega Krajnc potrebuje. Naša domovina je majhna, ne vsi Krajnci, kateri v šolo hodijo, morejo v svoji domovini kruh najti, in so persileni ga tudi drugod v službah, v kupčiji, in tudi v duhovskim stanu iskati. Čez 8000 Krajncov je zdaj v ptujih deželah, od teh jih je veliko v Estrajhu in na Nemškim. Krajnc bo povsod, posebno pa od dobrih in poštenih Nemcov dobro sprejet, in kjer je bistre glave, in v šolah več jezikov tako tudi nemškiga se naučiti zamore, v ptujim lahko več sreče doseže, kakor domá. Več Krajncov bi vam imenovati zamogel, ki so zunaj domovine velike časti in velike bogastva dosegli, pa vi jih sami več veste; pa kako lepo, kako koristno je, de toliko gospodarjev, kmetov, žen in deklet zraven materinskiga jezika tudi nemškiga govorè, in se v vseh pisarnicah vèsti znajo; tudi so na to ponôsne, pa po pravici, kjer to njih višji isobraženost kaže, zvunaj materinskiga jezika, še kakiga druziga razumeti.

Nar maju pogrešati pa morejo tega jezika tergovci. Mi moramo tedej gledati, de se naši sinovi sraven našiga materinskiga jezika tudi posebno nemškiga v mestnih šolah dobro naučè, de bojo v stanu v večih deželah, kakor je Krajnska, si kruh pridobiti. Zatorej moramo tudi s ptujimi narodi posebno z Nemci v prijaznosti živeti, ki so naf pred več sto leti kristijansko vero učili, in nas omikali, od kterih še zdaj veliko dobriga se naučiti zamoremo.

Koristno in častno bi bilo za nas, ako bi naš Cesar nemško krono, katero so rajni Cesar savoljo Napoleona odložili, sopet dobili, kar bi mi Austrijani pri zboru v Frankofurtu narediti zamogli.

Zatorej moramo z Nemci v Austrijanskih in vunajnih deželah bratje ostati. Austrijani deržè z Nemci in vedno zvesto mesto Terst in njegovi okraji z Austrijanami in Nemci, in če mi ravno tako ne storimo, bojo oni svoje blago zanaprej, kakor nekdaj čez Koroško v Estraih in nemško deželo dobivali; Koroščí bojo tedej pri taki priložnosti ne le železo, ampak tudi druge pridelke ali izdelke v Terst pošiljali.

Kakšina škoda bi bilo to za Krajnsko deželo, kjer zdaj iz kupčije s Terstam toliko dobička potegujemo!

Pred zavezo z Nemci so vas svarili, in sicer, kakor časopisi pravijo, de bi mi Hrovatje ali Rusi ne ratali. Pred neki leti smo že s Hrovati združeni bili, pa noben dober Krajnc take zaveze si ne bo nazaj vošil, dobro se še spomnimo, kako majhno ceno so takrat naše vina, naše žita, naša živina in drugi deželni pridelki imeli, ker se je tako blago iz Hrovaške dežele prosto upeljati smelo. Tudi bi znala zaveza s Slovenci na Štajarskim in Koroškim in z Hrovati, kar morebit ti želè, narediti znala, de bi se naše deželno poglavarstvo v Zagreb, v Varoždin ali Bog ve kam preneslo. Kakšina škoda bi bilo to za Ljubljano in za deželo! Kdo bi po tem naše poljske pridelke, ki jih zdaj na tergih v Ljubljani prav dobro prodamo, pokupil, kjer bi imenovano mesto velik manj ljudi imelo. Rusovske oblasti se moramo pa še bolj bati, kjer bi nas siliti znali, našo vero zatajiti. Od Rusov in Hrovatov nočemo nič hudiga misliti, od Nemcov pa mi zvunaj njih jezika se tudi njih navade učimo. Mi se torej nočemo od naših nemških bratov ločiti. Mi hočemo sicer tudi z našimi sosedi Slovenci in Hrovati prijatli biti, pa Krajnci ostati, naši veri in našimu Cesarju zvesti, z našimi nemškimi bratami pa edini ostati, kakor smo že več let bili, potem bomo Krajnci našo narodnost nar lepši pokazali.

V Ljubljani 24. veliciga travna 1848.

Odkritoserčni Krajnc.

Natisnjeno per Rozalli Eger.

je bil namenjen bolj izobraženim ljudem. Njegov naslov je »Ljudstvo Slovencev.«[193] Datiran je Dunaj, 20. junij. V njem je širše in temeljiteje razložila slovenska prizadevanja, ki so jih izražale tedaj že znamenite peticijske točke. Pisan je z enakih idejnih stališč kot lepak »Slovenski zbor v Beču (Dunaju)«. V uvodu ugotavlja, da se morajo v prelomnih časih uveljaviti, tako kot vsi drugi narodi, tudi Slovenci. Da pa bi to dosegli, opravičili svoj obstoj in izpeljali svoje poslanstvo, morajo ustvariti nujno potrebne pogoje. Dosedanji anacionalni sistem jih je v tem oviral. Večstoletna prevlada nemštva, uporaba nemškega jezika v zakonodaji, šolah in uradih ni prispevala k splošni narodovi izobrazbi. Oropani so bili napredka na duhovnem in gospodarskem področju. Vse to se je zgodilo, ker ni bilo splošnega izobraževanja na narodni podlagi. Da pa se vendar to izvrši, da bo ves narod, ne le posamezne osebnosti, lahko užival sadove ustavne svobode in človečnosti, je treba takoj, ko bo mogoče, vpeljati slovenski jezik v šole in urade. Povsem naj bi prevladal v ljudskih šolah, na glavnih in višjih pa naj bi nekatere predmete poučevali slovensko, ostale nemško. Čimprej naj bi ustanovili katedre za slovanske jezike, literaturo in zgodovino. V uradih in pri sodiščih naj bi takoj vpeljali slovenski jezik v ustnem in pismenem občevanju z ljudmi, pri sestavljanju zapisnikov ... V njem naj bi razglašali tudi zakone. Tako bi se izpolnila tudi ustavna določila. Kdor temu nasprotuje, je sovražnik naroda in njegovih nespornih pravic. Ne glede na željo po ugodju se mu mora podrediti tudi birokracija, ker je njegov kruh. Sestavljalci članka so delili tudi dokaj razširjeno mnenje, da bi se tako izboljšali odnosi med državljani in oblastjo. Združeno Slovenijo, ki bi obsegala vsa območja v avstrijski monarhiji, kjer živijo Slovenci, so utemeljili zaradi potreb urejene administracije. Le tako bi lahko uresničili preje navedene cilje, ki vodijo narod k napredku. Slovenci bi tako prišli do harmoničnega razvoja. Na lastnem deželnem zboru bi lahko sprejemali za vse enake pogoje razvoja. Tu bi se zbrali zastopniki iz vseh razredov in v deželnem jeziku sprejemali skupne ukrepe. Združili naj se torej ne bi z mečem, ampak s parlamentarno uzakonitvijo sklepov peticije, ki bi jo sankcioniral vladar.

Posebno pozornost so namenili očitkom glede panslavizma in prizadevanj, da si z ločitvijo od nemško-avstrijskih območij prizadevajo za lastno državo. Želijo si veliko, močno in samostojno avstrijsko cesarstvo. Panslavizem naj bi vzpodbujali avstrijski Nemci in Madžari s svojimi političnimi dejanji. Sicer pa menijo, da je treba enako presojati tako pangermanizem kot panslavizem. Ne trdijo, da ni posameznih njegovih pristašev, toda slovenski narod kot celota se ni pripravljen odpovedati avstrijski ustavni vladi v korist suženjskega jarma ruske

[193] Das Volk der Slovenen. Illyrisches Blatt, 11. in 15. 7. 1848.

vlade. Iz zgoraj navedenih potreb želijo biti Slovenci s svojo Slovenijo ena izmed dežel avstrijske monarhije. Nimajo separararatističnih tendenc in zato ne zavračajo priključitve k Nemčiji. Ne pristajajo pa tudi na to, da bi se ji Avstrija v bistvenih točkah svoje samostojnosti podredila. V frankfurtskem parlamentu bi bila vselej preglasovana. Razpadla bi dotlej enotna avstrijska vojska, saj se Čehi in Madžari tudi niso pripravljeni vključiti. Avstrija in Nemčija naj bosta povezani le kot državi. Glede tega niso pripravljeni popuščati germanomanom. Ti so po marčnih nemirnih dnevih mislili, da Avstrija razpada in so se vrgli v naročje Nemčiji. Tiste, ki so Avstrijo rešili iz nemirnih voda, so proglasili za njej sovražne. Za konec so izrazili prepričanje, da bo čas pokazal, kdo je bolj koristil domovini.

Uspeh in odmev podpisovanja peticije

Kot je bilo že nakazano, so zvezani izvodi peticije prišli v parlament verjetno v začetku septembra. V ospredju pozornosti so bile takrat po vsej državi posledice 7. septembra podpisanega patenta o zemljiški odvezi, ki je bil za kmete eden poglavitnih ciljev revolucije. Poleg seznanjanja z vsebino zakona so jih jesenske mesece zaposlovale še skrbi glede služnostnih pravic v gozdovih ter lovske in ribolovne pravice. Oktobra je prišlo na Dunaju do vstaje, ki se je po nekajdnevnem obleganju vdala vojaškim silam. Prekinitev zasedanj parlamenta in kasneje obnovitev in njegova preselitev v Kromeriž, zamenjava na prestolu, ko je cesarja Ferdinanda zamenjal mladi Franc Jožef, zahteve po odpoklicu poslancev iz naših krajev v frankfurtskem parlamentu na eni strani in na drugi načrti in zahteve po dopolnilnih volitvah v frankfurtski parlament, kot tudi njihova izvršitev ... Vse to in še posebno vojna v Italiji so politično že nekoliko utrujeno javnost zaposlovali v taki meri, da so usodi peticije za Združeno Slovenijo namenjali razmeroma malo pozornosti. Očitno so se preveč zanašali na poslance. Ko je bil na podlagi sklepa 4. marca 1849 parlament razpuščen, pa je takoj bilo jasno, da je slovenskih upov za dlje časa konec. Kot vse kaže, je bil nekakšna izjema le tajnik graške Slovenije dr. Muršec. Za njeno usodo se je zanimal že poleti 1848. Žal njegova pisma, pisana poslancu s slovenske Štajerske dr. Josipu Krajncu, niso ohranjena. Tako ne vemo natančno, ampak le domnevamo, da ima vsaj v vsebinskem smislu v mislih peticijo dunajske Slovenije, ko piše v Gradec: »Slovenska prošnja je dobro hranjena, ino mislim, de tudi zastran Nemcov ne bo dosti overikov najšla; le centralisti, kteri česo cesarstvo v' departemente razdeliti, ino gubernije dol spraviti, so naši nar veči nasprotniki, ino med njimi se znajde k' naši nesreči tudi obilno Slavjanov, med njimi g. Kaučič z' Ljubljane, prav svobodomiseln mož, pa le od same te misli se ne da opraviti.«[194] Na Kranjskem je njeno usodo spremljal urednik prvega slovenskega političnega časopisa Slovenija Matej Cigale, na Koroškem pa očitno Andrej Einspieler. Ta je z zvezi s peticijo 3. julija 1849 objavil resnično enkraten članek Prositba (Petition) Slovencev. Po bežnem pregledu slovenskih prizadevanj v letu revolucije se osredotoči na peticijo. Očitno je imel (nepodpisan?) izvod pri sebi. Kljub temu, da mu je jasno trenutno politično stanje, še vedno vztraja pri njej. Zanj so njene zahteve za Slovence »conditio sine

[194] Pismo Muršcu 21. 8. 1848. Fran Ilešič, Korespondenca... Zbornik 7, str. 81-83.

Kozlerjev zemljevid je rezultat slovenskega narodnega gibanja 1848.

qua non« in pri njih je potrebno vztrajati: »ako se prošnje v njej izrečene spolnijo, smemo srečne ino slavne budučnosti ali prihodnosti za slovenski narod pričakovati; - drugači ne.« Njegovo gledanje na potrebo slovenske združitve je tako v zgodovinskem kot političnem pogledu tako utemeljeno, da ga, tudi kot način takratnega razmišljanja, kaže navesti obširneje. »Že od naj starejših časov so se naše dežele imenovale 'Slovenia' ali 'Gorotania' ino so obsegle, kakor pričajo stare zgodovinske ino zemljopisne bukve, vso Koroško, Krajnsko do Karnarskega zaliva (Meerbusen Quarnero), Tirolsko do slovenske Matre (Windischmatrey) z Bistersko dolino (Pusterthal), Goriško knežijo ino lep kos od Frijulskega, kar sedaj pod Videm (Udine) sliši, Gornje Štajersko, Doljno Štajersko pod imenam 'slovenska medja' (Windische Mark) in še drugo slovensko medjo v Istriji. Vse te dežele vkup so se imenovale 'Slovenia' ali 'Gorotania'. Slovenci toraj v tisti prositbi ne tirjajo nič novega, nič nevarnega; le nektere kose svoje nekdaj razprostrane ino sloveče dežele si želijo prihraniti na svojo lastno srečo in slavo; že dosti so izgubili Slovenci od svojih veselih dolin in planin; mislili so, da je lanski Marc, zagotovljivši narodnost vsim narodam, tudi tistim v slovensko lastnino globej ino globej segajočim Nemcam ino Laham meje postavil: 'Dotod ino nikar dalej!'« Nato pove, da ne bi bil s slovensko združitvijo nihče prizadet, državi in vladarju bi celo koristila. Upali so vsaj na Ilirsko kraljestvo. V njem ne bi bilo Štajercev, ki bi jih tako kot druge Slovence vključili kasneje, vendar so bili upi prazni. Avtor je prepričan, da obnovitev nekdanjih dežel Avstriji ne bo v prid. Glede jezikovnih zahtev je enako neupogljiv: »Pa bodi kakor hoče, Slovenci od svojih naravnih ino še naverh ustavnih pravic ne bojo odstopili, odstopiti ne smejo.« Glede protifrankfurtskih stališč, ki niso bila več aktualna, je ponovil v bistvu že znane argumente. Odločnost, ki sije iz njegovih misli, je bila za slovensko usodo trajnega pomena, čeprav je tako Einspieler kot njegov narod nista vselej zmogla. Urednik Slovenije je v isti številki časnika[195] ubiral povsem drugo pot in je predvsem skušal nekaj doseči s sarkazmom, pri čemer mu ni ušel niti mladi vladar Franc Jožef. Njegovo geslo je bilo: »Viribus unitis.« Cigale pa je za Slovence zapisal: »V osem dežela (nato jih našteje - zadnji dve sta Ogersko in Laško) viribus separatis razdeljeni in raztergani ...« Muršec obeh člankov ni spregledal in se je glede njiju obrnil na Cigaleta. Zanimale so ga tudi razmere na Kranjskem in še posebno usoda peticije. Cigale je kot uredniško opombo namreč pripisal k Einspielerjevemu članku: »Tode vseh teh podpisov ne le zbor, še ustavni odbor vidil ni!« Urednik Slovenije mu je v osebnem odgovoru ljubljanske razmere naslikal zelo črno. Ljudje naj bi bili pohlevni, pripravni le za hlev: »Ako bi Ljubljančani ministrovali, bi sedanji naši gg. ministri, ki z narodovo voljo tako vganjajo, na narskrajniši levici sedeli.« Glede uso-

[195] Slovenci! Slovenija, 3. 7. 1849.

de peticije mu je sporočil: »G. Ambrož je meni povedal, de Miklošič tistih toliko podpisov na slovensko prošnjo še ustavnimu odboru (Verfassungaausschuß) v Kromeřižu naprej položil ni, kar bi bil vender kot domorodec storiti mogel in moral.«[196] Miklošič je bil res član ustavnega odbora, vendar tudi dr. Krajnc, nekaj časa celo Ambrož, pa ljubljanski dr. Kavčič. Mogoče vest govori predvsem o tem, da je podpisane peticije prinesel v parlament prav predsednik dunajske Slovenije in bi krivda lahko bila vsaj deljena. Kakorkoli že! Dejstvo je, da njihove usode kasneje niso raziskovali in tudi v medsebojnih obračunih ne izrabljali. Slednje bi kazalo, da je Ambrož verjetno le govoril resnico, saj je bil dr. Fran Miklošič v kasnejših desetletjih kot najuglednejši Slovenec in največji znanstvenik - slavist, nad vsako kritiko. Raziskovanje usode peticije bi tak položaj novega največjega slavista okrnila.

Peticija je nedvomno vzburkala slovensko javnost. Kljub otipljivim dokazom, da je kar nekaj podpisnih pol zgubljenih ali pa ležijo kje neodkrite, lahko glede števila podpisov ugotovimo, da je akcija uspela. Uspeh je tudi to, da je nekdo poskrbel, da je, verjetno večina podpisanih, prišla v parlament. Ohranjeni viri ne dopuščajo možnosti, da bi s polno gotovostjo ugotovili, kdo in kdaj je to storil. Krivde, da slovenska peticija ni prišla v parlamentarno debato, pa ne moremo pripisati kvaliteti dokumenta, ne podpisnikom, ne organizatorjem, tudi Miklošiču ne, če je v resnici bil njihov prinesitelj, ampak poteku političnega življenja v državi in še zlasti parlamentu, ki si je z dolgotrajnimi ustavnimi debatami pomagal kopati lastno jamo. Če izhajamo iz peticijskih zahtev kot celote, zlasti pa načrtov o preureditvi monarhije, ki bi pripeljali do Združene Slovenije, slovenske želje niso imele praktične možnosti za uspeh. Bile so seme, ki je v naslednjih desetletjih pogosto klilo, pa je poganjke vselej pobrala takšna ali drugačna slana. Koreninam to ni škodilo, ampak so se krepile, in to je bilo bistveno.

Zbiranje podpisov za Združeno Slovenijo v državi ni bilo neopaženo. Dunajske oblasti so dogajanje med Slovenci skrbno spremljale. To je še posebno prišlo do izraza ob upravnih in sodnih spremembah v mesecih neposredno po revoluciji. V mnogih naših krajih so se trudili, da bi zaradi zvestobe kroni kaj koristnega pridobili: sodišča, državne urade, sedeže večjih upravnih enot ... nekateri, kot Andrej Einspieler, so celo upali na udejanjenje Ilirskiga kraljestva, ki bi bilo vsaj minimalna nadomestitev za toliko želeno Združeno Slovenijo. Kmalu so spoznali, da so Slovenci dobili za nagrado tisto, kar so dejansko nezvestim dajali za kazen. Klasičen primer tega je prizadevanje Celjanov, da bi v njihovem mestu dobili sedež novega razširjenega okrožja, ki bi zajemalo skoraj celo slovensko Štajersko. 16. oktobra 1849. je zara-

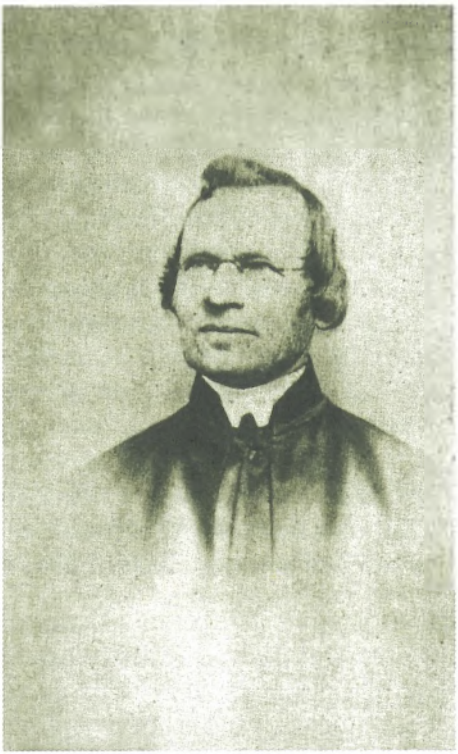
[196] Cigale Muršcu 23. 7. 1849. Fran Ilešič, Korespondenca... Zbornik 7, str. 97-98.

di tega delegacija meščanov oziroma »poslanci iz Sloveno - štajerske-ga« obiskala notranjega ministra Bacha in mu predložila prošnjo. Bili so osupli, ko so od njega prejeli odgovor: »da se v slovensko serce avstrijanska zavest ni dosti globoko vrasla, in da le na odločenje mislijo.«[197] Takoj jim je bilo jasno, na čem sloni ministrov očitek. V začetku novembra so mu poslali odgovor, v katerem so zlasti na primeru odnosa do združene Nemčije dokazovali svoj avstrijski patriotizem in med drugim navedli: »Ko so sklepi na dan prišli, ki so na to merili, Avstrijo podreti, so vsi Slovenci enoglasno proti temu vpili, in živeli so se v eno kraljestvo z imenom Slovenija zjediniti, in se s takim sklepom nasprot postaviti. Ko je pa vladarstvo svoje poslance iz Frankobroda poklicalo in zagotovilo, da to Avstriji škodovalo ne bo; so se Slovenci zavolj edinosti Austrije svojemu zjedinjenju odrekli.« Čeprav ni bilo res, da so se Slovenci opredelili za Slovenijo kot nasprotovanje zahtevi po združitvi Nemcev in tudi ni res, da so se Sloveniji po prenehanju »njene nevarnosti« odrekli, je vendarle res, da so bili zaradi odlične udeležbe v peticijskem gibanju kaznovani.

Pri mnogih udeležencih slovenskega narodnega gibanja 1848/49 je bilo razočaranje po zadušitvi revolucije izredno. Odprava fevdalizma, ki je bila njen poglavitni sad, še zdaleč ni zadovoljila njihovih pričakovanj po novi demokratični državi. Mnogi so bili zaradi svoje dejavnosti v skrbeh za svojo prihodnost in žal so imeli nekateri prav. Nekaj jih je tudi obupalo in so postali politični in nacionalni renegati. Kljub vsemu pa tudi samostojna slovenska prizadevanja niso bila brez uspeha. Ne le pri ljudeh, tudi pri državni upravi je zmagala zavest, da so Slovenci en narod. Začela je namreč izdajati uradni list tudi v slovenskem jeziku in ta je »imel za razvoj slovenskega jezika mnogo večji pomen, kakor pa si to navadno predstavljamo«. »Obenem z uvedbo slovenščine v uradni list se je oblast tudi zavzemala za enoten slovenski knjižni jezik, za odpravljanje različnih lokalnih variant in za uveljavljanje pisanja dunajskega uradnega lista«. »Ob šolskih reformah je bila slovenščina vpeljana kot obvezen učni predmet za slovenske gimnazijce.«[198] Šolske knjige, čitanke, so bile poenotene. Mogoče malo za velika pričakovanja izza marca 1848, toda pomembno za skupna prizadevanja, ki so prišla na dan znova 20 let pozneje, ob začetku taborskega gibanja.

[197] Pisanje štajerskih Slovencov na ministra notranjih zadev. Slovenija, 4. 12. 1849.
[198] Vasilij Melik, Nacionalnopolitične razmere v slovenskih deželah. 130 let visokega šolstva v Mariboru. Maribor - Celje, 1991, str. 39.

Matija Majar – Ziljski

Dr. Jožef Muršec – Živkov

Dr. Fran Miklošič

Dr. Anton Globočnik pl. Sorodolski

Peter Kozler

Andrej Einspieler

Dr. Štefan Kočevar
Oroslav Caf

Davorin Trstenjak
Ignacij Orožen

Lovro Toman

Jovan Vesel Koseski

Dr. Janez Bleiweis pl. Trsteniški

Anton Martin Slomšek

1. Iskrenim Slovencem.

Veselo novo leto Vam,
Vi vsi Slovenci mladi!
To betvo pesmic Vam podam,
Ki ste za pesmi radi.

Se gerlo mi postaralo,
Ne morem gladko peti;
Da vmerla gerlica ne bo,
Imate Vi začeti.

Budite s petjem svoj sorod,
Naj se v omiko žene!
Obhajajte veseli god
Sloven'je oživljene!

l. 1852.

Čeprav program Združene Slovenije ni mogel biti uresničen, dežele so v cesarstvu obstajale do njegovega konca, je vera vanj ostala. To dokazuje tudi gornja pesem Antona Martina Slomška, ki je nastala prav v letih, ko so bili pristaši revolucije in njenih idej najbolj preganjani.

Drugi del

Peticije

Peticije so objavljene v enakem vrstem redu, kot se nahajajo v Hišnem, dvornem in državnem arhivu na Dunaju, fond Dunajskega državnega zbora 1848/49, fasc. 117, 5013 R.T. Smiselno bi jih bilo mogoče razvrstiti tudi drugače, na primer po datumih podpisovanja ali po deželah, s čimer bi pa prišli navzkriž s temeljno idejo zedinjene Slovenije. Možno je, da je taka razporeditev naklučna, možno pa je tudi, da je načrtna. Prav zaradi slednjega smo ostali pri prvotni ureditvi.

Vsaka peticija je objavljena v izvirniku (levo) in podpisi tudi v prepisu (desno). Zaradi boljše preglednosti smo vsako naslovili s krajem, ki je naveden na ustreznem mestu peticije, če tega ni, smo upoštevali tistega iz potrditve na koncu, četudi tega ni, smo se naslonili na prvi omenjeni kraj. Podobno smo si pomagali tudi pri datumu. Pod naslovom prepisa prve strani posamezne podpisne peticijske pole so osnovna pojasnila o dokumentu in podpisnikih. Nekatere manj pomembne opombe pa so ostale pod črto. Nekatere priimke so takrat za uradne potrebe pisali drugače kot danes, vendar jih bo vsakdo brez velike domišljije lahko hitro posodobil.

Originalna peticijska pola je obsegala štiri strani takratnega formata 257 mm × 408 mm. Podpisovali so tako pod besedilo peticije, kot na naslednje strani. Če je bilo premalo prostora, so vložili liste, ki so enakega, običajno pa manjšega formata. Najmanjša stran meri 208 mm × 334 mm. Tega v knjigi nismo mogli predstaviti. Zato so v njej vse enake, na manjšo mero se nanaša opomba pod črto. Nepodpisane, prazne strani vezanih peticijskih pol, v knjigi niso upoštevane.

Na zadnjo, hrbtno stran peticijske pole je nekdo naknadno, verjetno iz kroga tistega, ki je peticije izročil parlamentu, zapisal še ime kraja in deželo, oboje v nemškem jeziku. Ponekod je navedel še število podpisov. Tega v objavi nismo upoštevali in so te, v ostalem prazne in nepomembne strani, izpuščene. Vseh podpisov ni bilo mogoče v celoti ali delno prebrati. Negotovi in pomanjkljivi prepisi so označeni z vprašaji. Črtice nad črko, ki označujejo njeno podvojitev, smo v prepisu izpisali. Nepismeni

so tako kot v izvirniku označeni z X, kar pa je znak za križ, ker so se podkrižali. Tudi znak za isti kraj ali poklic je izpisan. Izpisana ali samo nakazana oznaka za svojeročni podpis na koncu priimka (mp) ni prepisana. Pripisane ali podpisane funkcije v kraju (župan, odbornik), oznake stanu ali navedbe poklica, kot tudi podpisovanje nepismenih (podpisovalec imen), pišemo k imenu in priimku. Navajanje strani (v oklepaju), večinoma so to listi, je kasnejša arhivska paginacija in se nanaša na liste v fasciklu, ni pa izvirna paginacija vezanih peticij.

Zemljevid krajev, za katere so se ohranile podpisane peticije.

GRADEC
Mura
Arvež
Drava
St. Lenart
Sv. Jurij ob Ščavnici
Maribor
Hrastovec
Sv. Andraž
M. Nedelja
Mura
Sv. Lovrenc
Sv. Tomaž
Brezula
Muretinci
Ormož
Drava
Konjice
Poljčane
Sv. Trojica
Galicija
Žalec
Novo Celje
Celje
Blagovna
Dol pri Laškem
Podčetrtek
Planina
Vel. Trn
Zdole
Brežice
Škocjan
Bela Cerkev
St. Jernej
Novo mesto
Sava
Kolpa

5013
R. T. 548/49

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l. u 4ⁱᵉᵐ §. je našem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci razstreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, de zjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo ostabila, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledeča prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, gradki in tržaški razstreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija" z svojim deželnim saborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kanclije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne zjedini.

V. Celji. 21. Rožnika. 1848.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhobenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien" mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

Z. Celji 21. Junius 1848.

Celje,
21. junij

1

Obsega 3 strani (194–195), na katerih je 80 podpisov, samih svoječnih. Opraviti imamo s tipom peticije, ki so jo podpisovali le izbrani. Zato najdemo med podpisniki veliko odličnih ljudi od zdravnika, inženirja, uradnikov, tiskarjev, pisarjev, gostilničarjev, različnih obrtnikov do duhovščine, na čelu z Matijo Voduškom in direktorjem glavne šole Francem Sortschitschem, ki je bil hkrati tudi nemški pridigar. Mnogi so navedli članstvo v gardi, nekdo je bil celo njen nadporočnik. Zanimiv je pripis Franza Kullerja iz Laškega, ki je k podpisu pripisal pripombo: kot bo sklenjeno v državnem zboru. Posamezniki že uporabljajo gajico in imena slovenijo (Jožef, Šimon). Zelo verjetna organizatorja podpisov sta navedena med zadnjimi: kaplan Ignacij Orožen in opat Matija Vodušek.

Joseph Schubiz Dr. der Medizin[1]

Rudolph Neckermann Kreischirurg[2]

Milan Livadič

Franz Kuller mit dem Bemerken, wie vorerst es am Reichstag beschlossen wird. vom Tüfern[3]

Joh. Brend Wagner[4]

Franz Mikusch Stadtpfarkaplan[5]

A. Klobatshar Nationalgardist

Přibonsky Ingenieur Ases.[6]

Joh. Bapt. Jeretin Kreisbuchdrucker u. Realiit. Besitzer.[7]

Jos. Ed. Ganser

Julius Jeretin Nationalgardist

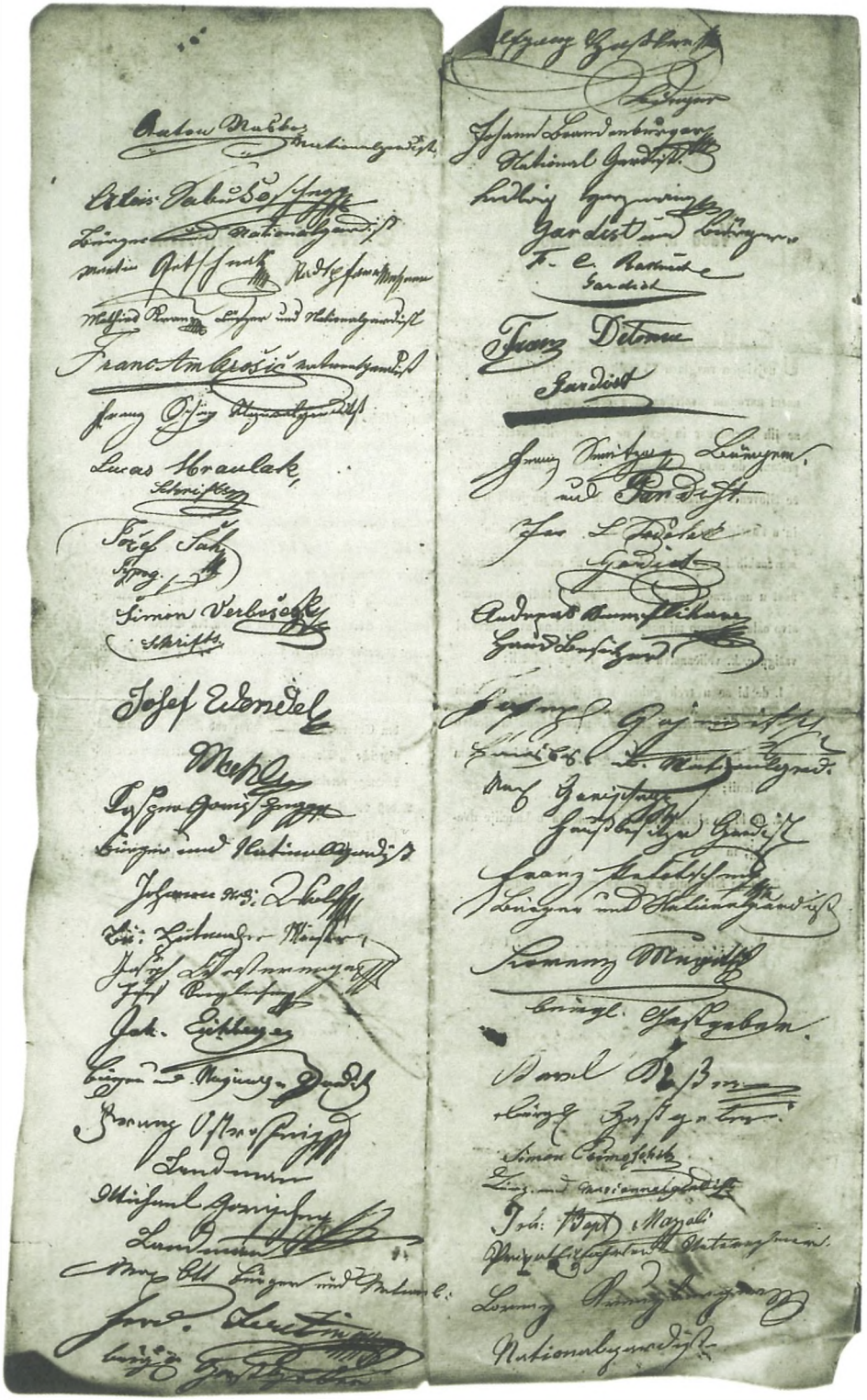
Jos (?) Ratz(?) Nationalgardist

Franz Anschlavar Rez. Kapler[8]

Max. Stepischneg Gardist

Karl Sima Bürger und Obleutnand[9] der Nationalgarde

[1] Doktor medicine.
[2] Okrožni kirurg.
[3] Iz Laškega.
[4] Kolar.
[5] Kaplan mestne fare.
[6] Inženir, tehnični uradnik.
[7] Okrožni knjižni tiskar.
[8] Rezervni desetnik.
[9] Meščan in nadporočnik (Oberleutnant narodne straže).

Anton Mesko (?) Nationalgardist

Alois Sabukoschegg Bürger und Nationalgardist

Martin Getschnak (?) Stadtpfar Meßner[1]

Mathias Kranz Bürger und Nationalgardist

Franc Ambrošič Nationalgardist

Franz Schänz Nationalgardist

Lucas Mraulak Schrifts[2]

Jožef Šah Typog.[3]

Šimon Verbošegk Schrifts

Josef Wendel NatG[4]

Kasper Gorischegg Bürger und Nationalgardist

Joh. Nep. Wolcsh. Bü. Hutmacher meister[5]

Josef Westerneg

Josef Sorglechner

Jak. Aichberger Bürger und Nationalgardist

Franz Ostroschnig Landman[6]

Michael Gorischeg Landman

Max Ott Bürger und National.

Ferd Jeretin Bürger Gastgeber[7]

Wofgang Haßler Bürger

Johann Brandenburger National Gardist

Ludwig Gerzmann Gardist und Bürger

F. C. Rakuscha Gardist

Franz Detonni Gardist

Franz Smitzer Bürger und Gardist

Fer. L. Trdotak (?) Gardist

Andreas Smerslikar Haus besitzer[8]

Joseph Gajeiritsch Hausbz. und Nationalgard.

Max Gorischegg Haußbesitzer Gardist

Franz Pototschnig Bürger und Nationalgardist

Franz Mugitsch bürgl. Gastgeber

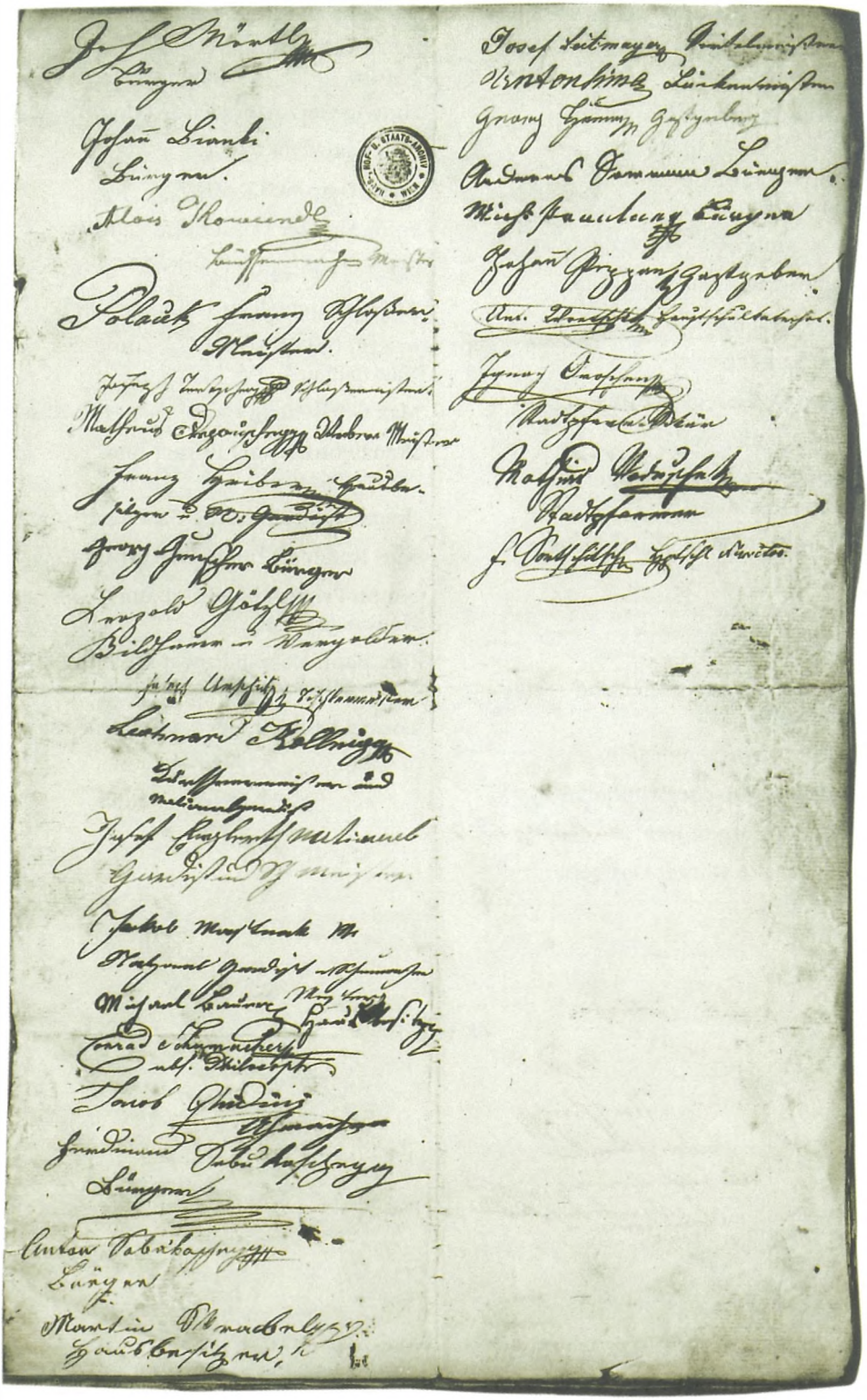
Karl Roßer (?) bürgl. Gastgeber

Simon Primoschitz Bürg. und Nationalgardist

Joh. Bapt. Mazzali Priwat Eilfahrer[9] Unternehmer

Lorenz Kreuzberger Nationalgardist

[1] Cerkovnik mestne fare.
[2] Schriftsführer – pisar.
[3] Typograf – tiskar.
[4] Nationalgardist.
[5] Meščan, klobučarski mojster.
[6] Kmet.
[7] Meščan, gostilničar.
[8] Hišni posestnik.
[9] Privatni podjetnik za hitre prevoze.

Joh. Mörtl Bürger

Johann Bianki Bürger

Alois Komiendl Büchsenmacher[1] Meister

Polauk Franz SchloßerMeister[2]

Joseph Jeroscheg Schloßereimeister

Matheus Dergouschegg Weber Meister[3]

Franz Hriber Hausbesitzer u. N. Gardist

Georg Geuscher Bürger

Leopold Götzl Bildhauer u. Vergolder[4]

Joseph Urschitz Tischlermeister[5]

Leohnard (?) Kollnigg Kürschnermeister und Nationalgardist[6]

Josef Ergler National gardist und Sch.[7] Meister

Jakob Mastnak Nationalgardist u Schumacher Meister (?)

Michael Bauer Hausbesitzer

Conrad Schumacher abs. Philosoph[8]

Jacob Ghidini (?) Uhrmacher[9]

Ferdinand Sabukoschegg Bürger

Anton Sabukoschegg Bürger

Martin Skrabelz Hausbesitzer

Joseph Leitmayer Virtelmeister[10]

Anton Sima Bäckermeister[11]

Georg Hrenn(?)

Andreas Samann Bürger

Mich. Prantneg Bürger

Johann Pippan Gastgeber

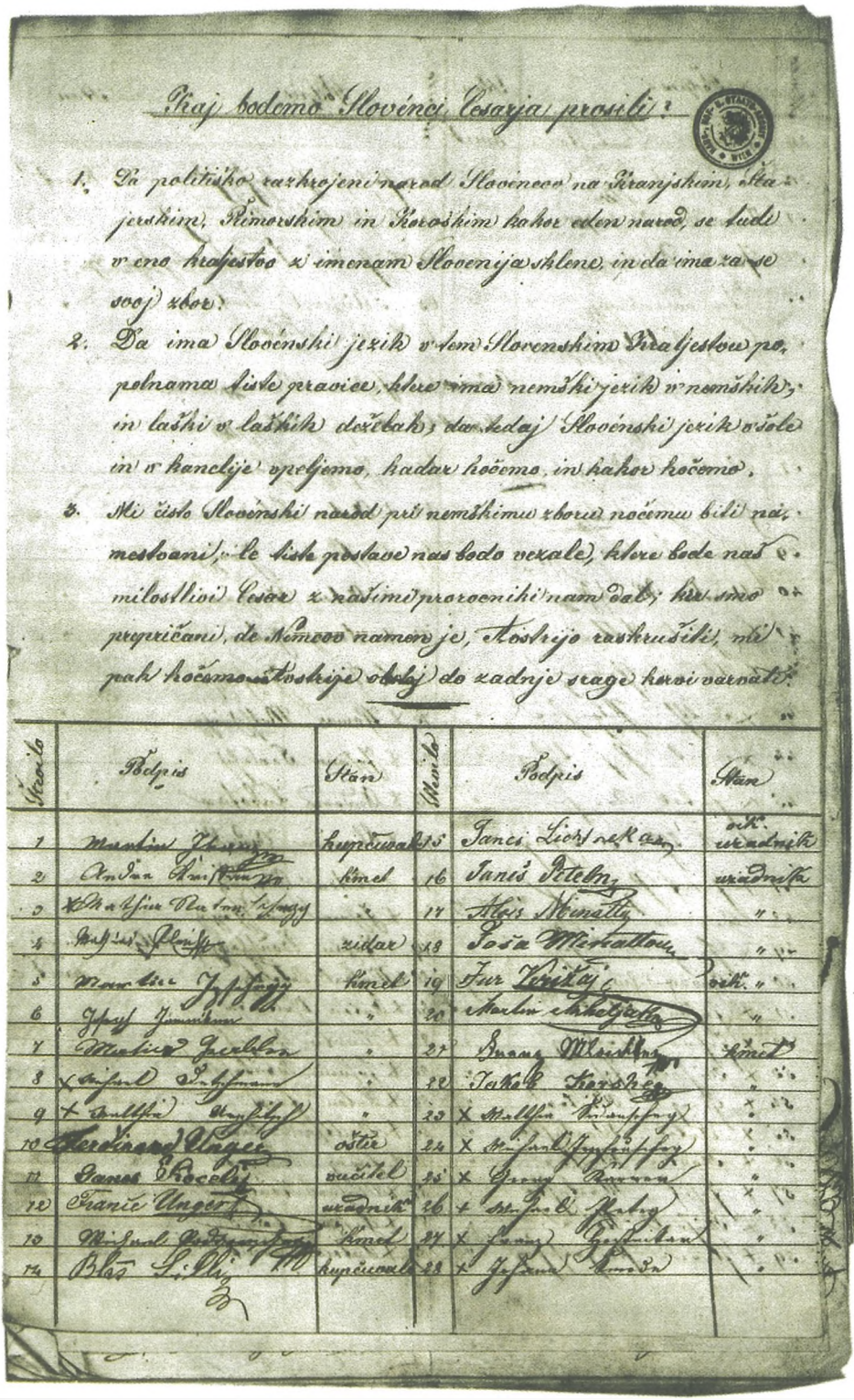
Anton Wretschko Hauptschulkatechet

Ignaz Oroschen Stadtpfar -Vikär

Mathias Voduschek Stadtpfarer

F. Sorthschitsch Hptschl. Director

[1] Puškarski mojster.
[2] Ključavničarski mojster.
[3] Tkalski mojster.
[4] Podobar in pozlačevalec.
[5] Mizarski mojster.
[6] Krznar.
[7] Schumacher (?) Meister – čevljarski mojster.
[8] Absolvirani filozof.
[9] Urar.
[10] Viertelsmeister – četrtni mojster (?).
[11] Pekarski mojster.

Kaj bodemo Slovénci Cesarja prosili?

1. Da politično razkrojeni narod Slovencov na Kranjskim, Štajerskim, Primorskim in Koroškim kakor eden narod se bodi v eno kraljestvo z imenam Slovenija sklenen, in da ima za se svoj zbor.
2. Da ima Slovénski jezik v tem Slovenskim Kraljestvu popolnama iste pravice, kere ima nemški jezik v nemških, in laški v laških dežélah; da bodaj Slovénski jezik v šole in v kancelije vpeljemo, kadar hočemo, in kakor hočemo.
3. Mi čisto Slovénski narod pri nemškim zboru nočemu biti naměstovani, le iste postave nas bodo vezale, kere bode naš milostlivi Cesar z našimi prorocnimi nam dal; kar smo prepričani, de Němcov namen je, Štajerjo razkrušiti, mi pak hočemo Štajerje obdaj do zadnje srage kervi varovati.

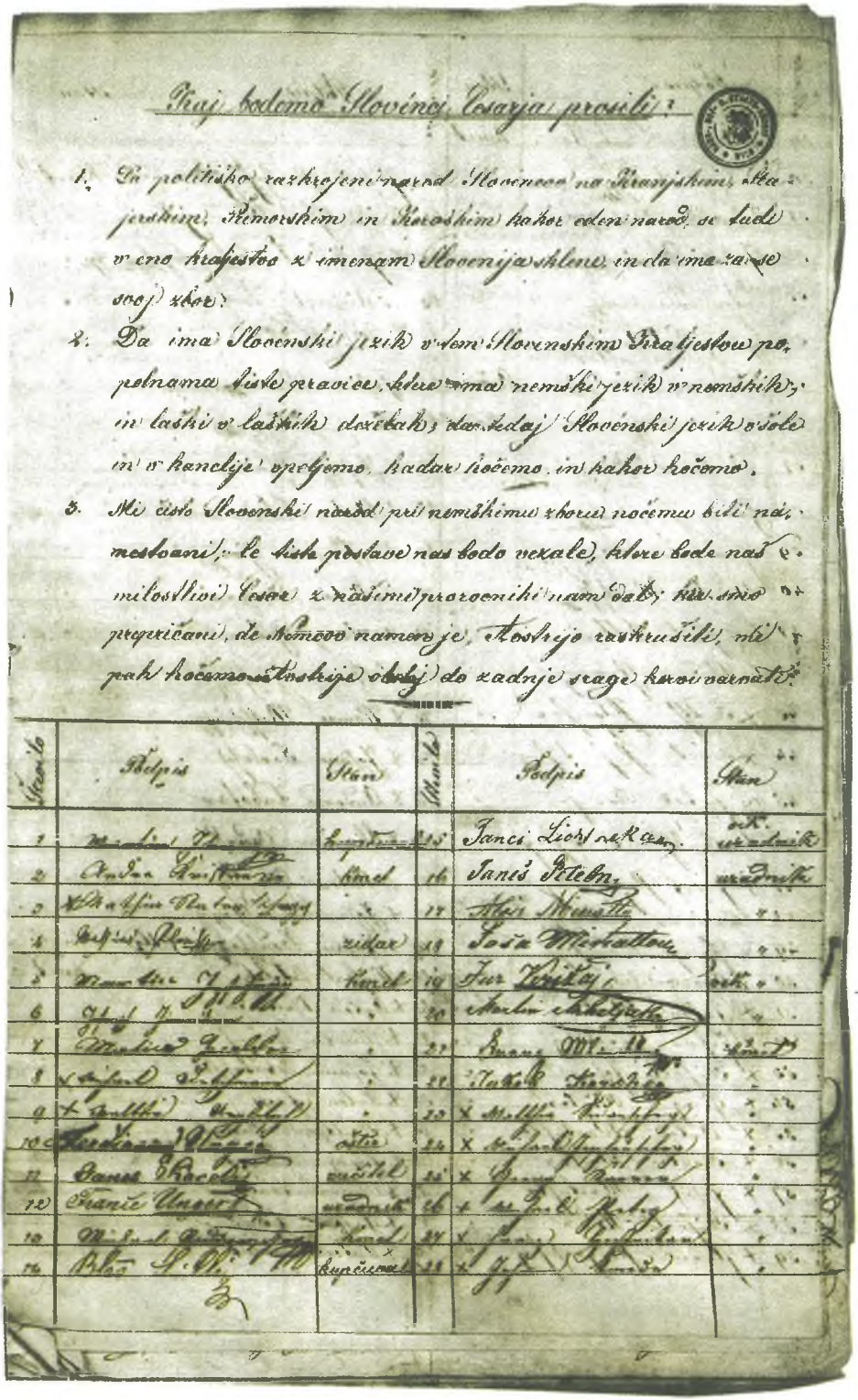
Število	Podpis	Stan	Število	Podpis	Stan
1	Matevž Ahacel	kupčevalec	15	Janez Lichtenegger	c.k. uradnik
2	Andrej Auersperg	kmet	16	Janez Petelin	uradnika
3	Alexander Baron Apfalterer	"	17	Alois Neumann	"
4	Rudolf Blaickner	zidar	18	Josip Mikhatsch	"
5	Matevž Jelenec	kmet	19	Fur Terstenjak	c.k. "
6	Ignaz Jurmann	"	20	Martin Schalegger	"
7	Mathias Jurkitsch	"	21	Ivan Mraschitz	kmet
8	Anton Dolschan	"	22	Jakob Kerschegg	"
9	Adolf Dollinar	"	23	Adolf Kainzbauer	"
10	Karolina Anger	učitelj	24	Michael Kapellari	"
11	Janez Kocelj	učitelj	25	Georg Kaiser	"
12	Franc Anger	uradnik	26	Michael Kalan	"
13	Michael Pichler	kmet	27	Jakob Gasteiger	"
14	Blaž Lilleg	kupčevalec	28	Johann Kmetz	"

Blagovna,
junij 2

Rokopisna peticija iz okrajne gosposke Blagovna blizu Rifnika. Obsega 5 strani (197–199) z 236 podpisi, od katerih je blizu 180 podkrižanih. Peticija je v organizacijskem pogledu dvodelna. Prvega predstavljajo lepo urejeni listi, drugega pa neurejena zadnja stran. Podpisovalci (Nfg, Nftg – Namensunterfertiger) so svojo dejavnost označili. Datirana je samo z mesecem junijem na predzadnji strani. Organizator ni imel na razpolago izvirne podpisne pole, ampak si je pomagal z lepakom »Kaj bodemo Slovenci cesarja prosili« in iz njega prepisal peticijske točke. Tudi ureditev podpisnih listov kaže na posebno skrben odnos do zbiranja podpisov in njihove verodostojnosti. Opazna je želja po uveljavljanju slovenskega jezika. Med poklici, verjetno jih je vpisoval organizator zbiranja podpisov, najdemo trgovce, zidarje, gostilničarje, uradnike, tudi višje, usnjarja, krznarja, kovača, učitelje, cerkovnika, duhovnike in številne kmete. Med njimi je kar 8 županov, ki se označujejo kot »soseski sodec«. Vsi so bili pismeni in so podpisovali svoje občane. Pri podpisovanju sta pomagala vsaj še dva podpisovalca. Glede na vlogo in mesto podpisov županov sodimo, da je akcija potekala dejansko po občinah, čeprav te niso izrecno omenjene. Zanimivo pa je, da so skupaj podpisani pomožni učitelj iz Studenic, učitelj iz Sv. Martina, ranocelnik iz Šentjurja, neki uradnik ter župnik iz Šentjurja, njegova dva kaplana ter kaplan iz Sv. Martina. Manjšo skupino kmetov in sebe sta podpisala Joh. Schmon, župnik pri Sv. Egidiju in še nekdo, katerega poklica ne moremo ugotoviti. Med podpisniki se pojavlja še kar nekaj mož z istim priimkom. Po načinu izvajanja akcije bi zgornjo uvrstili med tiste, ki so jih izvajali po občinah. Duhovščina je aktivno sodelovala, viden je delež župnika Šmona, verjetno pa je ni vodila.
Zadnja stran podpisov je dokaj nenavadna. Župnik Šmon je bil še leta 1847 lavantinski duhovnik, tu pa ga imamo v sekovski škofiji. Obstaja vtis, kot da je ta podpisani list pomotoma pridan Blagovni.

1. **Martin Ivanz** kupčevalc
2. **Andre Kristan** kmet
3. X **Martin Slatenschegg** kmet
4. **Mathias Pleich(?)** zidar
15. **Janes Lichtenekar** vik. uradnik[1]
16. **Janes Peteln** uradnik
17. **Alois Minatty** uradnik
18. **Joša Minattou** uradnik

[1] Vikši uradnik – višji uradnik.

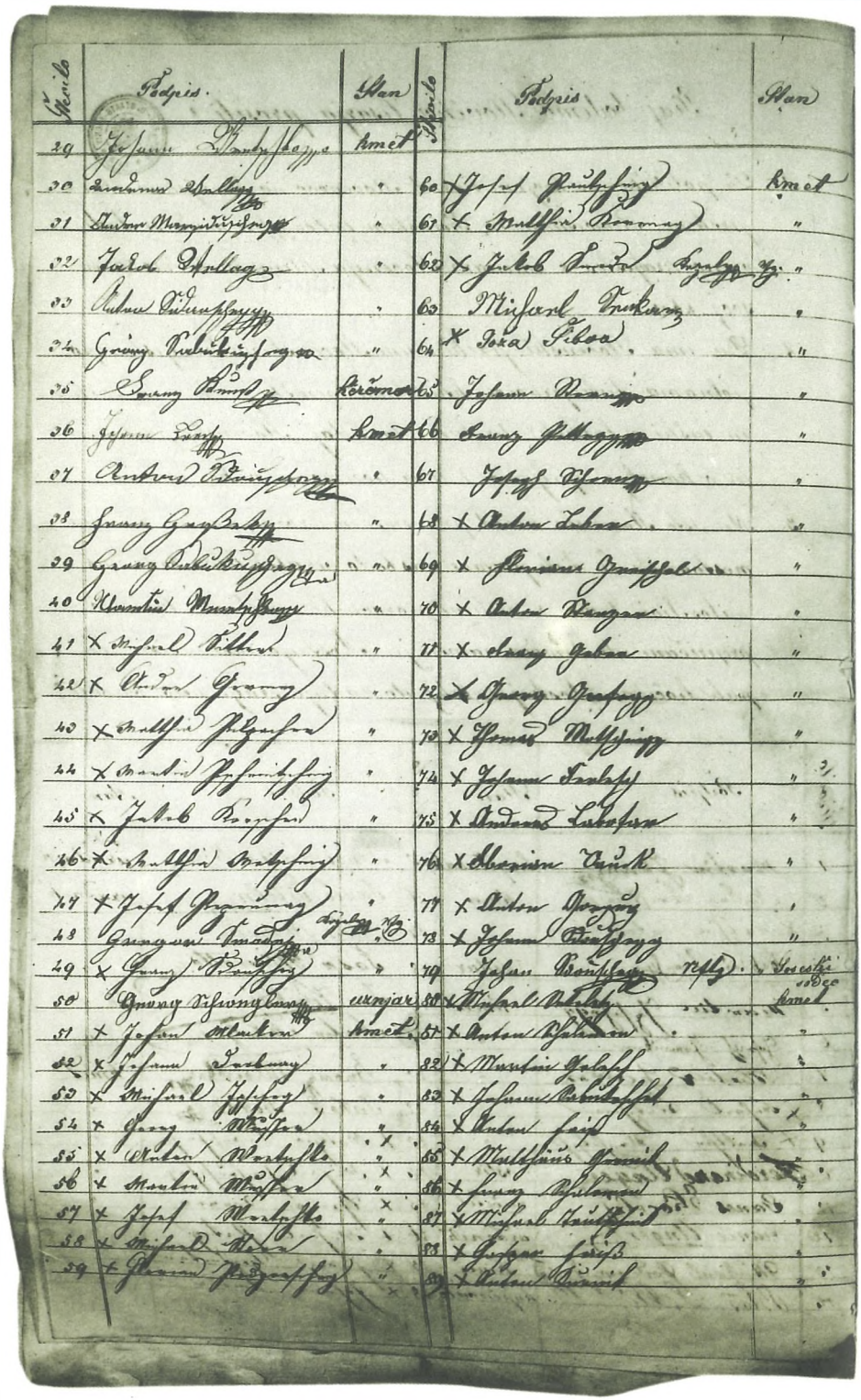

Prej bodemo Slovénci Cesarja prosili:

1. Da politisko razkrojeni narod Slovencev na Kranjskim, Koroshkim, Primorshkim, Shtajerskim in Ogerskim kakor eden narod se ljudi v eno kraljestvo z imenam Slovenija skleni, in da ima za se svoj zbor.
2. Da ima Slovenski jezik v tem Slovenskim kraljestvu polnamo piske pravice, kere ima nemshki jezik v nemshkih, in lashki v lashkih dezelah; dasedaj Slovenski jezik v shole in v kancelije vpeljemo, kadar hočemo, in kakor hočemo.
3. Mi cisto Slovenski narod pri nemshkim zboru nočemo biti nasmestovani; le tiste postave nas bodo vezale, kere bode nas presvitli Cesar z nasimi prerocenimi narodnimi poslanci, kteri samo pregnicani, de Slovenov namen je, Avstrijo razkrushiti, mi pak hočemo Avstrijo obdati do zadnje srage kervi varovati.

Štev.	Podpis	Stan	Štev.	Podpis	Stan
1	[illegible]	kmet	15	Janez Lisjak	kmet
2	[illegible]	kmet	16	Janez Stebe	[illegible]
3	[illegible]		17	Mich. Mesnik	
4	[illegible]	zidar	18	Jožef Mikatsch	
5	[illegible]	kmet	19	Jur. Perko	
6	[illegible]		20	[illegible]	
7	[illegible]		21	[illegible]	
8	[illegible]		22	[illegible]	
9	[illegible]		23	[illegible]	
10	[illegible]	štir	24	[illegible]	
11	[illegible]	[illegible]	25	[illegible]	
12	[illegible]	[illegible]	26	[illegible]	
13	[illegible]	kmet	27	[illegible]	
14	[illegible]	kupčevalec	28	[illegible]	

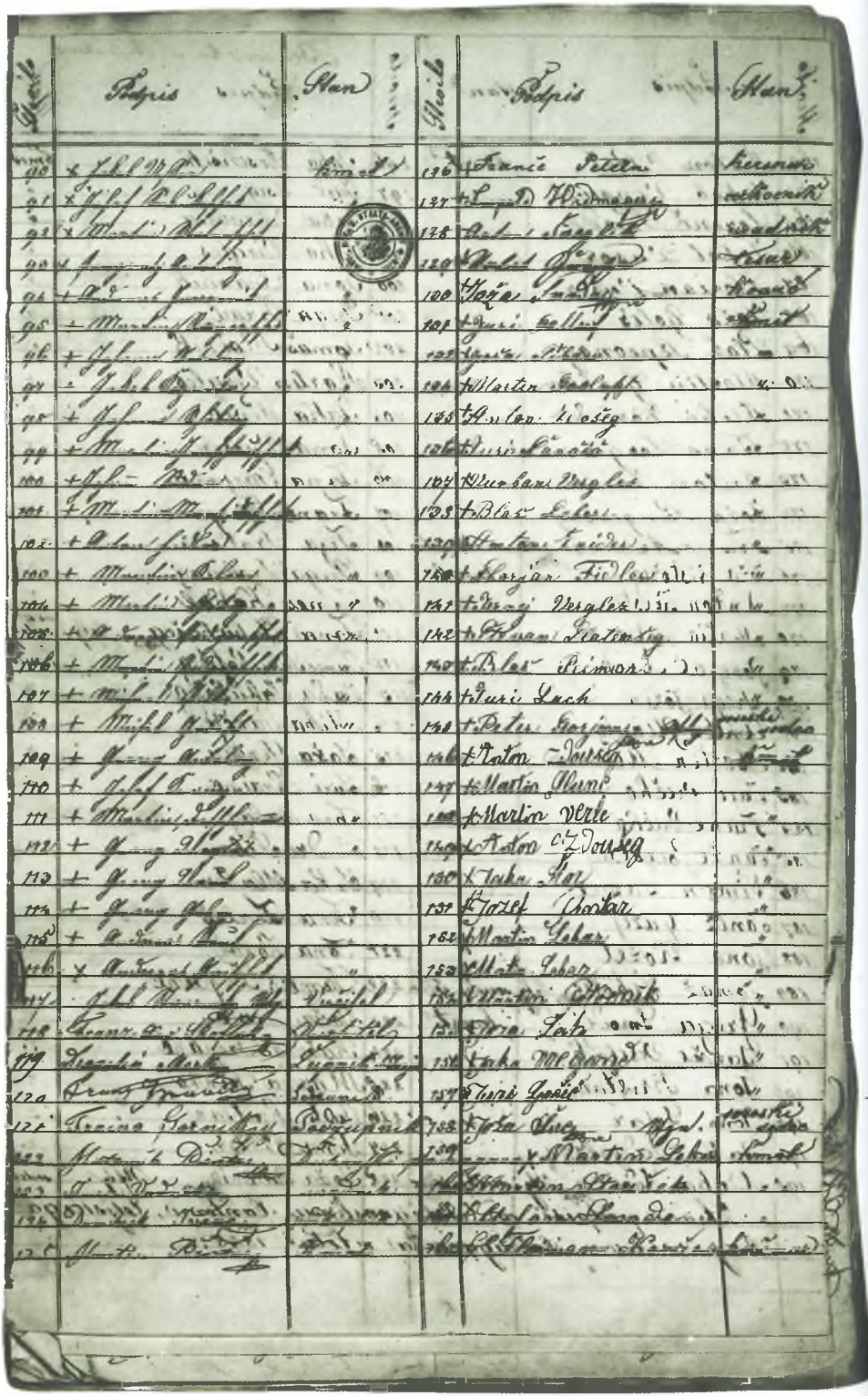
5. Martin Igschegg kmet
6. Joseph Jamniker kmet
7. Matias Gabler kmet
8. X Michael Deschmann kmet
9. X Malthia Urschitsch kmet
10. Ferdinand Unger oštir
11. Janes Koceli vučitel
12. France Unger uradnik
13. Michael Podgorschegg kmet
14. Blas Lilli kupčevalc
19. Jur Križaj vik. uradnik
20. Martin Miheljak uradnik
21. Franz Mlaker kmet
22. Jakob Korsche kmet
23. X Mathia Sidanscheg kmet
24. X Michael Jeschouscheg (?) kmet
25. X Georg Karner kmet
26. X Michael Peteg kmet
27. X Franz Hostnikar
28. X Johana Smode kmet

Številka	Podpis	Stan	Številka	Podpis	Stan
29	Jožef [illegible]	kmet			
30	Andrej [illegible]	"	60	[illegible]	kmet
31	[illegible]	"	61	[illegible]	"
32	Jakob [illegible]	"	62	[illegible]	"
33	[illegible]	"	63	[illegible]	"
34	[illegible]	"	64	[illegible]	"
35	[illegible]	krčmar	65	[illegible]	"
36	[illegible]	kmet	66	[illegible]	"
37	[illegible]	"	67	[illegible]	"
38	[illegible]	"	68	[illegible]	"
39	[illegible]	"	69	[illegible]	"
40	[illegible]	"	70	[illegible]	"
41	[illegible]	"	71	[illegible]	"
42	[illegible]	"	72	[illegible]	"
43	[illegible]	"	73	[illegible]	"
44	[illegible]	"	74	[illegible]	"
45	[illegible]	"	75	[illegible]	"
46	[illegible]	"	76	[illegible]	"
47	[illegible]	"	77	[illegible]	"
48	[illegible]	"	78	[illegible]	"
49	[illegible]	"	79	[illegible]	"
50	[illegible]	učenec	80	[illegible]	kmet
51	[illegible]	kmet	81	[illegible]	"
52	[illegible]	"	82	[illegible]	"
53	[illegible]	"	83	[illegible]	"
54	[illegible]	"	84	[illegible]	"
55	[illegible]	"	85	[illegible]	"
56	[illegible]	"	86	[illegible]	"
57	[illegible]	"	87	[illegible]	"
58	[illegible]	"	88	[illegible]	"
59	[illegible]	"	89	[illegible]	"

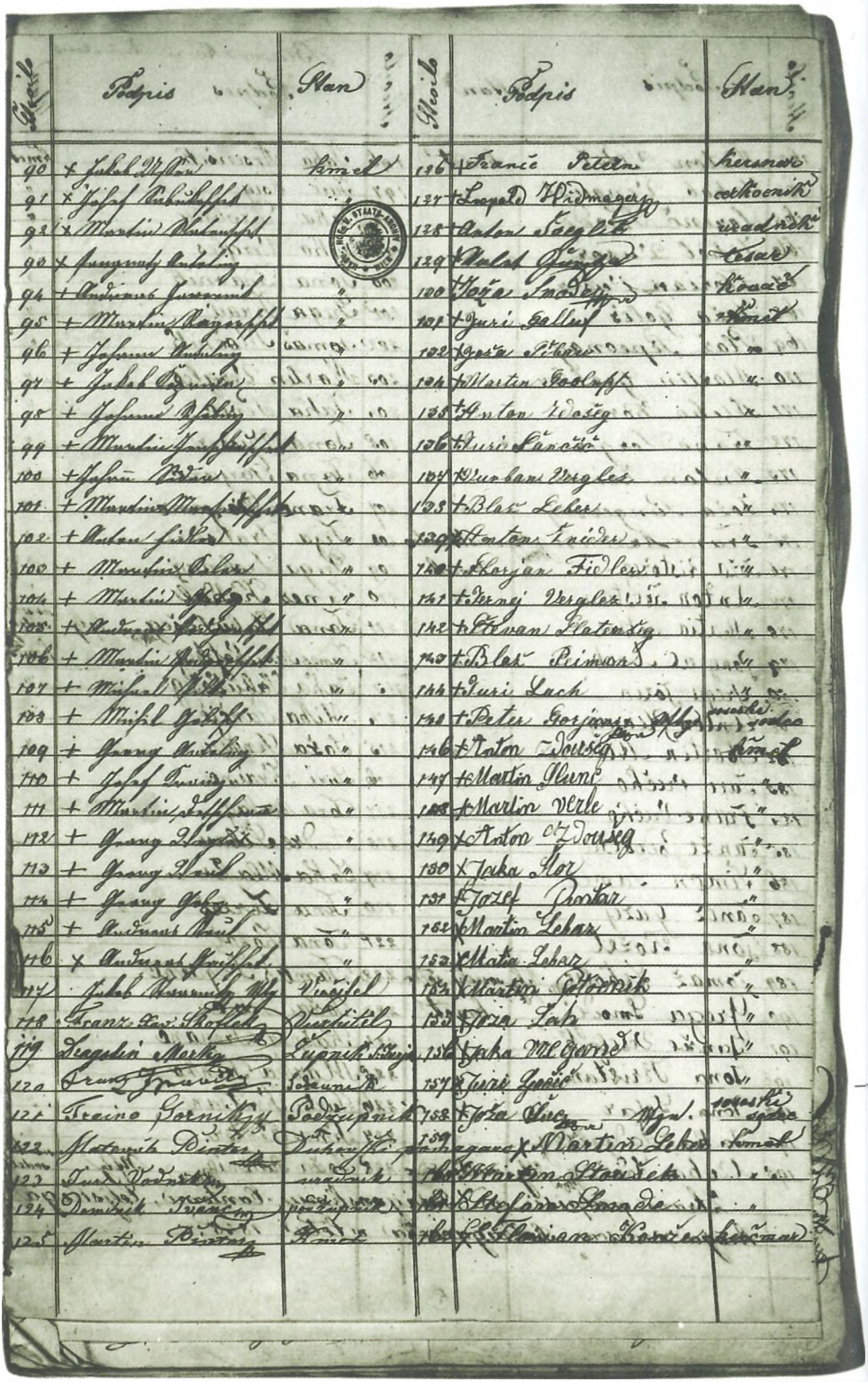
29. Johann Wretschko kmet
30. Andreas Wellag kmet
31. Andreas Marsiduscheg kmet
32. Jakob Wellag kmet
33. Anton Sidanschegg kmet
34. Georg Sabukuscheg kmet
35. Franz Kunst kerčmar
36. Johann Brech kmet
37. Anton Sdouscheg kmet
38. Franz Groslek kmet
39. Georg Sabukuscheg kmet
40. Martin Wretschko kmet
41. X Michael Sitter kmet
42. X Andre Germeg kmet
43. X Mathia Pilpacher kmet
44. X Martin Pschenitschnig kmet
45. X Jakob Korsche kmet
46. X Mathia Metschnig kmet
47. X Josef Pepounag kmet Kozely Nfg[1]
48. Gregor Smodei kmet
49. X Franz Sdouscheg kmet
50. Georg Schwegler uznjar
51. X Johan Mlaker kmet
52. Johann Drobnag kmet
53. X Michael Ipscheg (?) kmet
54. X Georg Musser kmet
55. X Anton Wretschko kmet
56. X Martin Musser kmet
57. Xjosef Wretschko kmet
58. X Michael Stare kmet
59. X Florian Podgorscheg kmet
60. X Josef Pautschnig kmet
61. X Mathia Korenag kmet
62. X Jakob Smode kmet Kozely Nfg[2]
63. Michael Srakar kmet
64. X Joža Šibou kmet
65. Johann Stare kmet
66. Franz Petegg kmet
67. Joseph Schorn kmet
68. X Anton Leber kmet
69. X Florian Greischel kmet
70. X Anton Stanzer kmet
71. X Franz Gaber kmet
72. X Georg Gersegg (?) kmet
73. X Thomas Motschnigg kmet
74. X Johann Ferlesch kmet
75. X Andreas Labofar kmet
76. X Florian Vouk kmet
77. X Anton Gorjup kmet
78. Johann Sdouschegg kmet
79. Johan Sdouscheg Nftg Soseski sodec[3]
80. X Michael Seteletz kmet
81. X Anton Schalamon kmet
82. X Martin Golesch kmet
83. X Johann Sabukoschek kmet
84. X Anton Faiß kmet
85. X Mathäus Goremik kmet
86. X Franz Schalamon kmet
87. X Michael Tautschnik kmet
88. X Gaspar Faiß kmet
89. X Anton Kurnik kmet

[1] Namensunterfertiger - podpisovalec priimka - »vučitel« Janes Koceli podpisovalec podkriža-nih.
[2] Kot zgoraj.
[3] Kot podpisovalec se pojavlja nova oseba, župan ali vaški sodnik, kar nam daje podatke tudi o organizaciji podpisovanja.

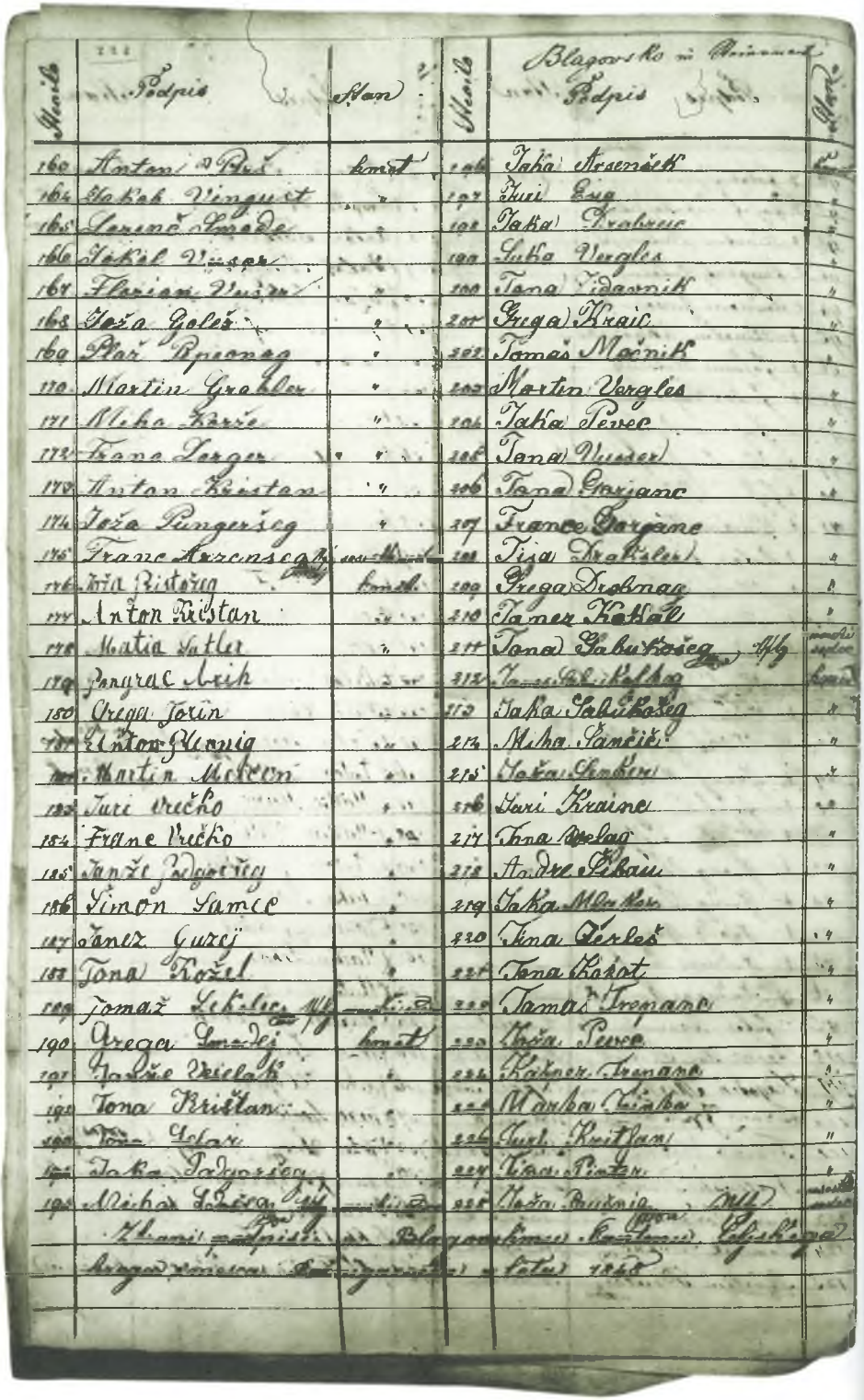
90. X Jakob Aßer kmet
91. X Josef Sabukoschek kmet
92. X Martin Slatersch kmet
93. X Pangratz Antolinz kmet
94. X Andreas Jawornik kmet
95. X Martin Ragorschek kmet
96. X Johann Antolinz kmet
97. X Jakob Kopriva kmet
98. X Johann Schobinz kmet
99. X Martin Jentschouschek kmet
100. X Johann Sidar kmet
101. X Martin Marsiuschek (?) kmet
102. X Anton Fidler kmet
103. X Martin Saler kmet
104. X Martin Gobez kmet
105. X Andreas Podgorschek kmet
106. X Martin Podgorschek kmet
107. X Michael Pilko kmet
108. X Michael Golesch kmet
109. X Georg Antolinz kmet
110. X Josef Krainz kmet
111. X Martin Detchmann kmet
112. X Georg Wegles kmet
113. X Georg Wouk kmet
114. X Georg Gobez kmet
115. X Andreas Vouk kmet
116. X Andreas Gaischek kmet
117. Jakob Stwarnik Nftg Vučitel[1]
118. Franz. Xav. Škoflek Vuzhitel
119. Dragotin Merk Župnik S: Jurja
120. Franz Ipavitz Sdraunik
126. X France Peteln krčmar
127. X Leopold Widmayer cerkvenik
128. X Anton Šveglič uradnik[2]
129. X Valent Jurscha tesar
130. X Joža Smode kovač[3]
131. X Juri Galluf kmet
132. X Joža Šibau kmet
134. X Martin Goolesch [4] kmet
135. X Anton Zdošek kmet
136. X Juri Šunčič kmet
137. X Vurban Verglez kmet
138. X Blaž Leber kmet
139. X Anton Žnider kmet
140. X Florjan Fidler kmet
141. X Jernej Verglez kmet
142. X Števan Slatenšeg kmet
143. X Blaž Peiman kmet
144. X Juri Lach kmet
145. X Peter Gorjanz Nftg soseski sodec[5]
146. X Anton Zdoušeg kmet
147. X Martin Slanc kmet
148. X Martin Verle kmet
149. X Anton Zdoušeg kmet
150. X Jaka Šlor kmet
151. X Jozef Pintar kmet
152. X Martin Lebar kmet
153. X Matia Lebar kmet
154. X Martin Potočnik kmet
155. X Joža Lah kmet
156. X Jaka Wegand (?) kmet
157. X Juri Gačič kmet

[1] Zopet eden izmed podpisovalcev. Očitno je podpisoval od št. 80 dalje.
[2] Uradnik je gotovo bil pismen, očitno ga je nekdo kasneje pomotoma podkrižal.
[3] Očitno so vsi križi od št. 126 do tu bili vnešeni naknadno.
[4] St. 133 manjka.
[5] Ta podpisovalec in hkrati župan je očitno podpisoval od št. 131 dalje.

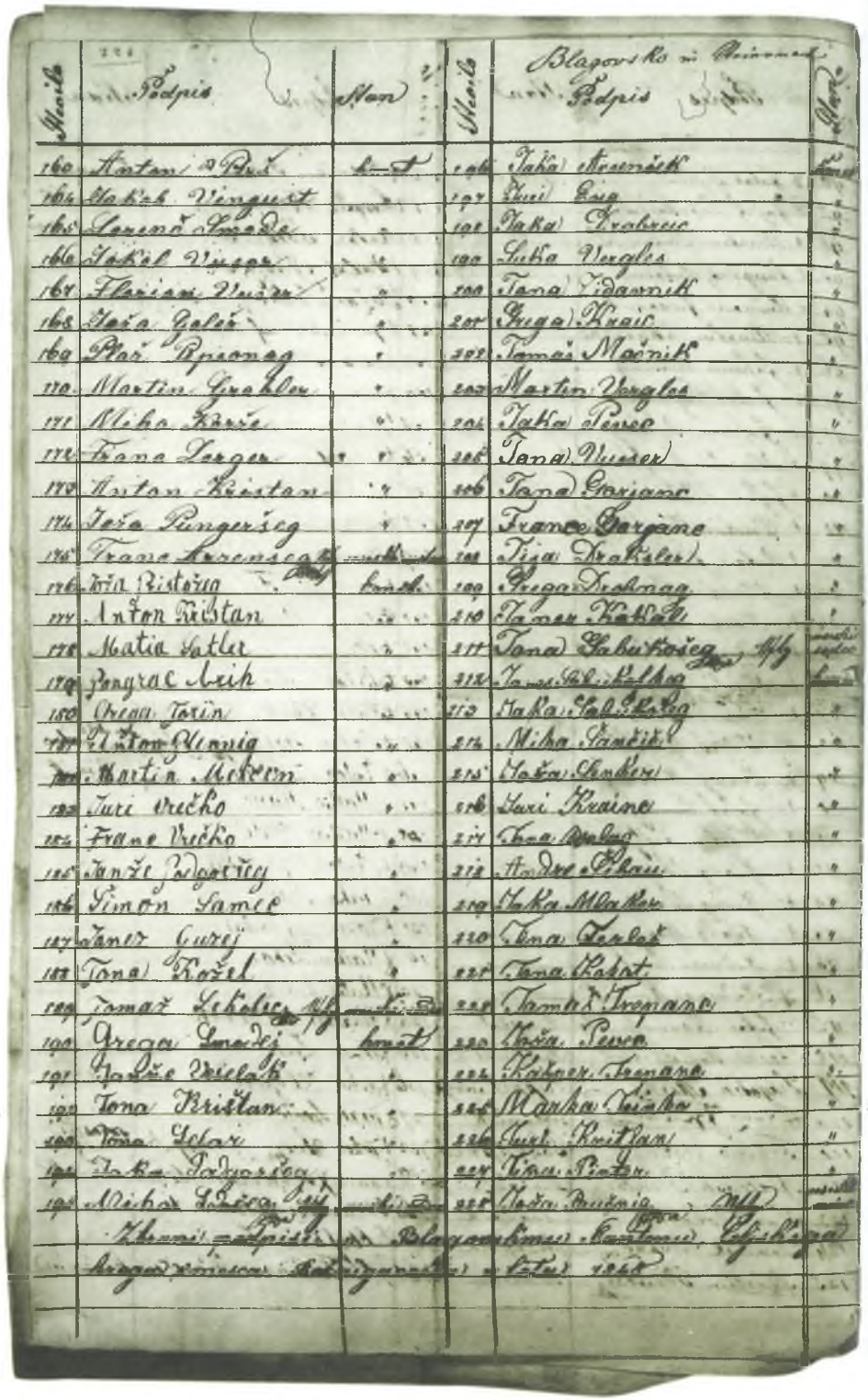
121. **Fraino Gornik** Podžupnik
122. **Matevsh Pintar** Duhovski pomagavc
123. **Jur Vodnik** uradnik
124. **Dominik Ivanc** podžupnik
125. **Martin Pinter** kmet[1]
158. X **Joža Šuc** Nfgr. soseski sodec[2]
159. X **Martin Leber** kmet
160. X **Martin Stoušek** kmet
161. X **Stefan Smode** kmet
162. X **Florian Korže** kerčmar

[1] Podpisniki od št. 118–125 s svojo pisavo, kjer se mešajo gotica, bohoričica in gajico ter tudi s pisanjem imen Dragotin, Franjo, poudarjajo svojo nacionalno in politično opredelitev.
[2] Tudi ta podpisovalec je župan. Kot zgornji (145.) je očitno tudi on naknadno pomotoma podkrižan.

163. Anton Pirš kmet
164. Jakob Vengust kmet
165. Lorenč Smode kmet
166. Jokol Vuser kmet
167. Florian Vusar kmet
168. Joža Goleš kmet
169. Plaž Pepeonag
170. Martin Grabler kmet
171. Miha Korže kmet
172. Franc Lorger kmet
173. Anton Kristan kmet
174. Joža Pungeršeg kmet
175. Franc Arzenseg Nfg soseski sodec[1]
176. Joža Pristožeg kmet
177. Anton Kristan kmet
178. Matia Satler kmet
179. Pongrac Arih kmet
180. Grega Torin kmet
181. Anton Plevnig kmet
182. Martin Meicen
183. Juri Vrečko kmet
184. Franc Vrečko kmet
185. Janže Podgoršeg kmet
186. Šimon Samec kmet
187. Janez Guzej kmet
188. Tona Kožel kmet
189. Tomaž Sekolec Nftg. soseski sodec[2]
190. Grega Smodej kmet
191. Janže Veselak kmet
192. Tona Krištan kmet
196. Jaka Arsenšek kmet
197. Juri Esig kmet
198. Jaka Dobreic kmet
199. Luka Vergles kmet
200. Tona Zidavnik kmet
201. Grega Kraic kmet
202. Tomaš Močnik kmet
203. Martin Vergles kmet
204. Jaka Pevec kmet
205. Tona Vusser kmet
206. Tona Gorjanc kmet
207. France Gorjanc kmet
208. Tija Draksler kmet
209. Grega Drobnag kmet
210. Janez Kokal kmet
211. Tona Sabukošeg Nftg, soseski sodec
212. Janes Sabukosheg kmet
213. Jaka Sabukošeg kmet
214. Miha Šančič kmet
215. Joža Senker kmet
216. Juri Krainc kmet
217. Tona Welag kmet
218. Andre Šibau kmet
219. Jaka Mlaker kmet
220. Tina Ferleš kmet
221. Tona Kokot kmet
222. Tamaš Trepanc kmet
223. Joža Pevec kmet
224. Kašper Trepanc kmet
225. Marka Toinko kmet

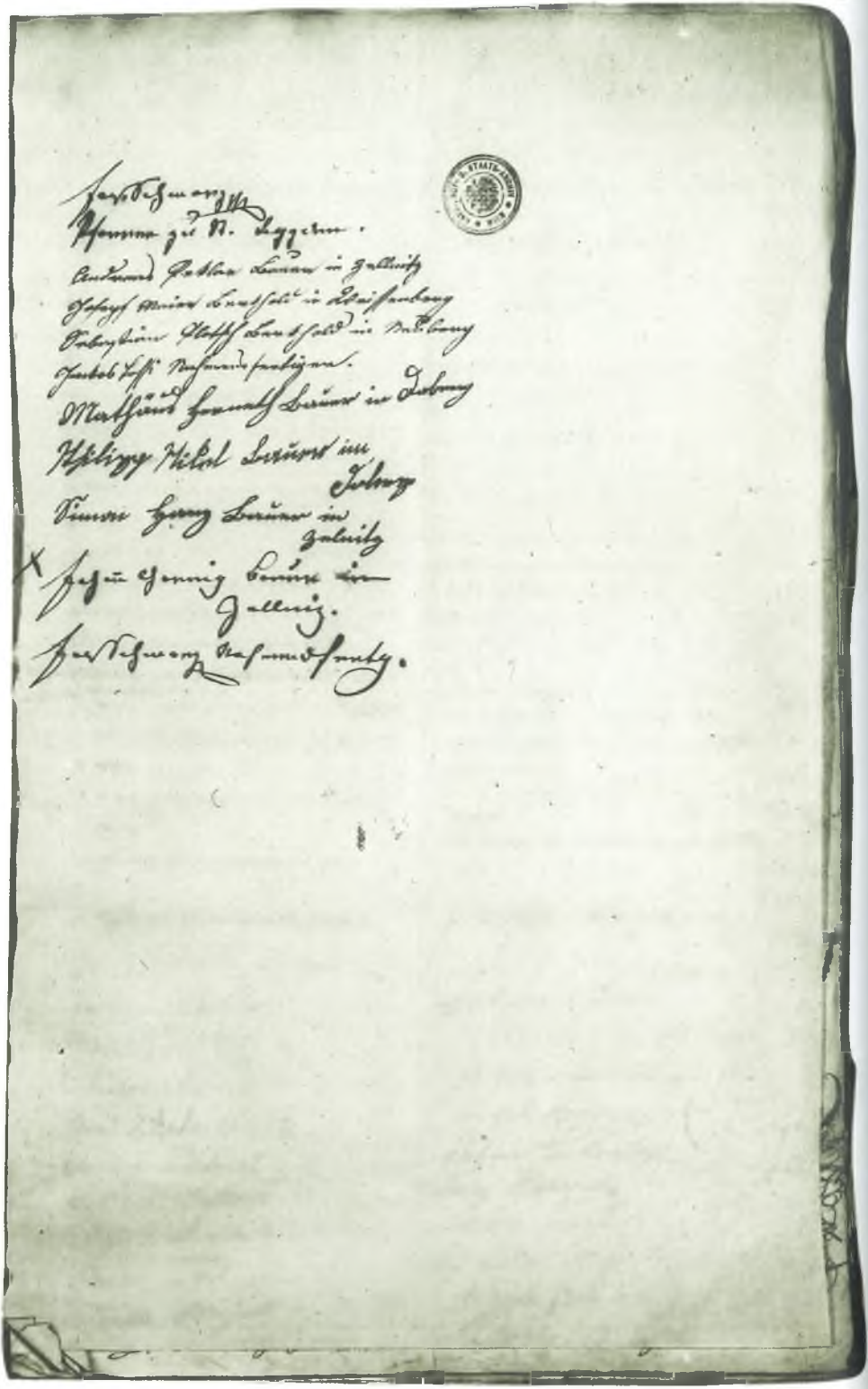
[1] Podpisovalec priimkov kmetov, sicer tudi župan, nepismenih od št. 160 dalje ni podkrižal.
[2] Pri tem podpisovalcu in županu, ki tudi ni podkrižal nepismenih, je zanimivo opazovati prodiranje gajice in ustrezne pisave priimkov.

193. Tona Selar kmet
194. Jaka Podgoršeg kmet
195. Miha Sdošeg Nftg soseski sodec[1]
226. Juri Krithan[2]
227. Tina Pinter kmet
228. Jože Paučnik Nftg. soseski sodec

Zbrani podpisi v Blagovskimu=Cantonu, Celjskiga kroga mesca Rožniga cveta v letu 1848.

[1] Tudi ta župan, pristaš gajice, je imel zanimive težave z gajico.
[2] Verjetno je podpisovalec, ki mu je bohoričica še nekoliko nagajala, zamenjal črki. (Kristan).

Johann Schmarz Pfarre zu St. Aegyd(?)[1]

Andreas Peklar Bauer in Zellnitz[2]

Joseph Maier Berkhold[3] in Weissenberg[4]

Sebastian Plotsch Berkhold in Neuberg[5]

Jakob Lossi Nahmensfertiger

Mathäus Herneth Bauer in Dobreng (?)[6]

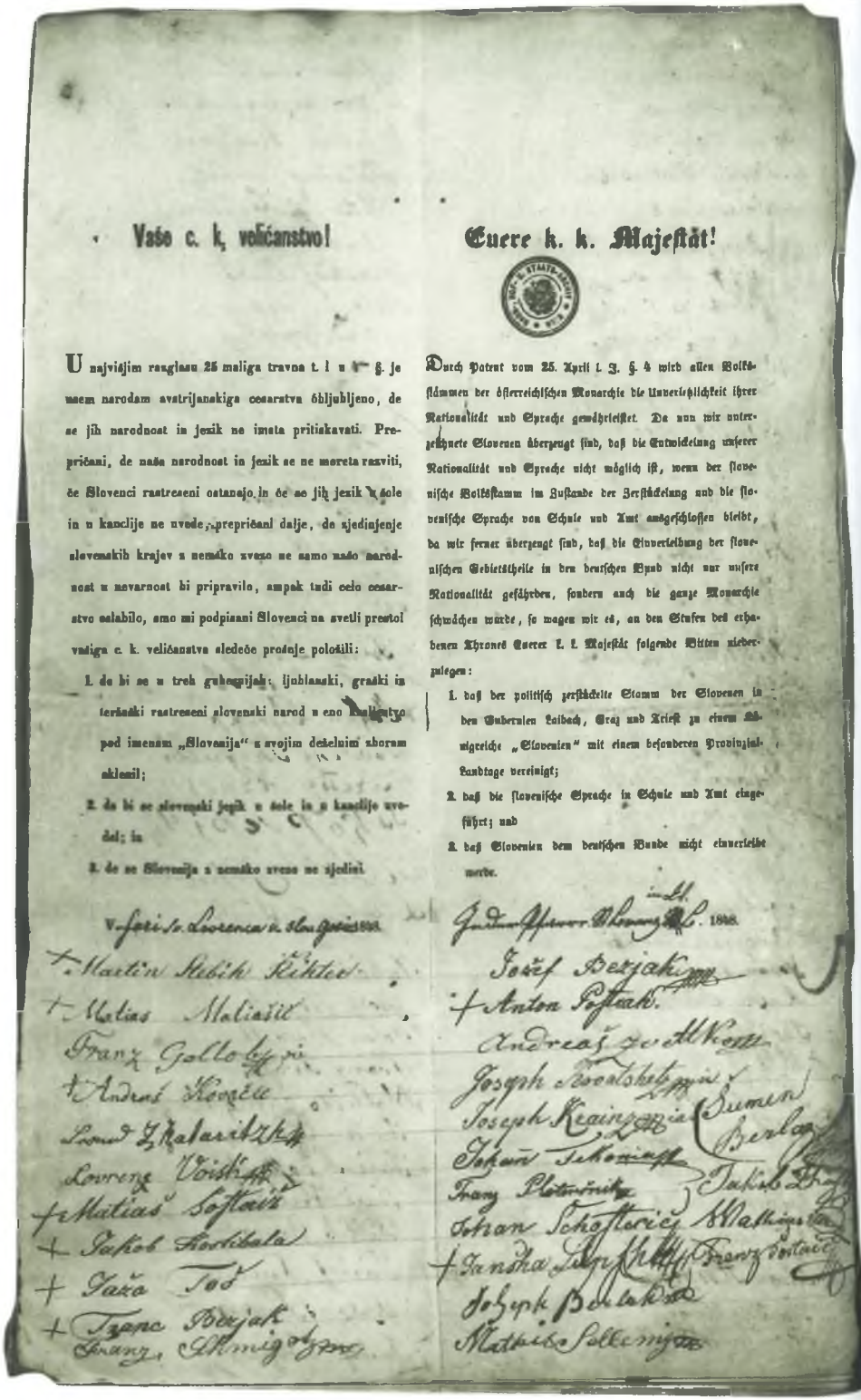
Philipp Hikel Bauer in Doberz(?)[7]

Simon Harz Bauer in Zellniz

X Johan Gornig Bauer in Zellniz

Joh. Schmon Nahmensfertg.

[1] Fara v Egidiju – Sv. Ilij v Slovenskih goricah.
[2] Zellnitz – Selnica.
[3] Gornik.
[4] Weissenberg – ni bilo slovenskega imena.
[5] Neuberg – Nova Gora.
[6] Dobreng – Dobrenje.
[7] Doberz – verjetno Dobreng.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l. u 4. §. je vsem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naše narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci razteseni ostanejo in če se jih jezik v šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, de sjedinjenje slovenskih krajev z nemško vezo ne samo naše narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vaziga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah, ljubljanski, graški in terstanski razteseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija“ z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik v šole in u kanclije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško vezo ne sjedini.

V-Seji 8. Slovenca v. Maj 1848.

+ Martin Kibik Kibler
+ Matias Maliašič
Franz Gollobitz
+ Andrej Kosec
Lovro Zhakaritzky
Lovrenz Voišk
+ Matias Sostarič
+ Jakob Kordschela
+ Jaža Tos
+ Tzpanc Berjak
Franz Skmig

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien“ mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

Gutenhaffner Slovenz 1848.

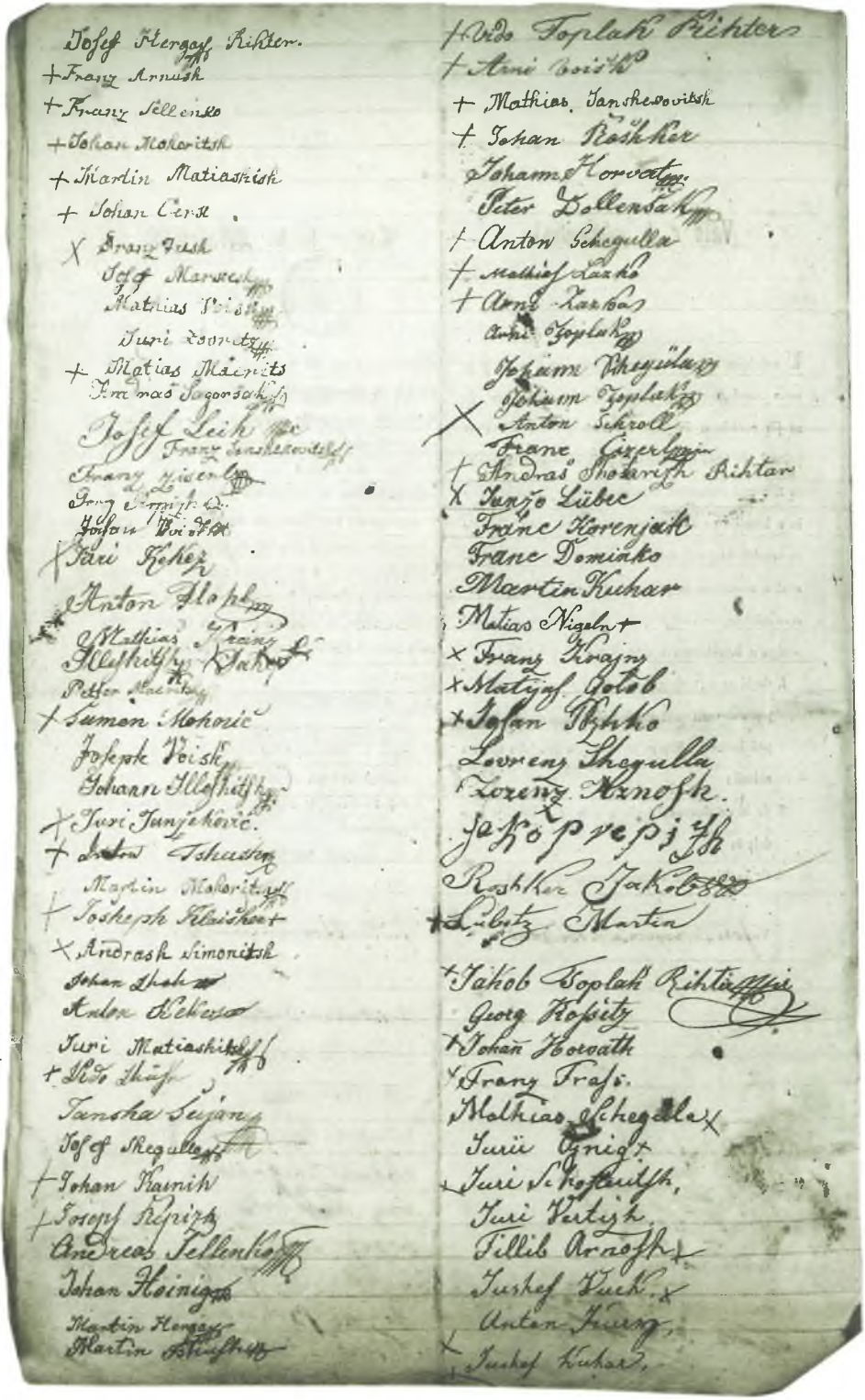
Jožef Berjak
+ Anton Postak.
Andreaš Jurdl Kmet
Joseph Kosatschitzky
Joseph Krainz (Zumer Bertag)
Johann Tekoviz
Franz Plotschnik
Johann Schoffarich
+ Janska Zupantschitz Franz Postauc
Jožepk Bolakova
Mathias Sellenz

Sv. Lovrenc
v Slovenskih goricah, 3
2. junij

Obsega 4 strani (200–201). Na njih je 208 podpisov, 123 je podkrižanih. Datum je določen na podlagi uradne potrditve podpisov okrajne gosposke Dornava z žigom in podpisom komisarja. Pri podpisih prevladuje bohoričica, kar nekaj je tudi gajice. Posebno zanimiva je organizacija zbiranja podpisov. Dejansko so se naslonili na občine. Najprej je vpisan župan – »rihtar«, za njih je bilo zaželeno, ne pa obvezno, da so znali brati in pisati, zato je med njimi kar nekaj nepismenih, sledijo prebivalci občine. Le Filip Bec, »Rihtar Sakoški«, je brez občanov. Sicer pa so posamezne občine ločevali tudi z vmesnim praznim prostorom. Ker župani, 12 jih je, ne navajajo vsi kraja, navedeni so le Gerlinci, Dragošič, »Sakoški«, »iz Senčaka«, ne vemo, iz katerih občin so podpisniki. Med podpisanimi ni duhovnikov, so pa priimki ljudi, katerih zveze z graško Slovenijo so dokazane: Gomischegg, Herga, Matjashizh, Kainih, Schmigotz, Zvetko ...

X Martin Stebih Rihter
X Matias Matiašič
Franz Gollob
X Andreas Kovačec
Leond Zhataritzh
Lovrenz Voisk
X Matias Sostorič[1]
X Jakob Kostibala
X Jaža Toš
X Franc Bezjak
Franz Shmigotz
Jožef Bezjak
X Anton Postrak
Andreaš Zvetko
Joseph Kovatshetz
Joseph Krainz
Johann Fekonia
Franz Pleteršnik
Johan Schosterič
X Jansha Lupsha
Joseph Berlak
Mathis Sellenig
Šumen Berlak[2]
Jakob Zhush (?)
Mathias Jokop(?)
Franz Sošterič

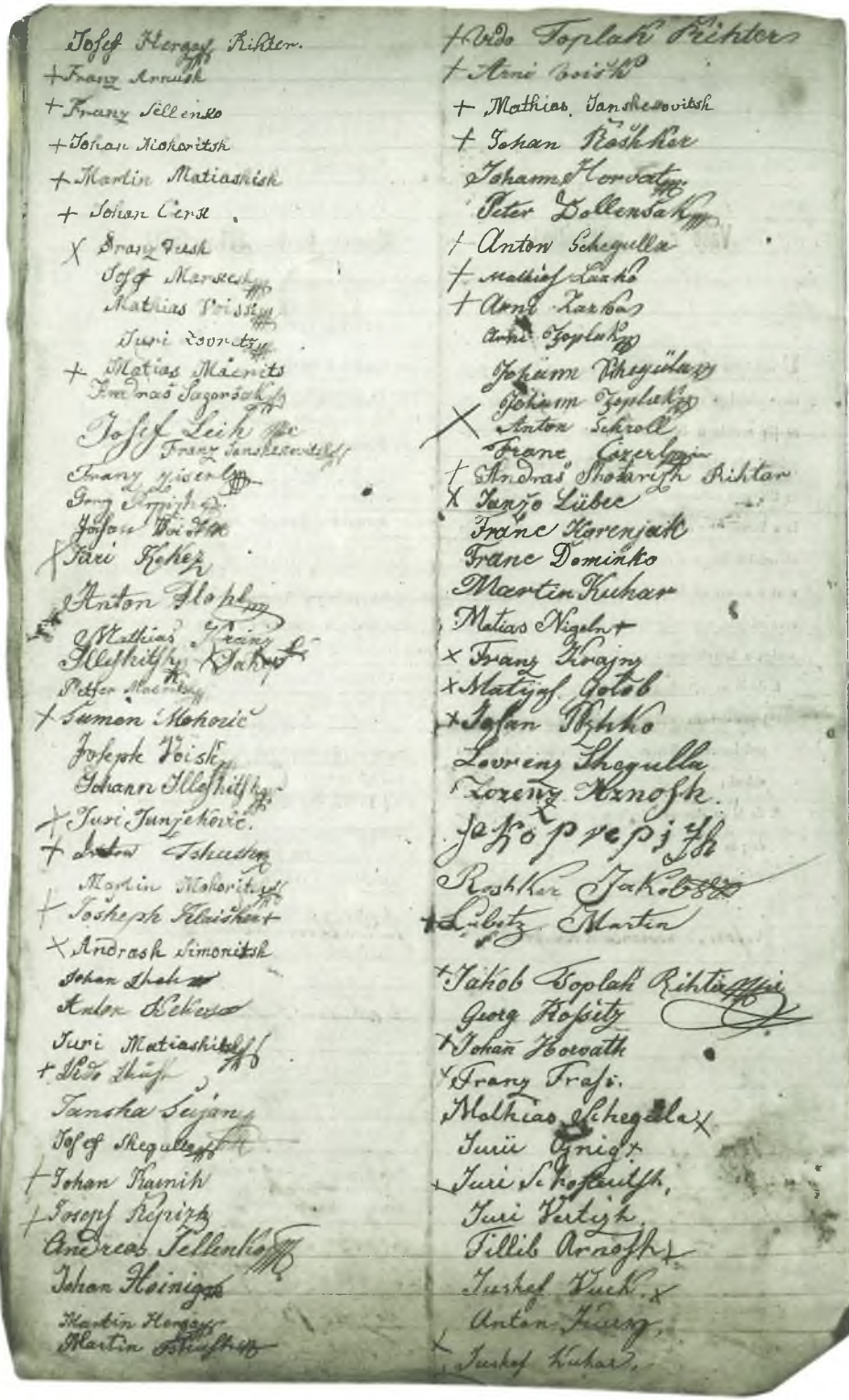
[1] Zanimiva kombinacija bohoričice in gajice.
[2] Ni jasno, zakaj so se ta in naslednji trije podpisniki podpisali na rob. Verjetno so iz soseske prvopodpisanega župana.

Josef Herga Rihter
X Franz Arnusch
X Franz Sellenko
X Johan Mohoritsch
X Martin Matiashish
X Johan Cerk
X Franz Tush
Josef Markesh
Mathias Voisk
Juri Lovretz[1]
X Matias Maerits
Andraš Sagoršak
Josef Leih
Franz Janshekovitsh
Franz Ziserl
Georg Repizh
Jochan Voisk
X Jüri Kekez
Anton Plohl
Mathias Krainz
Illeshitsh Jakop
Petter Maeritsch
X Šumen Mohorič
Joseph Voisk
Johann Illeshitsh
X Juri Janžekovič
X Anton Tshush
X Martin Mohoritsch
X Josheph Klaišher [2]
X Andrash Simonitsh
Johan Zheh
Anton Kekez
Juri Matiashitsh

X Vido Toplak Rihter[3]
X Arni Voisk
X Mathias Janshekovitsh
X Johan Roškher
Johann Horvat
Peter Dollenšak
X Anton Schegulla
X Mathias Lazko
X Arni Karba
Arni Toplak
Johann Schegülla
X Johann Toplak[4]
Anton Schroll
Franc Cizerl
X Andraš Shostarizh Rihtar
X Janžo Lübec
Franc Korenjak
Franc Dominko
Martin Kuhar
X Matias Nigeln[5]
X Franz Krajnz
X Matijas Golob
X Johan Pozhko
Lovrenz Shegulla
Lorenz Arnosh
Jakop Repizh
Roshker Jakob
X Lubetz Martin
X Jakob Toplak Rihter
Georg Kosshitz
X Johan Horvath

[1] Gornji trije so bili očitno podpisani.
[2] Križ prestavili spredaj.
[3] Župan je podpisan na vrhu desne kolone, tudi velikost črk izdaja pomembnejšega moža.
[4] Zdi se, da križ pripada tudi gornjemu in spodnjima.
[5] Križ premaknili pred ime.

Josef Herzog Richter.
+ Franz Arnusk
+ Franz Sellenko
+ Johan Kokoritsk
+ Martin Matiaschisk
+ Johan Cirk
X Franz Tesk
Josef Marsek
Mathias Voisk
Juri Zovnetz
+ Matias Mačnits
Andraš Zagoršek
Josef Leih
Franz Janschekovitsch
Franz Zisserl
Georg Smith
Johann Voisk
X Jari Kokez
Anton Flohl
Mathias Franz
Illeschitsch Jakob
Petter Macnitsch
+ Simon Kokovic
Josepk Voisk
Johann Illeschitsch
+ Juri Junjekovic.
+ Anton Schuschnig
Martin Mokoritsch
+ Joshepk Kleinschek
X Andrash Simonitsk
Johan Schab
Anton Kekec
Juri Matiaschitsch
+ Peter Skuf
Janska Sejanz
Josef Skegulla
+ Johan Kainik
+ Joseph Repnik
Andreas Tellenko
Johan Hainigg
Martin Hengst
Martin Schuschnig
+ Urdo Toplak Richter
+ Anni Voisk
+ Mathias Jansekovitsch
+ Johan Roškar
Johann Horvat
Peter Dollenšak
+ Anton Schegulla
+ Mathias Zarko
+ Anni Zarko
Anni Toplak
Johann Rheyerlang
Johann Toplak
Anton Schroll
Franc Cazerlang
+ Andraš Skokarich Rihtar
X Janžo Lubec
Franc Korenjak
Franc Dominko
Maertin Kuhar
Matias Nigelnt
X Franz Krajny
X Matijaš Golob
+ Johan Ilkko
Lovrenz Skegulla
Lorenz Arnošk.
Jakop repij
Roshkar Jakob
Lubetz Martin
+ Jakob Toplak Rihtar
Georg Rositz
+ Johan Horvath
+ Franz Trasi.
Mathias Schegula
Juriu Gnig
+ Juri Schegulla.
Juri Verlich
Tillib Arnošk
Jurkof Kuck.
Anton Kurz.
Jurkof Kuhar.

X Vido Zhush
Jansha Šujan
Josef Shegulla
X Johan Kainih
X Joseph Repizh
Andreas Sellenko
Johan Hoinig
Martin Herga
Martin Tshush

X Franz Frass
X Mathias Schegula
X Jurü Ojnig [1]
X Juri Schosteritsh
Juri Vertizh
X Fillib Arnosh
X Jushef Vuck[2]
X Anton Junz(?)
X Jushef Kuhar

[1] Pri obeh gornjih premaknili križ.
[2] Kot zgoraj.

Mihal Tschar.
Juri Sochy
Martin Tuhar
Anton Mueticsh
Franz ... K.
Franz ... K.
Martin Novak
Lorenz Lesesiak.
Martin Thusk,
Juri Thoffericsh,
Tomasch Rojkar.
Franz Slochal
Juchez Topsloh
Johan Klatyaskich
Juri Rebert
Juchez Topslak

Simon Sloss, Richter
Szovazher Joshef
Simon Dolenschak
Kasshper Tuhar
Simon Janshekovich
Jakob Markesh
Matiasch Rebery
Jakob Ziserli
Joseph Kreing
Slass Janshekovich
Joseph Rebery
Johan L Ziserli
Veit Beigerli
Johan Liberjak
Georg Fistychko
Johan Skegulat
Slass Roshkar
Tomas Grashich
Joseph Shmigoty
Veit Bresnik
Simon Novak
Georg Janshekovich
Martin Kerga

Matias Ziserlin
Jakob Roshker
Martin Gregorezt
Joseph Megligh
Simon Kergalt

Gerlinci.

Matiaš Torko, Richtar.
Anton Miklajčič
Jakob Salamun.
Josephs Richter
Joseph Leik.
Josepk Illeschitschig
Juri Rohl

Dragonič.

Jožef Samperl Richtar.
Matiaš Vučina.
Juri Ciglarič
Josef Klinkl
Johan Thusk

Filip Boc, Richtar Jakobski.

Johann Kobelz Richtar Jančeka.
Arni Horvath
Jakob Belc
Simon Horvath
Jožef Slana
Johan Laich
Arni Vogel
Mathias Majerz
Franz Rastner
Josephus Thusk
Koval Johann Richter
Martin Brumen
Franz Blokelz
Veit Kapschick
Matias Orobel
Lorenz Smaring

X Mihal Vizhar
X Juri Sock [1]
X Martin Kuhar
X Anton Muchizh
X Franz Muchizh[2]
X Franz Muchizh
X Martin Novak
X Lovrenz Wesiak
X Martin Zhush
X Juri Shosterizh
X Tomash Roshkar[3]
X Franz Plochel
X Juchef Toplak
X Johan Matjashizh
X Juri Reberz
X Jushef Toplak

X Simon Floss Rihter
X Kovazhez Joshef
X Simon Dolenshak
X Kashper Kuhar
X Simon Janshekovizh
X Jakob [4] Markesh
X Matijash Reberz
X Jakob Ziserli
X Joseph Kreinz
X Blass Janshekovizh
X Joseph Reberz
X Johan Ziserli
X Veit Beigerli
X Johan Liberjak
X Georg Fiatzhko

X Matis Ziserli
X Jakob Roshker
X Martin Gregorezt
X Josheph Meglizh
X Simon Herga[5]

Gerlinci

X Matiaš Zorko, Rihtar
X Anton Miklajžič
X Jakob Salamun
Joseph Pihler
X Joseph Leih
Joseph Illeschitsch
Juri Plohl

Dragovič

X Jožef Samperl Rihtar
X Matiaš Vučina
X Juri Ciglarič
Josef Kokol
Johan Tosh
X Filip Bec, Rihtar Sakoški
Johann Novak Rihtar Senčaka
X Arni Horvath
Jakob Belc
X Simon Horvath
X Jozef Slana
X Johan Laich
X Arni Wigol
Mathias Majzen
Franz Rishner
X Jozef Zhush

[1] Tudi na tej strani so križi za priimke prestavljeni spredaj.
[2] dt (detto=enako, isto) v izvirniku smo izpisali. Zelo verjetno imamo tu opravka z moškimi člani iste družine.
[3] Podkrižal se je pod priimek.
[4] Tudi križi med imenom in priimkom so premaknjeni pred ime.
[5] Kljub temu, da je podkrižan, smemo zaradi znaka na koncu priimka domnevati, da je on tisti, ki je podpisal sovaščane.

Michal Vizhar.
Juri Sockl
Martin Kuhar
Anton Klutschy
Franz ... K.
Franz ... K.
Martin Novak
+Lovrenc Lbeschak.
+Martin Khush,
+Juri Shoflerish
+Tomash Rothbar
+Franz Slochel
+Juchez Topolak
+Johan Klatzeschish
Juri Rebert +
Juchez Topolak +

+Simon Sloss, Richter +
Georghez Josshel
Simon Dolenshak
+Kasshper Kuhar
+Simon Janshekovizh
+Jakob + Markish
+Matiash Rebetz
+Jakob Tiserli
+Joseph Kreinz
+Slass Janshekovizh
+Joseph Rebetz
+Johan L Tiserli
+Veit Beigerli
Johan Liberjak +
Georg + Fistyshko
Jostan Shegulat +
Slass Rosthar +
Tomas Grashizh
+Joseph Shmigoty
Veit Bresnik
+Simon Novak
Georg + Janshekovizh
+Martin Herga

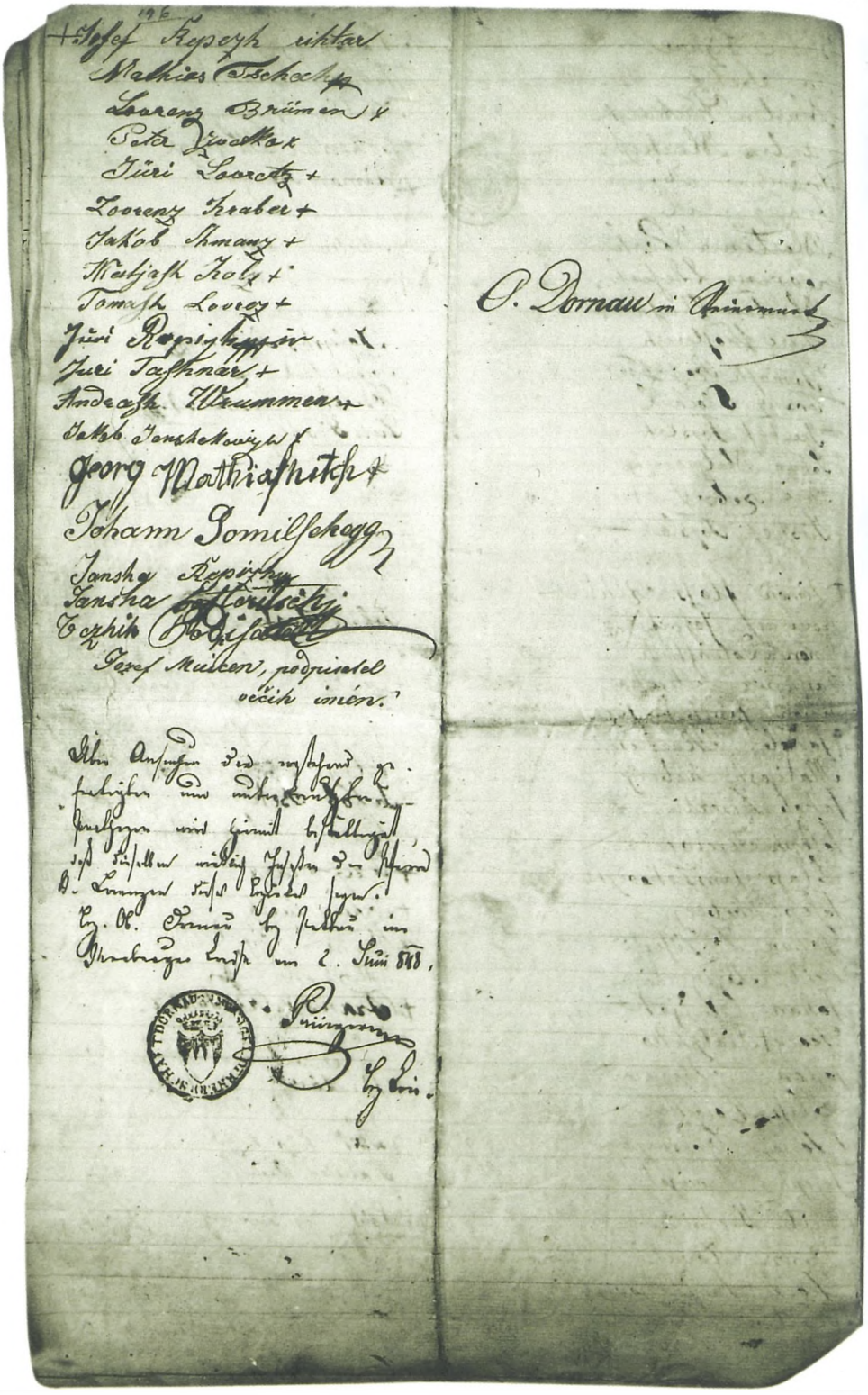
+Matiaš Jiserlin
+Jakob Rosthar
+Martin Gregorzt
+Joseph Megliszh
+Simon Bergelk
Gorinci.
+Matiaš Gorkoč, Riktar.
+Anton Miklajič
+Jakob Salamun.
Josyphs Richter
Joseph Laich. +
Joseph Illeschitsch
Juri Plohl
Dragonje.
+Jožef Jamperl Richter
+Matiaš Vučina
+Juri Cafarič
Josef
Jakob Josh +

+Filip Bec, Richter Sakoški.

Johann Kobentz Lichter Šenčaka.
+Arni Horvath
Jakob Belc
+Simon Horvath
+Jožef Slana
+Jovan Laich
+Anni Nigol
Mathias Mörtenz
+Franz Rohner
+Joseph Khush
+Mosel Johann Richter
+Matthias Brumen
Franz Blchelan
+Veit Kapshizh
Mathias Grobl +
Lisl + Brunig

X Johan Shegula X
X Blass Roshker
X Tomas Grashizh
X Joseph Shmigotz
Veit Bresnik[1]
X Simon Novak
X Geork Janshekovizh
X Martin Herga
Novak Johann Rihter
X Martin Brümen
Franz Blohel (Plohel?)
X Veit Kupzhizh
Mattias Strobel
Iosef (?) Krainz

[5] Križ očitno manjka.

X Josef Repezh rihtar
Mathias Tschech
X Lourenz Brümen[1]
X Peter Zwetko
X Jüri Lovretz
X Lovrenz Hraber
X Jakob Shmauz
X Matjash Holz
Tomash Lovrez
Juri Repizh
X Juri Tashnar
X Andrash Wrummen
X Jakob Janshekovizh
Georg Mathiashitsch
Johan Gomilschegg
Jansha Repizh
Jansha Colleritsch Vezhih Podpisatel
Jozef Maicen, podpisatel večih imen.[2]

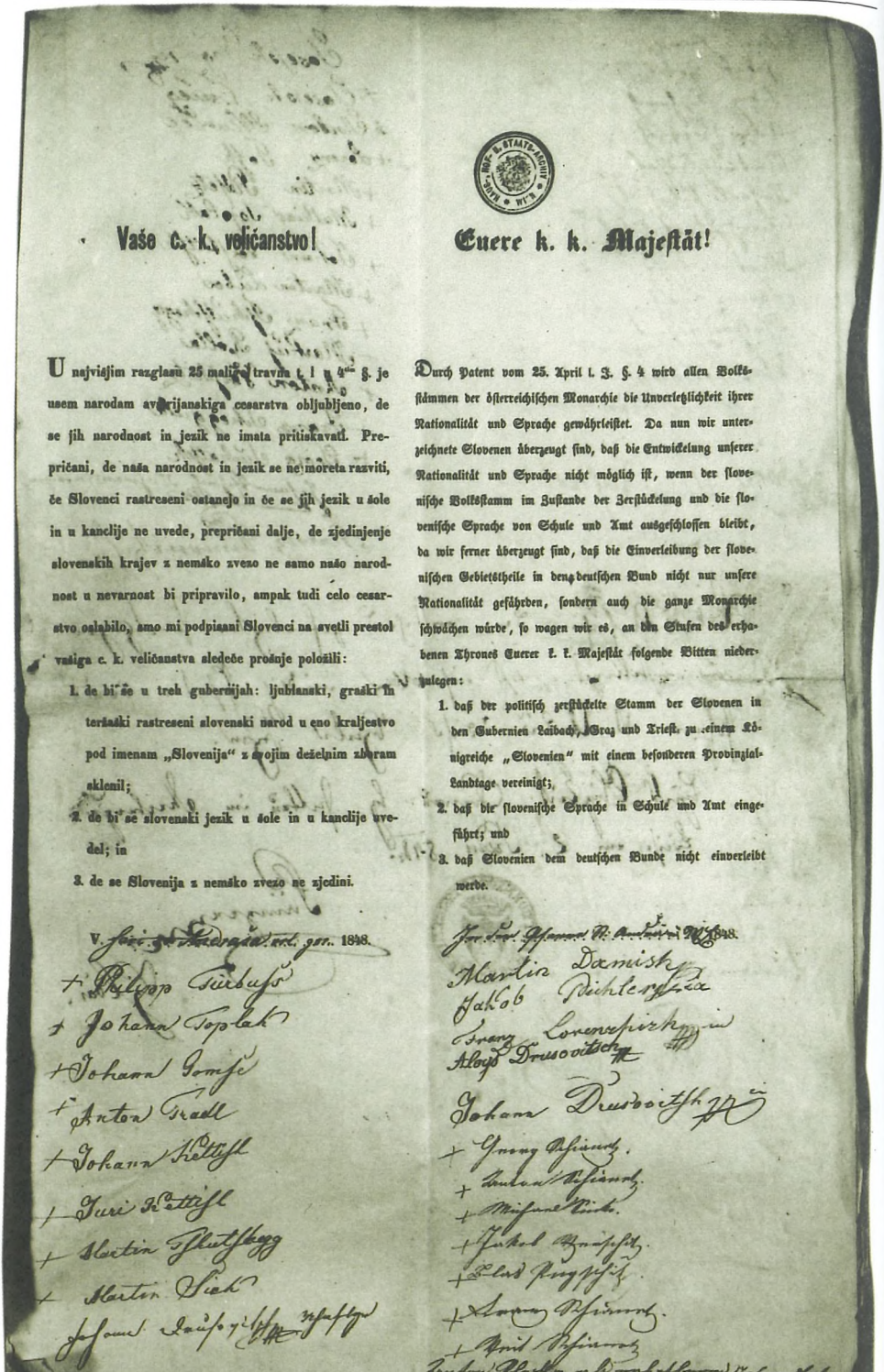
O. Dornau in Steiermark[3]

Über Ansuchen der vorstehend gefertigten und unterzeichneten Partheyen wird hiemit bestättiget daß dieselben wirklich Insaßen der Pfarre St. Lorenzen disess Bezirkes seyen.

Bez. Ob. Dornau bey Pettau im Marburger Kreise am 2. juni 848.

(Žig) Piringer[4] Bez. Kom.

[1] Tudi na tej strani so križi prestavljeni pred imena.
[2] Vsaj pri nekaterih zadnjih podpisih sta se podpisovalca menjala. Župana Zorka in še nekatere je gotovo podpisal Majcen.
[3] Funkcija te oznake na desni strani zadnje strani ni najbolj jasna. Možno je, da so kraj vpisali, ko so zbirali in urejali podpisne pole. Na slednje se zelo verjetno opira tudi števila 196 , vpisana na zgornjem levem robu zadnje strani. Pomenila naj bi število podpisnikov, žal se je zapisovalec pri štetju zmotil.
[4] Franz Piringer, Bezirkscommisar – okrajni komisar.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 malige travna t. l. v 4ti §. je usem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci rastreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, de zjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, amo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, graški in tersaški rastreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija" z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kanclije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne zjedini.

V. [illegible] 1848.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Gratz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien" mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

[illegible] 1848.

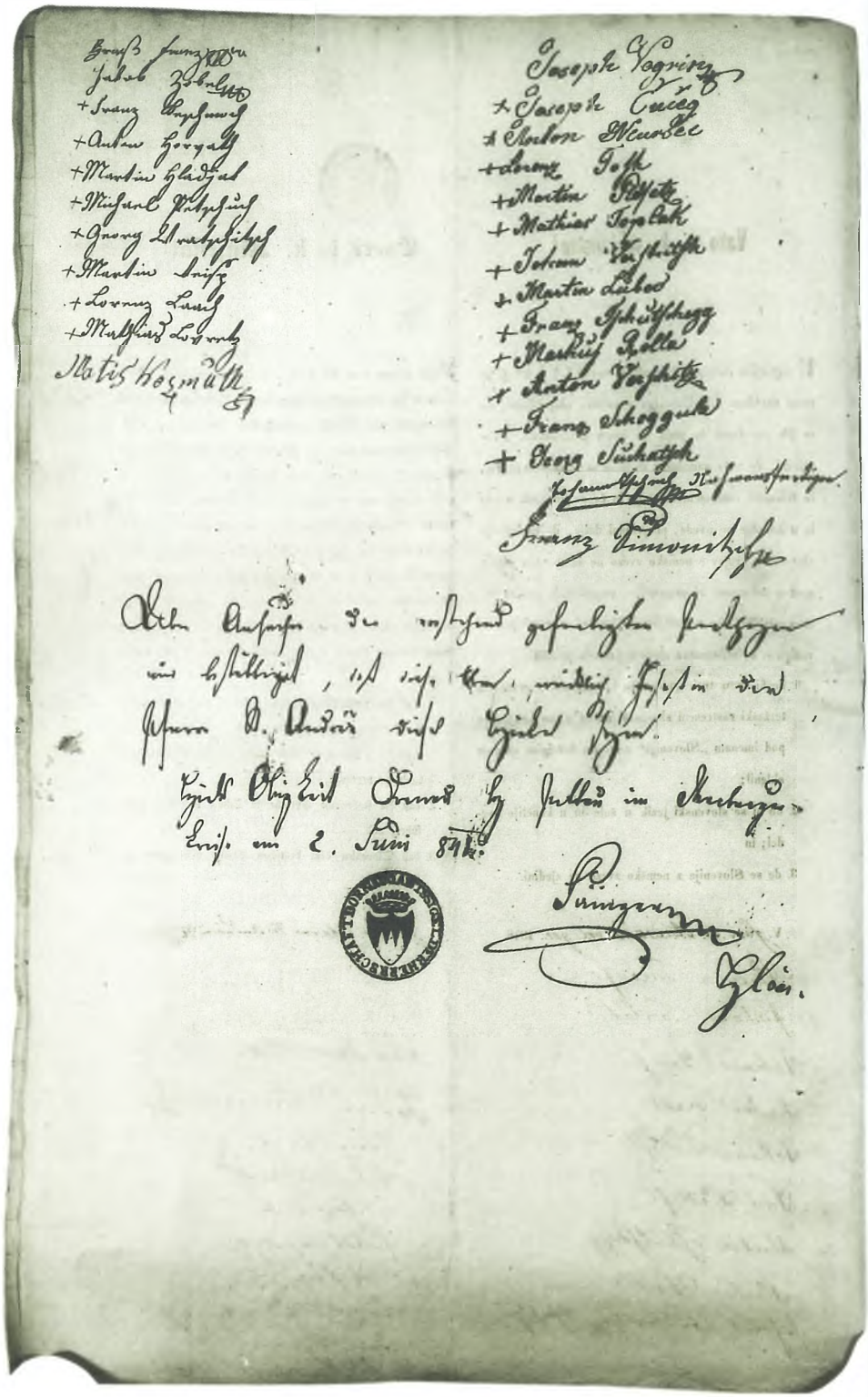
Sv. Andraž
v Slovenskih goricah, 4
2. junij

Obsega 2 strani (202). Na njih je 45 podpisov, 10 je nepismenih. Podpisovanje je potekalo v okviru fare. Datum je ugotovljen na podlagi potrditve okrajne gosposke Dornava, kar pomeni, da so podpise začeli zbirati nekaj dni poprej.. Zanimiva je menjava pisav. Pri podpisovanju je bil zelo prizadeven Johann Drusovitsch, ki je podpisal kar nekaj nepismenih. O njem ni nič znanega. Iz tega kraja je bil doma Anton Druzovič, duhovnik, posvečen 1844 leta. Ob podpisovanj je bil kaplan pri sv. Marjeti pri Lebringu. Kar tri podpisovalce pri tako majhni skupini podpisnikov smatramo za zgled, kako so skrbeli za verodostojnost podpisov. Vsaka skupina je očitno najela ali poiskala tistega, ki mu je najbolj zaupala. V primerjavi s prejšnjo peticijo je tu opazna odsotnost županov. Med podpisniki ni ne župnika in ne kaplana.

X Philipp Fürbuss
X Johann Toplak
X Johann Gomse
X Anton Tradl
X Johann Kettish
X Juri Kettish
X Martin Tshutshegg
X Martin Sick
Johann Drusovitsch Nhmftg[1]

Martin Damish
Jakob Pihler
Franz Lorenzshizh
Aloys Drusovitsch
Johann Drusovitsh[2]
X Georg Schianetz
X Anton Schianetz
X Michael Sinko
X Jakob Verscitz
X Blas Pugschitz
X Franz Schianetz
X Veit Schianetz
Anton Plochl als erbethener Nahmensfertigher[3]

[1] Podpisovalca tu ne moremo hkrati upoštevati kot podpisnika peticije, saj se je očitno tu podpisal le zaradi funkcije.
[2] Mogoče je ta identičen s prej imenovanim podpisovalcem.
[3] Tudi tega podpisovalca priimkov ne štejemo med podpisnike peticije.

Fraß Franz
Jakob Zobel
X Franz Keschnech (?)
X Anton Horvath
X Martin Hladjat
X Michael Petschuch
X Georg Wratschitsch
X Martin Reisp
X Lorenz Laach
X Mathias Lovretz
Matis Kozmuth
Joseph Vogrin
X Joseph Čučeg
X Anton Muršec
X Lorenz Toth
X Martin Resetz
X Mathias Toplak
X Johan Vershitsch
X Martin Lubec
X Franz Tschutschegg
X Markus Rolla
X Anton Verschitz
X Franz Scheggula
X Georg Suchatsch
Johan Tschech Nahmensfertiger[1]
Franz Simonitsch

Über Ansuchen der vorstehend gefertigten Partheyen wird bestättiget, daß diese Ober wirklich Insaßen der Pfarre St. Andrae dieses Bezirkes seyn.

Bezirks Obrigkeit Dornau Bz Pettau im Marburger Kreise am 2. juni 848.

(žig gospostva Dornava) Piringer
Bz. Com

[1] Tudi ta podpisovalec priimkov ni štet med podpisnike peticije.

Vaše c. k. veličanstvo!

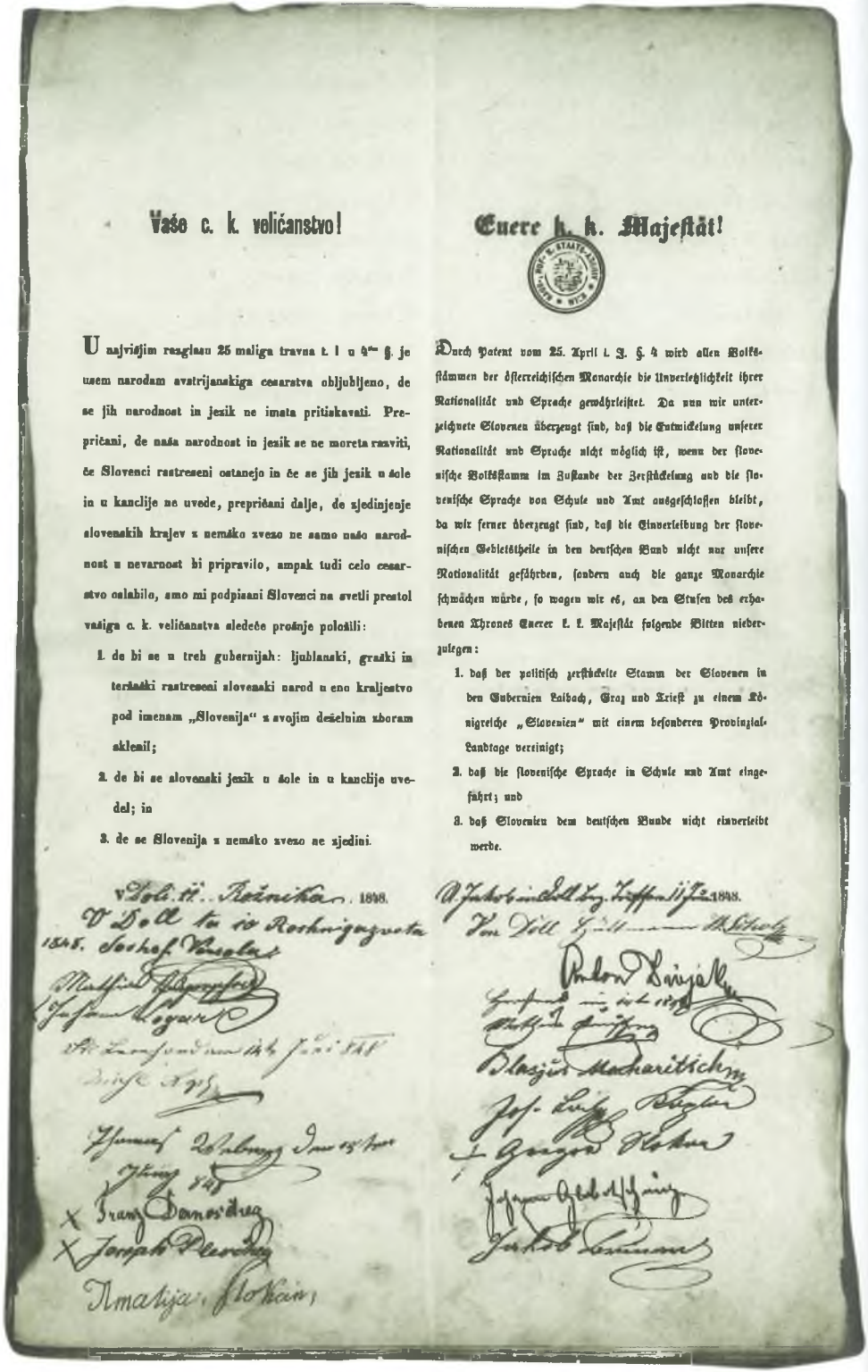
U najvišjim rezglasu 25 maliga travna l. l. u 4ti§. je usem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci rastreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, de sjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, graški in teržaški rastreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija" z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kanclije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne sjedini.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien" mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

Dol,
11. junij

5

Podpisi so le na prvi strani (204). Med 16 so 4 podkrižani. Podpisovalec ni znan, pač pa je jasno, da je bil osrednja oseba pri njihovem zbiranju Jožef Versola. Zadnja podpisana v prvem stolpcu je Amalija Slokan, ki je uporabila svinčnik. Njena navzočnost kaže na kriterij posestnikov. Iz pripisanih datumov pri nekaterih podpisih vidimo, da so jih zbirali od 10. do 15. junija. Zanimiva je razlika pri vpisu kraja. V slovenskem besedilu je omenjen Dol, v nemškem pa St. Jakob v Dolu, okraj Laško. To kaže na župnijo kot teritorialni okvir. Ker je med podpisanimi duhovniki le kaplan, ne pa tudi župnik, in še neki bolehen duhovnik, ki je bil tudi v fari, kaže na možen razkol med tamkajšnjo duhovščino. V številu podpisov, ki je skromno, verjetno lahko vidimo posledice dokaj radikalnega agrarnega gibanja, značilno za to območje. Podpisi so urejeni glede na ostale peticije. Najprej smo navedli podpisnika, nato pa pripis.

V Doll ta 10 Roshnigazveta 1848[1]
Joshef Versola

Mathias Podgorscheg(?)

X Johan Logar

St. Leonhard[2] am 14 ten Juni 848
Michl Rosch

Thomas Weber den 15 ten Juny 848

X Franz Dernoscheg

Joseph Plescheg

Amalija Slokan[3]

H. Schol Von Doll Huttman[4]

Anton Divjak

Hrastenek[5] am 14 ten 1848
Matheus Konscheg

Blasius Macharitsch

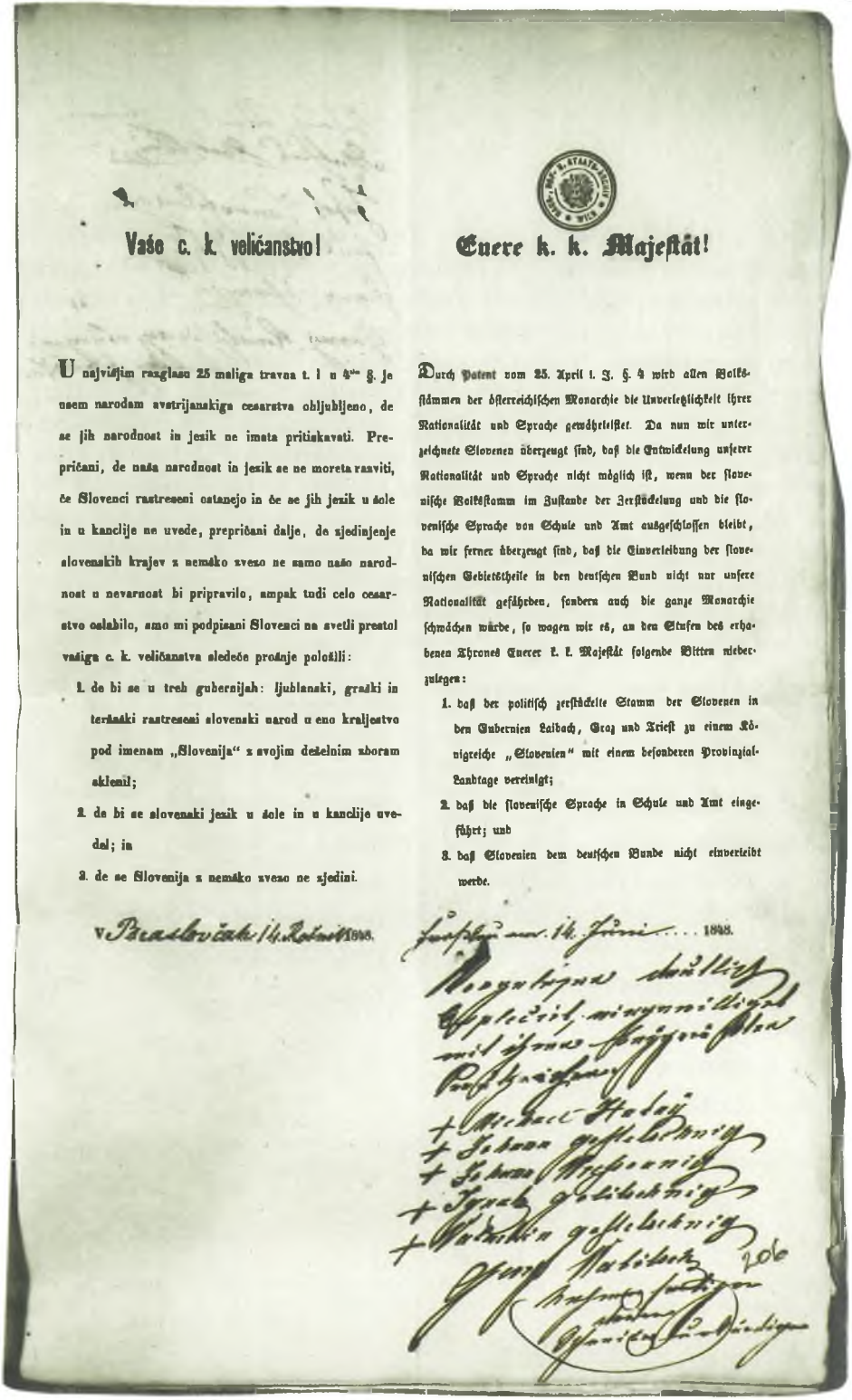
Jos. Lach Kaplan

X Gregor Slokan

Johann Globotchnig

Jakob Brinar

[1] Podpisovanje se je začelo že 10. junija, ne pa dan pozneje. Verjetno je prvi podpisnik naslednji dan izpolnil podpisno polo in jo dal še drugim v podpis.
[2] Sv. Lenart.
[3] Podpisala se je s svinčnikom.
[4] Čuvaj (črede?).
[5] Hrastnik.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l u 4^ti §. je našem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci rastreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, de zjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, graški in terlaški rastreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija“ z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kanclije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne zjedini.

V Preslovčah 14. Rožnik 1848.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien“ mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

Laibach am 14. Juni ... 1848.

Braslovče,
14. junij

6

Obsega 2 strani (206). 12 podpisov, 4 nepismeni. Podpisovalca smo prišteli, ker je verjetno on vse organiziral. Zelo zanimiv je uvod. Očitno imamo opravka z nekakšno elitistično trško skupino, okoli katere pa je precej nejasnosti. Kot na eni strani navduši uvodna pripomba, da je bilo navzočim nepismenim prebrano in razloženo, pa pogrešamo nekatere ljudi, zlasti duhovnike in med njimi dekana Mihaela Stojana. Možna bi bila razlaga, da imamo opravka z neko liberalnejšo skupino tržanov. Prezreti pa ne gre tudi dejstva, da trg ni bil velik. Opazno je tudi, da so na prvi strani podpisi v latinici, svoječasni pa v gotici.

Vorgelesen deutlich explicirt,
eigen(w)illiges mit ihren beyprükten
(?) Perukrishan.(?)

X Michael Hudey

X Johann Gostetschnig

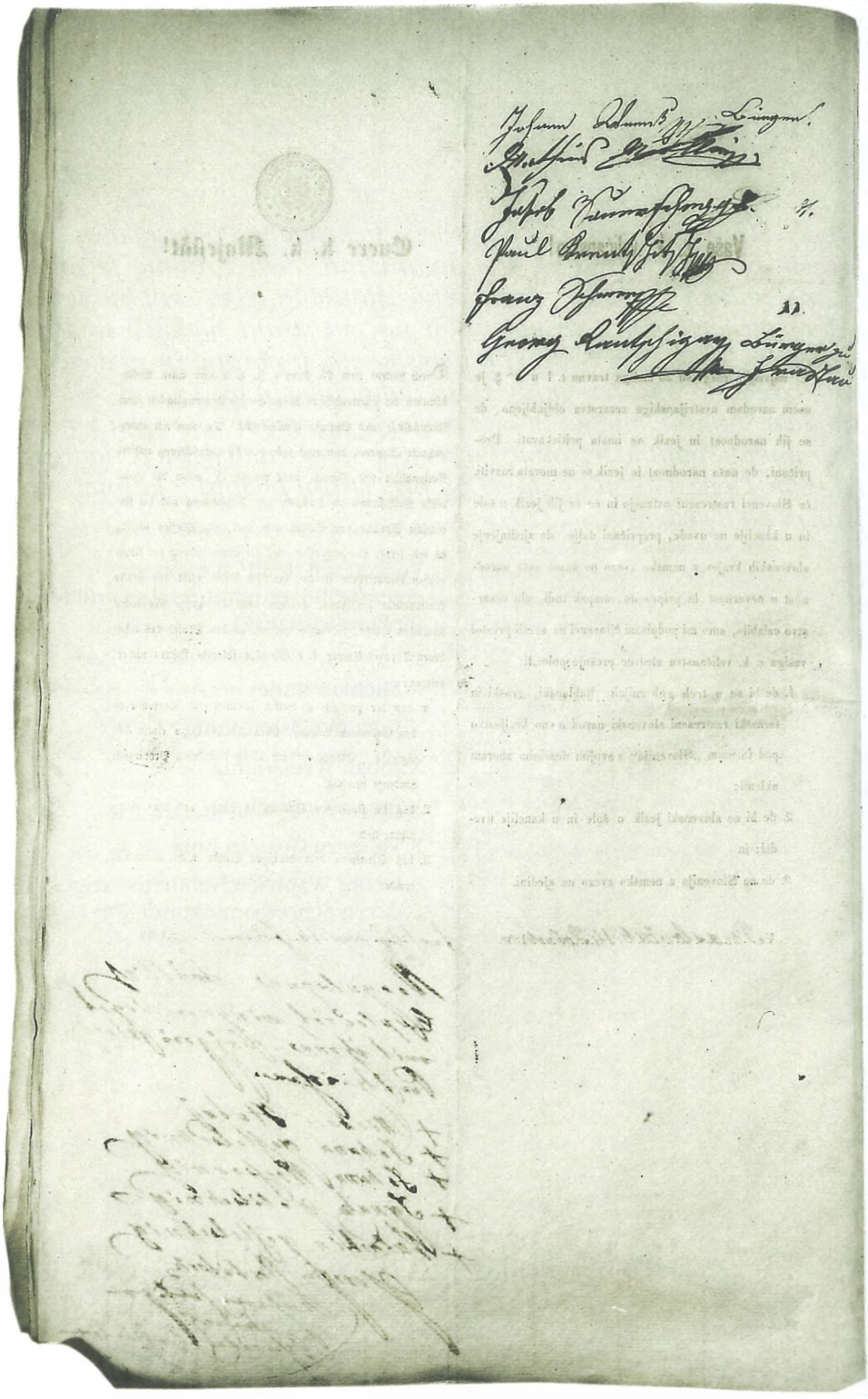
X Johan Wressounig

X Ignatz Golitschnig

X Valentin Gostetschnig

Georg Wabitsch Nahmensfertiger
deren Schreibenunkundigen[1]

[1] Podpisovalec nepismenih. Štejemo kot podpisnika, zlasti glede na uvodno opombo, da je bilo besedilo peticije prebrano in jasno razloženo. Zelo verjetno je v obeh primerih vpisal tudi kraj.

Johan Wreuß Bürger

Matheus M ?? llen (?)

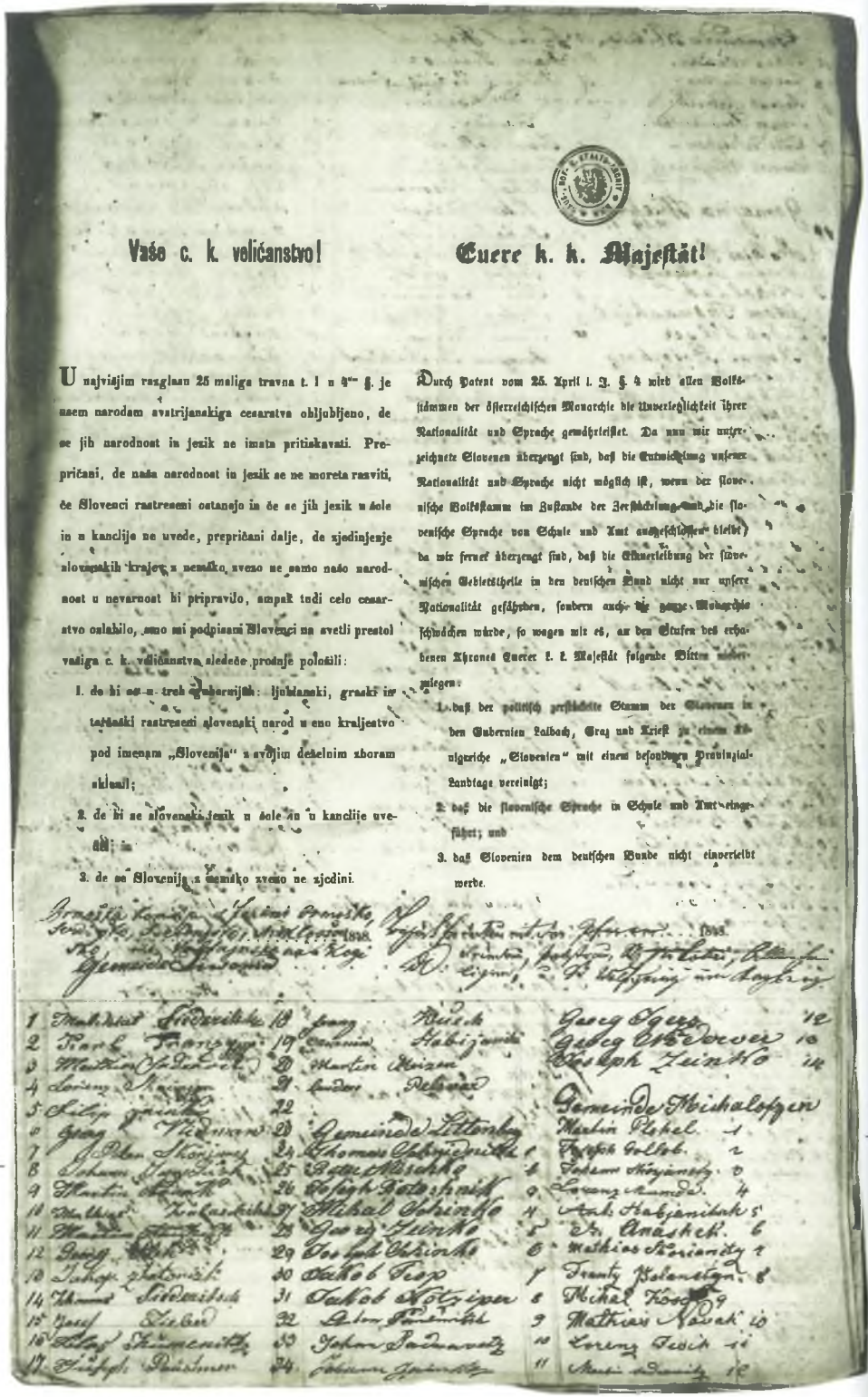
Jakob Sauerschegg Bürger

Paul Krentschitsch

Franz Schnirr (?) Bürger

Georg Rantschigay Bürger zu Fraßlau[1]

[1] Braslovče.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l u 4^m §. je našem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci rastresemi ostanejo in če se jih jezik u šole in u kancilje ne uvede, prepričani dalje, de zjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vaniga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, graški in tarsaški rastreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija" z svojim deželnim zborom skleal;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kancilije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne zjedini.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwicklung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt; da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien" mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

Ormož,
26. maj

7

Obsega 6 strani (209–212) s 609 podpisi.[1] Peticijo so podpisovali v več krajih ormoškega okraja po farah sv. Nikolaja v Ormožu, sv. Duha v Središču, vseh Svetih v Mihalovcih, sv. Nikolaja v Miklavžu in sv. Bolfenka na Kogu. »Ormožka komisija s'farami Ormoško, Serdiško, Svetinjsko, Miklovšousko ino Volfštajnsko na Kogi.« Datum podpisovanja peticije lahko določimo le kot poslednjega možnega: 26. maj iz uradne potrditve podpisnih pol na koncu. Imena in priimki so po občinah(!), ne farah, označena naknadno z zaporednimi številkami. Nasploh kaže ureditev teh podpisnih pol veliko skrb za obliko varčevanja s papirjem. Večina mož je podpisanih, le nekaj jih z znakom na koncu priimka kaže, da so tega dejansko sami vešči. Peticija je še posebno zanimiva, ker kaže, v kolikšni meri se je gajica že udomačila in kakšne težave so imeli pri njenem pisanju. Poleg funkcioniranja lokalne samouprave lahko pri organizaciji podpisovanja opazujemo tudi narodno zavest. Organizacija je bila očitno zelo dobra in je verjetno slonela na dr. Antonu Magdiču, Mateju Seinkoviču in Oroslavu Kainichu – uglednih Ormožanih, od katerih sta prva dva dokazano sodelovala z graško Slovenijo. Le za Kainicha lahko ugotovimo duhovniški stan, sicer pa je akcija izrazito laična.

Gemeide Liwonia[2]

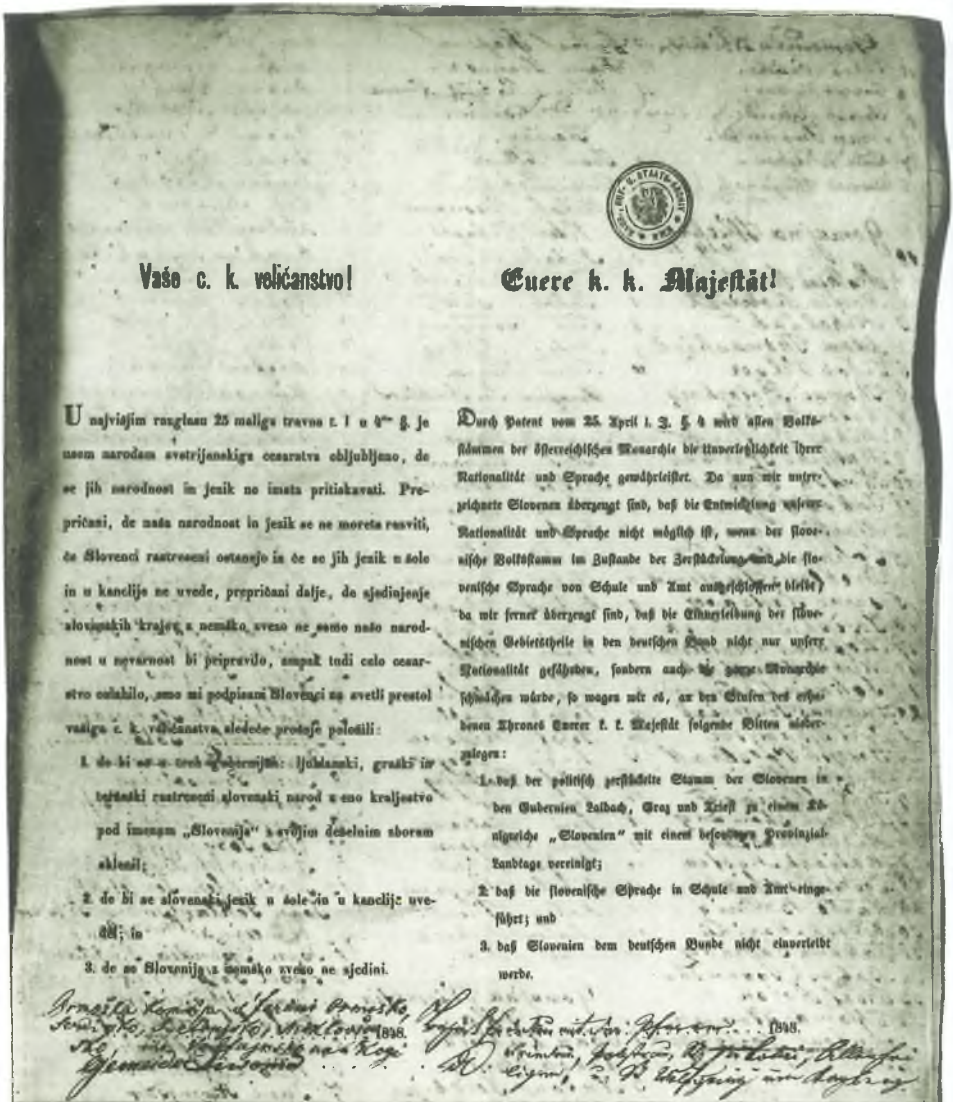
1. Mathias Siederitsch
2. Karl Franz
3. Mathias Sadravetz
4. Lorenz Skrinjar
5. Filip Zainko
6. Georg Widman
7. Peter Skorjanez
18. Franz Wusch
19. Marein Habijanitz
20. Martin Meizen
21. Andre Petovar
22
23. Gemeinde Littenberg[3]
24. Thomas Schniederitsch 1[4]

Georg Igerz 12[5]
Georg Nederver 13
Joseph Zeinko 14

Gemeinde Michalofzen[6]

1. Martin Plohel[7]

[1] Upoštevali smo tiste podpise, ki so označeni z zaporedno številko.
[2] Gemeinde Liwonia- občina Libanja.
[3] Gemeinde Littenberg – občina Litmerk. Podpisovalec je očitno nov.
[4] Zaporedne številke so bile očitno zapisane naknadno nekoliko malomarno. Zato so za imeni in primki nove številke, ki bi dejansko morale biti spredaj. Podpisovalec je očitno nov.
[5] Zopet pisar, ki je začel podpisovati to občino.
[6] Gemeinde Michalofzen- občina Mihalovci. Nov podpisovalec.
[7] Številka je v izvirniku zadaj, v nadaljevanju podpisnikov iz te občine na drugem listu pa spredaj. To je vplivalo tudi na smiselno poenotenje.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l. u 4ⁿᵉ §. je naom narodam svetrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci razstreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, de sjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo ogrozilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledeče proshje položili:

1. de bi se u treh gubernijih: ljubljanski, gradški in tržaški razstreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija" z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kancelije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne sjedini.

Gemeinde Laibach . . . 1848.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwicklung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zersplitterung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slowenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unserer Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so mögen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederlegen:

1. daß der politisch zersplitterte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien" mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

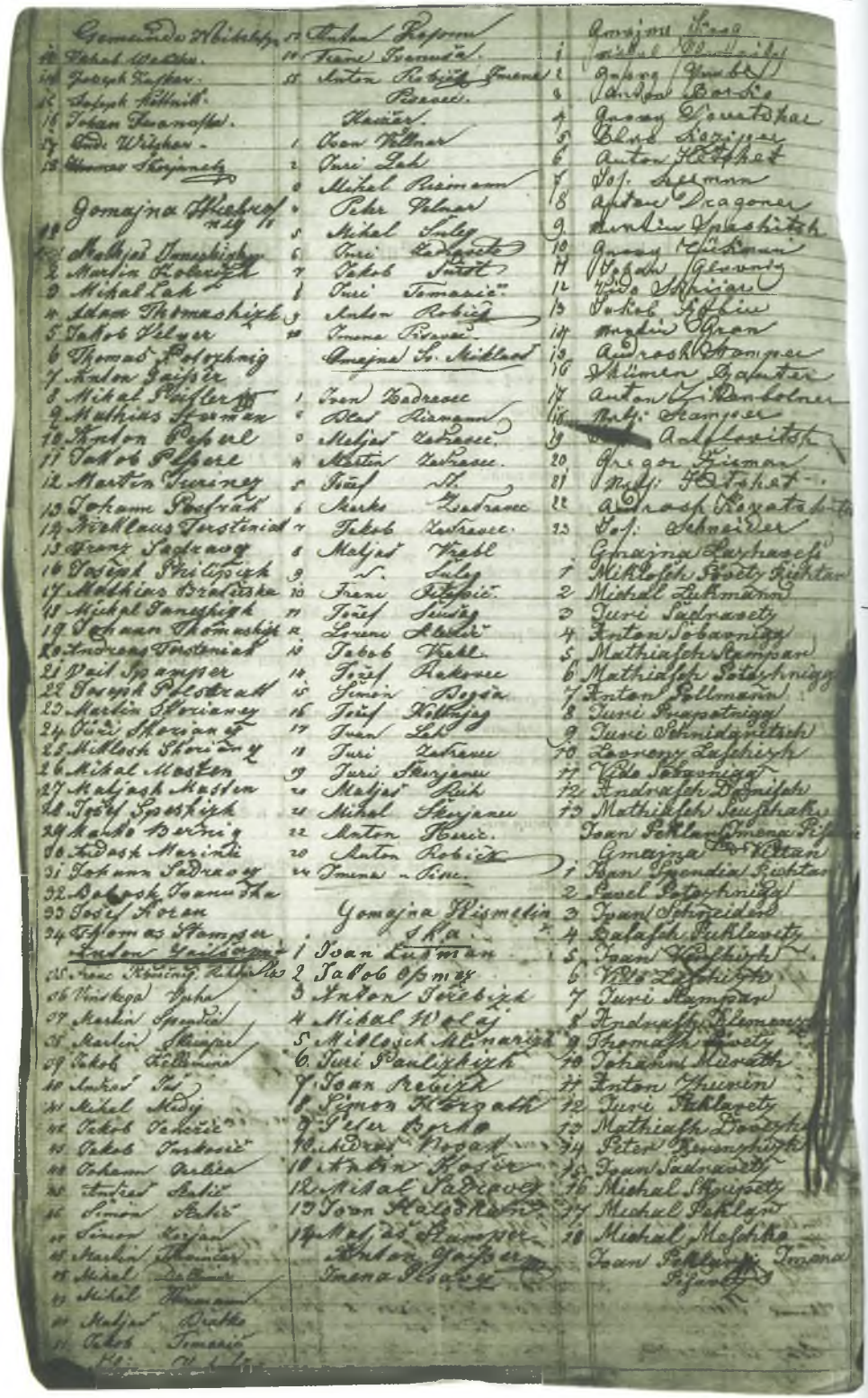
Gemeinde Laibach . . . 1848.

8. Johann Janeshizh
9. Martin Novak
10. Mathias Zalaschitsch
11. Martin Kauzhizh
12. Georg Pleh
13. Jakop Zhatorizh
14. Thomas Siederitsch
15. Josef Lieber
16. Blas Skumenitz
17. Juseph Dauschner

25. Peter Mischko 2
26. Joseph Potoshnik 3
27. Mihal Schinko 4
28. Georg Zeinko 5
29. Joseph Schinko 6
30. Jakob Teop 7
31. Jakob Kotziper 8
32. Anton Siederitsch[1] 9
33. Johann Sadravetz 10
34. Johan Zainko 11

2. Joseph Gollob
3. Johann Skorjanetz
4. Lorenz Munda
5. Anton Habjanitsch
6. Anton[2] Anashek[3]
7. Mathias Skorianetz
8. Frantz Polanetze
9. Mihal Kosch
10. Mathias Novak
11. Lorenz Jesih
12. Martin Sadravitz

[1] Zopet nov podpisovalec.
[2] V izvirniku dt – enako.
[3] Verjetno nov podpisovalec.

Gemeinde Mihalofzen

13. Jakob Waksha
14. Joseph Kashar
15. Joseph Kottnik
16. Johan Iwanusha
17. Andre Wilshar
18. Thomas Škorjanetz

Gomajna Webrofnig[1]

1. Mathjaš [2] Janeshizh[3]
2. Martin Kolarizh
3. Mihal Lah
4. Adam Thomashizh
5. Jakob Velver
6. Thomaš Potozhnig
7. Anton Gaißer
8. Mihal Peitler
9. Mathias Starman
10. Anton Peperl
11. Jakob Peperl
12. Martin Jurinez
13. Johann Postrah
14. Nieklaus Terstiniak
15. Franz Sadravez
16. Joseph Philipizh
17. Mathias Bratusha
18. Michal Janezhizh
53. Anton Kapun
54. Franc Ivanuša
55. Anton Robič Imena Pisavec.

Kaižar[4]

1. Ivan Vellnar
2. Juri Lah
3. Mihal Rizmann
4. Peter Velnar
5. Mihal Šuleg
6. Juri Zadravetz
7. Jakob Füršt
8. Juri Tomazič
9. Anton Robič Imena Pisavec[5]

Gmajna Sv. Miklavš

1. Ivan Zadravec
2. Blaš Rizman
3. Matjaš Zadravec
4. Martin Zadravec
5. Jožef Zadravec
6. Marko Zadravec
7. Jakob Zadravec[6]
8. Matjaš Vrabl
9. Matjaš Šuleg
10. Franc Filipič
11. Jožef Šeušag

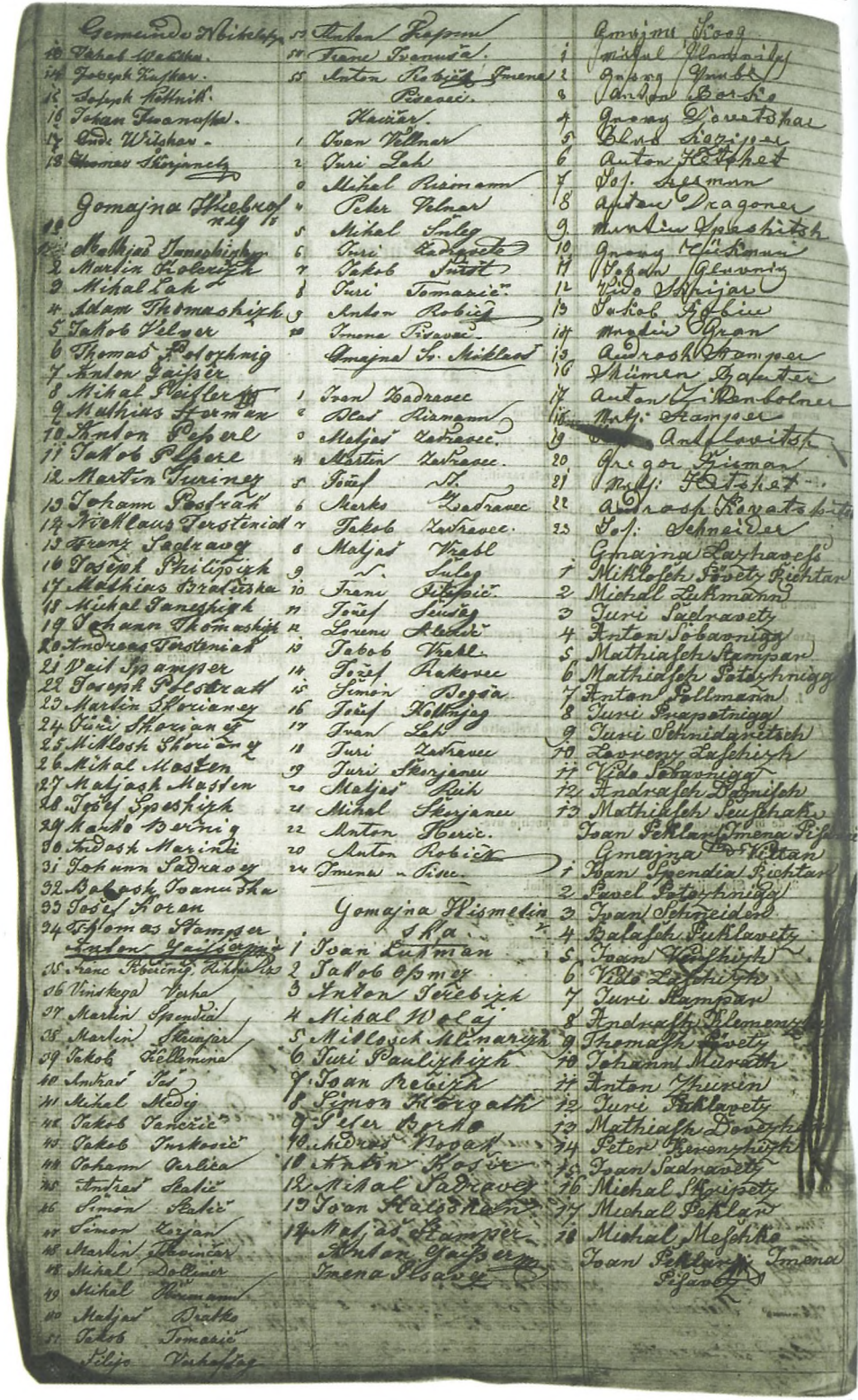
Gmajna Koog[7]

1. Michal Plemnitsch
2. Georg Vrabl
3. Anton Borko
4. Georg Dovetschar
5. Blas Koziper
6. Anton Deshet
7. Jos. Herman
8. Anton Dragoner
9. Martin Speshitsh
10. Georg Lükman
11. Johan Glavnig
12. Vide Skrijar
13. Jakob Robin
14. Martin Gron
15. Andrash Shamper
16. Shümen Rauter
17. Anton Zitenbolner
18. Matj. Shamper
19. (?) Antolovitsh
20. Gregor Risman
21. Matj. Hetshet
22. Andrash Kovatshitsh
23. Jos. Schneider[8]

Gmajna Lazhavess[9]

1. Miklosch Põvetz Richtar
2. Michal Lukmann

[1] Poskus slovenskega zapisa občine Brebrovnik.
[2] Odločil sem se za š, čeprav ta poizkus gajice ni povsem prepričljiv, pa tudi ne nadaljuje z njim. Možno je tudi, da se je sam podpisal.
[3] Tudi tu so bile neke težave z zaporednimi številkami.
[4] Kajžar.
[5] Zopet napaka v pisanju zaporednih številk. podpisal se je le kot podpisovalec, ne pa podpisnik peticije.
[6] Pri tolikih Zadravcih zapovrstjo imamo lahko opraviti tudi s čalni iste družine.
[7] Občina Kog.
[8] Ta podpisovalec se ni podpisal.
[9] Občina Lača ves.

Gemeinde Nikelsdorf
Gemeinde Nikelsdorf
Gemeinde Nikelsdorf

19. Johann Thomashizh
20. Andreas Tersteniak
21. Vait Spamper
22. Joseph Polstratt
23. Martin Skorianez
24. Juri Skorianez
25. Miklosh Skorianez
26. Mihal Masten
27. Matjash Masten[1]
28. Jošef Speshizh
29. Marko Bernig
30. Andrash Marinti(?)
31. Johann Sadravez
32. Balash Ivanusha
33. Jošef Koran
34. Tchomas Stamper
Anton Gaissšer[2]
35. Franc Piberčnig
Rihtar iz Vinskega Verha[3]
36[4]
37. Martin Špendia
38. Martin Šrinjar
39. Jakob Kellemina
40. Andraš Ješ
41. Mihal Medig
42. Jakob Janežič
43. Jakob Jurkovič

12. Lorenc Klarič
13.. Jakob Vrabl
14. Jožef Rakovec
15. Šimon Bogša
16. Jožef Kottnjag
17. Ivan Lah
18. Juri Zadravec
19. Juri Škerjanec
20. Matjaš Reih
21. Mihal Škorjanec
22. Anton Heric
23. Anton Robič Imena Pisec[5]

Gomajna Wismetinska[6]

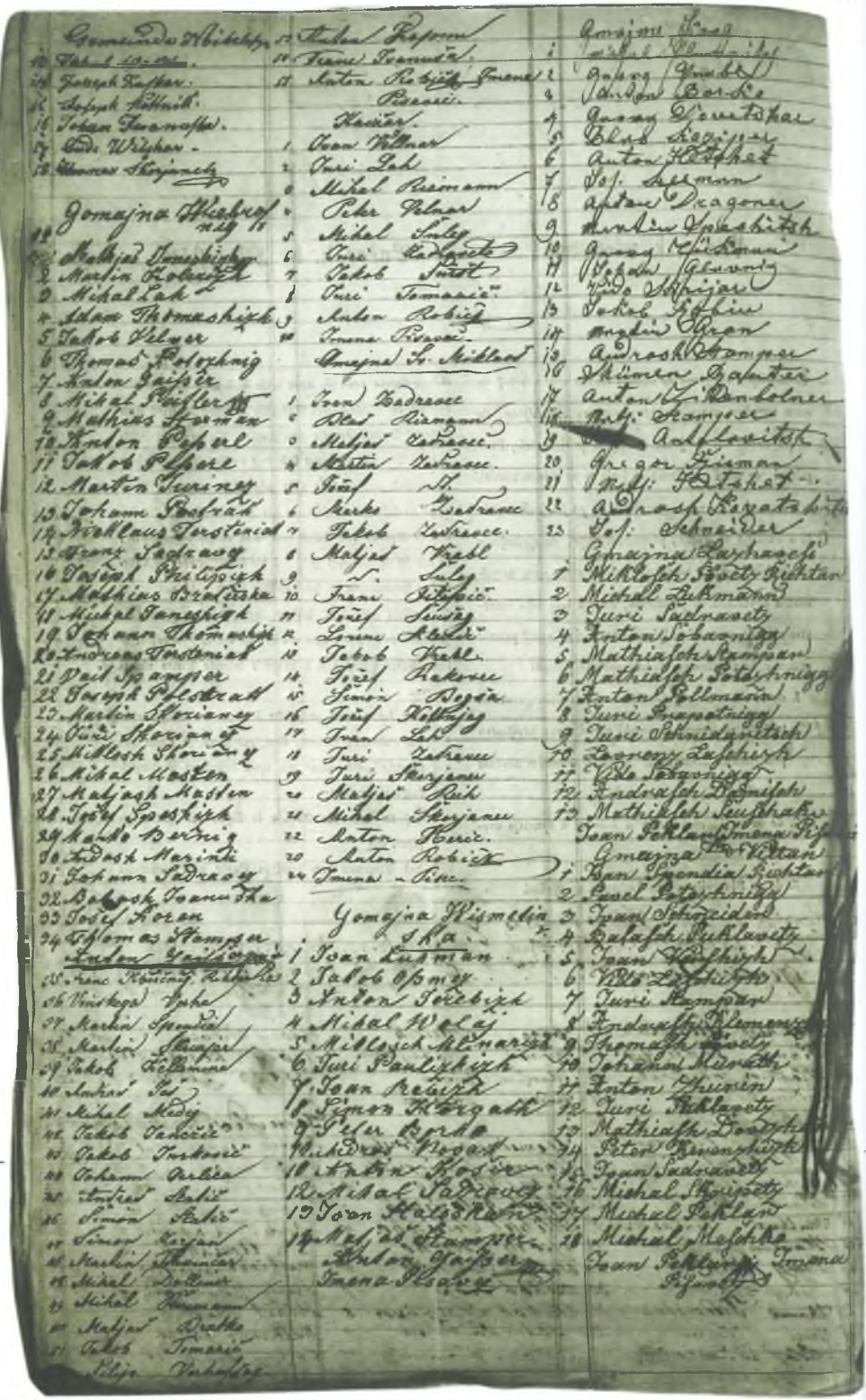
1. Ivan Lukman
2. Jakob Oßmez
3. Anton Jerebizh
4. Mihal Wolaj
5. Miklosch Mlinarizh
6. Juri Paulizhizh
7. Ivan Revizh
8. Simon Horvath
9. Peter Borko
10. Andraš Novak

3. Juri Sadravetz
4. Anton Sobavnigg
5. Mathiasch Stampar
6. Mathiasch Potozhnigg
7. Anton Pollmann
8. Juri Praprotnigg
9. Juri Schnidaritsch
10. Lovrenz Laschizh
11. Vido Sobavnigg
12. Andrasch Damisch
13. Mathiasch Seuschak
Ivan Peklar Imena Pisavec

Gmajna Vittan[7][1]

1. Ivan Spendia Richtar
2. Pavel Potozhnigg
3. Ivan Schneider
4. Balasch Puklavetz
5. Ivan Vercshizh
6. Vido Laschizh
7. Juri Stampar
8. Andrash Klemenzhizh
9. Thomash Pövetz
10. Johann Murath
11. Anton Zhurin
12. Juri Puklavetz
13. Mathiash Dovezhar
14. Peter Kerenzhizh

[1] Domnevam, da pri Škorjancih in Mastenih ne gre za člane iste družine, ampak sorodnike.
[2] Lastnoročni podpis podpisovalca, ki je verjetno istoveten s podpisnikom pod št. 7.
[3] Očitno nova občina, ki so jo pozabili navesti, začeli pa so z županom.
[4] Napačna numeracija, pripis k tej številki spada h gornjemu.
[5] Napaka kot pri opombi 51.
[6] Občina Vuzmetinci.
[7] Občina Vitan.

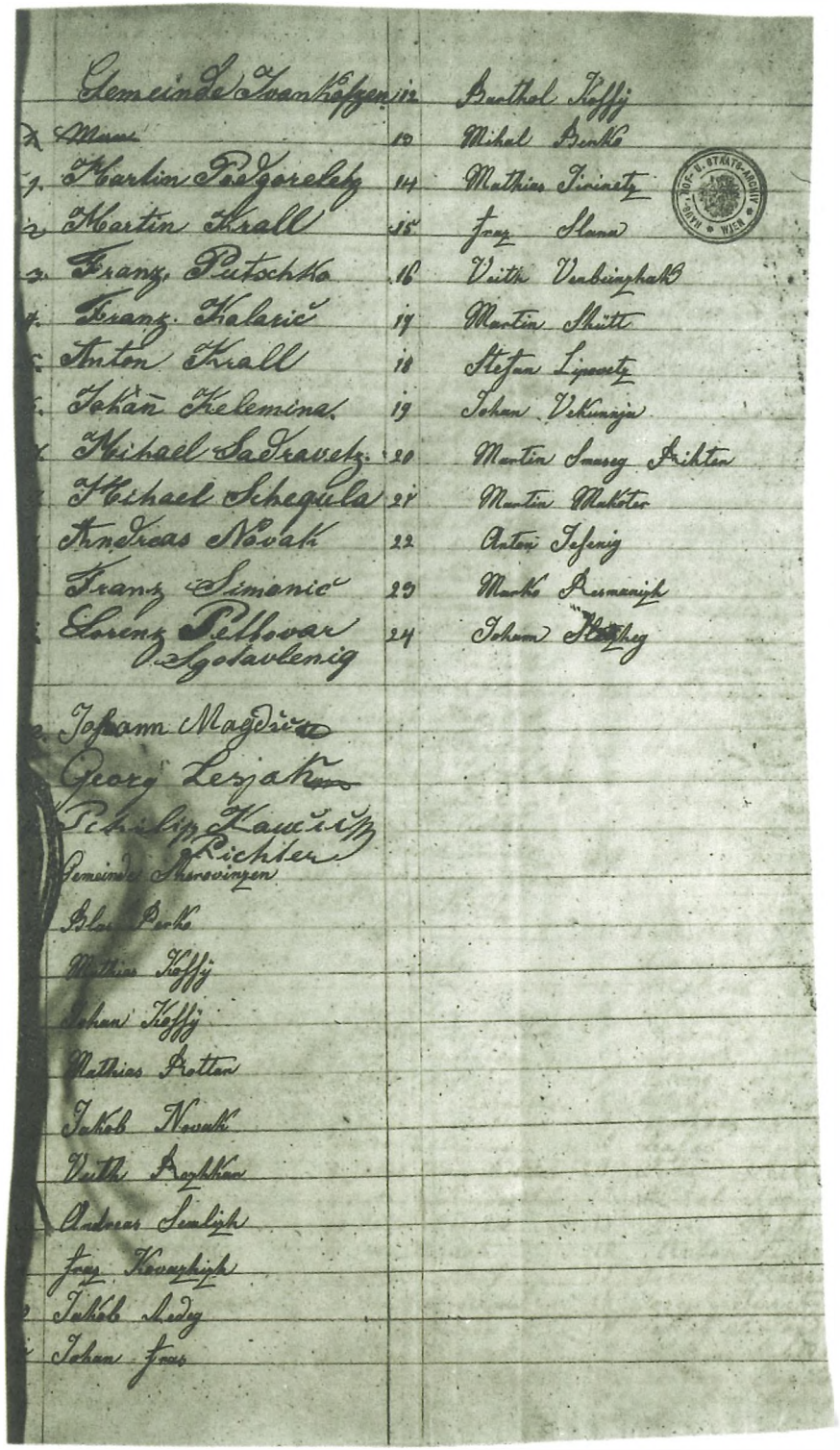

44. Johann Gerlica
45. Andraš Slatič
46. Šimon Slatič
47. Šimon Zorjan
48. Martin Psavinčar
48. Mihal Dolliner[1]
49. Mihal Rižmann
50. Matjaš Bratko
51. Jakob Tomazič
52. Filip Verhosšag

11. Anton Košir
12. Mihal Sadravez
13. Ivban Haloshan
14. Matjaš Stamper
    Anton Gaisser Imena Pisavez[2]

15. Ivan Sadravetz
16. Michal Skripetz
17. Michal Peklar
18. Michal Meschko
    Ivan Peklar Imena Pisavez

[1] Zopet napaka pri numeraciji.
[2] Podpisovalec nam je že znan od zgoraj.

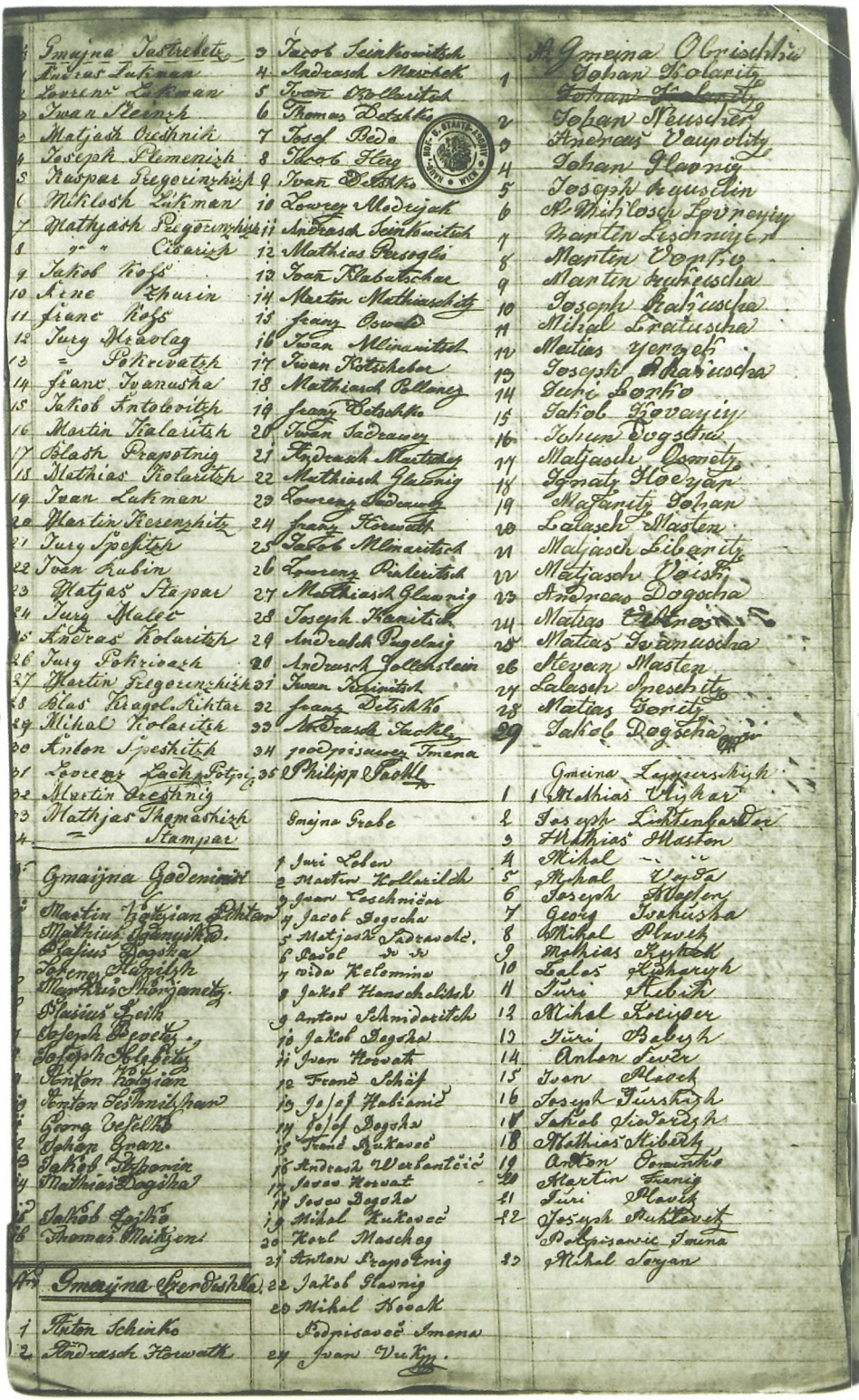
Gemeinde Ivankofzen[1]

1. Martin Podgoreletz
2. Marin Krall
3. Franz Putscko
4. Franz Kalarič
5. Anton Krall
6. Johann Kelemina
7. Mihael Sadravetz
8. Mihael Schegula
9. Andreas Novak
10. Franz Simonič
11. Lorenz Pettovar Sgotavlenig[2]
12. Johann Magdič
13. Georg Lesjak
14. Pchilip Kaučič Richter[3]

Gemeinde Sherovinzen[4]

2. Blas Perko
3. Mathias Kossy¨
4. Johan Kossy¨
5. Mathias Rottar
6. Jakob Novak
7. Veith Rozhkar
8. Andreas Semlizh
9. Fraz (?) Kovazhizh
10. Jakob Redeg
11. Johan Fras
12. Barthol Kossy¨
13. Mihal Benko
14. Mathias Jirinetz
15. Fraz Slana
16. Veith Verbeinzhak
17. Martin Schütt
18. Stefan Lipovetz
19. Johan Vekunja
20. Martin Smaseg Rihter
21 Martin Makoter
22 Anton Jesenig
23 Marko Resmanizh
24 Johann Slatzheg[5]

[1] Ta podpisni list je drugačnega formata, ožji in krajši od drugih, pa tudi drugače urejen, saj so podpisi le dvostolpčni.
[2] Podpisovalec imen.
[3] Zadnji trije so se podpisali sami.
[4] Gemeinde Sherovinzen – občina Žerovinci. Zopet napaka pri pisanju zaporednih številk. V izvirniku je pred občino št. 1.
[5] Podpisovalec teh imen ni znan.

Gmajna Jastrebetz
Andreas Lukman
Lovrenc Lukman
Iwan Klemenk
Matjash Oschnik
Joseph Klemenish
Raspar Gregorinshish
Miklosh Lukman
Mathyash Gregorinshish
" Cesarish
Jakob Rossi
Jane Zhurin
Jane Rossi
Jury Mazolay
" Pokrovatsh
Jane Ivanusha
Jakob Antolovitsh
Martin Kalaritsh
Blash Prapotnig
Mathias Kolaritsh
Iwan Lukman
Martin Kerenshitz
Jury Spehitsh
Iwan Lubin
Matjas Klapar
Jury Malez
Andreas Kolaritsh
Jury Pokrivatsh
Martin Gregorinshish
Blas Kragel Kihtar
Mihal Kolaritsh
Anton Spehitsh
Lovrenc Lach Potzi
Martin Gregnig
Mathjas Thomashish
" Stampar

Gmajna Godeninish

Martin Vrtovian Kihtar
Mathias Godenishek.
Blasius Dogsha
Lohenz Hapitsh
Mathias Marjanetz.
Blasius Leith
Joseph Gregetz
Joseph Klabetz
Anton Kolzian
Anton Leshnikshan
Georg Veselko
Johan Iwan.
Jakob Schorin
Mathias Dogsha
Jakob Leshe
Thomas Maikzen

Gmajna Sperdishke

Anton Schinko
Andrash Horwath

Jakob Leinkowitsh
Andrash Merkak
Iwan Kollaritsh
Thomas Betshko
Josef Bida
Jakob Herg
Iwan Betshko
Lowrey Medvejah
Andrash Leinkowitsh
Mathias Pasoglis
Iwan Klabutschar
Martin Mathiashitz
Jeany Oswald
Iwan Minaritsh
Iwan Kotschebar
Mathiash Blonez
Jeany Betshko
Iwan Jadrauz
Lowrenz Pukovitsh
Mathiash Glawnig
Lowrenz Jadrauz
Jeany Horwath
Jakob Minaritsh
Lowrenz Pukovitsh
Mathiash Martinz
Mathiash Glawnig
Joseph Kanitsh
Andrash Pugelauj
Andrash Tollichstein
Iwan Kleinitsh
Jeany Betshko
Andrash Jackle
goodpisauez Imena
Philipp Jackl

Gmajna Grabe

1 Juri Loban
2 Martin Kollaitsh
3 Juan Taschnitza
4 Jacob Dogscha
5 Matjash Jadrauch.
6 Jakob " "
7 wida Kelomina
8 Jakob Hanschelitsch
9 Anton Schmidaritsch
10 Jakob Dogscha
11 Iwan Horwath
12 Franz Schaf
13 Josef Habianitz
14 Josef Dogscha
15 Franz Rukawetz
16 Andrash Werlanitzitz
17 Jovan Horvat
18 Jovan Dogscha
19 Mihal Rukawetz
20 Karl Maschey
21 Anton Prapotnig
22 Jakob Glawnig
23 Mihal Kovack
Podpisavetz Imena
24 Juan Vuk[illegible]

Gmajna Obrischkie
1 Johan Kolarits
2 Johan Neuschitz
3 Eneneas Vaupolitz
4 Johan Glawnig
5 Joseph Krausdein
6 Mihlosch Lovrenzig
7 Martin Leschnitz
8 Martin Vospe
9 Martin Krajauscha
10 Joseph Krajauscha
11 Mihal Lratauscha
12 Matias Yerzeh
13 Joseph Krajauscha
14 Luke Lenko
15 Jakob Jovanzig
16 Johan Vogschar
17 Matjash Osmetz
18 Ignatz Hlebzar
19 Mafanitz Johan
20 Lalasch Maisten
21 Matjasch Libaritz
22 Matjasch Veisly
23 Andreas Dogscha
24 Matias Eschnas
25 Matias Jeranuscha
26 Steyan Maisten
27 Lalasch Jeschitz
28 Matias Goritz
29 Jakob Dogscha

Gmajna Lappurskih

1 Mathias Vlyhar
2 Joseph Lichtenharder
3 Mathias Maisten
4 Mihal "
5 Mihal Vogta
6 Joseph Klabetz
7 Georg Jerkusha
8 Mihal Plawsh
9 Mathias Kyrtsch
10 Lalas Kisharsh
11 Juri Mebith
12 Mihal Focipar
13 Juri Babysh
14 Anton Feier
15 Joan Plawsh
16 Joseph Jurshish
17 Jakob Fedorzish
18 Mathias Mibert
19 Anton Domatke
20 Martin Franig
21 Juri Plawsh
22 Joseph Rukawetz
Podpisavetz Imena
23 Mihal Jeyan

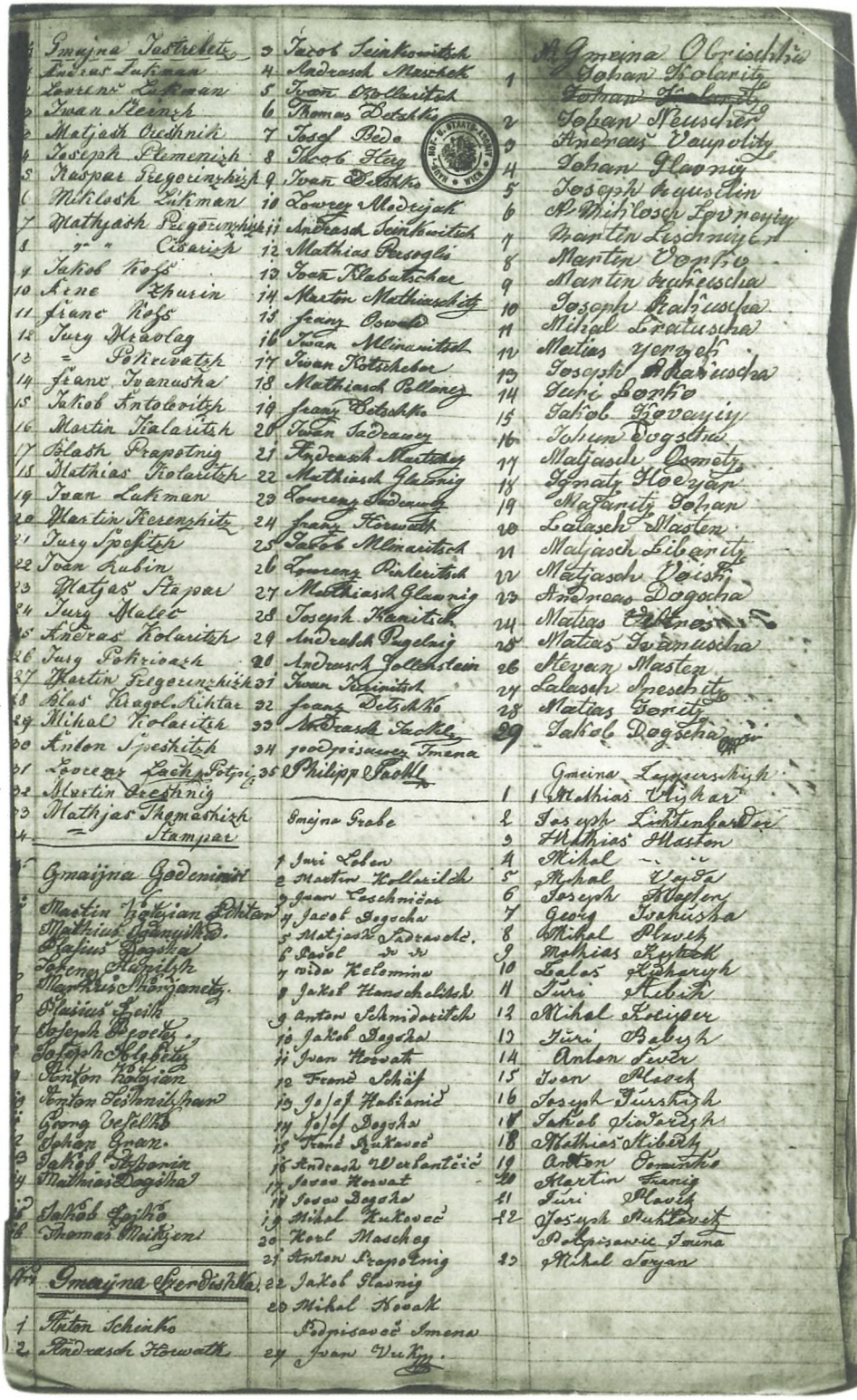
Gmajna Jastrebetz[1]

1. Andreas Lukman
2. Lovrenc Lukman
3. Iwan Sleinzh
3. Matjašh Orešhnik[2]
4. Joseph Plemenizh
5. Kaspar Gregorinzhizh
6. Miklosh Lukman
7. Mathjash Prigorinzhizh
8. Mathjash Cisarizh
9. Jakob Koss
10. Arne Zhurin
11. Franc Koss
12. Jury Mravlag
13. Jury Pokrivatzh
14. Franc Ivanusha
15. Jakob Antolovitzh
16. Martin Kolaritzh
17. Blash Praprotnih
18. Mathias Kolaritzh
19. Ivan Lukman
20. Martin Kerenzhitz
21. Jury Spehitzh
22. Ivan Rubin
23. Matjaš Stopar
24. Jury Mulec
25. Andraš Kolaritzh
26. Jury Pokrivazh
27. Martin Gregorinzhizh
28. Blaš Kragel Rihtar
3. Jacob Seinkowitsch
4. Andrasch Marschek
5. Ivann Kollaritsch
6. Thomas Detschko
7. Josef Bede
8. Jacob Herg
9. Ivann Detschko
10. Lowrez Modrijak
11. Andrash Seinkovitsch
12. Mathias Persoglio
13. Ivann Klobutschar
14. Martin Mathiaschitz
15. Franz Oswald
16. Iwan Mlinaritsch
17. Iwan Kotscheber
18. Mathiasch Pollanez
19. Franz Detschko
20. Iwan Sadrawetz
21. Andrasch Martschez
22. Mathiasch Glawnig
23. Lowrenz Sadrawez
24. Franz Horwath
25. Jacob Mlinaritsch
26. Lowrenz Pinteritsch
27. Mathiasch Glawvig
28. Joseph Kanitsch
29. Andrasch Pugelnig
30. Andrasch Zollenstein
31. Iwan Jurinitsch
32. Franz Detschko

Gmeina Obrischka[3]

1. Johan Kolaritz
2. Johan Neuscher
3. Andreas Vaupotitz
4. Johan Glavnig
5. Joseph Mauselin (?)
6. Miklosch Levregig(?)
7. Martin Leschniger
8. Martin Vorko
9. Martin Rakuscha
10. Joseph Rakusha
11. Mihal Bratuscha
12. Matias Zjerzek (?)
13. Joseph Rakusha
14. Juri Borko
15. Jakob Kovagig
16. Johan Dogscha
17. Matjasch Osmetz
18. Ignatz Hodgar
19. Majaritz Johan
20. Balasch Masten
21. Matjasch LIbaritz
22. Matjasch Voisk
23. Andreas Dogscha
24. Matias Veltnes (?)
25. Matias Ivanuscha
26. Stevan Masten
27. Balasch Speschitz
28. Matias Jaritz

[1] Občina Jastrebci.
[2] Napaka v pisanju zaporednih številk.
[3] Občina Obrežje.

Gmajna Jastrebetz
Andreas Lukman
Lavrenc Lukman
Iwan Steenik
Matjash Oreshnik
Joseph Klemenish
Kaspar Gregorinshish
Miklosh Lukman
Matthyash Gregorinshish
" " Cisarish
Jakob Rofs
Arne Zhurin
Franc Rofs
Jury Hrastlag
" Pokrivatsh
Franc Ivanusha
Jakob Antolovitsh
Martin Kalaritsh
Blash Prapotnig
Mathias Kolaritsh
Iwan Lukman
Martin Kresenshitz
Jury Spehitsh
Iwan Rubin
Matjas Kapaz
Jury Kalez
Andreas Kolaritsh
Jury Pohriash
Martin Gregorinshish
Blas Hrastelnikar
Mihal Kolaritsh
Anton Spehitsh
Lovrenc Lach Potoj
Martin Kreshnig
Mathjas Thomashizh
" Stampar

Gmajna Godenitsh
Martin Zajan Wikar
Mathius Gangishek.
Blasius Jagsha
Lenart Kuzelish
Mathius Shonjanetz.
Blasius Leith
Joseph Repotez.
Joseph Kolbitz
Anton Zajan
Anton Sestnaishan
Georg Veselko
Iohan Gran.
Jakob Stepanin
Mathias Dagsha

Jakob Gojko
Thomas Meikjeni

Gmajna Gerdishka

Anton Schenko
Andrasch Horwath

Jakob Leinkowitsch
Andrasch Mascheh
Iwan Kollaritsh
Thomas Betshko
Josef Bedo
Jakob Herg
Iwan Betshko
Lowrey Madejak
Andrasch Leinkowitsch
Mathias Resoglis
Iwan Klabutschar
Martin Mathiaschitz
Jany Oswald
Iwan Mlinaritsch
Iwan Kotschebar
Mathiasch Pellenz
Jany Betshko
Iwan Jadrauz
Andrasch Mastelz
Mathiasch Glasnig
Lowrenz Sedenuk
Jany Horwath
Jakob Mlinaritsch
Lowrenz Perlaritsch
Mathiasch Glasnig
Joseph Kapritsch
Andrasch Pugelauz
Andrasch Jollchstein
Iwan Kaunitsch
Jany Betshko
Andrasch Jackl
goodprisauez Imena
Philipp Jackl

Gmajna Grabe

1 Juri Loban
2 Martin Kollaritsh
3 Iwan Loschnitzar
4 Jakob Dagscha
5 Matjash Andrasch.
6 Pavel " "
7 wida Kelemina
8 Jakob Hanschelitsch
9 anton Schmidaritsch
10 Jakob Dagscha
11 Iwan Horwath
12 Franz Schaf
13 Josef Habianitz
14 Josef Dagscha
15 Franz Rukavetz
16 Andrasch Werlantitsch
17 Josef Horwat
18 Josef Dagscha
19 Mihal Rukavetz
20 Karl Mascheg
21 Anton Pragonig
22 Jakob Glasnig
23 Mihal Kocak
Podpisavez Imena
24 Iwan Dutky.

Gmajna Obrisdhe
1 Johan Kolarits
Johan Kolarits
2 Johan Neuschier
3 Aneneas Vaupolitz
4 Johan Glasnig
5 Joseph Kejuschin
6 Mihlosch Ipounjay
7 Martin Leschnig
8 Marten Dorbe
9 Marten Kupheuscha
10 Joseph Kalinscha
11 Mihal Kratuscha
12 Matias Jerzek
13 Joseph Kalinscha
14 Gupi Lorbe
15 Jakob Zovanjig
16 Johan Dogschna
17 Matjasch Osmetz
18 Ignatz Hoeyan
19 Mafanitz Johan
20 Lalasch Masten
21 Matjasch Libanitz
22 Matjasch Veish
23 Andreas Dagscha
24 Matias Kapaz
25 Matias Jerauscha
26 Stevan Masten
27 Lalasch Spesheitz
28 Matias Gorsitz
29 Jakob Dagscha

Gmeina Leppersdhish
1 Mathias Vrhar
2 Joseph Lichtenfarber
3 Mathias Masten
4 Mihal
5 Mihal Vogta
6 Joseph Klopfer
7 Georg Jahusha
8 Mihal Plesch
9 Mathias Kupheh
10 Lalas Kapharyh
11 Juri Kubish
12 Mihal Kreiper
13 Juri Babyh
14 Anton Feyer
15 Johan Plasch
16 Joseph Jurshizh
17 Jakob Vidarzyh
18 Mathias Stiberh
19 Anton Domanko
20 Martin Franig
21 Juri Plasch
22 Joseph Kuhtevetz
Podpisavic Imena
23 Mihal Jovan

29. Mihal Kolaritch
30. Anton Speshitzh
31. Lovrenz Lach Potpi[1]
32. Martin Orešhnig
33. Mathjaš Thomashizh
34. Mathjaš Stampar

Gmaijna Godeninci[2]

1. Martin Kotzian Rihtar
2. Mathius Ivanusha
3. Blasius Dogsha
4. Lorenz Stanitzh
5. Markus Skorjanetz
6. Blasius Peik
7. Joseph Pevetz
8. Joseph Hlebetz
9. Anton Kotzian
10. Anton Leshnitzhar
11. Georg Veselko
12. Johan Gran
13. Jakob Tzhorin
14. Mathiaš Dogsha
15. Jakob Rojko
16. Thomas Meitzen[3]

Gmaijna Szerdishka[4]

1. Anton Schinko
2. Andrasch Horwath
33. Andrasch Jaokel
34. podpisawez Imena
35. Philipp Jaokl[5]

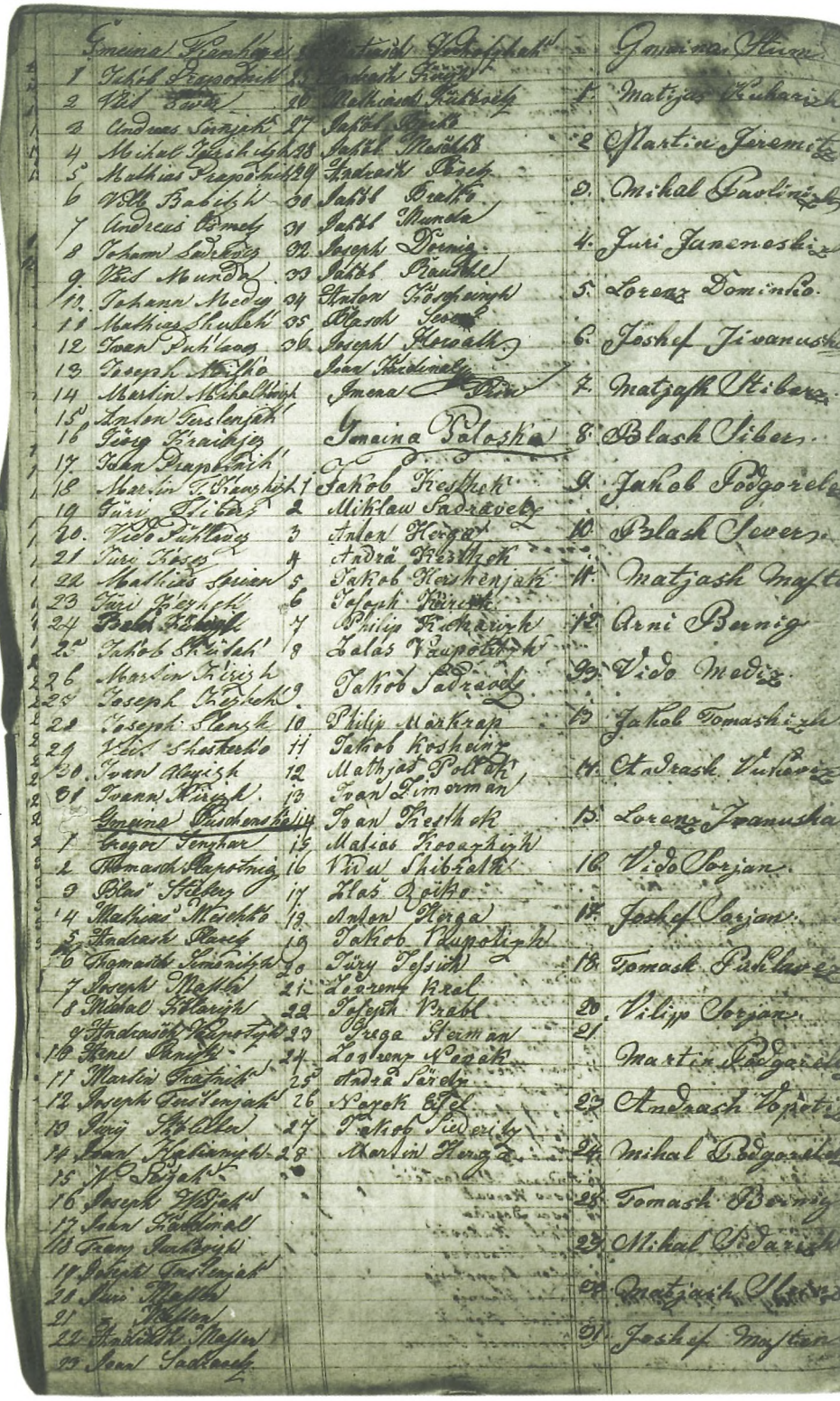
Gmajna Grabe[6]

1. Juri Leben
2. Martin Kollaritsch
3. Ivan Leschničar
4. Jacob Dogscha
5. Matjash Sadravetc
6. Pavel Sadravetc
7. Vida[7] Kelemina
8. Jakob Hanschelitsch
9. Anton Schnidaritsch
10. Jakob Dogsha
11. Ivan Horvath
12. Franc Schäf
13. Josef Habianič
14. Joseph Dogscha
15. Franc Bukavec
16. Andrash Werbantčič
17. Josev Horvat
18. Josev Dogsha
19. Mihal Kukoveč
20. Korl Maschek
21. Anton Prapotnig
22. Jakob Glavnig
23. Mihal Novak
Podpisaveč Imena
24. Ivan Vuk[8]
29. Jakob Dogscha[9]

Gmeina Lapperschizh[10]

1. Mathias Vlizhar
2. Joseph Lichtenbarder
3. Mathias Masten
4. Mihal Masten
5. Mihal Vajda
6. Joseph Masten
7. Georg Ivanusha
8. Mihal Plavetz
9. Mathias Kezhek
10. Balaš Kuharič
11. Juri Stebih
12. Mihal Kolißer
13. Juri Rabizh
14. Anton Sever
15. Ivan Plavetz
16. Joseph Jurshizh
17. Jakob Siedarizh
18. Mathiaš Stibetz
19. Anton Dominko
20. Martin Franig
21. Juri Plavetz
22. Joseph Puklavetz
Potpisavic Imena
23. Mihal Dorjan[11]

[1] Podpisovalec je silno zanimiv, ker lahko opazujemo, kako se z uporabo nekaterih črk gajice »prebuja« kot ozaveščeni Slovenec.
[2] Občina Godeninci.
[3] Pisava tega podpisovalca je nekaj posebnega, tako po pisanju imen kot po previdnem približevanju gajici.
[4] Občina Središče.
[5] Zopet napaka pri zaporedni številki, ker so bile te vpisane naknadno. Seveda obstaja vprašanje, ali ga smemo šteti tudi kot podpisnika. Podpisovalec je nedosleden pri pisanju imena Ivan.
[6] Občina Grabe.
[7] Ali ženska ali le narečna oblika moškega imena?
[8] Verjetno podpisovalec imen.
[9] Občina Loperšice.
[10] Tudi pri tem podpisovalcu je zanimiv preobrat h gajici. S strešicami celo pretirava.
[11] Tudi ta podpisovalec ime neka svoja načela pri pisanju priimkov.

Gmeina Frankovzi[1]

1. Jakob Praprotnik
2. Veit Sever
3. Andreas Sornjik
4. Mihal Jurschitzh
5. Mathias Prapotnik
6. Vilb. Babitzh
7. Andreas Osmetz
8. Johann Sadravetz
9. Veith Munda
10. Johan Medig
11. Mathias Shulek
12. Ivan Puklavez
13. Joseph Mihko
14. Martin Mihalkovizh
15. Anton Terstenjak
16. Georg Krainjez
17. Ivan Praprotnik
18. Martin T. Kauzhizh
19. Juri Stiberz
20. Vido Puklavez
21. Juri Kosez
22. Mathias Sorian
23. Juri Kezhek
24. Balaš Kükezh (?)
25. Jakob Shulek
26. Martin Kirizh
27. Joseph Kezhek
28. Joseph Slanzh
29. Veit Shesherko
30. Ivan Alagizh
31. Ivann Kirizh[2]
24. Matiasch Verhovfzhak
25. Andrash Kirizh
26. Mathiasch Kukovetz
27. Jakob Borko
28. Jakob Meschko
29. Andrash Pavetz
30. Jakob Bratko
31. Jakob Munda
32. Joseph Dornig
33. Jakob Rauschl
34. Anton Koscheinzh
35. Blasch Sever
36. Joseph Horvath

Ivan Kardinal Imena Pišic

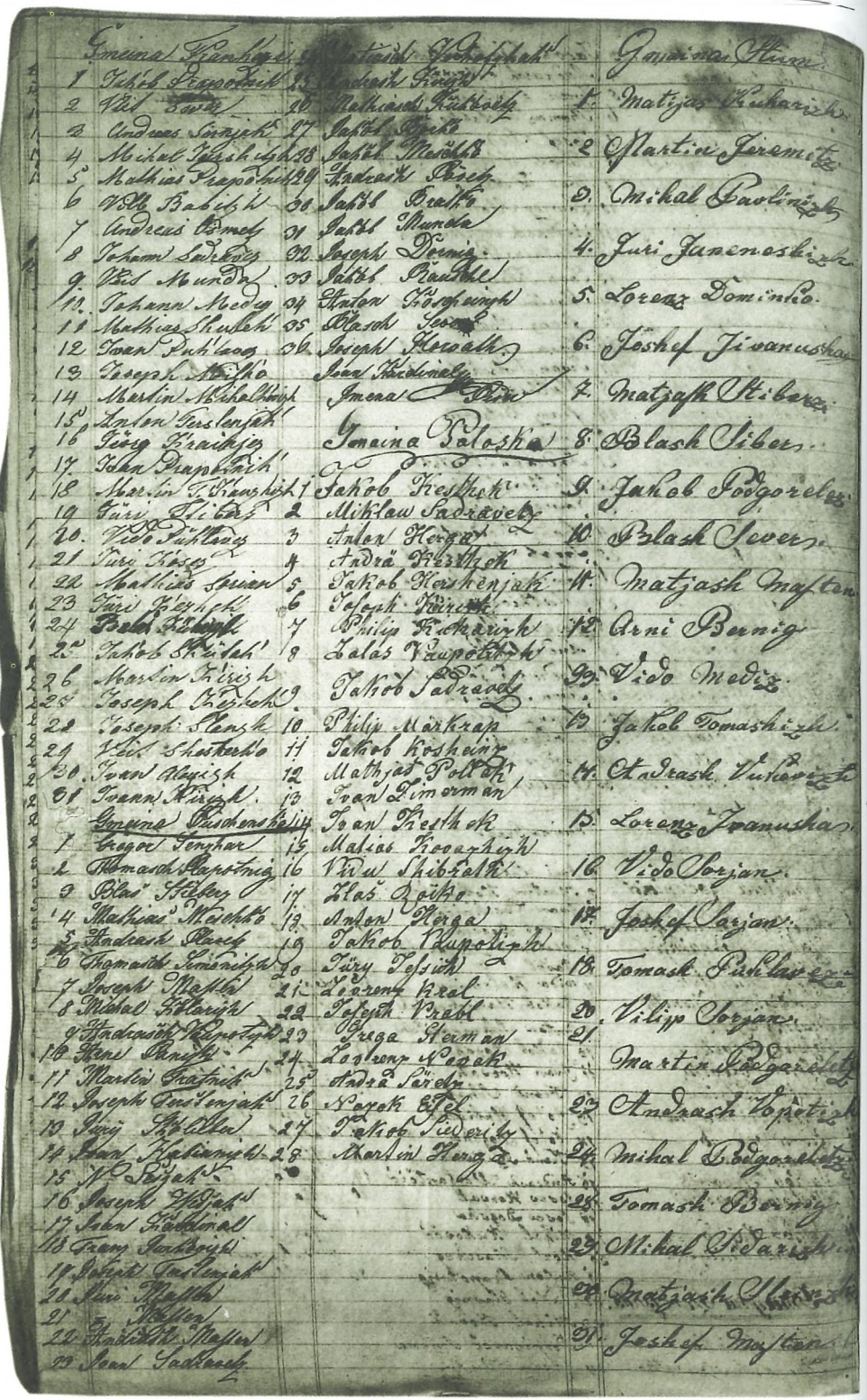
Gmaina Paloshka[3]

1. Jakob Kesthek
2. Miklau Sadrtavetz
3. Anton Herga
4. Andrä Kesthek
5. Jakob Hershenjak
6. Joseph Kürish (?)
7. Philip Kucharizh
8. Balas Vaupotizh
9. Jakob Sadravetz
10. Philip Markrap
11. Jakob kosheinz
12. Matjaš Pollak
13. Ivan Zimerman

Gmaina Hum[4]

1. Matijas Kuharizh
2. Marin Jeremitz
3. Mihal Pavlinizh
4. Juri Janeshizh
5. Lorenz Dominko
6. Joshef Jivanusha
7. Matjash Stiberz
8. Blash Siber
9. Jakob Podgorelez
10. Blash Sever
11. Matjash Masten
12. Arni Bernig
93. (?) Vido Mediz[5]
13. Jakob Tomashizh
14. Andrash Vukovizh

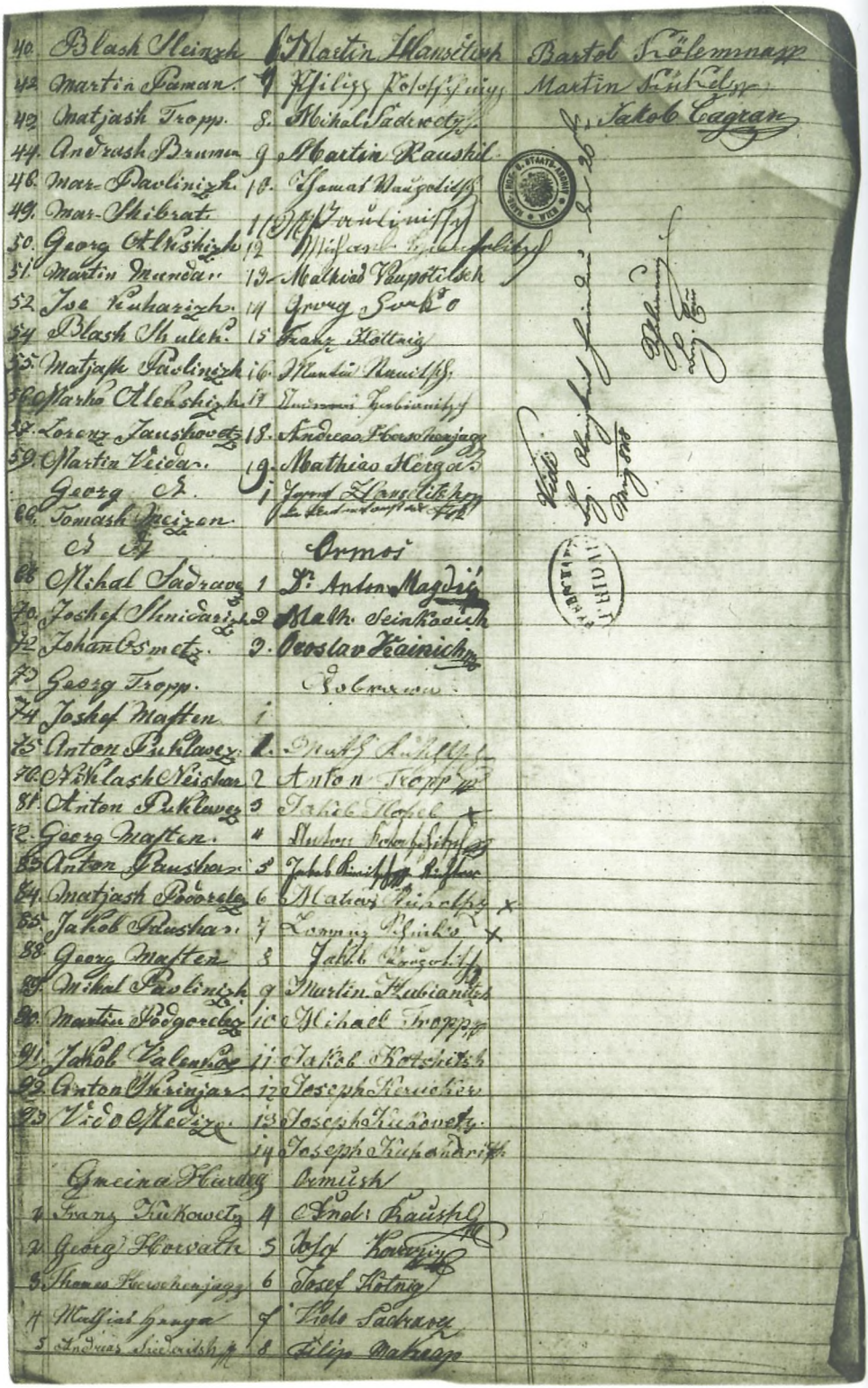
[1] Občina Frankovci. Ta stran ima s črtami drugačno ureditev kot druge.
[2] Podpisovalca ni mogoče ugotoviti.
[3] Občina Pavlovci.
[4] Občina Hum.
[5] Napaka pri pisanju zaporednih številk ni razumljiva. Isti mož se pojavi še na naslednji strani pod isto številko.

Gmaina Puschenska[1]

1. Gregor Senzhar
2. Thomasch Praprotnig
3. Blaš Stieberz
4. Mathiaš Meschko
5. Andrasch Plavetz
6. Thomasch Simonitzh
7. Joseph Masten
8. Michal Kolarizh
9. Andrasch Vaupotizh
10. Arne Panizh
11. Martin Tratnik
12. Joseph Terštenjak
13. Jury Skolieber
14. Ivan Habianizh
15. N Lesjak
16. Joseph Wesjak
17. Ivan Kardinal
18. Franz Jurkovizh
19. Joseph Terstenjak
20. Juri Masten
21. Juri Masten
22. Andrash Masten
23. Ivan Sadravetz
14. Ivan Kesthek
15. Matias Kovazhizh
16. Vidu Shibrath
17. Blaš Roiko
18. Anton Herga
19. Jakob Vaupotizh
20. Jŭri Jessih
21. Lovrenz Kral
22. Joseph Vrabl
23. Grega Sterman
24. Lovrenz Novak
25. Andra Säretz
26. Nazek Eisel
27. Jakob Siederitz
28. Martin Herga[2]
15. Lorenz Ivanusha
16. Vido Sorjan
17. Joshef Sorjan
18. Tomash Puklavez
20. Vilipp Sorjan
21. Martin Podgorelitz
23. Andrash Vopotizh
24. Mihal Podgoreletz
25. Tomash Bernig
29. Mihal Sidarizh
30. Matjazh Sleinzh
31. Joshef Masten[3]

[1] Občina Pušenci.
[2] Podpisovalca ni mogoče ugotoviti.
[3] Težave s pisanjem zaporednih številk in celo imen ne znamo pojasniti.

40. Blash Sleinzh[1]
42. Marin Paman
43. Matjash Tropp
44. Andrash Brumen
46. Mar. Pavlinizh
49. Mar. Shibrat
50. Georg Alushizh
51. Martin Mančar
52. Ive Kuharizh
54. Blash Shulek
55. Matjash Pavlinizh
56. Marko Alekshizh
57. Lorenz Jaushovetz
59. Martin Veida
    Georg Veida
66. Tomash Meizen
    Tomash Meizen
68. Mihal Sadravez
70. Joshef Shnidarizh
72. Johann Osmetz
73. Georg Tropp
74. Joshef Masten
75. Anton Puklavez
76. Nikash Neishar
81. Anton Puklavez
82. Georg Masten
83. Anton Paushar
84. Matjash Podorelec

6. Martin Hansetisch
7. Philipp Potoschnigg
8. Mihal Sadrwetz (Zadravec?)[2]
9. Martin Raushil
10. Thomas Vaupotisch
11. M Paulinitsch
12. Michael Hanselitsch
13. Mathias Vaupotitsch
14. Georg Sorko
15. Franz Kottnig
16. Martin Stanitsch
17. Andreas Habianitsch
18. Andreas Haschenjagg
19. Mathia Herga

1. Josef Hanselitsh
In Ad(?) vorstadt
No 42

Ormoš

1. Dr. Anton Magdič
2. Math. Seinkovich
3. Oroslav Kainich[3]

Dobrawa[4]

1. Math. Kusch(?)sch(?)
2. Anton Tropp
3. Jakob Tlohel (?) X
4. Anton Kovotschitsch
5. Jakob Kirisch Richter
6. Mathias Rühelzh X[5]

Bartol Kölemina
Martin Kükel
Jakob Čagran

Vidi Bez. Obrigkeit
Friedau den 26 ten May
848

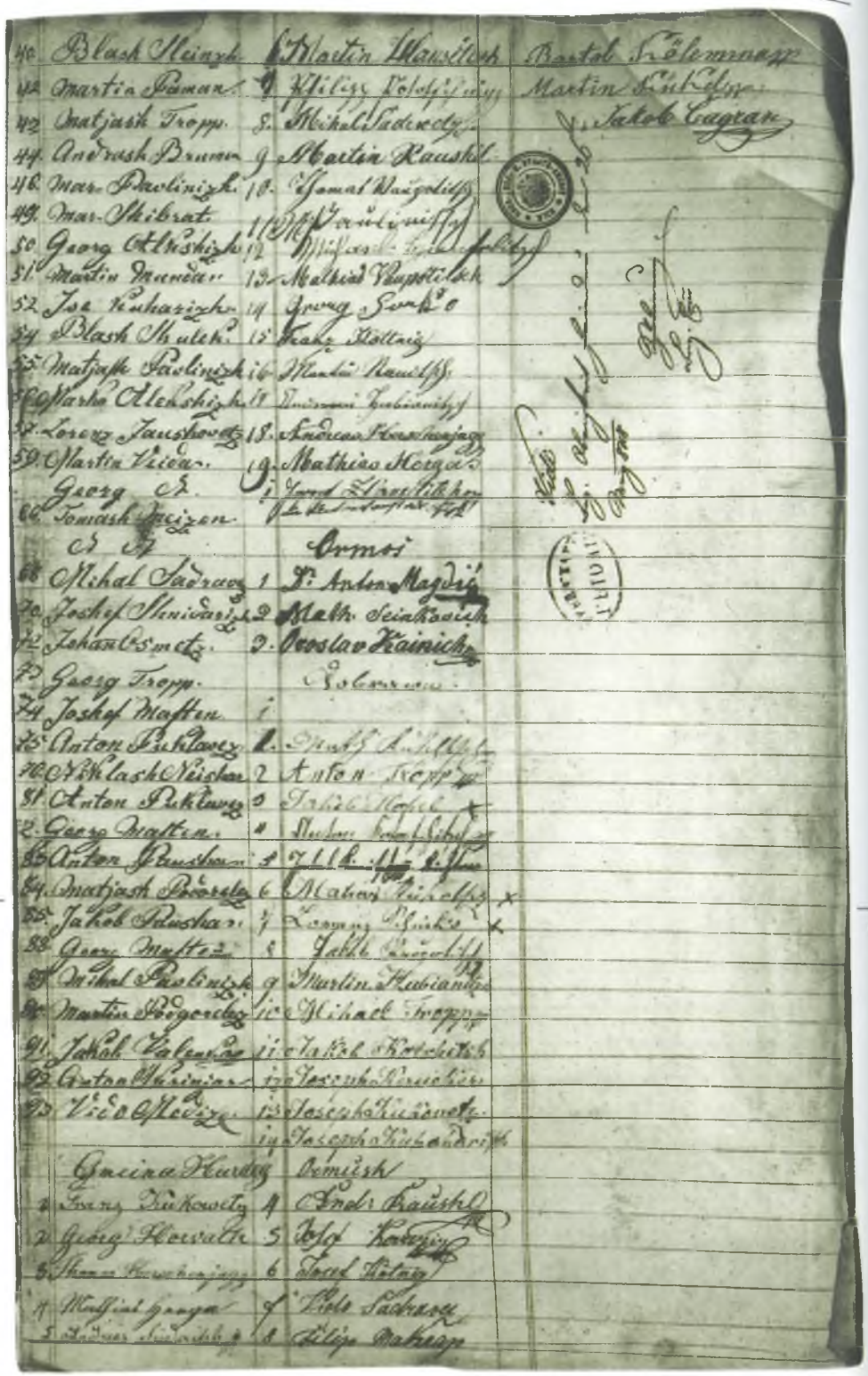
Scholanung (?)

Bez. Com.

(Žig)

Fridau

[1] Številke izpuščene. Edina razlaga, poleg one, da je prišlo do nehotene napake, je ta, da so mogoče začeli upoštevati hišne številke.
[2] Vrsta podpisov iz te občine je svojeročnih.
[3] Nadaljevanje spodaj.
[4] Dobrava.
[5] Težko si je predstavljati, da je bilo med vsemi le toliko nepismenih.

85. Jakob Paushar
88. Georg Masten
89. Mihal Pavlinizh
90. Marin Podgorelez
91. Jakob Valenko
92. Anton Skrinjar
93. Vido Mediz[1]

Gmeina Hardeg[2]

1. Franz Kukowetz
2. Georg Horvath
4. Mathias Herga
5. Andreas Siedaritsch
7. Lorenz Schinko
8. Jakob Vaupotitsch
9. Martin Habianitsch
10. Mihael Tropp
11. Jakob Kotshitsh
12. Joseph Karicher (?)
13. Joseph Kukovetz
14. Joseph Kusaritsch (?)

Ormush

4. And. Rauschl
5. Josef Kovaziz
6. Josef Kotnig
7. Vido Sadravez
8. Filip Nakrap

[1] Podpisovalec imen ni naveden. Možen bi bil št. 91.
[2] Občina Hardek.

Vaše c. k. veličanstvo!

V najvišjem razglasu z 25. meseca thravnath. l. v h. S. je vsem zvestim avstrijanskim podanstvom obljubljeno, da se njih narodnost in jezik ne smeta zatirati. Prepričani, da naša narodnost in jezik se ne moreta kregovili, te Slovenci razkreseni ostanejo, ino če se njih jezik v šole in v kanclije ne uvede, prepričani dalje, da zjedinjenje slovenskih krajov z nemško gvezo nesamo naše narodnost v nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svolli prestol vasiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili.

1. da bi bile v bodi gubernijah: ljubljanski, graški in hrvaški razkreseni slovenski narod v eno trakjestvo pod imenam: Slovenija, z svojim deželnim zborom sklenil;
2. da bi se slovenski jezik v šole in kancelije upeljal; in
3. da se Slovenija z nemško gvezo ne zjedini.

V Galicjah 15. Rožnika 1848.

Euer k. k. Majestät!

Das Patent vom 25. April l. J. hat allen Volksstämmen Österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache zugesichert. Da uns diese Zusicherung sehr beruhigend ist, da die Einführung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn das slovenische Volk sammt seinem Gebiete durch Vereinigung mit der slovenischen Sprache, Literatur und Nationalität verschlungen wird, da die Einverleibung des slovenischen Gebietes mit Ungarn und Kroatien nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die Integrität der Monarchie erschüttern würde, so wagen wir alle unterthänigst Euer k. k. Majestät folgende Bitten ehrfurchtsvollst zu unterlegen:

1. Daß die Landschaft von Krain, das Herzogthum Untersteyer, Gratz und Triest zu einem Königreiche Slovenien mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereiniget;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien von Ungarn und Kroatien ungetheilt werde.

Galizien 15. Juni 1848.

+ Peter Lichtenstejger Landmann
+ Jakob Lenkjevic Landmann
+ Leonhard Agnitsch Dto.
+ Andreas Dimitsch Dto.

Die Galizianer

Galicija,
15. junij

8

Obsega 1 stran (215) s štirimi podpisi. Vsi nepismeni. Nanavadna je po tem, da je rokopisna, kar potrjuje v uvodu navedeno Orožnovo tožbo Josipu Murščcu, da je dobil premalo tiskanih izvodov peticije. Razen dveh nebistvenih jezikovnih popravkov ter ene okrajšave v nemškem besedilu je prepis zvest izvirniku. Uporabljen je nekoliko manjši list papirja. Ker podpisovalec ni naveden, ne moremo ugotoviti, kdo bi stal za njo. Malo verjetno je, čeprav možno, da bi njeno podpisovanje sprožil eden izmed njenih štirih pristašev. Verjetno je odmev dogajanja iz širše okolice. V primerih, ko so podpisovali le kmete, in še te nepismene, so običajno težili tudi k množičnosti.

X **Anton Widenscheg** Landmann

X **Jakob Berschan** Landmann Zu Gallizien[1]

X **Andreas Ograscheg** Landmann

X **Caspar Widmayer** Landmann

[1] Oznako za kraj smo obrnili za 90°, zaradi tehničnih težav ni narisan povezovalni znak.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna l. l u 4ⁱⁿ §. je usem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, de Slovenci raztreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, de zjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo naše narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vaziga c. k. veličanstva sledečo prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, gradski in tersaški raztreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija" z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kanclije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne zjedini.

V Ljubljani 28. Maja 1848.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Gratz und Triest zu einem ansehnlichen „Slovenien" mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

V Ljubljani 28. Maja 1848.

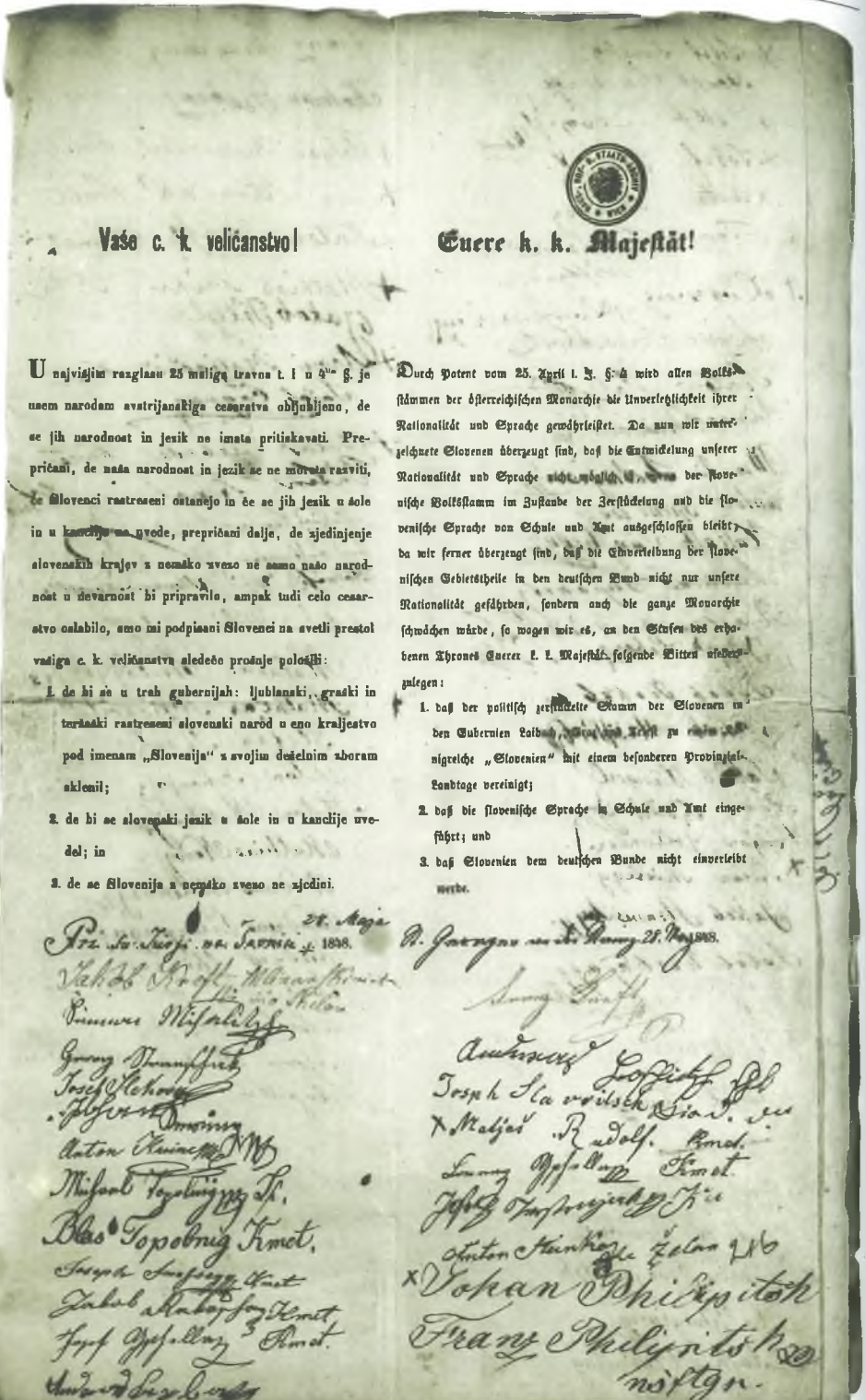
Sv. Jurij
ob Ščavnici,
28. maj

9

Najobsežnejša peticija. Obsega 20 strani (216-232, od 226 do 231 manjkajo) s 733 podpisi. Nepismenost je zaradi nedoslednosti težko ugotavljati, gotovo je manjša kot drugod. Ponuja nam obilo gradiva glede rabe in razširjenosti pisav in pismenosti nasploh. Izžareva močno politično voljo. Jurij Kosar je k svojemu podpisu pripisal: »Welko želen tote zgodbe«, kar je eno najbolj pretresljivih peticijskih sporočil. Vsebino vseh njegovih upov, ki jih je stavil v združitev Slovencev. lahko le slutimo. Posebno vprašanje so listi s podpisi od strani 217 do vključno 225, ki so manjšega formata. Prvi izmed njih je kolkovan s 6 krajcarji, na 220' pa je datum 24. april. Domnevamo, da imamo, kolikor datum ni napačen, pred seboj podpise k enemu prejšnjih poizkusov zbiranja podpisov za Zedinjeno Slovenijo. Lahko bi to bila Majarjeva akcija ali pa Murščeva. Doslej ni nobena znana ne v rokopisni, ne tiskani obliki, poznamo ju le iz časopisov. Organizacija zbiranja podpisov ni popolnoma jasna. Zbiralcev je bilo več, zato so se nekateri podpisali celo dvakrat in večkrat. Kriterij so bili gospodarji, zato sta (?) podpisali tudi dve ženski in verjetno tudi polnoletni moški. Iz pripisanih oznak kmečkih gospodarjev (kmet, želar, gornik ...) lahko ugotavljamo tudi socialno strukturo podpisnikov. Čeprav so podpisali peticijo župnik in oba kaplana, obstaja vtis, da je bila tukajšnja akcija dokaj laična. Verjetno je imel največji delež pri tej peticiji radgonski kaplan Anton Kreft, ki je tudi podpisan skupaj s še enim kaplanom. Kreft je bil pravi ljudski tribun, ki so ga tožili tako pri svetnih in cerkvenih oblasteh. Župnik in dekan Christoph Maul ni podpisal. Verjetno ni bil Slovenec.

Jakob Kreft Mlinarski virt ino shelar
Simon Mihalitsch
Georg Stranschak
Josef Slekovec
Johan Senoinig (?)
Anton Kreinc
Michael Topolnig Sh.[1]
Franz Kreft[2]
Andreas Boschitsch fhl (?)[3]
Jos(e)ph Slavitsch d. dtt[4]
X Matjaš Rudolf Kmet
Lorenz Gschella Kmet
Joseph Terstenjak Kmet
Anton Steinko Želar

[1] Shelar - želar, polkmet, tisti, ki nima konj in orje z govedom.
[2] Podpisan s svinčnikom (?)
[3] Freihalter (?) - svobodnjak.
[4] Detto - enako.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 mislega travna t. l. u 4ti§. je našem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci razstreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kancije ne uvede, prepričani dalje, de zjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledečo prošnje položili:

1. de bi se u trah gubernijah: ljubljanski, graški in terstanski razstreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija" z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kancije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne zjedini.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt; da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten ehrerbietigst niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Grätz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien" mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

V Ljubljani na Jurjevo 24. Maja 1848.

V. Gurnyan m. p. Wien 27. May 1848.

Blas Topolnig Kmet

Joseph Smassegg Kmet

Jakob Rakoschar Kmet

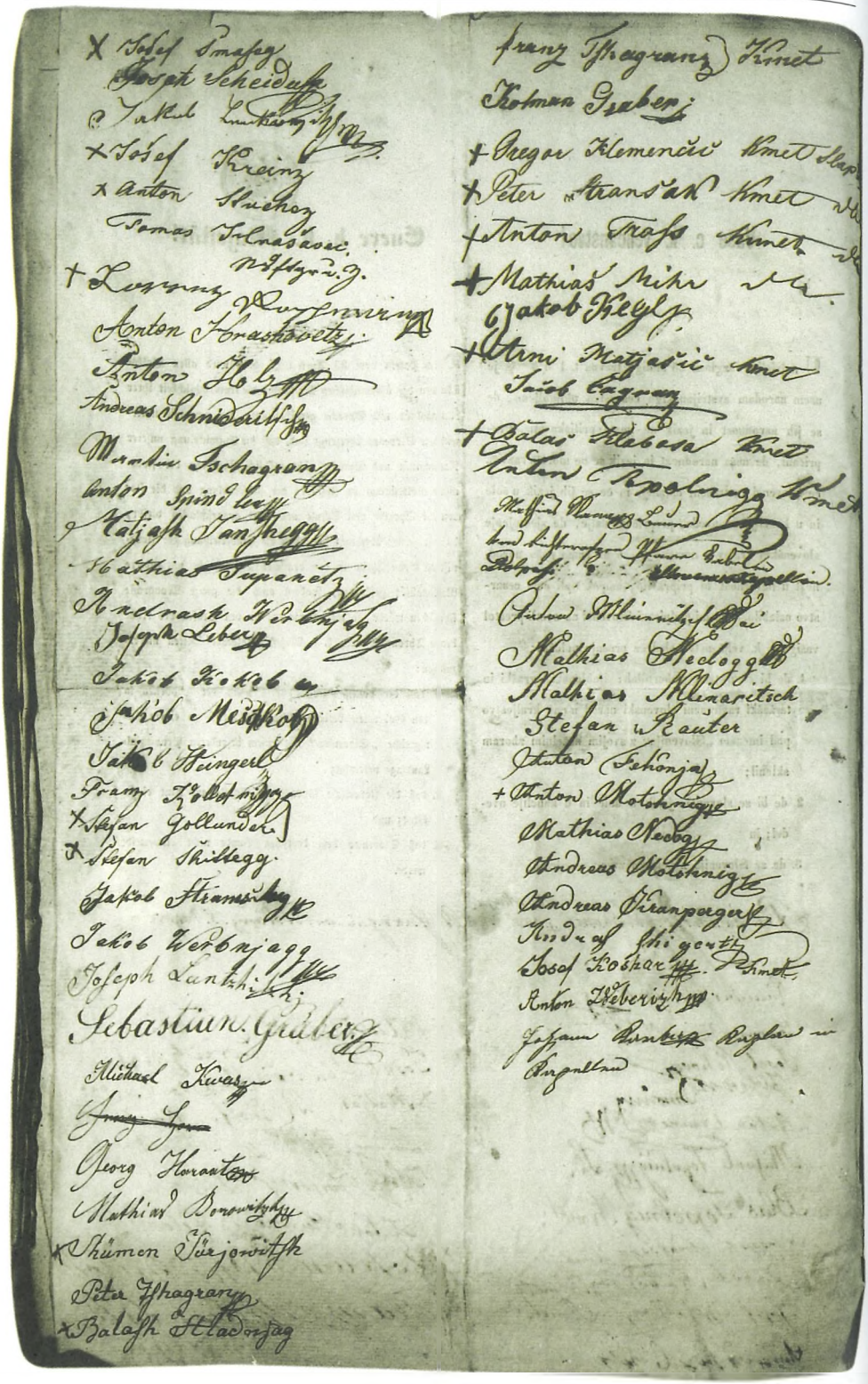
Josef Gschella Kmet

Andreas Karba (?)

X Johan Philipitsh

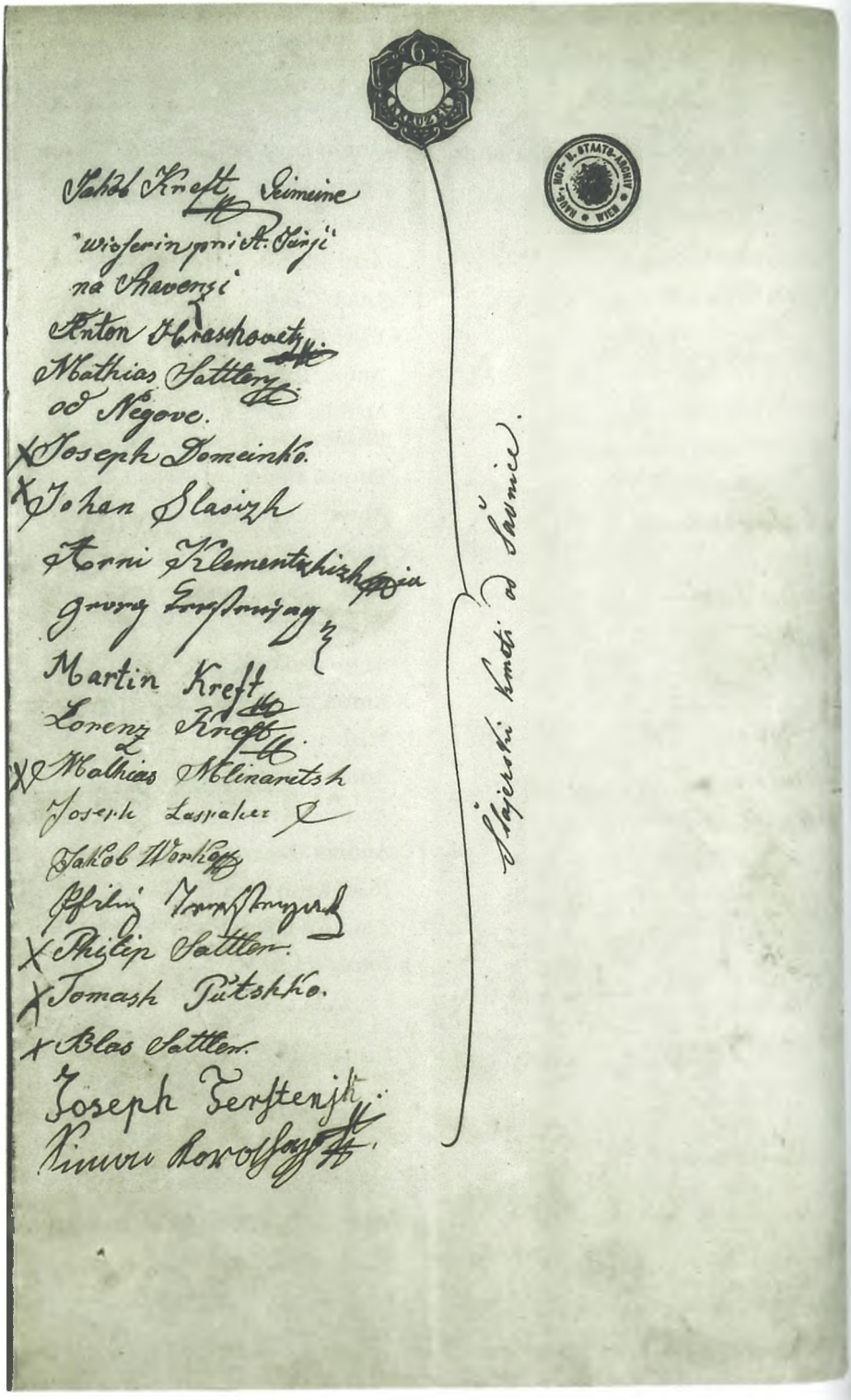
Franz Philipitsh nsftgr[1]

[1] Namensunterfertiger – podpisovalec priimka. Podpisal je le gornjega, očeta ali brata. Z izjemo Matjaža Rudolfa, za katerega ne vemo, kdo ga je podpisal, in J. Filipiča, so vsi podpisi svojeročni.

X Jošef Smaseg
Josef Scheida
Jakob Lenkowitsch
X Jošef Kreinz
X Anton Stuchez
Tomas Hrašavec Nsftgr u. Z.[1]
X Lorenz Koschevina[2]
Anton Hrashovetz
Anton Holz
Andreas Schnideritsch
Martin Tschagran
Anton Spindler
Mathash Janshegg
Mathias Supanetz
Andrash Werbnjag
Joseph Leber
Jakob Kokol
Jakob Meschko
Jakob Weingerl
Franz Kolletnigg
X Štefan Gollunder
X Štefan Šhittegg
Jakob Stramšag
Jakob Werbnjagg
Joseph Lantzhitzh
Sebastian Graber
Michael Kwas
Georg Horvat
Mathias Borowitzh
X Shümen Jürjowitsh
Peter Tshagran
X Balash Hladnjag
Franz Tshagran Kmet
Kolman Graber
X Gragor Klemenčič Kmet Slap[3]
X Peter Stranšak kmet dt
Anton Frass kmet dt
Mathiaš Mihr dto[4]
Jakob Kegl
X Arni Matjašič Kmet
Jacob Čagran
X Balaš Klabasa Kmet
Anton Topolnigg Kmet
Mathias Slana Bauer von Richterofzen Pfare Kabel[5]
Potpisi Slovencov Kapelle
Anton Mlineritsch
Mathias Nedogg
Mathias Mlinaritsch
Stefan Rauter
Anton Fekonja
X Anton Motshnig
Mathias Nedog
Andreas Motshnig
Andreas Kransperger[6]
Andras Shigert
Josef Koshar kmet
Anton Weberizh
Johan Karba Kaplan in Kapellen[7]

[1] Namensunterfertiger und Zeuge - podpisovalec priimka in priča.
[2] Mož se je verjetno podpisal sam, križ bi bil v tem primeru znak slabe pismenosti ali dejstva, da razen podpisa ni sposoben pisanja.
[3] Slaptinci?
[4] detto - vsi so kmetje s Slapa.
[5] Rihtarovci iz fare Kapela?
[6] Tega in tri pred njim je verjetno podpisala ista oseba.
[7] Razmerje med pismenimi in nepismenimi na tem podpisnem listu je zelo zanimivo. Podpisan je le en podpisovalec, ki ga štejemo tudi kot podpisnika peticije, čeprav jih je bilo verjetno več. Mogoče je eden izmed njih tudi kaplan Janez Karba.

Jakob Kreft Seimine
"wöserin pri St. Vinji"
na Chavenzi
Anton Hrashovetz
Mathias Sattlerz
od Negove.
Joseph Domenko.
Johan Slasizh
Horni Klementschizh
gmeny Erstmajer
Martin Kreft
Lorenz Kreft.
Mathias Mlinaretsh
Joseph Lasslaker
Jakob Worlitz
Philip Sattler.
Tomash Pütshko.
Blas Sattler.
Joseph Terstenjk.
Simon Korolsay
Slajerski kmetje od Šavnice.

[1]Jakob Kreft Gemeine Wisherin[2] pri St. Jurji na Šhavenci

Anton Hraschovetz

Mathias Sattler od Negove

X Joseph Domeinko

X Johan Slavizh

Arni Klementzhizh

Georg Terstenjag

Martin Kreft

Lorenz Kreft

X Mathias Mlinatitsh — Štajerski kmeti od Šavnice[3]

Joseph Lespacher

Jakob Werko

Philip Terstenjak

X Philip Sattler

X Tomash Putshko

X Blas Sattler

Joseph Terstenjk

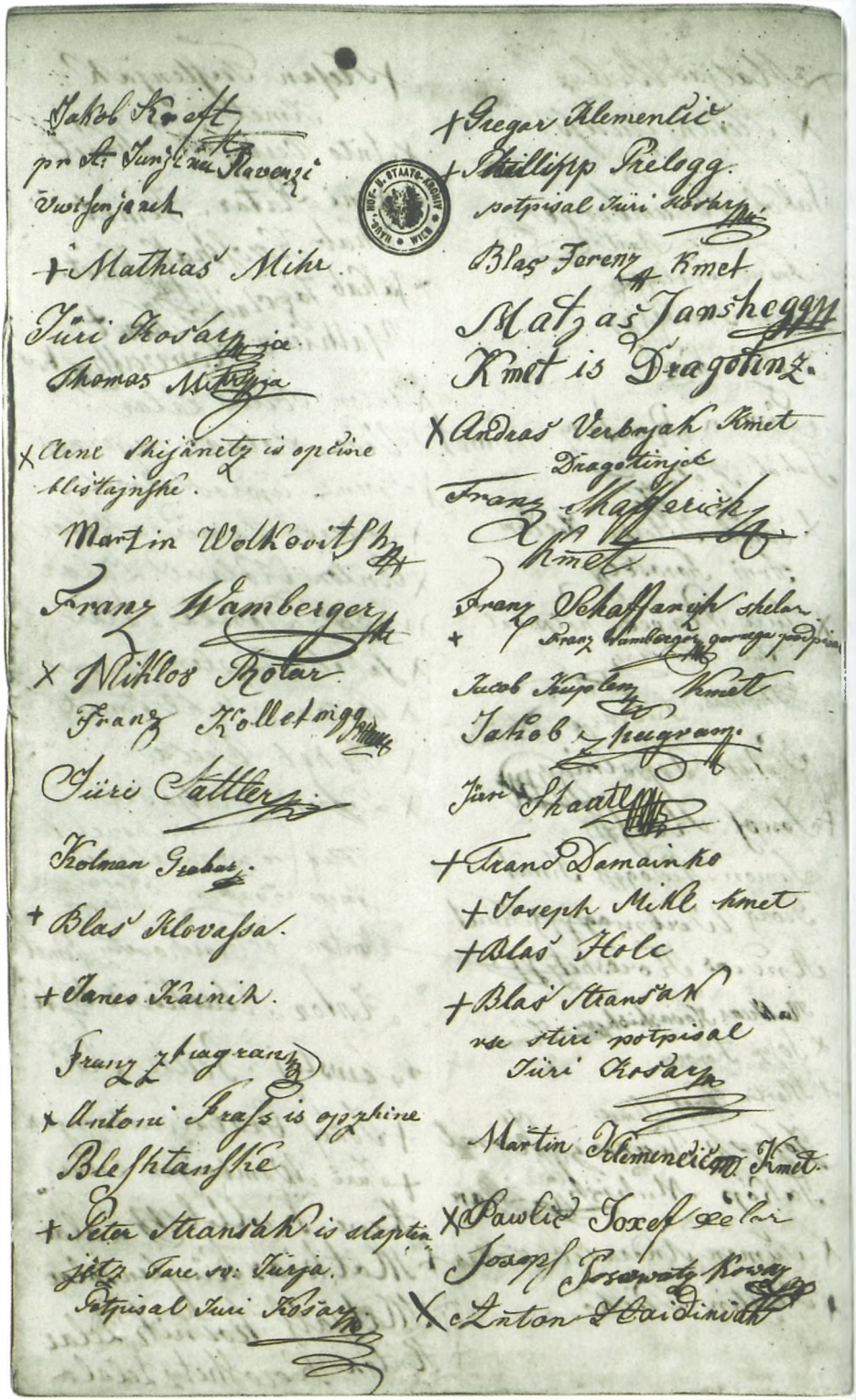
Simon Koroshag[4]

[1] Ta stran po velikosti in po dejstvu, da je kolkovana s 6 kr. nekako ne sodi med ostale. Možno je seveda, da so zaradi utečenih navad in pomembnosti akcije načrtno kupili kolkovano polo papirja in s tem povečali verodostojnost podpisov, možno pa je tudi, da bi bili zbrani podpisi del neke druge podobne lokalne podpisne akcije, n. pr. Majarjeve, o kateri imamo nekaj vesti, vendar nobenega ohranjenega primerka.

[2] Verjetno župan.

[3] Zaradi tehničnih ovir manjka povezovalni znak, obrnjena je tudi skupna oznaka podpisnikov.

[4] Ta podpisna stran je zanimiva tako glede števila pismenih kot glede vrivanja slovenskega jezika in latinice. Kdo naj bi podpisal nepismene, ne moremo ugotoviti, zdi se, da jih je bilo več.

[1]Jakob Kreft pr. St. Jurji na Slavenzi vwisenjanek (?)[2]

X Mathias Mihr

Jüri Košar

Thomas Mihr[3]

X Arne Shijanetz is opčine blištajnske

Martin Wolkovitsh

Franz Wamberger

X Niklos Rotar

Franz Kolletnigg

Jüri Sattler

Kolman Grabar

X Blaš Klovassa

X Janes Kainih

Franz Zhagran

X Antoni Frass is opzhine Bleshtanske

X Peter Stranšak is slaptinjetz[4] Fare sv. Jurja

Potpisal Juri Košar[5]

X Gregor Klemenčič

X Phillip Prelogg

potpisal Jüri Košar

Blas Ferenz kmet

Matjaš Janshegg Kmet is Dragotinz[6]

X Andraš Verbnjak Kmet iz Dragotinjec

Franz Shaffarich kmet

X Franz Schaffarizh shelar

Franz Wamberger gornega podpisal

Jacob Kuplen Kmet

Jakob Zhagran

Jüri Shaatl

X Franc Damainko

X Joseph Mikl kmet

X Blaš Holc

X Blaš Stranšak
vse štiri potpisal Jüri Košar

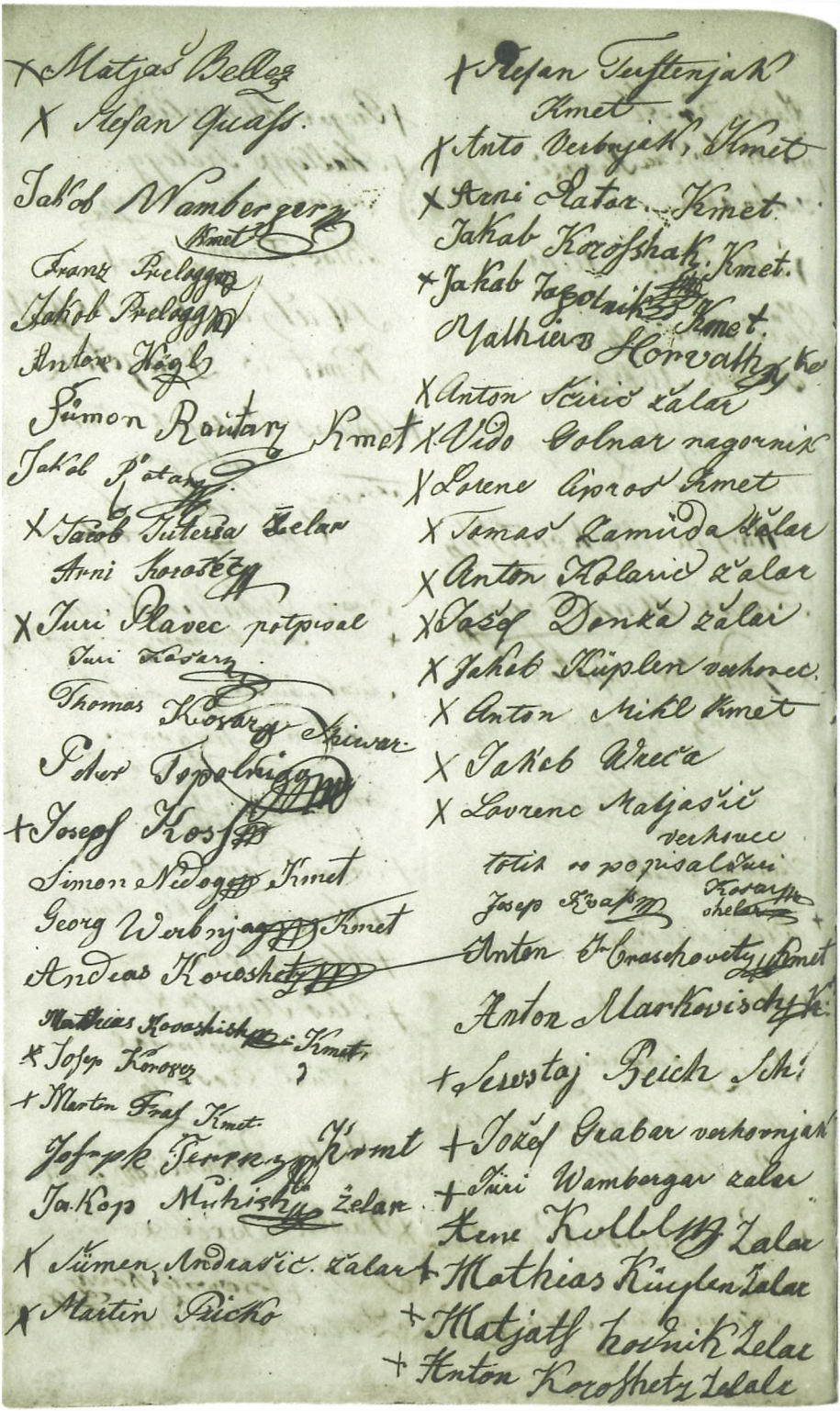
Martin Klemenčič Kmet

X Pawlič Jožef želar[7]

Joseph Posawatz kovaz

X Anton Haidiniak

[1] Drugi list iste podpisne kolkovane pole.
[2] Če ta podpis primerjamo s tistim na prejšnji strani, ugotovimo pri njem kar vrsto napak.
[3] Očitno ga je podpisal Košar.
[4] Slaptinci.
[5] Kot vse kaže, ima poglavitne zasluge za to podpisno polo Juri Košar , ki je bil izredno navdušen za Zedinjeno Slovenijo. Ker delo zbiralcev podpisov očitno ni bilo usklajeno, je prišlo do podvojevanja.
[6] Dragotinci.
[7] Ž (ž) v danjčici.

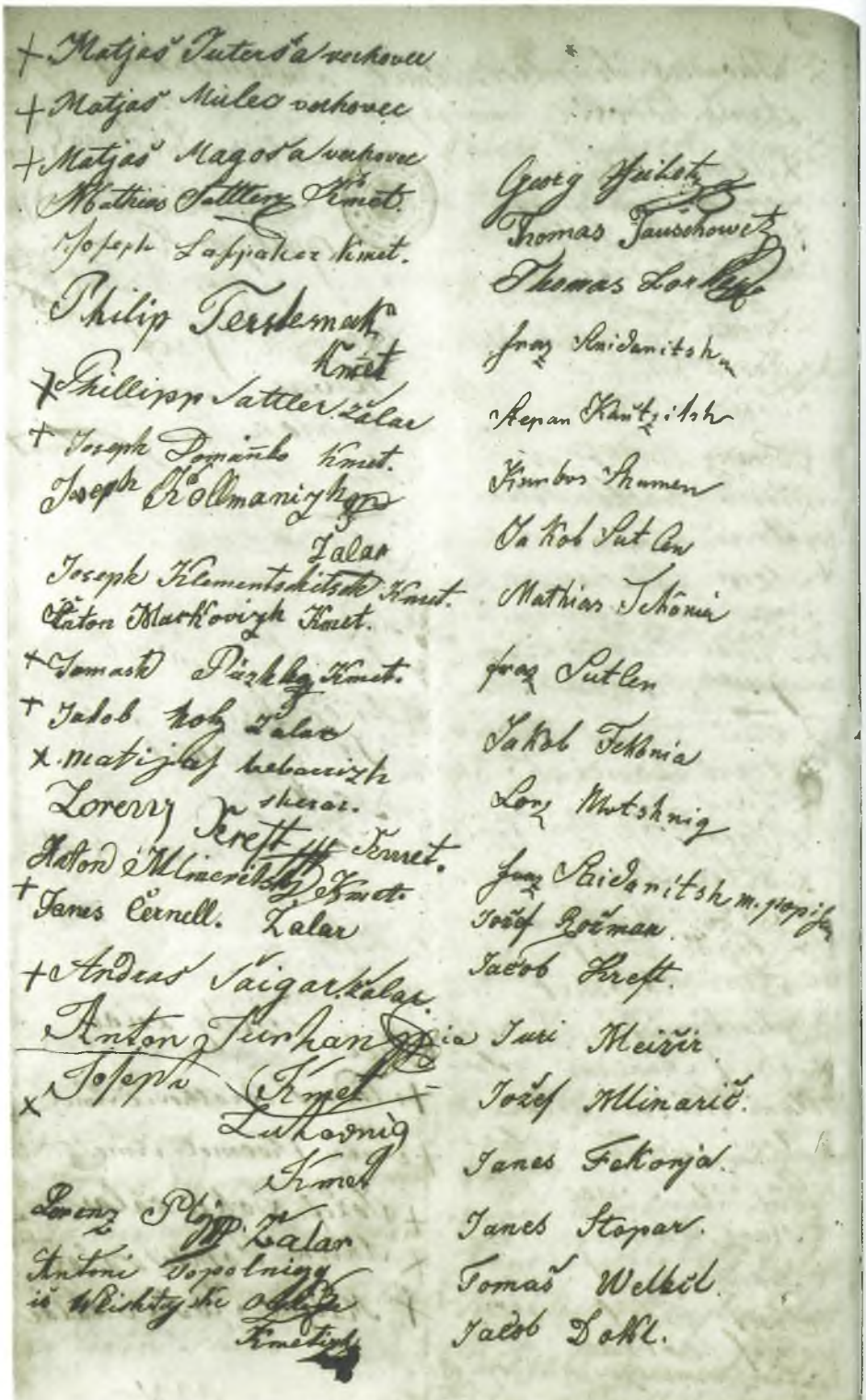
X Matjaš Bellez
X Stefan Quas
Jakob Wamberger kmet
Franz Prelogg
Jakob Prelogg
Anton Kögl
Sümon Rautar Kmet
Jakob Rotar
X Jakob Jutersa želar
Arni Korošec
X Juri Plavec potpisal Juri Košar
Thomas Kosar Shiwar
Peter Topolnigg
X Joseph Koss
Simon Nedog Kmet
Georg Werbnjag Kmet
Andreas Koroshetz[1]
Mathias Kovashish kmet
X Josep Korošez[2]
X Martin Fras Kmet
Joseph Ferenz Kmet
Jakop Muhizh želar
X Šümen Andrašič žalar
X Martin Pucko
X Stefan Terstenjak Kmet
X Anto Verbnjak Kmet
Arni Ratar kmet
Jakab Korosshak Kmet
X Jakab Tapolnik Kmet
Mathias Horvath Ke(?)[3]
X Anton Ščirič žalar
X Vido Golnar nagornik
X Lorenc Ciproš Kmet
X Tomaš Zamida žalar
X Anton Kolarič žalar
X Jožef Donža žalar
X Jakob Küplen verhovec
X Anton Mikl kmet
X Jakob Wreča
X Lovrenc Matjašič verhouec
totih so popisal Juri Kosar
Josep Kvaß shelar
Anton Hraschovetz Kmet
Anton Markovisch K[4]
X Lewstaj (?) Reich Sch[5]
X Jožef Grabar verhovnjak
X Juri Wambergar zalar
X Arne Kolbl Zalar
X Mathias Küplen Zalar
X Matjats Hodnik Zelar
X Anton Koroshetz Zelalr[6]

[1] Zadnjih pet popisnikov peticije je verjetno popisala ista roka, čeprav je le Koss označen kot nepismen.
[2] Zopet črka iz danjčice?
[3] Okrajšava za kmet.
[4] Isto.
[5] Okrajšava za želar.
[6] Napaka pri pisanju. Zadnji štirje podpisi, verjetno je vse podpisal A. Kolbl, ponovno kažejo vso nedoslednost pri takratnem pisanju. Dva sta zalarja, dva zelarja, vsi pa bi morali biti želarji.

X [1]Thomas Küplen, Kmet
Arni Korošec prediga podpis:(?)[2]
X Thomas Ploj želar[3]
Franz Wambergar tega podpis:
X Blas Ploj želar
Arni Korošec gorniga imena pisač
X Jacob Saffarišc Shelar
X Jacob Shranc Shelar
X Josef Kolarich Shelar
X Franz Zwetko Sh.[4]
X Wido Kolbl Selar
X Arni Winkowic selar
X Arni Kreinz selar
Franz Wambergar sedmih podpis
X Mihal Stainko kovač
Joseph Slanna želar
X Juri Serlan Shelar
X Franc Domeinko Shelar
X Ivan Domeinko Shelar
X Jacob Osterc Mlinar
X Peter Mulec Shelar
X Jushev Čuk Shelar
X Franc Klaftrizh Shlr:[5]
Arni Koroshec imen. podp:
X Martin Poterc želar
X Josef Kandena želar
X Arni Križan želar
X Arni Grill želar
X Andras Gomse želar[6]
X Franz Shianez želar
X Franz Oswalt (?) želar
X Josef Kolbl želar
X Josef Križan želar
Franz Wambergar gornih im podpis
Anton Tshagran Rihtar no Selar
X Mathas Lukofnigg Selar
Arni Lukofnigg[7]
Gasphar Klemenzhizh
Mati Padeirič (?)
X Germizh Josef
X Kwas Lorenz
Anton Kovač Kmet
X Blash Hodnik Kmet
X Ivan Klementizh želar
X Matias Zwetko Kmet
X Andrash Gomše Kmet
X Andrash Sadravetz želar
X Mihael Jaushovettz želar
X Anton Raich Selar
X Jakob Gomsi Selar
X Joshef Kolaritzh želar
Joshev Drumlitzh devetih podpis
X Martin Potz Richter
X Jüri Pinteric želar
X Jüri Veletz Zelar
X Andraš Bratkovič Kmet
X Juri Kocmot Kmet
X Jožef Dokl Žalar
X Anton Gomze žalar
X Matjaš Košar žalar

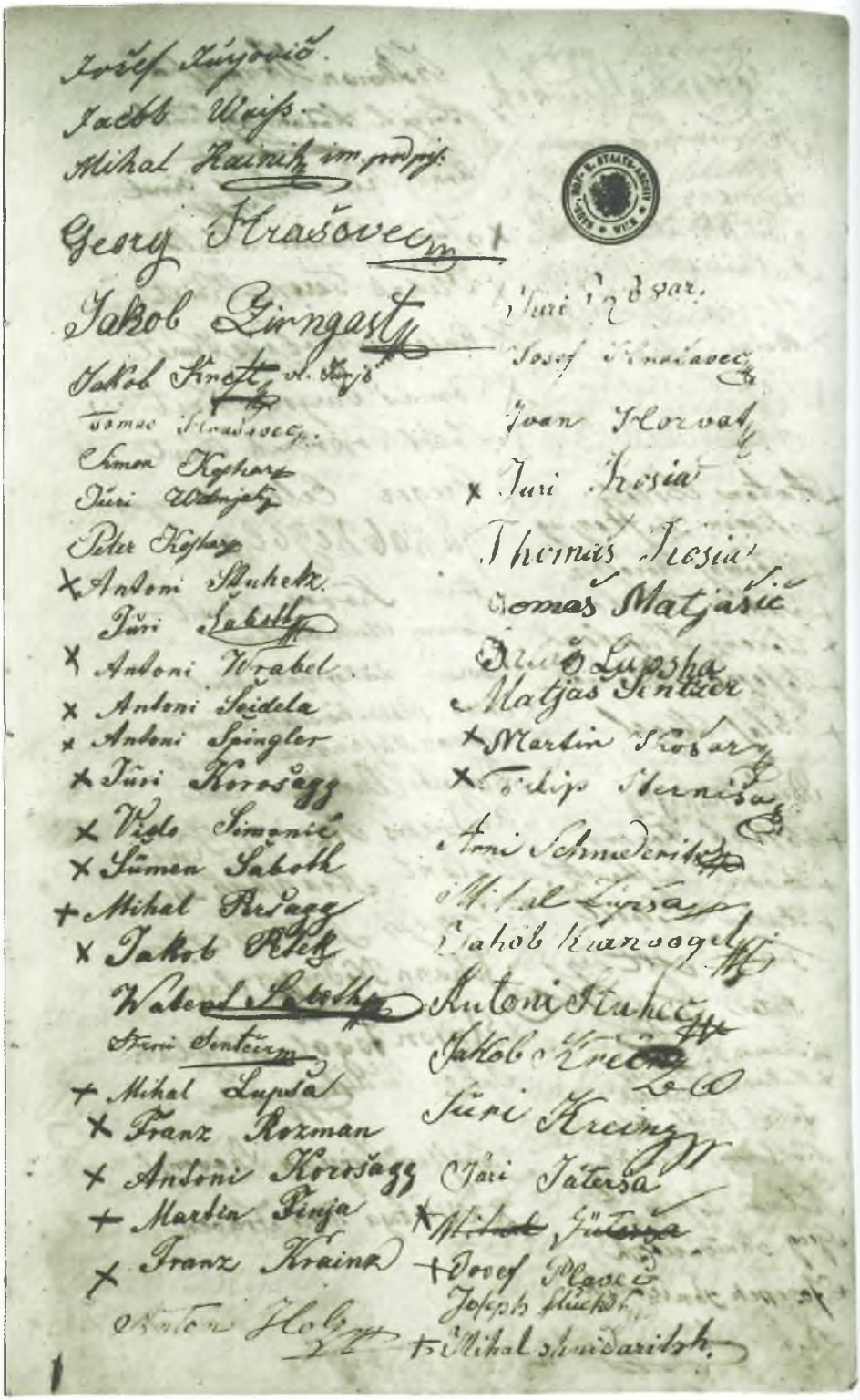
[1] Tretji list iz iste skupine podpisnih pol manjšega formata.
[2] Podpisnik.
[3] Ž (ž) v danjčici – Glej sledove danjčice tudi pri naslednjih podpisih.
[4] Okrajšava Sh.(elar?).
[5] Okrajšava želar.
[6] Oznaka detto – enako.
[7] Očitno je on podpisal gornjega.

X Matjaš Juterša verhovec
X Matjaš Mulec verhovec
X Matjaš Magoša verhovec
Mathias Sattler Kmet
Joseph Laspaher Kmet
Philip Terstenak Kmet
X Phillip Satttler žalar
X Joseph Domannko Kmet
Joseph Kollmanizh žalar
Joseph Klemetschitsch Kmet
Anton Markovizh Kmet
X Tomash Püzhko Kmet
X Jakob Holz Žalar
X Matijas Barbarrizh shelar
Lorenz Kreft Kmet
Anton Mlineritsh Kmet
X Janes Černell Žalar
X Andraš Šaigar žalar
Anton Jurhan Kmet
X Joseph Lukovnig Kmet
Lorenz Ploj Žalar
Antoni Topolnig iš Wlishtajske obzhine kmetizh

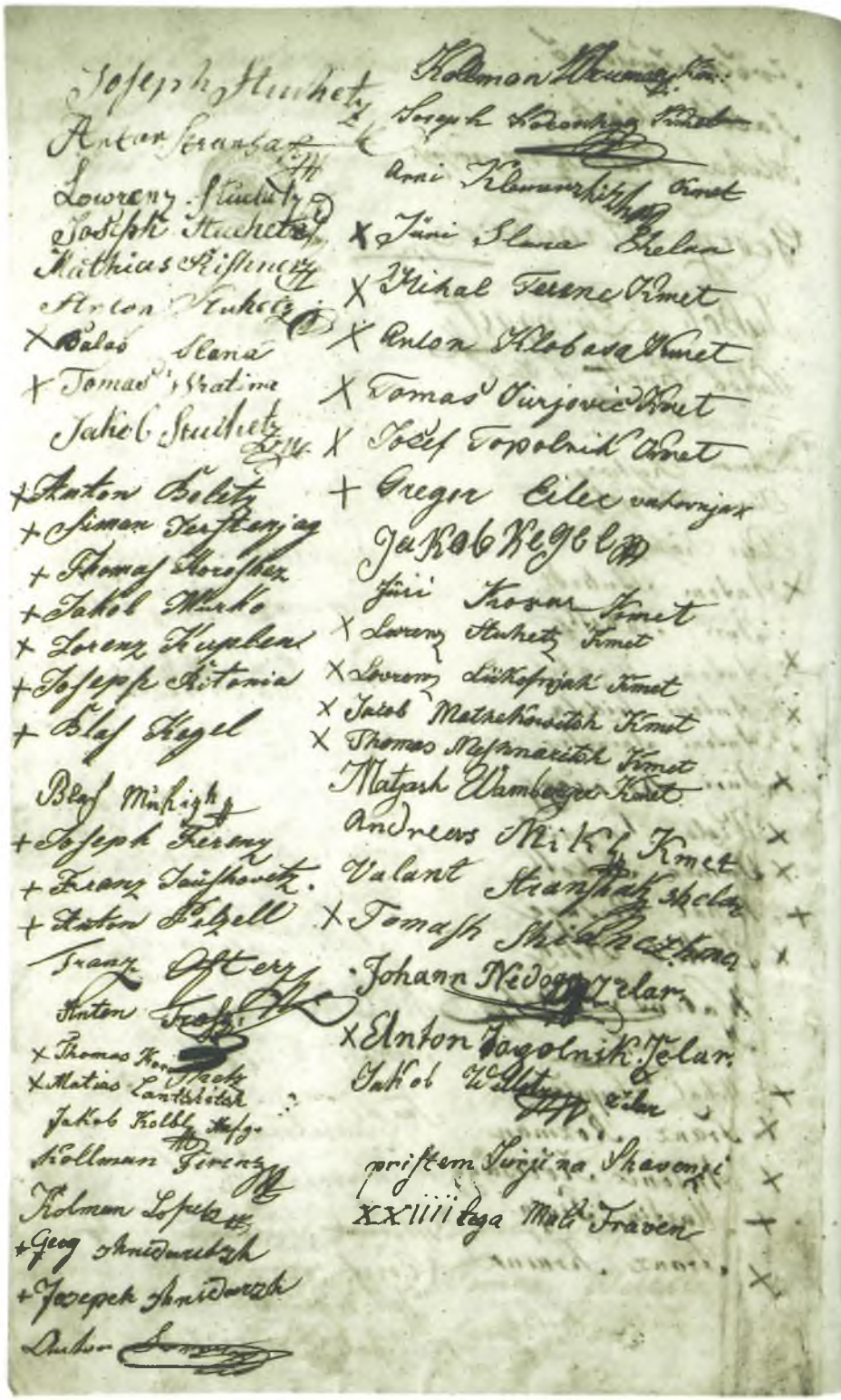
Georg Heiletz
Thomas Jaushowetz
Thomas Borko
Franz Snidaritsh
Stepan Kautzitsh
Kambos Shumen
Jakob Sutlen
Mathias Fekonia
Fraz Sutler
Jakob Fekonia
Lorz Motshnig
Fraz Snidaritsh m.popisan[1]
Jožef Rožman
Jacob Kreft
Juri Meiža (?)
Jožef Mlinarič
Janes Fekonja
Janes Stopar
Tomaš Welkil
Jacob Dokl

[1] Po oznaki, da je to svojeročni podpis in pri napačnem pisanju lastnega imena, kot tudi na podlagi primerjave pisav, lahko sodimo, da je ta mož podpisal tudi osem prejšnjih.

[1]Jožef Jurjovič
Jacob Waiss
Mihal Kainih im. podpis.[2]
Georg Hrašovec
Jakob Zirngast
Jakob Kreft vl. Jürje
Tomaš Hrašovec
Simon Koshar
Jüri Werbnjak
Peter Koshar
X Antoni Stuhetz
Juri Šaboth[3]
X Antoni Wrabel
X Antoni Šeidela
X Antoni Špingler
X Jüri Korošagg
X Vido Simonič
X Šümen Šaboth
X Mihal Peršagg
X Jakob Petek
Walent Šaboth
Arni Sentčer
X Mihal Lupša
Franz Rozman
X Antoni Korošagg
X Martin Tinja
X Franz Krainz
Anton Holz
Juri Kosar
Josef Hrašavec
Ivan Horvat
X Juri Kosia
Thomas Kosia
Tomaš Matjašič
Blaš Lupsha
Matjaš Sentžer
X Martin Košar
X Filip Sterniša
Arni Schnideritsh
Mihal Lupša
Jakob Kranvogel
Antoni Stuhec
Jakob Kreinz
Juri Kreinz
Jüri Juterša
X Mihal Juterša[4]
X Josef Plavec
Joseph Stuhetz
X Mihal Shnidaritsh[5]

[1] Četrti list manjšega formata.
[2] Podpisovalec te skupine je zelo ljubil črke s strešico, sicer pa ni bil tako dosleden pri pisanju gajice.
[3] Verjetno je ta podpisal tudi poprejšnjega in vse nepismene do Holza.
[4] Kot vse kaže, je prečrtano pomotoma, saj je nad priimkom kljukica.
[5] Z malo začetnico pisani priimek v izvirniku je gotovo napaka in ne neznanje.

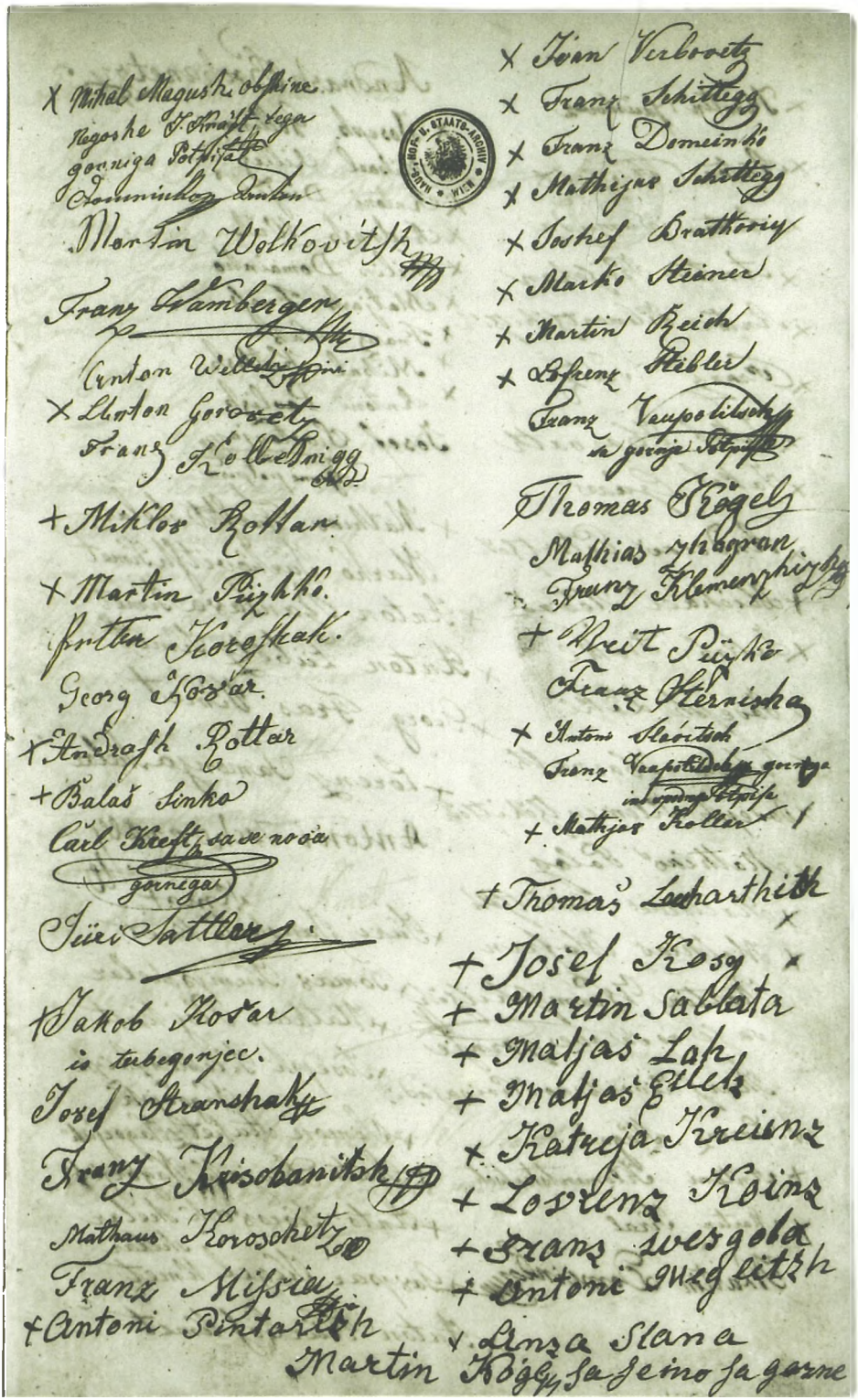

Joseph Stuhetz
Anton Stranšak
Lowrenz Stuchetz
Joseph Stuhetz
Mathias Rishner
Anton Stuhetz
Balaš Slana
Tomaš Wratina
Jakob Stuchetz
X Anton Beletz
X Simon Terstenjag
X Thomas Koroshez
X Jakob Murko
X Lorenz Kuplen
X Joseph Ritonia
X Blas Kegel
Blas Muhizh
X Joseph Ferenz
X Franz Jaushovetz
X Anton Petzell
Franz Osterc
Anton Fras
X Thomas Koroshetz
X Matias Lantshitsh
Jakob Kolbl Nafgr.
Kolman Ferenz
Kolman Losetz (?)
X Geog Schnidaritzh
X Josepek Schnidarzh[1]
Anton Ferenz (?)[2]

Kollman Wrumen (?) Km:
Joseph Koroshag Kmet
Arni Klemenzhizh Kmet
X Jüri Slana Shelar
X Mihal Ferenc Kmet
X Anton Klobasa Kmet
X Tomas Jurjovič Kmet
X Jožef Topolnik Kmet
X Gregor Eilec varhovnjak
Jakob Kegel
Juri Kosar
X Lovrenz Stuhetz kmet
X Lovrenz Lükofnjak kmet
X Jacob Mathekowitsh kmet
X Thomas Meshnaritsh Kmet
Matjash Wamberger Kmet
Andreas Mikl Kmet
Valant Stranshak shelar

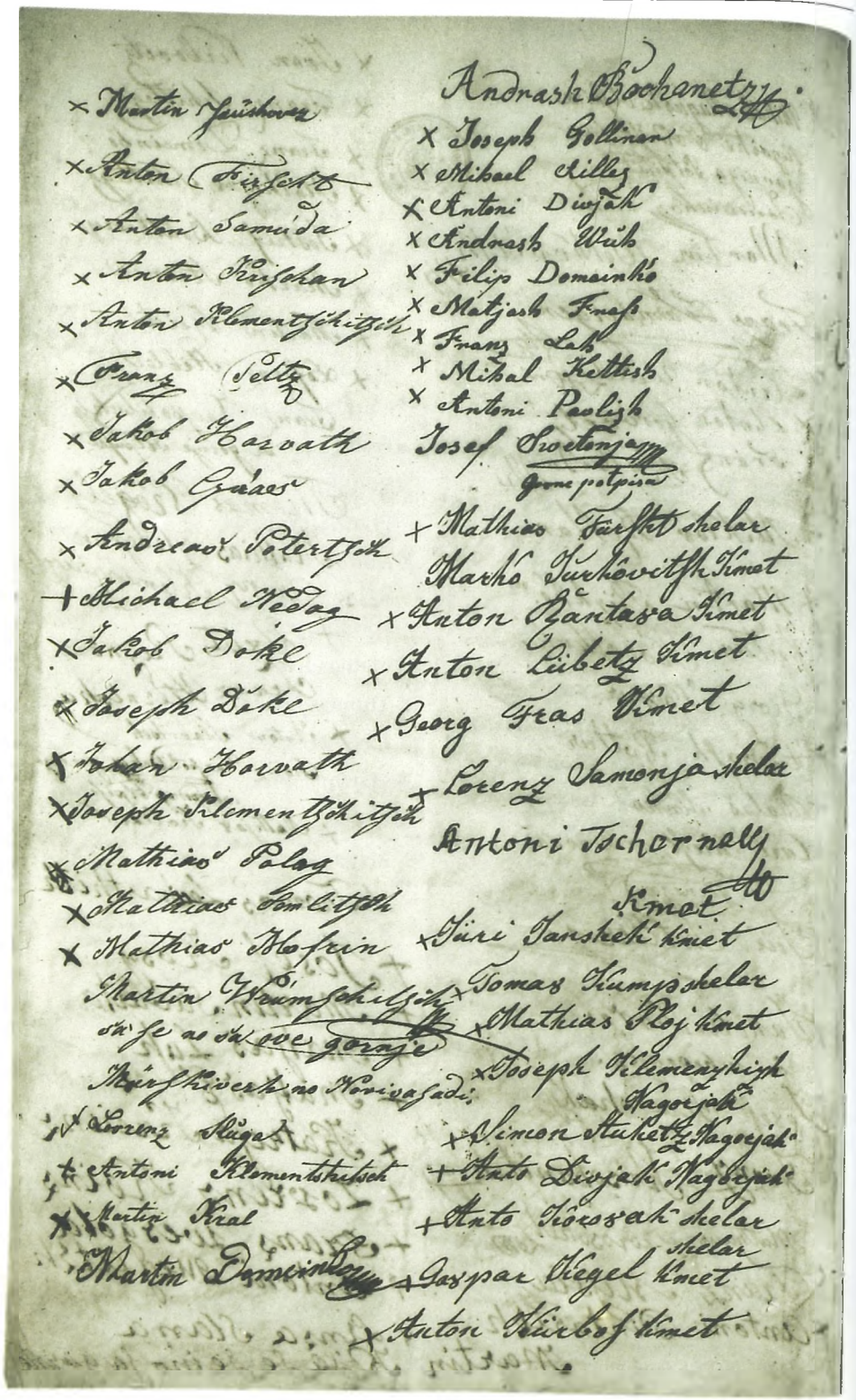
X Tomash Shianez Kmet
Johann Nedogg želar
X Anton Topolnik Želar
Jakob Welletz želar pri stem Jurji na Shavenzi XX IIII tega Mali Traven

[1] Mož je imel težave pri pisanju, saj se je zmotil tudi pri imenu prejšnjega podpisnika.
[2] V tem stolpcu je podpisovalo več ljudi, vsaj štirje.

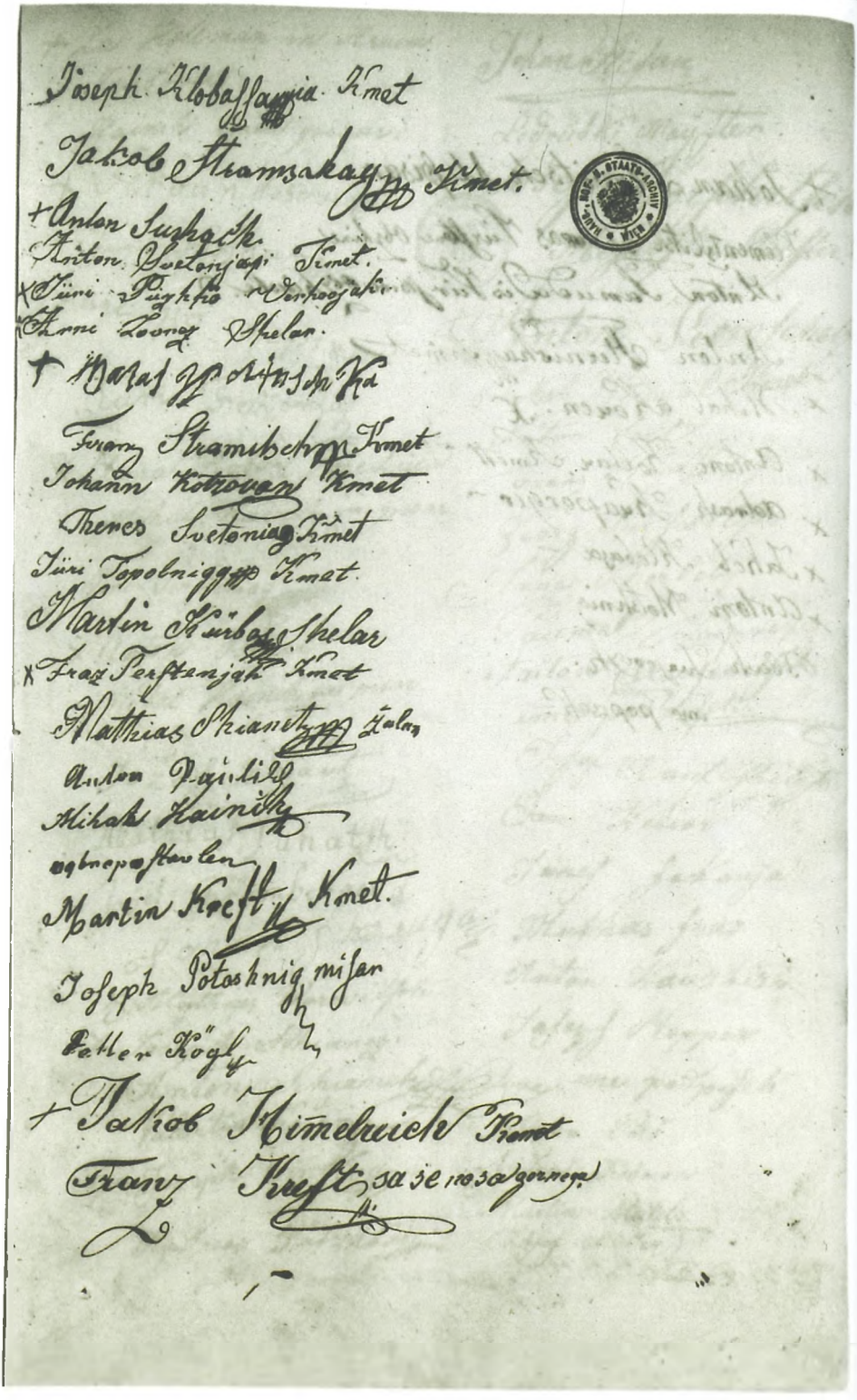
X [1]Mihal Maguš obshine Negoske[2]
J. Kraft tega gorniga potpisal
Domeinko Anton
Martin Wolkovitsh
Franz Wamberger
Anton Welletz
X Anton Gorosetz[3]
Franz Kolbetnigg
Miklos (š?) Rottar
X Martin Püzhko
Petter Koroshak
Georg Kosar
X Andrash Rottar
X Balaš Sinko
Carl Creft sa se no sa gornega
Jüri Sattler
X Jakob Košar is terbegonjec[4]
Josef Stranshak
Franz Krischanish
Mathaus Koroschetz
Franz Missia
X Antoni Pintarizh
X Ivan Verbovetz
X Franz Schitteg
X Franz Domeinko
X Mathijas Schitteg
X Joshef Bratkovič[5]
X Marko Steiner
X Marin Reich
X Lofranz Stibler
Franz Vaupotitsch sa gornje Potpisa[6]
Thomas Kögel
Mathias Zhagran
Franz Klemenzhizh
X Veit Püzko
Franz Sternisha
X Antoni Slavitsch
Franz Vaupotitsch gornega in spodnega Potpisa[7]
X Matijas Koller
X Thomas Leuharthish(?)
X Josef Kosy[8]
X Martin Sablata
X Matjaš Lah
X Matjaš Eiletz
X Katreja Kreinz[9]
Lovrenz Keinz (Kreinz?)
X Franz Wesgoba (Wergola?)
X Antoni Meglitzh
X Anza Slana
Martin Kogl sa se ino sa gorne

[1] Peti list manjšega formata.
[2] Negova.
[3] Danjčica?
[4] Terbegovci (?)
[5] Č (č) v danjčici.
[6] Upoštevamo ga kot podpisnika in podpisovalca.
[7] Očitno imamo opraviti z narečno obliko besede podpisal.
[8] Kosez?
[9] Verjetno lastnica kmetije.

X Martin Jaushovez
X Anton Firsch
X Anton Samida
X Anton Krischan
X Anton Klementschitsch
X Franz Peltz
X Jakob Horvath
X Jakob Quas
X Andreas Potertsch
X Michael Nedog
X Jakob Dokl
X Joseph Dokl
X Johan Horvath
X Joseph Klementtschitsch
X Mathias Polog
X Mathias Semlitsch
X Mathias Mofrin
Martin Wrumschitsch sa se no sa ove gornje Mürskiverh no Novisasadi [1]
X Lovrenz Sluga
X Antoni Klementshitsch
X Martin Kral
Martin Domeinko
Andrash Bochanetz
X Joseph Gollinar
X Mihael Eillez
X Antoni Divjak
X Andrash Wuk
X Filip Domainko
X Matjash Frass
X Franz Lah
X Mihal Kettish
X Antoni Pavlizh
Josef Swetonja gorne potpisa
X Mathias Fürsht shelar
Marko Jurkovitsh Kmet
X Anton Rantasa Kmet
X Anton Lübetz Kmet
X Georg Fras Kmet
X Lorenz Samonja shelar
Antoni Tschernell Kmet
X Jüri Janshek Kmet
X Tomas Kump shelar
X Mathias Ploj Kmet
X Josepšh Klemenzhizh Nagorjak[2]
X Simon Stuhetz Nagorjak
X Anto Divjak Nagorjak
X Anto Korosak shelar
X Gaspar Kegel Kmet
X Anton Kürbos Kmet

[1] Murski Vrh - Zasad.
[2] Nagornik - vinogradnik ali gornik?

[1]Joseph Klobassa Kmet

Jakob Stramsag Kmet

X Anton Suchack

X Anton Svetonja Kmet

X Jüri Püzhko Verhovjak

X Arni Lovrez Shelar

X Matjas (?) Horinsch k(?)[2]

Franz Stramitsch Kmet

Johann Kotzovan Kmet

Theres Svetoniag kmet[3]

Jüri Topolnigg Kmet

Martin Kürbas Shelar

X Fraz Terstenjak Kmet

Mathias Shianetz Žalar

Anton Paulitch

Mihal Kainih og(?)bnepostavlen(?)[4]

Martin Kreft Kmet

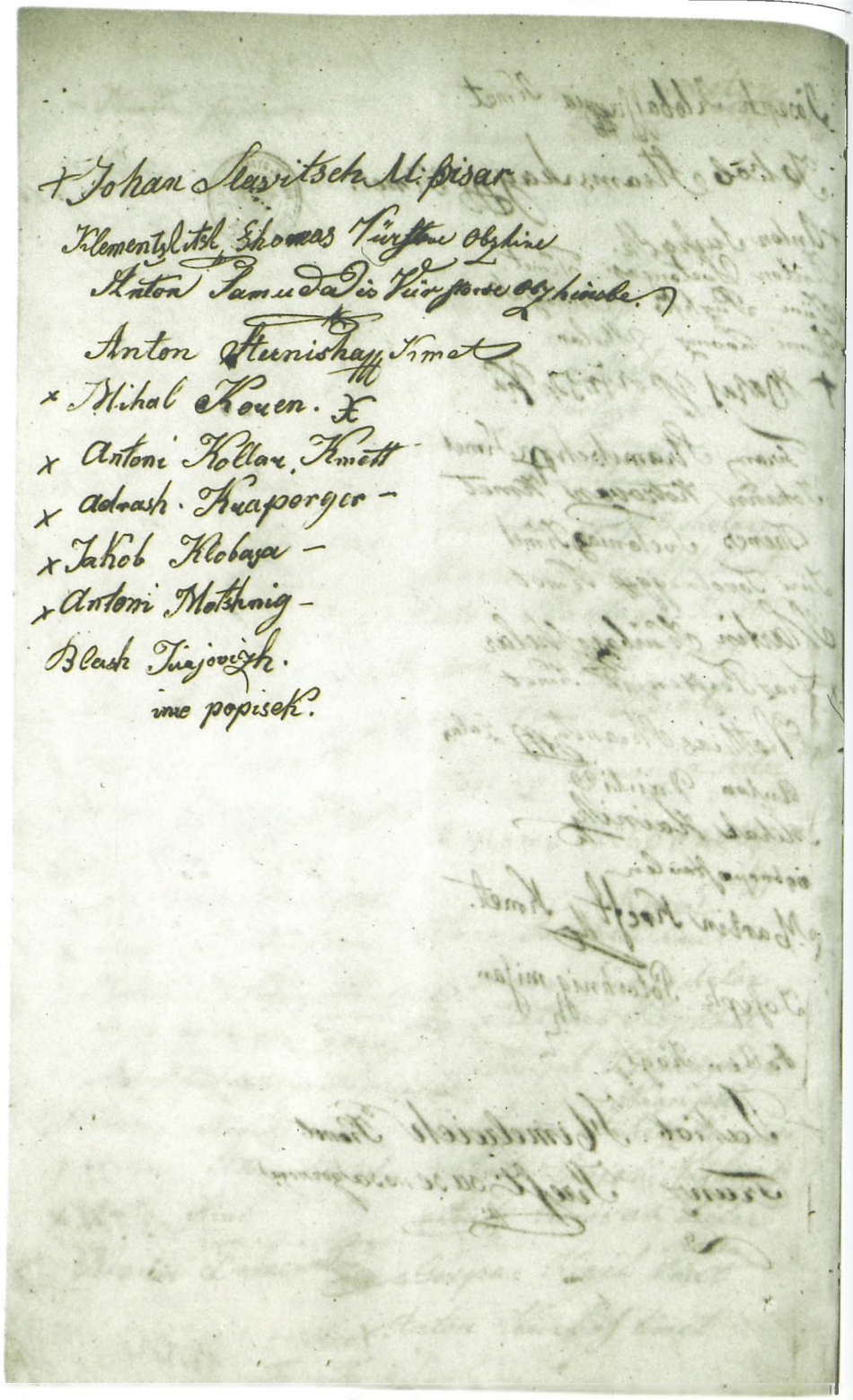
Joseph Potoshnig mizar

Petter Kögel

X Jakob Himmelreich Kmet

Franz Kreft sa se no sa gornega

[1] Šesti zaporedni list manjšega formata.
[2] K(met?)
[3] Kmetica ?
[4] Podpisovalec ali podpisnik. Šteli smo ga k podpisnikom.

X Johan Slavitsch Misar

Klementshitsh Thomas Vürstove obzhine

Anton Samuda is Vürstowe obzhinsbe[1]

Anton Sternisha Kmet

X Mihal Koren ž[2]

X Antoni Kollar Kmett

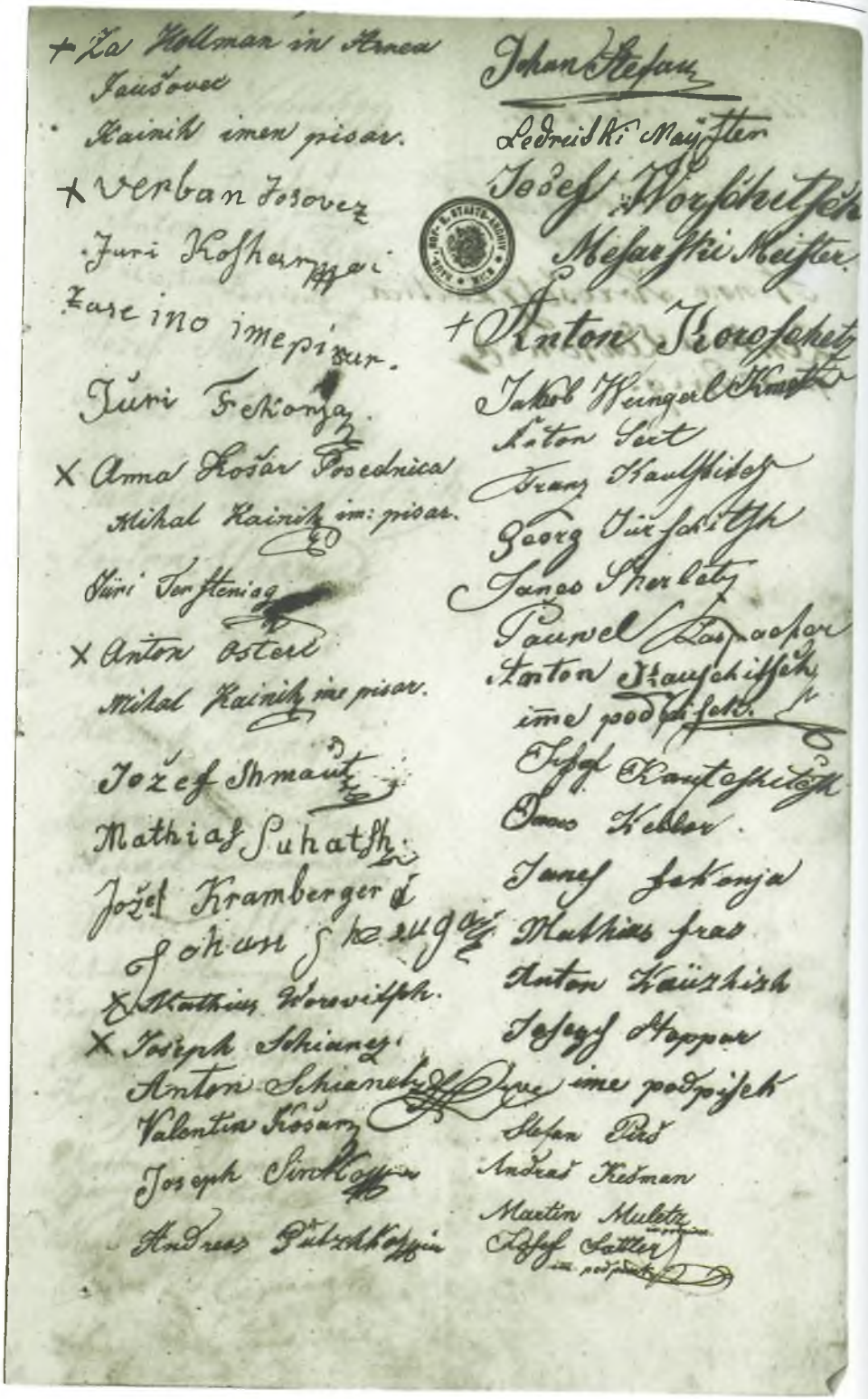
X Andrash Knaperger

X Jakob Klobasa

X Antoni Motshnig

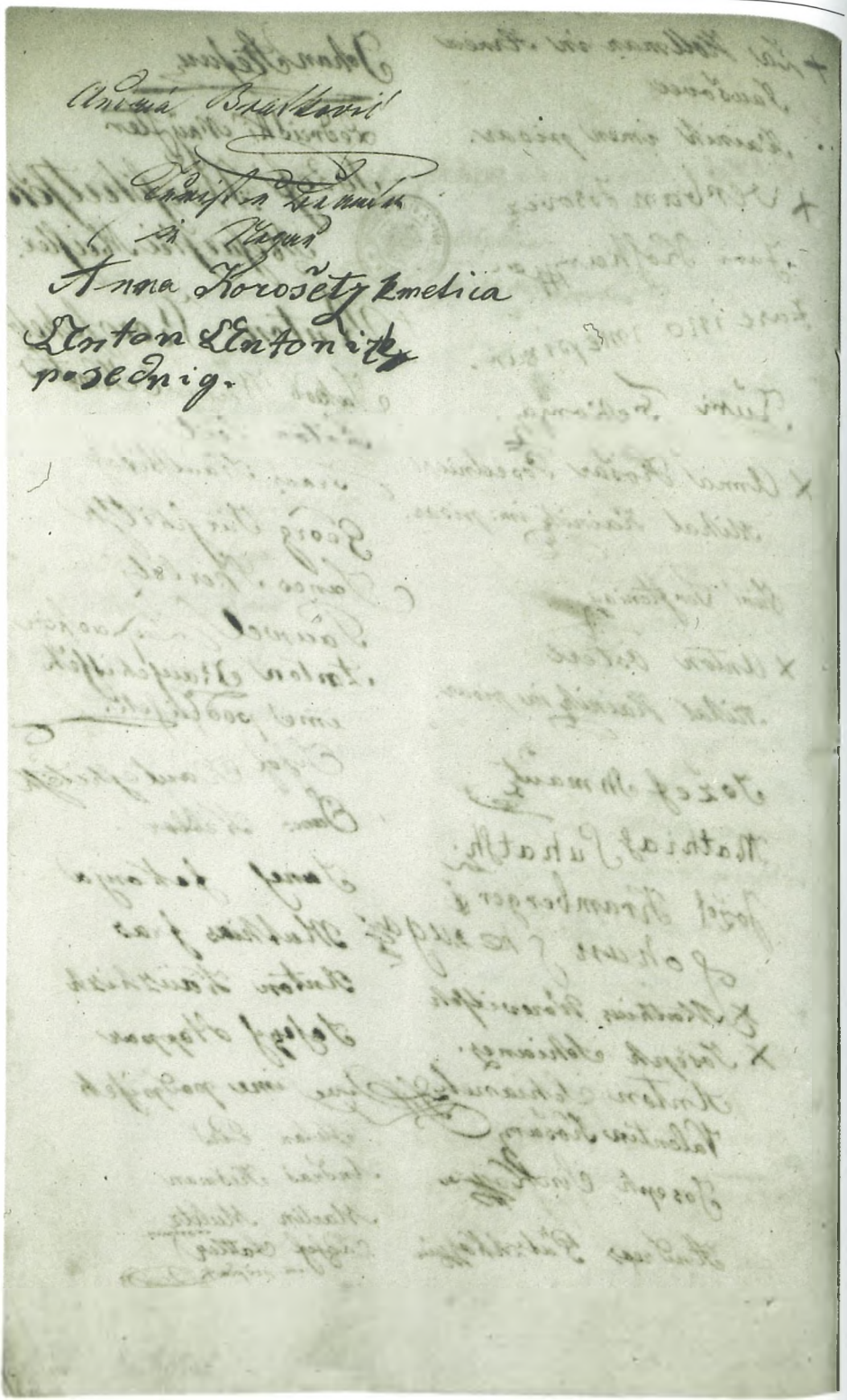
Blash Jurjovizh ime popisek[3]

[1] Verjetno le napaka pri pisanju.
[2] Želar?
[3] Podpisovalec imen.

[1]Za Kollman in Arnea Jaušovec Kainih imen pisar
X Verban Josovez
Juri Koshar Zase ino ime pisar[2]
Juri Fekonja
X Anna Košar Posednica
Mihal Kainih im: pisar
Juri Tersteniag
X Anton Osterc
Mihal Kainih ime pisar
Jožef Shmautz
Mathias Suhatsh
Jožef Kramberger
Johan Sheruga
X Mathias Worovitsch
X Joseph Schianez
Anton Schianetz[3]
Valentin Košar
Joseph Sinko
Andreas Pützhko
Johan Stefan Ledreiski Mayster[4]
Josef Worschitsch Mesarski Meister
X Anton Koroschetz Kmet
Jakob Weingerl
Anton Sert
Franz Kautshtitch
Georg Jürschitsh
Janes Škerletz
Pauwel Laspacher
Anton Kauchitsch imme podpisek[5]
Josef Kautchitsh
Janes Kebler
Janes Fekonja
Mathias Fras
Anton Kaüzhizh
Joseph Stoppar ime podpisek
Stefan Pirš
Andraš Kešman
Martin Muletz ime podpisec
Josef Sattler imm(e) podpisek[6]

[1] Sedmi list manjšega formata.
[2] Očitno je podpisal le prejšnjega.
[3] Ali je on podpisal oba poprejšnja?
[4] Ali je ta usnjarski mojster s Koroške ?
[5] Verjetno je podpisal vse od mesarskega mojstra navzdol.
[6] Tudi oznaka prejšnjega podpisovalca se dejansko nanaša na Sattlerja, ne pa na Mulca.

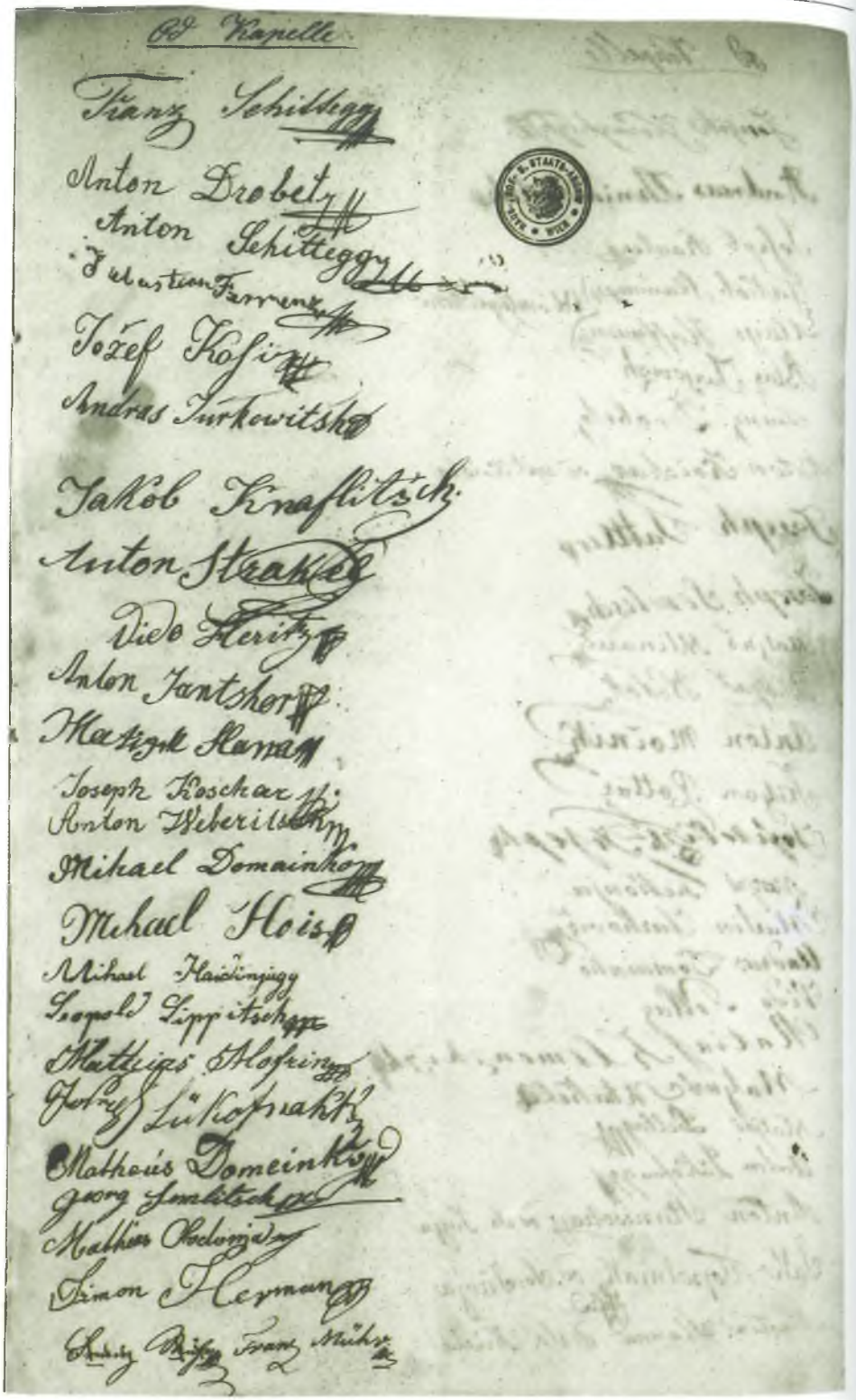

Andria Bratković Jurist u[1] Beamte in Negau

Anna Korošetz kmetica

Anton Antonizh posednig

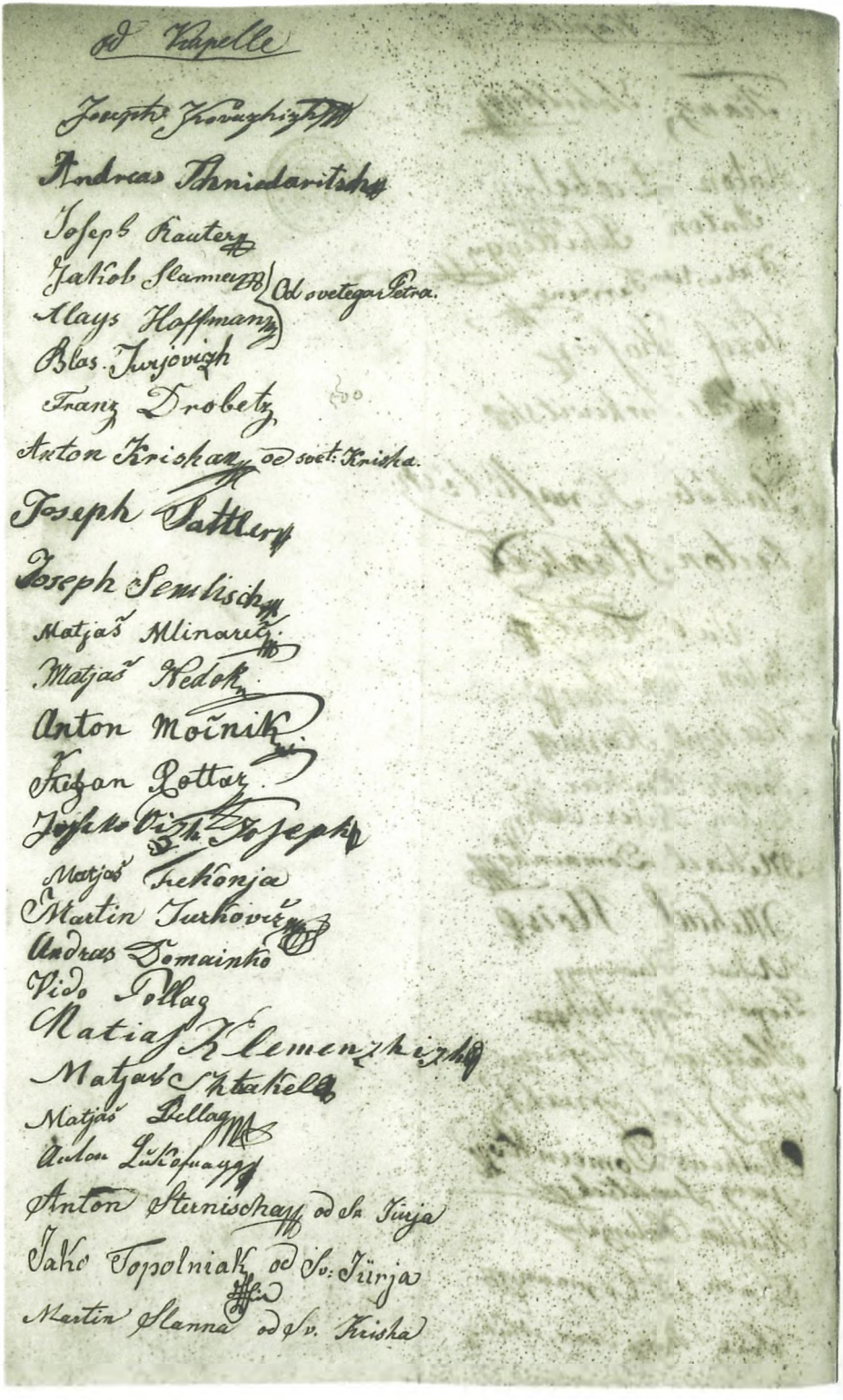
[1] Und.

[1]Od Kapelle[2]

Franz Schitteg
Anton Drobetz
Anton Schittegg
Sebastian Farrenz
Jožef Kosi
Andras Jurkowitsh
Jakob Knaflitsch
Anton Strakel
Vido Heritz
Anton Jantsher
Matijek (?) Slana
Joseph Koschar
Anton Weberitsch
Mihael Domainko
Mihael Hois
Mihael Hajdinjagg
Leopold Lippitsch
Mathias Hofrin
Joseph Lükofnakk
Matheus Domeinko
Georg Semlitsch
Mathias Svetonja
Simon Herman
Franz Mühr[3]

[1] Tudi ta list je manjšega formata.
[2] Kapela.
[3] Podpisnik je svoje ime in priimek najprej napisal v gotici in nato prečrtal ter napisal isto v latinici. Tudi opuščanje nemške gotice je bilo del takratne politike in dokazovanje narodne zavesti.

od Kapelle

Joseph Krovaghizh

Andreas Khniedaritsch

Joseph Kautez

Jakob Slamenz } Od svetega Petra.

Alays Hoffmann

Blas Turjovizh

Franz Drobetz

Anton Krishan od sveti Krisha.

Joseph Pattery

Joseph Semlisch

Matjaš Mlinarič

Matjaš Redek

Anton Močnik

Krizan Lottar

Joseph Vizh Joseph

Matjaš Tschonja

Martin Turkovič

Andreas Domainko

Vido Pollag

Matiaj Klemenzhizh

Matjaš Khakel

Matjaš Pollag

Anton Lukesuaz

Anton Sturnischag od Sv Turja

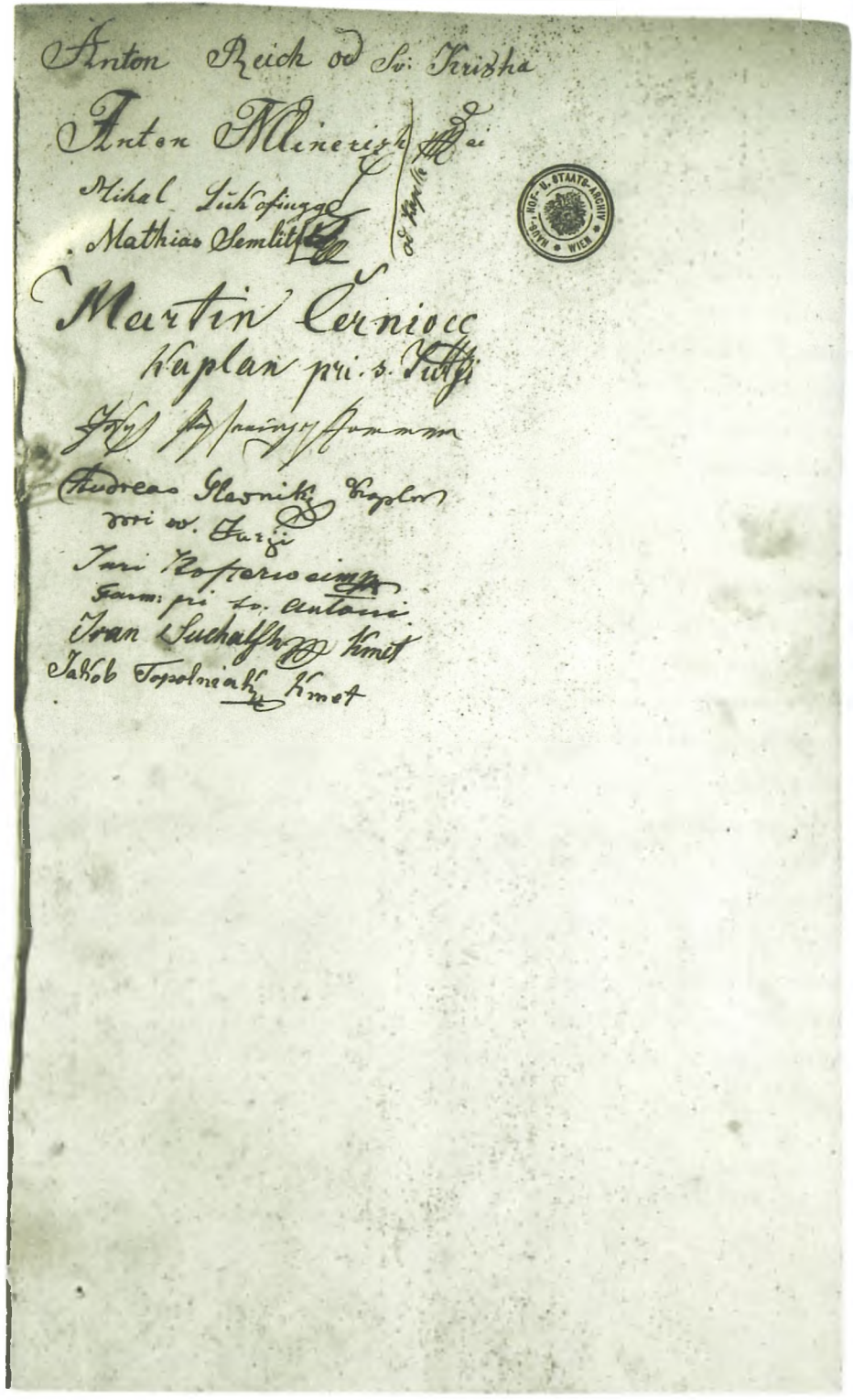
Jako Topolniak od Sv. Turja

Martin Slanna od Sv. Krisha

[1]Od Kapelle

Joseph Kovazhizh
Andreas Schniedaritsch
Joseph Rauter
Jakob Slanna
Allays Hoffman } Od svetega Petra
Blčas Jurjovizh
Franz Drobetz
Anton Krishan od. svet: Krisha
Joseph Sattler
Joseph Semlitsch
Matjaš Mlinarič
Matjaš Nedok
Anton Močnik
Stefan Rottar
Jansekovizh (?) Joseph
Matjaš Fekonja
Martin Jurkovič
Andras Domainko
Vido Pollag
Matiaj Klemenzhizh
Matjaš Shtakel
Matjaš Pellag
Anton Lukofnagg
Anton Sternischa od Sv. Jürja
Jaka Topolniak od Sv: Jürja
Martin Slanna od Sv. Krisha

[1] Tudi ta stran je manjšega formata.

Anton Reich od Sv: Križha
Anton Mlinerizh
Mihal Lukshinger
Mathias Semlitsch
Martin Cernioc
kaplan pri s. Vidi
Andreas Glavnik
Jani Koserovcimer
Iuran Suchalsh
Jakob Topolnicah

[1]Anton Reich od Sv: Krisha

Anton Mlinarizh

Mihal Lukofnig

Mathias Semlitsch (zadnji trije) od Kapelle

Martin Černivec Kaplan pri s. Jurji

Joseph Puschenigg Pfarrer

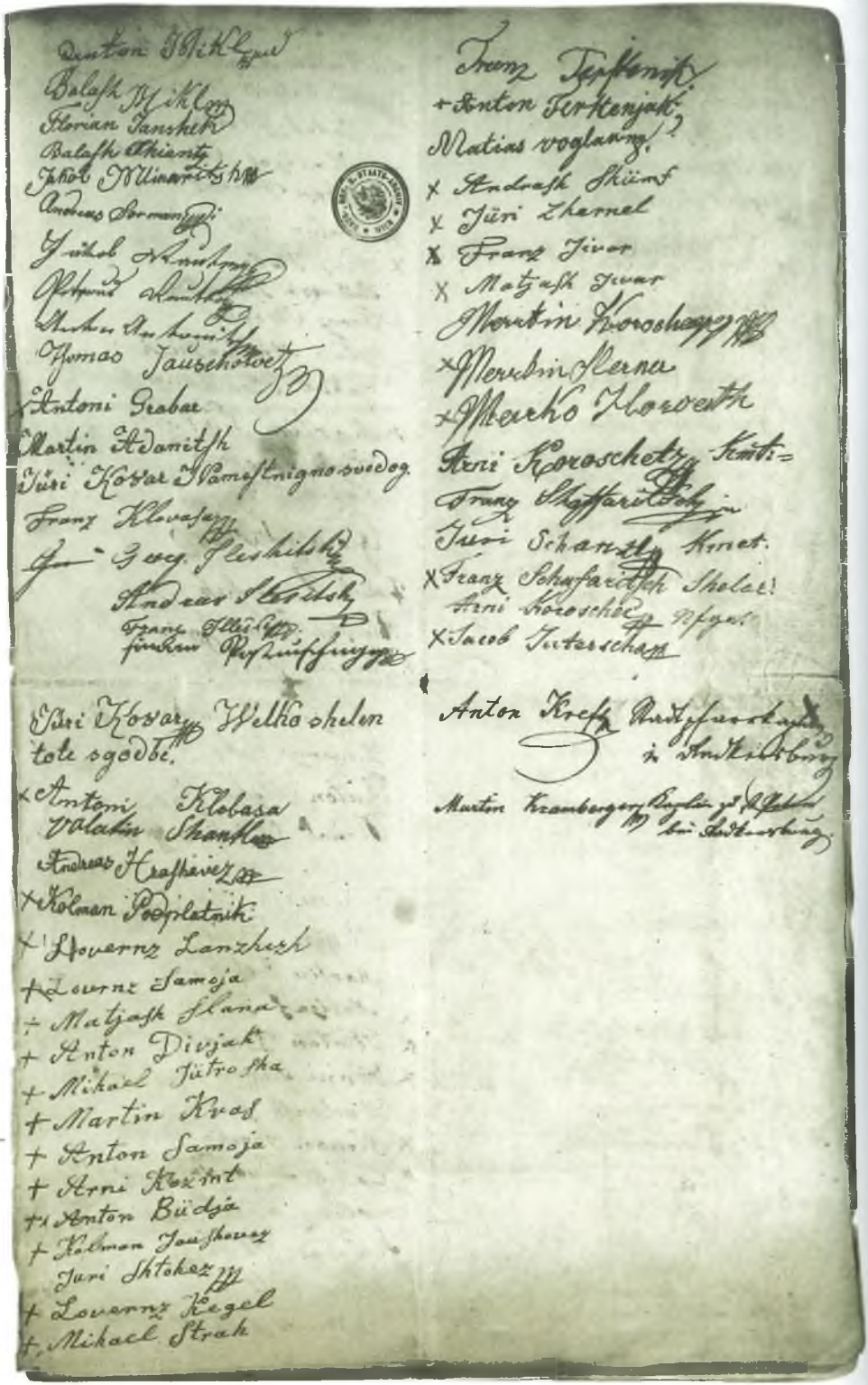
Andreas Glavnik Kaplan pri sv Jurji

Juri Kosterwai Farm: pri Sv. Antoni[2]

Ivan Suchatsh Kmet

Jakob Topolnik Kmet[3]

[1] Zadnji list manjšega formata.
[2] Župnik in oba kaplana fare sv. Jurija. Štela je 4347 duš.
[3] Za to stranjo oziroma listom je še nekaj praznih. Možno je, da bi bila ta skupina podpisov nabrana že za Majerjevo akcijo. Naslednji podpisni listi so standardnih dimenzij.

Anton Wikl
Balash Miklosz
Florian Janshek
Balash Thianty
Jakob Wlinaritsch
Andreas Sormanschi
Jakob Mauhart
Peter Mauhart
Mathes Lauschitsch
Thomas Jauschetzet
Antoni Grabar
Martin Adamitsch
Jüri Kozar Wamestnik posedog.
Franz Klevasch
Jur Georg Jleschitsch
Andreas Skerlitsch
Franz Illi
finkau Pfarrrichter

Jüri Kozar Welko okolen
tole sgodbe.
× Antoni Klobasa
Valatin Shanklar
Andreas Krashavez
× Kolman Podpletnik
× Lovernz Lanzhesh
+ Lovernz Samoja
+ Matjash Slana
+ Anton Divjak
+ Mikael Jütroska
+ Martin Kvas
+ Anton Samoja
+ Herni Kozint
+ Anton Büdja
+ Kolman Jauschovez
Juri Shtokez
+ Lovernz Kegel
+ Mikael Strah

Franz Terkenjak
+ Anton Terkenjak
Matias voglavny
× Andrash Shkuf
× Jüri Zhernel
× Franz Jivar
× Matjash Jivar
Martin Koroshetz
× Mertin Sterna
× Marko Horvath
Herni Koroschetz Kmet=
Franz Shafarichi
Jüri Schantl Kmet.
× Franz Schafarichi Shulez!
Herni Koroschetz Pfarr.
× Jacob Juterschan

Anton Krek Rudtfarrhof
i Arnfelsberg
Martin Krambergar Pfarr z Pfarhof
bei Arnfelsberg

Anton Mikl
Balash Mikl
Florian Janshek
Balash Shiantz
Jakob Mlinarits
Andreas Sorman
Jakob Rauter
Peterus (?) Rauter
Anton Antonitsch
Thomas Jauschowetz
X Antoni Graba
X Martin Adanitsh
Jüri Kosar Namestnig no svedog[1]
Franz Klovasa
Georg Ileshitsh
Andras Ilesitsh
Franc Illešič
Simon Postruschnigg
Jüri Kosar Welko shelen tote sgodbe
X Antoni Klobasa
Valatin Shantl
Andreas Hrashavez
X Kolman Podplatnik
X Lovernz Lanzhizh
X Lovrnz[2] Samoja
X Matjash Slana
X Anton Divjak
X Mihael Jütrosha
X Martin Kvas
Franz Terstenik
X Anton Terstenjak
Matias Voglar[3]
X Andrash Shümf
X Jüri Zhernel
X Franz Jivar
X Matjash Jivar
Martin Koroshagg[4]
X Martin Slana
X Marko Horwath
Arni Koroschetz Kmt:[5]
Franz Shaffaritsch
Juri Schantl Kmet
X Franz Schafaritsch Shelar
Arni Koroschec Nfgr.[6]
X Jacob Juterscha
Anton Kreft Stadtpfarkaplan in Radkersburg[7]
Martin Kramberger Kaplan zu. St. Peter bei Radkersburg.

[1] Tu se je izredno zagnani kosar zmotil. Nastopa kot podpisovalec in priča.
[2] Težave pri pisanju imena Lovrenc.
[3] Domnevam, da črki na koncu pomenita mp.
[4] Podpisal je tudi podpisnika, ki mu sledita.
[5] Kmet.
[6] Upoštevam ga le kot podpisovalca, saj se pojavlja že tudi poprej, n. pr. str. na 219.
[7] Kaplan Kreft je eden najbolj navdušenih pristašev slovenskega narodnega gibanja na Štajerskem. Zoper njega so bile na graško škofijo s strani nasprotnikov vložene številne pritožbe.

Anton Erik
Balash Miklos
Florian Jansheh
Balash Thianty
Jakob Wlinaritsh
Andreas Sormann
Jakob Kunshek
Ostrouh Kunshek
Mathes Kuhenik
Thomas Jauschowetz
+Antoni Grabar
+Martin Hdanitsh
Juri Kovar Samestnig na svedog.
Franz Klovasan
Geog. Gleschitsh
Andreas Glesitsh
Franz Glesitsh
simbru Pessnitschnigg

Franz Terstenjak
+Anton Terstenjak
Matias voglavnz
x Andrash Shimf
x Juri Zhernel
x Franz Juar
x Matjash Juar
Martin Koroshetz
x Merchin Merna
x Marko Horvath
Arni Koroschetz kmet.
Franz Shaffarizh
Juri Schantl Kmet.
x Franz Schafarizh Shelar!
Arni Koroschetz Nyon.
x Jacob Juterschan

Juri Kovar Welko shelen tote sgodbe.
x Antoni Klobasa
Valatin Shankes
Andreas Hrashavez
x Kolman Podplatnik
+ Lovernz Lanzhuh
+ Lovernz Samoja
+ Matjash Slana
+ Anton Divjak
+ Mihael Jutroshka
+ Martin Kvas
+ Anton Samoja
+ Arni Kozint
+ Anton Büdja
+ Kolman Jauschovez
Juri Shtokez
+ Lovernz Kegel
+ Mihael Strah

Anton Kresh Burdzhuvarshan in Shmkirchberg
Martin Kramberger Burglar zu Hollenburg bei Lilienfeld

X Anton Samoja

X Arni Kozint

X Anton Büdja

X Kolman Jaushovez

Juri Shtohez[1]

X Lovernz Kegel

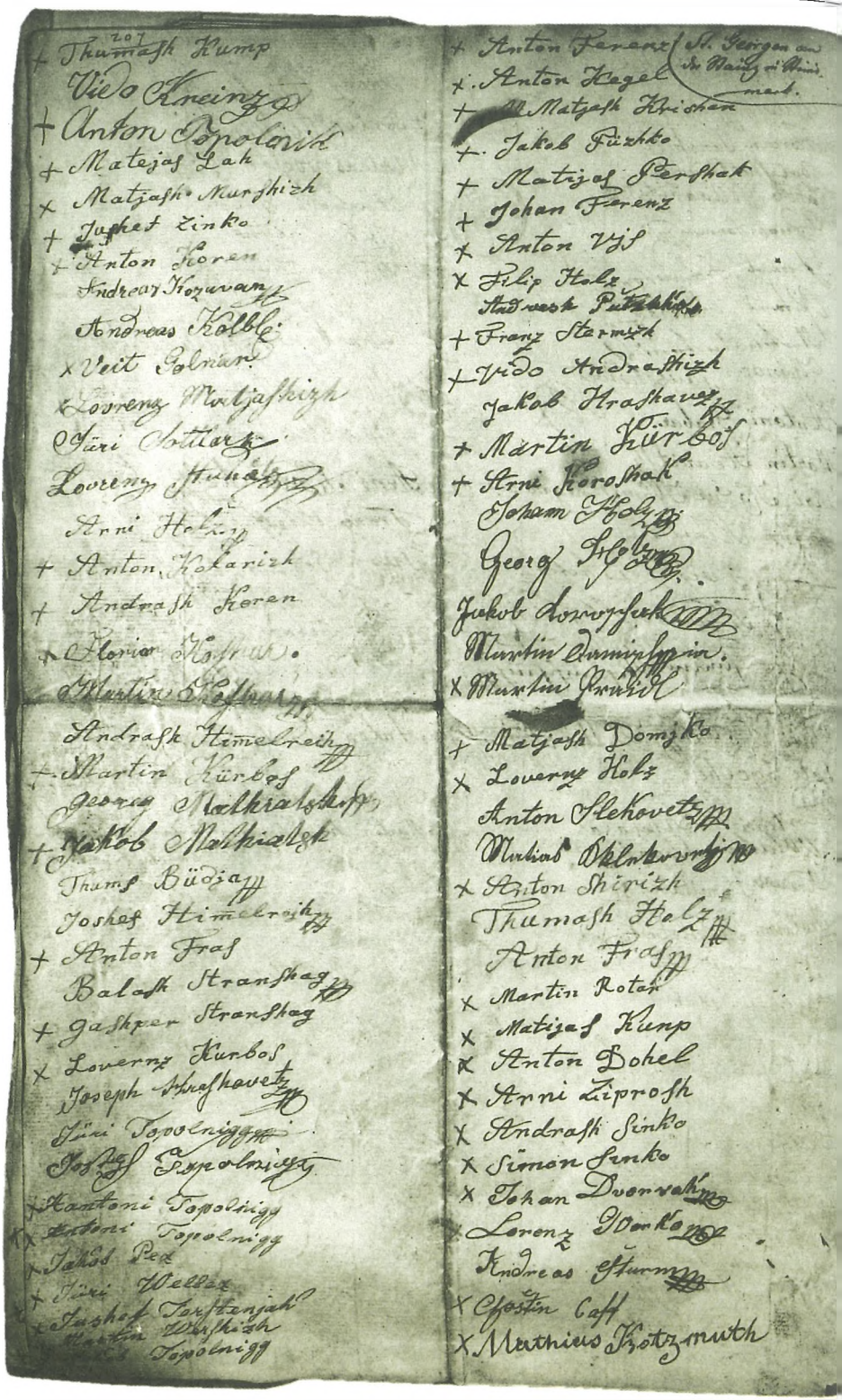
X Mihael Strah

[1] Ali je on podpisovalec večje skupine nepismenih?

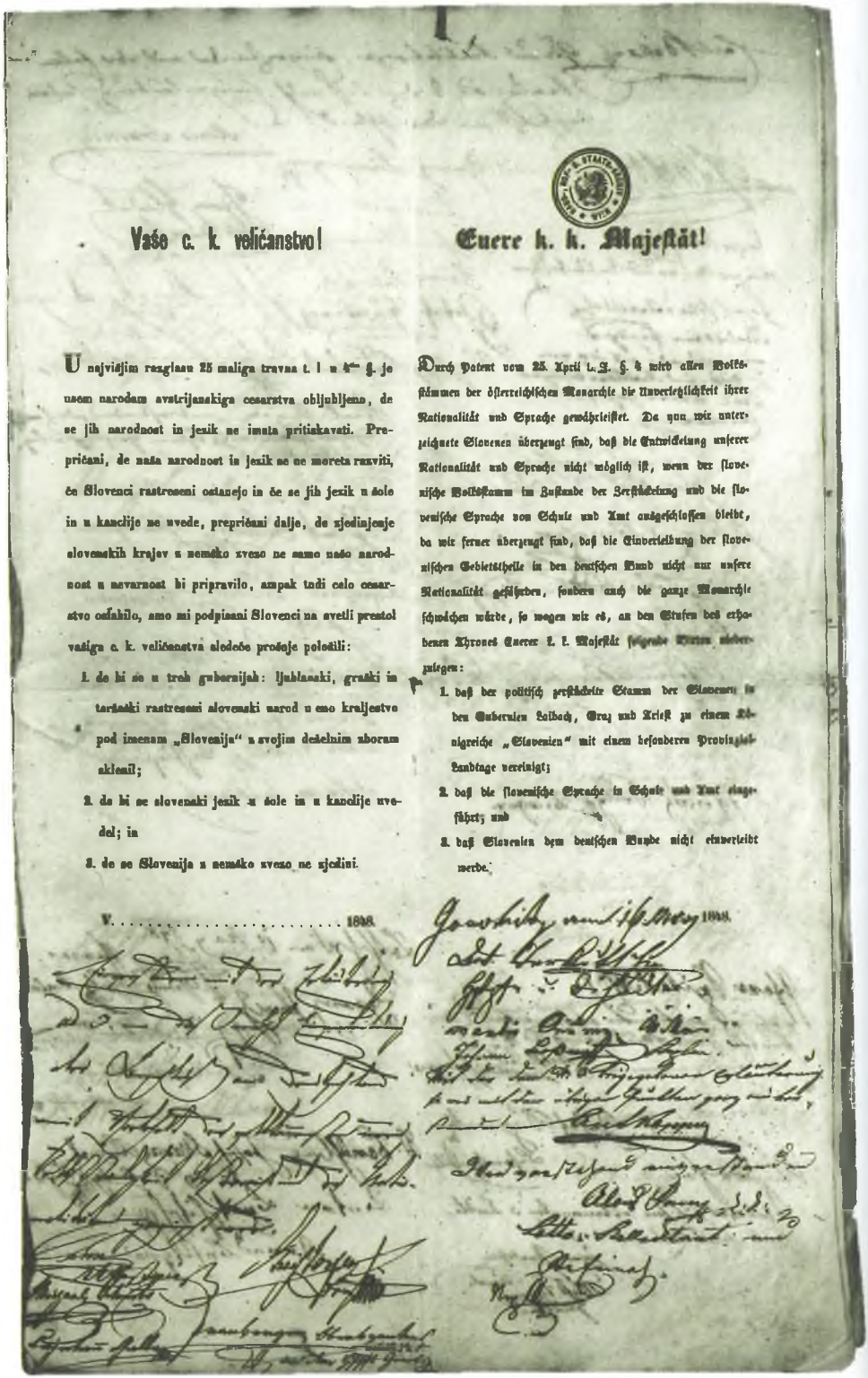
X Thumash Kump[1]
Vido Kreinz
X Anton Topolnik[2]
X Matejas Lah
X Matjash Murshizh
X Jushef Zinko
X Anton Koren
Andreas Kozuvan
Andreas Kolbl
X Veit Golnar
X Lovrenz Matjashizh
Jüri Sottlar
Lovrenz Stuhätz
Arni Holz
X Anton Kolarizh
X Andrash Koren
X Florian Koshar
Martin Koshar
Andrash Himmelreih
X Martin Kürbos
Georg Mathiatshisch (?)
X Jakob Mathissh (?)
Thams[3] Büdja
Joshef Himmelrajh
X Anton Fras
Balash Stranshag
X Gaspher Stranshag
X Lovernz Kurbos
Joseph Hrashavetz
Jüri Topolnigg
Joseph Tapolnigg
X Anton Ferenz St. Georgen an der Stainz in Steiermark[4]
X Anton Kegel
X Matjash Krishan
Jakob Püzhko
X Matijas Pershak
X Johan Ferenz
X Anton Vjs (?)
X Filip Holz
Adrash Putzhko
X Franz Stermizh
X Vido Andrashizh
Jakob Hrashavez
X Martin Kürbos
X Arni Koroshak
Johann Holz
Georg Holz
Jakob Koroschak
Martin Damisch
X Martin Praidl
X Matjash Domjko[5]
X Lovernz Holz
Anton Slekovetz
Matias Sklekovetz[6]
X Anton Shirizh
Thumash Holz
Anton Fras
X Martin Rotar
X Matijash Kunp
X Anton Dokel
X Arni Ziprosh
X Andrash Sinko

[1] Nad tem podpisom je napisana številka 207, katere pomen pa ni jasen.
[2] Napaka pri pisanju priimka.
[3] Napaka pri pisanju.
[4] Oznaka kraja se nanaša verjetno na vse spodaj podpisane na tej peticiji.
[5] Domanjko?
[6] Očitna napaka pri pisanju.

X Antoni Topolnigg
X Antoni Topolnigg
X Jakob Pez
X Jüri Wellez
X Jushef Terstenjak
X Martin Wershizh
X Jakob Topolnigg
X Simon Sinko
X Johan Dvorsak
Lorenz Herko (?)
Andreas Šturm
X Choštin[1] Caff
X Mathias Kotzmuth

[1] Guštin?

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l. u 4-m §. je našem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci razkosani ostanejo in če se jih jezik u šole in u kancije ne uvede, prepričani dalje, de sjedinjenje slovenskih krajev s nemško zvezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo ošabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, graški in tarštanski razkosani slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija" s svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kancije uvedel; in
3. de se Slovenija s nemško zvezo ne sjedini.

V. . . . . 1848.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien" mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

Laibach, am 16. May 1848.

Konjice,
16. maj

10

Obsega 4 strani (233–234). Med 79 podpisi je le 9 podkrižanih. Najstarejšo ohranjeno peticijo so začeli podpisovati v Konjicah 16. maja. Nato so nadaljevali še po okolici. Naslonili so se na fare in lokalije: Špitalič, Žiče, Loče 18. maja, Sv. Jernej, Prihova, Kebelj, Čadram 19. maja, Sv. Kunigunda, Zreče, Skomarje in Stranice 20. maja. Sodi med elitne. Med podpisniki je okrajni komisar Carl Greisdorfer. Svoj podpis je dopolnil z dodatkom k tretji točki, da ni za vključitev v Nemčijo, ampak priključitev Avstrije, za katero pa terja popolno notranjo samostojnost. V tem stališču ga je izrecno podprlo še več podpisnikov, tudi nekaj od 21 podpisanih duhovnikov. Med slednjimi zasledimo tudi konjiškega dekana, okrajnega šolskega nadzornika in duhovnega svetnika Antona Terkuča. Med podpisanimi vidimo tudi kolektanta in pobiralca davkov, lastnika nepodložnega posestva (Gut), župana, še nekega posestnika plemenitega porekla, okrajnega zdravnika, kavarnarja in več meščanov. Podpisniki nedvomno predstavljajo krajevno družbeno elito. Zanimivo je, da jih ni motil slovenski program, da so ga bili pripravljeni podpreti, imeli pa so pomisleke zlasti glede odnosa do Nemčije. Njuno povezovanje, četudi v nekakšno konfederacijo, je bilo vsaj za del »inteligence« že kriterij takratne obvezne in modne »revolucionarnosti«.

Einverstanden mit der Erläuterung ad 3.- daß nicht Einverleibung aber Anschluß an Deutschland mit Vorbehalt der vollkommensten inneren Selbstständigkeit Oesterreichs und der Nationalitäten gewünscht werde

Carl Greisdorfer Bez. Kom.[1]

kk Postmeist. **Michael Schmuts**[2]

Cajetan Galba

Pramberger Oberbeamtens Substitut an der Hsfft. Gonobiz[3]

Ant. Terkutsch Hpfpfr. u. Dechant[4]

Martin Seunig Vikär

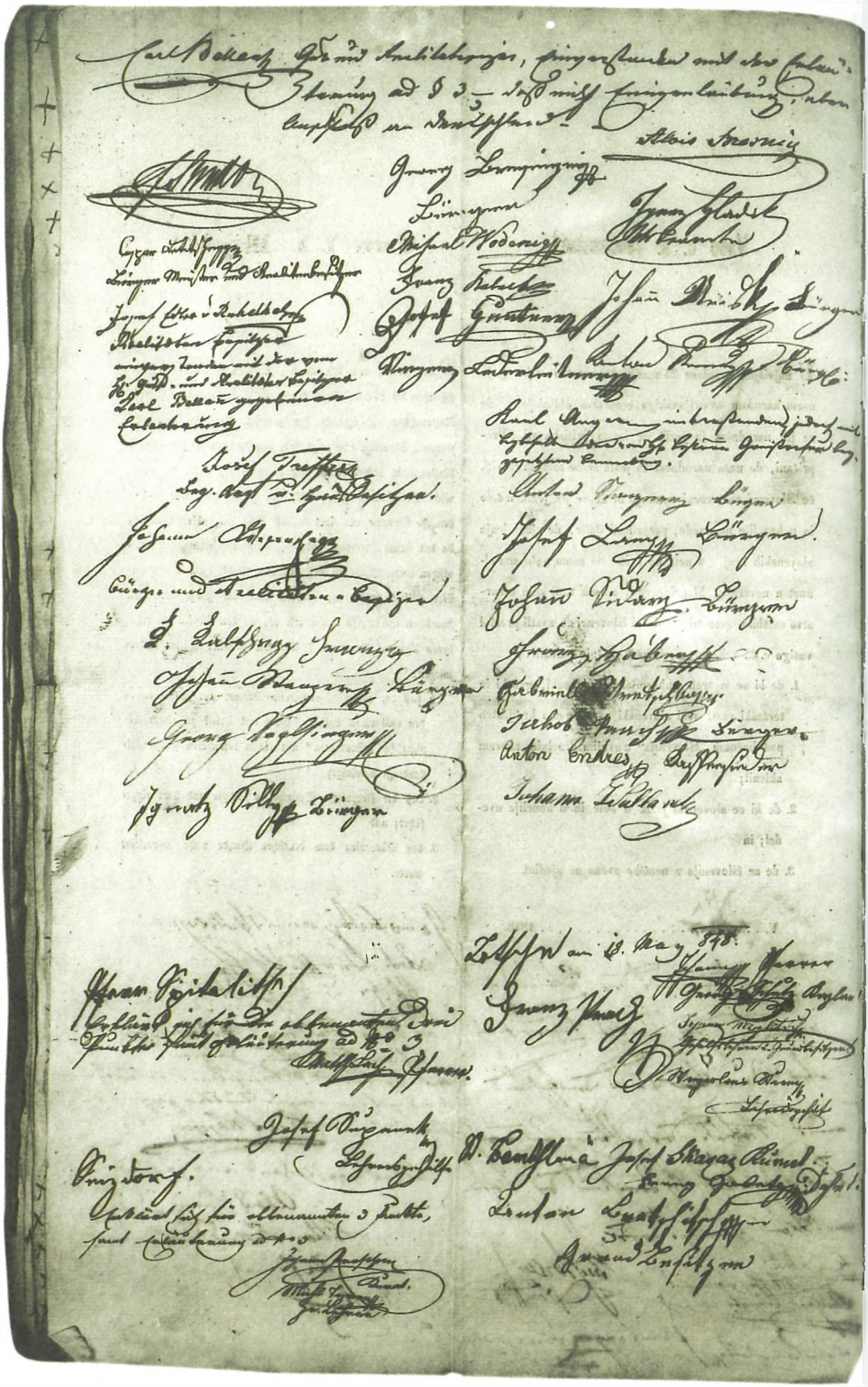
Johan Bošina Kaplan

Mit der dem No. 3 beigegeber Erläuterung so wie mit den übrigen Punkten ganz einverstanden **Ant. Kappus**

Wird vorstehend einverstanden **Alois Pain** (?) k.k. Lotto Kollektant und Ste. Eineh.[5]

Neg (?)

[1] Carl Greisdorfer, okrajni komisar. Strinja se s peticijo s pripombo k točki 3., da ni za vključitev, ampak priključitev k Nemčiji. Je za popolno notranjo samostojnost Avstrije, kot jo želijo njeni narodi.
[2] Poštni mojster.
[3] Namestnik naduradnika na gospostvu Konjice.
[4] Hauptpfarrer und Dechant – glavni župnik in dekan.
[5] Steuereinehmer. Soglaša s prejšnjim. Podpisnik je prodajalec srečk in davkar.

Carl Bekann Gut und Realitetenbesitzer, Einverstanden mit der Erläuterung ad §3 – daß nicht Einverleibung, aber Anschluß an Deutschland.

F Smerdo(?)

Caspar Detitschegg

Josef Edler v[1] Ruhelhal Realiten Besitzer einverstanden mit der vom h. Guts. und Realiteten Besitzer Karl Bekann gegebenen Erlauterung

Josef Treffer Bez. Arzt u. Hausbesitzer

Johann Wisenchegg Bürger und Realiteten besitzer

K. Kabschegg Franz

Johann Stanger Bürger

Georg Voglsinger

Ignatz Silleg(?) Bürger

(Podpisniki srednje skupine pod Bekanovo pripombo.)

Pfarr Spitalitsch[2]

Erklärt sich für die obbenannten drei Punkte sammt Erläuterung ad No 3. Matth. Lach Pfarrer.

Joseph Supanek Lehrersgehilfe[3]

Seizdorf.[4]

Erklärt sich für obbenannten 3 Punkte, samt Erläuterung ad No 3 Johann Praschen Kurat.

Michl Teran pr.[5] Lehrer

Georg Bresnig Bürger

Mihael Wodenig

Franz Kabeck

Joseph Guntner

Vinzenz Lederleitner

(Sledijo podpisniki z desnega roba Bekanove pripombe)

Alois Bresnig

Ignaz Hladik kk Beamte

Johann Vrisk Bürger

Anton Kenda (?) Bürg:[6]

Carl Anger einverstanden, jedoch mit Beybehalt den von H. Bezkom Greißdorfer beygesetzene Bemerkung

Anton Stamzerr Bürger

Joseph Lang Bürger

Johann Sidar Bürger

Franz Haber

Gabriel Wretschko

Jakob Paach Bürger

Anton Endres Kaffeesieder[7]

Johann Wallant

Lotsche[8] am 18. May 848

Ichan[9] Pfarrer

Georg Schutz Kaplan

Franz Prach

Johann Miglitsch Gehilfslehrer u. Hausbesitzer

Wenzeslaus Sturm Lehrersgehilfe

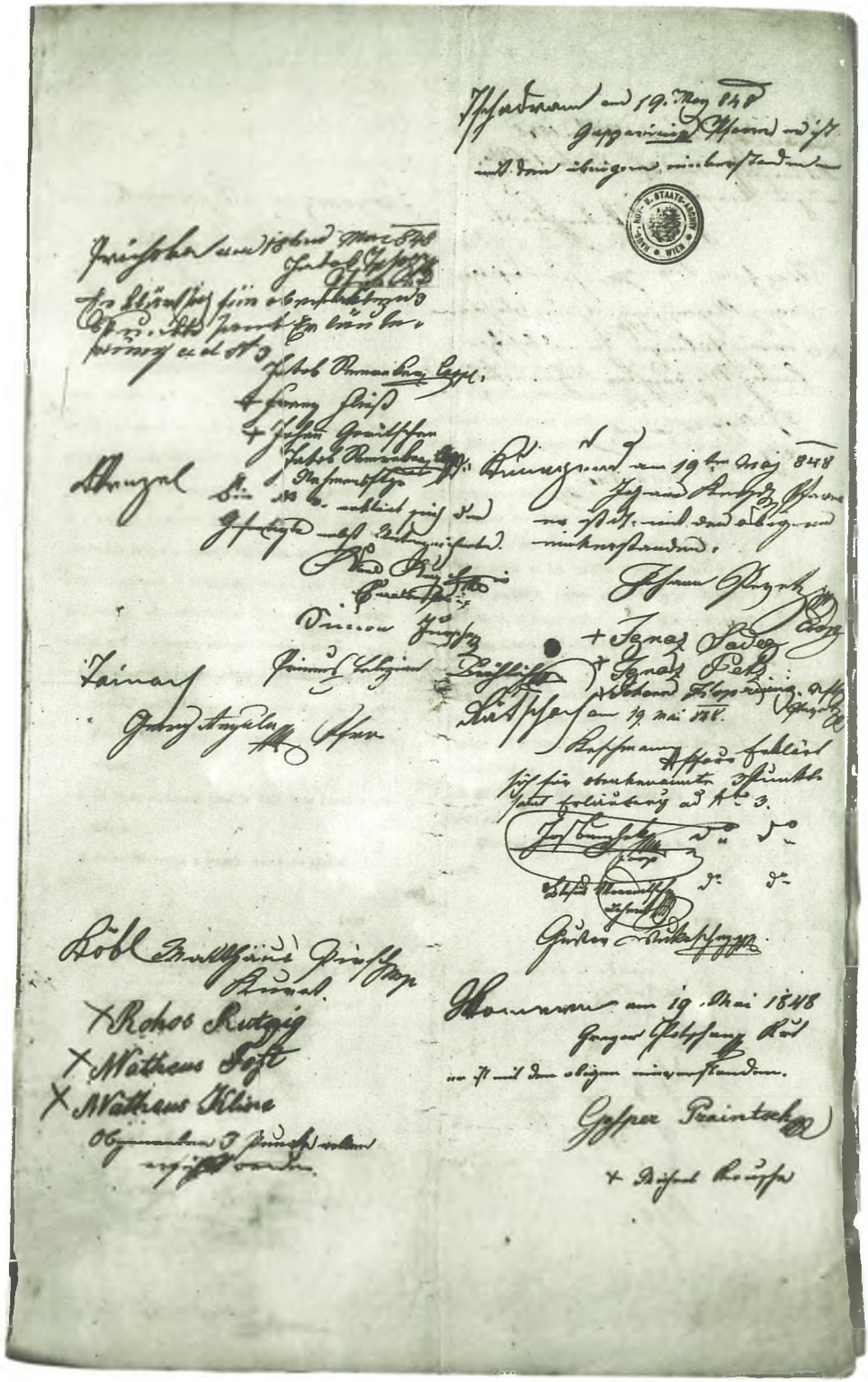
St. Barthlmä[10]

Josef Skasa Kurat

Franz Gobetz Defet[11]

Anton Bratschitsch Grund Besitzer

[1] Von.
[2] Fara Špitalič.
[3] Pomočnik učitelja.
[4] Žiče.
[5] Provisorischer – začasni.
[6] Bürger – meščan.
[7] Kavarnar.
[8] Loče.
[9] Anton Ichan, župnik.
[10] Sv. Jernej.
[11] Defizient.

Prichova[1] am 18 ten Mai

Jakob Tschopp Pfarrer

Erklärt sich für obenanten 3 punkte samt Erläuterung ad No 3 Jakob Semreker Coop.[2]

Franz Fleiß

Johann Goritscher

Jakob Semreker Nahmensftgr

Wenzel[3]

Für No 3 erklärt sich der Gefertigte nebst Unterzeichnete Karl Krisch Curator

Simon Jurschetz

Primus Felizian Bröhlich

Tainach[4]

Georg Regula Pfrr[5]

Köbl[6]

Mathäus Pirsch Kurat

X Rokos Rutnig

X Matheus Fost

X Matheus Kline

Obgenanten 3 Punkte wollen ergänzt (?) werden.

Tschadram[7] am 19. May 848

Gasparini Pfarrer und ist mit den übrigen einverstanden

Kunigund[8] am 19 ten May 848

Johann Kersch Pfarrer er ist dt.[9] mit den obigen einverstanden.

Johann Pevetz Coop[10]

X Ignaz Sadeg

X Ignaz Petz

Johann Kopriunig

Nftg[11] Pevetz

Rätschach am 19 Mai 848

Keschmann[12] Pfarr[13] Erklärt sich für obenbenannte 3 Punkte sammt Erläuterung ad No. 3.

Jos. Buntschek Coop dto

Blasius Skeranitsch Lehrer dto

Gustav Wukaschegg

Skomern[14] am 19 Mai 1848

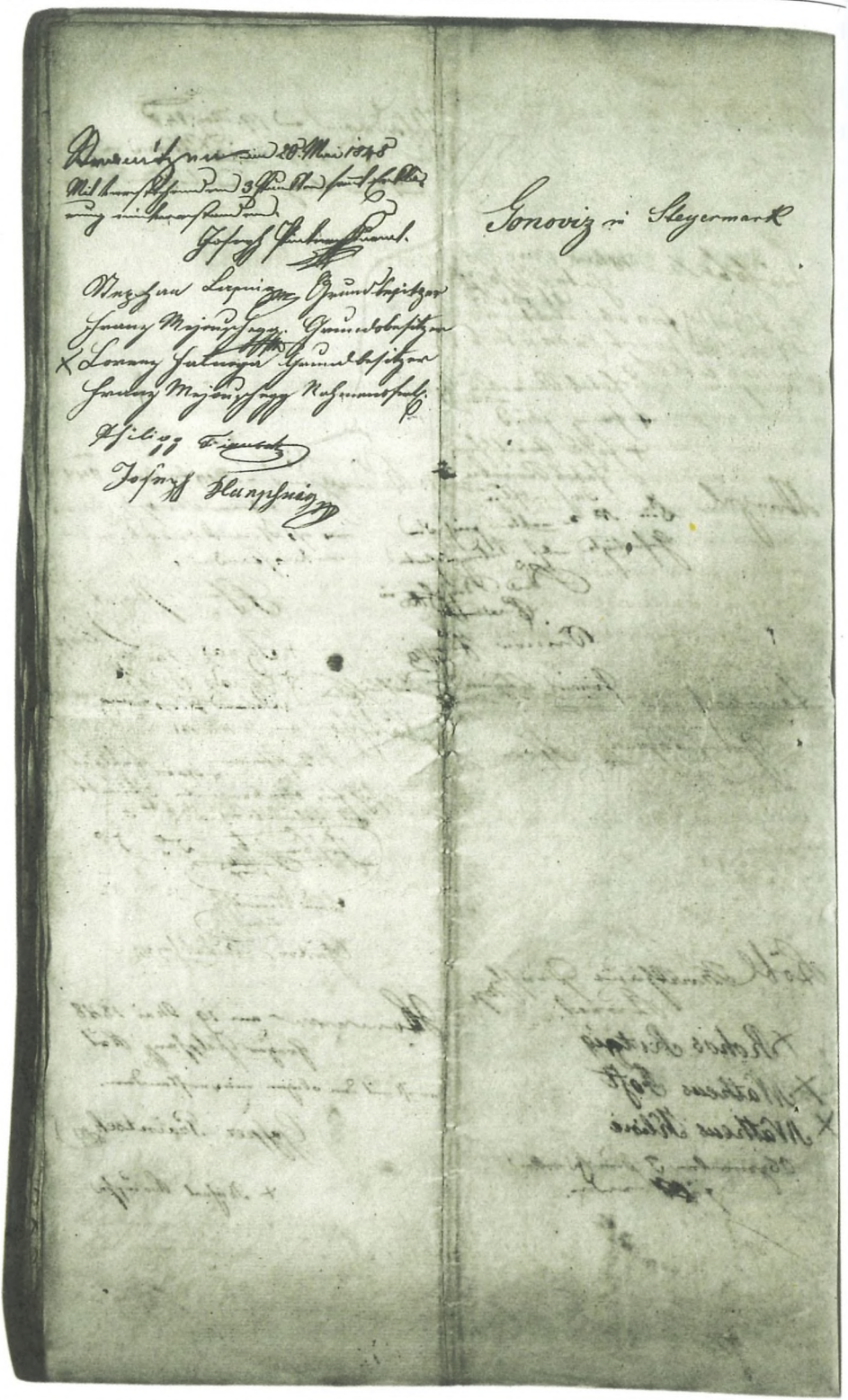
Gregor Potschan Krt[15] er ist mit den obigen einverstanden.

Gasper Praintsch

X Michael Koushe

---

[1] Prihova.
[2] Kaplan.
[3] Sv. Venčesl.
[4] Tinje.
[5] Pfarrer.
[6] Kebelj.
[7] Čadram, župniku je bilo ime Anton.
[8] Sv. Kunigunda.
[9] Detto – enako.
[10] Cooperator - kaplan.
[11] Namensfertiger.
[12] Franz Keschmann, župnik.
[13] Pfarrer.
[14] Skomarje.
[15] Kurat.

Stranitzen am 20. Mai 1848[1]

Mit Vorstehende, 3 Punkten sammt Erklärung einverstanden.

Joseph Pinter Kurat — Gonoviz in Steyermark

Stephan Lasnig Grundbesitzer

Franz Mejouschegg Grundbesitzer

X Lorenz Falnoga Grundbesitzer

Franz Mejouschegg Nahmensfert.

Philipp Fiausek (?)

Joseph Klanschnig

[1] Stranice.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l. u 4^em^ §. je vsem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci razkrošeni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kancelije ne uvede, prepričani dalje, da sjedinjenje slovenskih krajov z nemško zvezo ne samo naše narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na sveti prestol vašiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, graški in tersaški razkrošeni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija“ z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kancelije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne sjedini.

V..... 1848.

Matija Modrinjak v. r.
Jakob Meško v. r.
Jakob Kotnik
Mihael Zagorjan
Jakob Razlag
Matija Murko v. r.
Franc Krajnc v. r.
Peter Bratuša

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwicklung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Grez und Triest zu einem Königreiche „Slovenien“ mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

..... 1848.

Bogoslovec v Gradcu

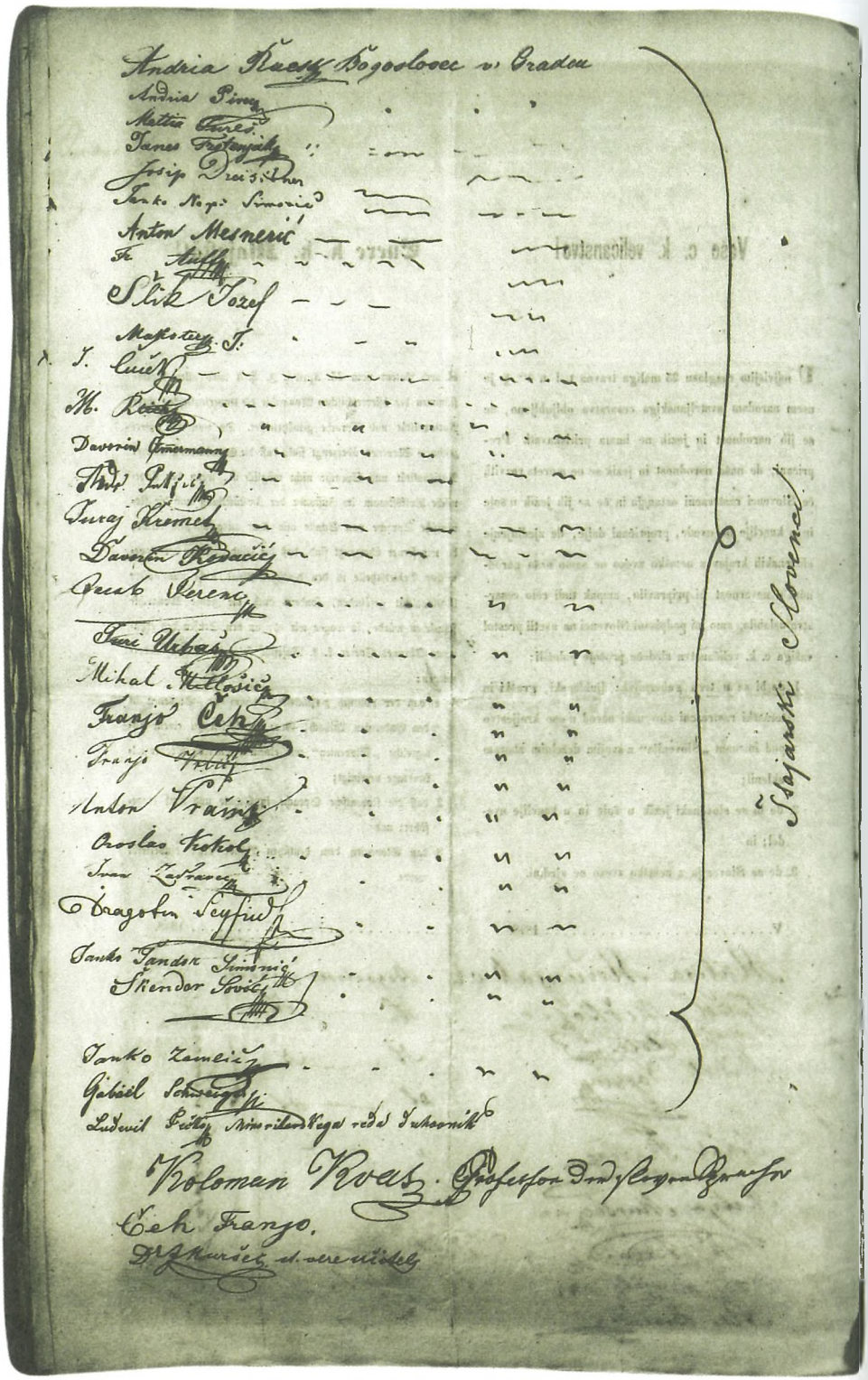
Gradec,
21. junij

11

Obsega 6 strani (235–239), na 7 straneh je 146 podpisov, dejansko pa jih je podpisalo le nekaj več kot 100. Očitno je akcija tekla po več tirih in nekateri so podpisali dvakrat. Preveč ugledni ljudje so med njimi, da bi smeli sumiti, da gre za ustvarjanje lažnega vtisa ali goljufanje. Gre enostavno za večtirnost. Zbrani podpisi pomenijo seznam večine takratnih narodno ozaveščenih graških Slovencev. Najprej so podpisali bogoslovci: 9 od 19 iz 4. letnika, 9 od 20 iz 3. letnika, 10 od 19 iz drugega letnika in 7 od 24 iz prvega letnika. Med njimi so kasnejši ugledni voditelji slovenskih Štajercev kot Jakob Razlag in še nekateri, na koncu pa so Koloman Kvas in dr. Josip Muršec. Vsi njihovi podpisi so v gajici. Sledi list na katerem so se ponovno razen dveh podpisali vsi bogoslovci. Sledi list, kjer se podpisani označujejo kot Štajerci. Velika večina podpisov je v gotici, tudi tista Davorina (!) Krefta. Očitno so te podpise zbirali po drugih krajih ali pa izrabili zato tudi obiskovalce štajerskega glavnega mesta. Na čelu so namreč župnik, kaplan, učitelj in šolski pomočnik (Schulgehülfe) iz Frama, potem najdemo še Jurija Matjašiča iz Maribora in druge. Na posebnem listu so graški Slovenci. Na čelu jim je Josefine Oblak, zavedna slovenska dama, ki je graškim slovenskim študentom v tamkajšnji akademski legiji darovala zastavo. Sledijo ji Rischner, Dragoni - Křenovski in še vrsta drugih, v katerih smemo verjetno gledati jedro graške Slovenije. Zadnji je list, kjer je nekaj podpisov graških študentov: filozofov, medicinca, pravnika in med njimi že drugič podpisani profesor Koloman Kvas, tokrat s svinčnikom. Zelo zanimive so oznake študija: eni so modroslovci, drugi je mudroslovec, pa modrol(j)ub, dva sta doma s Kranjske, kar sta posebej poudarila. To sta pravnika.

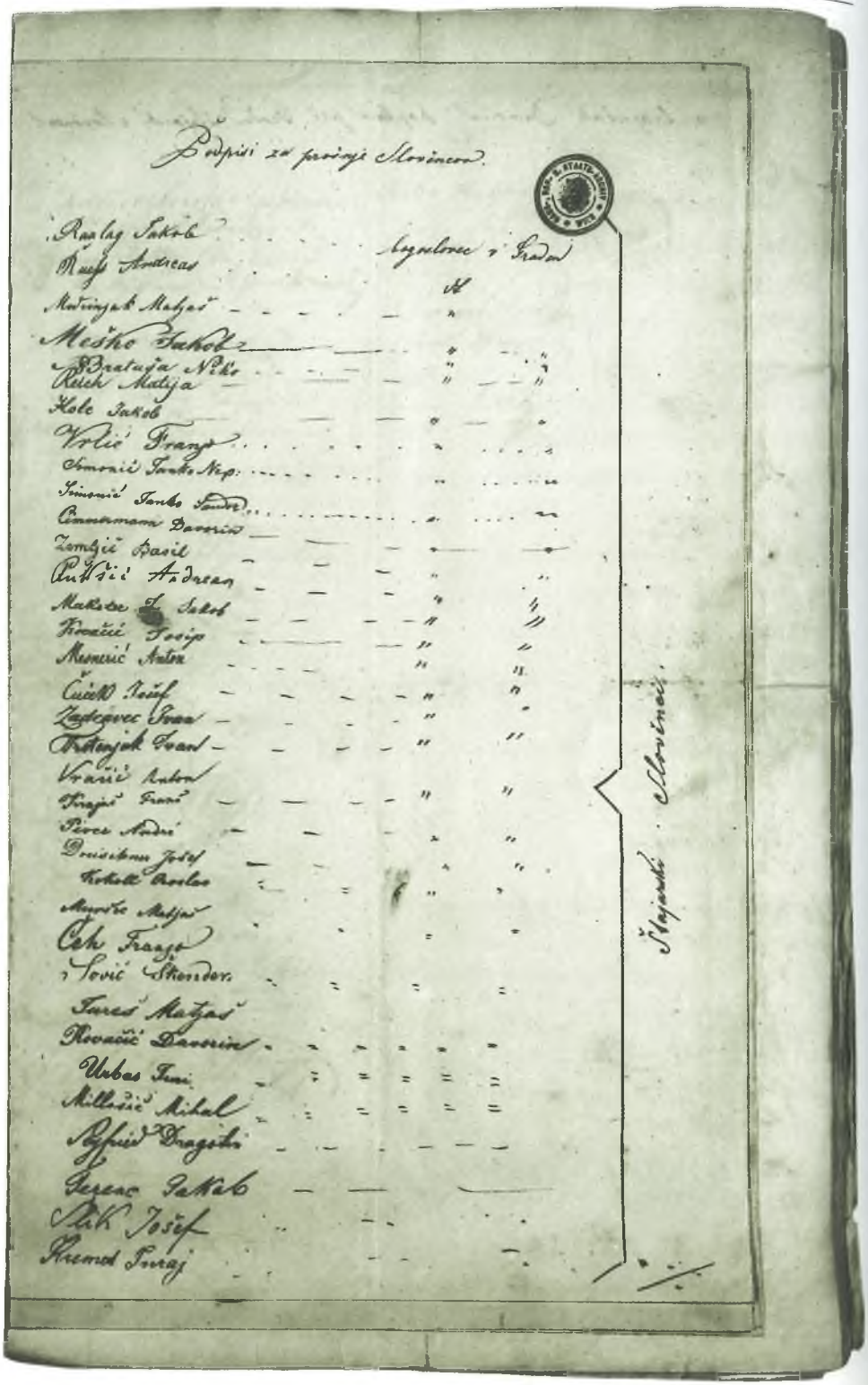
Matija Modrinjak v. r.[1] Bogoslovec v Gradci
Jakob Meško v. r Bogoslovec v Gradcu
Jakob Holc Bogoslovec v Gradcu
Mihal Vogrin Bogoslovec v Gradcu
Jakob Razlag Bogoslovec v Gradcu
Matija Muršec v. r. Bogoslovec v Gradcut
Josip Kovačič Bogoslovec v Gradcut
Franc Krajnc v. r. Bogoslovec v Gradcu
Niko Bratuša Bogoslovec v Gradcu

[1] Vlastnoročno.

Andria Ruess Bogoslovec v Gradcu
Andria Pivec Bogoslovec v Gradcu
Mattia Jureš Bogoslovec v Gradcu
Janes Terstenjak Bogoslovec v Gradcu
Josip Dreisibner Bogoslovec v Gradcu
Janko Nep. Simonič Bogoslovec v Gradcu
Anton Mesnerič Bogoslovec v Gradcu
Fr. Auff Bogoslovec v Gradcu
Šlik Jozef Bogoslovec v Gradcu
Makoter J. Bogoslovec v Gradcu
J. Čuček Bogoslovec v Gradcu
M. Reich Bogoslovec v Gradcu
Davorin Cimmermann Bogoslovec v Gradcu
Andr. Pukšič Bogoslovec v Gradcu
Juraj Kremet Bogoslovec v Gradcu
Davorin Kovačič Bogoslovec v Gradcu
Quas Ferenc Bogoslovec v Gradcu
Juri Urbas Bogoslovec v Gradcu
Mihal Millošič Bogoslovec v Gradcu
Franjo Čeh Bogoslovec v Gradcu
Franjo Velič Bogoslovec v Gradcu
Anton Krainz Bogoslovec v Gradcu
Oroslav Kokol Bogoslovec v Gradcu
Ivan Zadravec Bogoslovec v Gradcu
Dragotin Seyfrid Bogoslovec v Gradcu
Janko Šandor Simonič Bogoslovec v Gradcu
Škender Sovič Bogoslovec v Gradcu
Janko Zemlič Bogoslovec v Gradcu
Gabriel[1] Schweiger Bogoslovec v Gradcu
Ludevit Pečko Minoritskega reda duhovnik
Koloman Kvas Professor der sloven. Sprache
Čeh Franjo[2]
Dr. J Muršec st. vere učitel

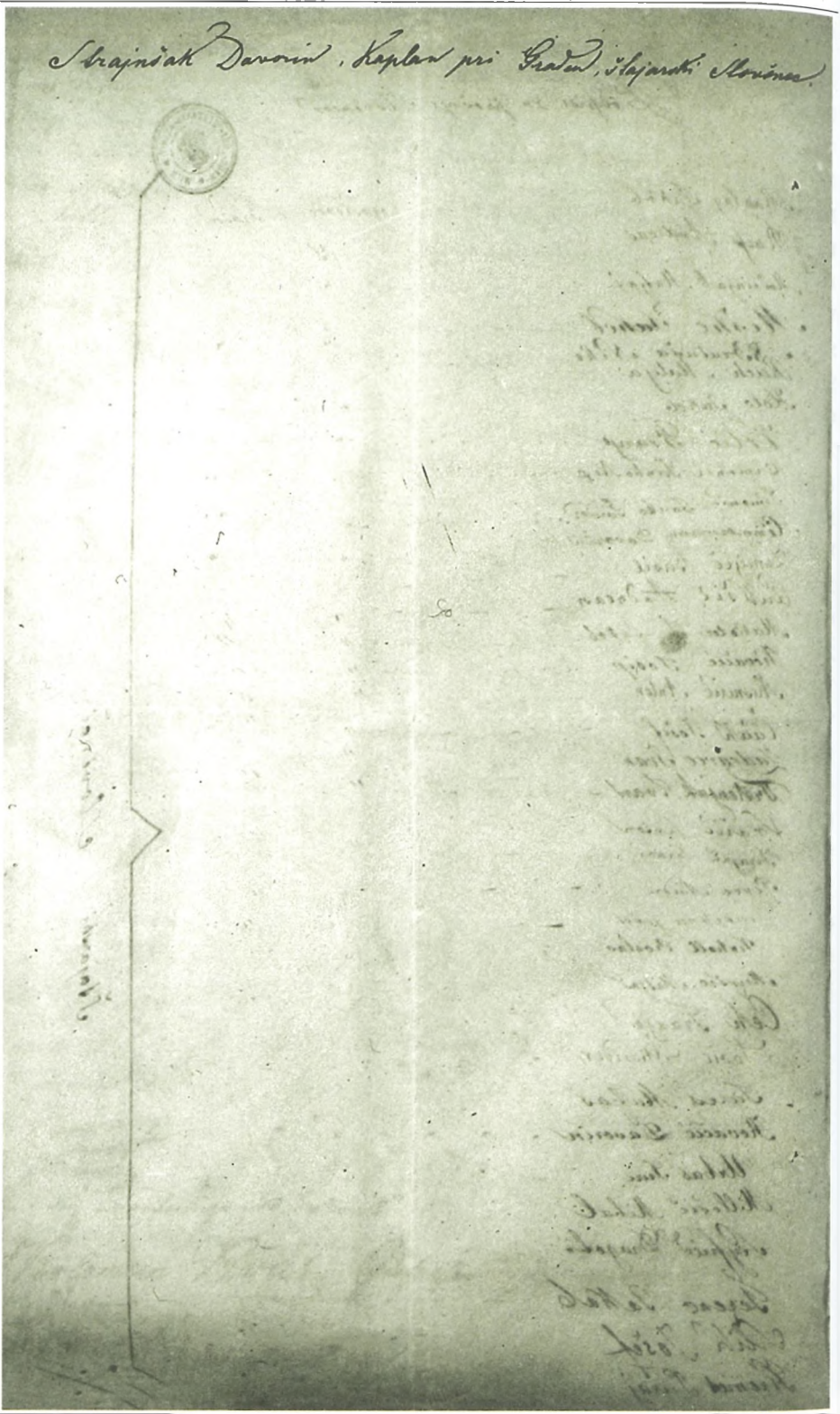
[1] Napaka pri pisanju.
[2] Ni mogoče presoditi, ali je ta podpisnik istoveten s Čehom sredi stolpca.

Podpisi za prvoje Slovence.
Štajarski Slovenci.

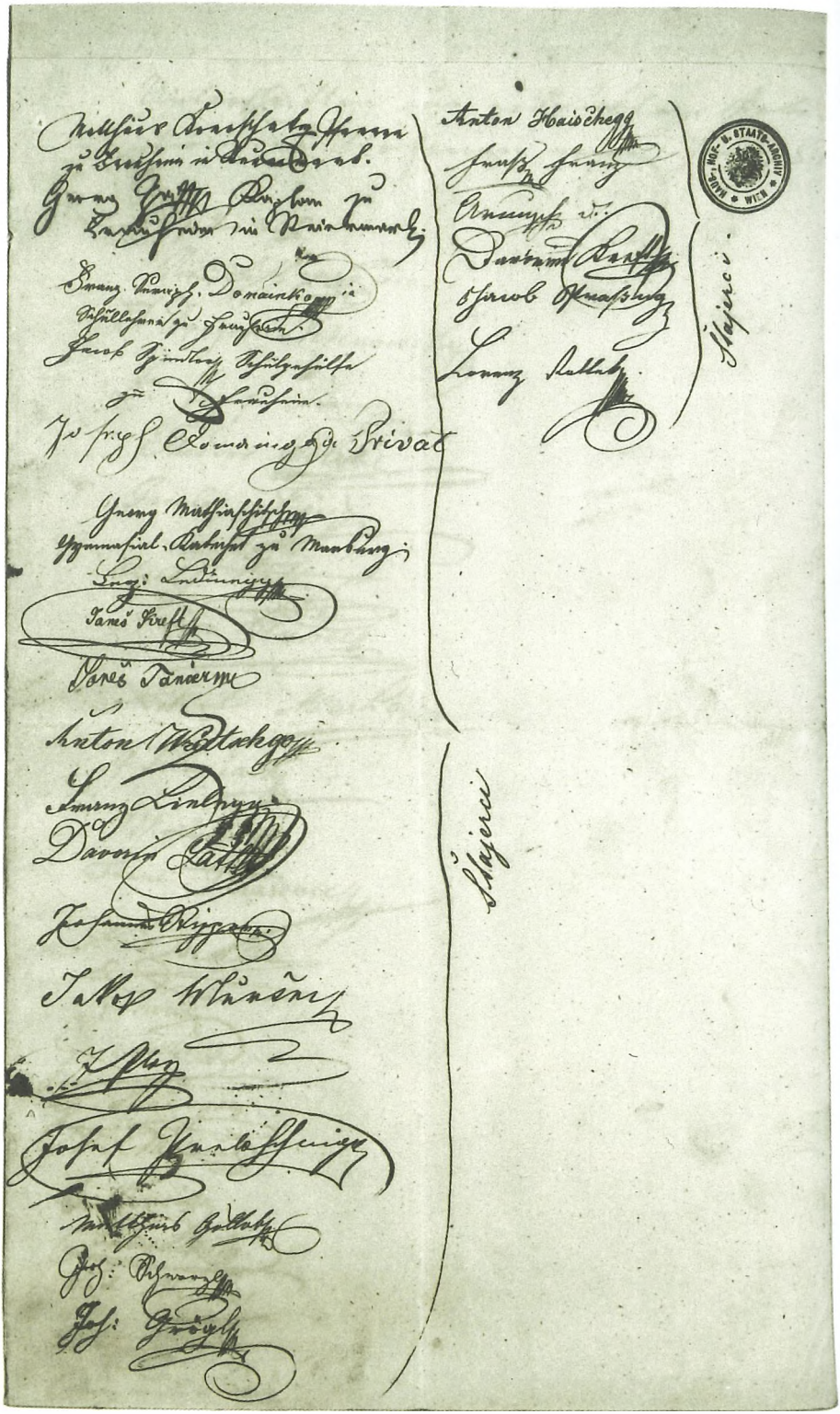
[1]Podpisi za prošnje Slovencev[2]

Razlag Jakob Bogoslovec v Gradcu
Ruess Andreas dt.
Modrinjak Matjaš dt.
Meško Jakob dt.
Bratuša Niko dt.
Reich Matija dt.
Holc Jakob dt.
Vrlič Franjo dt.
Simonič Janko Nep. dt.
Simonič Janko Šandor dt.
Cimmermann Davorin dt.
Zemljič Basil dt.
Pukšič Andreas dt.
Makoter J. Jakob dt.
Kovačič Josip dt.
Mesnerič Anton dt.
Čuček Jošef dt.
Zadravec Ivan dt.
Trstenjak Ivan dt.
Vračič Anton dt.
Krajnc Franc dt.
Pivec Andre dt.
Dreisibner Jošef dt.
Kokoll Oroslav dt.
Muršec Matjaš dt.
Čeh Franjo dt.
Sovič Škender dt.
Jureš Matjaš dt.
Kovačič Davorin dt.
Urbas Juri dt.
Millošič Mihal dt.
Seyfried Dragotin dt.
Ferenc Jakob dt.
Slik Jošef dt.
Krement Juraj[3] dt.

[1] List je manjšega formata in vložen v peticijsko polo.
[2] Zdi se, da organizator zbiranja podpisov ni imel pri roki izvirne peticije. Šibka organizacija ali verjetneje preveč navdušenja in samoiniciativnosti je prineslo motnje v organizacijo in podvojitev podpisov.
[3] Ob strani je pripomba: Štajarski Slovenci.

Strajnšak Davorin, kaplan pri Gradcu, štajarski Slovenec

Stranjšak Davorin, Kaplan pri Gradu, štajarski Slovenec

Stajerci.
Stajerci.

[1]Matheus Koroschak Pfarrer zu Frauheim in Steuermark[2]

Georg Zaff Kaplan zu Frauheim in Steiermark

Franz Seraph. Domainko Schullehrer zu Frauheim

Jacob Spindler Schulgehilfe zu Frauheim

Joseph Domaingo Privat

Georg Mathiaschitsch Gymnasial Katechet zu Marburg

Leop. (?) Ledinegg

Janeš Kreft

Janeš Tancer

Anton Wratschgo

Franz Lieleg

Davorin Latll (?)

Johannes Stipper

Jakop Muršec[3]

J Ploy

Josef Prelaschnigg Štajerci

Matthias Gollob

Joh. Schwegl

Joh. Grögl

Anton Haischegg

Fraß Franz

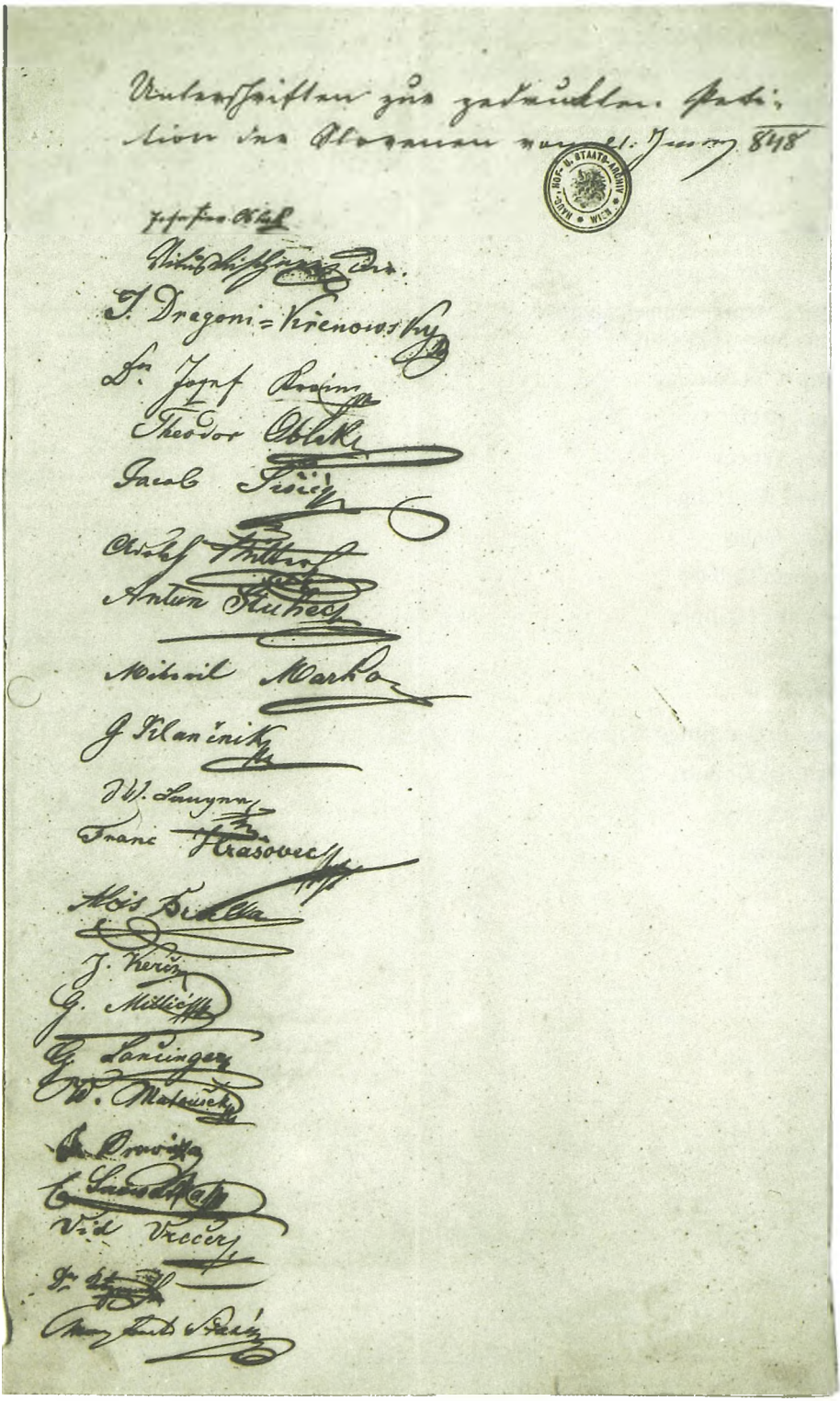
Arnesch Franz

Davorin Kreft

Jacob Praßnig

Lorenz Rattek[4]

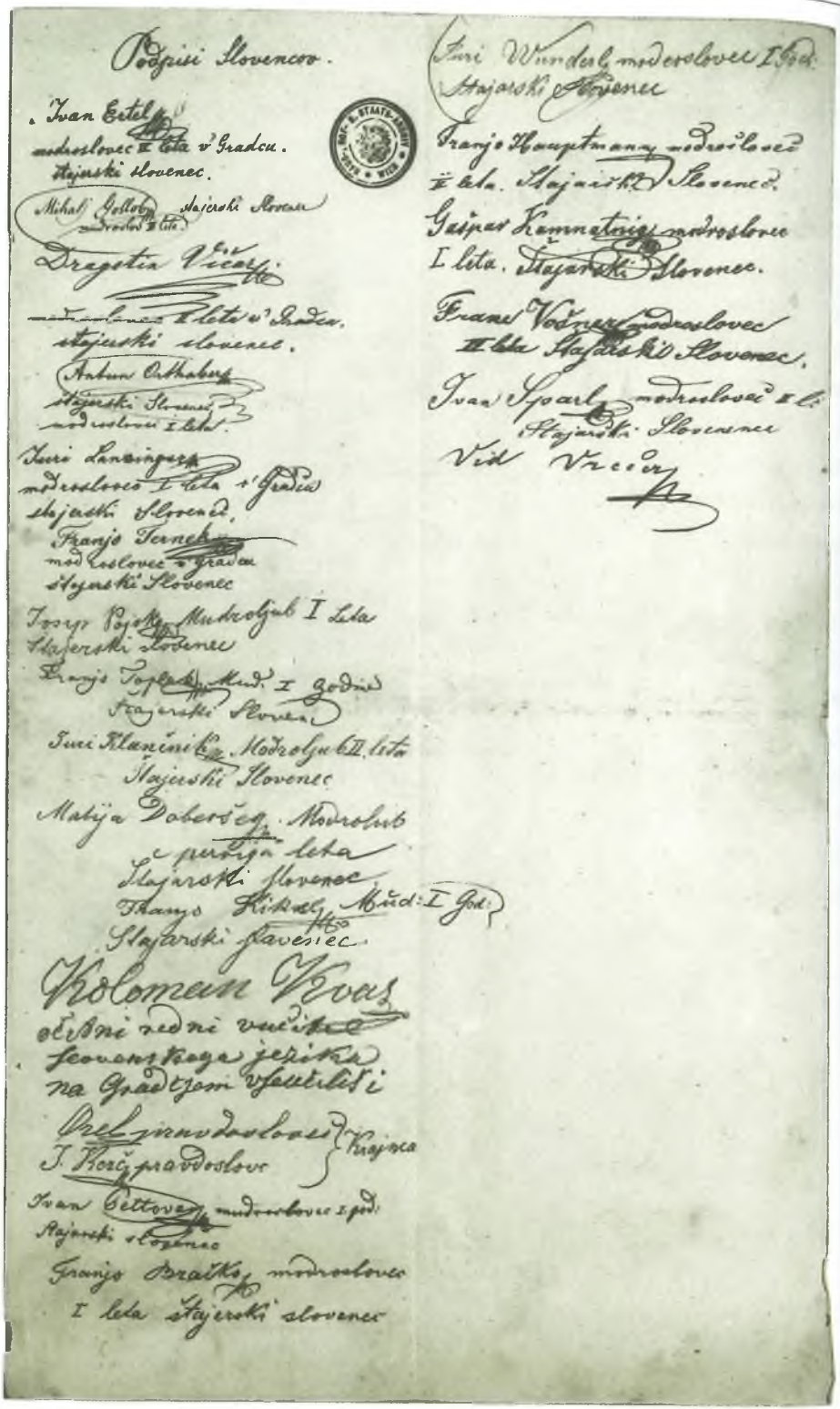
[1] Tudi ta list je manjšega formata.
[2] Frauheim – Fram. Besedna igra ali napaka (Steuermark – davčna marka).
[3] Zanimiva kombinacija gotice in gajice: š.
[4] Med podpisniki je vrsta Murščevih sodelavcev s Štajerske, zlasti iz mariborske kresije.

Unterschriften zur gedruckten Petitionen der Slovenen vom 21. Juny 1848

Josefine Oblak
Vitus Rischner dir.
J. Dragoni = Krenovsky
Dr. Josef Krainz
Theodor Oblak
Jacob Šišič
Adolf Mitter
Antun Štuhec
Mihovil Marko
G. Klančnik
W. Langer
Franc Hrašovec
Alois Krall
J. Kerč
G. Millić
G. Lancinger
W. Matoušek
J.(?) Praviza
E. Savisdtka (?)
Vid Vrecer
Dr. Kotzmuth
May??t? Stacin (?)[1]

[1] Med podpisi teh graških Slovanov so tudi najvidnejši člani Graške Slovenije.

Podpisi Slovencev.

Ivan Ertel
modroslovec II. leta v Gradcu.
Štajerski slovenec.

Michael Gollob Štajerski Slovenec
modroslovec II. leta

Dragotin Vicaly
modroslovec II. leta v Gradcu.
štajerski slovenec.

Anton Orthaber
štajerski Slovenec
modroslovec I. leta.

Juri Lavaingerj
modroslovec I. leta v Gradcu
štajerski slovenec.

Franjo Terneh
modroslovec v gradcu
štajerski Slovenec

Josip Pojatz Modroljub I leta
štajerski slovenec

Franjo Toplak Mod. I godina
štajerski Slovenec

Juri Klaninič Modroljub II. leta
štajerski Slovenec

Matija Daberšeg Modroslub
I. perviga leta
štajerski slovenec

Hanzo Kirbisch Mod: I. Gd.
štajerski slavenec.

Kolomen Vovk
učitelj redni vučitelj
slovenskega jezika
na Gradčjem vseučilišči

Orel gimnazijalec štajerca
J. Korč gimnazijalec

Ivan Cettovec modroslovec I god.
štajerski slovenec

Franjo Bratkič modroslovec
I leta štajerski slovenec

Juri Wunderl modroslovec I god.
štajerski slovenec

Franjo Hauptmann modroslovec
I. leta. štajerski Slovenec.

Gašper Kamnatzig modroslovec
I. leta. štajerski Slovenec.

Franz Vodnar modroslovec
II leta štajerski Slovenec.

Ivan Spari modroslovec I. l.
štajerski Slovenec

Vid Vrečer

Podpisi Slovencev

Ivan Ertel modroslovec II leta v Gradcu. štajerski slovenec

Mihalj Gollob štajerski Slovenec mudroslov II leta

Dragoti Vičar modroslovec II leta v gradcu, štajerski slovenec

Antun Orthaber štajerski Slovenec modroslovec I leta.

Juri Lancinger modroslovec I leta v Gradcu štajerski Slovenec

Franjo Ternek modroslovec v Gradcu štajerski Slovenec

Josip Vojsk Mudroljub I Leta Štajerski Slovenec

Franjo Toplak Mud. I. godine Štajerski Slovenec

Juri Klančnik Modroljub II. leta Štajerski Slovenec

Matija Doberšeg perviga leta Štajarski Slovenec

Franjo Kikelj Mud: I god. Štajarski Slovenec

Koloman Kvas očitni redni vučitel Slovenskiga jezika na Gradčjem vseučiliši[1]

Orel pravdoslovec} Krajnca

J. Kerč pravdoslovec}

Ivan Pettovar mudroslovec I god Štajarski Slovenec

Franjo Bračko modroslovec I leta štajerski Slovenec

Juri Wunderl modroslovec I god: Štajarski Slovenec

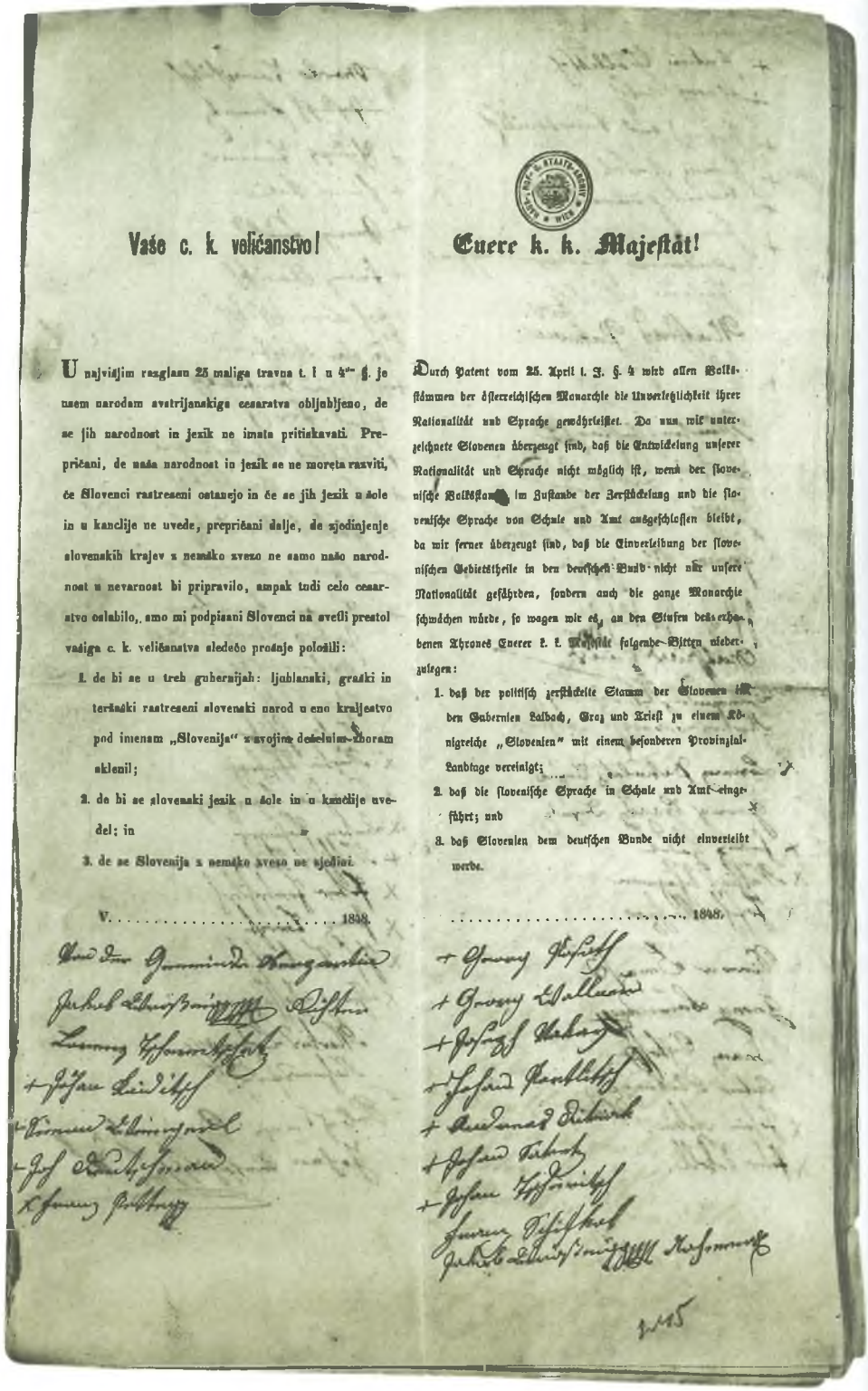
Franjo Hauptmann modroslovec II. leta. Štajarski Slovenec

Gašpar Kamnatnig modroslovec I. leta. Štajarski Slovenec

Ivan Sparl modroslovec II. l[2]: Štajarski Slovenec

Vid Vurcer

[1] Profesor Kvas se je podpisal s svinčnikom.
[2] Letnik.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l. u 4ⁿ§. je našem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci raztreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, de sjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vsiga c. k. veličanstva sledečo prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, graški in teržaški raztreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija“ z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kancelije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne sjedini.

V. . . . . 1848.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien“ mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

. . . . . 1848.

Št. Lenart,
19. junij

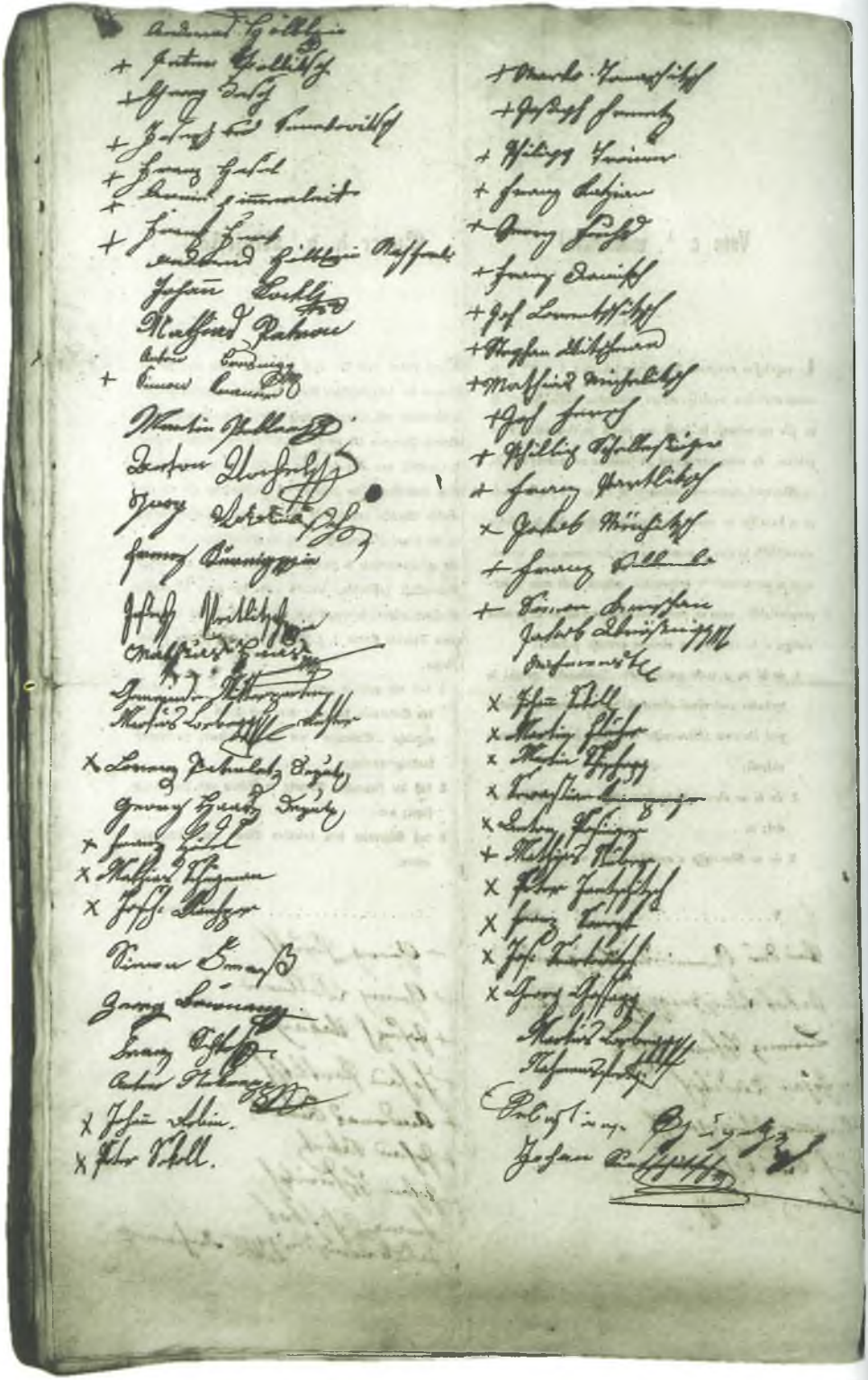
12

Obsega 6 strani (245–248) Podpisanih je 276 ljudi, okoli 60 je podpisalo samih. Ker se dosledno niso podkrižali, natančnega števila ni mogoče ugotoviti. Datum je ugotovljen na podlagi uradne potrditve, kar je opravila fara in ne okrajna gosposka. Ljudje so se podpisovali po občinah, pri čemer so se angažirali tudi župani. Poleg njih spoznavamo tudi njegove svetovalce. Tako vsaj razlagamo izraz »depud«, »depudist«. Upamo, da se za njimi ne skrivajo volilni možje. Navajanje podpisovalcev je izredno zgledno.

Von der Gemeinde Oberpartin[1]

Jakob Wrößnigg Richter
Lorenz Tschernitschetz
X Johan Kaiditsch
X Simon Weingerl
X Joh. Deutschman
X Franz Petteg
X Georg Pasath
X Georg Wallner
X Joseph Makar
X Johan Partlitsch
X Andreas Diviak
X Johan Savetz
X Johan Tscharitsch
Franz Schifko
Jakob Wrößnig Nahmens.[2]

[1] Iz občine Partinje Zgornje.
[2] Nahmensfertiger. Župan je bil tudi podpisovalec svojih občanov.

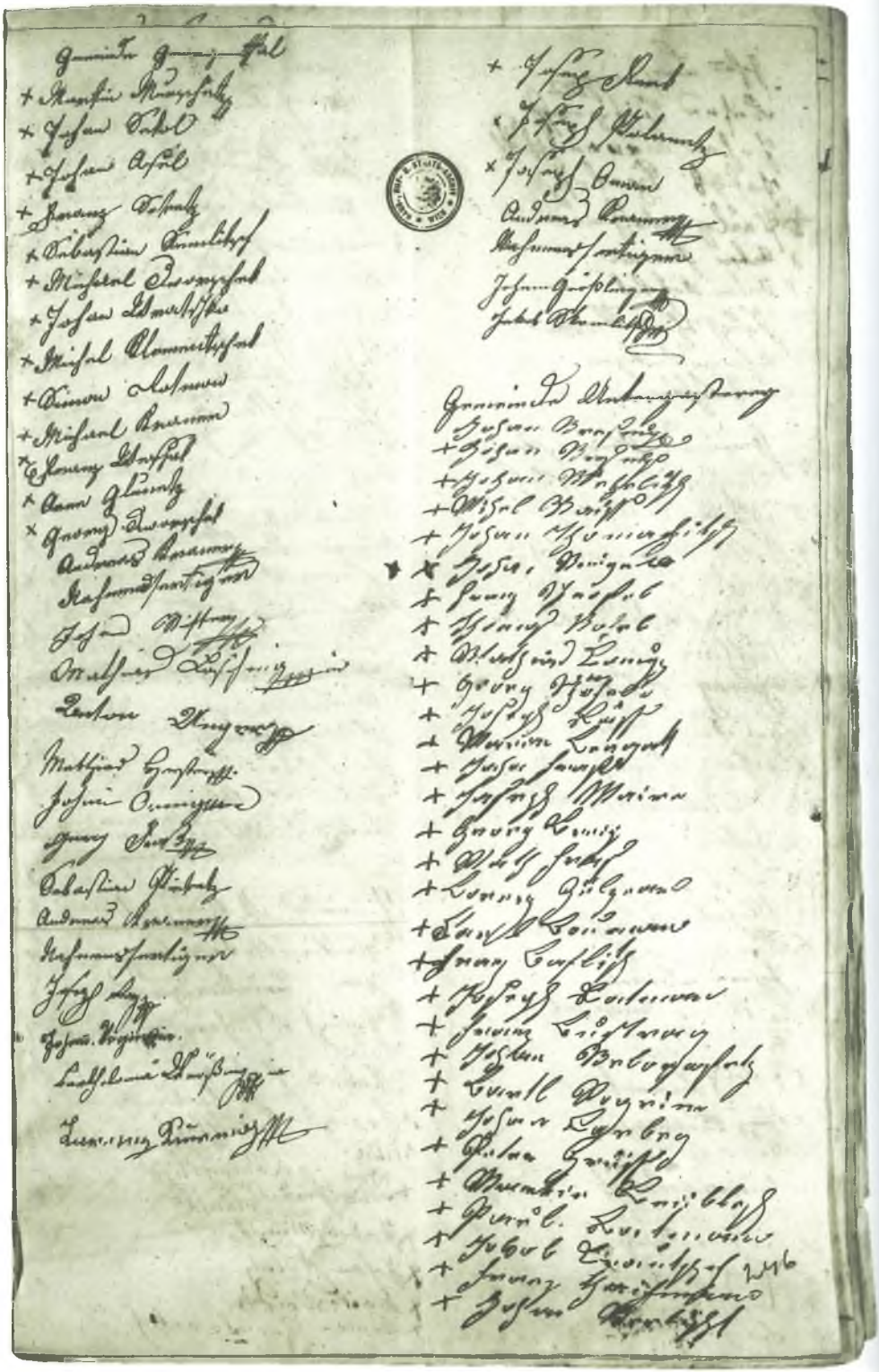

Andreas Hölbl
X Anton Pollitsch
X Georg Desch
X Joseph Senekovitsch
X Franz Hasel
X Arnin Zimmerleit
X Franz Ferk
Andreas Hölbl Nahfert.[1]
Johann Kockl
Matias Patron
Anton Bresnigg
X Simon Kraner
Martin Peklar (?)
Anton Vochel (?)
Georg Vochelsh(?)
Franz Kurnig
Joseph Peitlitsch
Mathias Haas

Gemeinde Mitterpatin[2]

Markus Lorbegg Richter
X Lorenz Pavaletz Deput[3]
Georg Haas Deput
X Franz Hödel
X Mathias Schugman
X Joseph Klansper (?)
Simon Smaß
Georg Baunan
Franz Schkof
Anton Nekrep
X Johan Robin
X Peter Sokoll
X Marko Tanschitsch
X Joseph Sernetz
X Phillip Troiner
X Franz Katzian
X Georg Fuchs
X Franz Damisch
X Joh. Lorentschitsch
X Stephan Witschman
X Mathias Michelitsch
X Joh. Fersch
X Phillip Schellesniger
X Franz Partlitsch
X Jakob Müchitsch(?)
X Franz Sollenko
X Simon Kerschan
Jakob Wrößnigg Nahmensf.[4]
X Johann Sokoll
X Martin Flucher
X Martin Schischegg
X Sewastian Kramperger
X Anton Posinger
X Mathias Nuber
X Peter Janschitsch
X Franz Sorezt
X Jos. Senekowitsch
X Georg Gossagg
Markus Lorbegg Nahmensfertig:[5]
Sebastian Gugetz
Johan Sentschitsch

[1] Nahmensfertiger.
[2] Občina Partinje Srednje.
[3] Občinska odbornika ?
[4] Nahmensfertiger.
[5] Zanimivo, da je velik del njegovih soobčanov podpisal župan sosednje občine.

Gemeinde Georgenthal[1]

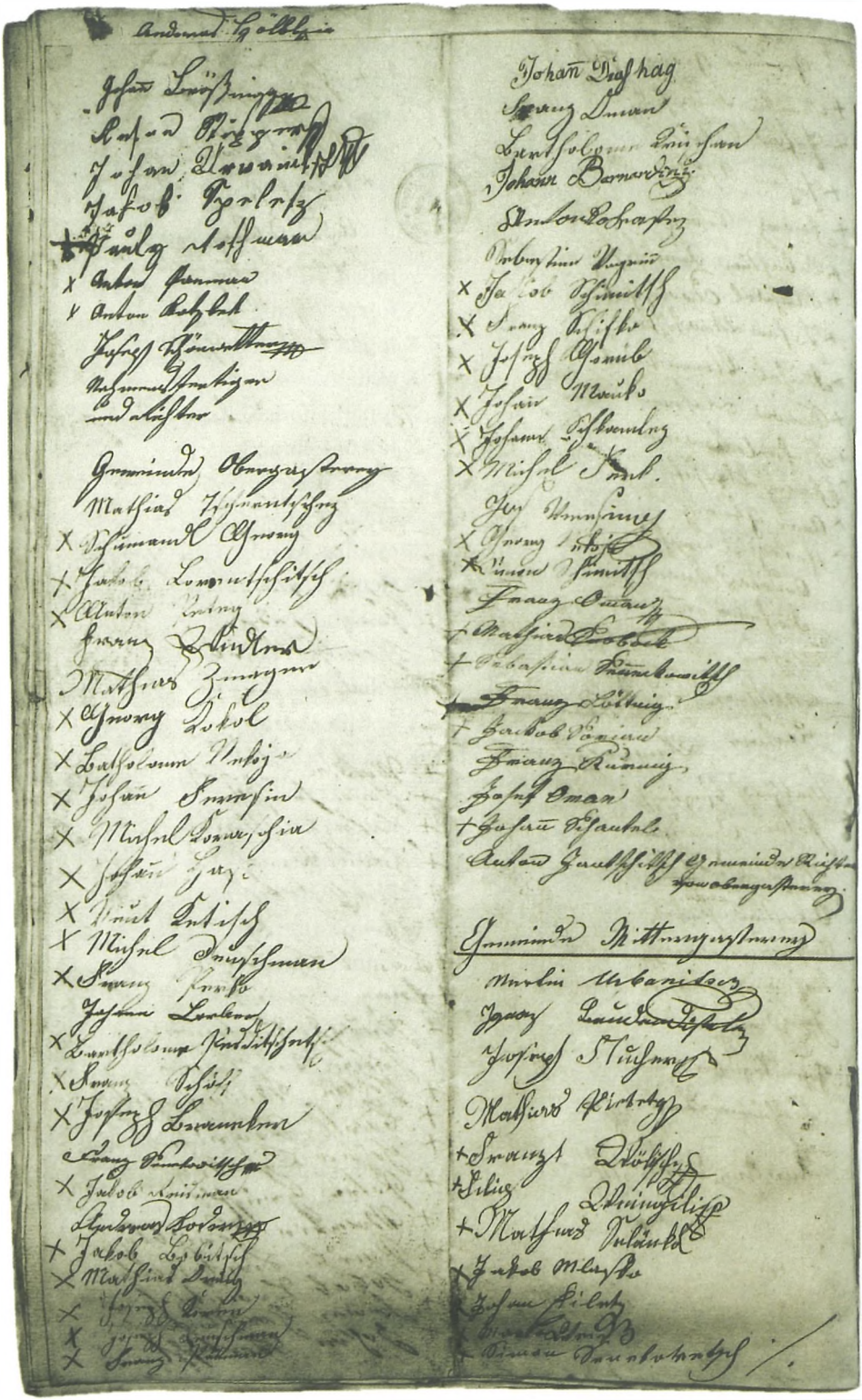
X Martin Murschetz
X Johan Sekol
X Johan Asel
X Franz Sovretz
X Sebastian Semlitsch
X Michael Dworschek
X Johan Wratschko
X Michel Klementschek
X Simon Rosman
X Michael Kraner
X Franz Vessel
X Arne Glunetz
X Georg Dworschak
Andreas Kraner Nahmensfertiger
Johan Stüffer
Mathias Loschnig
Anton Unger
Mathias Hraster (?)
Johan Ornig
Georg Fraß
Sebestian Pieretz
Andreas Kraner Nahmensfertiger
Joseph Roy(?) (Ror ?)
Johann Vogrin
Barthelmä Wrößnig
Lowrenz Kurnig

X Josep[2] Ferk
X Joseph Polanetz
X Joseph Ouwen
Andreas Kraner Nahmensfertiger
Johann Größlinger
Jakob Skamlitsch

Gemeinde Untergastererey[3]

Johan Vresnig
X Johan Vresnig
X Johan Werhlitsh
X Mihel Vaiss
X Johan Thomashitsh
X Johan Veingerl
X Franz Vessel
X Thomas Vosel
X Mathias Kurnig
X Georg Vösel
X Joseph Russ
X Maria (n?) Bergatsh (?)
X Johan Fras
X Joseph Mairn(?)
X Georg Brnig (?)
X Math Fras
X Lorenz Zülzear(?)
X Carl Bouman (?)
X Franz Baflitksh(?)
X Joseph Hartman
X Franz Lustrag
X Josha (?) Belogasetz
X Bartl Vogrin
X Johan Lorbeg
X Peter Grüss
X Martin Leisblesh (?)
X Paul Hartmann
X Jakob Hroutscheh (?)
X Franz ?aifman (?)
X Johan Verbisch[4]

[1] Jurski Dol.
[2] Napaka pri pisanju.
[3] Spodnji Gasteraj.
[4] Pisava je zelo izpisana, na videz celo zelo lepa, vendar glede priimkov ena najtežje čitljivih.

Johann Brößnigg
Stefan Stopper
Johan Urwanitsch
Jakob Speletz
X Pauly Rofman (?)
X Anton Pauman
X Anton Kotzbek
Joseph Schönwetter
Nahmensfertiger und Richter

Gemeinde Obergasterey[1]

Mathias Tscherentschez
X Schumandl Georg
X Jakob Lorentschitsch
X Anton Peteg
Franz Windler
X Georg Kokol
X Mathias Zmager
X Barholome Vekoja
X Johan Fersin
X Michel Koraschia
X Johann Haß
X Veit (?) Ketisch
X Michel Deuschman
X Franz Perko
Johann Lorber
X Bartholome Pesditschetsch
X Franz Schöff
X Joseph Braneker
Franz Senekowitsch
X Jakob Reisman
Andreas Koder
X Jakob Biobitsch
X Mathias Druig (?)
X Joseph Koren
X Franz Deuschman
X Franz Pauman
Johann Diashag (?)
Franz Oman
Bartholome Krischan
Johann Bernardini
Anton Kohrafez (?)
Sebastian Vogrinn
X Jakob Schimitsch
X Franz Schifko
X Joseph Gorub
X Johann Mauko
X Johan Schlamlez
X Michel Ferk
Jos. Vernsing (?)
X Georg Veloja (?)
X Simon Schimitsch
Franz Oman
X Mathias Svoboik(?)
X Sebastian Senekowitsh
X Franz Löttnig
X Jackob Sorian
Franz Kurnig
Josef Oman
X Johann Schantel
Anton Jantschitsch Gemeinde Richter von Obergasterey

Gemeinde Mittergasterey

Martin Urbanitsch
Ignaz Baudendißal (???)
Joseph Flucher
Mathias Pietetg
X Franz Wölisch
X Filip Weingili
X Matheas Selänko
X Jakob Mlasko (?)
X Johan Eiletz
X Marko Weiß
X Simon Sevebowetsch

[1] Zgornji Gasteraj.

Bekanntgemacht dem Bezirksamte Landstraß mit Erlass vom 19. Juny 848.
ab. rev. L. pro
Rudmanndorf am Bezirksamt
Kazlan

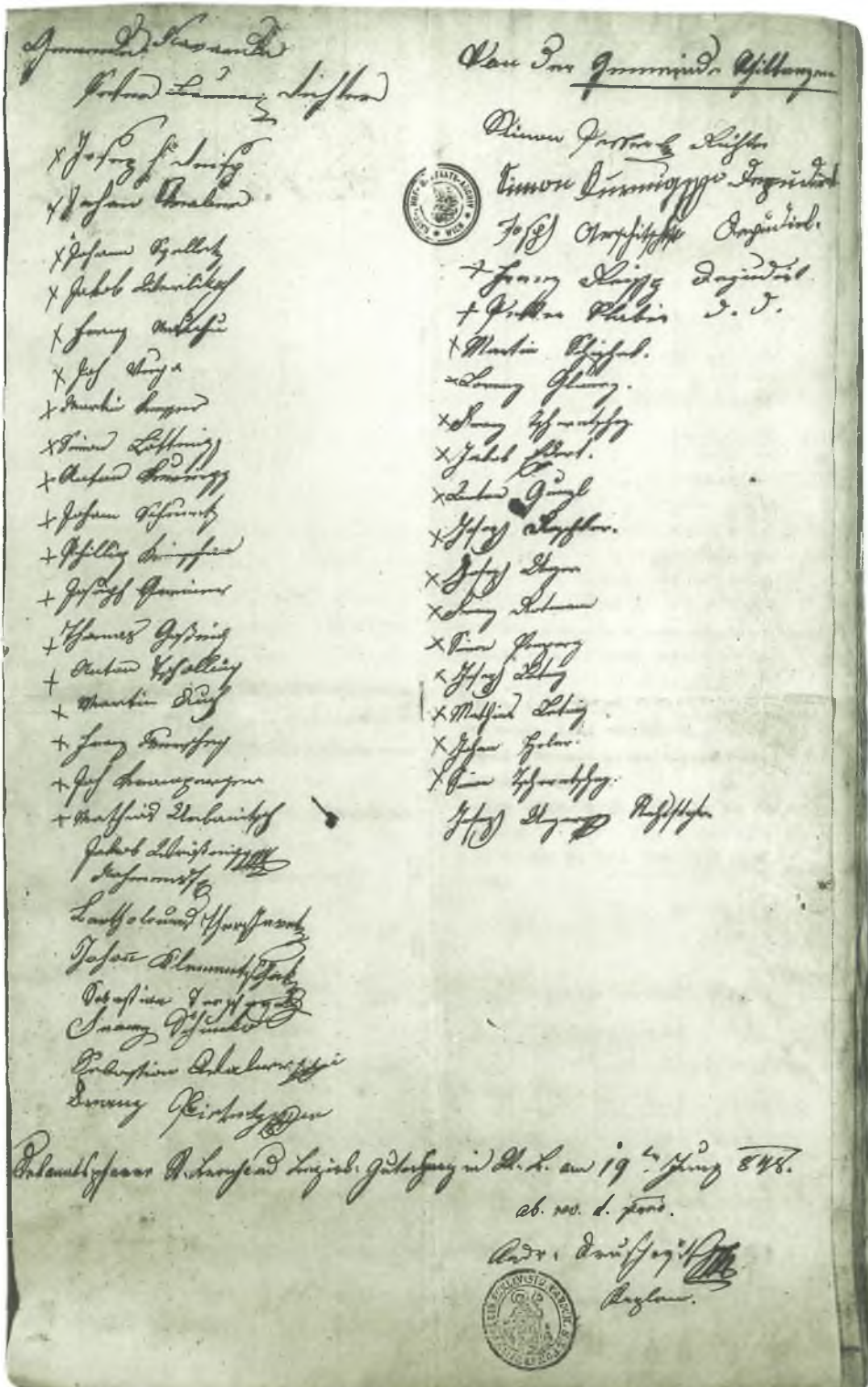
X Franz Weingerl
X Sebastian Golob
X Karl Dalatan
X Leonhard Rigler
X Blasius Sertzchitzich
X Joseph Steinko
X Jakob Plavetz
X Johan Vogler
X Thomas Pauman
Peter Mulletz Nahmensftg[1] von Obigen
X Mathias Griß
X Georg Kaublesch
X Lorenz Rattman
X Georg Ratman
X Franz Gosnig
Franz Vackey (?)[2] Namensfertiger
Mathäus Woduseg
Joseph Dokl
Johann Peklar
X Johann Gungl
X Anton Gungl
X Anton Tomaschitsch
X Veith Lorentschitsch
X Joseph Eiletz
X Bartolomä Jauk
X Joseph Gungl
Johann Reißmann Nahmensfertiger
Anton Faschman Richter

Dekanatspfarre St. Leonhard Bezirk: Gutenhaag in Wind. Bücheln am 19.ten Juny 848.

ab. rev. d. paro. **Andreas Druschovitsch** Kaplan

(žig fare sv. Lenarta)

[1] Nahmensfertiger. Upoštevali smo ga tudi kot podpisovalca.
[2] - nad y ni vpisano.

Gemeinde Navarda[1]

Peter Bauman Richter
X Joseph Reisp
X Johan Skraber
X Johann Spelletz
X Jakob Werlitsch (?)
X Franz Mauchu (?)
X Joh. Vuga
X Martin Knesser
X Simon Lössnigg
X Anton Kurnigg
X Johan Schmutz
X Phillip Krischan
X Joseph Greiner
X Thomas Goßnig
X Anton Tschollnig
X Martin Duch
X Franz Murscheg
X Joh. Kramperger
X Mathias Urbanitsch
Jakob Wrößnigg Nahmensfg.[2]
Barthomas Thersharetz (?)
Johann Klementschak
Sebastian Terschavez
Franz Schunko
Sebastian Walner
Franz Pievetz

Von der Gemeinde Schittanzen[3]

Simon Pessen (?) Richter
Simon Kurnig Depudirt.
Joseph Arschitsch Depudirt.
X Franz Reisp Depudirt.
X Petter Slabin Depudirt.[4]
X Martin Schischek
X Lorenz Glanez
X Franz Tscherntschez
X Jakob Edert
X Anton Gungl
X Joseph Roschker
X Joseph Unger
X Franz Rotmann
X Simon Pongerz
X Joseph Letnig
X Mathias Letnig
X Johan Holar
X Simon Tscherntschez
Joseph Anger Nahsftgr.[5]

Dekanatspfarre St. Leonhard Bezirk: Gutenhaag in W. B. am 19. ten juny 848.

ab. rev. d. paro. **Andr. Druschovitsch** Kaplan

(žig fare sv. Lenarta)

[1] Občina Navarda.
[2] Nahmensfertiger. Jakoba Breznika, župana Gornjega Partinja in podpisovalca že poznamo.
[3] Žitence.
[4] Deputirter – poslanec, odbranec. Občinski odbornik? Volilni mož?
[5] Nahmensfertiger. Upoštevamo ga tudi kot podpisnika. Verjetno je sin Jožefa Ungerja, ki je zgoraj med podpisniki in je nepismen.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l u 4ⁱⁿ §. je usem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de nasa narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci rastreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, de zjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, amo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, graški in teršaški rastreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija“ z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kanclije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne sjedini.

V..... 1848.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien“ mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

..... 1848.

Št. Lenart,
19. junij 13

Obsega dve strani (247). Na njih je 48 podpisov, nepismenih je verjetno 16. Datum ugotovljen na podlagi potrditve, ki so jo naredili v župnišču. V fari Šent Lenart so očitno imeli na razpolago dovolj peticijskih pol. Podpisovalcev je več, med njimi tudi kaplan Andrej Druzovič, ki je bil verjetno tudi organizator te akcije. Zanimive so oznake samostojen, mladoleten oziroma polnoleten, ki so lahko tudi posledica ugotavljanja volilne pravice pri frankfurtskih volitvah ali pri onih v dunajski parlament.

Johann Politsch selbstständig[1]

Thomas Koder selbstständig

Simon Preretz (?) selbstständig

X **Joseph Schifko** selbstständig

Leonhard Tschutschegg selbstständig

X **Georg Krauogel** selbstständig

Georg Koder selbständig

X **Mathias Schifko** selbstständig

Franz Thomaschitsch selbstständig

X **Georg Goriupp** selbstständig

X **Georg Ripper** selbstständig

X **Franz Ropp** selbstständig

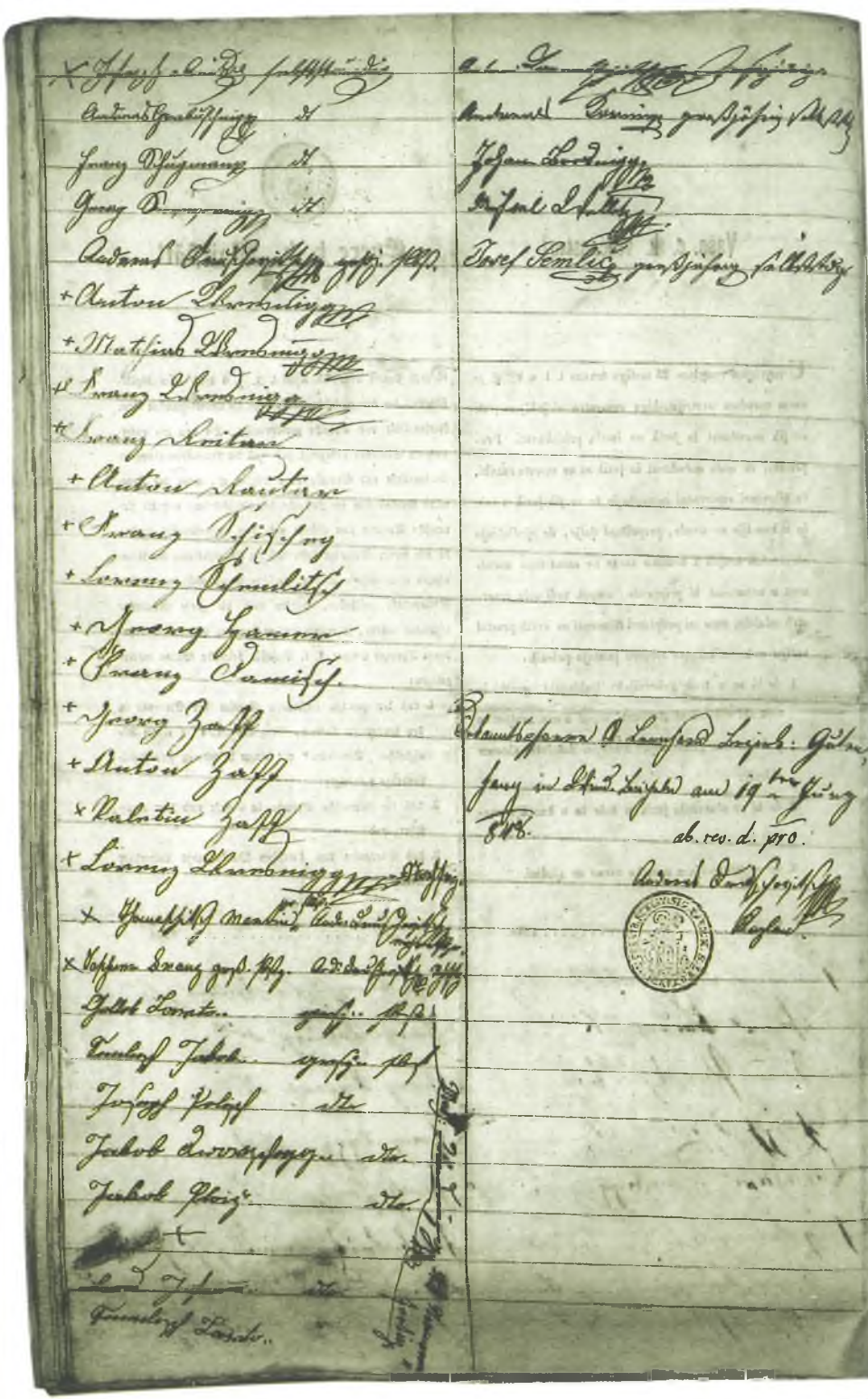
X **Ignatz Fraß** selbstständig

Jakob Reisp minderjährig

X **Leonhard Savernig selbstständig**[2]

Johan Schifko selbstständig
Nahmensfertiger

[1] Samostojen.
[2] Po oznaki bi sicer morali zapisati, da je tudi on mladoleten, vendar je to nedvomno napaka in se oznaka enako nanaša na samostojen.

X Joseph Reisp selbstständig
Andreas Grabuschnigg selbstständig
Franz Schugman selbstständig
Georg Savevernig[1] selbstständig
Andreas Druschovitsch grßj.[2] slbst.[3]
X Anton Wresnigg
X Mathias Wresnigg
X Franz Wresnigg
X Franz Reitar
X Anton Rautar
X Franz Schischeg
X lorenz Schemlitsch
X Georg Hamer
X Franz Damisch
X Georg Zaff
X Anton Zaff
X Valetin[4] Zaff
X Lorenz Wresnigg Nahfrg.[5]
X Thomaschitsch Martin gr. slbst.[6]
Andr. Druschowitsch Nahmensfgr.(?)
X Jaschner Franz grß. sbstg.[7]
And. Druschowitsch Nhftg.[8]
Gollob Lovrto[9] grsj. sbst.[10]
Semlietsch(?) Jakob grsjä. sbst.[11]
Joseph Polisch grsjä. sbst.
Jakob Dworschagg grsjä. sbst.
Jakob Ploiy grsjä. sbst.
Fras Johann grsjä. sbst.
Semlisch Larto[12] grsjä. sbst.
Math. Wresnigg Namensfertig.[13]

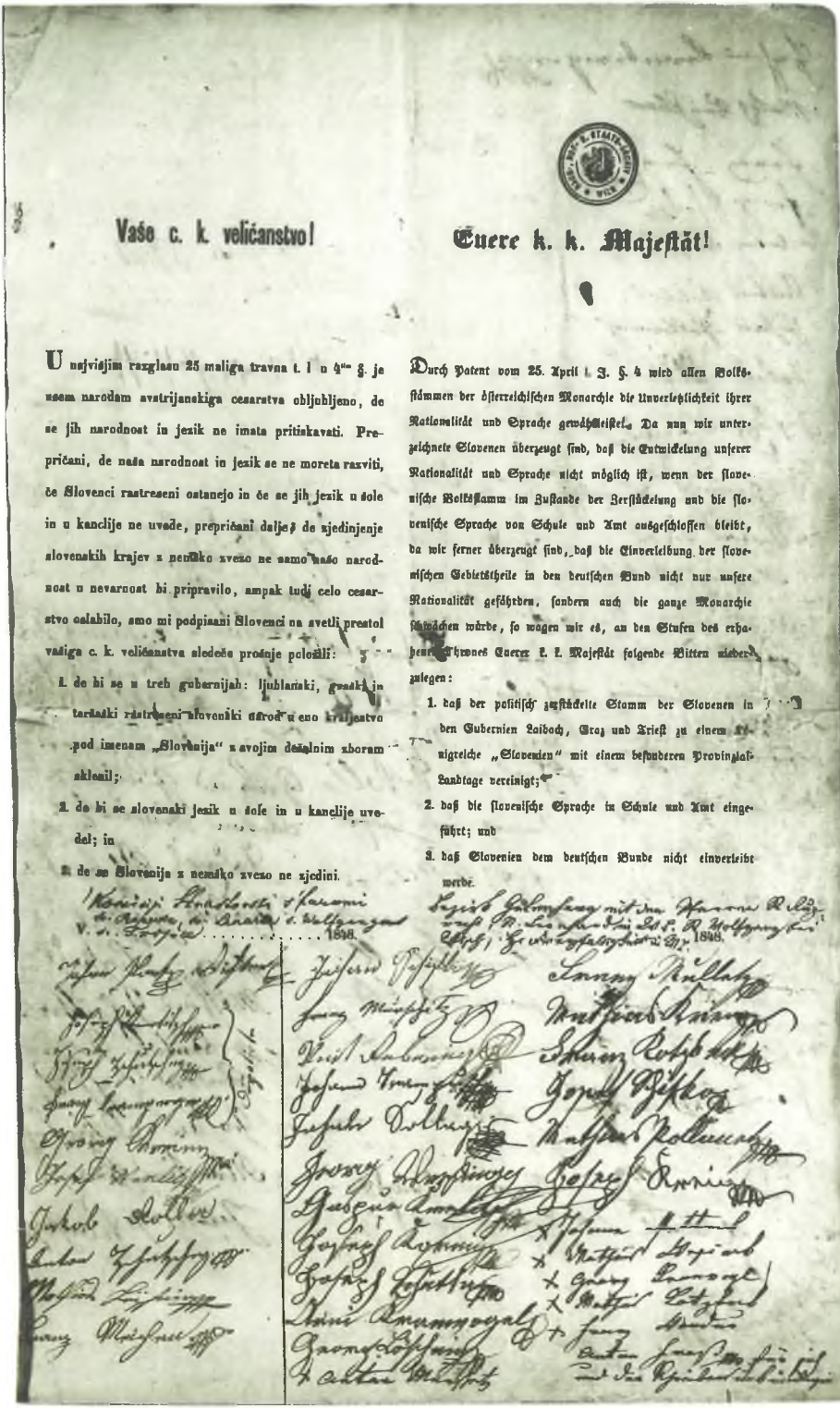
Anton Lorentscihtsch großjährig.
Andreas Dornig großjährig selbstst.
Johann Bresnigg
Michael Welletz
Josef Semlič großjährig selbststdg.

Dekanatspfarre St. Leonhard Bezirk: Gutenhaag in Wind. Bücheln am 19. ten Juny 848.

ab. rev. d. pro. Andreas Druschowitsch Kaplan

(farni žig)

[1] Očitna napaka: Savernik.
[2] Großjährig - polnoleten.
[3] Selbstständig.
[4] Očitna napaka.
[5] Nahmensfertiger - podpisovalec priimka. Križ pred njegovim podpisom kaže na pomoto ali na to, da so oznake za nepismene naknadne.
[6] Großjährig selbstständig.
[7] Kot zgoraj.
[8] Nahmensfertiger.
[9] Težave pri pisanju.
[10] Großjährig, selbstständig.
[11] Kot zgoraj.
[12] Podpisovalec je imel velike težave s pisanjem imena Lovro(?).
[13] Zapisano ob strani za gornje.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l. u 4ⁿᵉ §. je vsem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci raztreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani daljeʃ de sjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo naše narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, graški in tarlaški raztreseni slovenski ůdroč u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija“ z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kanclije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne sjedini.

Euere k. k. Majeſtät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksſtämmen der öſterreichiſchen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleiſtet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt ſind, daß die Entwickelung unſerer Nationalität und Sprache nicht möglich iſt, wenn der ſloveniſche Volksſtamm im Zuſtande der Zerſtückelung und die ſloveniſche Sprache von Schule und Amt ausgeſchloſſen bleibt, da wir ferner überzeugt ſind, daß die Einverleibung der ſloveniſchen Gebietstheile in den deutſchen Bund nicht nur unſere Nationalität gefährden, ſondern auch die ganze Monarchie bedrohen würde, ſo wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majeſtät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politiſch zerſtückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien“ mit einem beſonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die ſloveniſche Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutſchen Bunde nicht einverleibt werde.

Hrastovec

14

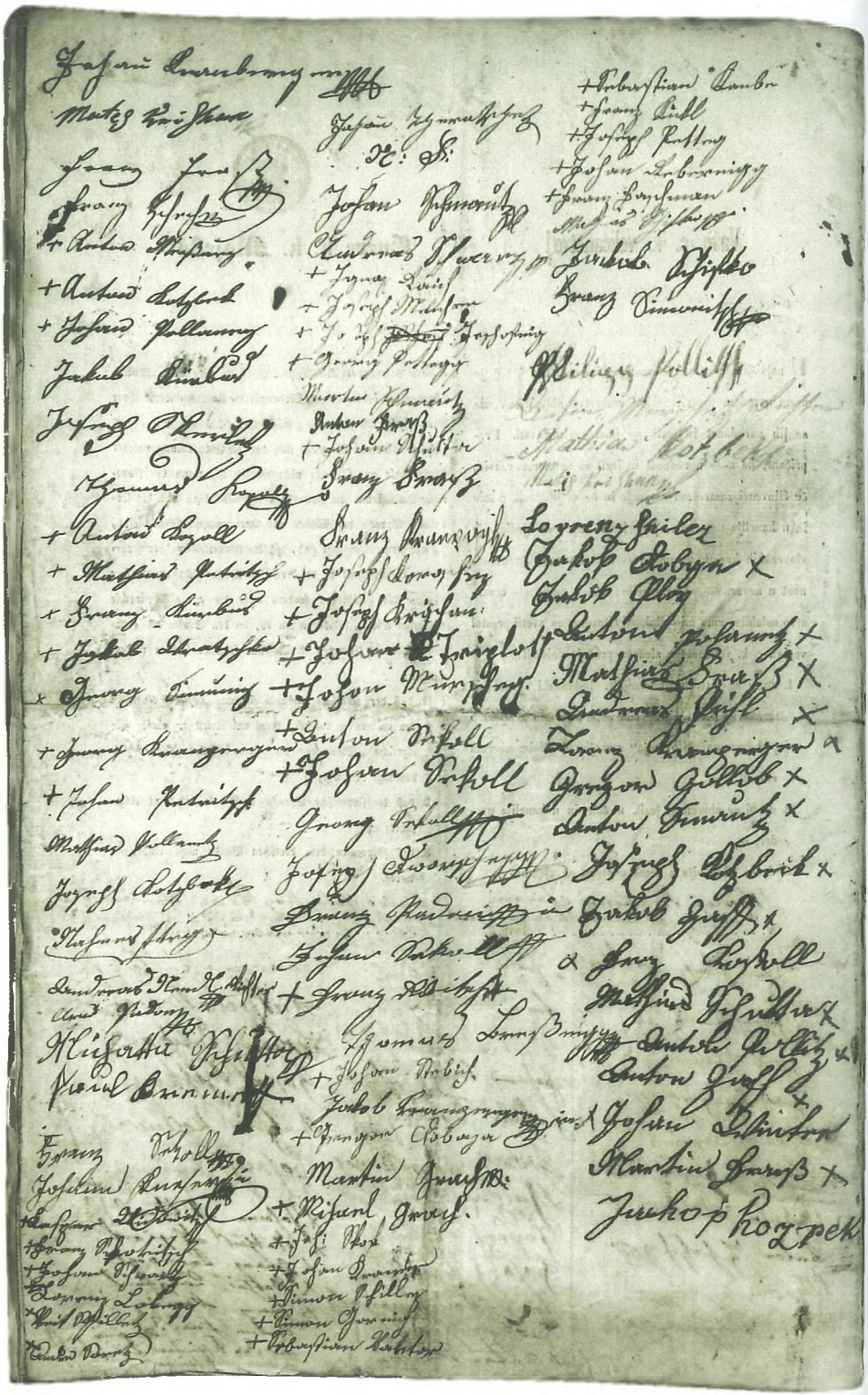
Obsega 3 strani (251–252). Podpisov 139, verjetno okoli 70 nepismenih. Ni datirana, časovno mora soditi v iste dneve kot prejšnja. Ni jasno, zakaj tudi ta ni potrjena. Možni so tudi lokalni spori ali pa je v ozadju kaj tretjega. Čeprav so navedene kot kraj podpisovanja fare sv. Ruperta, sv. Lenarta, sv. Bolfenka in sv. Trojice, je podpisovanje verjetno potekalo po občinah, ki pa žal niso navedene. Iz Biša pri sv. Bolfenku je bil doma tajnik graške Slovenije dr. Josip Muršec Živkov. Najprej je podpisal župan, sledijo trije »Deputaten« in nato podpisi. Zdi se, kot da bi teh pričakovali še več, zato so nekoliko pretirano gledali na prostor za podpisnike. Duhovnikov ali uradnikov med podpisniki nismo našli. Med pisavami je tudi danjčica.

Johan Pontz Richter
Joseph Startisch (?)
Joseph Tshutsheg
Franz Kramperger Depoten[1]
Georg Kreinz
Josef Werlitsch
X Jakob Roller
Anton Zchatscheg
Mathias Löschnig
Franz Meichen

Johan Schifko
Franz Murschitz
Veit Rebernig
Johann Trampusch
Johan Sollag
Georg Wrischnigg
Gasper kmetitsch
Joseph Kornig
Joseph Schutta
Arni Kramvogel
Georg Löschnig
X Anton Murschetz

Franz Mulletz
Mathias Kreinz
Franz Rotzhnik
Joseph Schifko
Mathias Pollanetz
Joseph Kreinz
X Johann Pettek
X Mathias Wesiak
X Georg Kranvogl
X Mathias Kotzbeck
X Franz Kandus
Anton Fraß für sich und den Schreibenunkündigen

[1] Oznaka za zadnje tri.

Johan Kranberger
Matej Krishan
Franz Fraß
Franz Tscech
X Anton Meißarc
X Anton Kotzbek
X Johann Pollanez
Jakob Kürbus
Joseph Skerletz
Thomas Kopol
X Anton Kopol
X Mathias Petritsch
X Franz Kürbus
X Jakob Wratschko
X Georg Simuniz
X Georg Kranperger
X Johan Petritsch
Mathias Pollanetz
Joseph Kotzbek Nahmensfertiger
Andreas Nendl Richter
Arne Pudon (Sidon?)
Michatta Schutta
Paul Kreinz
Franz Sekoll
Johann Kurser
X Kaspar Widovitsch
X Franz Skoritsch
X Johann Schwartz
X Lorenz Lobegg[1] (Lorbek?)
X Veit Schilletz
X Andre Soretz
Johann Tcherntchetz N: F.[2]
Johann Schmautz
Andreas Schwarz
X Ignaz Raich
X Joseph Meichen
X Joseph Jerschovnig
X Georg Pettegg
Martin Schmautz
Anton Fraß
X Johan Schutta
Franz Fraß
Franz Kravogl
X Joseph Koroschez
X Joseph Krischan
X Johan Trigloth (?)
X Johan Murschez
X Anton Sekoll
X Johan Sekoll
Georg Sekoll
Joseph Dvorschegg
Franz Padvan(?)
Johann Sekoll
X Franz Robitsch
Thomas Breßnig
X Johan Stebich
Jakob Kramperger
X Gregor Dobaja
Martin Grach
X Mihael Grach
Josi. Skof
X Johan Krainz
X Simon Schillez
X Simon Gornig
X Sebastian Vabitor (?)
X Sebastian Raube
X Franz Kükl
X Joseph Petteg
X Johann Rebernigg
X Franz Daschman
Mathias Schifko
Jackob Schifko
Franz Simonitsch
Philip Pollitsch
Anton Murschetz Richter
Mathia Kotzbek
Mati (a?) Krishan
Lovrenz Shilez
Jakob Dobaja X
Jakob Ploy[3]
Anton Polanetz X
Mathias Fraß X
Andreas Pichl X
Lorenz Kramperger X
Gregor Gollob X
Anton Schmautz X
Joseph Kotzbick X
Jakob Zaff X
X Franz Kofol (?)
Mathias Schutta X
Anton Pollitz X
Anton Zaff X
X Johan Winter
Martin Fraß X
Jackop Kozpek

[1] Napaka pri pisanju?
[2] Nahmensfertiger.
[3] Verjetno je križ pomotoma izpadel.

X Martin Schallamun

X Franz Michelitsch

X Joseph Kürbus

X Franz Simonitsch

X Jakob Gollob

X Jochann Schutz

X Franz Schagavetz (?)

X Jochan Stipper

Johan Kramberger Richter von Sauerberg und Gradenschegg[1] und Nammensfertiger der Obigen[2]

[1] Zavrh in Gradenšak.
[2] Očitno je podpisoval samo na tej strani, podpisovalec na prejšnji strani je moral biti nekdo drug.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna l. l. u 4ⁿᵉᵐ §. je vsem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne-imata pritiskavati. Prepričani, da nada narodnost in jezik se ne moreta ranviti, če Slovenci razstreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, da sjedinjenje slovenskih krajev z nemške zveze ne samo naše narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledeče prošnje poslali:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, gradiški in tersatski razstreseni slovenski narod u eno králjestvo pod imenam „Slovenija“ z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik v šole in u kanclije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemške zveze ne vzame.

V. Wranulok 25ᵗᵉᵉ mh. Tausend

Jaan Čeh Thorz
Joseph Pehorz Knet
Mihael Taumann Knet
Franz Gerbetz Knet
+ Kasper Rosdortz Knet
+ Simon Lafnig Knet
+ Anton Frangesk Knet
Lukaschitsch Petrey pfefsnig
+ Stefan Gorschchnig pfefsnig

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 26. April l. J. §. 4 wird allen Nationsstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so mögen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederlegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien“ mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

..... 1848.

+ Filip Hodorschek Knet
+ Anton Vingest Knet
Lovrenz Plinzyngsk Kn
Lukas Plinzyngsk Kn
Lucker Kni[illegible]ke Kn
+ Andreas Rosenz Kn
+ Peter[illegible] Lasch Kn
+ Matthäus Krainschek pfefsnik
+ Blask Peharz Kn

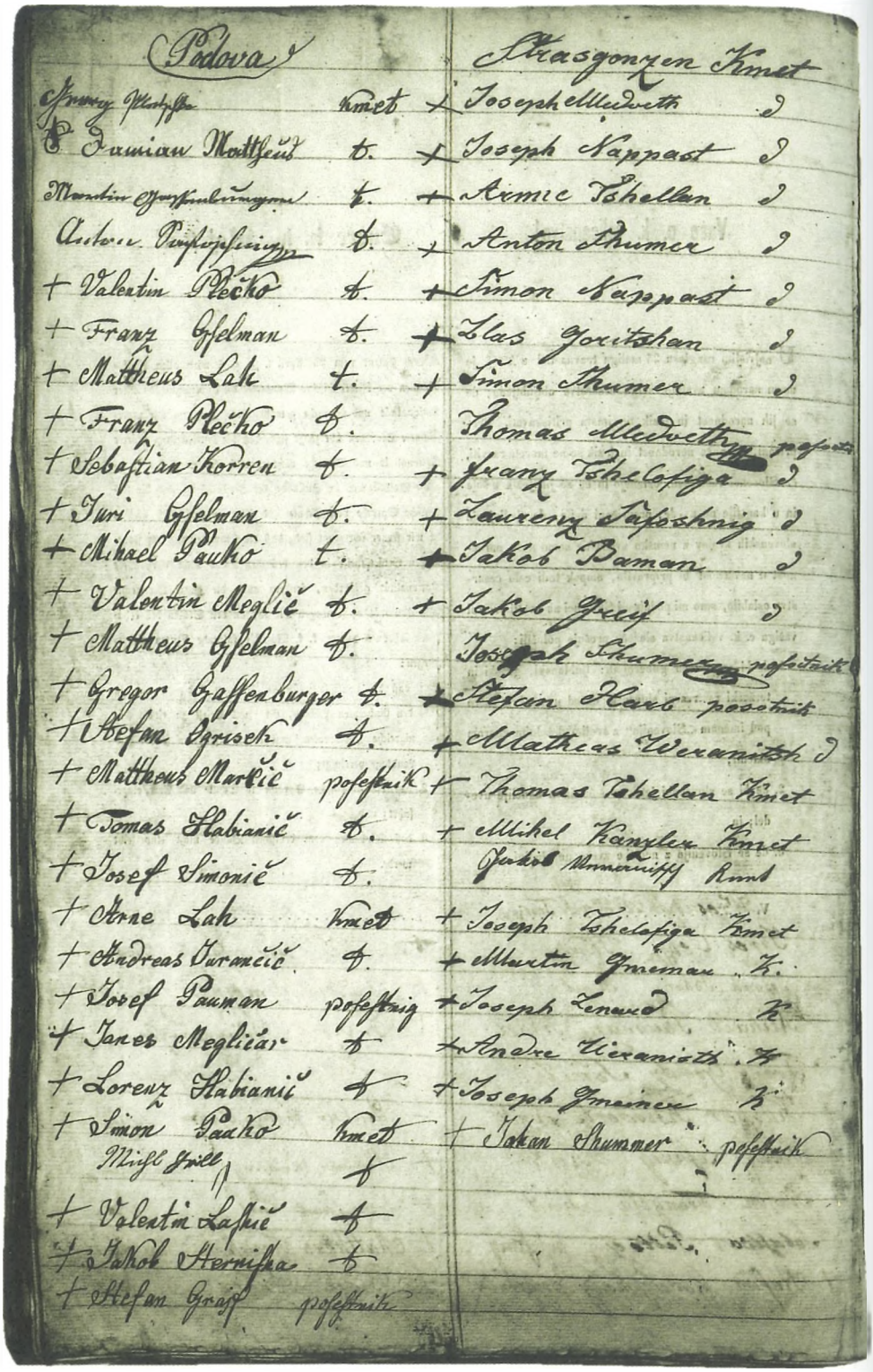
Brezula,
22. maj

15

Obsega 4 strani (253–254) s 135 podpisi. 115 je podkrižanih. Podpisovanje po vaseh je trajalo vsaj do 30. maja. Podpisi potrjeni šele 29. julija, teden dni po začetku zasedanja dunajskega parlamenta, v uradu okrajne gosposke Račje. Razen prve strani so ostale dodatno opremili s pomožnimi črtami in tako dosegli lep videz podpisnih pol. Zanimivo bi bilo vedeti, kdo je pri tej izrazito laični podpisni akciji, duhovnikov namreč ni med podpisniki, imel peticijo od konca maja shranjeno. Ali je bil to prvi podpisani tkalec Janez Čeh, ki je verjetno vpisal tudi kraj in datum? Zadnje tri podpisane so ženski, kar kaže na možnost, da so podpisovali gospodarji kmetij. Poleg navajanja poklica oziroma stanu je posebno zanimivo opazovati navzočnost gajice kot tudi mešanje različnih pisav, poleg nje še bohoričice in gotice. Zadnja stran te peticije ima sledove enakega pregiba kot ona iz sv. Jurija pri Ščavnici.

Janes Čeh Tkauz
Joseph Pohar Kmet
Mihael Pauman Kmet
Franz Godetz Kmet
X Kasper Kosodertz Kmet
X Simon Leshnig Kmet
X Anton Frangesh Kmet
Sebastian Petteg posestnig
X Stefan Goretschnig posestnig
X Filip Fidershek Kmet
X Anton Vingust Kmet
Franz Vingust dt[1]
Blas Mayer dt
Anton Prädikaka dt
X Anton Posar dt
X Sebastian Lach dt
X Matheus Stramshek posestnik
X Blash Poharz dt

[1] Detto – isto.

Pedova		Krasgonzen Kmet
Franz Plestina	kmet	+ Joseph Mledvetth ✓
+ Damian Mattheuš	✓	+ Joseph Kappast ✓
Martin Gorschulnigg	✓	+ Anme Tshellan ✓
Andree Perschejschnigg	✓	+ Anton Thumer ✓
+ Valentin Plecho	✓	+ Simon Kappast ✓
+ Franz Gselman	✓	+ Glas Goritshan ✓
+ Matthews Lah	✓	+ Simon Thumer ✓
+ Franz Plecho	✓	Thomas Mledvetth pofest
+ Sebastian Korren	✓	+ Franz Tshelesija ✓
+ Juri Gselman	✓	+ Laurenz Tafoshnig ✓
+ Mihael Pacho	✓	+ Jakob Baman ✓
+ Valentin Meglič	✓	+ Jakob Greif ✓
+ Matthews Gselman	✓	Joseph Thumer pofestnik
+ Gregor Gaffenburger	✓	+ Stefan Hare pofestnik
+ Stefan Gritsch	✓	+ Mathias Weranitsh ✓
+ Matthews Markič	pofestnik	+ Thomas Tshellan Kmet
+ Tomas Hlabianič	✓	+ Mihel Kanzler Kmet
+ Josef Simonič	✓	Jakob Mmanitsh Kmet
+ Arne Lah	Kmet	+ Joseph Tshelesija Kmet
+ Andreas Turančič	✓	+ Martin Gmeiner K.
+ Josef Paman	pofestnig	+ Joseph Lenard K.
+ Jares Meglizar	✓	+ Andre Weranitsh K.
+ Lorenz Hlabianič	✓	+ Joseph Gmeiner K.
+ Simon Pacho	Kmet	+ Jakan Thummer pofestnik
Mihl Grill	✓	
+ Valentin Laschič	✓	
+ Jakob Hernischa	✓	
+ Stefan Grajf	pofestnik	

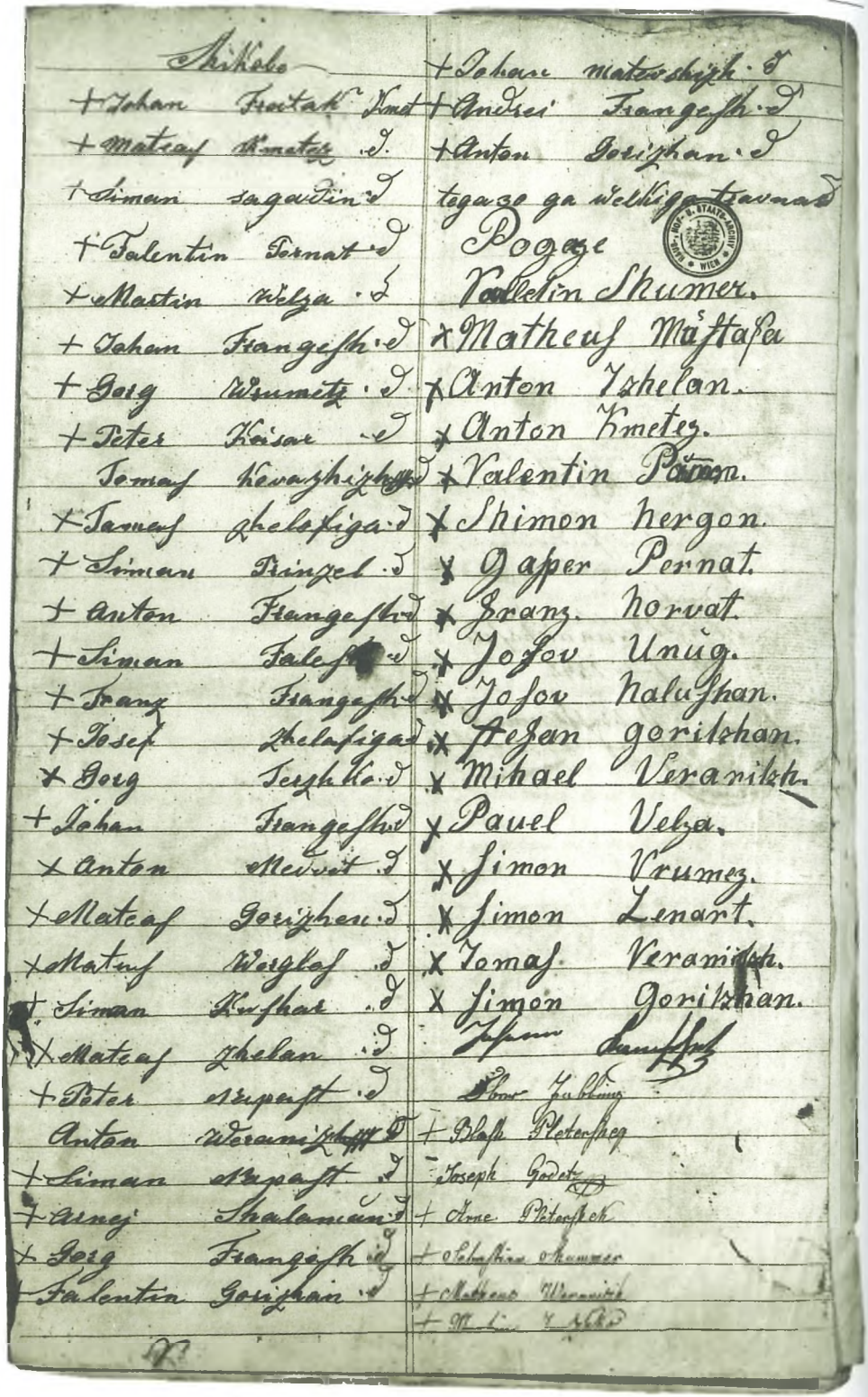
Podova

Georg Pletschko Kmet
X Damian Mattheus dt
Martin Gassenburger dt
Anton Safoschnig dt
X Valentin Plečko dt
X Franz Gselman dt
X Mattheus Lah dt
X Franz Plečko dt
X Sebastian Korren dt
X Juri Gselman dt
X Mihael Pauko dt
X Valentin Meglič dt
X Mattheus Gselman dt
X Gregor Gassenburger dt
X Stefan Ogrisek dt
X Mattheus Markič posestnik
X Tomas Habianič dt
X Josef Simonič dt
X Arne Lah kmet
X Andreas Jurančič dt
X Josef Pauman posestnik
X Janes Megličar dt
X Lorenz Habianič dt
X Simon Pauko kmet
Michl Grill (?) dt
X Valentin Lashič dt
X Jakob Sternisha dt
X Stefan Grajf posestnik

Strasgonzen[1]

X Joseph Medveth Kmet
X Joseph Nappast dt
X Arnne Tschellan dt
X Anton Thumer dt
X Simon Nappast dt
X Blas Goritshan dt
X Simon Thumer dt
Thomas Medveth posestnik
X Franz Tshelofiga dt[2]
X Laurenz Safoshnig dt
X Jakob Bauman dt
X Jakob Greif dt
Joseph Shumer posestnik
X Stefan Harb posestnik
X Matheas Weranitsh dt
X Thomas Tshellan Kmet
X Mihel Kanzler Kmet
Jakob Veranissch[3] Kmet
X Joseph Tshelofiga Kmet
X Martin Gmeinar K[4]
X Joseph Lenard K
X Andre Ueranisth K
X Joseph Gmeiner K
X Johan Shumer posestnik

[1] Strassgoinzen? – Strasgojnci.
[2] Oznaka enako se nanaša na besedo kmet in je posestnik izjema.
[3] Napaka pri ss v pisanju ?
[4] Kmet.

Skikobe
+ Johan Fractak Kmt
+ Mateaf Kmetez J.
+ Simon Sagavdin J
+ Valentin Pernat J
+ Martin Velza J
+ Joham Frangesh J
+ Georg Kumetz J
+ Peter Kosar J
Tomaf Kevazhizhky J
+ Jamesf Zhelesiga J
+ Simon Pinzel J
+ Anton Frangesh J
+ Simon Falesh J
+ Franz Frangesh J
+ Josef Zhelasiga J
+ Georg Terglka J
+ Johan Frangesh J
+ Anton Mevret J
+ Mateaf Gorizhan J
+ Mathaf Weyglaf J
+ Simon Kushar J
+ Mateaf Zhelan J
+ Peter Krpanf J
Anton Weranizh J
+ Simon Krpanf J
+ Georg Frangesh J
+ Valentin Gorizhan J

+ Johan Matershizk J
+ Andrei Frangesh J
+ Anton Gorizhan J
tegaze ga Welkiga travnad
Pogace
Vallentin Shumer.
x Matheuf Mattafa
x Anton Zhelan.
x Anton Kmetez.
x Valentin Pauen.
x Shimon Hergon.
x Gaper Pernat.
x Franz Horvat.
x Jofov Unug.
x Jofov Halufhan.
x Fejan goritzhan.
x Mihael Veranizh.
x Pauel Velza.
x Simon Vrumez.
x Simon Lenart.
x Tomaf Veranizh.
x Simon Goritzhan.
+ Blasi Peterschey
+ Joseph Godetz
+ Arne Peterschek
+ Sebastian Schammer
+ Mathevs Weranizh
+ M Lin + Mich

Shikole[1]

X Johan Freitak kmet
X Mateus Kmetez dt
X Siman Sagadin dt
X Falentin Pernat dt
X Martin Welza dt
X Johan Frangesh dt
X Gorg Wrumetz dt
X Peter Kaisar dt
Tomas Kovazhizh dt
X Tomas Zhelofiga dt
X Simon Prinzel dt
X Anton Frangesh dt
X Siman Falesh dt
X Josef Zhelafiga dt
X Gorg Terzhko dt
X Johan Frangesh dt
X Anton Medvet dt
X Mateas Gorizhen dt
X Mateas Wergles dt
X Siman Kushar dt
X Mateas Zhelan dt
X Peter Napast dt
Anton Weranizh dt
X Siman Napast dt
X Arnej Shalamun dt
X Gorg Frangesh dt
X Falentin Gorizhan dt
X Johan Matevshizh dt
X Andrei Frangesh dt
X Anton Gorizhan dt
tega 30 ga welkiga travna

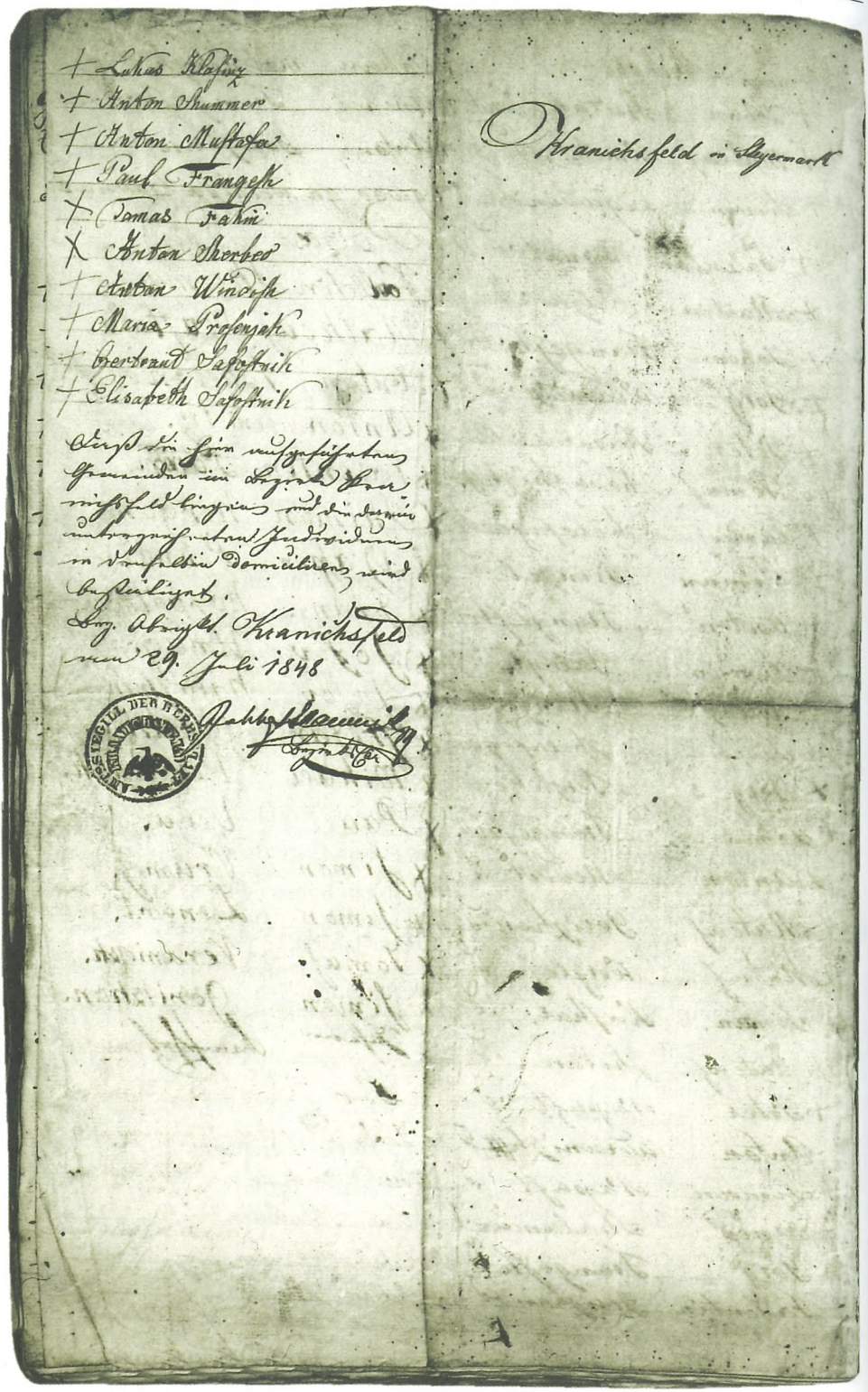
Pogze[2]

Valletin Shumer
X Matheus Mustafa
X Anton Tzhelan
X Anton kmetez
X Valentin Pauman
X Shimon Hergon
X Gasper Pernat
X Franz Horvat
X Josov Unug
X Josov Halushan
X Stefan Goritzhan
X Mihael Veranitzh
X Pauel Velza
X Simon Vrumez
X Simon Lenart
X Tomas Veranitzh
X Simon Goritzhan
Johan Ramschek[3]

Ober Jabling[4]

X Blash Pletersheg
Joseph Godetz[5]
X Arne Pletershek
X Sebastian Shummer
X Matheus Weranizh
X Martin Trozhko (?)

[1] Šikola.
[2] Pongrci?
[3] Verjetno je edini pismeni in kot tak možni podpisnik svojih sokrajanov. Pri prvem podpisanem iz tega kraja domnevam, da je križ pomotoma izpadel. Podpisovalec je nedvomno imel velike težave pri pisanju. Poleg mešanice bohoričice in latinice lahko opazujemo te tudi v zapisih imen in priimkov.
[4] Zgornje Jablane.
[5] Podpisnik za to skupino?

+ Lukas Klasinz
+ Anton Schummer
+ Anton Mustafas
+ Paul Frangesh
+ Tomas Fahm
X Anton Skerbec
+ Anton Winesh
+ Maria Prosenjak
+ Ferdinand Sapotnik
+ Elisabeth Sapotnik

Diese die sämmtlichen Gemeinden einer Herrschaft hiemit bestätigen und die darum ansuchenden Judividuen in Ansehung Domicilirens weisen beurtheilt.

Hrg. Abtsfeld Kranichsfeld am 29. Juli 1848

Kranichsfeld in Steyermark

X Lukas Klasinz
X Anton Shummer
X Anton Mustafa
X Paul Frangesh
X Tomas Fakin
X Anton Sherbeo
X Anton Windish
X Maria Prosenjak
X Gertraut Safostnik
X Elisabeth Safostnik[1]

Kranichsfeld in Steyermark

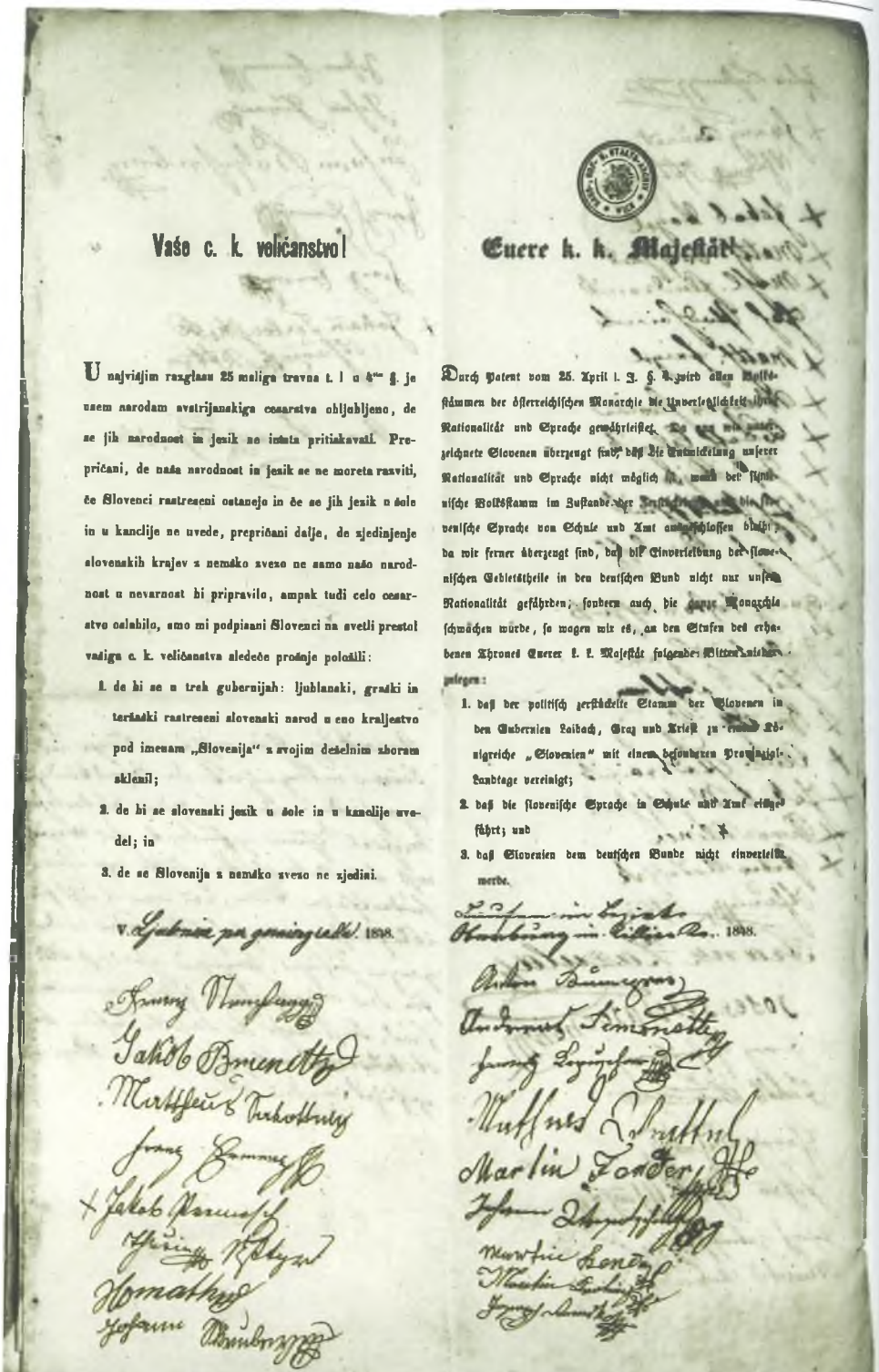
Das die hier aufgeführten Gemeinden im Bezirke Kranichsfeld liegen und die darin unterzeichneten Individuen in denselben domiciliren wird bestätiget.

Bez. Obrigkt. Kranichsfeld am 29. Juli 1848

Joh. Nep. Slammnik

(Žig urada gospostva Račje) Bezirks Cär[2]

[1] Zakaj so zadnje tri podpisane pripadnice ženskega spola vpisane prav na tem mestu, ne znamo pojasniti.
[2] Commissär – okrajni komisar.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l. u 4^em^ §. je našem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci raztreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, de zjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vadiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, gradi in tersaski razt reseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija" z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kanclije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne zjedini.

V. Gubernie pri gmajnzaale. 1848.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4. wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstreuung bleibt, die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt; da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien" mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

Laibach im Lyzeo. Abteilung im Lyzeum. 1848.

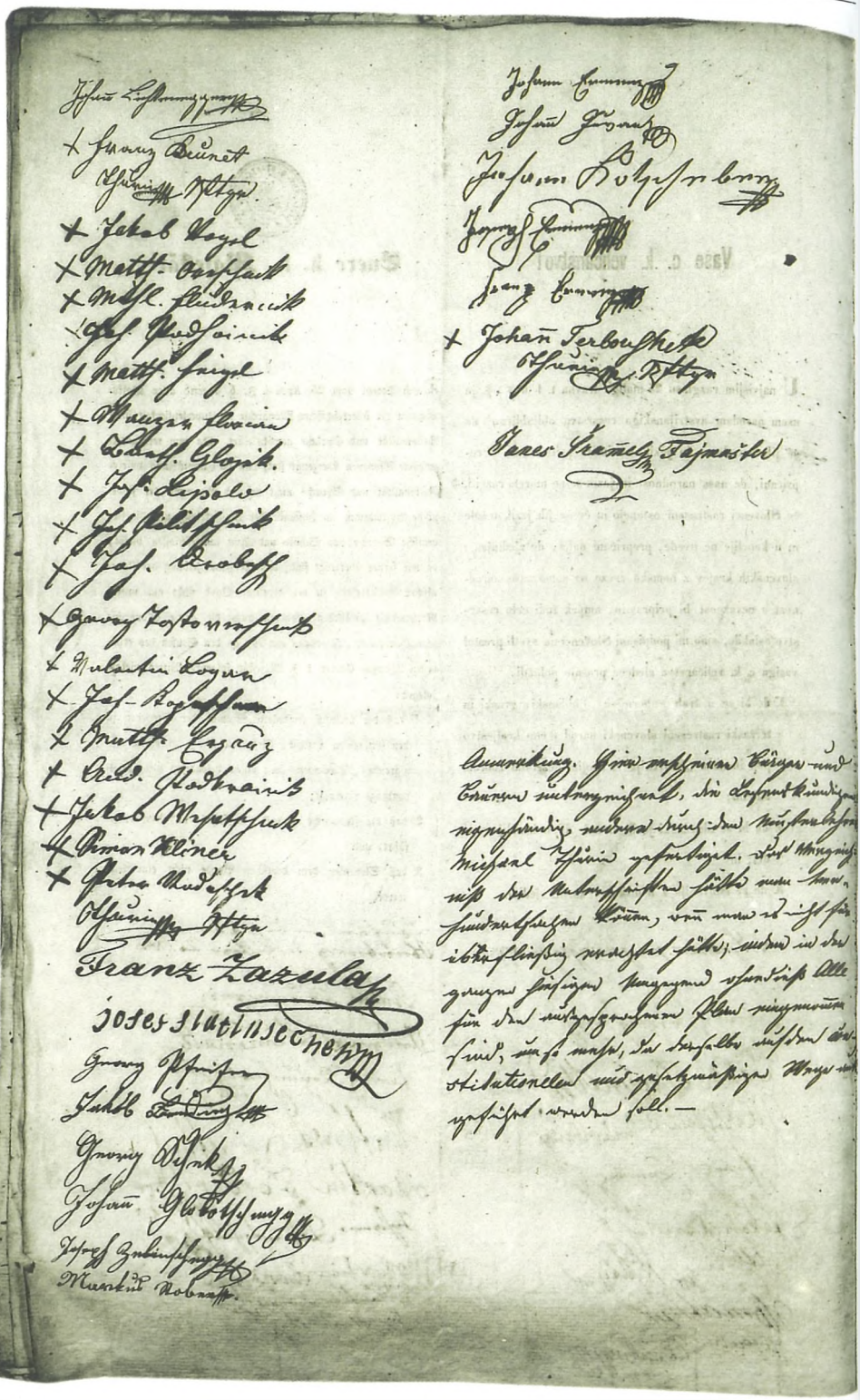
Ljubno

16

Obsega 2 strani (255). 51 podpisov, od teh 21 podkrižanih. Podpisovanje je potekalo znotraj fare. Podpisovalec, ki je kar trikrat navedel svojo funkcijo, peticije ni podpisal. Verjetno je ob podpisovanju drugih na to preprosto pozabil. Bolj kot število podpisnikov, obiskovanje raztresenih kmetij je bilo zamudno, je pomembna pripomba, pripisana na koncu podpisov: »Tu so podpisani tržani in kmetje, pismeni lastnoročno, druge je podpisal vzorni učitelj Mihael Turin. Seznam podpisov bi lahko bil stokrat daljši, če tega ne bi smatrali odveč, ker so že v celi tukajšnji okolici vsi za ta načrt, in še toliko bolj ker naj bi bil izpeljan po ustavni in zakoniti poti.« Če je na eni strani prav preseganje obstoječe zakonodaje bistvo revolucije, je bilo to 1848. leta za nekatere pristaše revolucije prav nasprotno: zakonitost v nasprotju z nekdanjo birokratsko samovoljo je bistvo revolucije. Med podpisniki sta trški sodnik (M. Ferder) in župnik, ni pa župana in kaplana. Župniku, ta je verjetno akcijo organiziral, ker z rabo pisave in jezika kaže na narodno zavest, je pomagal zgoraj omenjeni vzorni učitelj. Kljub patetičnosti peticija iz Ljubnega »per Gornim gradu« dokazuje, da se je nesmiselno spraševati o številu podpisnikov.

Franz Stranchagg (?)
Jakob Brunettz
Mattheus Sakottnig
Franz Ermentz
X Jakob Premosch Thurin Nftgr[1]
Homath
Johann Skruber
Anton Rumprer
Andreas Simonetti
Franz Kopuschar
Mathias Wrattel
Martin Forder
Johann Wersotschnig
Martin Kenda
Martin Krolnig
Joseph Remsko (?)

[1] Namensfertiger.

Anmerkung. Diese nachfolgenden Bürger und Bauern unterzeichneten, die deutsche Kundmachung nicht fähig, weshalb sie dem Notar Michael Kleinn gefertiget, daß Wenzig was der Inhalt dieser Kundmachung, dem man es nicht für übersetzlich machen sollte, wieder in der ganzen hiesigen Umgegend öffentlich allen für den Inhalt gesagten Leuten mitgetheilt sind, was sie wissen, und bezeugen, die derselbe diesen Ortschaften und gesetzmäßige Wege

Johann Lichtenegger
X Franz Brunet Thurin Nftgr
X Jakob Vogel
X Matth. Oreschack
X Mthl. Fludernik
X Joh. Podhainik
X Matth. Frigel
X Mauzer Florian
X Barth. Glojek
X Joh. Lipold
X Joh. Politschnik
X Joh. Drobesch
X Georg Tostoreschnik
X Valentin Logar
X Joh. Kopuschar
X Matth Erzauz
X Andr. Podkrainik
X Jakob Wesottschnik
X Simon Kliner
X Peter Voduschek Thurin Nftgr.
Franz Zazula
Josef Slatinsechek(?)
Georg Pfeifer
Jakob Berendnig (?)
Georg Schek
Johann Globotschnigg
Joseph Zelinschegg
Markus Rober

Johann Ermenz
Johann Juvan
Johann Kotscheber
Joseph Ermenz
Franz Ermenz(?)
Johann Terboushek Thurin Nftgr[1]
Janes Šramelj Fajmošter[2]

Anmerkung. Hier erscheinen Bürger und Bauern unterzeichnet, die Lesenkundigen eigenhändig, andere durch Musterlehrer Michael Thurin gefertiget. Das Verzeichniß der Unterschriften hätte von man verhundertfachen können, wenn man es nicht für überfließig erachtet hätte; indem in der ganzen hiesigen Umgegend ohne dieß Alle für ausgesprochenen Plan eingenommen sind, um so mehr, da derselbe auf der constitutionelen und gesetzmäßige Wege ausgeführt werden soll.[3]

[1] Podpisal je veliko sokrajanov, sebe pa ne. Mogoče je to po naključju, možno pa bi bilo, da ni ustrezal kriterijem, da je bil premalo časa v kraju ali pa tu ni imel stalnega bivališča in posesti.
[2] Župnik je zelo verjeten organizator zbiranja podpisov. Nenazadnje tudi njegov svojeročni podpis jasno izpričuje njegovo narodno zavest.
[3] To je eden najbolj pretresljivih pripisov k peticiji, hkrati pa nam jasno pove, da so ljudje vedeli, kaj delajo.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l u 4^em §. je usem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnošt in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci razkreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, de zjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, graški in teržaški razkreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija" z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kanclije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne zjedini.

V. Fari. Laibach ..... 1848.

Jakob Kopitar
Andr. Dolliner
Anton Klainig
Jurij Pauletič
Jakob Lud.
Jakob Jäger
Caspar Jakič
Franz Hanicz

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien" mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

Landschaft in Laibach
Abordnung in Wien. 1848.

Luče

17

Obsega 2 strani (257) z 28 podpisi. 23 je podkrižanih. Akcija je potekala znotraj fare. Število podpisnikov je treba ocenjevati v luči tukajšnjih raztresenih kmetij. Zdi se, da ima za tukajšnje podpisovanje posredne zasluge ljubenski župnik, ki je nagovoril svojega stanovskega tovariša, da se je lotil enakega dela. Njegov podpis ne izžareva enake nacionalne zavesti, ob sebi tudi ni imel vzornega učitelja, ampak je prenesel organizacijo na organista. Župan ni naveden, pogrešamo kaplana.

Jakob Tschrepinschegg Pfarrer

Anton Dolliner Organist

Anton Hainig

Franz Koßmatsch

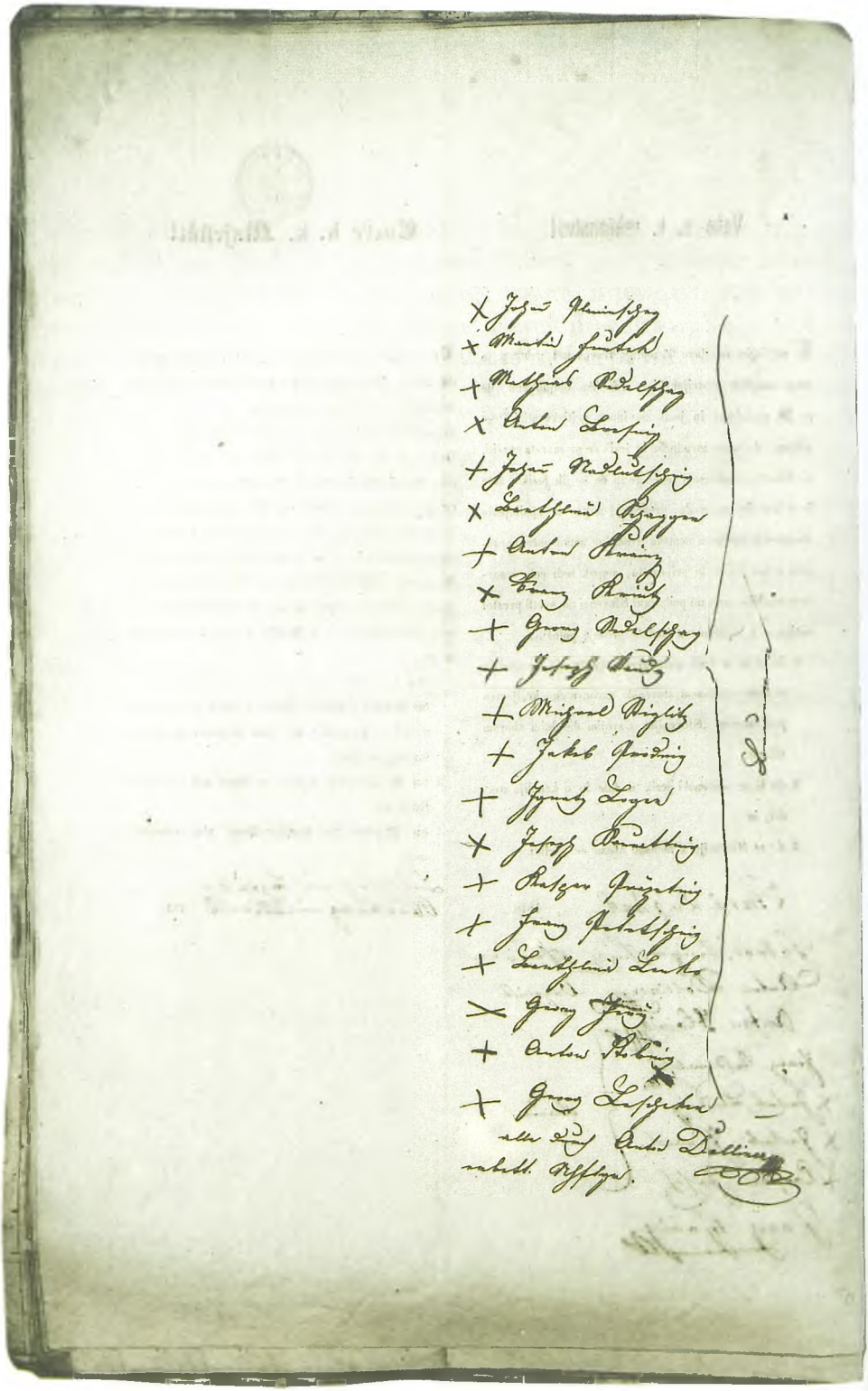
X Jakob Brersnig

X Jakob Juvan Bauer[1]

Casper Jesch

Franz Hoinig

[1] Kot kmetje so označeni vsi, ki sledijo organistu.

X Johann Planinschegg

X Martin Funtek

X Mathias Sidelschegg

X Anton Bresnig

X Johan Nadlutschnig

X Barthlmä Schagger

X Anton Krainz

X Franz Kriutz

X Georg Sedelschag

X Joseph Vaudz

X Michael Stiglitz

X Jakob Prodnig

X Ignatz Loger

X Joseph Sounattnig (?)

X Kaspar Präpotnig

X Franz Pototschnig

X Barthlmä Lenko

X Georg Jery

X Anton Robnig

X Georg Loschcker[1]

alle durch Anton Dolliner erbett.[2]
Nhftgr.[3]

[1] Zdi se, da so se kmetje dejansko sami podkrižali.
[2] Erbetteln – izprositi.
[3] Vsi ob strani označeni kot kmetje.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l u 4ti§. je usem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci rastreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kancilije ne uvede, prepričani dalje, de zjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u troh gubernijah: ljubljanski, grajski in teržaski rastreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija“ z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kancilije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne zjedini.

V Ljubljani 4. den Juna . . 1848.

+ Lekh Ribizh kmet
+ Paul Metsner dr
+ Valentin Rajak dr
+ Peter Wildner kmet
+ Joañes Preglau kmet
+ Caßpar Palke kmet
+ Simon Isak kmet
+ Peter Rejanz kmet
+ Joañes Zoshik kmet
+ Joañes Grulechik kmet
+ Simon Grebien kmet
+ Anton Ribizh kmet
+ Jakob Bresnik kmet
+ Jushef Dolenik kmet

Jaz Ček imena pod. pisar verstatim

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien“ mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

v. Lai. d. Jakob Kabeli . . 1848. 10. Junia

+ Bogatec kmet
+ Ana Kali kočar
+ Joan. + Michal + Jane } njegovi Lini
+ Urvar Ane vidove
+ grošl Klaš Klopce
+ Knes Jani klopce
+ Jresnik Lipa Davor
+ golob grega
+ Kompat Anne
+ Kelli Jakla soglar.
+ Jopachnik Joan kmetl.
+ Zibitsh Tom. klopce

Bezzhik opat podpisar imenom.

Arnež,
4. junij
Sobota,
8. junij

18

Obsega 3 strani (259–260). 99 podpisov, 95 nepismenih. Ta podpisna pola je še posebno zanimiva, ker sta sedeža obeh navedenih fara danes v tistem delu takrat še slovenske Štajerske, ki je ostala v Avstriji. Podpisani farani, med njimi so očitno odrasli moški člani družin, vsaj nekaterih, so vsak v ločenem stolpcu: iz Arneža 19, iz Sobote 80. Podpisnika sta bila tamkajšnja župnika. Tisti iz Sobote je bil bolj uspešen, očitno pa sta bila oba zelo zavedna Slovenca. Podpisi so še zlasti dragoceni, ker imamo zanimivo poklicno strukturo enega gozdnatih območij slovenskega etničnega ozemlja.

X Lex.(?) Ribizh Kmet
X Paul Messner dt[1]
X Valentin Rajak dt
X Peter Wildoner Kmet
X Joannes Sheglan Kmet
X Caspar Palko Kmet
X Simon Isak Kmet
X Peter Rejauz Kmet
X Joannes Roshizh Kmet
X Joannes Grubelnik Kmet
X Simon Srebien Kmet

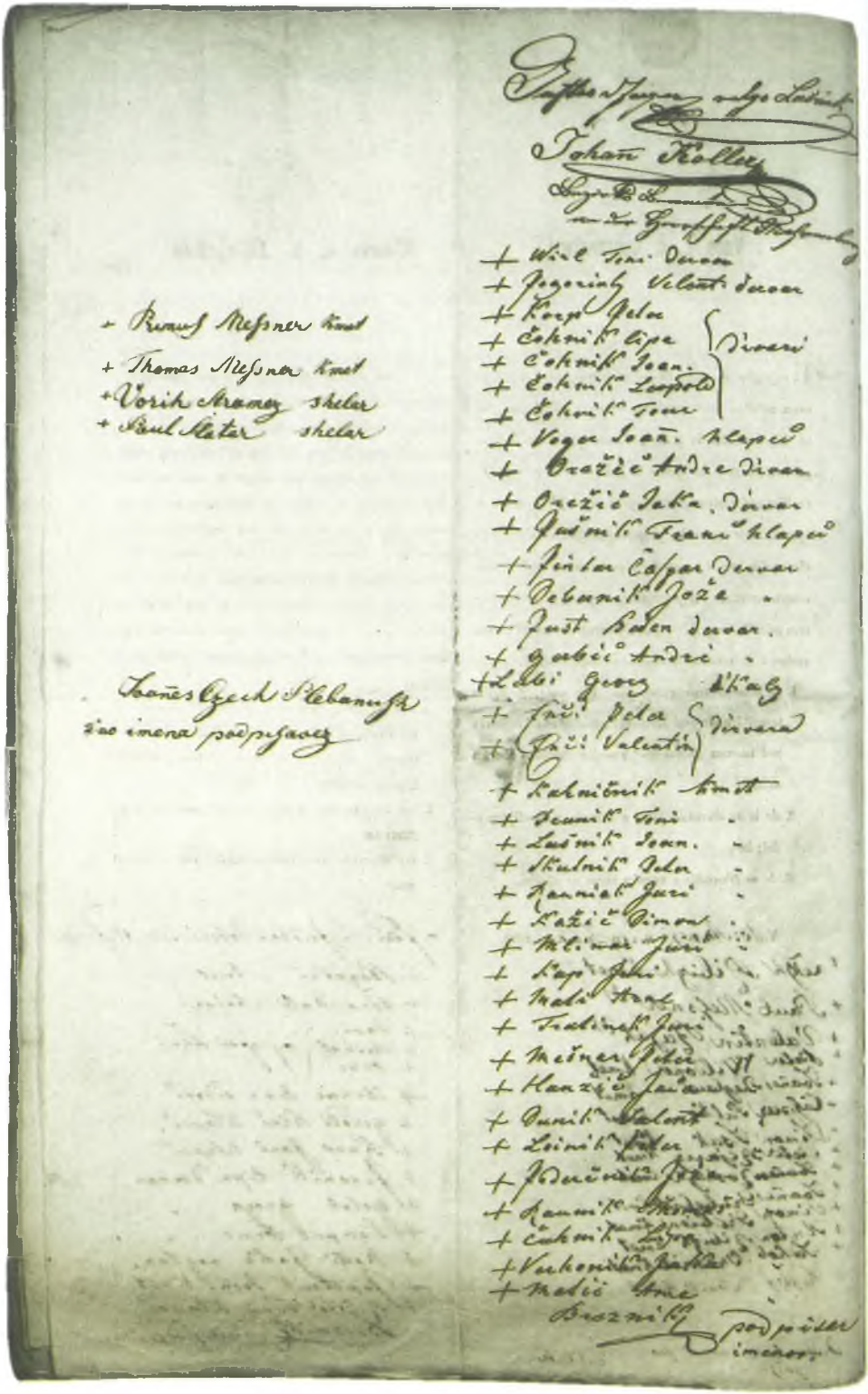
X Anton Ribizh Kmet
X Jakob Bresnik Kmet
X Jushef Dobnik Kmet

Ivann Čeh imena podpisar
vertatur[2]

X Bogatec Kmet
X Arne Mali Kočar
X Ivan
X Mihal njegovi Sini[3]
X Arne
X Urnar Arne vidovc
X Gerold Blaš hlapec
X Knes Juri hlapec
X Presnik Lipa dervar
X Golob Grega dervar
X Kompuš Arne dervar
X Malli Jaka voglar
X Popotnik Ivan Kmet
X Ribitsh Toni hlapec

Breznik onih podpisar imenov

[1] Detto - enako.
[2] Obrni.
[3] Oznako za vse tri.

Johann Keller

+ Wirl Toni Dovan
+ Jagerich Velentin Dovan
+ Koop Jelen
+ Čehnik Lipe
+ Čehnik Joan.
+ Čehnik Leopold
+ Čehnik Tone
+ Vogu Joan. klapcu
+ Orožič Andre Dovan
+ Orožič Jaka. Dovan
+ Jušnik Franc klapcu
+ Jurtan Kaspar Dovan
+ Debunik Jože
+ Just Boben Dovan.
+ Gabšič Andrej
+ Lebi Georg dkaz
+ Jaži Jelen
+ Jaži Valentin
+ Kalnik kmet
+ Semik Toni
+ Lesnik Joan.
+ Skulnik Jelen
+ Kanniak Juri
+ Lažič Dovan
+ Mlinar Juri
+ Lapi Jaki
+ Male Mark
+ Tschinik Juri
+ Meßner Jelen
+ Kanzič Jakob
+ Dunik Valentin
+ Loinik Peter
+ Jeršič Joan
+ Kannik Mich
+ Čehnik
+ Vukonik Jakob
+ Male Tone

+ Rimus Meßner kmet
+ Thomas Meßner kmet
+ Vorih Kramer shelar
+ Paul Slatar shelar

Janes Czech Klebanesk

Sic imena podpisanez

Brezmik podpisan imenom

X Primus Messner Kmet

X Vorih Stramez shelar

X Thomas Messner Kmet

X Paul Slatar shelar

Joannes Czech Plebanush ino imena podpisavez (19 podpisov)

Gustav (?) Jager vulgo Lašnik

Johann Koller Bezirks Beamte an der Herschaft Mahrenberg[1]

X Wiel Toni dervar

X Pogorialz(?) Valent dervar

X Korp Peter

X Čehnik Lipe

X Čehnik Ivan drvari[2]

X Čehnik Leopold

X Čehnik Tone

X Voger Ivann hlapec

X Orežič Andre drvar

X Orežič Jaka dervar

X Pušnik Franc hlapec

X Pintar Caspar dervar

X Sebernik Joža dervar

X Pust Beden dervar

X Gerbič Andre dervar

X Labi Georg tkalz

X Enci Peter

X Enci Valentin dervara

X Karničnik Kmet

X Peunik Toni Kmet

X Lašnik Ivan Kmet

X Skutnik Peter Kmet

X Rauniak Juri Kmet

X Kažič Simon Kmet

X Mlinar Juri Kmet

X Kap Juri Kmet

X Mati Arne Kmet

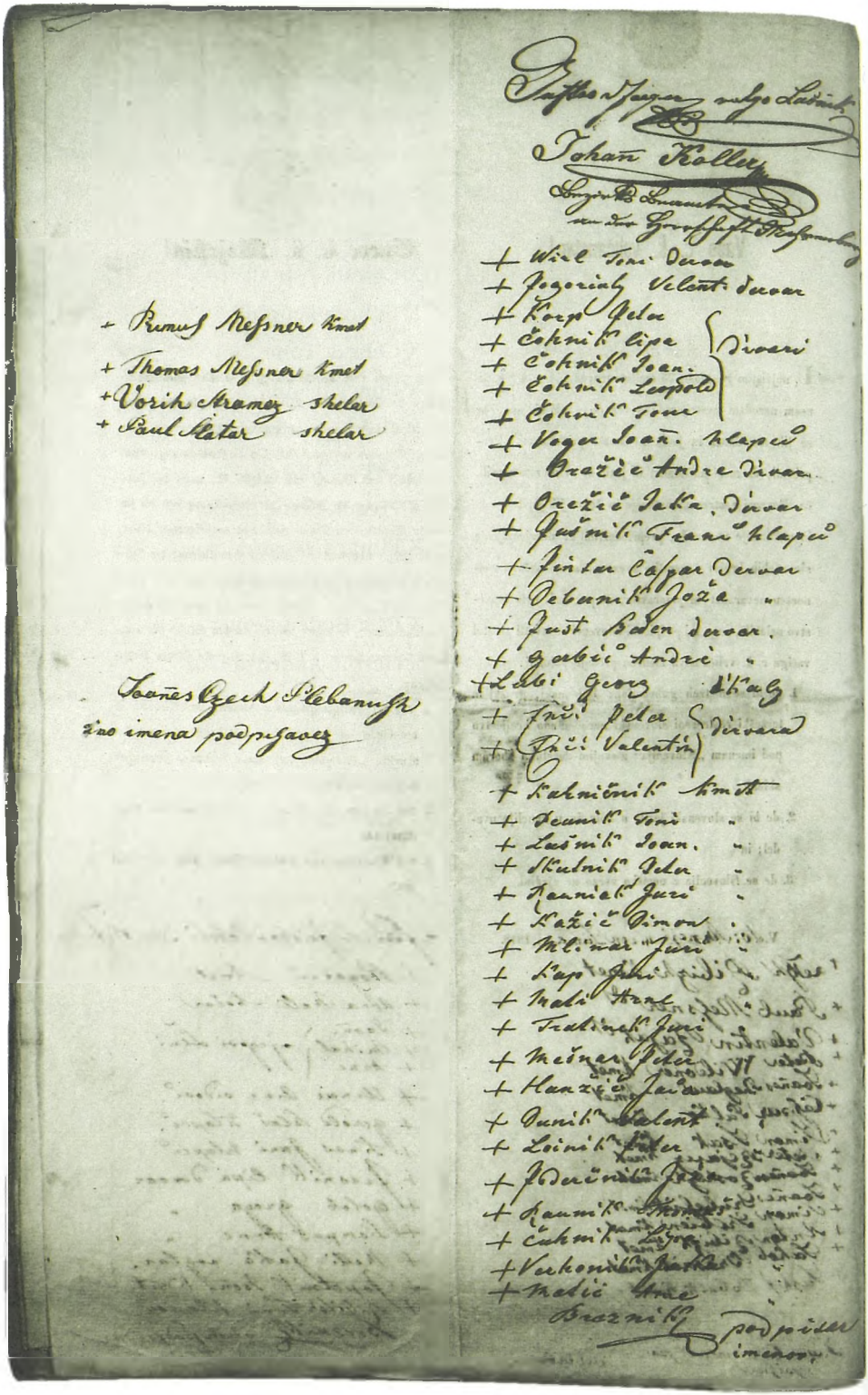
X Tratinek Juri Kmet

X Mešnar Peter Kmet

X Hanžič Jaca Kmet

X Sunik Valent Kmet

[1] Okrajni uradnik na gospostvu Radlje.
[2] Oznaka za vseh pet.

+ Rumuš Meßner kmet
+ Thomas Meßner kmet
+ Vorih Kramez shelar
+ Paul Slatar shelar

Joanes Czech Slebanusch
zno imena podpisavez

+ Wirl Toni Dvorn
+ Jogerich Velent. Dvorn
+ Korp Jela
+ Čehnik lipe
+ Čehnik Joan.
+ Čehnik Leopold
+ Čehnik Tone
+ Vogen Joan. klapcu
+ Bračič Andre Dvorn
+ Orežič Jaka, Dvorn
+ Gušnik Joan klapcu
+ Jurtan Časpar Dvorn
+ Debanik Jože "
+ Just Baden Dvorn.
+ Gabič Andrej "
+ Lobi Georg Kralj
+ Juri Peter
+ Čuči Valentin
+ Kalnični kmet
+ Semnik Toni "
+ Lesnik Joan. "
+ Skulnik Jela "
+ Kanalc Juri "
+ Kažič Simon "
+ Mlinar Juri "
+ Lap Jaki
+ Mali Kral
+ Trdinek Juri
+ Meiner Peter
+ Hanzič Jaš
+ Dunik Valent
+ Zeinik Peter
+ Ravnik
+ Čukmik
+ Verkonik Jaka
+ Mahič Urše

Brazniki podpisali imenom

X **Ločnik Peter** Kmet

X **Poderčnik Joža** Kmet

X **Raunik Thomaš** Kmet

X **Čuhnik Lipa** Kmet

X **Verhonik Jaka** Kmet

X **Matič Arne** Kmet

Breznik podpisar imenov

+ Pečarnik Tone kmet.
+ Bogataj Alex "
+ Skrbinšek Thenza "
+ Vrgin Tone "
+ Sklučnik Simon "
+ Golob Joan "
+ Skrbinšek Joan. "
+ Kopotnik Matth. "
+ Kaponik Tone "
+ Inčič Tone "
+ Pongrac Tone "
+ Mapečnik Slovian klapci
+ Zeglnik Andre "
+ Černe Joan. "
+ Grebenc Tone Hirvar
+ Pušnik Franc "
+ Babnik Juri "
+ Novoršnik Jeka "
+ Marinčnik Joza "
+ Pilli Thoma kočar
+ Blatnik Joan krajač
+ Jvak Mathaeus klapci
+ Gočnik Blaž "
+ Klapanik Thoma Hirvar
+ Radelnik Mike Dolenci.
+ Thomažič Ant. "

Franc. Breznik ml. pole,

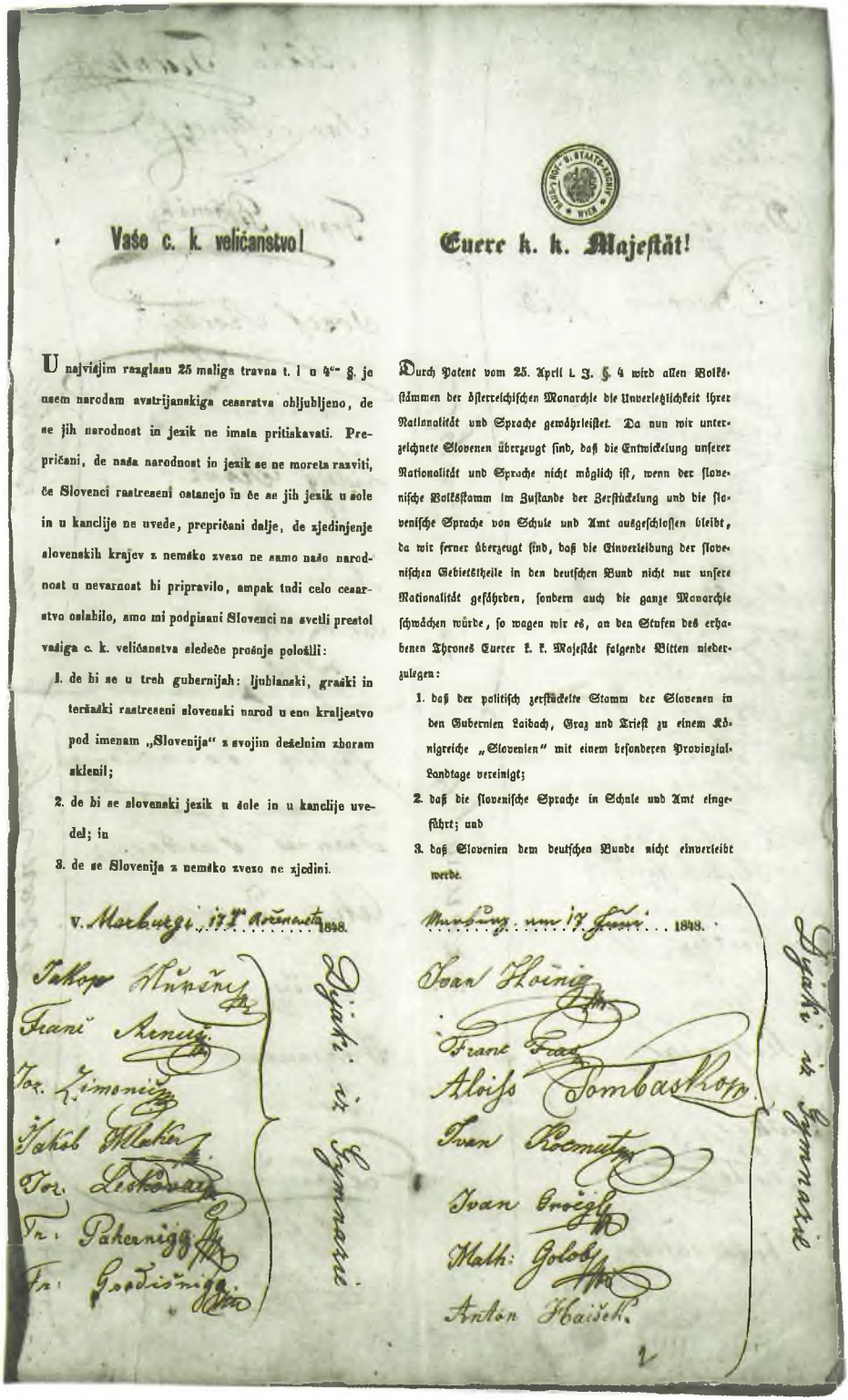
vanuš, i imena podpi;

jar.

X Pečunik Tone Kmet
X Bogatec Alex Kmet
X Fric Theuza Kmet
X Sališnik Simon Kmet
X Golob Ivan Kmet
X Štruc Ivan Kmet
X Popetnik Mart. Kmet
X Rapnik Tone Kmet
X Enci Tone Kmet
X Pongratz Arne Kmet
X Napečnik Florian hlapci
X Riglnik Andre hlapci
X Červ Ivan hlapci
X Greben Toni dervar
X Pušnik Franc dervar
X Babnik Juri dervar
X Naveršnik Peter dervar
X Maričnik Joza dervar
X Silli Thoma kočar
X Blarnik Ivan krojač
X Isak Mathaus hlapec
X Gočnik Blas hlapec
X Slapernik Thoma dervar
X Sadlnik Miha deskoresec
X Thomažič Ant. deskoresec

Franc Breznik plevanuš, i imena podpisar[1].

[1] Očitno je župnik Breznik prekašal sobrata Čeha v narodni zavednosti, vsaj navzven.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l u 4^ga §. je usem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de nasa narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci rastreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, de zjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, graški in teržaški rastreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija" z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kanclije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne zjedini.

V. Marburgi 17^ga aprélnata 1848.

Jakop Kneżić
Franč Arnuš
Joz. Simonič
Jakob Mlekuš
Jos. Leskovar
Fr. Pahernigg
Fr. Godešnigg

Djaki iz Gymnazie.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien" mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

Marburg, am 17. Juni 1848.

Ivan Hoinig
Franz Frad
Alois Tombaschorz
Ivan Kocmut
Ivan Krajch
Matth: Golob
Anton Kaišek.

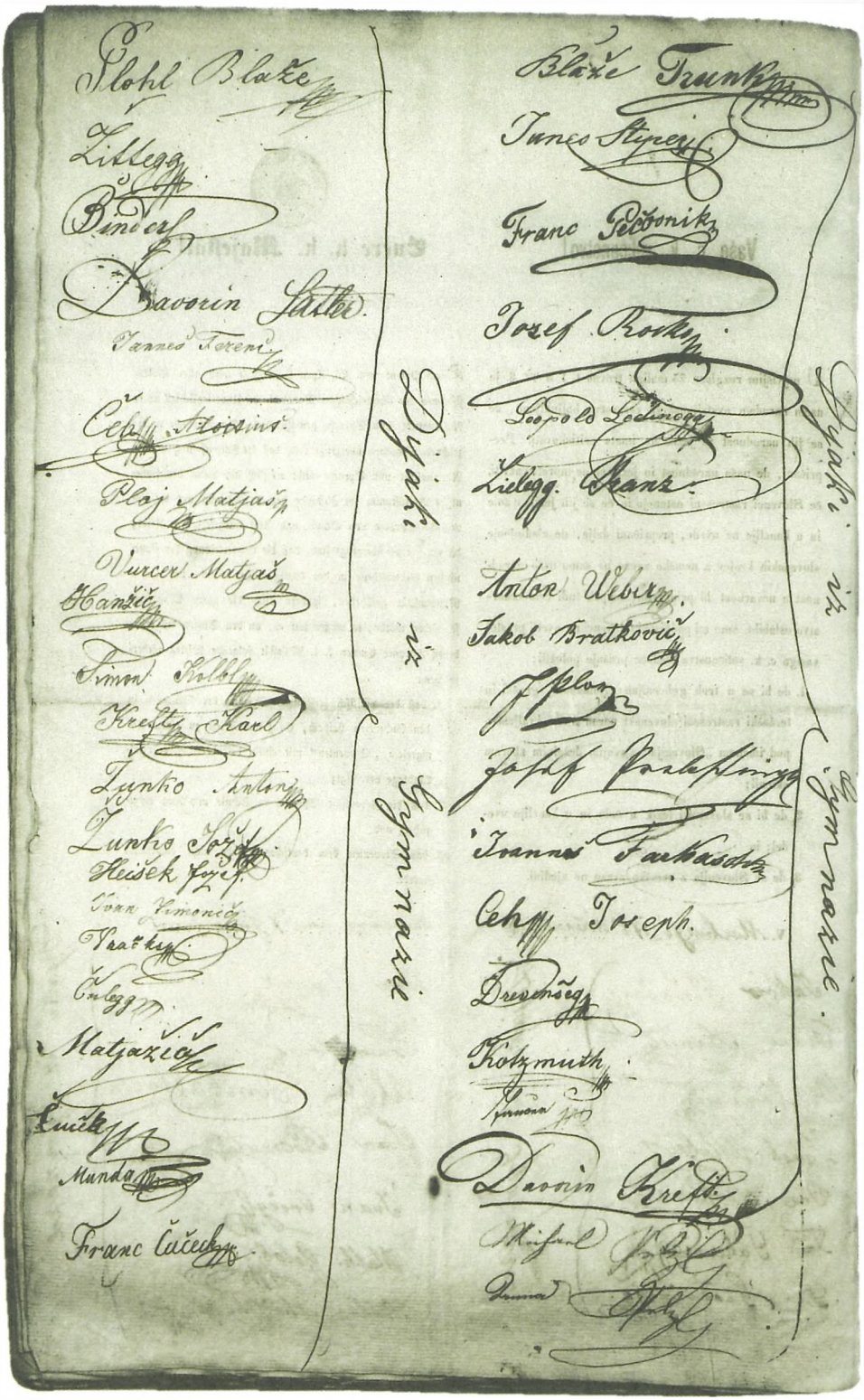
Djaki iz Gymnazie

Maribor,
17. junij 19

Obsega 3 strani (260–261) s 55 podpisi. Peticija sodi med elitne ali stanovske. 52 med njimi je gimnazijskih dijakov. Čeprav je označena kot dijak, Anna Pelz to gotovo ni bila. Za njo in Andraža Ertla, ki se je podkrižal, ter Ivana Šlegla, ne moremo ugotoviti, po kakšnem ključu sta zašla med podpisnike. Iz uporabljene gajice odseva narodna zavest mariborskih gimnazijcev. Na peticiji pogrešamo podpise profesorjev. Nekatere podpisane najdemo že med podpisi iz Gradca. Posebne, meščanske peticije iz Maribora ni.

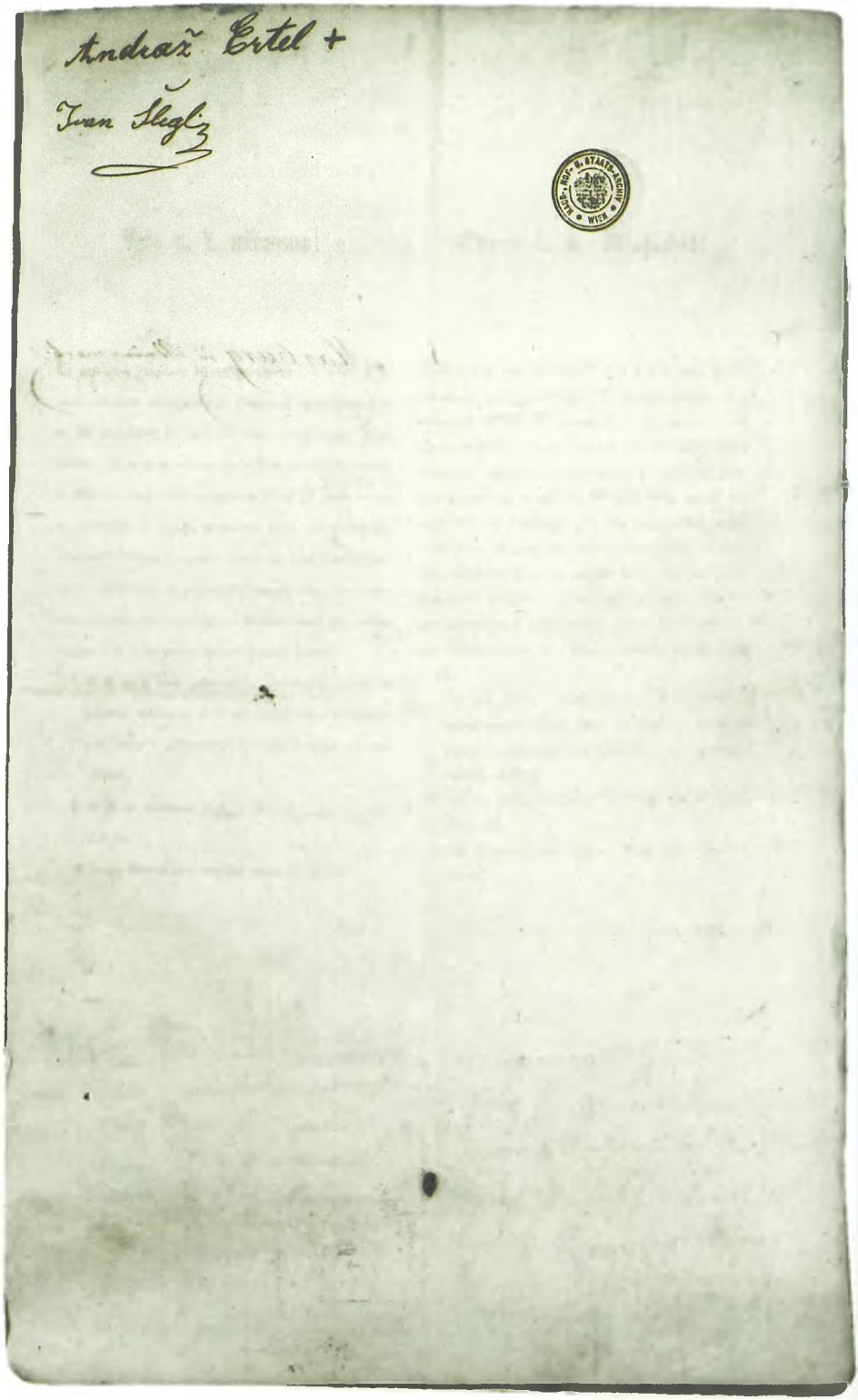
Jakop Wurcer
Franc Arnuš
Joz. Zimonič
Jakob Mlaker
Joz. Leskovar
Fr. Pahernigg
Fr. Gradišnigg Dijaki iz Gymnazie[1]
Ivan Hoinig
Franc Fras
Alois Tombasko
Ivan Kocmut
Ivan Groegl
Math. Golob
Anton Haišek Dijaki iz Gymnazie

[1] Podpisniki so ob strani označeni: Dijaki iz Gymnazie.

Dijaki iz Gymnazie
Dijaki iz Gymnazie

Plohl Blaže
Žittegg
Binder
Davorin Latter
Janes Ferenc
Čeh Aloisius
Ploj Matjaš
Vurcer Matjaš
Hanžič
Simon Kolbl Dijaki iz Gymnazie[1]
Kreft Karl
Žunko Anton
Žunko Jože
Heišek Jožef
Ivan Simonič
Vračko
Čulegg
Matjažič
Čuček
Munda
Franc Čuček
Blaže Trunk
Janes Stiper
Franc Pečovnik Dijaki iz Gymnazie
Jozef Roiko
Leopold Ledinegg
Lielegg Franz
Anton Weber
Jakob Bratkovič
J Ploy
Josef Prelessnig
Joannes Farkasch
Čeh Joseph
Drevenšeg
Kotzmuth
Taucer (?)
Davorin Kreft
Michael Pelz
Anna Pelz[2]

[1] Skupni oznaki v obeh stolpcih.
[1] Prvotno sta bila tudi oba Pelza označena kot gimnazijca, vendar je bilo to naknadno popravljeno.

Andraž Ertel +
Ivan Slegl
K.K. HOF- U. STAATSARCHIV
WIEN

Andraž Ertel X[1]

Ivan Šlegl

[1] Ali je ta križ znak nepismenosti, naključje ali dijaška duhovitost?

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l. o 4ⁱⁿ §. je usem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci rastreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, de zjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vaziga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, graški in terlanski rastreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija“ z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kanclije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne zjedini.

V. . . . . 1848.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien“ mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

. . . . . 1848.

Mala Nedelja

20

Obsega 3 strani (263–264) s 132 podpisi, 37 podkrižanih. Nepismenih je verjetno bilo več. Podpisovalci niso navedeni. Kraj podpisovanja je ugotovljen po podpisu tamkajšnjega župnika in znanega narodnjaka dr. Lovra Vogrina. Pridružil se mu je tudi kaplan. Pri pisanju so imeli velike težave. Kar na nekaj mestih imamo celo slovenske besede zapisane v gotici. Zaradi številnih navedb stanu in poklica omogoča prav ta peticija tudi vpogled ne le v strukturo podpisnikov, ampak tudi vasi. Neverjetno veliko je kajžarjev in gornikov, ki znajo pisati. Seveda najdemo tudi župana. Sredi te kmečke množice sta župnik dr. Lovro Vogrin in njegov kaplan. Čeprav je možno, da bi eden od obeh duhovnikov vodil akcijo, pa ne moremo izključiti verjetnosti, da gre tu za akcijo kmetov. Na eni strani namreč nista vpisana kraj in datum, česar dr. Vogrin ne bi spregledal, na drugi strani srečujemo priimke, npr. Strainšak, ki bi lahko bili povezani preko sorodnikov z graško Slovenijo, na tretji je precej kmetov ne samo znalo pisati, ampak so celo pazili, da so pisali po slovensko, celo v gajici, kar ima politični pomen. Kot zadnji se je podpisal učitelj G. Makole (?), ki bi, glede na primerjavo pisav, lahko nekatere podpisal.

Gregor Weingerl Keuschler.[1]

Simon Skrabel X Keuschler.

Joseph Supanetz Pauer.[2]

Tomaj (?) Fidrich[3] X Perkolt.[4]

Anton Spindler Pauer.

Thomas Spindler Bauer.

Martin Kschella Bauer.

Simon Hashell Kmet.

Anton Hauschell Keu.schler.

Georg Kovatschitsch Keuschler.

Mathias Schekg Keuschler.

Lorenz Schwarz Keischler.

Joseph Slana. Keuschler.

Johan Matjaschitsch Keischler.

Joseph Muhitsch Keischler.

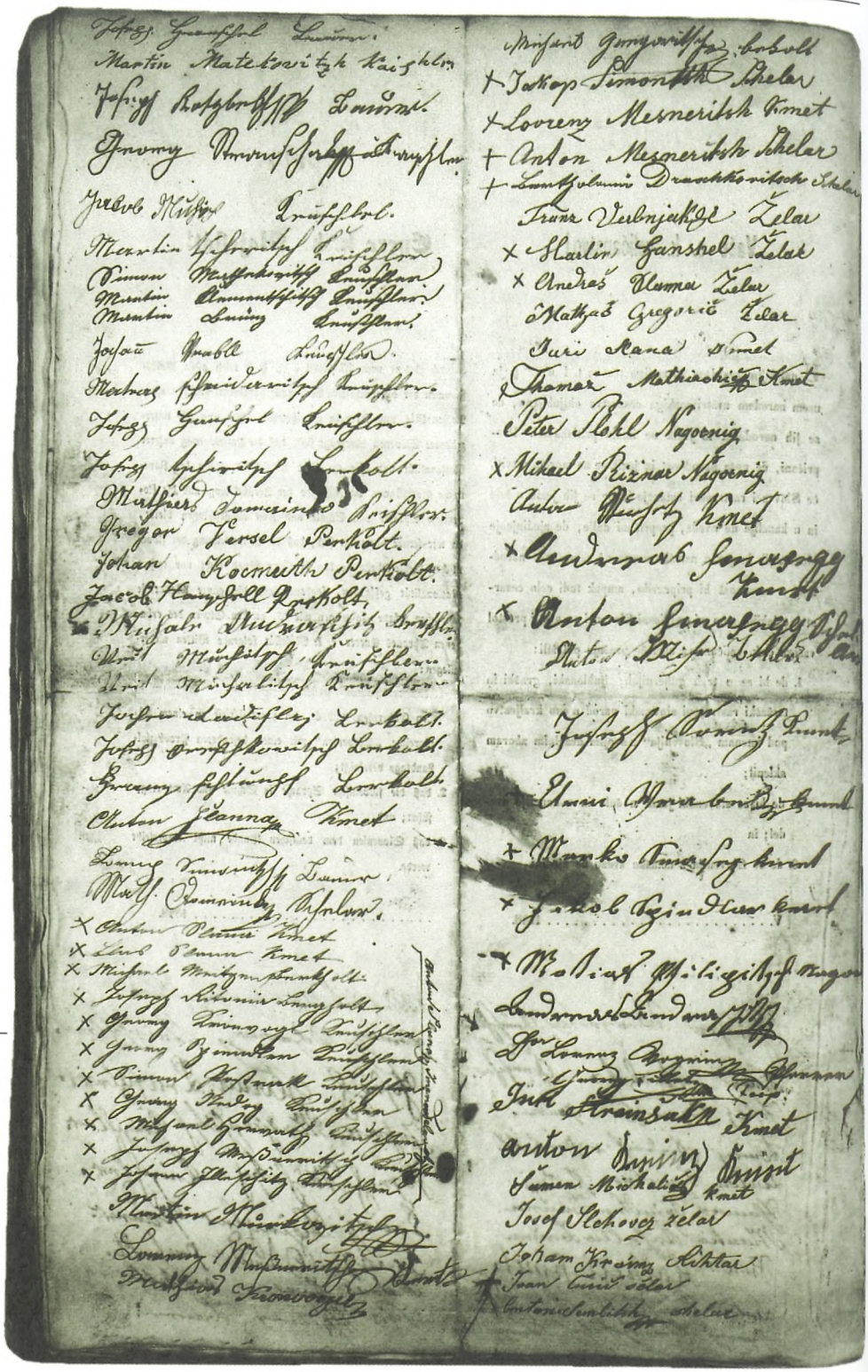
Franz Spingler Pauer.

Franz Waida Perkolt.

Mateas Grach perkolt.

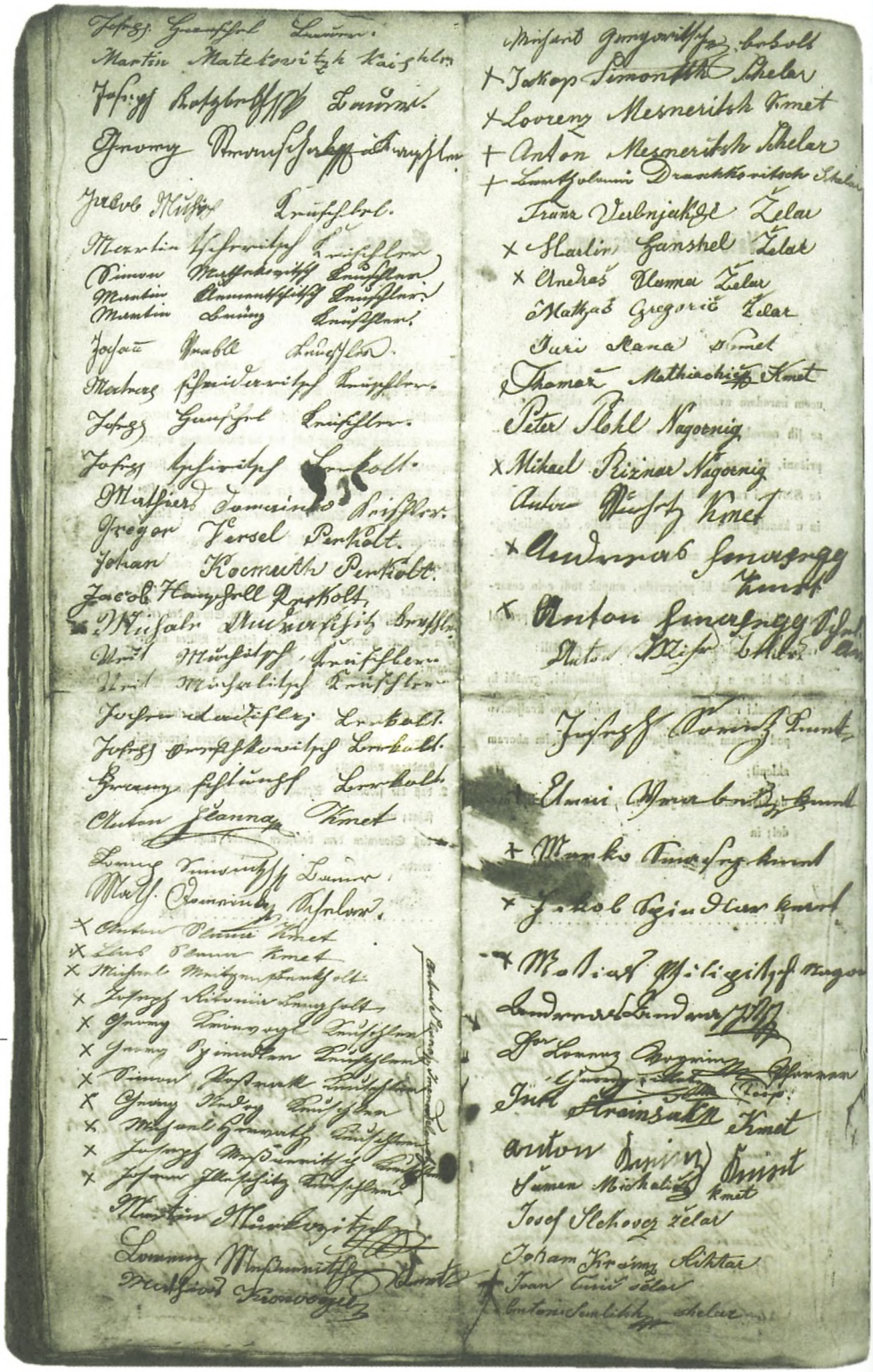
Joseph Tscholnik Bauer.

[1] Keuschler – kajžar.
[2] Bauer – kmet.
[3] Težave pri pisanju.
[4] Berghold – gornik.

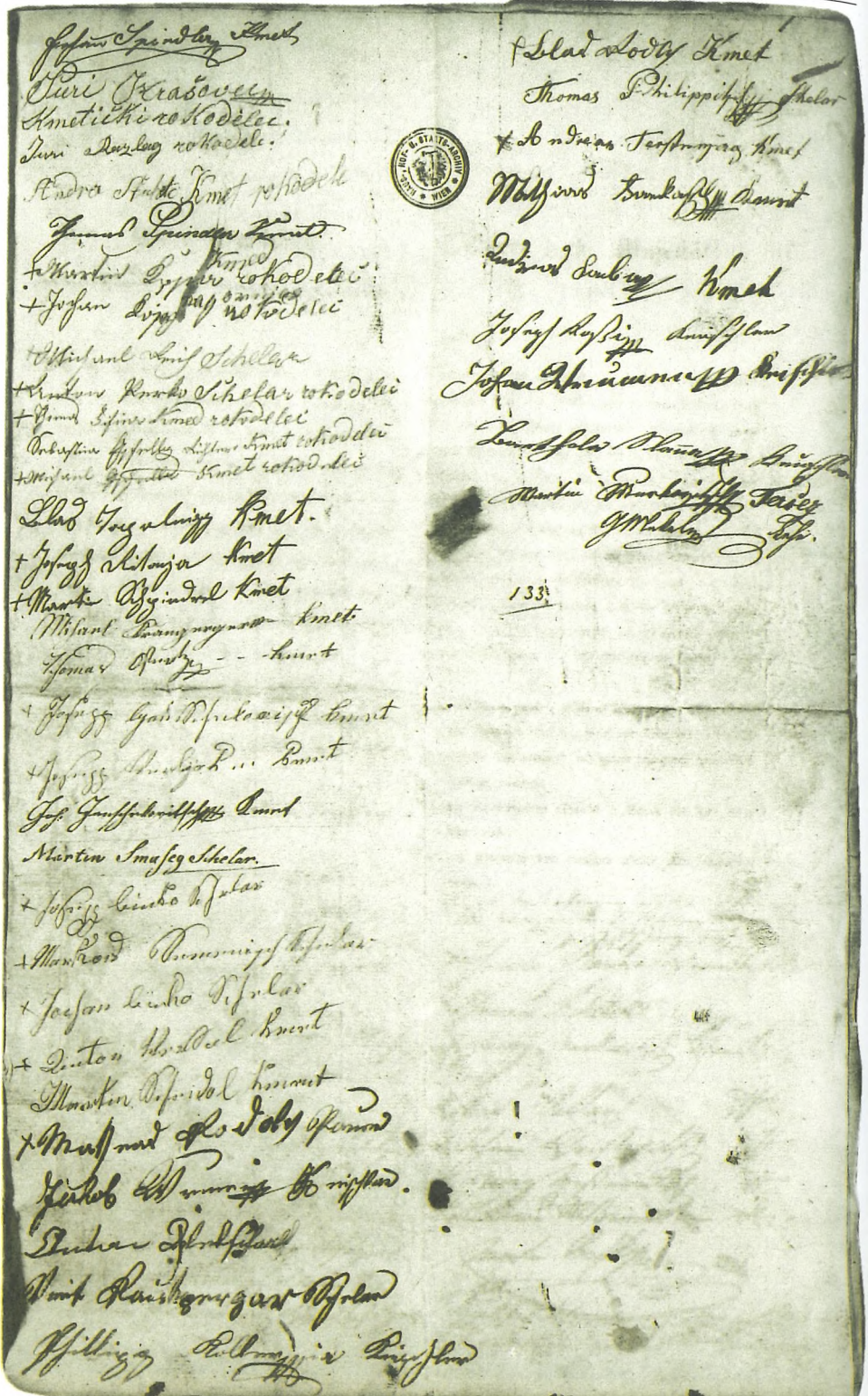
Joseph Hanschel Bauer
Martin Matekovitzh Kaischler
Joseph Kotzbekh Bauer
Georg Stranschak Kaischler
Jakob Muhitsch Keuschler
Martin Tscheritsch Keischler
Simon Mathekowitsch Keuschler
Martin Klementschitsch Keuschler
Martin Brünz Keuschler
Jochann Skrabl Keuschler
Mateas Schnidaritsch Keuschler
Joseph Hanschel Keischler
Joseph Tschiritsch Berkolt
Mathias Domainko Keischler
Gregor Versel Perkolt
Johan Kocmuth Perkolt
Jacob Hanschell Perkolt
Michael Andraschitz Keuschler
Veit Muchitsch Keuschler
Veit Michalitsch Keuschler
Jochan Radisaj (?) Berkholt
Joseph Oreschkowitsch Berkholt
Franz Schtuehe(?) Berkholt
Anton Slanna Kmet
Lorenz Simsietsch (?) Bauer
Math. Domeinko Schelar[1]
X Anton Slanna Kmet[2]
X Blas Slana Kmet
X Michael Meitzen Berkholt
X Joseph Ritonia Bergholt
X Georg Kronvogl Keuschler
Michael Gregoritsch bekolt[3]
X Jakop Simonitsch Shelar
X Lovrenz Mesneritsch Kmet
X Anton Mesneritsch Schelar
X Bartholomä Draschkovitsch Schelar
Franz Verbnjak Želar
X Martin Hanschel Želar
X Andraš Slana Kmet
Mathjaš Gregorič Želar
Juri Slana Kmet
Thomaž Mathiashič Kmet
Peter Plohl Nagornig
X Mihael Riznar Nagornig
Anton Stuchetz Kmet
X Andras Smasegg Kmet
X Anton Smasegg Schelar
Anton Mihr Zelar[4]
Joseph Soretz Kmet
X Arni Vrabet(?)kKmet
X Marko Smaseg kmet
X Jakob Spindlar kmet
X Matias Philipitsch Nagornik
X Andreas Andriaschitsch
Dr. Lorenz Vogrin Pfarrer[5]

[1] Kmet oziroma poljedelec, ki ima govejo delovno živino (nima konj).
[2] Že na prvi pogled je videti, da Slana ni prvi nepismeni kmet v tem stolpcu, ampak jih je več ali celo večina. Jasno je prepoznavnih tudi več podpisovalcev, ki pa so zelo različno vešči pisanja.
[3] Napaka v pisanju.
[4] Zopet zanimiva kombinacija slovenščine in gotice.
[5] Župnik in njegov pomočnik sta podpisana na zelo nenavadnem in v nekem smislu neuglednem mestu.

X Georg Spindler Keuschler
X Simon Postrak Keuschler
X Georg Nedog Keuschler
X Michael Horvath Keuschler
X Joseph Meßneritsch Keuschler
X Johan Illeschitz Keuschler
Martin Murkovitsch
Lorenz Meßneritsch Kmet[1]
Mathias Kronvogel
Georg Eilletz Coop.[2]
Juri Strainšak Kmet
Anton Kreinz Kmet
Šumen Michalič Kmet
Josef Slekovez želar
Johan Krainz Rihtar
X Ivan Čirič šelar
Antoni Semlitsh shelar

[1] Zanimiva kombinacija gotice in slovenščine.
[2] Cooperator – kaplan.

Jochann Spindler Kmet
Juri Krašovec Kmetički rokodelec.[1]
Juri Razlag rokodelc
Andra Štuhec Kmet rekodelc
Thomas Spindler Kmet
X Martin Kosar (?) kmed rokodelec
X Johan Kosy nagornig rokodelec
X Michael Reich Schelar
X Anton Perko Schelar rokodelec
X Thomas Schina (?) Kmed rokodelec
Sebastian Gschella Rihter Kmet rokodelec
X Michael Gschella Kmet rokodelec
Blas Topolnigg Kmet
X Joseph Ritonja Kmet
X Martin Schpniderl[2] Kmet
Mihael Kramperger kmet
Thomas Pivetz kmet
X Joseph Gas. Schekovisch (?) (Janžekovič?) kmet
X Joseph Werbnjak kmet
Joh. Janschekovitsch Kmet
Martin Smaseg Schelar
X Joseph Binko Schelar
X Markos Semenisch Schelar
X Jochan Binko Schelar
X Anton Weisal (?) kmet
Martin Schendol Kmet
X Matheas Rodol (?) Pauer
Jakob Krainz Keischlar
Anton Webscha (?)
X Veit Raishpergar Schelar
Phillipp Koller Keischler
X Blash Rodlch Kmet
Thomas Philippitsch
X Andreas Terstenjag Kmet
Mathias Farkasch Kmet
Andras Karba (?) Kmet
Joseph Koßi Kaischler
Johan Wrumen Keischler
Berthold Slanna Keuschler
Martin Murkovitsh Tersez[3]
G Mekel Lehr.[4]

133[5]

[1] Ta in še nekateri so se podpisali s svinčnikom.
[2] Očitne težave pri pisanju.
[3] Tržec – trgovec.
[4] Lehrer?
[5] Očitno je nekdo naknadno preštel podpise in se zmotil.

Vaše c. k. veličanstvo!

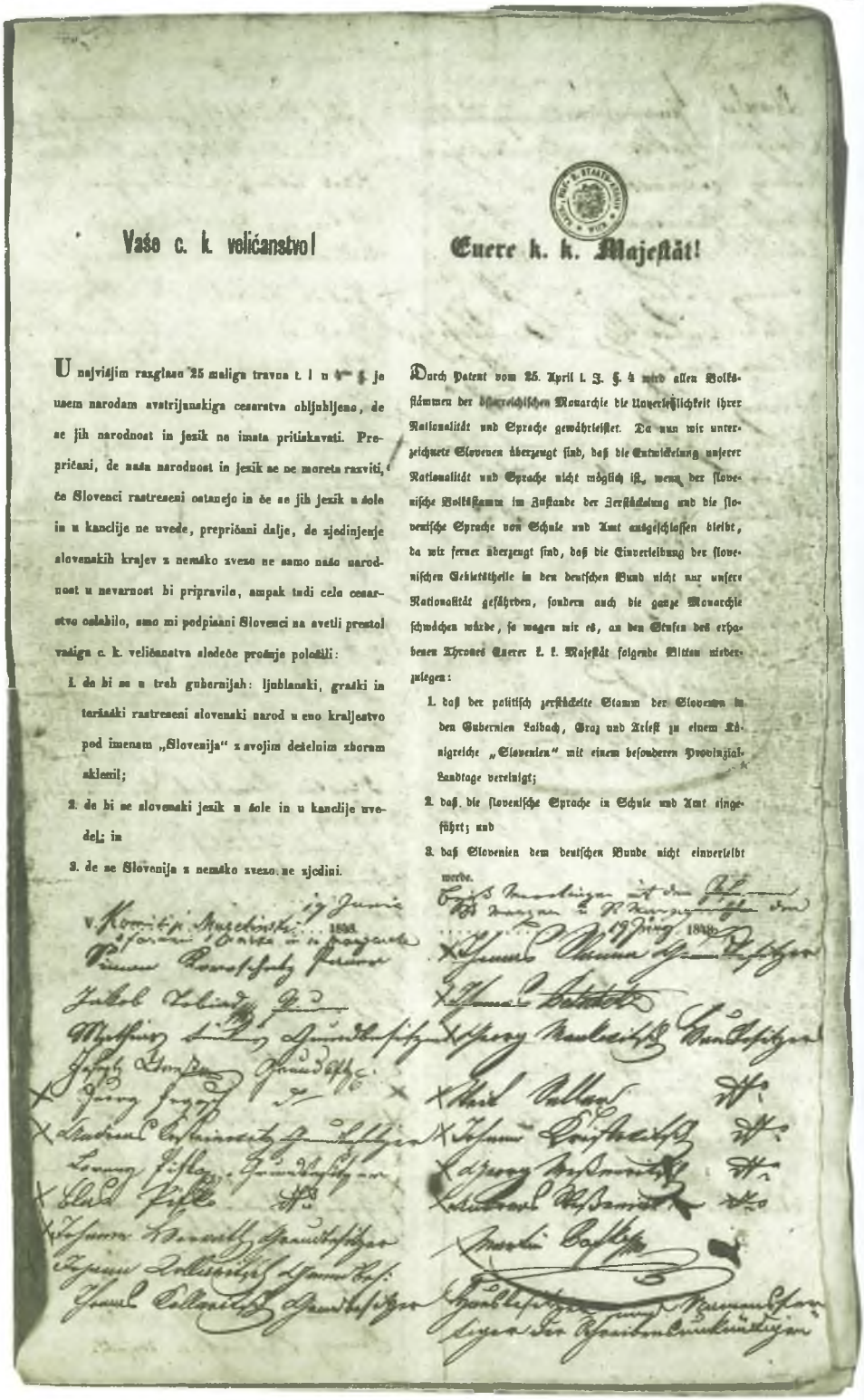
U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l. u 4-m §. je usem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci razstreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, de zjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vaziga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh guberajah: ljubljanski, graški in tersaški razstreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija“ z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kanclije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne zjedini.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien“ mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

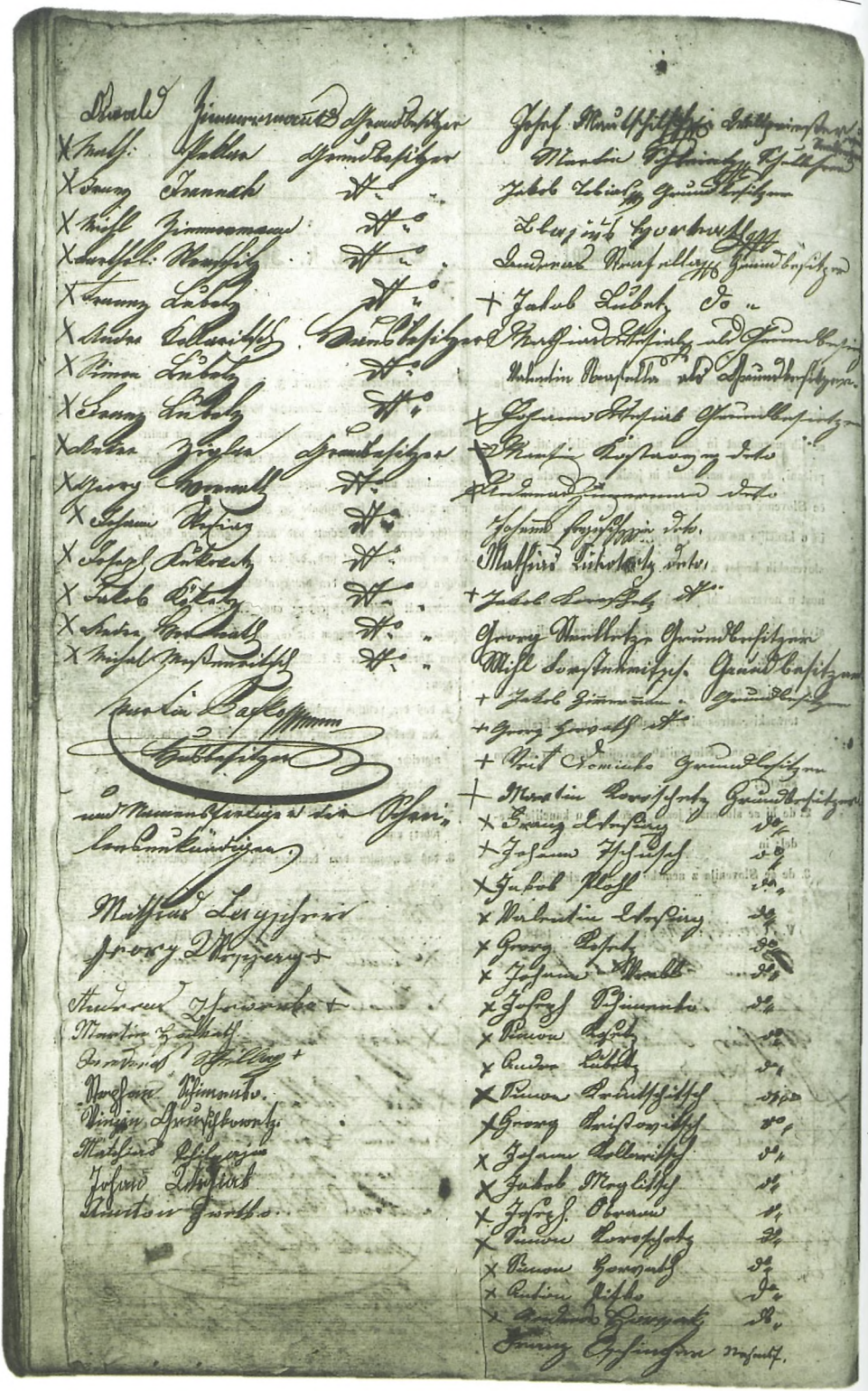

Muretinci,
17. junij 21

Obsega 3 strani (265–266) s 128 podpisi. 87 je podkrižanih. Peticija je bila podpisana v okraju Muretinci, v farah sv. Marka in sv. Marjete. Zanimivo je, da je na potrditvi podpisov datum 18. junij. Verjetno so se organizatorji podpisovanja ali pa potrjevalec zmotili, ko so vpisovali kraj in datum. Peticija glede na način vpisa kraja v veliki meri spominja na 14. peticijo – Hrastovec. Poleg imen in priimkov so navajali tudi stan in poklic. Veliko je posestnikov, presenečajo hišni posestniki, ki so po navadi mestna kategorija prebivalstva. Ne vemo tudi kakšna, je razlika med kmetom in posestnikom. Kot prvi je naveden Simon Koroschetz, kmet. To dopušča možnost, da je eden izmed pobudnikov podpisovanja. Drugi bi lahko bil Martin Pasko, hišni posestnik, eden od dveh znanih podpisovalcev nepismenih. Med podpisanimi najdemo župnika iz fare sv. Marka Andreisa Ledenigga, ki je bil tudi častni kanonik in duhovni svetnik, ni njegovega kaplana in dveh duhovnikov iz sosednje fare, pač pa se je podpisal Joseph Mautschitsch, ki je bil po šematizmu kaplan v fari sv. Jakoba v Slovenskih goricah. Sicer pa so podpisali še župan, kovač, kolar, nekaj kajžarjev. Kar nekaj podpisnikov je iz Kamne vasi. Podpise je potrdila okrajna gosposka Muretinci 18. junija.

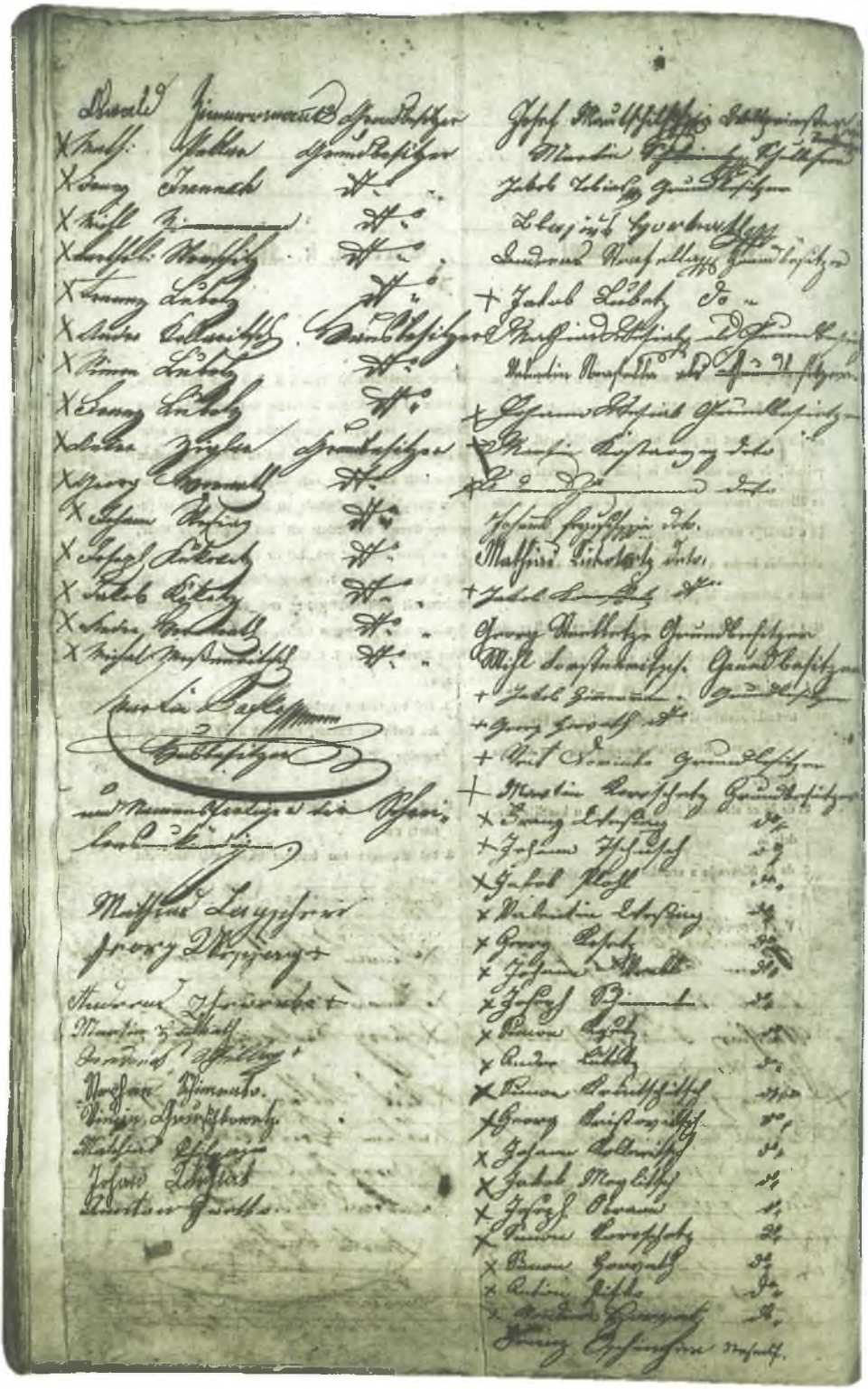
Simon Koroschetz Pauer[1]
Jakob Tobias Pauer
Mathias Fürbus Grundbesitzer
Joseph Wreß Grunbstz.[2]
X Georg Fegosch dt.
X Andreas Kostainovetz Grundbesitzer
Lorenz Pifko Grundbesitzer
X Blas Pifko dt
X Johann Horvath Grundbesitzer
X Johann Kollaritsch Grunbes.
Thomas Kollaritsch Grundbesitzer
X Thomas Slanna Grundbesitzer
X Thomas Petschek
X Georg Markovitsch Grundbesitzer
X Veit Sallar dt
X Johann Kristekitsch dt
X Georg Meßneritsch dt
X Andreas Weseniak dt
Martin Bafko Grundbesitzer und Namensfertiger der Schreibensunkündigen

[1] Bauer – kmet.
[2] Grundbesitzer – posestnik.

Oswald Zimmermann Grundbesitzer
X Math: Peklar Grundbesitzer
X Franz Ivannach dt
X Michl Zimmermann dt
X Barthol: Verschitz dt
X Franz Lubetz dt
X Andre Kollaritsch Hausbesitzer
X Simon Lubetz dt
X Franz Lubetz dt
X Andre Zigler Grundbesitzer
X Georg Horvath dt
X Johann Wesiag dt
X Joseph Kukovetz dt
X Jakob Röketz dt
X Andre Horvath dt
X Michal Meßneritsch dt
Martin Pafko Hausbesitzer[1] und Namensfertiger der Schreibensunkündigen
Mathias Laigscher (?)
X Georg Veschag[2]
X Andreas Zhewerbe (?)
Martin Horvath
X Andreas Shilling
Stephan Schimenko
Vinzen Gruschkowetz
Mathias Rohilgaja (?)
Johan Wesiak
Anton Zwetko
Josef Mautschitsch Weltpriester und Seelsorger[3]
Martin Schleintz (?) Schullehrer
Jakob Tobias Grundbesitzer
Blasius Horvath
Andrea Strafella Grundbesitzer
X Jakob Lubetz do[4]
Mathias Wesiak als Grundbesitzer
Valentin Strafella als Grundbesitzer
X Johann Wesiak als Grundbesitzer
X Martin Kostavejez(?) deto
X Andreas Zimermann deto
Johann Fegusch deto
Mathias Kükovetz deto
X Jakob Koroschetz dt
Georg Strelletz[5] Grundbesitzer
Mihl Forstneritsch Grundbesitzer
X Jakob Zimmermann Grundbesitzer
X Georg Horvath dt
X Veit Dominko Grundbesitzer
X Martin Koroschetz Grundbesitzer
X Franz Wesiag do
X Johann Tschusch do
X Jakob Plohl do
X Valentin Wesiag do
X Georg Kosetz do
X JohannVrabl do
X Joseph Schimenko do
X Simon Kosetz do
X Andre Lubetz do
X Simon Krintschitsch
X Georg Kristovitsch

[1] Napaka pri pisanju.
[2] Križ premaknili pred ime.
[3] Svetni duhovnik in dušni pastir. Po šematizmu je bil Jožef Maučič kaplan v fari sv. Martina v Vurpergu.
[4] Detto – enako.
[5] Verjetno napaka pri pisanju.

X Johann Kollaritsch

X Jakob Meglitsch

X Joseph Obraon(?)

X Simon Koroschetz

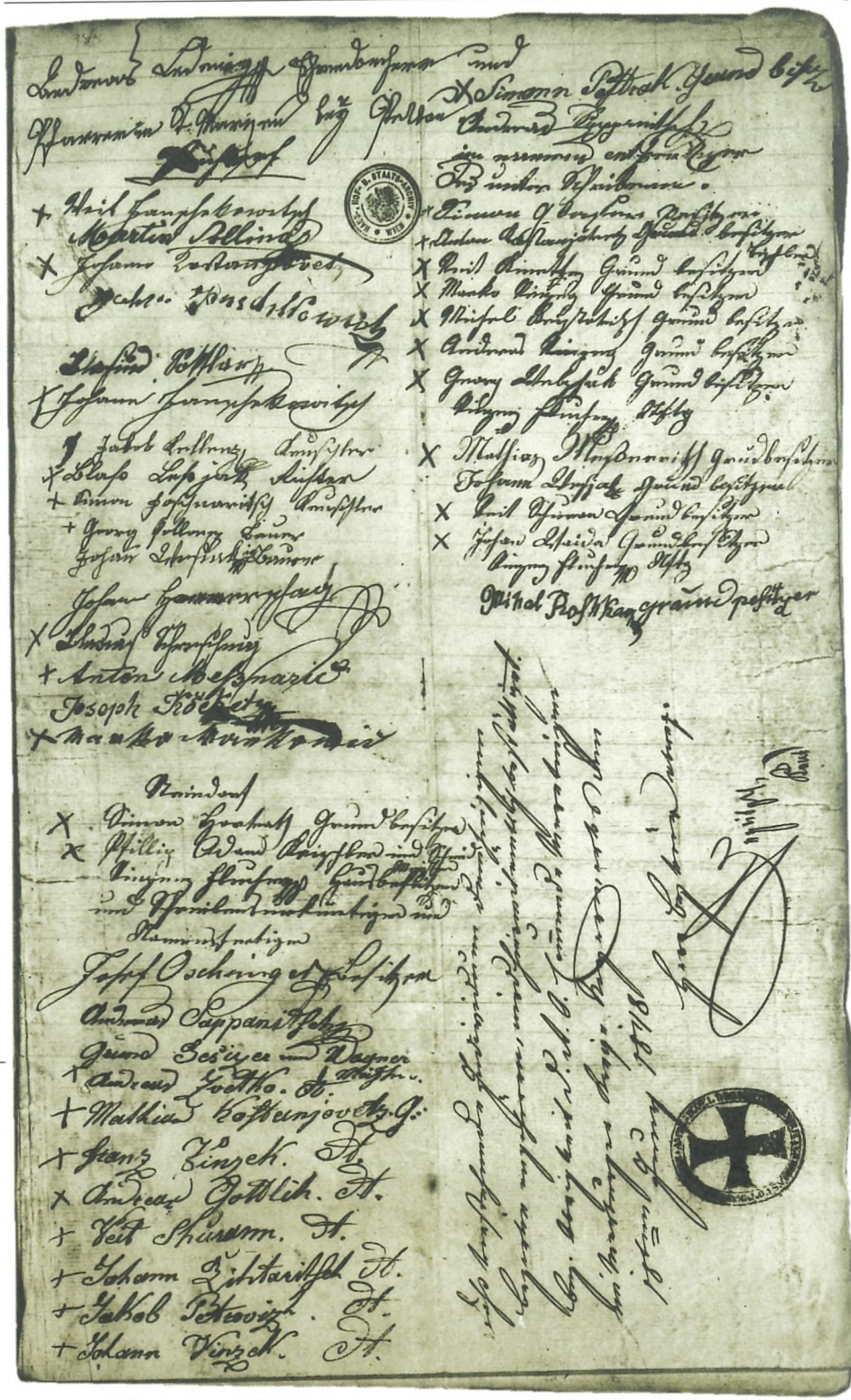
X Simon Horvath

X Anton Pifko

X Andreas Horvath

Franz Oschinger Nahensf.[1]

[1] Namensfertiger. – Upoštevamo ga tudi kot podpisnika, ne le podpisovalca nepismenih.

Andreas Ledenigg Ehrendomherr und Pfarrer in St. Maxien bey Pettau[1]

Puchdorf (?)[2]

X **Veit Janschekowitsch**

Martin Sollina

X **Johan Kostanjevetz**

Johan Janschekowitsch

Blasius Sottlar

X **Johann Janschekowitsch**

X **Jakob Kellenz** Keuschler

X **Blas Leßjak** Richter

X **Simon Poschnaritsch** Keuschler

X **Georg Pollonez** Bauer Polanec

Johann Wesiak Bauer

Johann Hammrschag

X **Blasius Scherschnig(?)**

X **Anton Meßnarič**

Joseph Köeketz

X **Marko Markowič**

Steindorf[3]

X **Simon Horvath** Grundbesitzer

X **Pfillip Adam** Keischler und Schmid Meister[4]

Vinzenz Flucher Hausbesitzer und Schreibenunküntigen und Namensfertigerigen[5]

Josef Oschinger Besitzer Grund Besizer und Wagner Meister[6]

X **Simon Pettrak**. Grundbesiz[7]

Andreas Suppanitsch im namens entfertiger des unter Schreiben[8]

X **Simon G bahens** (?) Pesizter[9]

X **Anton Kostanjovetz** Grundbesitzer Tischler

X **Veit Stimetz** Grundbesitzer

X **Marko Ringeg** (?) Grundbesitzer

X **Michel Druschkovitsch**

X **Andreas Ringeg** (?) Grundbesitzer

X **Georg Vebscuh** (?) Grundbesitzer

Vinzenz Flucher Nftg[10]

X **Mathias Meßneritsch** Grundbesitzer

Johann Wesjak Grundbesitzer

X **Veit Schumen** Grunbesitzer

X **Johan Waida** Grundbesitzer

Vinzenz Flucher Nftg

Mihal Roshkar Grundpesitzer (44 podpisov)

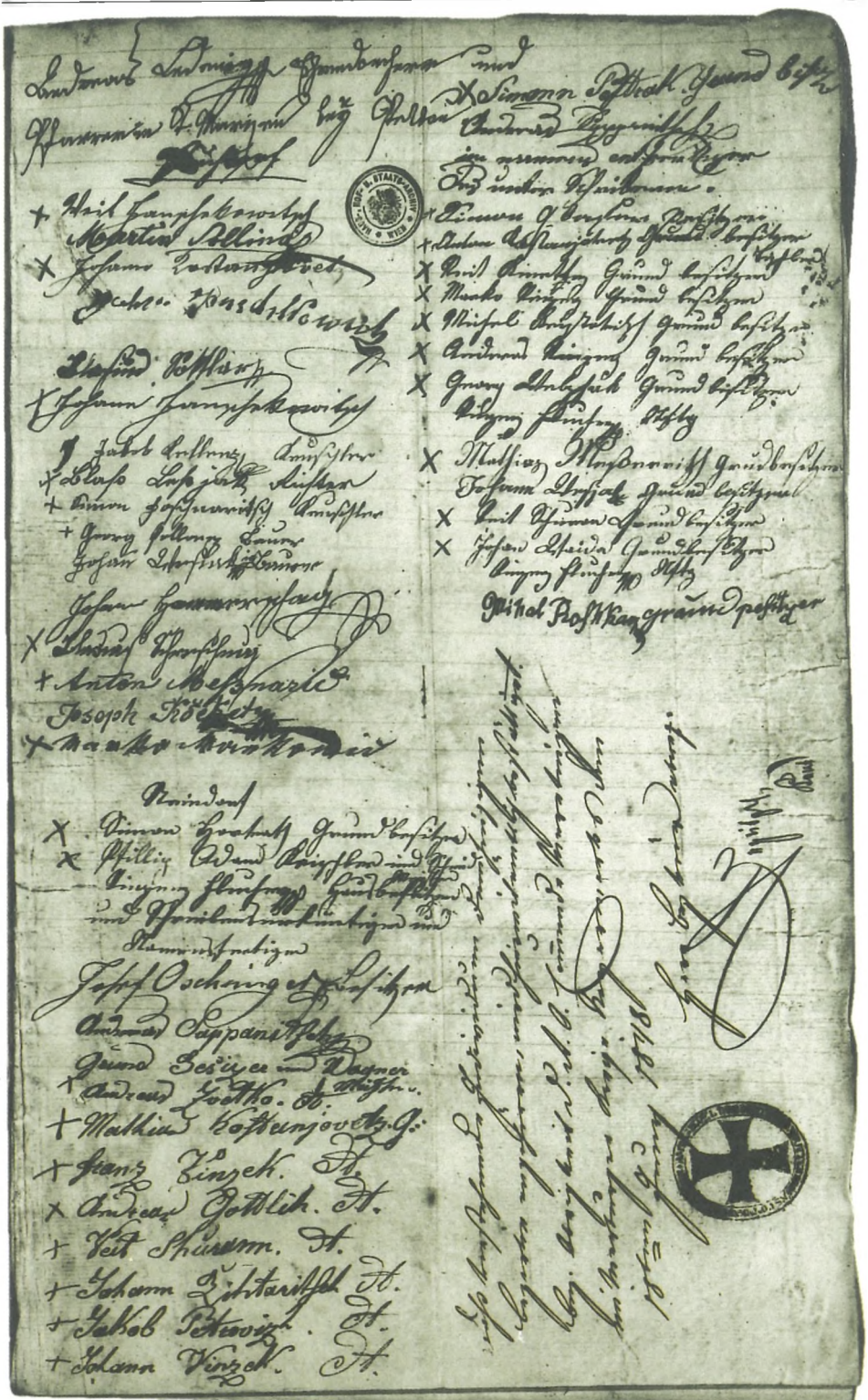
Das vorstehende Individuen dem hiesigen Bezirke angehören, wird hiermitämtlich bestättiget. Bez. Obrigkeit D. R. O. Commenda Muretinzen im Marburger Kreise Steyermarks den 18ten juny 1848.

Herr Bez. Kooer abwes.[11]

(uradni žig komende nemškega viteškega reda) podpis nečitljiv

(?)

[1] Častni kanonik in župnik fare sv. Marka v Markovcih.
[2] Bukovci (?)
[3] Kamna Ves.
[4] Kovač.
[5] Očitno je imel tudi podpisovalec precej težav s pisanjem.
[6] Kolarski mojster.
[7] Grundbesitzer.
[8] Verjetno je hotel napisati znano formulo: podpisovalec imen tistih, ki niso vešči pisanja.
[9] Težave pri pisanju.
[10] Namensfertiger.
[11] Ker je bil okrajni komisar odsoten, ga je podpisal nižji uradnik.

X Andreas Zvetko. dt

X Mathias Kostanjevetz. G:[1]

X Franz Zinzek. dt.

X Andrea Gottlib.(?) dt.

X Veit Shurann. dt.

X Johann Rihtaritsch. dt.

X Jakob Petrovizh. dt.

X Johann Vinzek. dt.

[1] Grundbesitzer (?)

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA V LJUBLJANI SLOVENIJA

Naj bodemo Slovénci Cesarja prosili?

1. Da pri sklicanje razkrojeni narod Slovenec na Kranjskim, Štajarskim, Primorskim in Koroškim skupaj pride, da ne bodi v eno Kraljestvo z imenam Slovenija sklenen, in da ima za se svoj zbor.

2. Da ima Slovenski jezik v bodočim Kraljestvu pripadnama tiste pravice, kere ima nemški jezik v nemških, in laški v laških deželah, da bodi Slovénski jezik v šole in v to kamor je [illegible], kadar bodemo, in kakor bodemo.

3. Mi čisto Slovénski narod pri nemškim zboru zročimo [illegible], le tiste poslance nas bodo cesarski, kere bode naš miloščljivi Cesar iz naših prosečnikov nam dal, kar smo prepričani, de Nemcov naman je Avstrijo razkrunčiti, mi pak hočemo Avstrijo obstoj dajanje srage pervi varovali.

Ali imamo pravico svoj jezik v šoli in uhanclije upeljati?

Ali imamo pravici terjati, da ne pridemo k nemški vezi.

Na Planini [illegible] v Celskim okraju
17. Rožnika 1848.

Planina,
17. junij

22

Obsega 3 strani (267–268). 34 podpisov, le 5 podkrižanih. Rokopisni primer peticije potrjuje vesti, da je ponekod v celjskem okrožju tiskanih peticijskih pol primanjkovalo in so si morali pomagati s prepisom točk s spremljajočega lepaka »Kaj bodemo Slovenci Cesarja prosili?« Druga točka z dostavkom, da bodo Slovenci vpeljali svoj jezik v šole in urade takrat, ko se jim bo zdelo primerno in možno, kaže ne precejšen političen občutek, saj je mnoge, tudi zavedne Slovence, jezikovni radikalizem strašil, zlasti pa je odbijal tujce, ki našega jezika niso bili vešči, bili pa so nam naklonjeni. Tudi tretja točka je veliko bolj določna, veliko bolj protinemška na eni in patriotska na drugi strani. Hkrati poudarja tudi pomen volitev v avstrijski oziroma dunajski parlament. Posebnost pa sta zadnji dve vprašanji, ki kažeta na politično upravičenost zahtev in v bistvu nadomeščata uvodni del tiskane peticije. Možno bi bilo sklepati, da avtor te peticije ni bil zadovoljen z njenimi formulacijami, zato je rokopisno peticijo oblikoval drugače. Sodi med elitne mestne oziroma trške peticije. Organizator podpisne akcije bi lahko bil prvi podpisani okrajni komisar Jur Križaj. Podpisne pole so lepo urejene. Iz podatkov v kolonah lahko razberemo tudi trško strukturo prebivalstva, saj je kar 15 podpisnikov navedlo, da so tržani. Očitno je peticijo podprla vsa krajevna elita.

»Kaj bodemo Slovenci Cesarja prosili?«

1. Da politiško razkrojeni narod Slovencov na Kranjskem, Štajerskim, Primorskim in Koroškim kakor eden narod, se tudi v eno Kraljestvo z imenam Slovenija sklene, in da ima za se svoj zbor.

2. Da ima Slovenski jezik v tem Slavenskim Kraljestvu popolnoma tiste pravice, ktere ima nemški jezik v nemških, in laški v laških deželah, da tedaj Slovenski jezik v šole in v kanclije vpeljemo, kadar hočemo, in kakor hočemo.

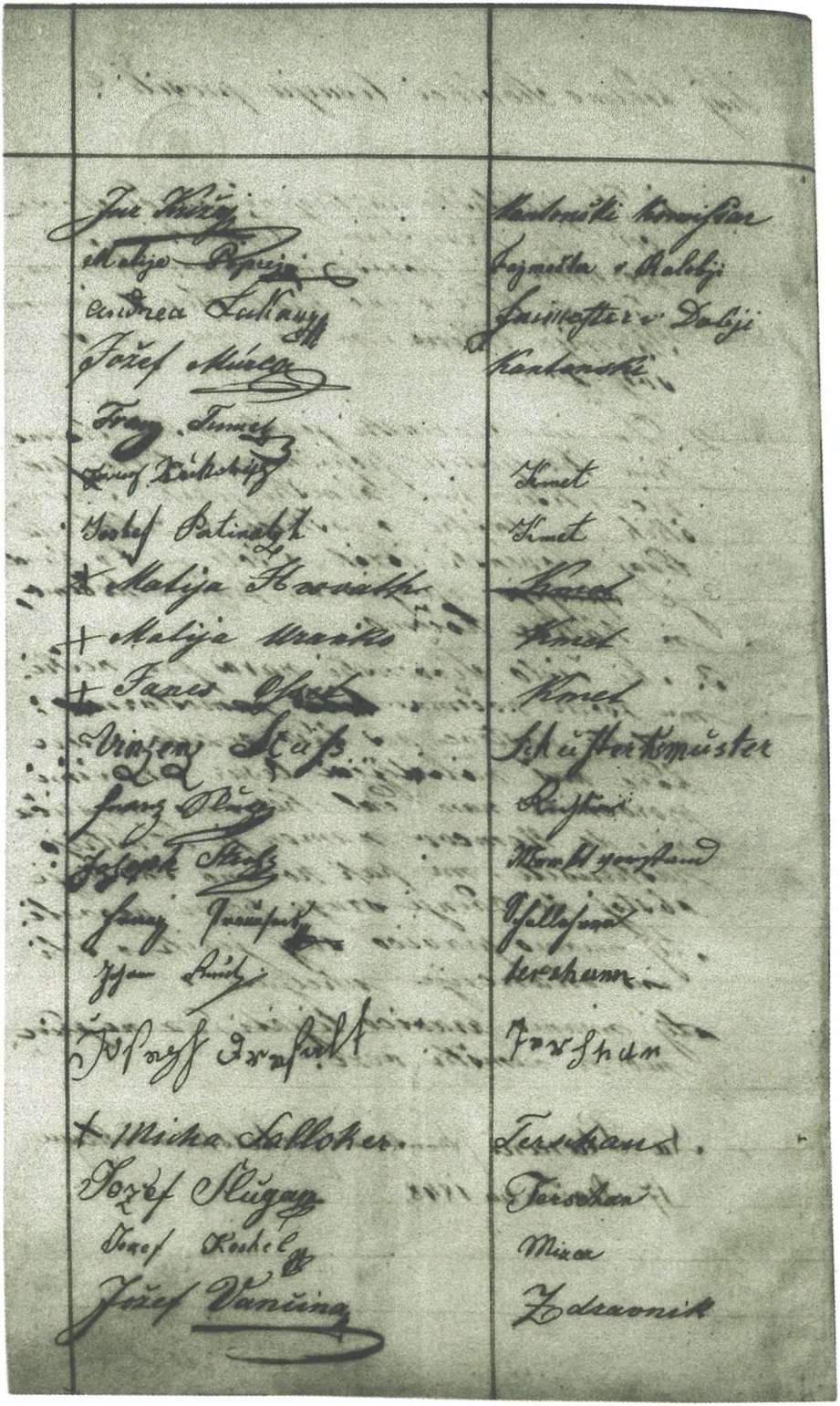
3. mi čisto Slovenski narod pri nemškimu[1] zboru biti namestovani le tiste postave nas bodo vezale, ktere bode naš milostljivi Cesar z našimi poročniki[2] nam dal, ker smo prepričani, de Nemcov namen je Avstrijo raskrušiti, mi pak hočemo Avstrije obstoj do zadnje srage kervi varvati.

Alj imamo pravico svoj jezok v šoli ino kanclije upeljati?

Alj imamo pravico tirjati, de ne pridemo k nemški vezi?[3]

Na Planini: /Montpreis/: u Celskimu okrogu 17. Rožnika 1848.

[1] Napaka pri pisanju, spuščen m.
[2] Prvi r v izvirniku je verjetno napaka pri pisanju.
[3] Manjka vprašaj.

Jur Križaj Kantonski komisar

Matije Poprej Fajmošter v Kalobji

Andrea Lukanz Fajmošter v Dobji

Jožef Murca Kantonski[1]

Franz Tumetz

Franz Kukovisch Kmet

Joshef Patinatzh Kmet

X Matija Hrovath Kmet

X Matija Uranko Kmet

X Janes Osset Kmet

Vinzenz Stuhs Schusterksmuster[2]

Franz Sluga Richter[3]

Joseph Stuhs Martvorstand[4]

Franz Praunfeis Schullehrer[5]

Johann Reich Terschan

Joseph Drefalt Terschan

X Micha Salloker Terschan

Jozef Sluga Terschan

Jozef Koshel Mizar

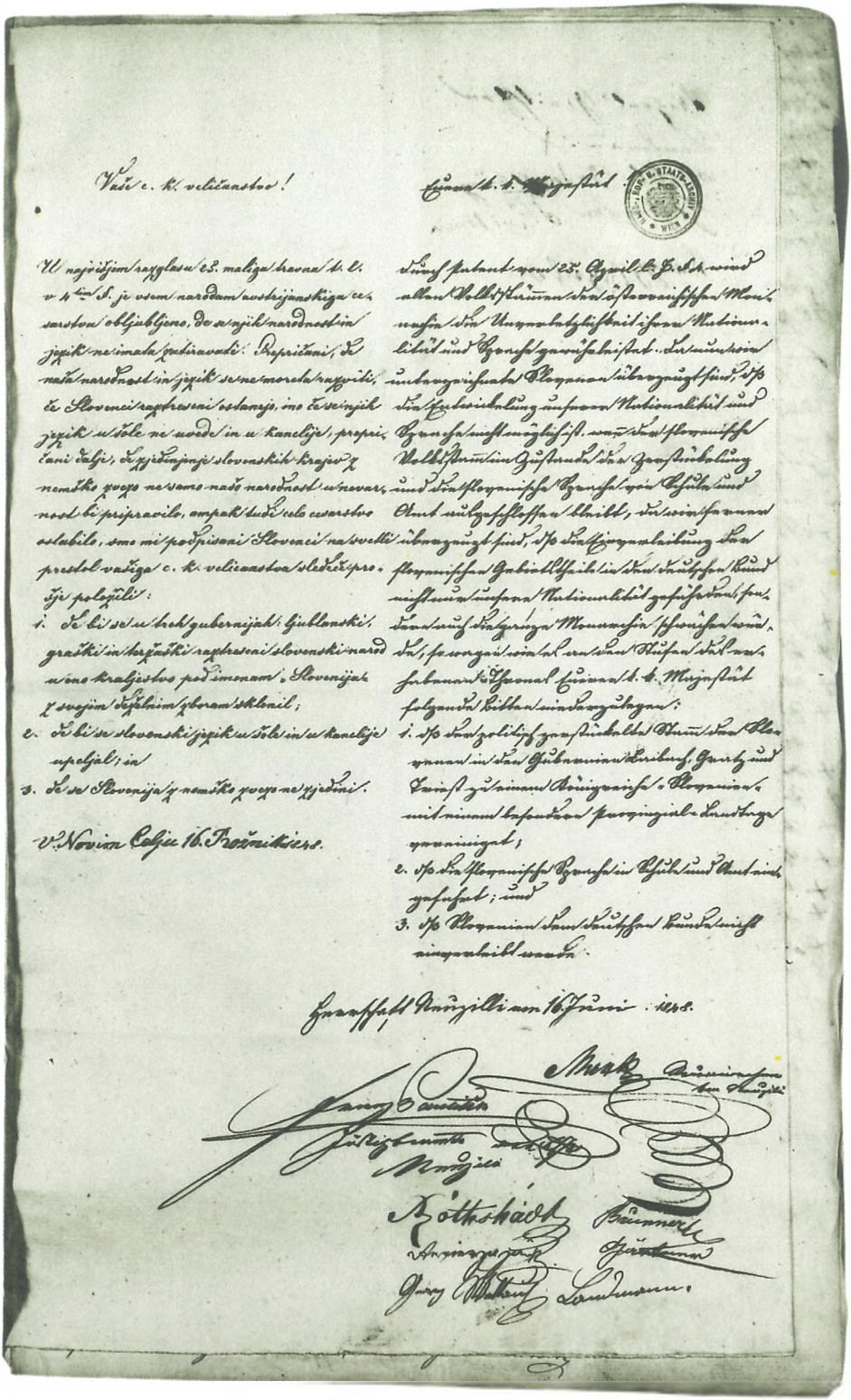
Jožef Vončina Zdravnik

[1] Manjka funkcija.
[2] Napaka v pisanju, mišljen je čevljarski mojster.
[3] Sodnik.
[4] Župan.
[5] Učitelj.

Janez Pezelj	
Vinzenz Kobenigg	
Johann Mikschitz	Tersheun
Franz Wertatschnig	Tersheun
Josef Treschel	Tersheun
Franz Koschel	Tersheun
Martin Kallauer	Tersheun
Josef Kalloker	Tersheun
Johann Tröstin	Tersheun
Franz Kalloker	Tersheun
Thomas Drobne	Tersheun
Albert Koschen	Mixar
Franz Koschel	Tersheun
Thomas Gratzpner	Tersheun

Jannes Pezeu
Vinzenz Wobonigg
Johan Maßnag
Franz Wertatzhnig Tershan
Joshef Koshel tershan
Frans Koshel Tershan
Martin Kollman Tershan
Josef Salloker Tershan
Johann Kortin Tershan
Franz Salloker Tershan
Thomas Drobne Tershan
Albert Koschen Mizar
Franz Koshell Tershan
X Thomas Gratzhner Tershan

Vaše c. k. veličanstvo!

V najvišjem razglasu 28. maliga travna l. l. v 4ti S. je vsem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se njih narodnost in jezik ne imata preziravedi. Prepričani, de nata narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci razpršeni ostanejo, ino če njih jezik ni v šole ne uvedé in u kancelije, prepričani dalje, de združenje slovenskih krajev z nemške zveze ne samo naše narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli predstol vašiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u štrek gubernijah Gilanskih, graških in terjaških razpršeni slovenski narod v eno kraljestvo pod imenam Slovenija z svojim lastnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kancelije vpeljal; in
3. de se Slovenija z nemške zveze ne vzdigne.

V Novim Celji 16. Prošnikovca.

Euer k. k. Majestät

Dieß Jahr den 25. April l. J. sind allen Volksstämmen des österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache zugesichert. Da nun diese Zusicherung Slovenen sehr angenehm ist, da die Realisirung dieser Nationalität und Sprache nur allein in der Vereinigung aller slovenischen Völkerstämme in Österreich, und da diese Vereinigung nur allein in der Lostrennung von dem deutschen Bunde möglich ist, so stellen die Unterfertigten, als Abgeordnete des slovenischen Volkes, Ihrer k. k. Majestät folgende Bitten:

1. Es möge das slovenische Volk in Krain, Steyermark, Kärnthen, Görz und Triest zu einem Königreiche Slovenien mit einem besonderen provinziellen Landtage vereiniget;
2. Es möge die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. Es möge Slovenien von deutschen Bunde losgezählt werden.

Gratzerhall Marzilli am 16 Juni 1848.

Marko Caminschen aus Celje
Jurij Zaniker
Jožef Lesnik
Matej Kolteschädl
Andreas Bäumerl
Georg Wallenz

Novo Celje,
16. junij

Obsega 2 strani (269) z 8 podpisi. Le 1 nepismen. Rokopisna peticija, vendar drugačnega tipa kot prejšnja. Je prepis tiskane peticije. Od popolne enakosti z njo jo ločijo le nekatere jezikovne podrobnosti, kot na primer tista iz 2. točke, kjer namesto »uvedel« piše »upeljal«. Glede na podpisnike, med njimi so pobiralec davkov, sodni uradnik gospostva Novo Celje, revirni lovec, vrtnar, čevljarski mojster ..., jo lahko vrstimo med elitne. V bistvu je bila omejena na okrajni urad Novo Celje, ki je bil na tamkajšnjem gospostvu. Kdo je akcijo organiziral ni povsem jasno, kaže pa sorodnost s tistimi iz Žalca in Galicije. Pisala jih je ista roka. Verjetno je bil njen lastnik Jože Ulaga.

Merk Steuereinnehmer von Neuzilli[1]

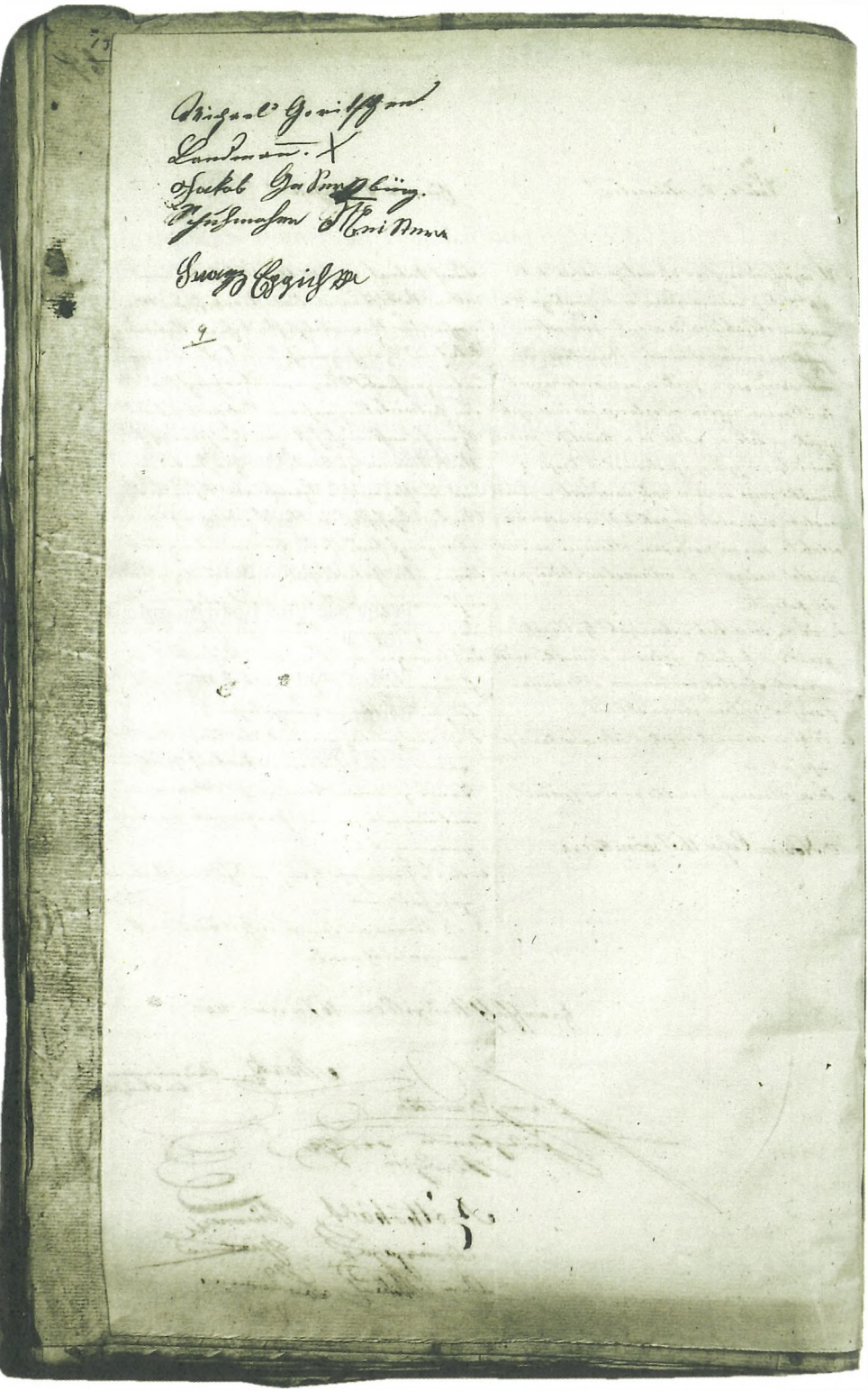
Franz Saennur Justizbeamte der Hsft[2] Neuzili

Röthshadl Revierjager[3]

Brunner Gärtner[4]

Georg Waltan(?) Landmann

[1] Pobiralec davkov v Novem Celju.
[2] Herschaft.
[3] Revirni lovec.
[4] Vrtnar.

Michael Goritschen (?) Landmann. X

Jakob Gaßer bürg[1] Schuhmacher
Meister[2]

Franz Eppich

9[3]

[1] Bürgerlicher – meščanski.
[2] Čevljarski mojster – očitno mu je besedo čevljarski napisal nekdo drug.
[3] Nekdo je napačno preštel podpise.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim rauglasu 25 maliga travna l. l. z 4ⁿᵉ §. je narem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik na imata prežitkarati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne morete razviti, če Slovenci razkosani ostanejo in ne, se jih jezik v šole in v kancilje ne uvede, prepričani dalje, de zjedinjenje slovenskih krajev z nemško svobo ne zame naše narodnost v nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celi cesarstvo ozdahilo, ame mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva slednje prošnje pišalli:

1. de bi se v treh gubernijah: ljubljanski, gradci in tertanski razkosani slovenski skupaj eno kraljestvo pod imenam „Slovenije" z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik v šole in v kancilje uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško svezo ne zjedini.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so mögen uns es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien" mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

V Kanjži v mesecu Juniju ... 1848.

V Trgovišči v Kalezah. Za Jurčičan Občinski [illegible]

Vincenz Pinegger
X Filipp Hebenič
X Anton Tegid
X Georg Stermšek
Matthäus Kobelkar Kmet
X Georg Kopitschek Kmet
X Anton Lowetz
X Matthäus Loemschek Kmet
X Valent. Semenič Kmet
X Josef Mahkar Kmet
X Andreas Vampelik Kmet
X Johan Mahitsch Kmet
X Josef Shirovnig Kmet
X Valent Sprenk Kmet.
X Caspar Vidovitsch Kmet

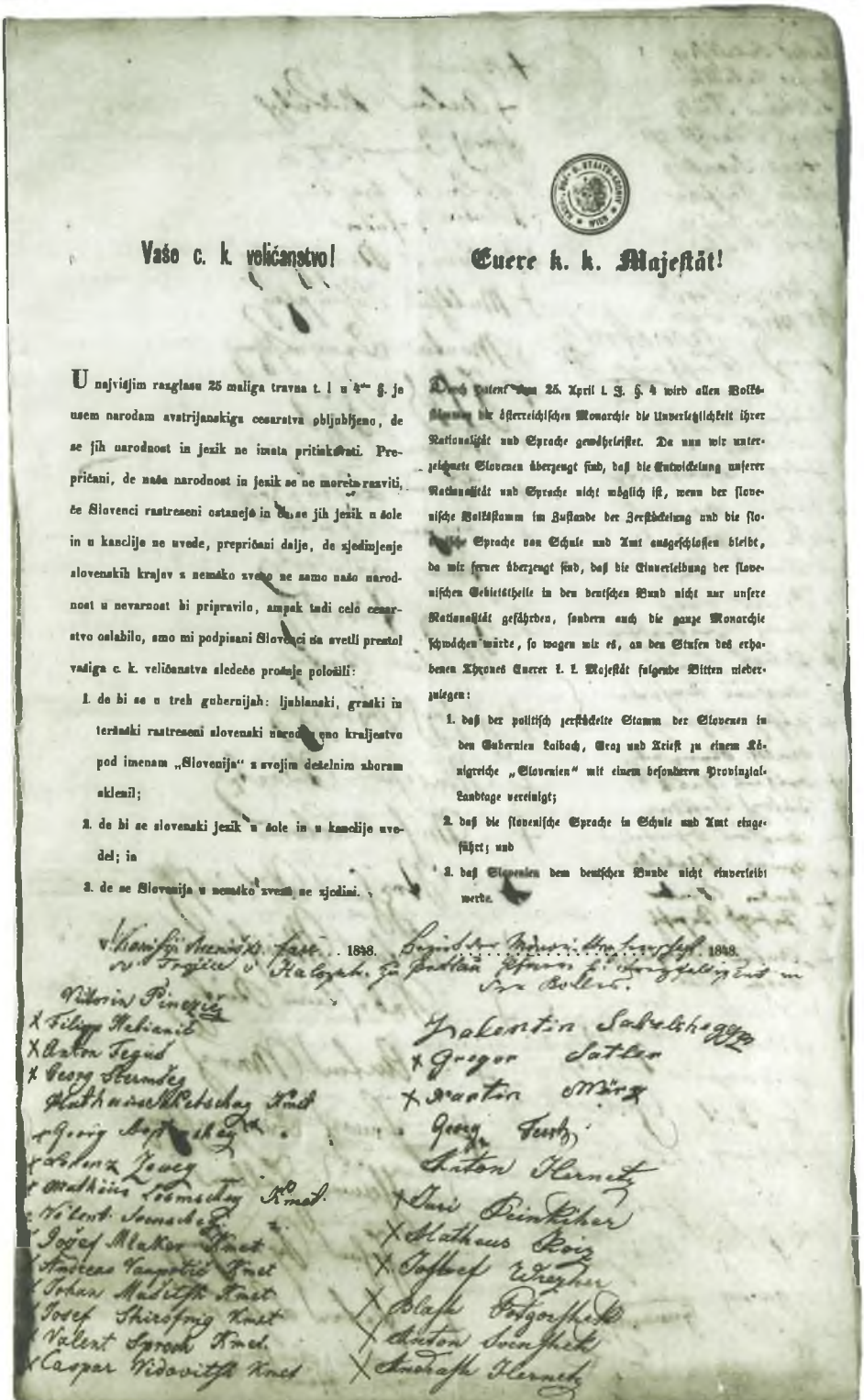
Gregor Sattler
X Anton Mirz
Georg Terk
Anton Hernetz
X Simi Peinkhofer
X Mathäus Koiz
X Joseph Wrazher
X Blasi Podgorschek
X Anton Svenschek
X Andrasch Hernetz

Okraj Minoritsko
gospostvo
pri Ptuju
18. junij

24

Obsega 5 strani (271–273). 92 podpisov, okoli 15 pismenih. Podpisovanje je bilo omejeno na fari sv. Trojice v Halozah in sv. Urbana. Datum je ugotovljen na podlagi potrditve podpisov. Peticija je dvodelna. V prvem na prvi in drugi strani podpisne pole se je prvi podpisal minoritski pater Victorin Pinezič, kaplan, zadnji župnik Paul Kanzler. Prvi je uporabljal gajico, drugi gotico. Pinezič je verjetno podpisal tudi del nepismenih kmetov v gajici, kdo je podpisoval ostale v bohoričici in gotici, ni jasno. K temu delu sodi očitno tudi potrditev na zadnji strani. Drugi del peticijske pole je že na zunaj drugačen, saj sta strani manjšega formata. Njun »avtor« je znani sodelavec graške Slovenije Bartolma (Jernej) Ziringer, kaplan fare sv. Urbana pri Ptuju. Na vrh prve je zapisal, da je za to peticijo cela fara sv. Urbana pri Ptuju, ki šteje 3300 duš. Občine zastopajo župani in odborniki, oziroma ugledni vaščani: Desternik, župan in nek: gornik; Desinci, župan in kmet; Dolič, župan, gornik, kmet; Gomila in Gomilce, kajžar in Gornik; Grajena in Jirsovci, 3 gorniki, župan in 2 kmeta; Janežovci in Gora, 2 posestnika in župana; Libonja: župan in kmet; Ločič – vas in gora, uradnik (amtman), župan, ključar; Placerovci, župan, kmet, kajžar; Svetinci, 2 kmeta, župan; Trnovski vrh, 2 kmeta, župan, gornik; Drstelja, župan, kmet, posestnik, gornik; Vinkarovci, kmeta in gornika. Ziringer se je podpisal kot »Allseitiger Ngtger«[1]. Na podlagi teh dveh in tudi nekaterih prejšnjih podpisnih strani lahko sedaj z veliko verjetnostjo sklepamo, da so nekateri dobili navodila ali pa podpisovanje vsaj tako razumeli, da se pri zbiranju podpisov naslonijo na upravne in ne na cerkvene meje, naj bi akcija potekala po občinah. Podobno misel smo zasledili pri dr. Janezu Bleiweisu. Ziringer je to razumel zelo dobesedno in je akcijo tako tudi speljal. Vse to ni nelogično in ima globok vsebinski smisel, vsaj ena od idej, da bi le z izjavljanjem občin zlomili deželne meje, ki so bile največja ovira zedinjeni Sloveniji. Ta primer, ki podobno kot nekateri drugi, označuje navajanje števila podpisnikov kot vprašljivo, lahko uvrstimo v tisto vrsto peticij, ki gradijo vso akcijo v okviru novih političnih pričakovanj, ko naj bi oblast izhajala iz občin, kot temelja nove, preurejene države. Čeprav je osrednja osebnost prizadevni kaplan Ziringer, bi kazalo to peticijo uvrstiti med laične. Uresničitev treh točk slovenskega programa zahtevajo predstavniki občin v imenu svojih 3300

[1] Namensunterfertiger – podpisovalec vseh.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l. u 4^ti §. je našem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskovati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci razkropljeni ostanejo in de se jih jezik u šole in u kancelije ne uvede, prepričani dalje, de sjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celó cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci da svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, gradci in terstski razkropljeni slovenski narod v eno kraljestvo pod imenam „Slovenija“ z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kancelije uvedel; in
3. de se Slovenija u nemško zvezo ne zjedini.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien“ mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

v Kranji dneva 10. Maja 1848. — Ljubljani dne 10. Maja 1848.

Vincenc Pinezič
Filipp Hebenič
Anton Tegnič
Georg Stermecky
Matthäus Ketschay Kmet
Georg Supantschitz
Lovrenz Lowey
Mathias Tomschey Kmet.
Valent. Tomschey
Jožef Mahkar Kmet
Andreas Vampitsch Kmet
Johan Maditsch Kmet
Josef Shirovnig Kmet
Valent Sprock Kmet.
Caspar Widovitsch Kmet

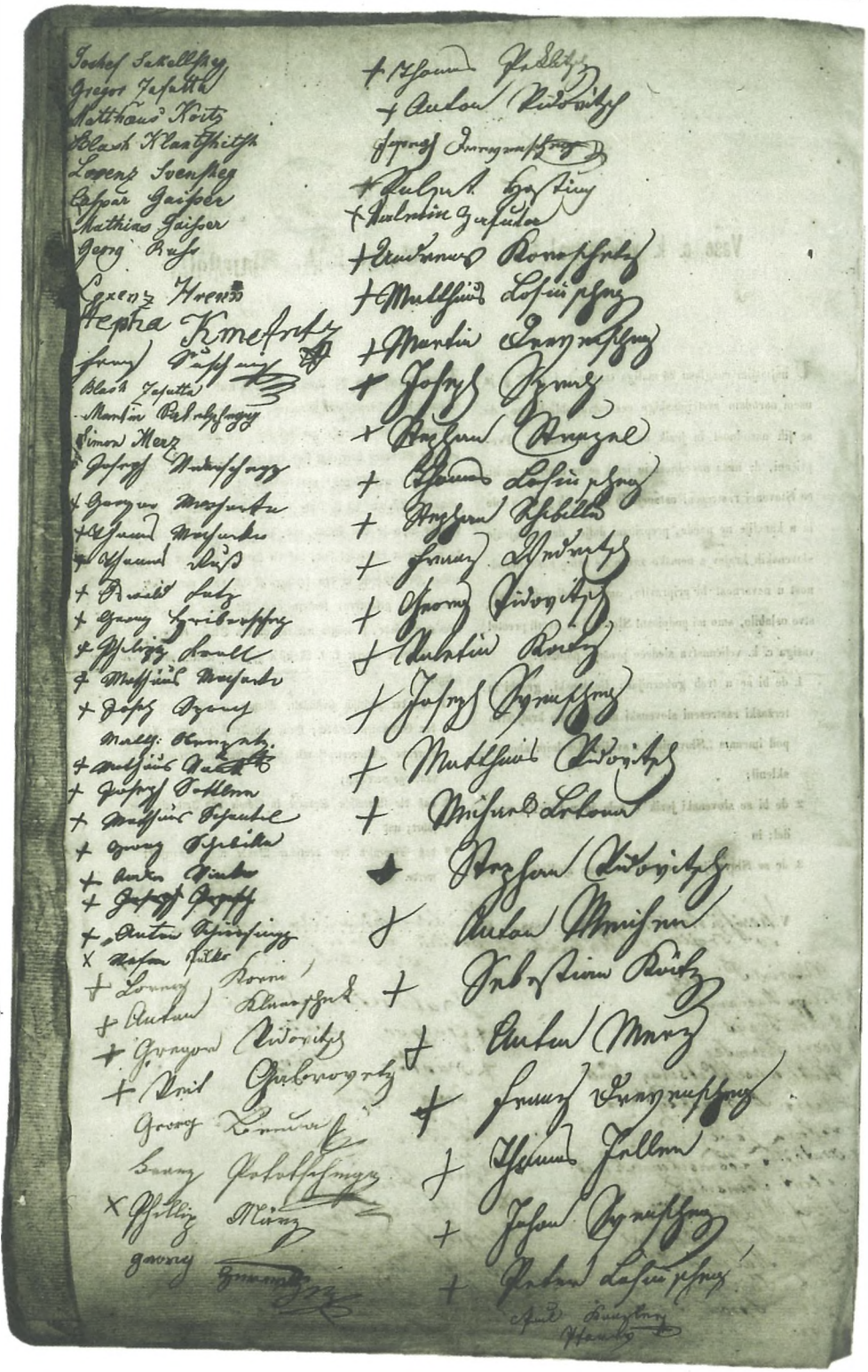
Valentin Sabelichgg
Gregor Satler
Martin Münz
Georg Fuchs
Anton Klemenc
Luis Pinkhler
Mathaeus Koiz
Josef Wrezher
Blasi Potgorschek
Anton Svenschek
Andraschk Klemenc

prebivalcev. Pozorni bralec bo opazil, da sta dva kraja v tej peticiji podpisovala že 22. maja, ko je akcijo v tem kraju tudi vodil Ziringer. Primerjava za Ločič in Janežovec pokaže, da so navedeni nekateri podpisniki novi, pogrešamo pa župnika in učitelja, ki sta podpisala prvo peticijo.

Victorin Pinezič[1]
X Filip Habianič
X Anton Feguš
X Georg Stermšeg
Mateus Saketschag Kmet
X Georg Bopovsheg (?) Kmet
X Lorenz Zowez
X Mathias Samscheg Kmet
X Valent Samscheg
X Jožef Mlakar Kmet
X Andreas Vavpotič Kmet
X Johan Mušith Kmet
X Josef Shirofnig Kmet
X Valent Sproch Kmet
X Caspar Vidovitsh Kmet[2]

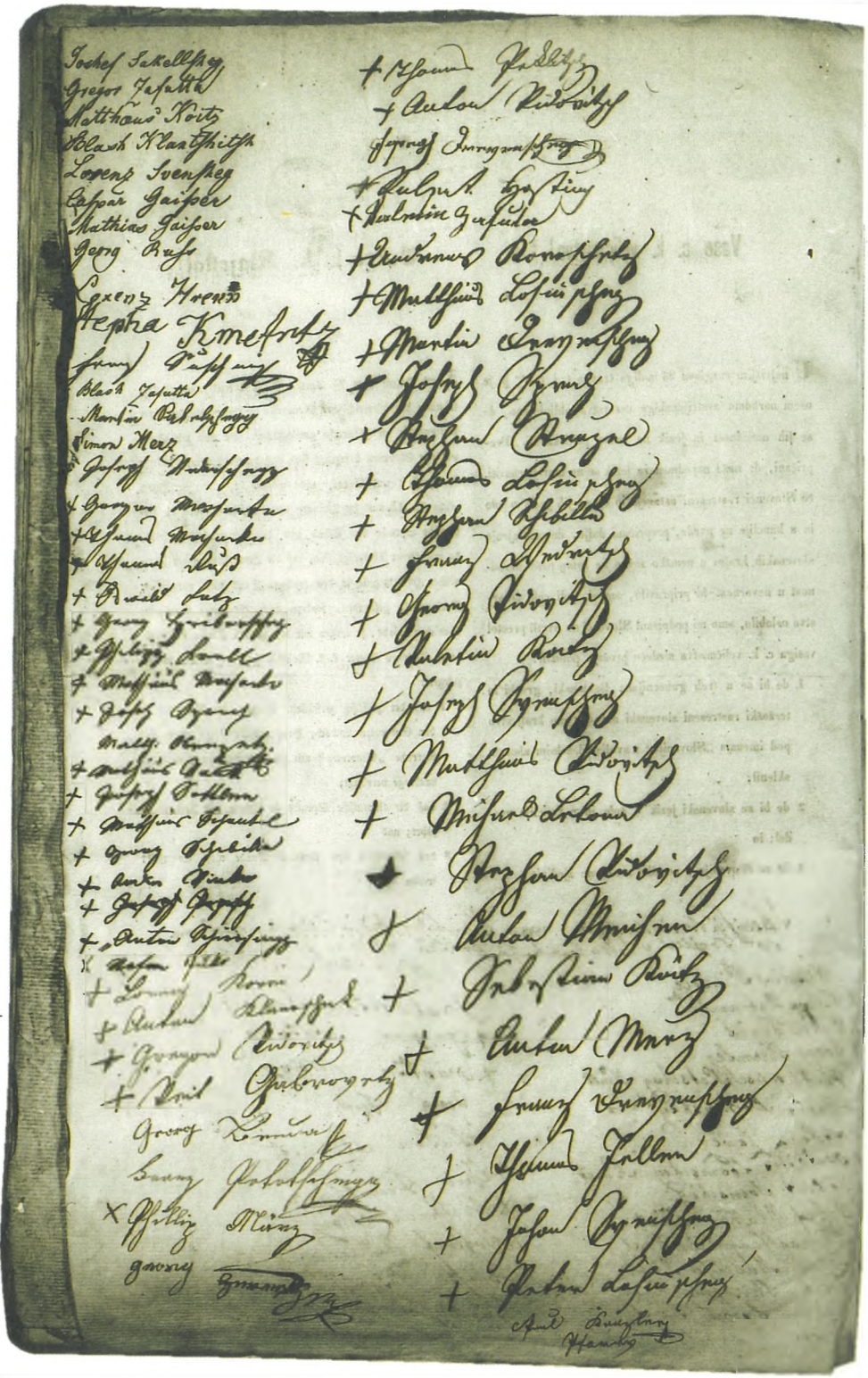
Valentin Sakelschegg
X Gregor Satler
X Martin März
Georg Ferntz (?)
Anton Hernetz
X Juri Peinkiher
X Matheus Koiz
Joshef Wrezher
X Blash Potgorshek
X Anton Svenshek
X Andrash Hernetz

[1] Pater Viktorin Pinezič (Pinetschitsch) je bil kaplan na tej minoritski fari. Mogoče je on vpisal kraj in podpisal ljudi v prvem stolpcu.
[2] Zdi se, da je isti podpisovalec opravljal svojo funkcijo tudi pri velikem delu nepismenih podpisnikov na naslednji strani. Desni stolpec ima drugega podpisovalca.

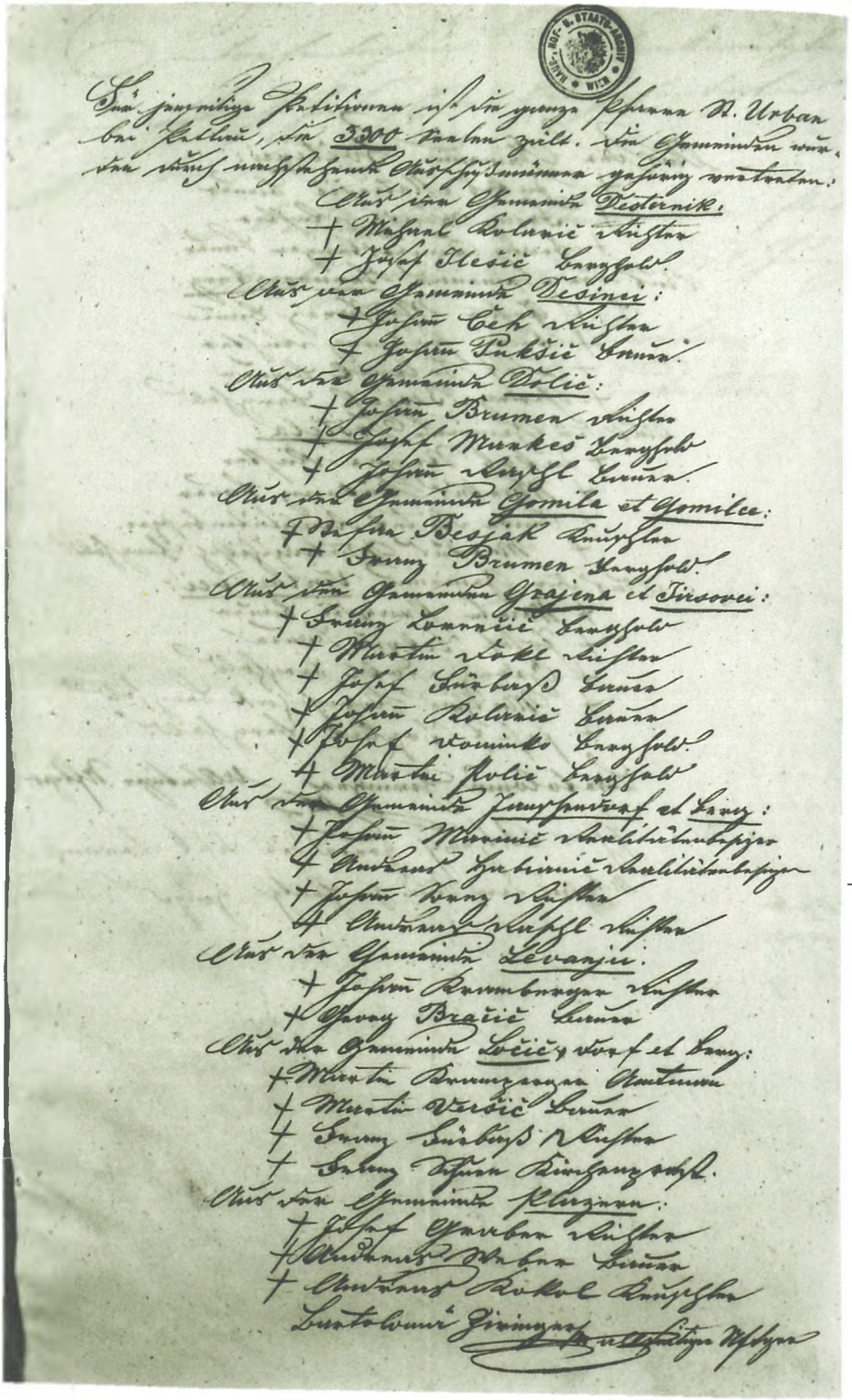
Joshef Sakellshag
Gregor Zafutta
Matthäus Koitz
Blash Klantshitsh
Lorenz Svensheg
Caspar Gaißer
Mathias Gaißer
Georg Russ[1]
Lorenz Hrenn
Stephan[2] Kmetetz
Franz Suschnig
Blash Zafutta
Martin Sakelsschegg
Simon Merz
Joseph Nederschegg
X Gregor Mochorko (?)
X Thomas Macharko (?)
X Thomas Ruß
X Oswald Letz
X Georg Hriberscheg
X Philipp Krall
X Mathäus Mochorko
X Joseph Sprach
Matth. Oberpetz
X Mathäus Vouk
X Joseph Sottler
X Mathäus Schantel
X Georg Schibilla
X Anton Sinko[3]
X Anton Schirofnigg
X Stefan Pulko
X Lorenz Koren (?)
X Thomas Peklitz
X Anton Vidovitsch
Joseph Drevenscheg
X Valent Hostnig
X Valentin Zafuta
X Andreas Koroschetz
X Matthäus Losinscheg
X Martin Dravenscheg
X Joseph Sprach
X Stephan Struzel
X Thomas Losinscheg
X Stephan Schibilla
X Franz Wedratsch
X Georg Vidovitsch
X Valentin Koitz
X Joseph Svenscheg
X Mathias Vidovitsch
X Michael Letona
X Stephan Vidovitsch
X Anton Meichen
X Sebastian Koitz

[1] Do tega moža so očitno vsi podpisani.
[2] Očitna napaka pri pisanju.
[3] Za njim se je nekdo premislil in odtegnil soglasje.

X Anton Klaneschek
X Gregor Vidowitsch
X Veit Gabrovetz
Georg Beuca ?
Franz Pototschnig
X Philip März
Georg Zernetz
X Anton Merz
X Franz Drevenscheg
X Thomas Jellen
X Johan Svenscheg
X Peter Losinscheg
Paul Kanzler Pfarrer[1]

[1] P. Pavel je bil župnik fare sv. Trojice.

Sva javnika Katičnega iz ste gmaja Kapela N. Urbar
bar Kalicu, da 3300 talen zilt. da Gmainskan nič.
vsa stanj nemškega Okraja Imenuva zapisuj vrstan:

Okraj vsa Gmainska Pesternik:
+ Michael Koluric Kmetar
+ Jožef Klesič Lanzfolk
Okraj vsa Gmainska Vesinci:
+ Jožef Ček Kmetar
+ Jožef Pukšič Kmet
Okraj vsa Gmainska Dolič:
+ Jožef Brumen Kmetar
+ Jožef Murkeš Lanzfolk
+ Jožef Kuzelj Kmet
Okraj vsa Gmainska Gomila et Gomilce:
+ Peter Bezjak Kmetar
+ Franz Brumen Lanzfolk
Okraj vsa Gmainska Grajena et Jirsovci:
+ Simon Lavrič Lanzfolk
+ Martin Kokl Kmetar
+ Jožef Šurbek Kmet
+ Jožef Kolarič Kmet
+ Jožef Voninko Lanzfolk
+ Matia Količ Lanzfolk
Okraj vsa Gmainska Jurjevpotok et Lanz:
+ Jožef Mirnič Kmetar Inwohner
+ Andrej Zubinič Kmetar Inwohner
+ Jožef Lanz Kmetar
+ Andrej Kuhel Kmetar
Okraj vsa Gmainska Levanje:
+ Jožef Kumbrejan Kmetar
+ Franz Bračič Kmet
Okraj vsa Gmainska Lučič, Vrsp et Lanz:
+ Martin Kumrejan Inwohner
+ Matia Verčič Kmet
+ Franz Šurbek Kmetar
+ Jožef Johan Lanzfolk
Okraj vsa Gmainska Klanjan:
+ Jožef Gaveda Kmetar
+ Andrej Kuba Kmet
+ Andrej Kokol Kmetar
Lucas Lemič Inwohner

Für jenseitige Petitionen ist die ganze Pfarre St. Urban bei Pettau, die 3300 Seelen zält. Die Gemeinden wurden durch nachstehende Ausschußmänner gehörig vertreten:

Aus der Gemeinde Desternik:

X Michael Kolarič Richter[2]

X Joseph Ilešič Berghold[3]

Aus der Gemeinde Desinci:

X Johann Čeh Richter

X Johann Pukšič Bauer

Aus der Gemeinde Dolič:

X Johann Brumen Richter

X Joseph Markesch Berghold

X Johan Raschl Bauer

Aus der Gemeinde Gomila et Gomilce:

X Stefan Besjak Keuschler[4]

X Franz Brumen Berghold

Aus der Gemeinde Grajena et Jirsovci:

X Franz Lorenčič Berghold

X Martin Dokl Richter

X Josef Fürbaß Bauer

X Johann Kolarič Bauer[5]

X Josef Dominko Berghold

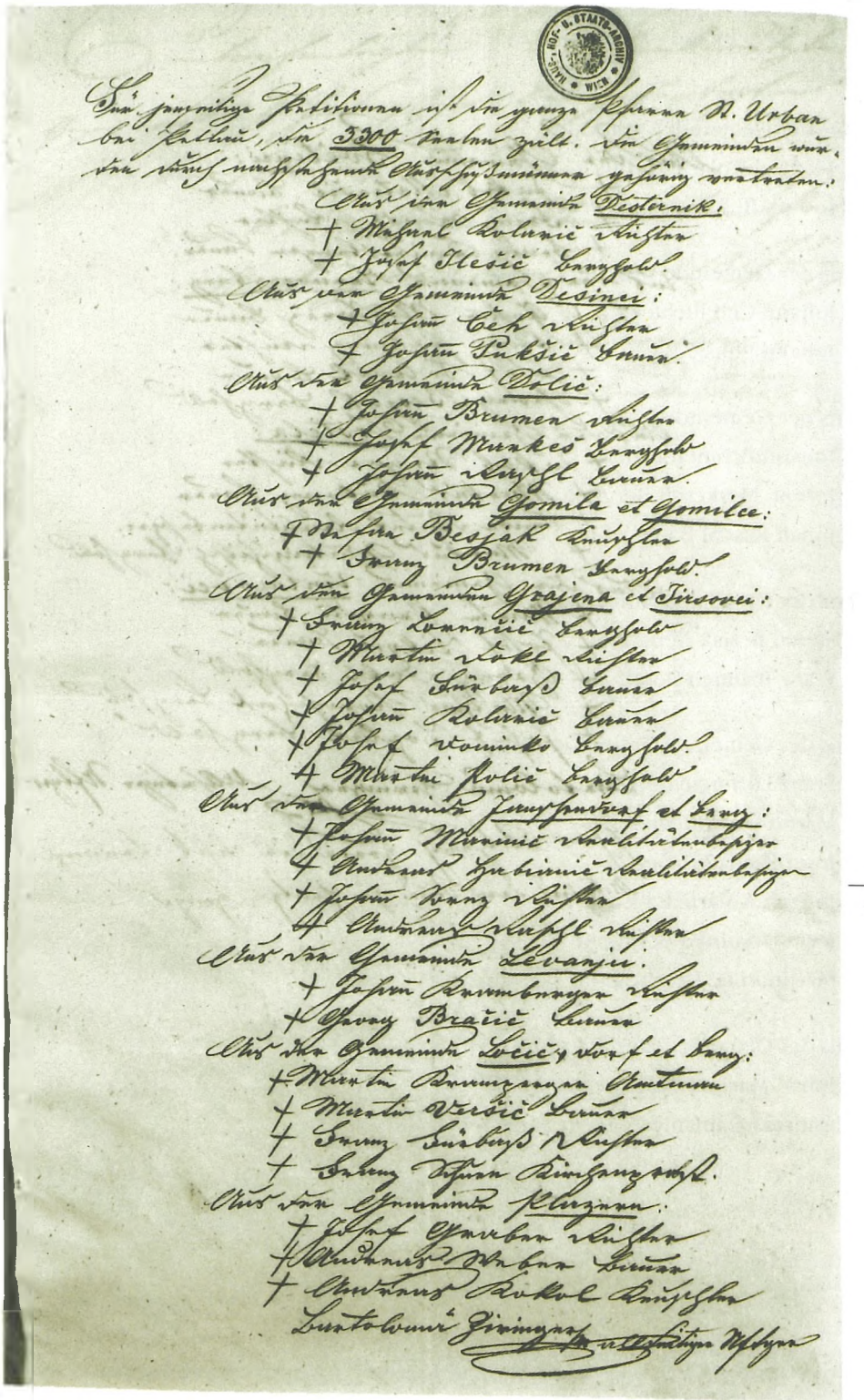
X Martin Polič Berghold

Aus der Gemeinde Janschendorf[6] et Breg:

X Johan Marinič Realitätenbesitzer[7]

X Andreas Habianič Realitätenbesitzer

[1] Ta list je manjšega formata (stran 272 in 272').
[2] Župan.
[3] Gornik
[4] Kajžar.
[5] Zanimiva kombinacija gotice in gajice.
[6] Janežovci.Doslej so bila za vse občine te fare navedena slovenska krajevna imena.
[7] Posestnik nepremičnin.

X Johann Sorez Richter

X Andreas Raschl Richter

Aus der Gemeinde Levanjci:

X Johann Kramberger Richter

X Georg Bračič Bauer

Aus der Gemeinde Ločič Dorf et Berg:[1]

X Martin Kramperger Amtman[2]

X Martin Veršič Bauer

X Franz Fürbaß Richter

X Franz Schuen Kirchenprobst[3]

Aus der Gemeinde Plazern:[4]

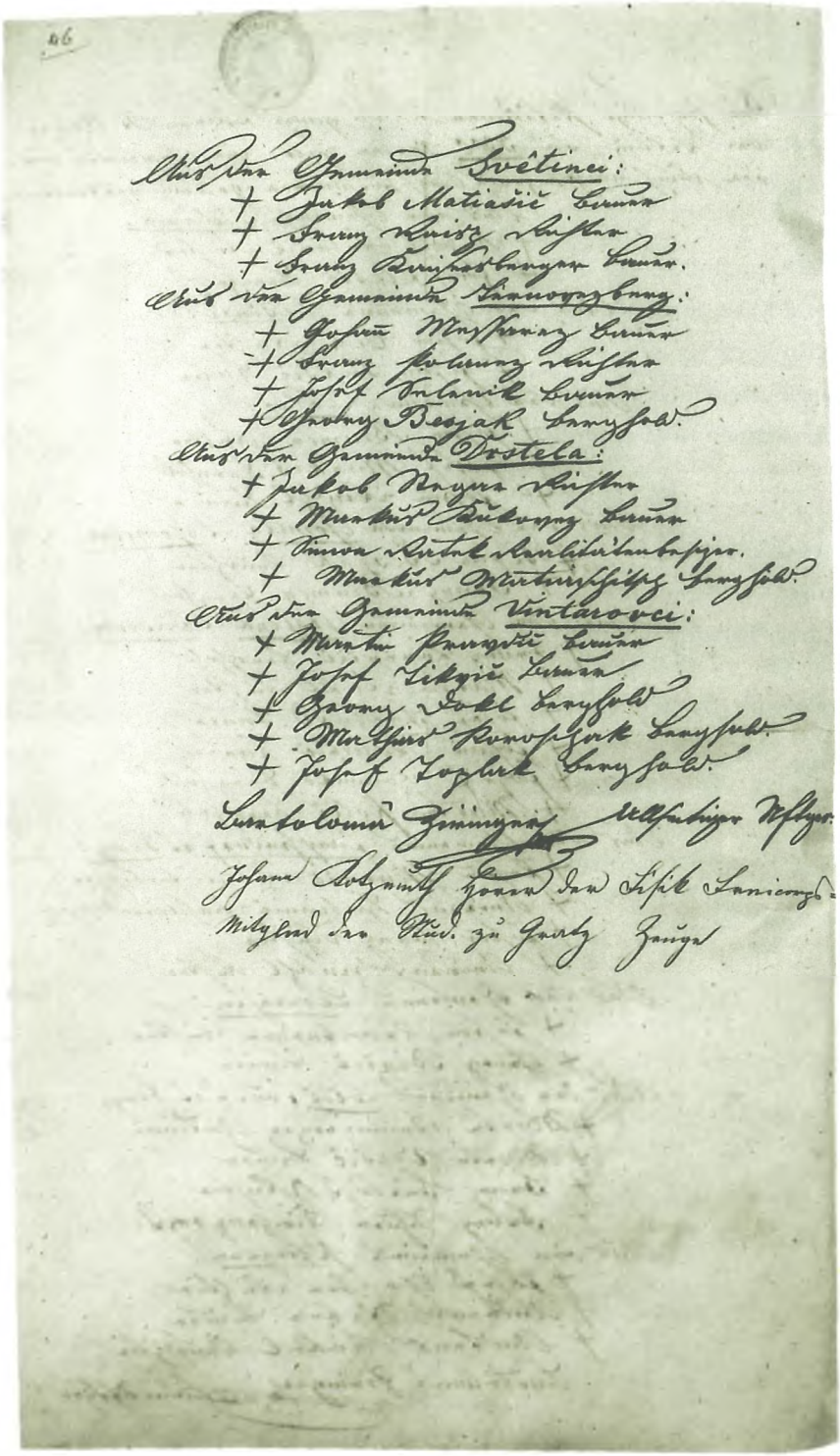
X Josef Graber Richter

X Andreas Weber Bauer

X Andreas Kokol Keuschler

Bartolomä Ziringer allseitiges Nftger[5]

[1] Ločič in Ločki Vrh.
[2] Oskrbnik urada – vodja uprave neke gospodarske enote, mogoče minoritskega gospostva.
[3] Ključar.
[4] Placar.
[5] Namensfertiger – podpisovalec imen.

46

Ehrw. Pfarr Gemeinde Svetinci:
+ Jakob Matiašič Lehrer
+ Franz Kuisz Richter
+ Franz Zwischenberger Lehrer.
Ehrw. Pfarr Gemeinde Tauchenberg:
+ Joseph Mayerweg Lehrer
+ Franz Polenz Richter
+ Josef Dolanik Lehrer
+ Andrey Bezjak Vorsteh.
Ehrw. Pfarr Gemeinde Postela:
+ Jakob Nagyra Richter
+ Markus Zaberny Lehrer
+ Anna Petek Landwirtin Ehefrau.
+ Markus Martinschitz Vorsteh.
Ehrw. Pfarr Gemeinde Vintarovci:
+ Martin Hanzetič Lehrer
+ Josef Likgič Lehrer
+ Georg Adl Vorsteh
+ Michael Benofzek Vorsteh.
+ Josef Zoglek Vorsteh.
Lentolomä Gemeinde Vorsteher Assessor
Johann Ackermann Pfarrer der Liebe Landes-
Mitglied der Ehrw. zu Gartz Zeuge

Aus der Gemeinde Svetinci:

X Jakob Matiašič Bauer

X Franz Raisp Richter

X Franz Kaisersberger Bauer

Aus der Gemeinde Ternovezberg:[1]

X Johann Messarez Bauer

X Franz Polanez Richter

X Josef Selenik Bauer

X Georg Besjak Berghold

Aus der Gemeinde Destela:

X Jakob Stegar Richter

X Markus Bukovez Bauer

X Simon Ratek Realitätenbesizer

X Markus Matiaschitsch Berghold

Aus der Gemeinde Vintarovci:

X Martin Pravdič Bauer

X Josef Tikvič Bauer

X Georg Dokl Berghold

X Mathias Koroschak Berghold

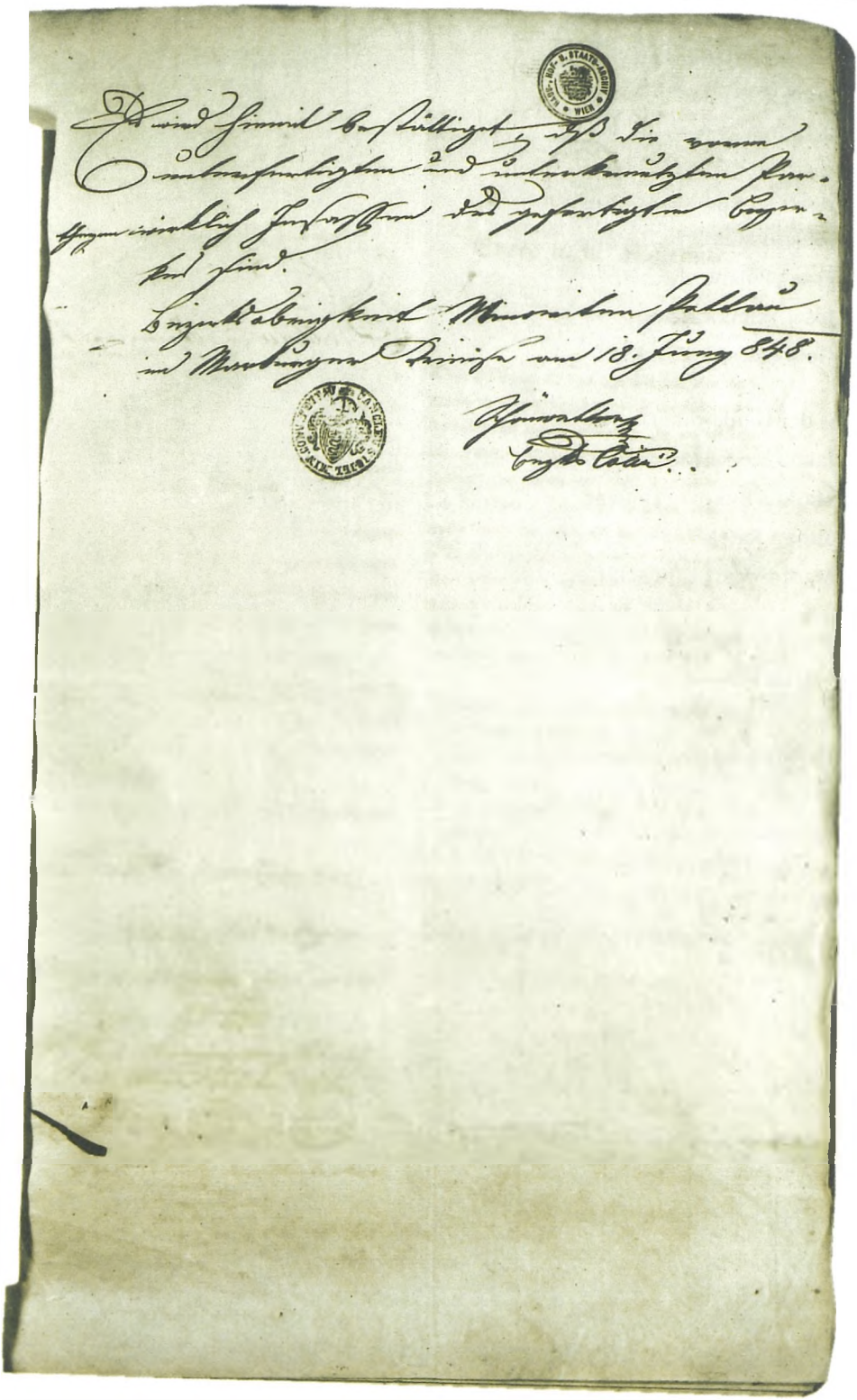
X Joseph Toplak Berghold

Bartolomä Ziringer Allseitiger Nftger

Johann Kotzmuth Hörer der Fisik Freiercorps Mitglied der Stud. zu Gratz Zeuge[2]

[1] Trnovci.

[2] Priča Kocmut, slušatelj fizike in član študentskega dela graške narodne straže.

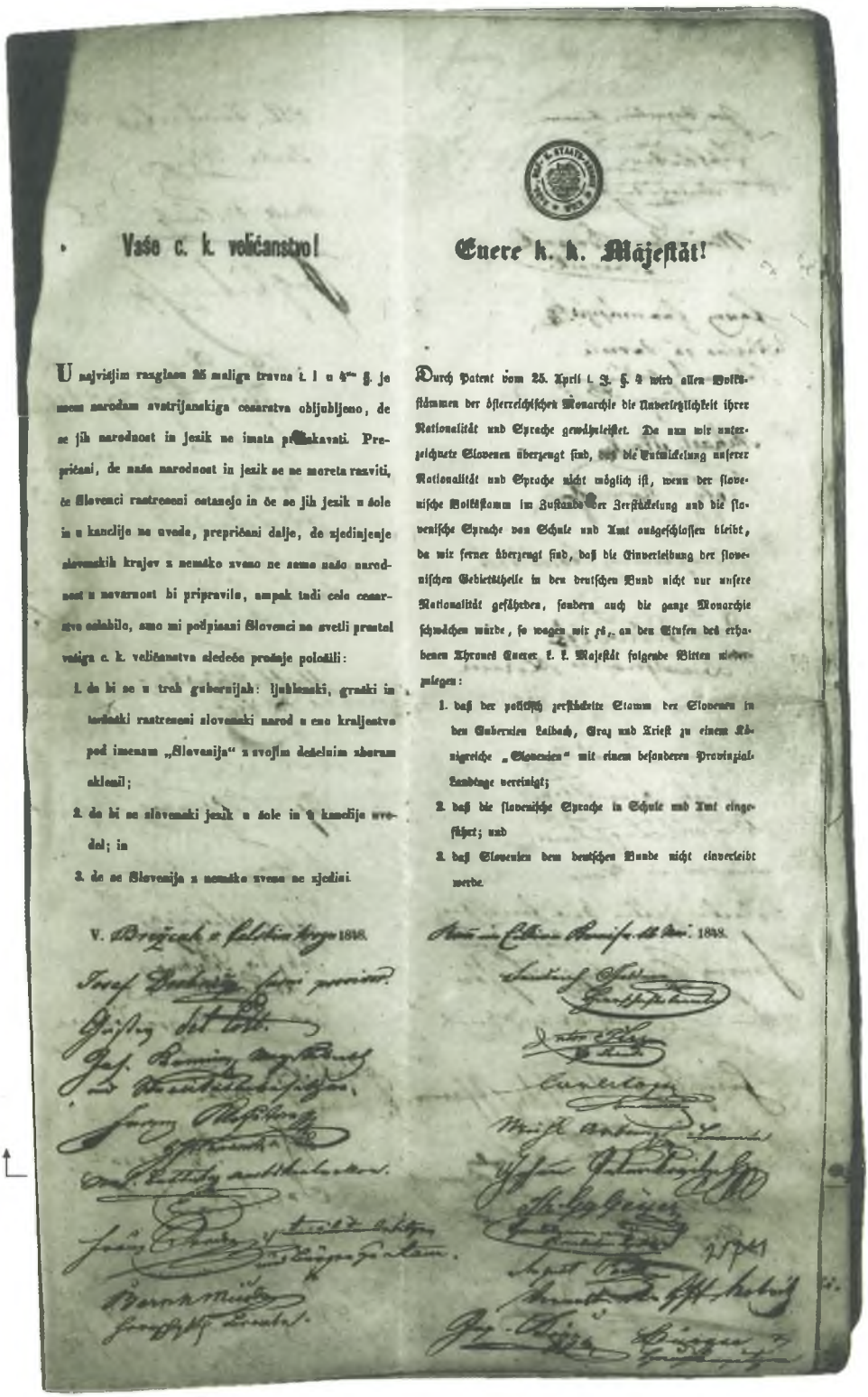
Es wird hiemit bestättiget daß die vorne unterfertigsten und unterkreutzten Partheyen wirklich Insassen des gefertigsten Bezirkes sind.

Bezirksobrigkeit Minoriten Pettau im Marburger Kreise am 18. juny 848.

(žig) Schönwetter

Bezks. Coar.[1]

[1] Bezirkscommissär.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna l. l u 4ti §. je mom narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata prekakavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci razstrešeni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, de zjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo naše narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vaziga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, graški in tršaški razstreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija“ z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in k kancelije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne zjedini.

V. Brežjah v Kolškim kraju 1848.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebiethstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euere k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien“ mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

Wien im Lichtenthal Monath 18 Mai. 1848.

Brežice,
18 maj

25

Obsega 3 strani (274-275). Vseh podpisnikov je 104, le 1 nepismen. Glede na datum je peticija zelo zgodnja. To je jasno čutiti tudi ob branju podpisov, saj takratna družba kljub pretečenim frankfurtskim volitvam ni bila toliko diferencirana, ampak se je ločila predvsem med nasprotnike in pristaše novih razmer. Seveda so se mnogi dejanski nasprotniki pričakovanih družbenih sprememb pritajili. Med podpisanimi so taki, ki so se kasneje kot politični nasprotniki javno prepirali: na primer znameniti trgovec in kmet, nesporni voditelj kmetov v vzhodni Dolenjski, Th. G. Gayer, kasnejši poslanec v dunajskem parlamentu, že v času podpisovanja znan iz dogodkov ob volitvah v frankfurtski parlament, in L. Rotter, uradnik. Organizator podpisovanja je verjetno prvi podpisani Jožef Drobnič, dolgoletni sodelavec dr. Josipa Murška, tajnika graške Slovenije, sicer pa farni provizor, ki je verjetno na peticijo vpisal tudi kraj in datum. Sledijo mu ugledni trgovec Gustav del Cott, meščani Brežic in celo nekaj Krčanov, ugledni kmetje, skoraj vsi duhovniki videmske dekanije. Zdi se, kot da so narodno dolžnost opravili na nekem srečanju. Kako si naj drugače predstavljamo, da sta župnik in kaplan podpisana na tako različnih mestih. S pomočjo podpisanih, zlasti njihovih poklicev, dobimo dober vpogled v strukturo takratnih meščanov, hkrati pa vidimo tudi širšo strukturo družbe, praktično cele dekanije. Navedbe nekaterih slovenskih poklicev (zdravnik, kmet, trgovec) nam ne kaže le položaja slovenskega jezika v družbi, ampak tudi razraščanje slovenske narodne zavesti. V mnogočem spominjajo s podpisnimi listi na Konjice. Opaznejša je želja po poudarjanju slovenskega jezika. To se vidi pri že omenjenem Drobniču, zdravniku Maksimilianu Brezniku ter kmetu in trgovcu Antonu Pettanu. Preseneča navzočnost Josefa Hafnerja, meščana in patentiranega kavarnarja v Celju.

Josef Drobnič farni provisor[1]

Gustav del Cott

Jos. Kreiner (?) Magistrath und Realitätenbesitzer[2]

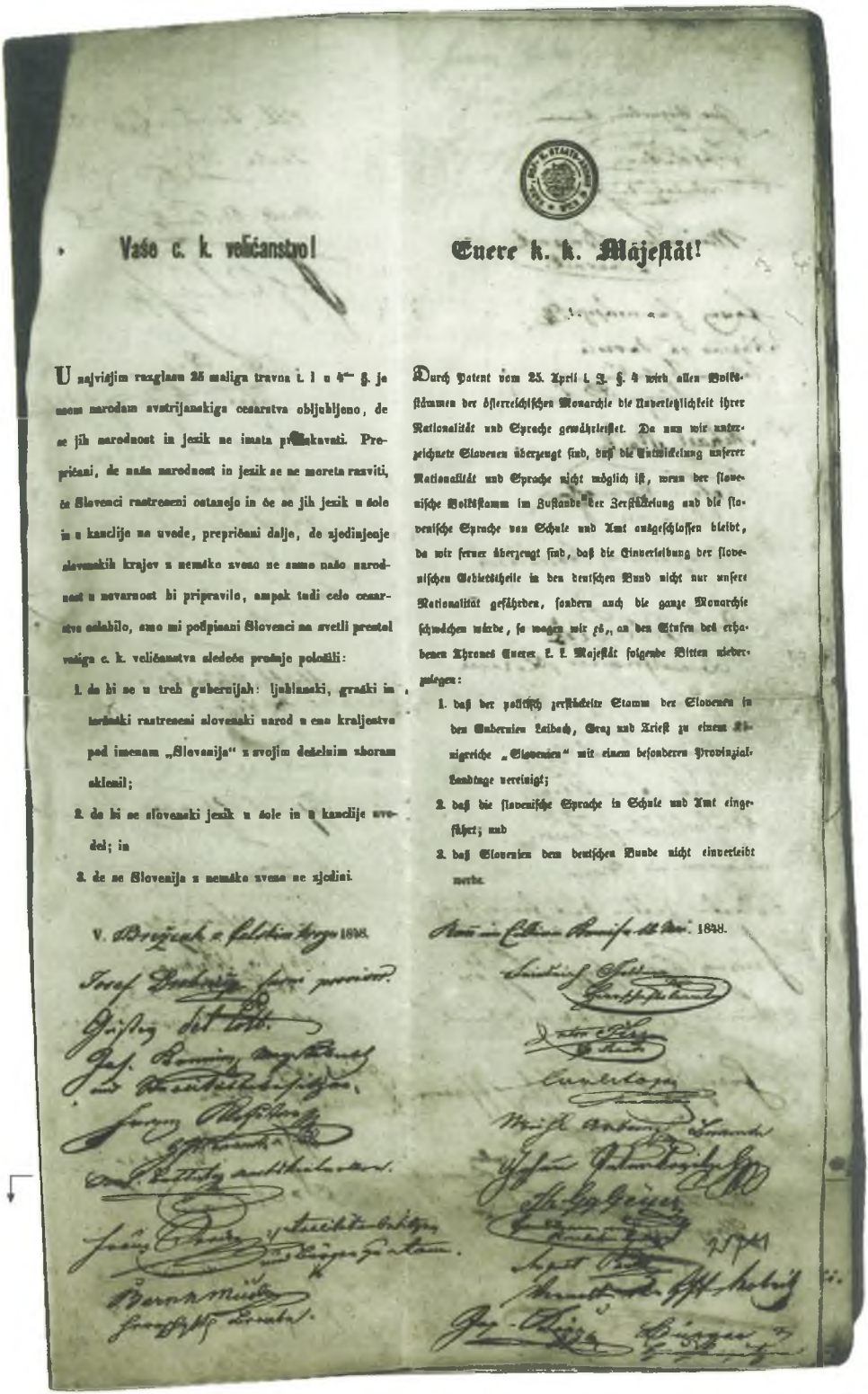
Friedrich Goldner Herschaftsbeamte

Anton Pirc Hf.[3]

Carl Stopar Beamte

Michl Urbanz Beamte

[1] Uradni šematizem ga v začetku leta navaja kot kaplana v Artičah. Očitno je župnik Johan Mikuš umrl in ga je začasno nadomeščal Drobnič. Žal je tega izrednega narodnjaka tudi kmalu pobrala bolezen.
[2] Magistratni svetnik in realitetni posestnik.
[3] Herschaftsbeamte.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna l. l. u 4-m §. je svem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata prikrajšavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci raztreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, de zjedinjenje slovenskih krajev u nemško vzemo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vaiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. da bi se u treh gubernijah: ljubljanski, graški in tržaški raztreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija“ z svojim deželnim zborom sklenil;
2. da bi se slovenski jezik u šole in u kanclije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško vzemo ne zjedini.

V. Brežjah v Kalškim Gorgu 1848.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Grez und Triest zu einem Königreiche „Slovenien“ mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

Actum in Kalten Brunn 12 Brez. 1848.

Franz Klofutar Hfst. Beamte[1]

Ars: Battista (?) Amtskontrollor

Fraus Perdez Realitätenbesitzer und Bürger zu Rann

Bernh: Micola Herschafts Beamte

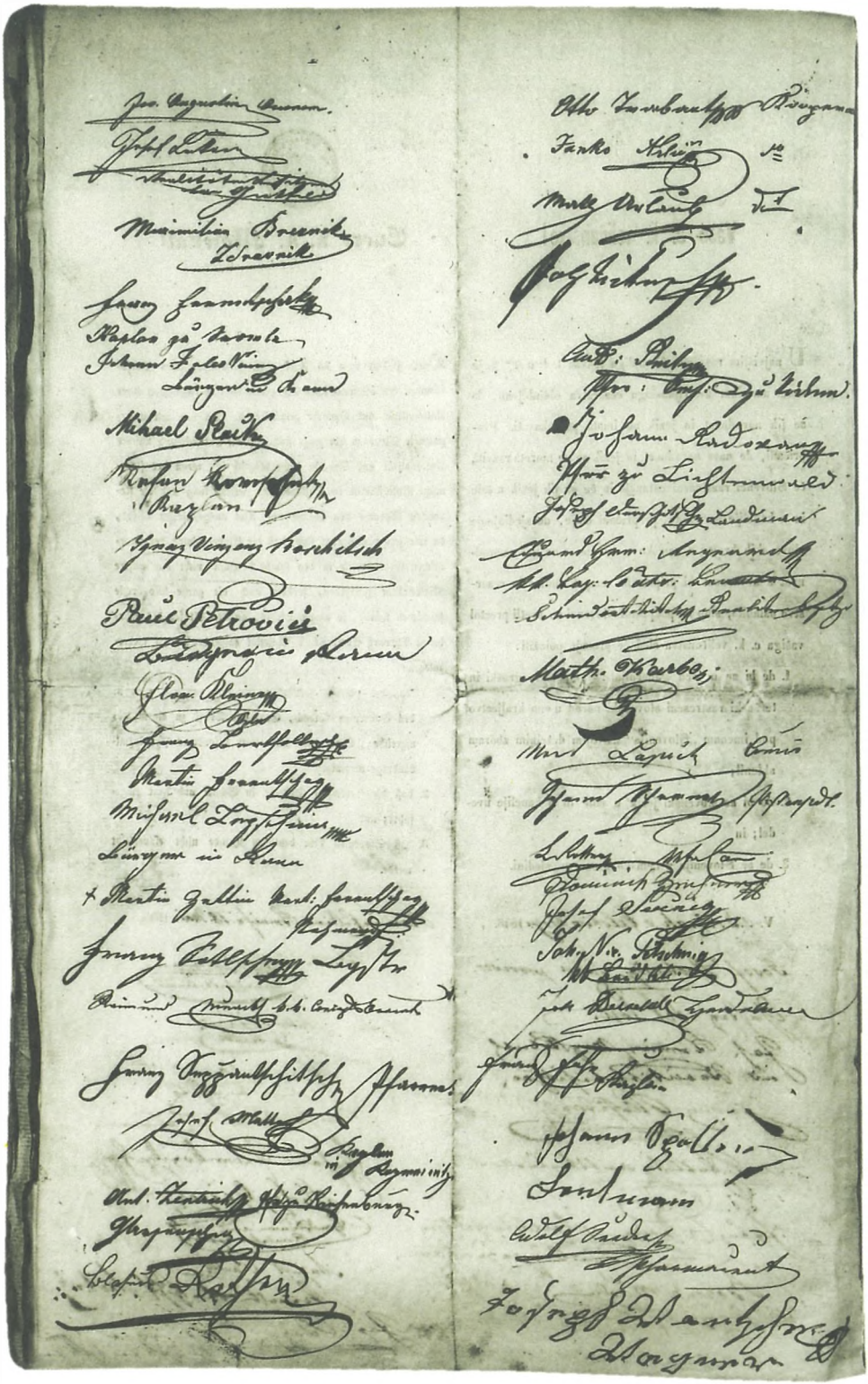
Johan Peterkovitsch

Th. G. Geyer Handelsmann und Realitäten Besitzer

Avgust Paulitsch Verwalter der Hft.[2] Mokriz

Jos. Köpp (?) Bürger & Hausbesitzer

[1] Herschaftsbeamte – uradnik gospostva.
[2] Herschaft – gospostvo.

Jos. Augustin Oeconom

Josef Lakner Realitäten Besitzer vom Gurkfeld

Maximilian Breznik Zdravnik

Franz Ferentschak Kaplan zu Sromle

Johann Faleskini Bürger in Rann

Mihael Slack

Stephan Koroschetz Kaplan[1]

Ignaz Vinzenz Koschitsch

Paul Petrovic Bürger in Rann

Flor. Klaine Kpln[2]

Franz Berthollle

Martin Ferentschag

Michael Lepschina(?) Bürger in Rann

X Martin Zettin

Mart: Ferentschag Nahmensf:[3]

Franz Satlscheg Bgstr.[4]

Raimund Nouack K.k. Concepts Beamte

Franz Suppantschitsch Pfarrer

Josef Mattoch Kaplan in Kopreinitz[5]

Ant. Zentrich Pfr. zu Reichenburg[6]

G. Arsenscheg[7]

Blasius Rathey[8]

Otto Trabant Kooperat[9]

Janko Arlič detto[10]

Math. Urlaub detto[11]

Joh. Mikusch[12]

Ant. Reitz Pfrr: Dech: zu Videm[13]

Johann Radovann Pfarr. zu Lichtenwald[14]

Joseph Derschitsch Landman

Eduard Hrm: Regeard K.k. Bez:Coats: Beamte[15] Schniederschitsch Realitätenbesitzer

Math. Karba

Mart. Lapich Commis[16]

Johann Scherne (?) Postexpdt[17]

L Rotter Kk F iCar[18]

Dominik Zechner

Josef Seunig

Joh. Nep. Petschnig Kk Baud. (?)

Joh Da(?)kell Handelsmann

Franz Fohn Kaplan[19]

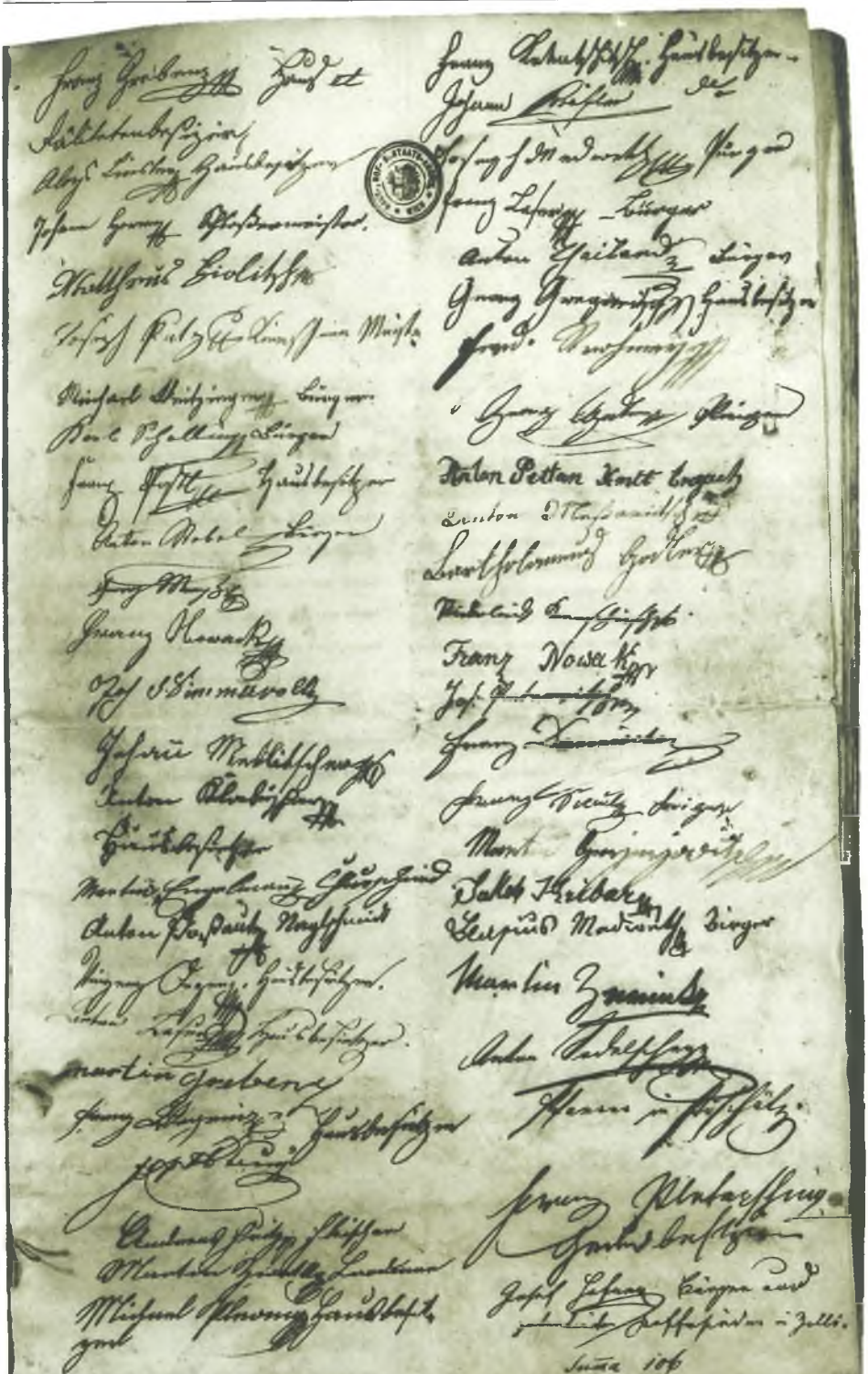
Johann Spoller Lantmann[20]

Adolf Seuder(?) Pfarmaceut

Joseph Wantscher Wagner[21]

---

[1] Kaplan v Dobovi.
[2] Kaplan v Gotovljah.
[3] Nahmensfertiger.
[4] Bürgermeister – župan.
[5] Oba, župnik in kaplan sta iz Koprivnice.
[6] Pfarrer – župnik v Rajhenburgu.
[7] Kaplan v Pišecah.
[8] Kaplan pri Centrihu.
[9] Kaplan v Vidmu.
[10] Kaplan v Sromljah.
[11] Kaplan in beneficiat v Sevnici.
[12] Župnik v Artičah.
[13] Pfarrer, Dechant – župnik, dekan.
[14] Pfarrer – župnik v Sevnici.
[15] Bezirkscomissariatsbeamte – uradnik okrajnega komisariata.
[16] Vajenec.
[17] Postexpedit – odpošiljatelj pošte, poštar.
[18] Finanzcomissär – finančni komisar.
[19] Kaplan v Sevnici.
[20] Landmann – kmet.
[21] Izdelovalec voz, kolar.

Franz Grebenz Haus et Rälitetetnbesizer[1]

Aloys Liester Hausbesitzer

Johan Gorenz Schloßermeister[2]

Mattheus Fiolitsch

Joseph Putz Lierschmir(?) Meister

Michael Veitzinger Bürger

Karl Schollnig Bürger

Franz Postl Hausbesitzer

Anton Stebel Bürger

Georg Mrag

Franz Nowak

Joh. Himmervoll

Johann Meklitscher

Anton Klobuschar Hausbesitzer

Martin Engelmann Churschmid[3]

Anton Poßautz Naglschmidt[4]

Vinzenz Degen Hausbesitzer

Anton Laser Hausbesitzer

Martin Grebenz

Franz Wagreiz Hausbesitzer

Jos. Debeuez

Andreas Fritz Fleischer[5]

Martin Zwetko Landmann

Michael Plevnig Hausbesitzer

Franz Kovatschitsch Hausbesitzer

Johann Höfler (?) detto

Joseph Medveth Pürger

Franz Laser Bürger

Anton Thailand(?) Bürger

Georg Gregoritsch Hausbesitzer

Ferd. Strohmey (?)

Georg Chodter Pürger

Anton Pettan Kmet trgach[6]

Anton Mesnaritsch

Bartholomaeus Godler

Nickolei Kraschisch

Franz Nowak

Jos: Petrovitsch

Franz Damisch

Franz Sicul (?) frizer(?)

Martin Gererjawitsh (?)

Jakob Hribar

Blasius Medweth Birger

Martin Zernik (?)

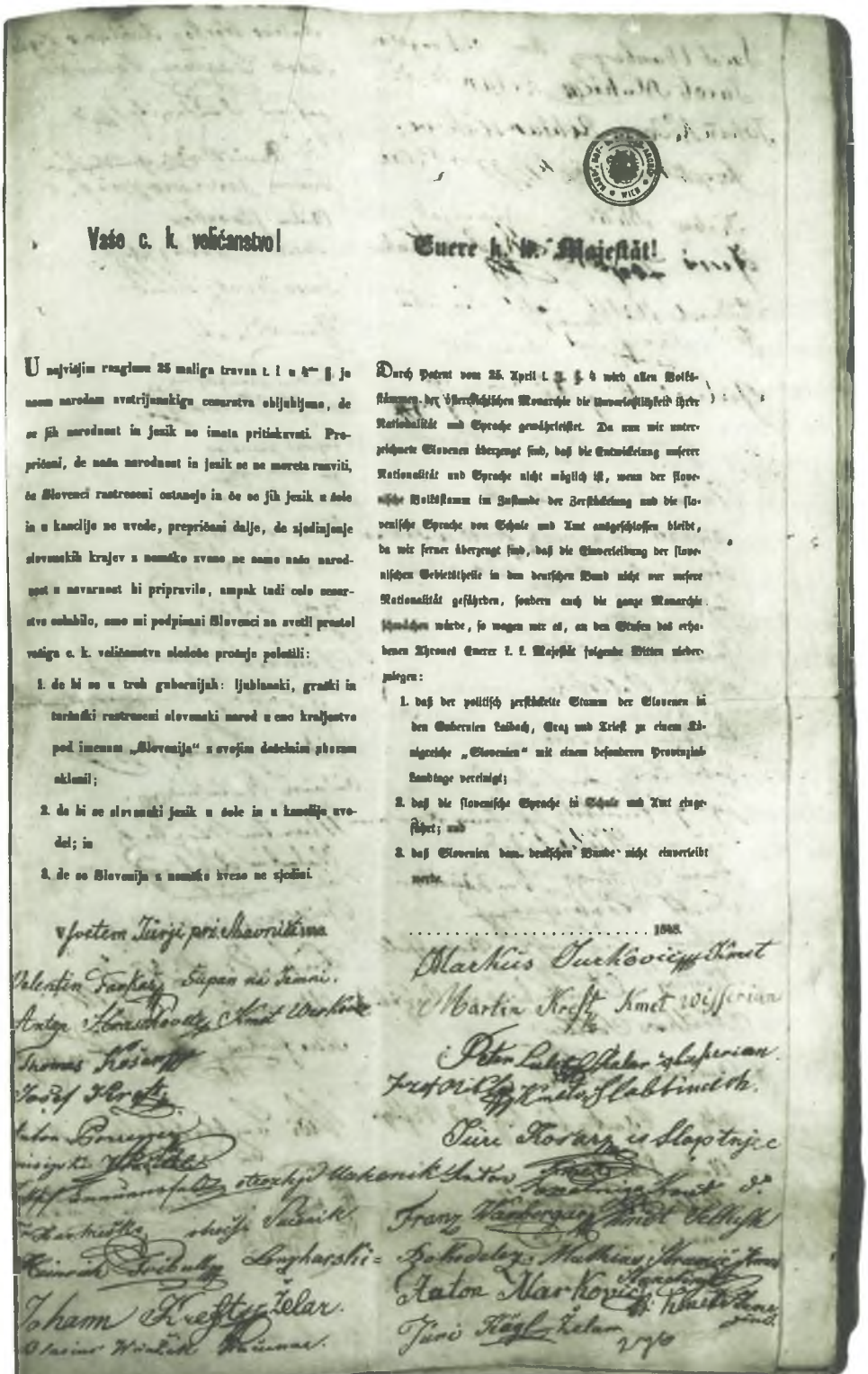
Anton Sadelscheg Pfarrer in Pischätz[7]

Franz Pleterschnig Grundbesitzer

Josef Hafner Bürger und patentirte Koffesieder in Zilli[8]

Suma 106[9]

[1] Zanimiv primer poznavanja besed in znanja pisave. Pravilno bi bilo Realitätenbesitzer - posestnik.
[2] Ključavničar.
[3] Kovač, živinozdravnik.
[4] Nagelschmid - žebljar.
[5] Mesar.
[6] Trgovec.
[7] Župnik v Pišecah.
[8] Patentirani kavarnar v Celju.
[9] Nekdo je seštel podpise. Zmotil se je za dva.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim reskriptu 25 maliga travna t. l. u 4^em^ §. je nasim narodom avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci razkrosani ostanejo in če se jih jezik u šole in u kancelije ne uvede, prepričani dalje, de zjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo naše narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo ogrozilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva slednje prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, graški in tarinski razkroseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenom „Slovenija“ z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kancelije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne zjedini.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die unverletzlichste ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterfertigte Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unserer Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie sicherlich stürzen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien“ mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

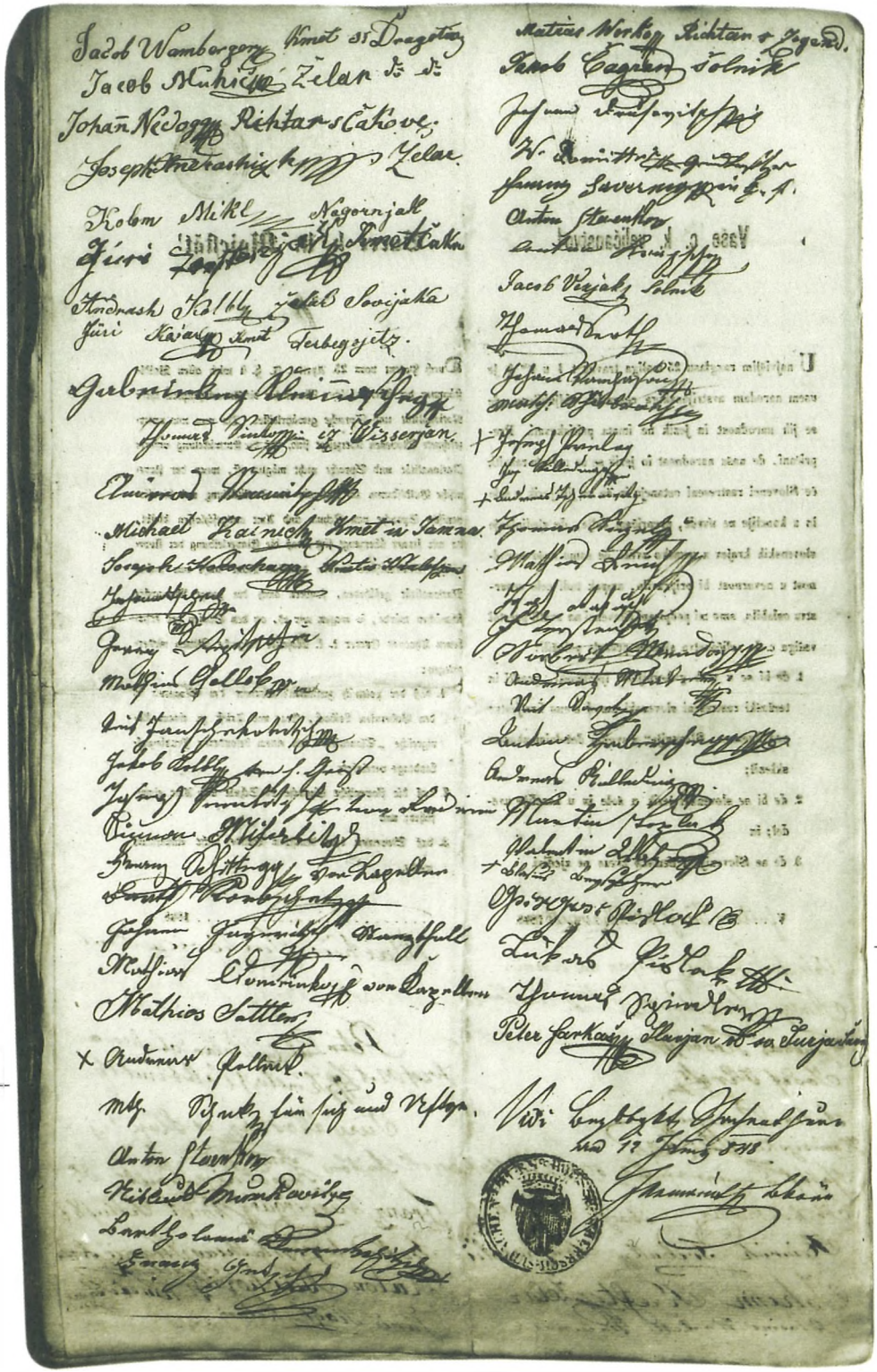
..... 1848.

Sv. Jurij ob Ščavnici,
12. junij 26

Obsega 3 strani (276-277). 84 podpisov, le 4 označeni kot nepismeni, čeprav jih je verjetno nekaj več. Datum ugotovljen iz uradne potrditve podpisov. Verjetno je ta podpisna pola del širše podpisovalne akcije, katero smo že obravnavali. Med podpisniki vidimo tako funkcionarje lokalne samouprave kot številne vaške poklice. Pobudnika oziroma organizatorja podpisovanja je iskati med dvema Farkašema. Zlasti smo pozorni na Petra, ki se označuje kot »Slavjan od sv. Jurja Šavnica«. Peticija iz Sv. Jurija ob Ščavnici je tip množične, vendar nedvomno laične peticije. Mnogi podpisniki so bili narodno zelo zavedni.

Valentin Farkaš šupan na Jamni[1]
Anton Hraschovetz Kmet Werkovez[2]
Thomas Košar
Josef Kreft
Anton Forregger komisijski Vračitel[3]
Josef Treuensfeld otrozhji Uzhenik
Fr. Xav. Meško otročji Vučenik
Heinrih Tribull Lonzharski=Rokodelez
Johann Kreft Želar
Blasius Wražek Štacunar
Markus Jurkovič Kmet
Martin Kreft Kmet Wisherin[4]
Peter Lubetz Shalar visherin[5]
Jozef Mikl Kmet v Slabtincich[6]
Jüri Košar is Slaptnjec kmet
Anton Topalnigg Kmet detto
Franz Wambergar Kmet Sellichh[7]
Mathias Stranič Kmet Stanetinz[8]
Anton Markovič Kmet Stanezinc
Juri Kögl Želar

[1] Jamna.
[2] Verhovec - odbornik?
[3] Okrajni ranocelnik, padar.
[4] Višerin ?
[5] Težave pri pisanju.
[6] Slaptinci.
[7] Sela?
[8] Stanetinci.

Jacob Wamberger Kmet s Dragotinzen[1]

Jacob Muhič Želar detto

Johann Nedogg Rihtar s Čakove

Joseph Andrashich Želar

Kolom Mikl Nagornjak

Juri Terstenjak Kmet Čaka[2]

Andrash Kolbl želar Sovijaka[3]

Juri Košar Kmet Terbegojetz[4]

Gabrieleg(?)[5] Kleinoscheg

Thomas Sinko iz Wiserjan[6]

Andreas Stranitsch

Michael Kainich Kmet iz Jamna

Joseph Koroschagg Kmet iz Kralofzen[7]

Johann Tschech

Georg Repitsch

Mathias Gollob

Veit Janshekovitsch

Jakob Kolbl von h. Geist[8]

Joseph Semlitsch von Radein[9]

Simon Mihalitsch

Franz Schittegg von Kapellen[10]

Barth. Koroschetz

Johann Jageritsch Stanzthall[11]

Mathias Domeinko von Kapellen

Mathias Sattler

X Andreas Pollak

Matias Worko Richtar v Zogend.[12]

Jakob Čagran šolnik

Johann Drusovitsch

W. Domitter (?) Grundbesitzer

Franz Savernig G. P.[13]

Anton Stainko[14]

Anton K?agscho (???)

Jacob Vezjak šolnik

Thomas Derth

Johann Vargason

Match. Schibrath

X Joseph Prelog

Jos. Kolednig

X Andreas Tshernivetz

Thomas Kögel

Mathias Reich

Joseph Rakusch

J. Terstenjak

Norbert Mendasch

Andrea Mlaker

Veit Savetz

Anton Hriberschegg

Andreas Kollednig

Martin Toplak

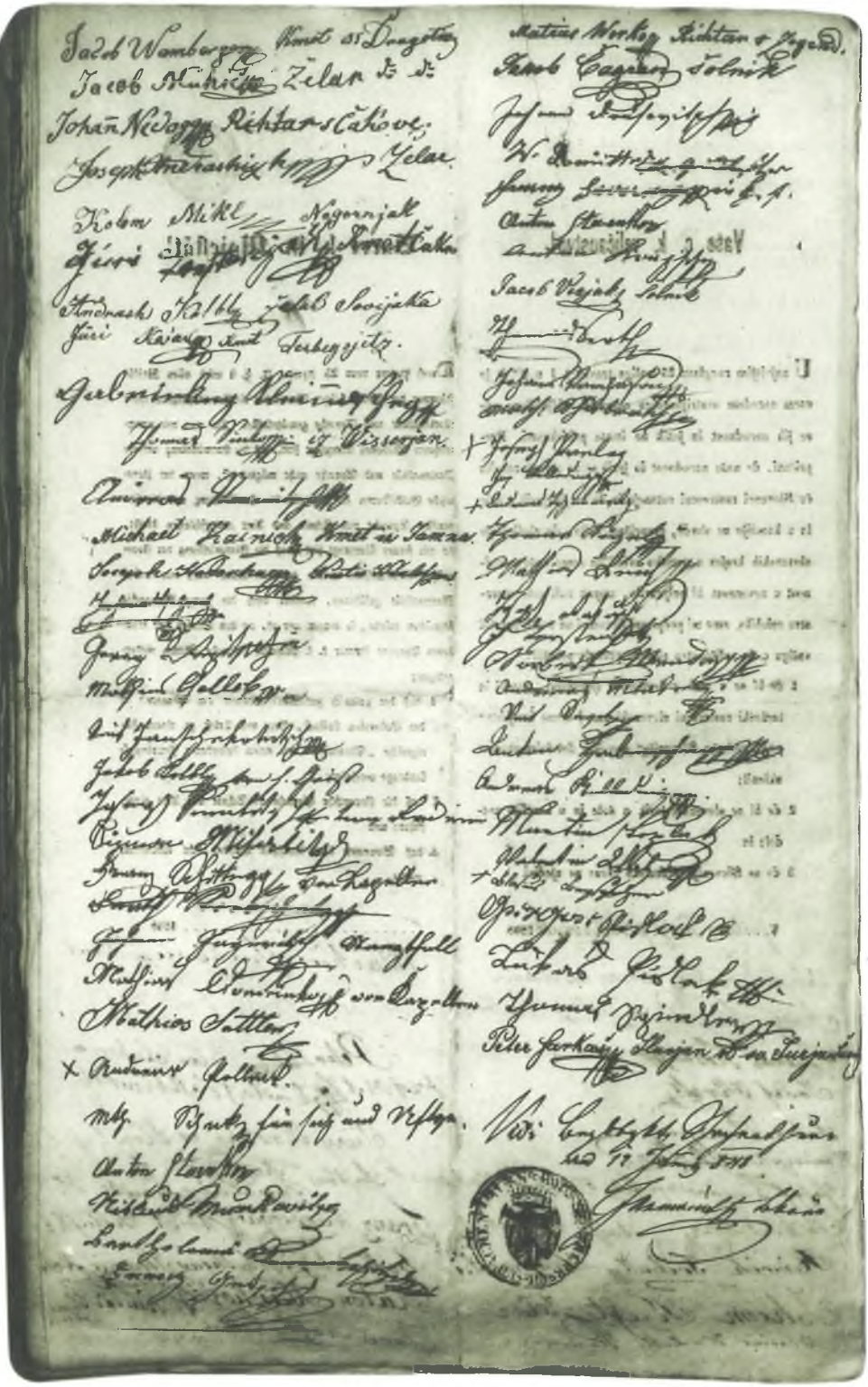
Valentin Watzer

X Blasius Leysgacher (?)

Josefus Pislak

---

[1] Dragotinzen - Dragotinci.
[2] Verjetno Čakova.
[3] Sovjak.
[4] Terbegofzen - Terbegovci.
[5] Težave pri pisanju.
[6] Wisserian - Biserjane.
[7] Kralovci.
[8] Sv. Duh.
[9] Radinci.
[10] Kapela.
[11] Staintzthal - Ščavnica.
[12] Zoggendorf ? - Cogetinci.
[13] Grundbesitzer.
[14] Malo verjetno, da bi podpis pomenil istega človeka kot devet mest višje. Pisava je namreč zelo verjetno ista. Oče in sin?

Mth. Schek für sich und Nftgr.[1]

Anton Stainko

Miklaus Murkovitsch

Bartholomä Klementschitsch

Franz Getsch

Lukas Pislak

Thomas Spindler

Peter Farkaš Slavjan od sv. Jurja Šavnz[2]

Vidi Bez Obgkt Shachenthurn[3] am 12 Juny 1848.

(žig) J. Nemiath (?) Bkoär[4]

[1] Nahmensfertiger – podpisovalec imen.
[2] Ali je on tudi podpisovalec nekaterih zgoraj podpisanih?
[3] Okrajna gosposka Schachenthurn.
[4] Bezirkskomissär – okrajni komisar.

K.K. HOF- U. STAATS-ARCHIV
WIEN

Josef Domainko Schullehrer[1]

Franz Kotzmuth Schulgehülfe[2]

[1] Učitelj.
[2] Šolski sluga.

Vaše c. k. veličanstvo!

V najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l. v 4tem §. je vsem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci razkosani ostanejo in če se jih jezik v šole in v kanclije ne uvede, prepričani dalje, de zjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo naše narodnost v nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo ogrozilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se v treh gubernijah: ljubljanski, gradki in tarinski razkosani slovenski narod v eno kraljestvo pod imenam „Slovenije“ z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik v šole in v kanclije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne zjedini.

V. Ljubljani 12. Rožnika 1848.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. § 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euere k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien“ mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

Laibach am 12. Juni ... 1848.

Žalec,
12. junij 27

Obsega 2 strani (278–279). 15 podpisov, nihče podkrižan. Malostevilnost podpisov in dejstvo, da ni podkrižanih, kaže na bolj elitistični princip pri zbiranju podpisov. Najprej se je podpisala lokalna duhovščina z župnikom na čelu, ki je bil tudi častni kanonik kapitlja lavantinske škofije. Sledi mu še nekaj lokalnih imenitnikov s trškim sodnikom na čelu. Zelo značilna sta tudi podpisa študentov, ki bi lahko bila pobudnika ali prinesitelja peticijske pole, organizacija pa je bila verjetno v rokah Jožefa Ulage, dolgoletnega sodelavca tajnika graške Slovenije dr. Jožefa Mušca – Živkovega. Nasploh vloga mladine oziroma dijakov in študentov pri slovenskem dogajanju v letu 1848 ni nikoli dovolj poudarjena.

Valentin Predonig Pfarrer zu Sachsenfeld[1]

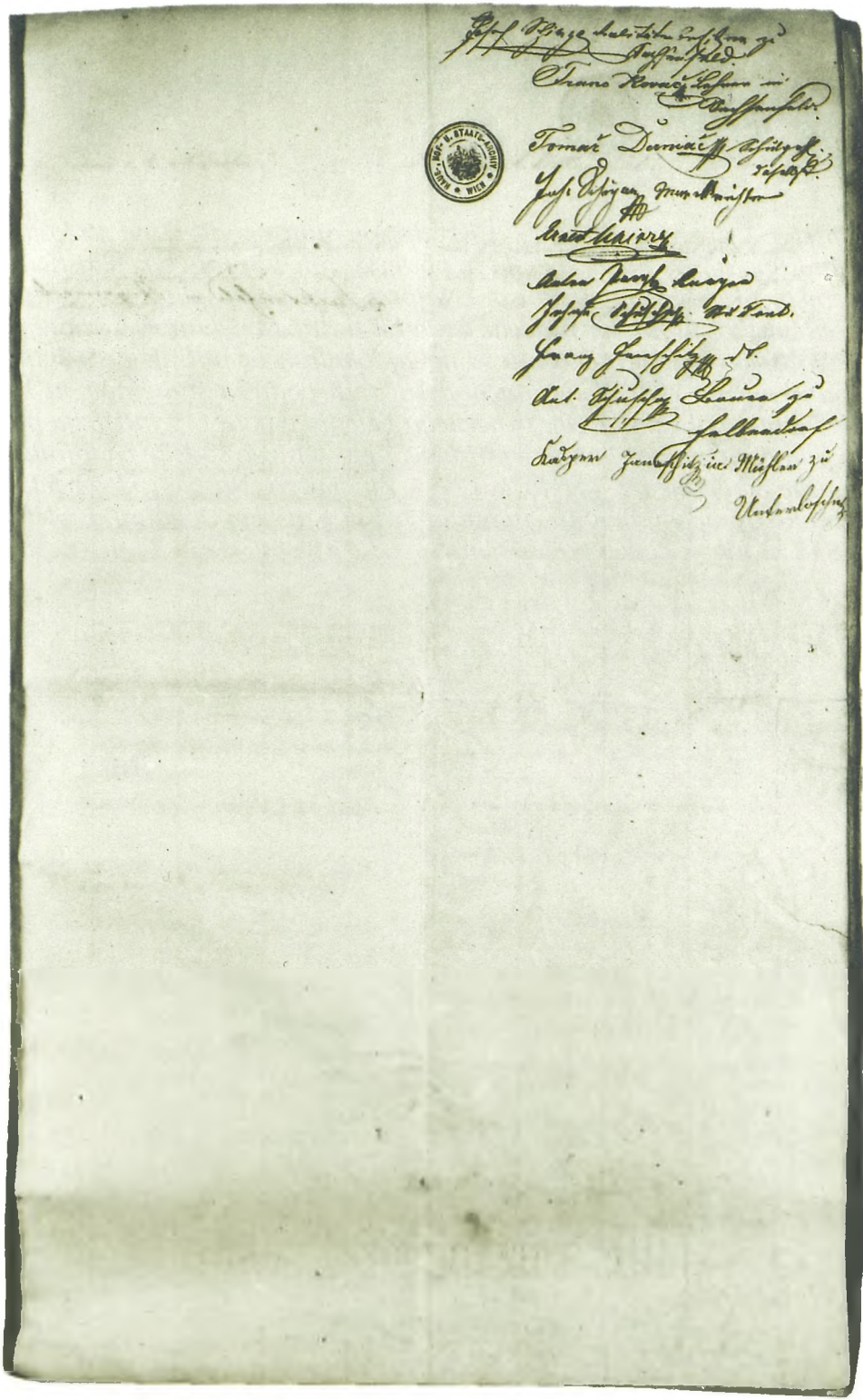
Franz Woch Kaplan daselbst

Thomas Roschanz deto deto

Josef Ulaga Priester daselbst

Matthäus Paulitsch defiziertes Priester[2]

[1] Žalec.
[2] Ulaga in Paulič sta bila na fari kot bolna duhovnika.

Josef Schirza Realitätenbesitzer zu Sachsenfeld

Franc Kovač Lehrer in Sachsenfeld

Tomaž Derniač Schulgehl.[1] daselbst.

Joh. Schuyen (?) Marktrichter [2]

Ernest Maier

Anton Pregh Bürger

Johan Schuscha Student

Franz Janschitz deto

Ant. Schuscha Bauer zu Felbendorf[3]

Kasper Janschitz Mühler zu Unterloschnitz[4]

[1] Schulgehilfe. Učitelj Kovač je bil očitno zaveden Slovenec in je za seboj potegnil tudi pomožnega učitelja, ki je podpisal pod istim načelom: podpis v gajici, poklic v nemškem jeziku.
[2] Trški sodnik.
[3] Zdi se, da je študent Žuža podpisal tudi svojega očeta (brata ?) iz Vrbja.
[4] Mlinar Jaršic iz Spodnje Ložnice ni potreboval pomoči sina (?) študenta.

Vaše c. kr. veličanstvo!

Ljubljana 8. 5. Marijastück!

W najvišjim razglasu 25. maliga tekočega l. 1. W. K. je vsem narodam avstrijanskiga cesarstva oblubjeno, de vsnjih narodnost in jezik nezmaga spodiabi. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne more dalej razviti, če Slovenci raphresentirani ostanejo, ino če se njih jezik v šoli, v sodnii, v kanceliji ne uvede, prepričani, dalej, de vjedinjenje slovenskih krajev z nemškim zveze ne samo naš narodnost v nevarnost bi pripravilo, ampak tudi cele cesarstvo ogrozilo, smo mi podpisani Slovenci na svelikiprestol vašiga c. kr. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. De bi se v bel gabernijah, Gallanski, graški in deržaški raphresenti slovenski narod v eno kraljestvo pod imenam Slovenijah z svojim deželnim zborom sklenili;
2. de bi se slovenski jezik v šole in kancelije upeljal in
3. de se Slovenija z nemškim zveze nezjedini.

V Zauchu 12. Rožnika 1848.

Dass seitens von 25. April l. J. S. 14 und allen Volksstämmen das österreichische Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache zugesichert wurde, dass die Gleichberechtigung und Integrität der Nationalität und Sprache nicht angetastet werden soll, dass die Einverleibung des slovenischen Gebietes in das deutsche Bund nicht nur die Integrität der Nationalität gefährdet, sondern auch den ganzen Monarchie-Verband auf das Höchste erschüttern würde, haben sich die gefertigten Slovenen zu Marijastück folgende Bitten zu unterbreiten erlaubt:

1. Dass das slovenische Gebiet, die Herzogthümer Krain, Görz und Triest, ferner der slovenische Theil Steiermarks, Kärnthens und Tirols mit einem besonderen provinziellen Landtage vereinigt;
2. dass die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. dass Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

Frankfurt am 12. Juni 1848.

Karl Bazaitsch Gutsbesitzer

Joseph Kunstjan Landmann von Gallenau

Matthias Trofejan Bürgermeister

Johann Trofejan

Gregor Jaka

Mathias Trofejan

Peter Jaitz

Mathias Trofejan

S. 16.

S. 25.

Žalec,
12. junij 28

Obsega 1 stran (280). 3 podpisi, 1 podkrižan. Peticija je sorodna s tisto iz Novega Celja. Obe je zelo verjetno pisala ista roka. Je prepis tiskane, z nekaterimi jezikovnimi spremembami: n. pr. »vsem narodam«, ne »usem narodam«, »njih narodnost« in ne »jih narodnost«, podpisna pola je nekoliko manjšega formata. Vprašanje je je, če so hoteli tudi v tem primeru uveljaviti elitistični princip. Možno je, da so želeli pridobiti tudi okoličane, kar pa zaradi neznanih vzrokov niso uresničili. Drugače si toliko dela za tri podpise ne znamo razložiti. Žal ne poznamo tudi tamkajšnjih odnosov med duhovščino in kmeti. Vemo le, da so bili marca in aprila kmetje v Savinjski dolini precej razburjeni in nemirni. Izredno ilustrativna je tudi potrditev resničnosti podpisa, saj sta podpis nepismenega potrdili kar dve priči. Kot vidimo, je tudi tu v ozadju Jožef Ulaga.

Carl Basnitsch Sattelmeißter[1]

Joseph Terschan Landman von Gallizien[2]

X **Mathias Terschan Bürger in Sachsenfeld**

Josef Ulaga Zeugen der Unterschift[3] N° 16

Josef Terschan des Mathias Terschan N° 25[4]

[1] Sedlar.
[2] Galicija.
[3] Priči nepismenemu.
[4] Zelo verjetno hišni številki.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l u 4^ega §. je unem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci razтreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, de sjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo naše narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, graški in tržaški razтreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija" z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kanclije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne sjedini.

V. Ljubljani 20. Dek. Vidom 1848.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien" mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

Ljubljana. Dritter Dek. Tausend 1848.

Zdole

29

Obsega 2 strani (252). 35 podpisov, 32 podkrižanih. Verjetno sodi v čas brežiške peticije. Teritorialni obseg podpisov je zdolska fara, ki je sodila v videmsko dekanijo. Po načinu vpisovanja hišnih številk, kar je izraz želje po verodostojnosti podpisov, spominja na »hrvaške peticije«. Te, naslovljene so bile na bana Jelačiča, naj bi po mnenju nekaterih zahtevale tesnejše povezave obmejnih predelov s Hrvati, dejansko pa si želijo predvsem take razmere, kot so jih imeli kmetje po revoluciji na Hrvaškem. Ena izmed njih obsega približno isto ozemlje. Primerjava podpisanih priimkov v obeh peticijah nam pokaže, da so obe, »slovensko« in »hrvaško«, podpisali: iz Zgornje Pohance nihče, iz kraja Anže tudi ne, tu je na isti hišni številki celo druga oseba, iz Kostajnika 1 in iz Anovca vsi trije podpisniki iz slovenske zdolske. Kakšnih drugih podobnosti ni, oziroma prav iz dejstva, da jih ni, lahko vidimo, kako sta akciji potekali ena mimo druge. Slovensko je očitno vodil Ferdinand Seidl, ki je vpisal tudi kraj. Verjetno je bil ožji sorodnik kaplana tamkajšnje lokalije Antona Seidla. Sprva očitno ni mislil vpisovati hišnih številk in je bil to mogoče pozneje prisiljen s strani kmetov, ki so bili tu dokaj nemirni in svojeglavi. Njihovo navajanje je bilo tudi eno izmed sredstev za dokazovanje verodostojnosti podpisov. Manjkajoče hišne številke kažejo, da vsi farani niso hoteli podpisati peticije. Poleg Zdol se navajajo še naslednji kraji: Kostanjek, Pleterje, Ravne, Zgornja Pohanca, Anovec, Oklukova Gora, Anže in Sromlje.

Joseph Pust Sdolle[1]

X Joch. Kroschl Sdolle

X Joseph Sorko Sdolle

X Jochann Pikelz Kastaineg[2]

X Georg Bogovitsch von Raune[3] N° 1

X Johann Omerzu deto N° 24

X Franz Sortschitsch deto N° 15

X Michael Galitsch von Pleterje N° 12

X Franz Gallitsch von Raune N° 40

Anton Seidl Kurat zu Sdolle

X Franz Godler von Raune N° 31

X Joseph Planinz deto N° 2

X Stephan Röck (?) deto N° 22

X Jakob Vodopiutz von Sdolle N° 40

X Franz Sorko von deto N° 32

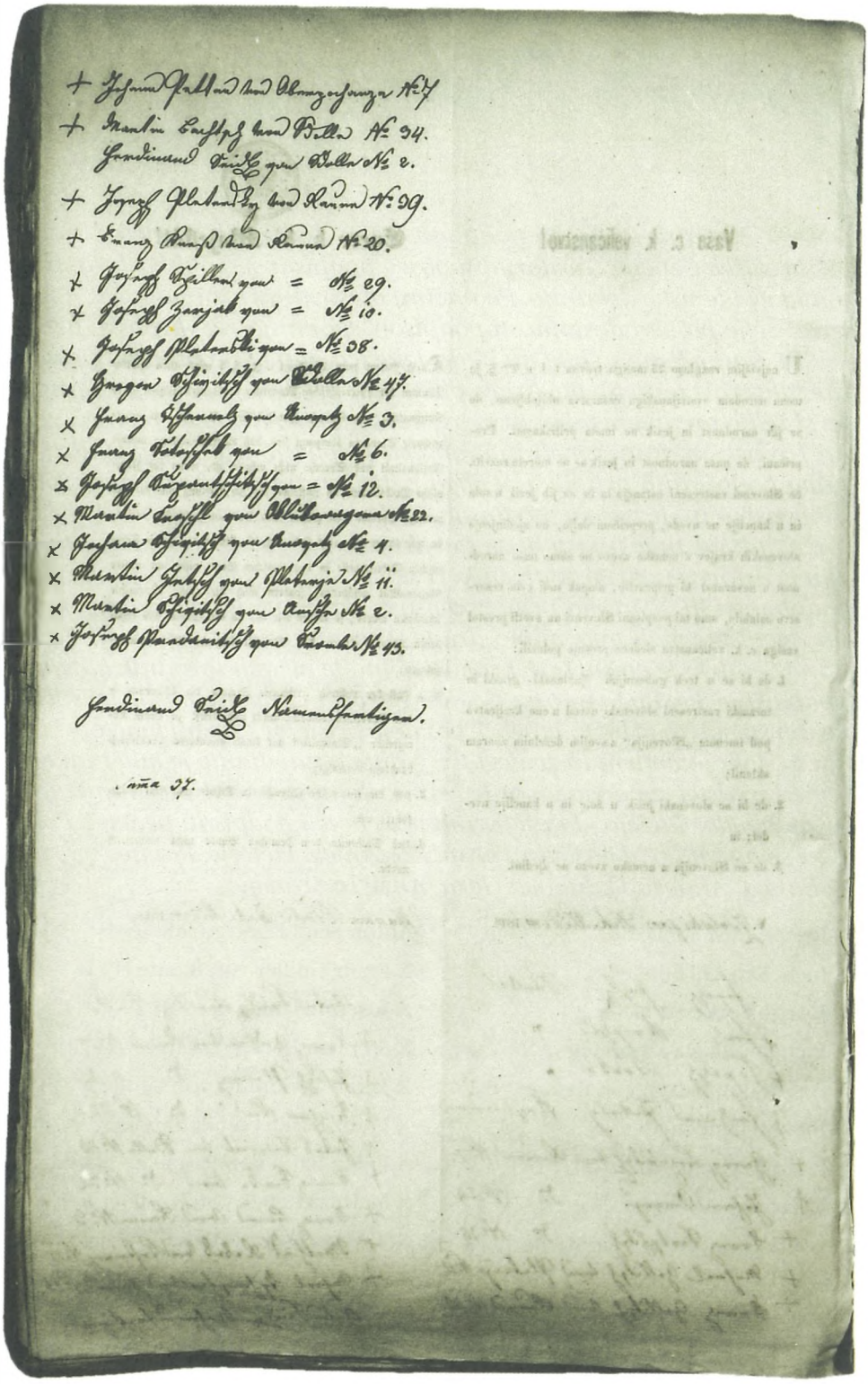
X Franz Barm von Raune N° 3

X Mathias Rebek von Kostaineg N° 16

X Michael Tschanscher von Raune N° 25

Anton Seidl Namensfertiger[4]

[1] Sdole - Zdole.
[2] Kosteinek - Kostanjek.
[3] Ravne.
[4] Podpisovalec imen.

+ Johann Pollak und Ehrenzeugen Nr. 7
+ Martin Lasitzky und Beide Nr. 34.
Ferdinand Pirc von Beide Nr. 2.
+ Joseph Plahutnig und Kainach Nr. 39.
+ Franz Ranzinger und Kainach Nr. 20.
× Joseph Pfeiffer von = Nr. 29.
× Joseph Zanjak von = Nr. 10.
× Joseph Plahutnig von = Nr. 38.
× Georg Pschunitsch von Beide Nr. 47.
× Franz Pschanak von Kroppf Nr. 3.
× Franz Petersch von = Nr. 6.
× Joseph Purgerschitsch von = Nr. 12.
× Martin Lasitzky von Ehrenzeugen Nr. 22.
× Johann Pschunitsch von Kroppf Nr. 1.
× Martin Jahitsch von Plahutnig Nr. 11.
× Martin Pschunitsch von Kainach Nr. 2.
× Joseph Pranditsch von Kainach Nr. 43.

Ferdinand Pirc Nennstehlinger.

Nr. 35.

X **Johann Pettan** von Oberpochanza[1] N° 7

X **Martin Bachtsch** von Sdolle N° 34

Ferdinand Seidl von Sdolle[2] N° 2

X **Joseph Pletersky** von Raune N° 39

X **Franz Kneß** von Raune N° 20

X **Joseph Schiller** von Raune N° 29

X **Joseph Zarjak** von Raune N° 10

X **Joseph Pleterski** von Raune N° 38

X **Gregor Schiwitsch** von Raune N° 47

X **Franz Tschernelz** von Anovetz[3] N° 3

X **Franz Sotoschek** von Anovetz N° 6

X **Joseph Supantschitsch** Anovetz N° 12

X **Martin Kroschl** von Oklukovagora[4] N° 22

X **Jochann Schivitz** von Anovetz N° 4

X **Martin Jetsch** von Pleterje N° 11

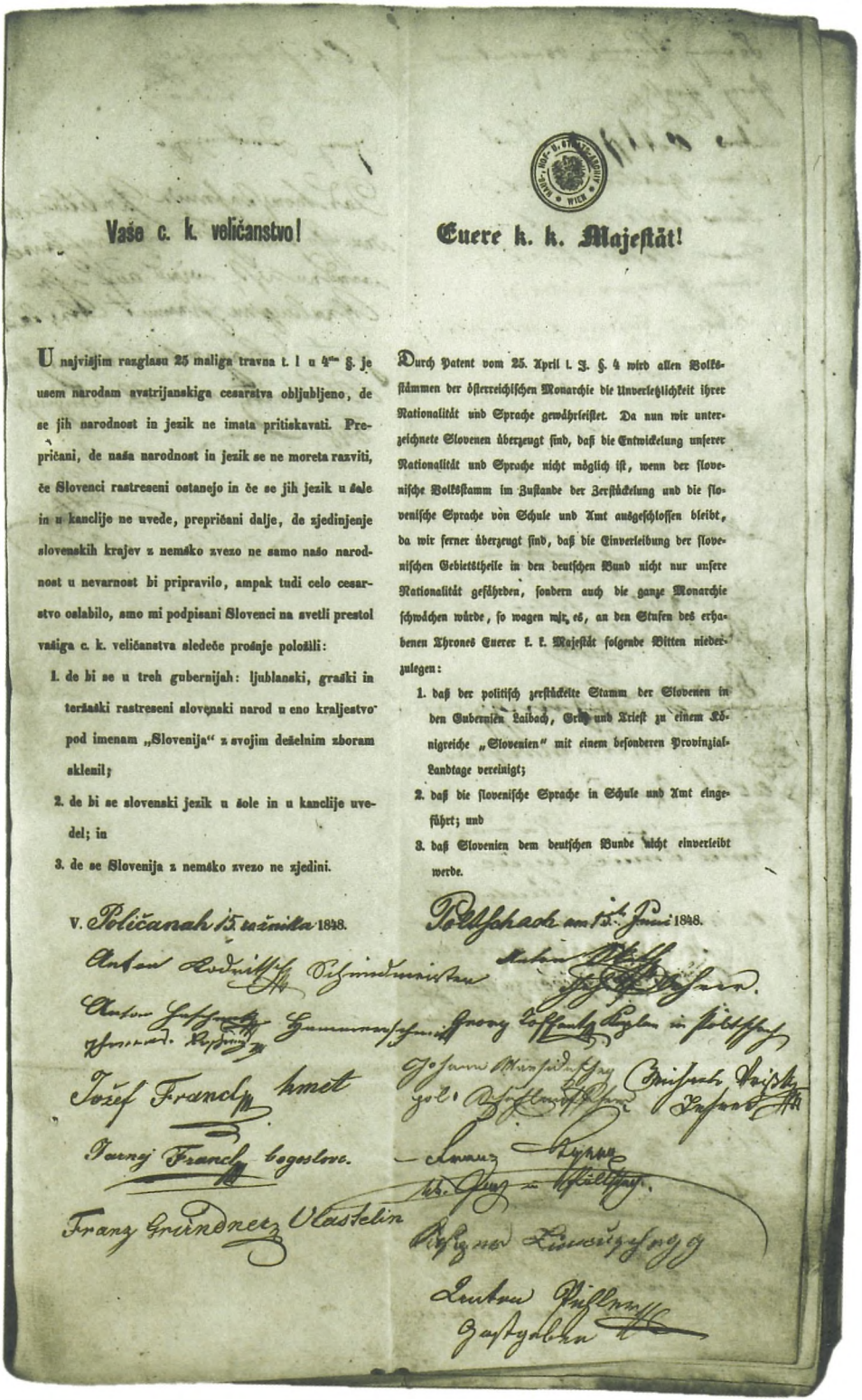
X **Martin Schivitsch** von Ansche[5] N° 2

X **Joseph Predanitsch** von Sromle[6] N° 43

Ferdinand Seidl Namensfertiger

Summa 37[7]

[1] Zgornja Pohanca.
[2] Verjetno oče kurata.
[3] Anovec.
[4] Oklukova Gora.
[5] Anže.
[6] Sromlje.
[7] Zopet napačni seštevek.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l u 4^ti^ §. je usem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci rastreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, de zjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, graški in terŝaški rastreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija“ z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kanclije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne zjedini.

V. Poličanah 15. svečnika 1848.

Anton Kodrič Vizedirektor

Anton Laschan Gemeinderath

Ignaz Kaltenegger

Johann Wurzbach

Josef Wichner

Josef Franchy kmet

Franz Franchy bogoslov.

Franz Gründorfer Vastelin

Lovrenz Kuppa

Anton Zwerger

Lenkam Pillwax

Gastgeben

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir, es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Grätz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien“ mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

Pettau am 1. Juni 1848.

Poljčane,
15. junij 30

Obsega 2 strani (284). 40 podpisov, 8 podkrižanih. Med podpisniki najdemo zelo zanimive ljudi: pomožni učitelj, bogoslovec, vlastelin, gostilničar, naduradnik, kmet in zidar, okrajni kirurg in krajevni šolski nadzornik, sedlarski mojster, mlinar, odsluženi vojak, »cupec«. Med organizatorje bi lahko šteli kaplana Georga Toffanta iz Poljčan, njegovega kolego Jakoba Pletterschniga iz Studenic ali pa »cupca« Šmuca. Da so podpisovali kar v trgovini, je znan primer tudi v Ljubljani, čeprav se peticija ni ohranila. Izrazita so prizadevanja po uveljavljanju slovenskega jezika. To peticijo je okrajna gosposka Studenice potrdila 22. avgusta, kar kaže na to, kako je akcija zgubljala na dinamiki. Med začetkom zbiranja podpisov (15. junij) in uradno potrditvijo (22. avgust) je velika časovna razlika. Zdi se, kot da so imeli v nekaterih predelih navodila, naj bodo podpisi peticij uradno potrjeni. Na zadnji strani te peticije piše Studeniz in Steiermark.

Anton Kodritsch Schmidmeister[1]

Anton Haschnek Hammerschmit[2]

Thomas Roschanz

Jožef Francl kmet

Jernej Francl bogoslovc.

Franz Grandner Vlastelin[3]

Anton Sketh Gehilfslehrer[4]

Georg Toffant Kaplan in Pöltschach

Johann Warsidescheg (?) gol.(?) Schulmeisterlehrer

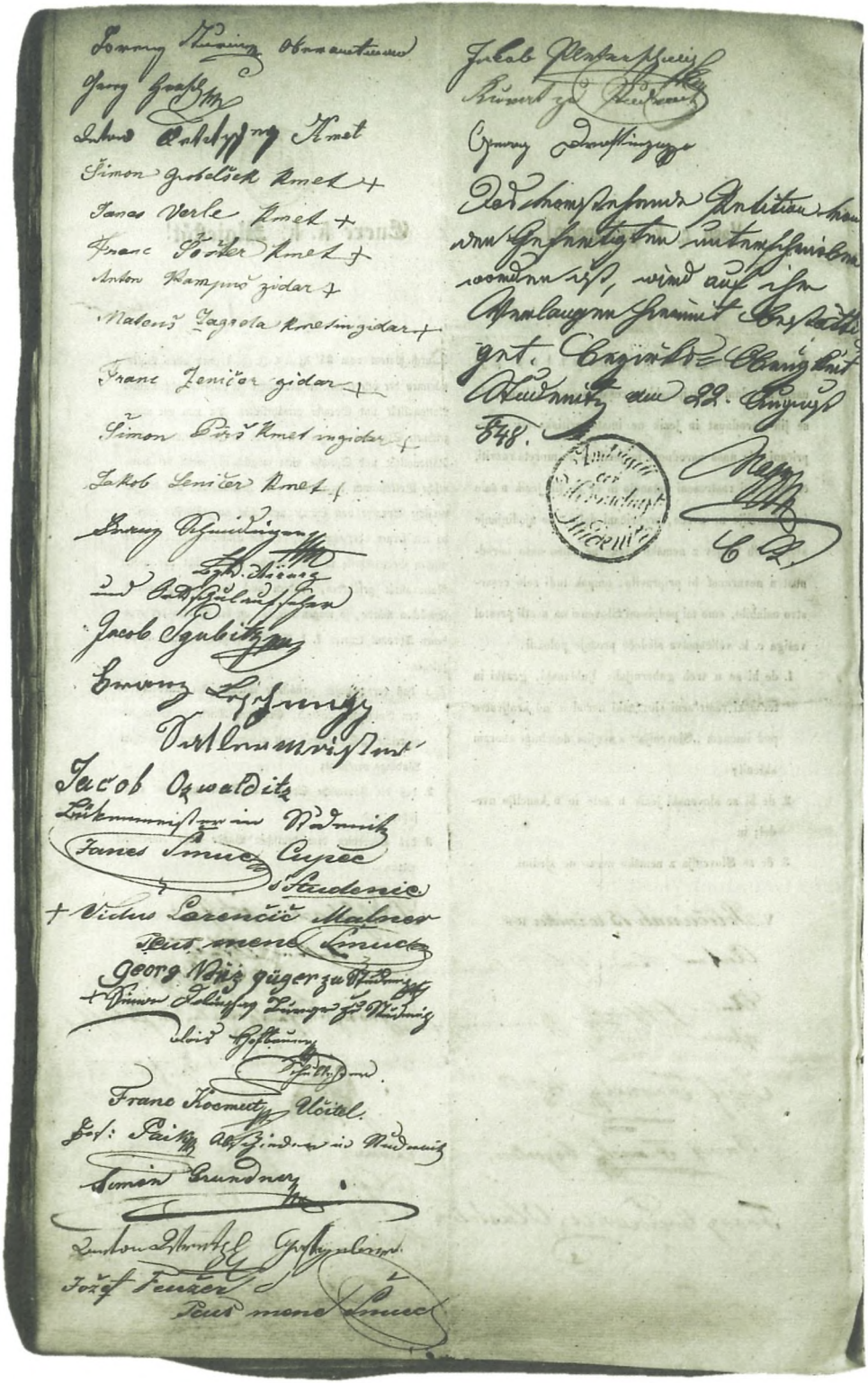
Michael Voisk Lehrer

Franz Kgern (?) k.k Pm[5] in Pöltschach

Kasper Limuschegg (?)[6]

Anton Pichler Gastgeber[7]

[1] Schmiedemeister - kovaški mojster.
[2] Hammerschmid - fužinarski kovač.
[3] Graščak.
[4] Pomožni učitelj.
[5] Postmeister (?) - poštar.
[6] Podpisan s svinčnikom.
[7] Gostilničar.

Lorenz Turin Oberamtman[1]

Georg Hersch

Anton Detscheg kmet

Šimon Grobelšek kmet X

Janes Verle kmet X

Franc Šoster kmet X

Anton Pampuš zidar X

Mateuš Zagoda kmet in zidar X (Lagoda?)

Jakob Zeničar zidar X

Šimon Paš kmet in zidar X

Jakob Leničar kmet X

Franz Schmidriger Bzks. chirurg und Ortschulaufsecher[2]

Jakob Sgubitz

Franz Leschnegg Satlermeister[3]

Jacob Ozwalditz Bäckermeister in Studenitz[4]

Janes Šmuc Cupec[5] s' Studenic

Vidus Lorenčič Malner[6]

scus mene **Šmuc**[7]

Georg Noriz güger[8] zu Studeniz

Simon Dolinscheg Bürger zu Studeniz X[9]

Alois Hofbauer Schullehrer[10]

Franc Kocmut Učitel

Jos: Paik Abschieder[11] in Studenitz

Simon Grundner

Anton Wretsch Gastgeber[12]

Jožef Teužer

scus mene **Šmuc**

Jakob Pleterschnig Kurat zu Studenitz

Georg Draftinger (?)

Das vorstehende Petition den Gefertigten unterschrieben worden ist, wird auf ihr Verlangen hiemit bestätiget.

Studenitz am 22. August 848.

(žig gospostva Studenice) Nagy BK[13]

[1] Oberamtmann – višji uradnik.
[2] Bezirkschirurg und Ortschulaufseher – okrajni kirurg in krajevni šolski nadzornik.
[3] Sattelmeister – sedlarski mojster.
[4] Pekovski mojster v Studenicah.
[5] Kupec – trgovec.
[6] Mlinar.
[7] Podpisovalec.
[8] Bürger – meščan, tržan.
[9] Križ premaknili zadaj, kot ga ima večina.
[10] Učitelj.
[11] Odsluženi vojak (?)
[12] Gostilničar.
[13] Bezirkskomissär – okrajni komisar.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l u 4^ega §. je vsem narodom avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci rastreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kancelije ne uvede, prepričani dalje, de zjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, gradki in tržaški rastreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija" z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kancelije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne zjedini.

V Stazzeru pri Se. Tomaži ... 1848.

Martin Jančič Bermški
Peter Ulaga Solitarko. Amerika.
Tiček Jenekovič Kmet. Sin.
Anton Vrazič Kmet Ihovi.
Janez Vrazič Kmet Ihovi.
Anton Vrazič Syn Ihovc.
Andraž Vrazič Kmet Ihovi
Peter Petejan Kmet.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien" mit einem besonderen Provinziallandtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

N. Jarnik ... Laib. Juni 1848.

Simon Skuk z gmaih Bohin.
Matthias Pellinger
Alois Lenz Lajnikarje.
Anton Cainkar
Blas Klemenčič
Jožefa Polčnig
Josef Mesko
Andraš Prigl
Martin Kmet

obera.

Sv. Tomaž,
konec junija 31

Obsega 2 strani (286). 26 podpisnikov. Podkrižanih ni, kar pa ne pomeni, da med njimi ni nepismenih. Datum ugotovljen iz vpisa pod nemškim tiskanim besedilom. Zdi se, kot da akcija tu zaradi nekih vzrokov ni uspela ali pa so jo prekinili, ker je bil preložen začetek delovanja državnega zbora. Drugače za to območje nenavadno majhnega števila podpisnikov ne znamo razložiti. Možno je, da so zasledovali nam neznani elitistični princip. Ker to ni prvi primer, lahko z veliko verjetnostjo domnevamo, da so obstajala v zvezi s podpisovanjem še neka nam neznana ustna navodila. Razmeroma veliko je namreč med njimi uglednih krajanov: župnik in oba kaplana iz sv. Tomaža pri Veliki Nedelji, kaplan iz negovske fare, kaplan iz Sv. Trojice, bogoslovec, ki je podpisal tudi graško peticijo, okrajni zdravnik in učitelj.

Franz Krall

Martin Janžekovič bersniški[1]

Peter Anton Polič Farmešter

Jüri Senekovič kmet: Sin[2]

Antoni Vračič kmet. Sinovi[3]

Jannes Vračič kmet Sinovi

Antun Vračič bogoslovec

Andraž Vračič kmet sinovi[4]

Franjo Bezjak duhov.

Franz Zwetko provis.[5] Kaplan.

Mathias Dolliner kaplan

Alois Herzog Bezirksarzt.[6]

Anton Cainker

Blas Klemenčič

Joseph Potočnig

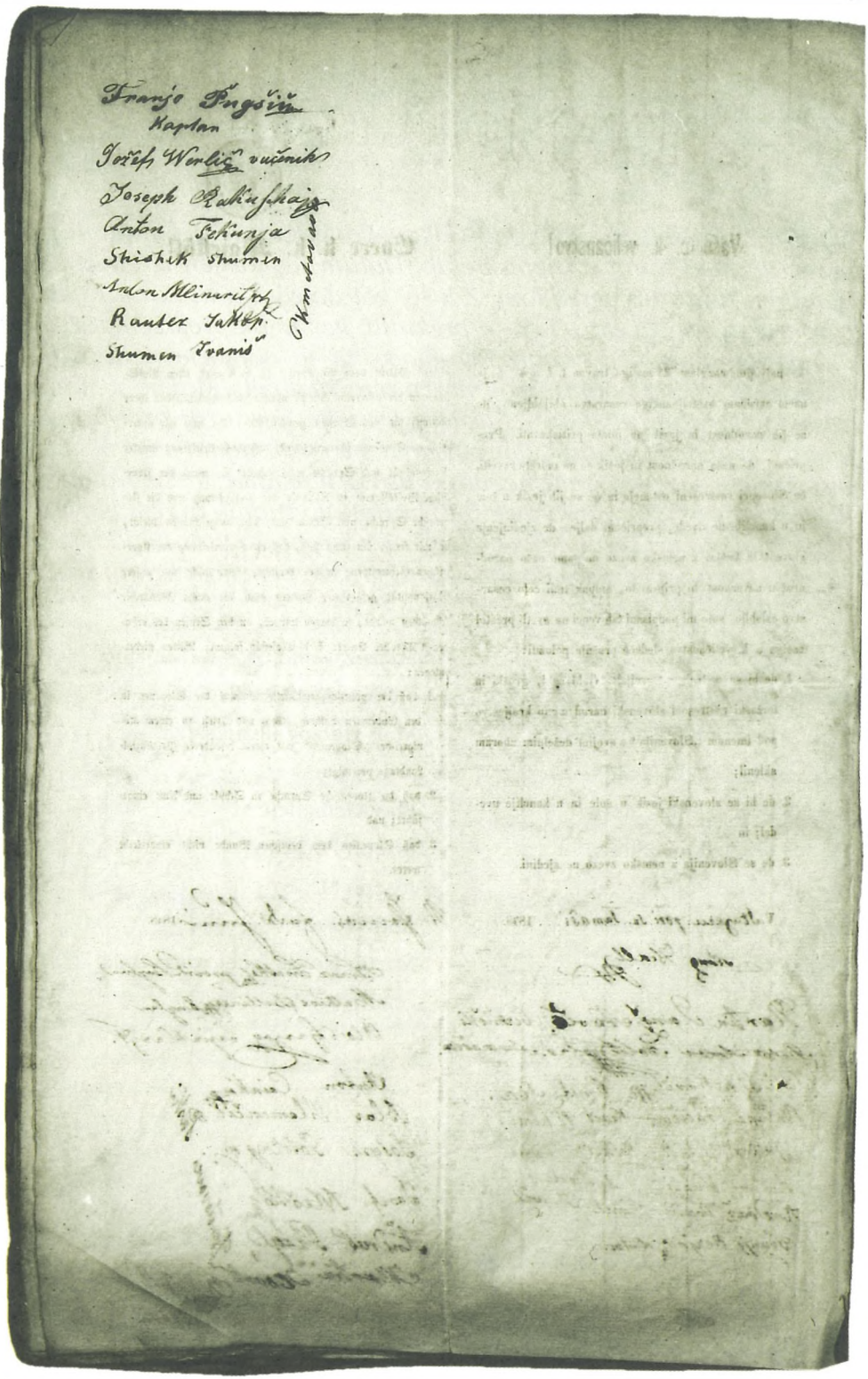
Joseph Meško

Andraš Prigl

Martin Novak kmetovavci Šaski[7] (?)

obern.[8]

[1] Nekaj manjka, pa tudi pridevnik je verjetno napačen. Možno : bresniški (Breznica) župan.
[2] Kmečki sin.
[3] Težave pri pisanju kmečkega sina.
[4] Bratje Vračič so se znali podpisati, sicer pa so imeli s pisanjem težave.
[5] Začasen.
[6] Okrajni zdravnik.
[7] Od Cajnkarja do Prigla označeni.
[8] Obrni - opozorilo, da so podpisi še na drugi strani.

Franjo Pugšič Kaplan

Jožef Werlič vučenik[1]

Joseph Rakuscha

Anton Fekunja kmetovavci

Shishek Shumen

Anton Mlinaritsch

Rantez Jakop

Shumen Ivaniš

[1] Učitelj.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna l. l. u 4ⁿᵉ §. je našem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci razstreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kancije ne uvede, prepričani dalje, de sjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo naše narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, graški in teržaški razstreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija“ z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kancije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne sjedini.

V Šv. Vrbanu 22 velikiga travna 1848.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien“ mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

St. Urban bei Pettau 22. May 1848.

Martin Vrčič Bauer von der Gemeinde Ločič
+ Martin Krampergar Richter der Gemeinde Ločič
+ Veit Gregorza Bauer von Ločič
Im Namen der ganzen Gemeinde Ločičberg.
+ Franz Pišun Einwohner d. G.
+ Johann Selenik Einw. Glas.
+ Franz Turbas Richter der Gemeinde.
+ Anton Podočnik Einw. Glas.
Im Namen der ganzen Gemeinde

Sv. Urban pri Ptuju,
22. maj

Obsega 2 strani (288). 17 podpisanih, od teh 10 nepismenih. Že pri peticiji št. 24, ki tako po zunanji obliki kot ureditvi peticije odstopa od drugih in je bila podpisovana v farah sv. Trojice v Halozah in sv. Urbana, oboje v okraju minoritskega gospostva pri Ptuju, smo se srečali z vložkom Jerneja Ciringerja (1818–1900), ki je pri sv. Urbanu pri Ptuju kaplanoval v letih 1846–1849, velik narodnjak in sodelavec Graške Slovenije. Po tej starejši peticiji, ki so jo podpisali prebivalci Sv. Urbana pri Ptuju oziroma občin Ločič in Ločki vrh in krajev Janžev Vrh in Gaje lahko le domnevamo, da organizator ni bil zadovoljen s številom podpisov ali pa je dobil navodila, da je pomembno število podpisov. Zato je k mlajši napisal tudi tisti znameniti uvod. Na tej peticiji sta namreč zastopani le dve občini Ločič in Ločki vrh, tam jih je več. Na obeh peticijah se pojavljata le župana Martin Kramberger in Franz Fürbas. Da s tem številom podpisnikov ni bil zadovoljen, nam potrjuje tudi dejstvo, da se je sam Ciringer podpisal le tu, tam je naveden le kot podpisovalec. Namena, da bi hotel lažno večati število podpisnikov, mu ne moremo pripisati, ker na mlajši peticiji ni tu podpisanih. Očitno je razumel akcijo v tem smislu, da jo morajo podpreti predstavniki občin in ugledni prebivalci teh krajev. Ljudje so podpisani v gajici, sam pa se je kot podpisovalec podpisal v gotici, kot podpisnik v latinici.

Martin Veršič Bauer von der Gemeinde Lotšič

X **Martin Kramperger** Richter der Gemeinde Ločič

X **Veit Gregorez** Bauer von Ločič

Bartolomä Ziringer Nftger u. Zeuge[1]

Gemeinde Ločičberg[2]

X **Franz Schuen** Kirchenprobst.[3]

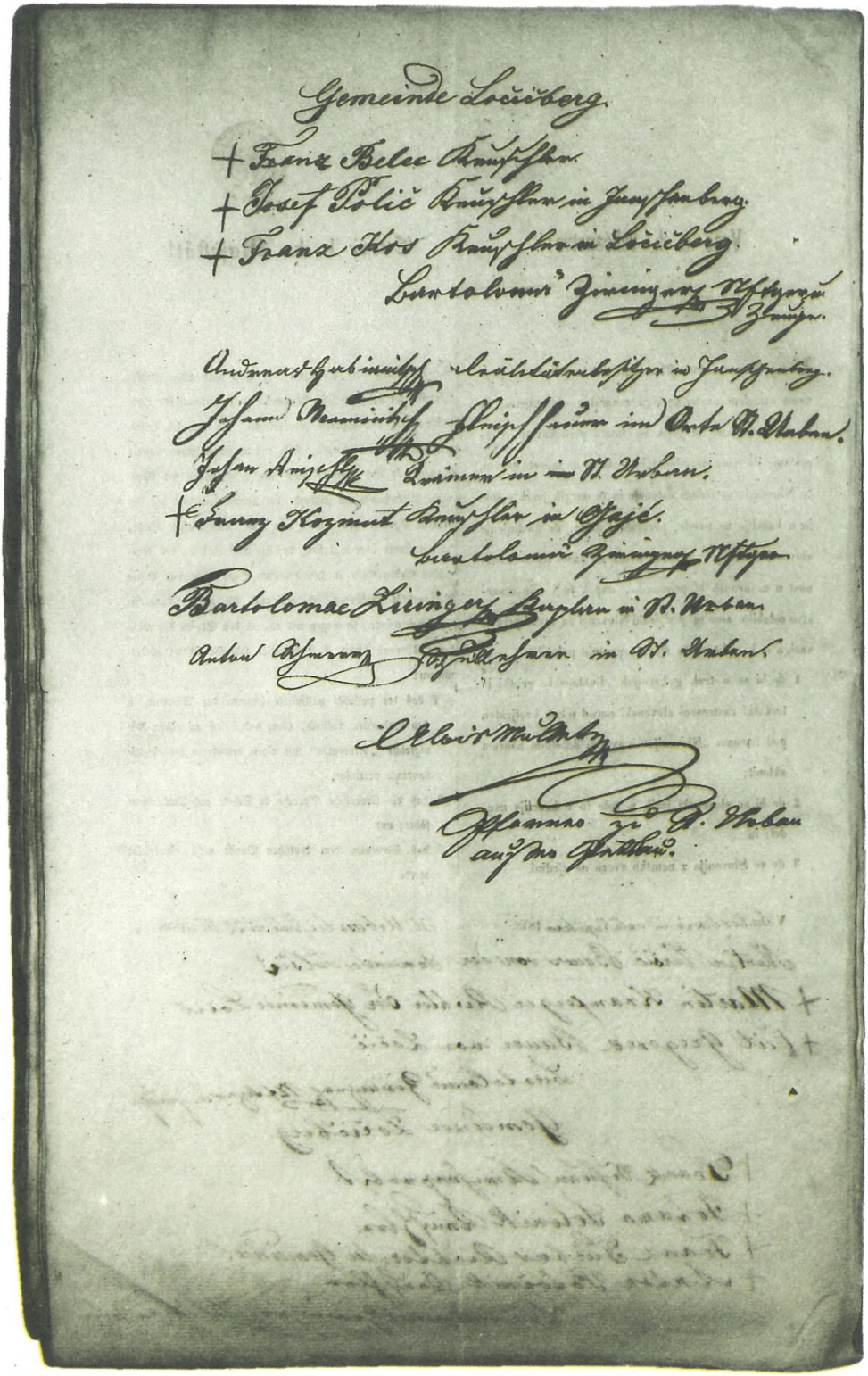
X **Johann Selenik** Keuschler.[4]

X **Franz Fürbas** Richter der Gemeinde

X **Anton Potočnik** Keuschler

Bartolomä Ziringer Nftger u. Zeuge

[1] Podpisovalec in priča.
[2] Ločki Vrh - Janežovci.
[3] Cerkveni ključar.
[4] Kajžar.

Gemeinde Loče[illegible]berg.

+ Franz Belec Bauernsohn
+ Josef Polič Bauernsohn in Jurschenberg.
+ Franz Hos Bauernsohn in Loče[illegible]berg.

Bartolomäus Zimiegar Mesner

Zimiegar.

Andreas Gabrinschek Häuslerssohn in Jurschenberg.
Johann Neuninger Schneidermeister im Orte St. Urban.
Johann Anjeschk Zimmermann in St. Urban.
+ Franz Kozmut Bauernsohn in Ojaič.

Bartolomäus Zimiegar Mesner

Bartolomäus Zimiegar Lehrer in St. Urban.
Anton Ashmann Hofbesitzer in St. Urban.

Aloisi Mulatz

Pfarramt zu St. Urban
am 3ten Juli.

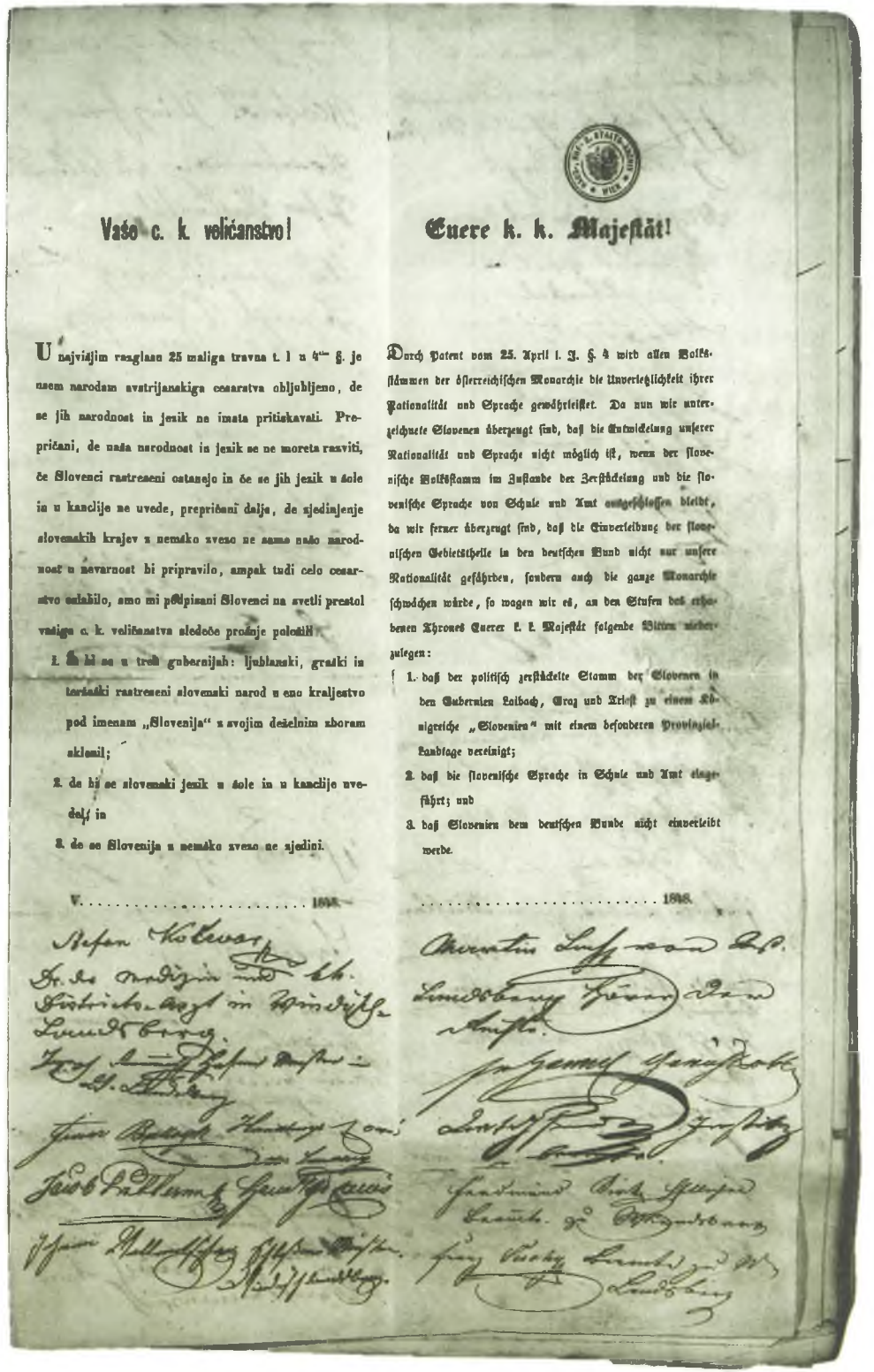
Gemeinde Ločičberg[1]

X **Franz Belec** Keuschler
X **Josef Polič** Keuschler in Janschenberg[2]
X **Franz Kos** Keuschler in Ločičberg
Bartolomä Ziringer Nftger u. Zeuge

Andreas Habianitsch Realitätbesitzer in Janschenberg
Johann Marinitsch Fleischhauer[3] im Orte St. Urban
Johan Reischl Krämer[4] in St. Urban.
X **Franz Kozmut** Keuschler in Gajé
Bartolomä Ziringer Nftger

Bartolomae Ziringer Kaplan in St. Urban
Anton Schmerr Schullehrer in St. Urban
Alois Mulletz Pfarrer zu St. Urban außer Pettau

[1] Ločki vrh.
[2] Janžovski Vrh.
[3] Mesar v Sv. Urbanu pri Ptuju.
[4] Kramar.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najviših razglasu 25 maliga travna t. l. u 4ti §. je našem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci razteseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, de sjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo naše narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo ostabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. Da bi se u treh gubernijah: ljubljanski, graški in tersaški razteseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija" z svojim deželnim zborom sklenil;
2. da bi se slovenski jezik u šole in u kanclije uvedel; in
3. de se Slovenija u nemško zvezo ne sjedini.

V..... 1848.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien" mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

..... 1848.

Podčetrtek

33

Obsega 9 strani (290–296). 226 podpisov, nekateri dvakrat. Nepismeni najmanj 3, verjetno pa jih je bilo več. Nasploh je ta peticija lep primer pismenosti tržanov. Kraj določen na podlagi prvopodpisanega dr. Štefana Kočevarja, odličnega zdravnika in voditelja Slovencev v celjskem okrožju. Bil je dolgoletni osebni prijatelj in sodelavec dr. Josipa Murška. Njegov družbeni ugled je nedvomno pripomogel k številnosti in uglednosti podpisnikov. Zbrani podpisi kažejo dokaj samosvoj pristop, saj so zbrani iz obsežnega teritorija od Podčetrtka do Žalca in Jarenine. Ne gre je uvrščati med množične, ampak elitne. Akcijo je nedvomno vodil dr. Štefan Kočevar, zaradi njegovega ugleda je bila nedvomno tudi tako uspešna. Verjetno je imel še nekaj sodelavcev. Posebnost pomenita lista 191 in 192, ki sta manjšega formata, nekateri podpisniki s peticijske pole se na njih ponovijo. Ponovno smo pri podobnem vprašanju, s katerim smo se že srečali pri Sv. Juriju ob Ščavnici. Očitno so bili ti podpisi že zbrani za neko drugo priložnost, mogoče Majarjevo peticijo.

Stefan Kočevar Dr. des Medizin und kk. Districts=Arzt in Windischlandsberg[1]

Joseph Rommich (?) Hafner meister[2] in W. Landsberg[3]

Franz Ballogh Handlungs Comis[4] W. Landsberg

Jacob Petternel Handlungs Comis

Johann Wallentschag Schloßer meister[5] Windischlandsberg

Martin Lach von Wind. Landsberg Hörer der Rechte[6]

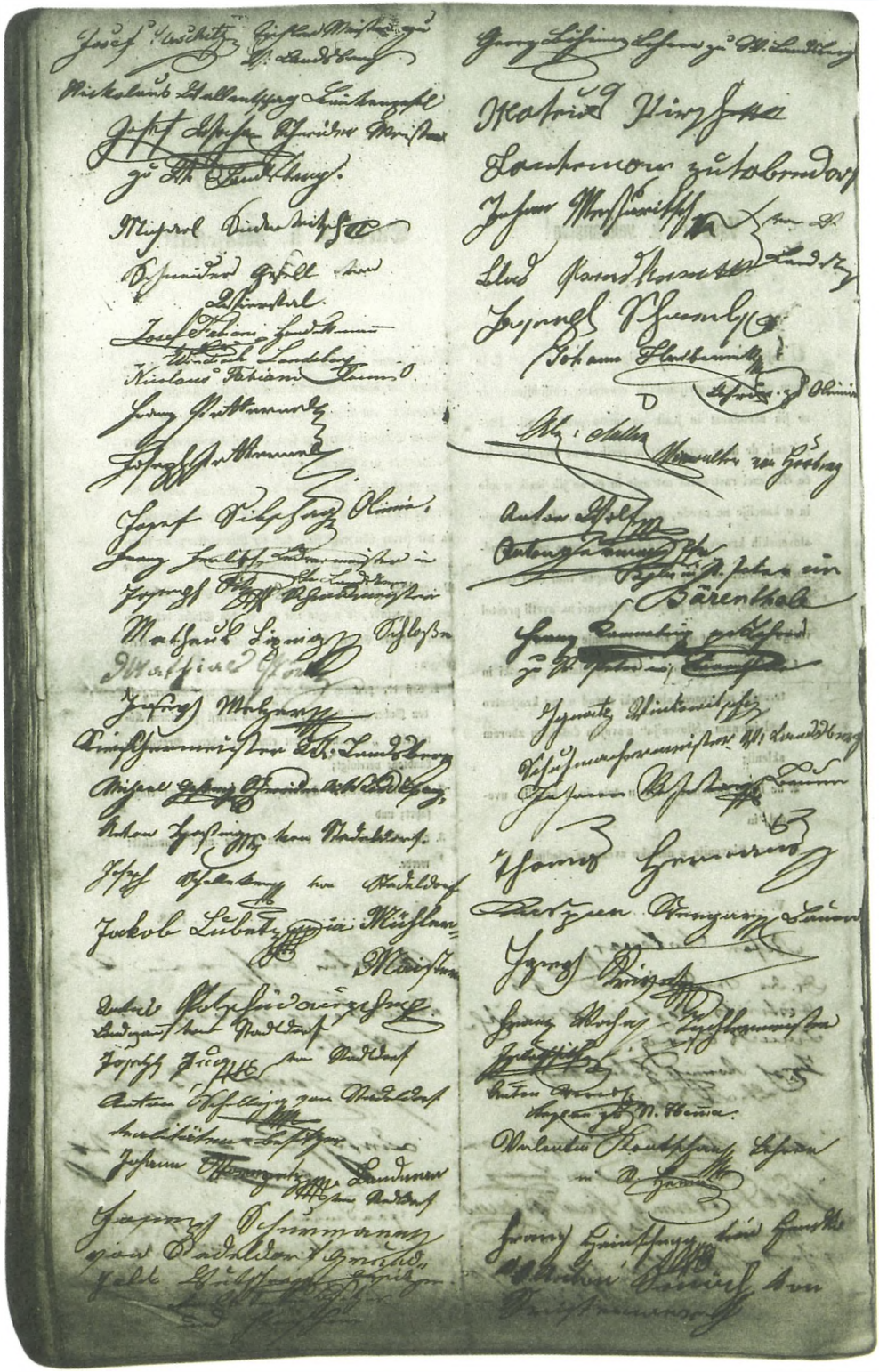
Fr. Gannich (?) Gerichtsakt.[7]

Ant. G. P???d (?) Justizbeamte[8]

Ferdinand Sirk Hftlicher[9] Beamte zu W. Landsberg

Franz Suchy Beamte[10] zu W. Landsberg

[1] Podčetrtek.
[2] Lončarski mojster.
[3] Windischlandsberg.
[4] Trgovski pomočnik.
[5] Ključavničarski mojster.
[6] Študent prava.
[7] Gerichtsaktuar - sodni aktuar, uradnik.
[8] Sodni uradnik.
[9] Herschaftslicher - gospoščinski.
[10] Uradnik.

Josef Urschitz Tischler Meister zu W. Landsberg

Nikolaus Walentschag Bäckergesele[1]

Josef Wocha Schneider Meister[2] zu W. Landsberg

Michael Siedaritsch Schneider gesell[3] von Wierstal[4]

Josef Fabiani Handelsmann[5] W. Landsberg

Nicolaus Fabiani Commis

Franz Pettermann

Joseph Pettermann

Josef Sibschag

Franz Ferlitsch Olimie[6]

Joseph Pitz Schneidermeister

Matheus Lipnig Schloßer

Mathias Vörz (?)

Joseph Melzer Kirschermeister[7] W. Landsberg

Michael Goßnig Schmieder[8] W. Landsberg

Anton Hostnig von Stadeldorf[9]

Joseph Schelleßneg von Stadeldorf

Jakob Lubetz Mühlermeister[10]

Anton Potschüdanscheg Landmann von Stadldorf

Georg Böheim Lehrer[11] zu W. Landsberg

Mathias Pirsch Lanteman zutobendorf[12]

Johan Meßaritsch von W. Landsberg

Blas Presker von W. Landsberg[13]

Joseph (?) Schaml (?)

Johann Hribernik Lehrer zu Olimie

Ale: Duller Verwalter zu Herberg[14]

Anton Wolf Pfr [15]

Anton Ferme Kpln. in St. Peter in Bärenthale[16]

Franz Kamnatnig pr.[17] Lehrer zu St. Peter in Berenthalle

Ignatz Winkowitsch Schuhmachermeister[18] W: Landsberg

Johann Vehowar Bauer

Thomas Herman

Kaspar Stergar Bauer

Joseph Krivetz

Franz Wocha Tischlermeister[19]

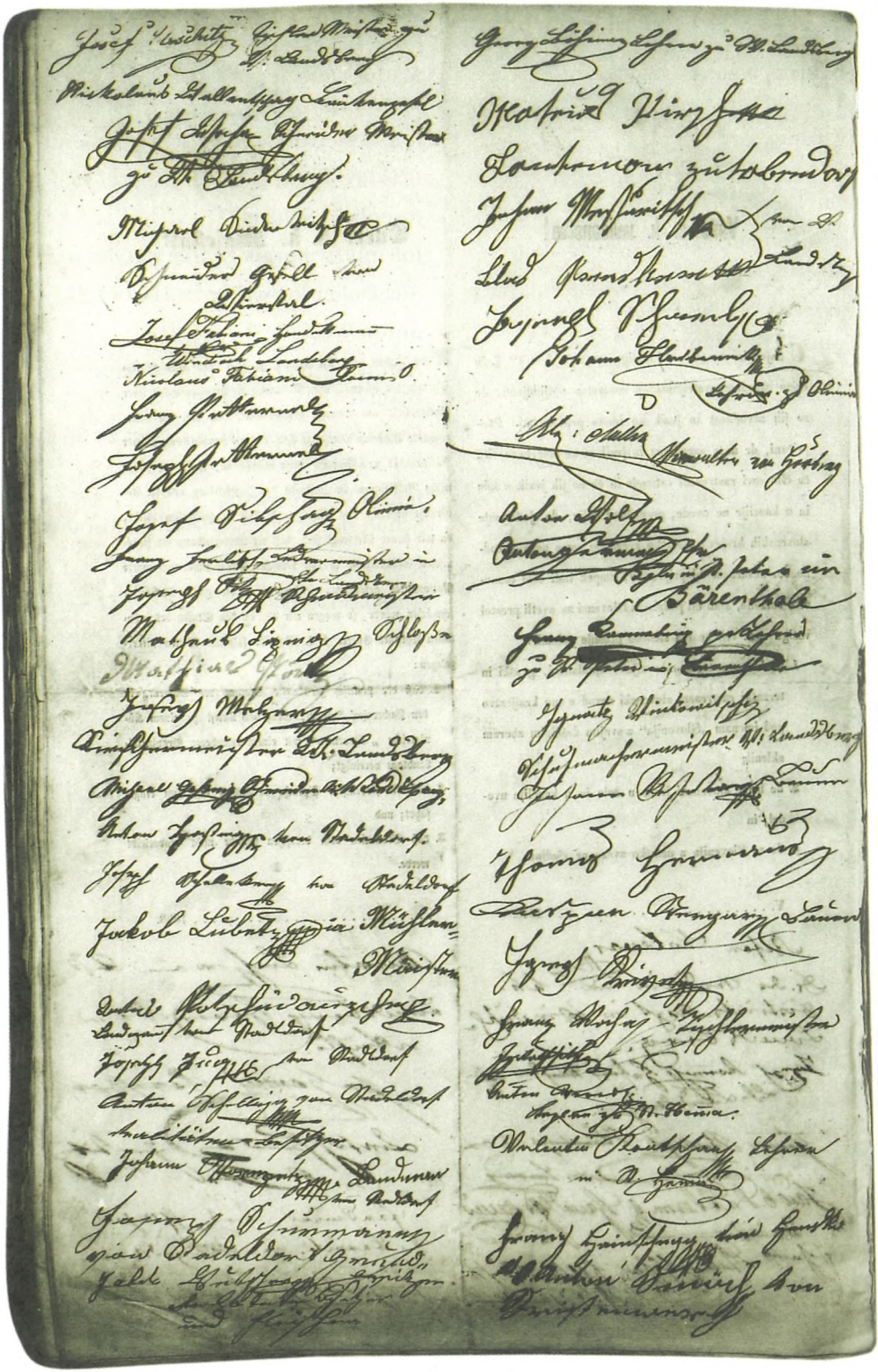
Ig. Ratshsits

Anton Veres Kaplan zu St. Hemma[20]

Valentin Kontschan Lehrer in St. Hemma

---

[1] Pekovski pomočnik.
[2] Krojaški mojster.
[3] Krojaški pomočnik.
[4] Wierstein(?) - Virštajn.
[5] Trgovec.
[6] Olimje.
[7] Kürschnermeister - krznar.
[8] Kovač.
[9] Stadeldorf - Imeno.
[10] Mlinarski mojster.
[11] Učitelj.
[12] Praktični primer pismenosti in znanja nemščine. Pravilno: Landmann zu Taubendorf - Golobinjek.
[13] Oznaka kraja je za oba zadnja skupaj.
[14] Hörberg - Podsreda.
[15] Pfarrer.
[16] Kaplan pri sv. Petru v Paridolu.
[17] Provisorischer - začasni.
[18] Čevljarski mojster.
[19] Mizarski mojster.
[20] Sv. Ema. Njegov predhodnik je tamkajšnji župnik.

Joseph Jug von Stadldorf

Anton Schellnja (?) von Stadeldorf Realitäten Besitzer[1]

Johann Ottorepetz Landman von Stadeldorf[2]

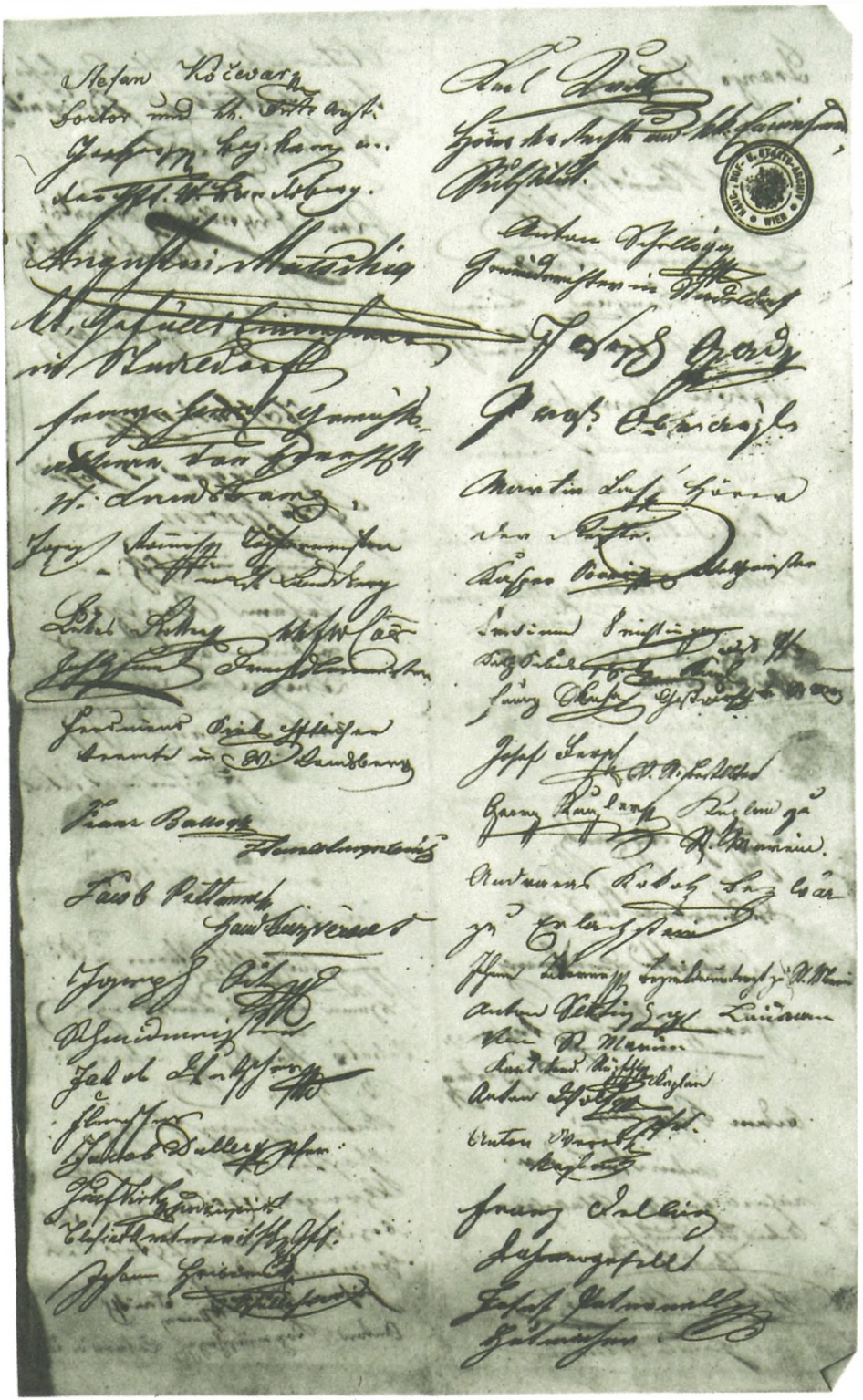
Joseph Schurmann von Stadeldorf Grundbesitzer

Jakob Wutscher Realiteten Besitzer[3] und Fleischer[4]

Franz Hainschegg von Hansko[5]

Anton Smäch von Kristenwerch[6]

[1] Njegova predhodnika sta se znala podpisati, kraj pa je njima verjetno vpisal on.
[2] Vse kaže, da je tudi temu predhodnik vpisal kraj. Očitno se je to zdelo organizatorjem podpisov zelo pomembno.
[3] Težave pri pisanju.
[4] Mesar.
[5] Hajnsko.
[6] Kristanvrh.

[1]**Stefan Kočevar** Doctor und kk. Distr. Arzt[2]

Jos. Herzog Bez. Kom. an der Hft.[3] W. Landsberg

Augustin Matschig kk. Gefälls Einnehmer[4] in Stadeldorf

Franz Germ (?) Gerichtsaktuar von Herrhft[5] W. Landsberg

Joseph Rommich Töpfermeister[6] in W. Landsberg

Lukas Rotter kk. Fw[7].(?) Car.

Joh. Gsund(?) Drechslermeister[8]

Ferdinand Sirk Hftlicher Beamte in W. Landsberg

Franz Ballogh Handlercomis

Jacob Petternel Handlungscomis

Joseph Sitz Schmidmeister

Jakob Wutscher Fleischer

Jakob Duller Pfer.[9]

Jožef Virk podžupnik

Blas. Artwaritsch Pfr.[10]

Johann Hribernik Schullehrer

Karl Krett (?) Hörer der Rechte und kk: Einehmer Substitut[11]

Anton Schelliga Gemeinderichter in Stadeldorf

Joseph Gad Groß Obresch(?)[12]

Martin lach Hörer der Rechte

Kaspar Sorrin Weltpriester[13]

Ferdinand Feichtinger[14]

Kasp. Sabukoschek Kaplan des Pfr. St. Mar.[15]

Franz Skufa (?) Gastwirth[16] von St. Mar(?)

Josef Fersch V(?) St(?) Bestllter(?)

Georg Kugler Kaplan zu St. Marein

Andreas Kokol Bez Coar zu Erlachstein[17]

Johann J(?)arer Bezirkswundarzt zu St. Marein

Anton Sektinscheg Landmann von St. Marein

Karl. Ferd. Rüpschl Kaplan

Anton Wolf Pfr.

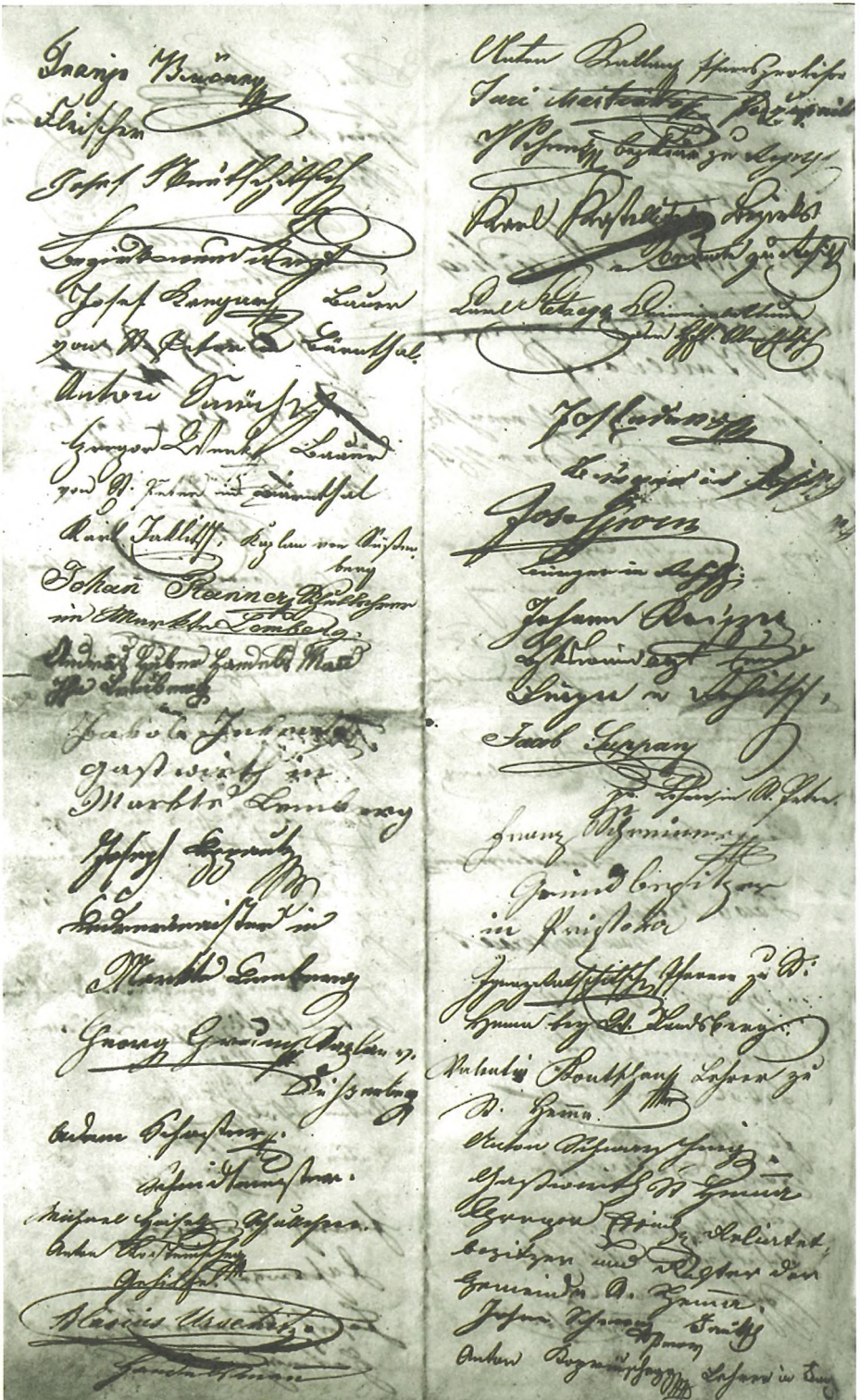
Anton Veres Kaplan

Franz Dollenz Hafnergeselle[18]

Josef Peternell Hutmacher[19]

---

[1] Ta in naslednji podpisni list sta manjšega formata. Glede na ponovni podpis Š. Kočevarja lahko domnevamo, da gre za ostanek Majarjeve akcije?
[2] Distriktsarzt - okrajni zdravnik.
[3] Bezirkscommissar an der Herschaft. - Okrajni komisar na gosposki Podčetrtek.
[4] Pobiralec pristojbin.
[5] Herrschaft - gosposka.
[6] Lončarski mojster.
[7] Finnanzwache - finančna straža.
[8] Strugar.
[9] Pfarrer - župnik v Olimju.
[10] Pfarrer župnik v Podčetrtku.
[11] Nadomestni, pomožni davčni prejemnik.
[12] Veliki Obrež?
[13] Svetni duhovnik. Bil je deficient v Podčetrtku.
[14] Župnik in dekan, okrajni šolski nadzornik iz Šmarja.
[15] St. Marein - njegov kaplan iz Šmarja.
[16] Gostilničar.
[17] Šmarje pri Jelšah.
[18] Lončarski pomočnik.
[19] Klobučar.

Franjo Bučar Fleischer[1]

Josef Meutschitsch (?) Bezirkswundarzt[2]

Josef Kregar Bauer von St. Peter im Bärenthal[3]

Anton Smäch

Gregor Werk Bauer von St. Peter im Bärenthal

Karl Jaklitsch Kaplan von Süßenberg[4]

Johann Ranner Schullehrer im Markt Lemberg[5]

Andraš Huber Handels Mann Ihn Lemberg

Jakob Inkret (?) Gastwirt im Markte Lemberg

Josef Ippautz (?) Ledrermeister in Markte Lemberg

Georg Grum Kaplan v. Süßenberg

Adam Schoster Schmiedmeister

Michael Hoisel Schullehrer

Anton Kostainscheg Gehilfe[6]

Blasius Urschitz Handelsmann

Anton Kallan Pfarprovisor[7]

Juri Martinko podžupnik

G. Schenk Bezkoär zu Rohitsch (?)[8]

Karl Kastellitz Bezirksbeamte zu Rohitsch

Carl Petzega Kriminalaktuar der Hft. Oberrohitsch

Jos. Cuden Bürger in Rohitsch

Jos. Hren (?) Bürger in Rohitsch

Johann Krisper Bzkswundarzt[9] und Bürger in Rohitsch

Jacob Suppan pr. Lehrer zu St. Peter

Franz Schreiner Grundbesitzer in Prichova[10]

Ignaz Ratschitsch Pfarrer zu St. Hema bey W. Landsberg

Valentin Kontschan Lehrer zu St. Hemma

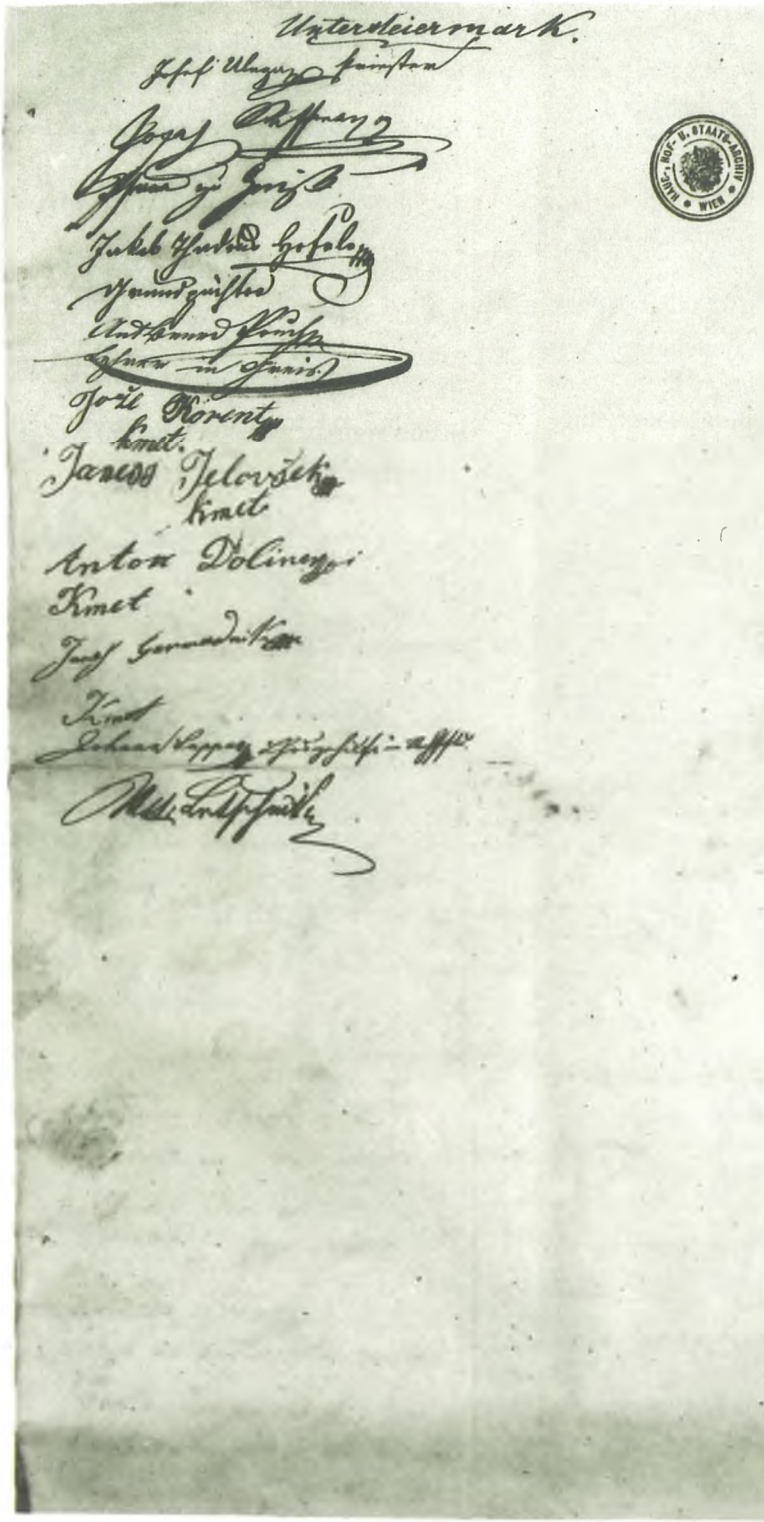
Anton Schwaschnig Gastwirt St. Hemma

Gregor Essich (?) Relitätbesitzer und Richter der Gemeinde St. Hemma

Johann Schram(?) Fautsch[11]

Anton Kopriuschegg Lehrer in Fautsch

[1] Zanimiva primerjava podpisa in navedba poklica.
[2] Okrajni ranocelnik.
[3] Paridol.
[4] Sladka Gora.
[5] Lemberk.
[6] Pomočnik.
[7] Sv. Križ pri Rogaški Slatini.
[8] Rogatec.
[9] Bezirkswundarzt - okrajni ranocelnik.
[10] Prihova.
[11] Buče.

Untersteiermark.
Kmet
Kmet
Kmet
Kmet
HAUS- HOF- U. STAATS-ARCHIV
WIEN

[1]Untersteiermark[2]

Josef Ulaga Priester[3]

Josef Saffran Pfar zu Greiß[4]

Jakob Thadeus Heferle Grundpächter[5]

Ant Lenrd Pouch Lehrer in Greis

Jože Korent Kmet

Janess Jelovšek Kmet

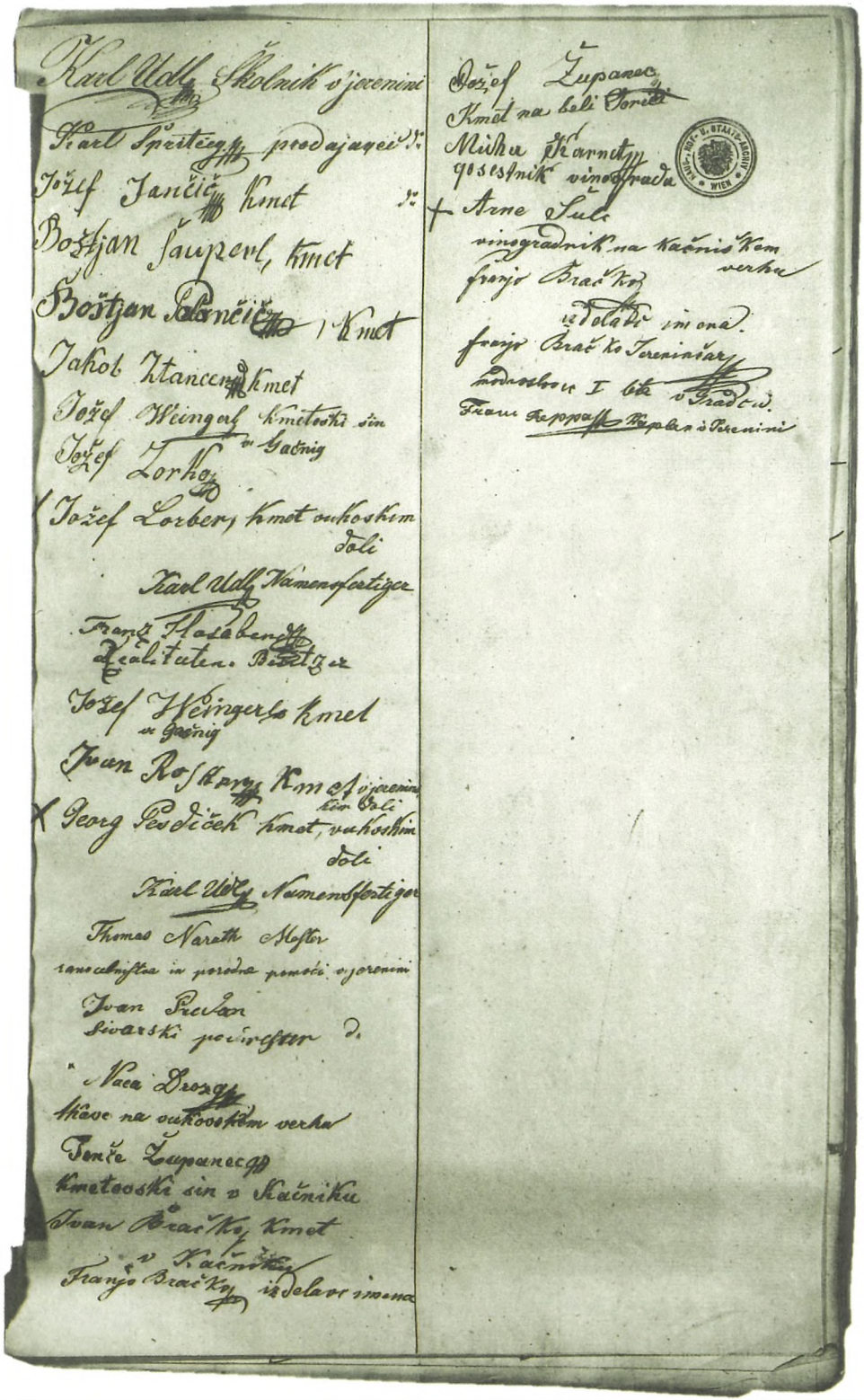
Anton Doliner Kmet

Janes Germadnik Kmet

Johann Suppan Lhrsgehilfe in Sachsenfeld

Mati(?) Letschnik

[1] Zadnja stran manjšega formata.
[2] Spodnja Štajerska.
[3] Deficient v Žalcu.
[4] Fara sv. Pankracija v Grižah.
[5] Zakupnik.

Karl Udl Školnik v Jarenini[1]

Karl Špritceg prodajauec

Jožef Jančič Kmet

Boštjan Šauperl, Kmet

Boštjan Palančič Kmet

Jakob Ztancer Kmet Štancar

Jožef Weingerl Kmetoški sin v Gačnig

Jožef Zorko

X **Jožef Lorber.** Kmet vukoskim doli[2]

Karl Udl Namensfertiger

Franz Hasabend Realitaten=Besitzer

Jožef Weingerl Kmet v Gačnig

Ivan Rosker Kmet v jereninskem doli[3]

X **Georg Pesdiček** Kmet vukoskim doli

Karl Udl Namensfertiger

Thomas Narath Moster ranocelnistva in porodne pomoči v Jerenini[4]

Ivan Predan sivarski podmester

Naca Drozg Tkavc na vukovskem verhu[5]

Tonče Županec Kmetovski sin v Kačniku[6]

X **Ivan Bračko** Kmet v Kačniku

Franjo Bračko izdelavc imena

Jožef Županec Kmet na beli Gorici

Micha Karnet posestnik vinograda

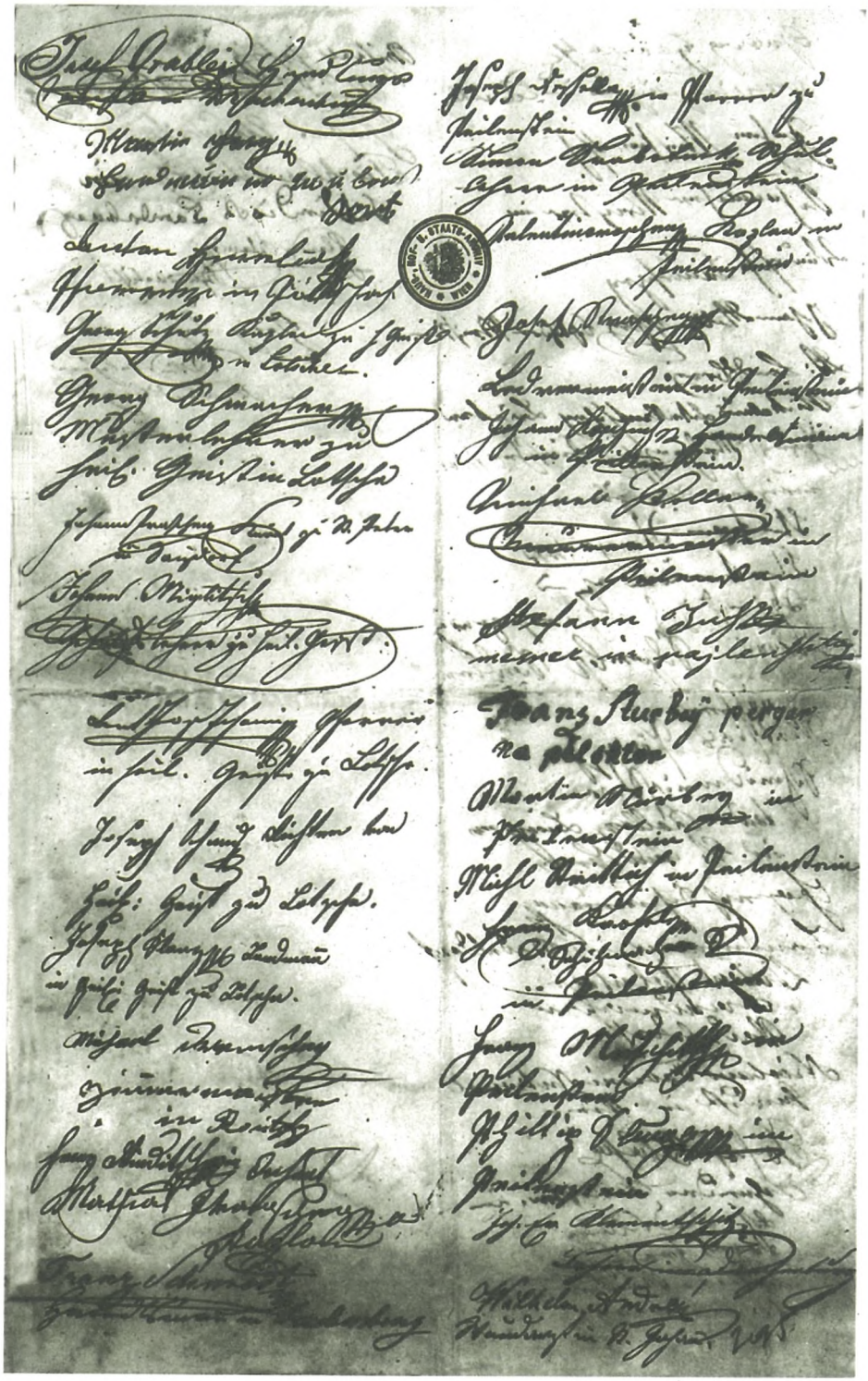
X **Arne Šulc** vinogradnik na Kačniškem verhu

Franjo Bračko izdelavc imena

Franjo Bračko Jereninčar modroslovec I. leta v Gradcu

Franc Reppa Kaplan v Jerenini

[1] Lepo oblikovana, s črto prepolovljena stran nedvomno kaže njegovo učiteljsko roko.
[2] Vukovski Dol.
[3] Jareninski Dol.
[4] Jarenina.
[5] Vukovski Vrh.
[6] Gačnik.

[1]**Josef Grabler** H ?

Martin Lang Landmann in Taubendorf (?)[2]

Anton Hmeliak Pfarrer in Pöltschach[3]

Georg Schutz Kaplan zu H. Geist[4] in Lotsche

Georg Schmacher Musterlehrer zu Heil. Geist in Lotsche

Johann Praschen Kurat zu St. Peter in Saizdorf[5]

Johann Miglitsch Gehilfslehrer zu Heil. Geist

Ant. Jos. Ichan Pfarrer in Heil. Geiste zu Lotsche

Josef Schmid Richter von Heil: Geist zu Lotsche

Joseph Slanz Landmann in heil. Geist zu Lotsche

Mihael Dremschag Zimmermaister[6] in Rohitsch(?)[7]

Franz Winditsch Dechant[8]

Mathias Ivanscheg Kaplan[9]

Franz Schmidt Handelsmann in Drachenburg[10]

Joseph Desella Pfarrer zu Peilenstein[11]

Simon Srabotnik Schullehrer in Peilenstein

Valentin Oroschen Kaplan in Peilenstein

Josef Strascheg Ledermeister in Peilenstein

Johann Konsheck Handelsmann in Peilenstein

Mihael Kollar Maurermister[12] in Peilenstein[13]

Stefan Juch mesner in pajlenshtajni[14]

Franz Sturbey pergar na pilshten

Martin Sturbey in Peilenstein

Michl Strittich in Peilenstein

Franz Krofel Schuhmacher in Peilenstein

Franz Muschitsh in Peilenstein

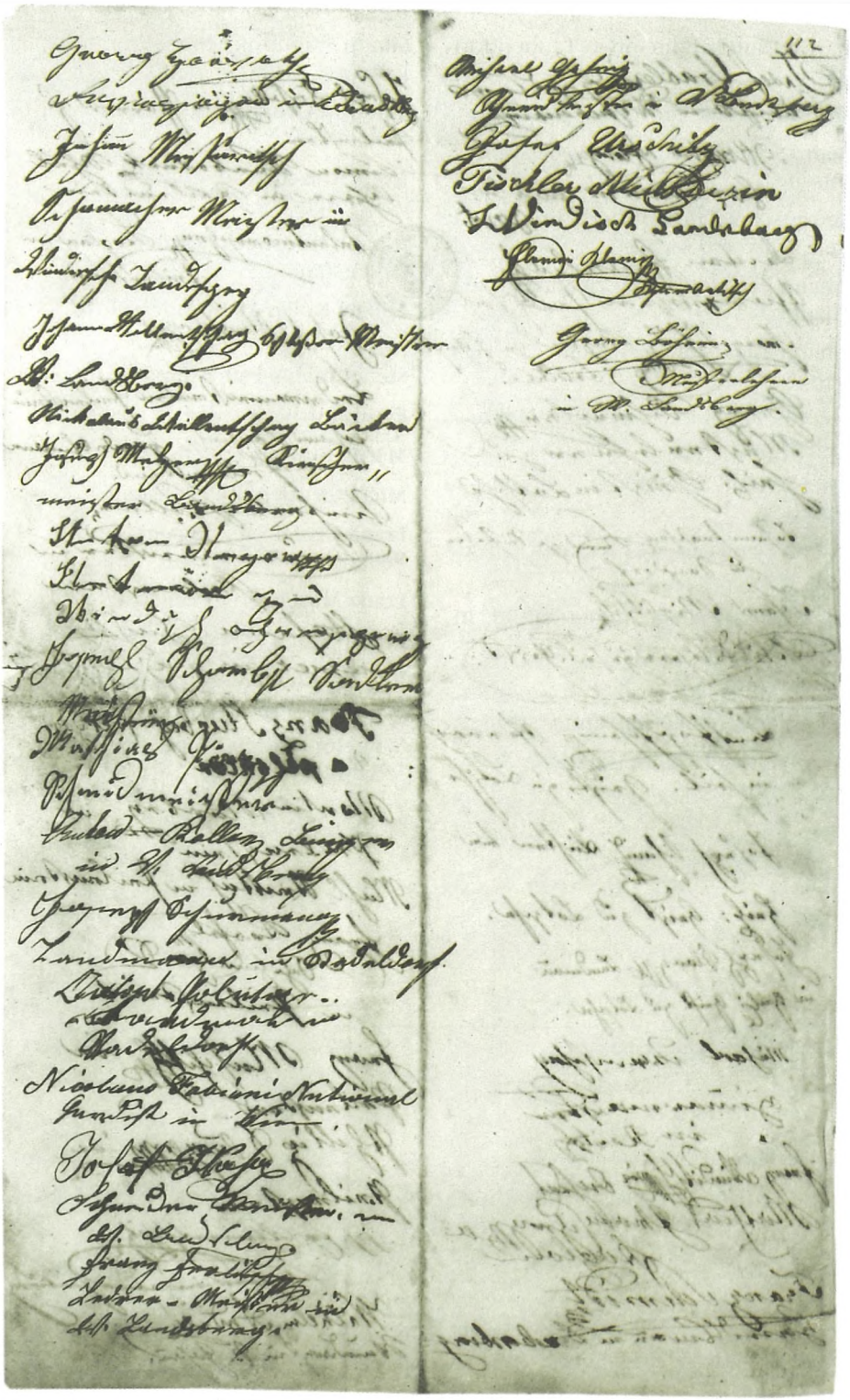
Phillip Sluga in Peilenstein

Joh. Ev. Klementschitz Lehrer in Drachenburg

Wilhelm Andreu Wundarzt in St. Johann.[15]

---

[1] List je manjšega formata.
[2] Golobinjek.
[3] Poljčane.
[4] Fara sv. Duha v Ločah.
[5] Seitzdorf - Žiča.
[6] Zimmermeister - tesarski mojster.
[7] Rogatec.
[8] Fara Marijinega vnebovzetja v Kozjem. Župnik in dekan je imel tudi naziv duhovnega svetnika, kot dekan je bil tudi okrajni šolski nadzornik.
[9] V isti fari.
[10] Kozje.
[11] Pilštajn.
[12] Zidarski mojster.
[13] Razlika med podpisom in pripisanim poklicem pri zadnjih treh kaže na možnost, da jim je oznake vpisal nekdo drug.
[14] Zanimiv primer dvojezičnega pisanja.
[15] Sv. Janž.

Georg Horwath ??seichar in ?

Johann Meßaritsch Schumachermeister[1] in Windisch Landesberg[2]

Johann Wellentschag Schloßer Meister W: Landsberg

Nikolaus Walentschag Bäcker[3]

Joseph Melzer Kirnschermeister[4] Landsberg

Anton Stergar Hutmacher(?) zu Windisch Landesperg[5]

Joseph Scharb Sadlermeister[6]

Mathias Perz(?) Schmidmeister[7]

Anton Kallan Bürger in W. Landsberg

Joseph Schurmann Landmann in Stadeldorf

Christoph (?) Poletegr(?) Landmann (?) in Stadeldorf

Nicolaus Fabiani Nationalgardist in Wien

Josef Hahn (?) Schneider Meister in W. Landsberg

Franz Ferlitsch Ledrer = Meister[8] in W. Landsberg

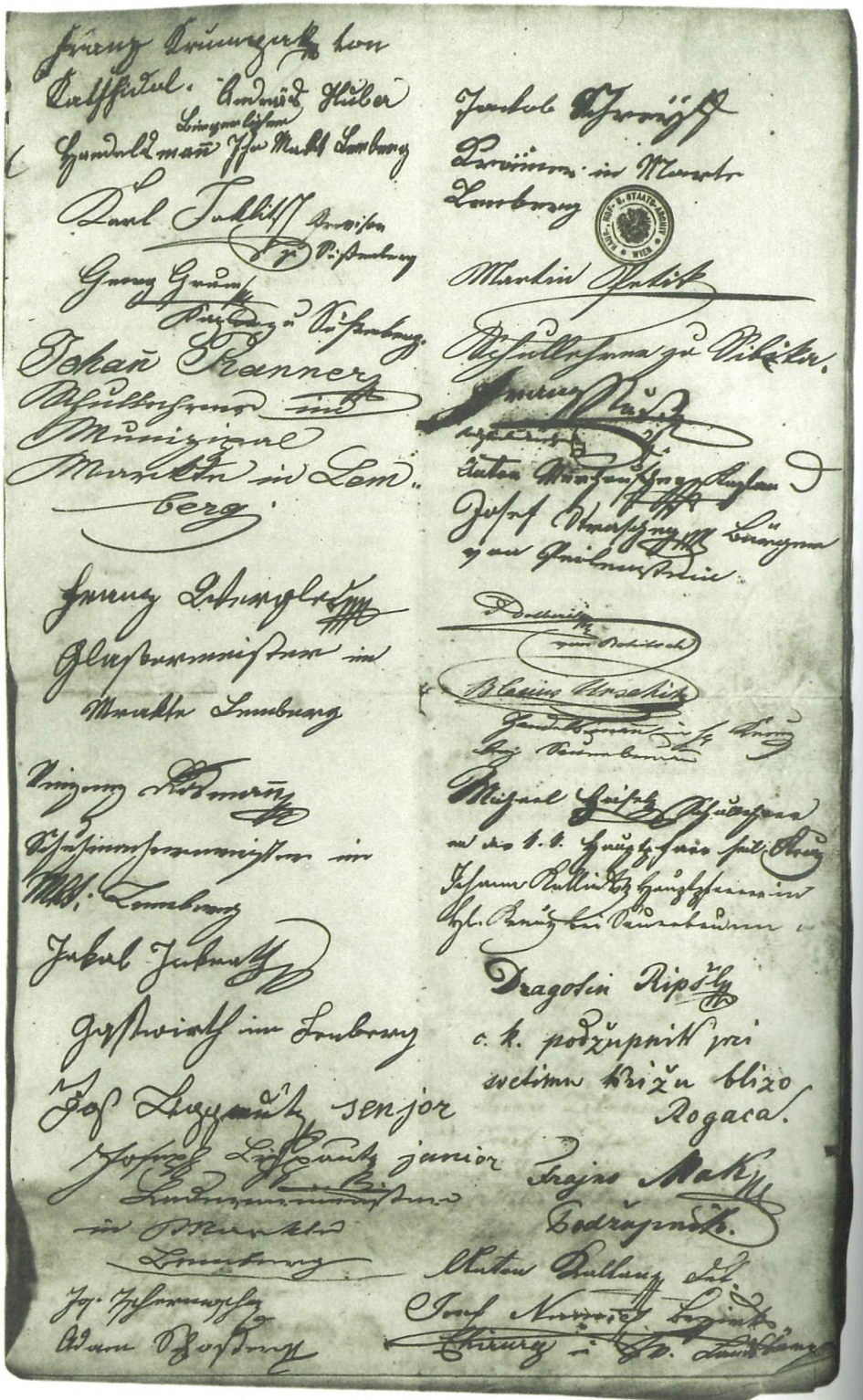
Michael Gosnig Schmiedmeister in W. Landsberg

Josef Urschitz Tischlermeister in Windisch Landeberg[9]

Florian Klein Richter (?) Artitsch[10]

Georg Böheim Musterlehrer in W. Landsberg

[1] Schuhmacher - čevljarski mojster.
[2] Windischlandsberg - Podčetrtek.
[3] Pek.
[4] Kürschnermeister - krznarski mojster.
[5] Težave pri pisanju.
[6] Sattlermeister - sedlarski mojster.
[7] Schmiedmeister - kovaški mojster.
[8] Lederermeister - usnjarski mojster.
[9] Landsberg.
[10] Artiče.

Franz Krumpak von Ratshidol[1]

András Huber Birgerlicher Handelsmann Ihn Markt Lemberg[2]

Karl Jaklitsch Br.misar (?)[3]zu Süßenberg

Georg Grum Kaplan zu Süßenberg[4]

Johann Ranner Schullehrer im Munizipal Markte in Lemberg

Franz Wergled Glaßermeister[5] im Markte Lemberg

Vinzenz Rosmann Schuhmachermeister im Mkt.[6] Lemberg

Jakob Jakrath(?) Gastwirth im Lenberg[7]

Jos. Lippoutz senjor

Joseph Lippoutz junior Ledermeister in Markt Lemberg

Jos. Tschernasch

Adam Schoster

Jakob Schrey Krämer in Markt Lenberg[8]

Martin Petik Schullehrer zu Sibika[9]

Franz Stuß

Kasp. Sabukoschek[10]

Anton Verhouscheg Kaplan[11]

Josef Strascheg Bürger von Peilenstein

Podbaritsch (?) von Rohitsch

Blasius Urschitz Handelsmann in H. Kreuz bey Sauerbrunn[12]

Michael Hoisel Schullehrer an der k. k. Hauptfarr Heil Kreuz

Johann Kallin Hauptpfarrer in Hl. Kreuz bei Sauerbrun

Dragotin Ripšl c. k. podžupnik pri svetim Križu blizo Rogaca

Franjo Mak Podžupnik

Anton Kallan Def.[13]

Josef Nemic Bezirkschirurg in W. Landsberg

[1] Račji dol?
[2] Zanimiv primer pisanja nemškega jezika.
[3] Bezirkscomissär?
[4] Sladka Gora.
[5] Steklar.
[6] Markt - trg.
[7] Težave pri pisanju.
[8] Težave pri pisanju.
[9] Zibika.
[10] Gašper Zabukoschek je bil kaplan v Šmarju.
[11] Kaplan v Zibiki.
[12] Sv. Križ pri Rogaški Slatini.
[13] Deficient.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna l. l. u 4ti §. je usem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta rasviti, če Slovenci razstreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, de zjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, gradki in tersaški razstreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija" z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kancelije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne zjedini.

V. . . . . 1848.

+ Jakob Zupanič
+ Josef Ranzel
+ Josef Lasbacher
+ Miha Tušnik
+ Josef Zagorc
+ Miha Skrinjar
+ Miklauž Bradaschi
+ M. Paulo Miličič
+ Jan Zupan
+ Miha Lukšič
+ Janez Kuhar
+ Janez Vanzo
+ Anton Aufperger
+ Martin Furlan

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwicklung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien" mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

. . . . . 1848.

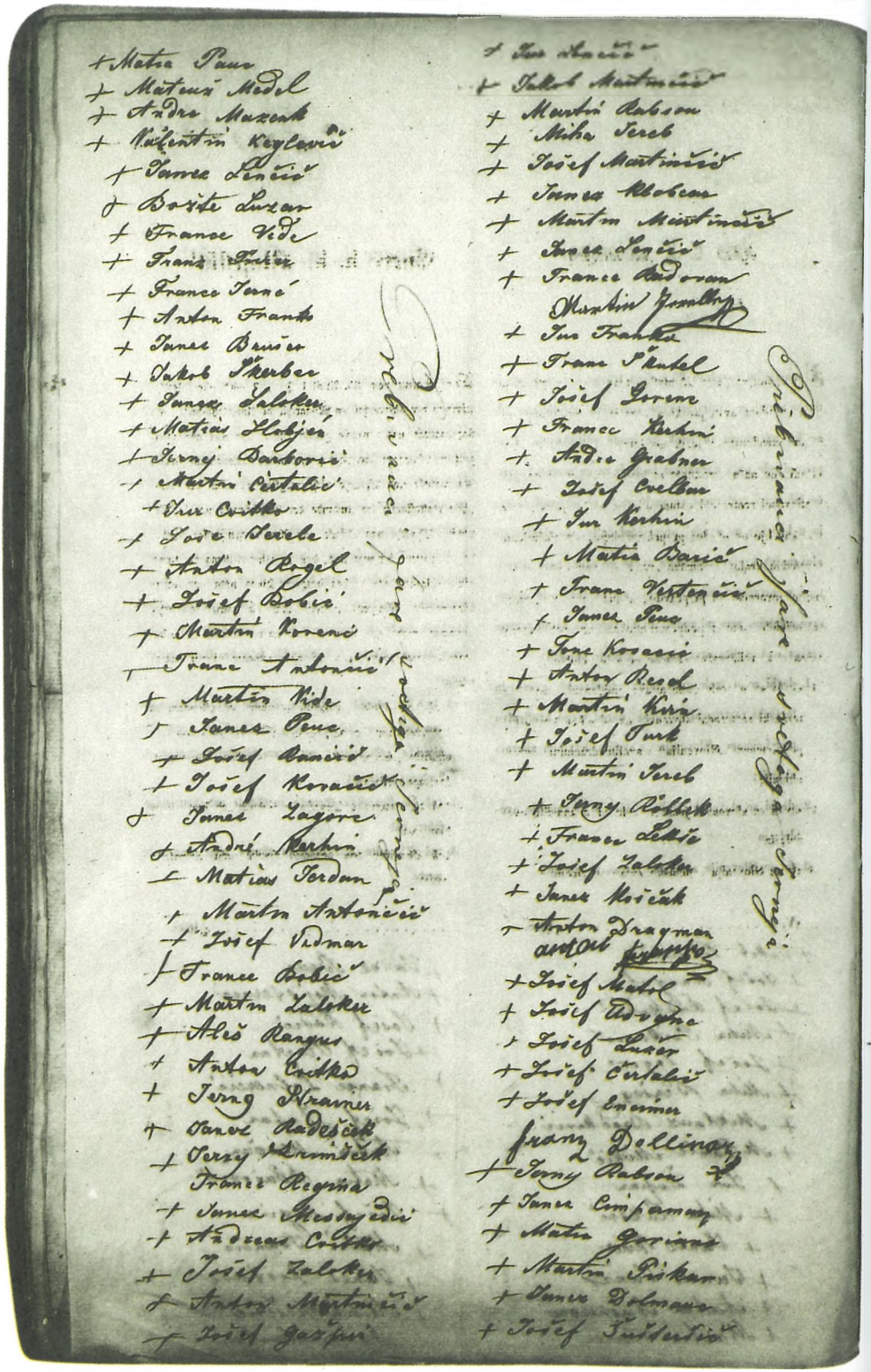
+ Janez Bene
+ Anton Mejašnik
+ Josef Lasbacher
+ Josef Klander
+ Franc Zalokarič
+ Josef Zupan
+ Anton Mesar
+ Mat. Ravnik
+ Josef Negrin
+ Matej Franič
+ Janez Resnik
+ Miha Rešetič
+ Anton Funkan

Št. Jernej

34

Prva dolenjska peticija obsega 3 strani (297–298). 166 podpisov, le 9 svojeročnih. Kraj določen na podlagi stranskih oznak k podpisom. Podpisi se nanašajo na šentjernejsko faro. Označeni so kot: »Posestniki z Fare S Jerneja«, »Prebivauci Fare svetiga Jerneja«, celo »svetoga«, »Prebivauci Fare Šent - Jerneja«, in »Prebivauci Š. Jerneja«. Nekaj priimkov je zapisanih v narečju. Vse nepismene je podpisala ista roka. Gajico je podpisovalec obvladal, je pa nekaj nenavadnih fonetičnih zapisov. Za zadnje podpisanega Franca Globočnika, študenta 4. letnika prava na dunajski univerzi, priimek izvira z Gorenjske, Globočniki so bili lastniki dvorca Zaselo pri Kostanjevici, lahko le dopustimo možnost, da je podpisoval nepismene.

X Jakob Sidarič
X Jošef Rangus
X Jošef Radkovič
X Miha Pirkovič
X Jošef Zagorc
X Miha Benšeg
X Miklauž Bradkovič
X Pavle Mikič
X Jur Župan
X Miha Lukšič
X Janes Kirer
X Janez Janz
X Anton Auersperger
X Martin Furer
X Janez Beuc
X Anton Mojšternič
X Jošef Radič
X Jošef Plantan
X France Žolnerič
X Jošef Župan
X Anton Mlačan
X Matia Blašovič
X Jošef Regina
X Matia Frančič
X Janes Koštreuc
X Miha Rešetič
X Anton Junkar

X Matia Pauc
X Mateuž Medel
X Andre Mazenk
X Valentin Keglevič
X Janez Lenčič
X Božte Luzar[1]
X France Vide
X Franz Furer
X France Janc
X Anton Franko
X Janez Brušer
X Jakob Škerbec
X janez Saloker
X Matias Hobjen
X Jernej Barborič
X Martin Čertalčič
X Jur Cvitko
X Joše Jerele
X Anton Rogel
X Jošef Robič
X Martin Korenc
X France Antončič
X Martin Vide
X Janez Peuc
X Jošef Rančič
X Jošef Kovačič
X Janez Zagorc
X André Kerhin
X Matias Jordan
X Martin Antončič
X Jošef Vidmar
X France Robič
X Martin Zaloker

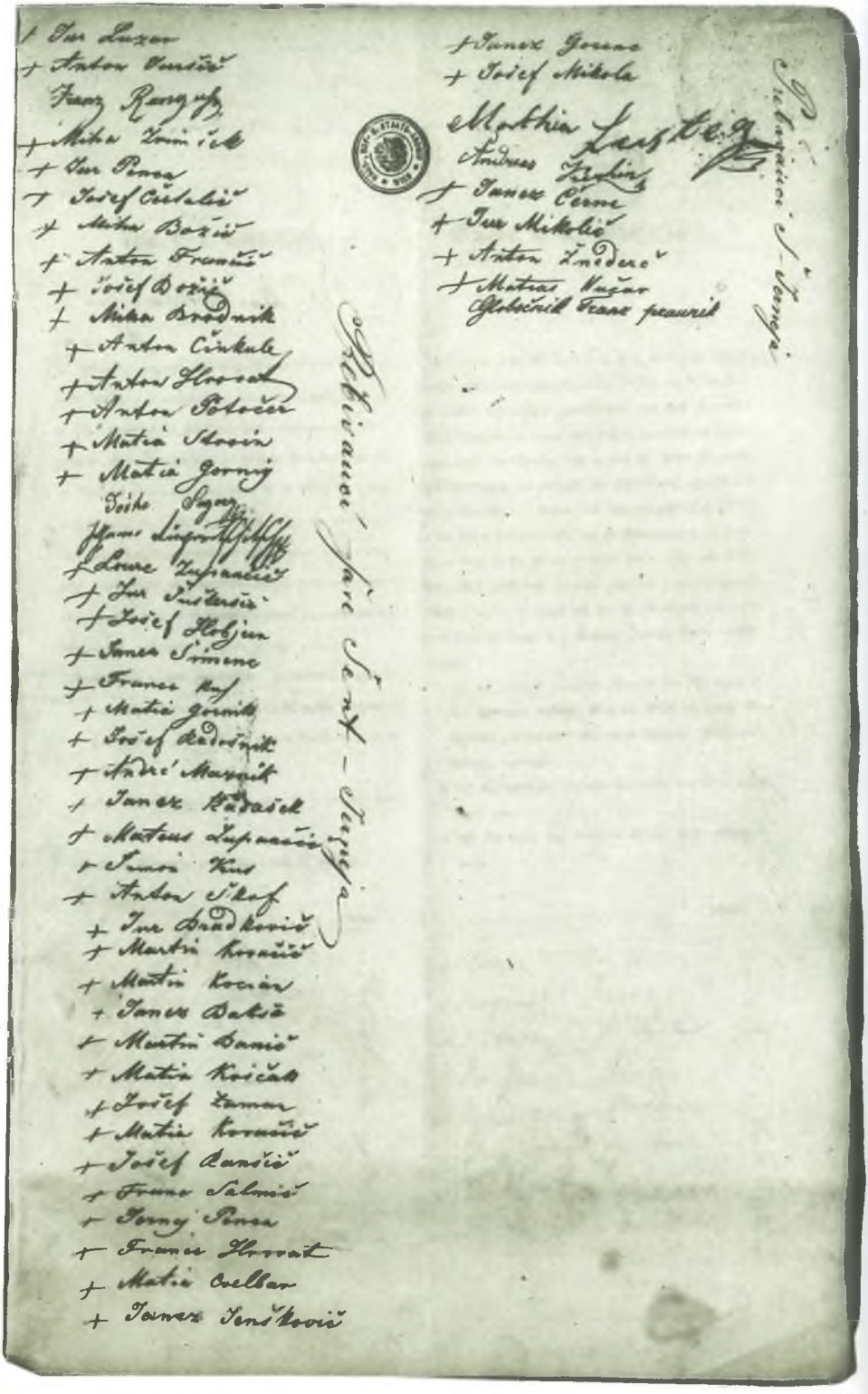
X Jur Lenčič
X Jakob Martinčič
X Martin Rabsou
X Miha Jereb
X Jošef Martinčič
X Janez Klobcar
X Martin Martinčič
X Janez Lenčič
X France Radovan
Martin Jerelle
X Jur Franko
X Franc Škutel
X Jošef Gorenc
X France Kerhin
X Andre Grabner
X Jošef Cvelbar
X Jur Kerhin
X Matia Barič
X Franc Vertenčič
X Janez Peuc
X Tone Kovacic[2]
X Anton Recel
X Martin Kirn
X Jošef Turk
X Martin Jereb
X Jerny Rollek[3]
X France Lekše
X Jošef Zaloker
X Janez Koščak
X Anton Dragman
Anton Fransch(?)[4]
X Jošef Matel
X Jošef Udvanc

[1] Nenavadno ime, verjetno napaka.
[2] Verjetno napaka pri pisanju.
[3] Verjetno Robbek.
[4] Frančič?

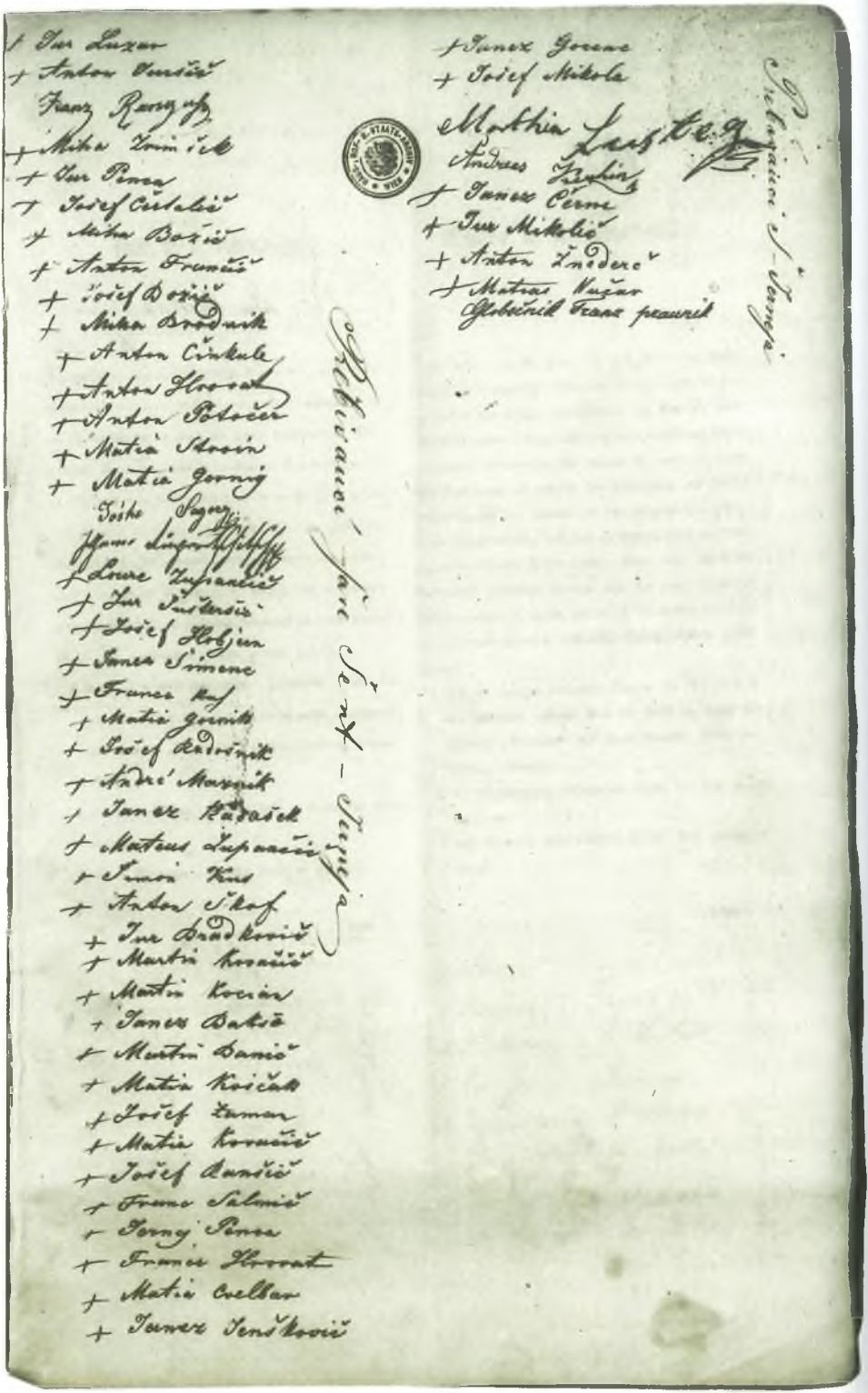
X Aleš Rangus
X Anton Cvitko
X Jerny Strainer
X Janez Radešček
X Jerny Zrimšek
France Regina[1]
X Janez Messojedic
X Andreas Cvitko
X Jošef Zaloker
X Anton Martinčič
X Jošef Gažper
X Jošef Lužer
X Jošef Čertalič
X Jošef Eneimer
Franz Dollinar
X Jarny Rabson
X Janez Cimperman
X Matia Gorianc
X Martin Piskar
X Janez Dolmauc
X Jošef Šušteršič

[1] Križ zelo verjetno pomotoma izpadel, saj je razvidno, da je ista pisava.

X Jur Luzar
X Anton Juršič
Franz Ranguß
X Miha Zrimšek
X Jur Penca
X Jošef Čertalič
X Miha Božič
X Anton Frančič
X Jošef Božič
X Miha Brodnik
X Anton Činkule
X Anton Hrovat
X Anton Potočer
X Matia Stroin
X Matia Gornig
Joshe Sagorz
Johann Rupertschitsch
X Loure Zupančič
X Jur Šušteršič
X Jošef Hobjan
X Janes Šimenc
X France Kus[1]
X Matia Gornik
X Jošef Radošnik
X André Maznik
X Janez Radašek
X Mateus Zupančič
X Šimon Kus
X Anton Škof
X Jur Bradkovič
X Martin Kovačič
X Martin Kocian
X Janez Bakše
X Janez Gorenc[1]
X Jošef Mikola
Mathia Lusteg
Andreas Kerhin
X Janez Černe
X Jur Mikolič
X Anton Žnederč
X Matias Nučar
Globočnik Franz Praunik

[1] Verjetno svojeročen podpis, kar bi pomenilo, da so križe vnesli naknadno.

+ Jur Luzar
+ Anton Vunšič
Franz Ranzinger
+ Mika Zimšek
+ Jur Pinca
+ Jošef Čušalič
+ Mika Bačič
+ Anton Frunčič
+ Jošef Božič
+ Mika Brodnik
+ Anton Činkule
+ Anton Hrovat
+ Anton Potočar
+ Matia Stosin
+ Matia Gorniz
Joško Segan
Hans Lingenhöhl
+ Lovre Zupančič
+ Jur Justinšič
+ Jošef Hrbjun
+ Janez Simenc
+ Franca Kuf
+ Matia Gornik
+ Jošef Kadivnik
+ Andre Marinik
+ Janez Kadaček
+ Matevs Lapanačič
+ Juri Kus
+ Anton Škof
+ Jur Bradkovič
+ Martin Kovačič
+ Matia Kocian
+ Janez Baksa
+ Martin Damič
+ Matia Koičak
+ Jošef Žaman
+ Matia Kovačič
+ Jošef Damšič
+ Franc Salmič
+ Jerny Pinca
+ Franca Hrovat
+ Matia Cvelbar
+ Janez Jenkovič

+ Janez Gorenc
+ Jošef Mikola
Matthia Lasič
Andreas Zakin
+ Janez Černe
+ Jur Mikolič
+ Anton Žnideric
+ Matias Vužar
Gleichfalls Franz pranrich

Die Majorität ist für Slovenien.

Die Minorität ist nicht für Slovenien.

X Martin Banič

X Martin Koščak

X Jošef Zaman

X Matia Kovačič

X Jošef Ranšič

X Franc Salmič

X Jerny Penca

X France Hrovat

X Matia Cvelbar

X Janez Jenškovič

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l. u 4^ega §. je našem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljano, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci razteseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, de zjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, graški in terstanski rastreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija“ z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kanclije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne zjedini.

V..... 1848.

+ Vinzenz Jenni
+ Skidonzhitz Franz
+ Zhitasz Jenni
+ Lorenz Joseph
+ Bramb Franz
+ Rambisch Juri
+ Franko James
+ Lorenz Michael
+ Frabcanzhizh Andreas
+ Oblak Matthäus
+ Berkopetz James
Joseph

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien“ mit einem besonderen Provinziallandtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

..... 1848.

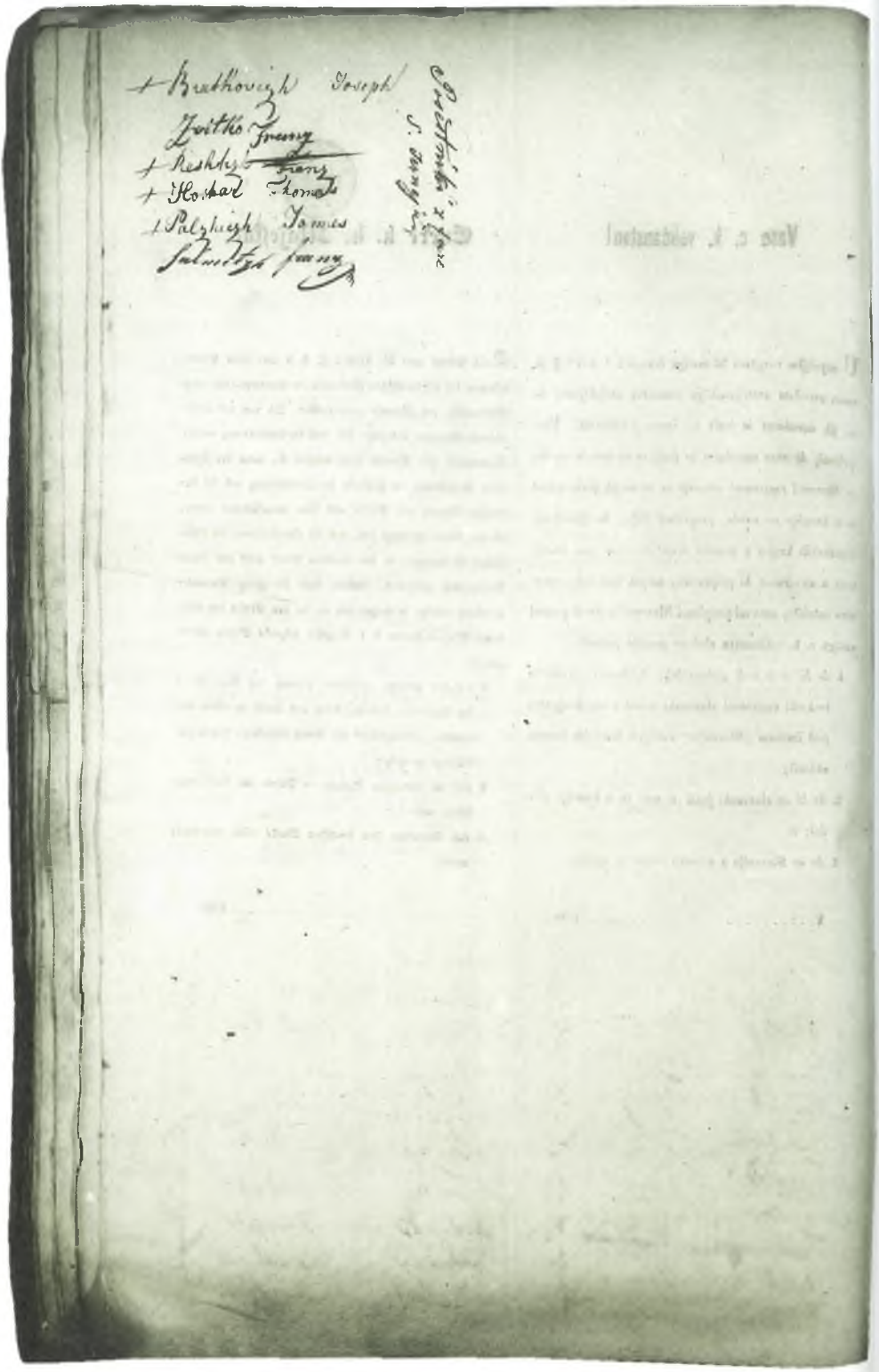
+ Lusar Jenni
+ Ragine Franz
+ Radovan Michael
+ Borsse James
+ Zwölbar Matheus
+ Rappanzhizh Carl
+ Tuchy Andreas
+ Lutz Joseph
+ Lusar Mathias
+ Zekuscha Martin

Št. Jernej

35

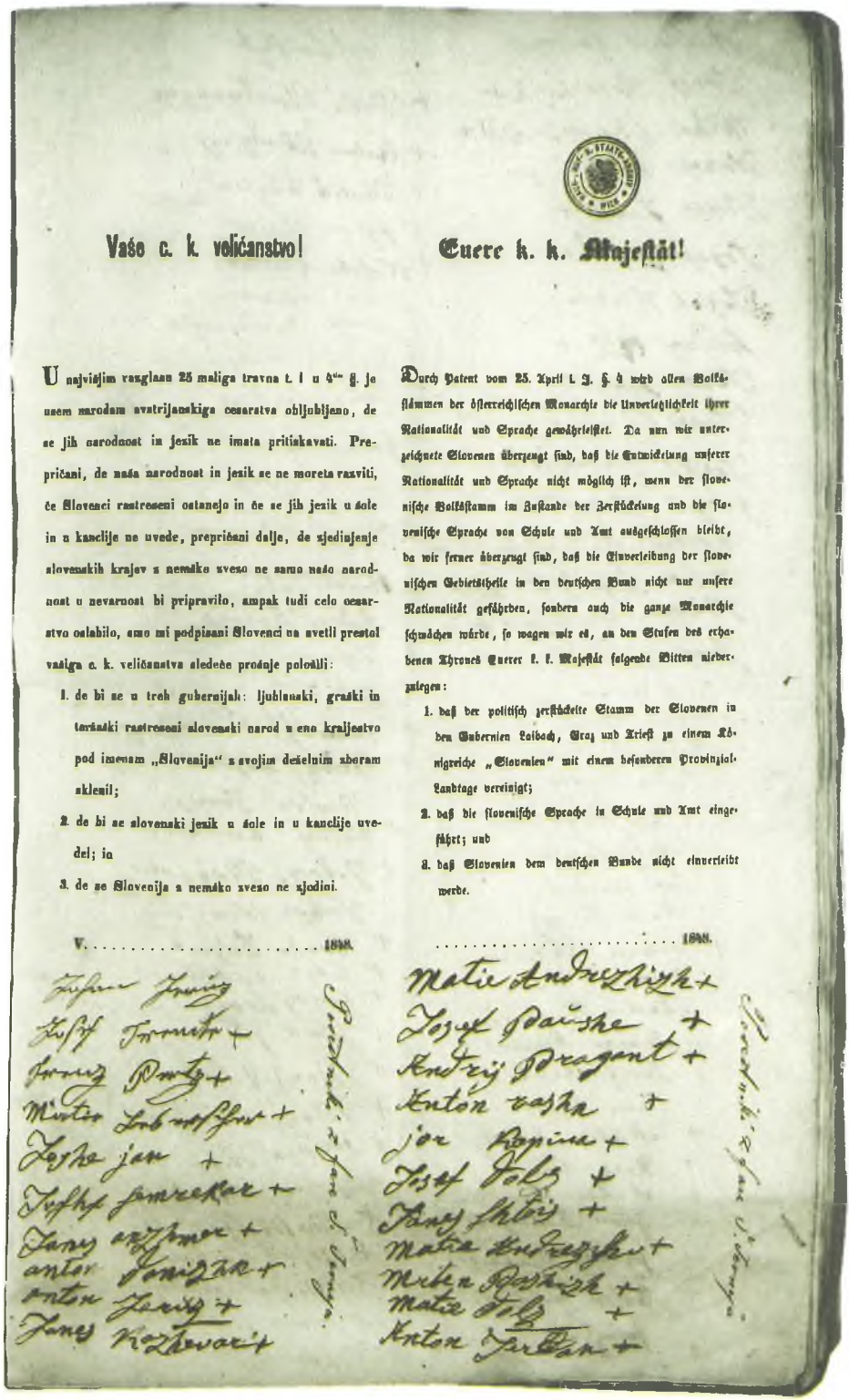
Obsega 2 strani (299). 27 podpisov, 2 pismena. Ni gotovo, če je med njima podpisovalec nepismenih. Vsekakor je to druga roka, kot pri prejšnji peticiji. Domače priimke je zelo dobro poznal. Bil je človek »stare šole« in hkrati eden redkih, ki je pisal najprej priimke in nato imena. Svoje delo je tehnično dobro obvladoval. Kraj podpisovanja ugotovljen s stranskih oznak, ki pa jih ni zapisala ista roka, kot je podpisovala nepismene. Vsekakor to, kljub površnosti, ki se kaže v nevpisovanju datuma in kraja, kaže neko enotno vodenje akcije.

X Bozhizh Jerni
X Shimonzhizh Franz
X Zhikaje Jerni
X Gorenc Joseph
X Bann Franz
X Bambich Juri
X Franko Janes
X Gorenc Mihael
X Fabianzhizh Andreas
X Oblak Jannes
X Berkopez Joseph
X Lusar Jerni
X Regina Franz
X Padovan Mihael
X Borsse Jannes
X Zwölbar Matheus
X Shuppanzhizh Carl
X Turk Andreas
X Lusar Joseph
X Lusar Mathias
X Zekuta Mertin

X Bratkovizh Joseph
Zvitko Franz
X Reshtizh[1] Franz
X Hostar Thomas
X Palzhizh Jannes
Salmitzh Franz

[1] Rešetič?

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l. u 4^m^ §. je našem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci razteseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kancelije ne uvede, prepričani dalje, de sjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, graški in tržaški razteseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija" z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kancelije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne sjedini.

V. ..... 1848.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien" mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

..... 1848.

Št. Jernej

36

Obsega 3 strani (301–302). 127 podpisov, 8 pismenih. Tudi tokrat je kraj podpisovanja mogoče spoznati iz stranske oznake krajevne pripadnosti podpisnikov. Podpisovalec je vsaj na prvi in delu druge strani nov. Mogoče je to prvi podpisani Johan Jeruz, ki ni podkrižan. Vsekakor je bil podpisovalec zelo preprost človek, ki je zapisoval priimke z napakami, tako kot so jih izgovarjali. Pisava naj bi bila bohoričica. Iz »njegove« skupine je bil le še Saman pismen, vsi ostali so podkrižani, vendar na koncu imena in priimka. Sledi približno polovica stolpca, kjer je podpisoval isti pisar kot pri prvi peticiji. Njega je kmalu nasledil tretji podpisovalec, ki je uporabljal gotico. Zdi se, da je je bil dokaj vajen. Menjavanje podpisovalcev razlagamo načelno s stopnjo zaupanja med podpisanim in podpisovalcem, vendar je moralo vsaj na zadnji strani biti vmes še kaj drugega.

Johan Jeruz
Josef Tramte X
Franz Perz X
Matia Leberscher X
Joshe Jan X
Joshf Semrekar X
Janez Anzhmer[1] X
Anton Donizer X
Anton Jeruz X
Janes Kozhevar X
Matie Andrezhizh X
Josef Paushe X
Andrij Pragant [2]X
Anton Rashe (?) X
Jor Kopina X
Josef Dob X
Janes Shtoy(?) X
Matia Andrezhizh X
Mrten Roshizh X
Matie Dol zX
Anton Jerdan X

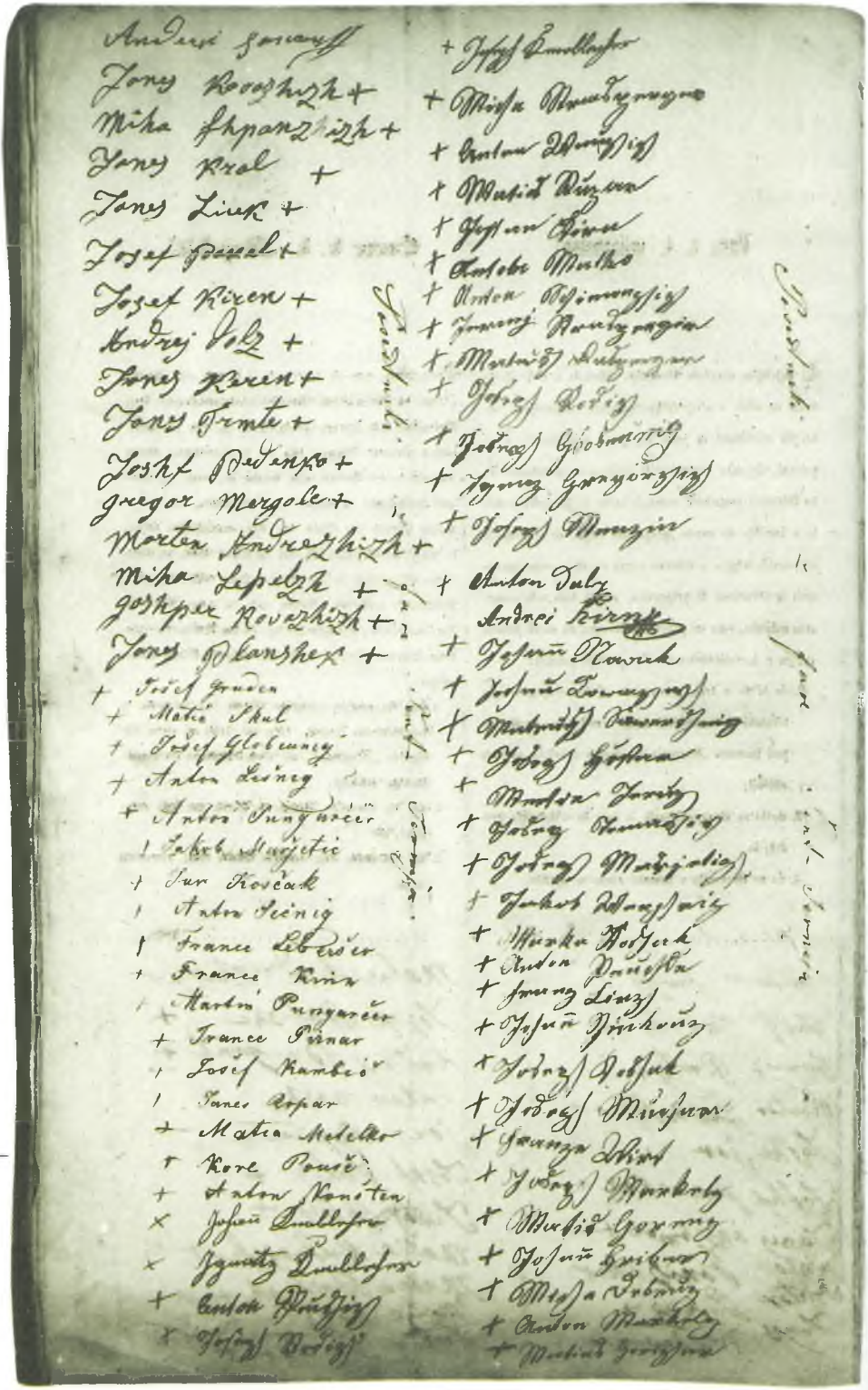
[1] Nečimer?
[2] Bregant?

Andrej Saman (?)
Janes Kovazhizh X
Miha Shpanzhizh X
Janes Kral X
Janes Liuk X
Josef Pakel X
Josef Kiren X
Andrej Dolz X
Janes Keren X
Janes Tramte X
Joshf Pedenko X
Gregor Mergole X
Marten Andrezhizh X
Miha Lepilzh X
Gashper Kovazhizh X
Janes Planshek X[1]
X Jošef Gruden
X Matia Skul
X Jošef Globeunig
X Anton Lešnig
X Anton Pungerčar
X Jakob Marjetič
X Jur Koščak
X Anton Pečnig
X France Leberšer
X France Kirn
X Martin Pungerčar
X France Pirnar
X Jošef Kambič
X Janes Ropar
X Matia Metelko

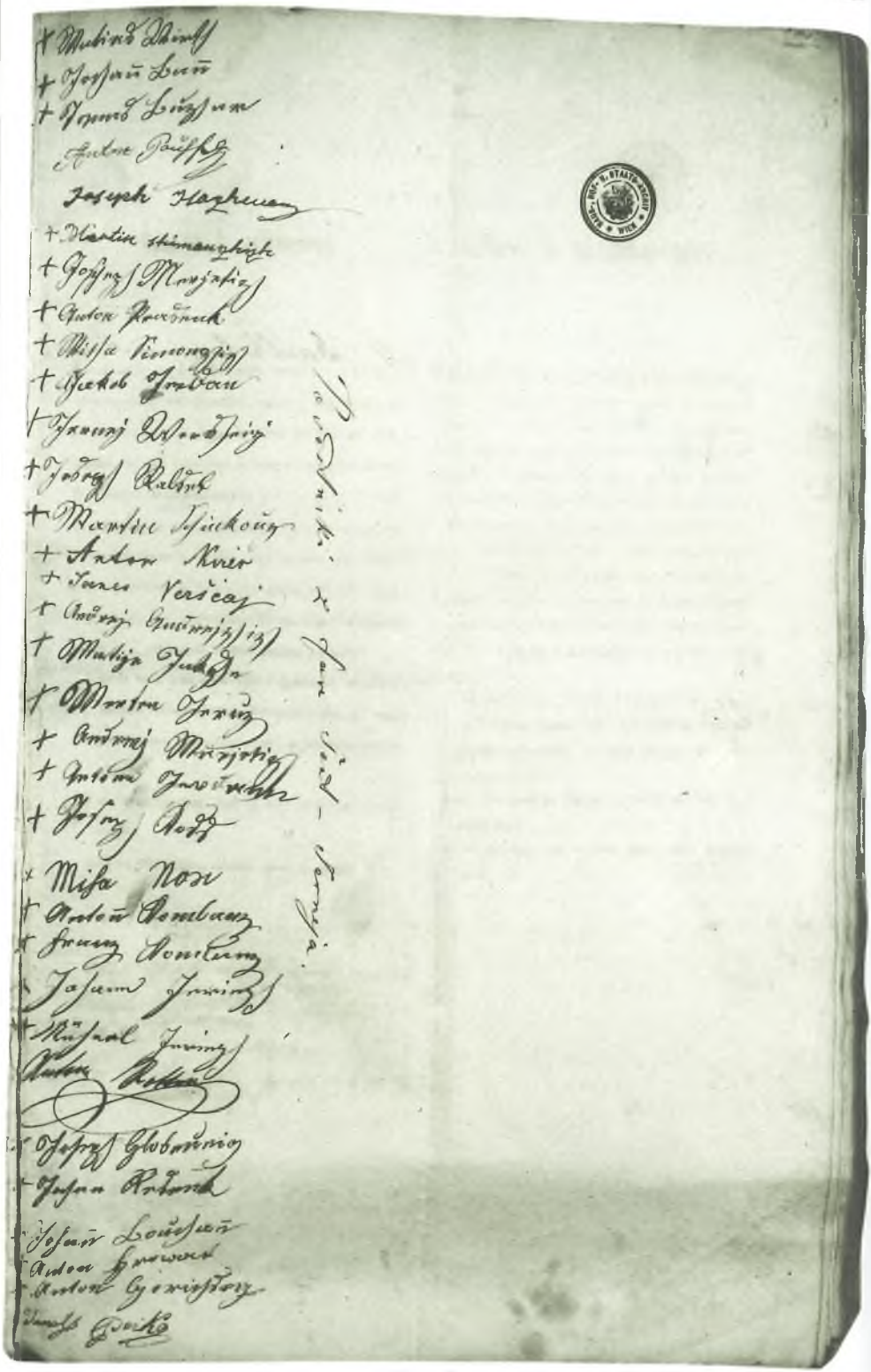
X Joseph Knoblecher
X Micha Strasperger
X Anton Wnuzhizh
X Matias Stupar
X Johan Kirn
X Anton Matko
X Anton Schimonzhizh
X Jernej Strasperger
X Mateus Strasperger
X Joseph Rodizh
X Joseph Globennig
X Ignaz Gregorzhizh
X Joseph Menzin[2]
X Anton Dulz
Andrei Kirn[3]
X Johann Nowak
X Jochann Kowazhezh
X Mateus[4] Sawerschnig
X Joseph Hostar
X Martin Jeruz
X Joseph Tomashizh
X Joseph Marjetizh
X Jakob Marjetizh
X Marko Kossak(?)
X Anton Pauche
X Franz Linzh
X Johann Pirkouz
X Joseph Kossak (?)
X Joseph Muchar
X Franze Wirt
X Josep Markelz
X Matia Gorenz

[1] Kdo bi bil podpisovalec, ki je svoje sovaščane podpisal, ne moremo ugotoviti. Mogoče je prvi podpisani Jeruz. Vsekakor pa so podpisi do tu delo preprostega človeka.
[2] Ta podpisovalec je veliko bolj pismen, čeprav je verjetno tudi on preprost človek.
[3] Je on podpisal tudi prejšnjega?
[4] Težave pri pisanju?

X Korl Pouše
X Anton Konšten[1]
X Johann Knobleher
X Ignatz Knobleher
X Anton Poushizh
X Joseph Rodizh
X Johann Hribar
X Micha Debeuz
X Anton Markelz
X Matias Gorizhar

[1] Pisavo tega podpisovalca poznamo. Za njim se pojavi popolnoma nov. Zdi se, da so nadaljnji podpisi iz druge vasi šentjernejske fare.

X Matias Wirth
X Jochan Bann
X Thomas Luzhar
Anton Pousche
Joseph Hozheuar
X Martin Shimanzhizh
X Joseph Merjetizh
X Anton Prasnick
X Micha Simonzhizh
X Jakob Jerdan
X Jernej Wressnig (?)
X Joseph Rabsel
X Martin Schinkouz
X Anton Kirer
X Janes Verščaj[1]
X Andrej Andrejzhizh
X Matija Jakshe
X Martin Jeruz
X Andrej Marjetiz
X Anton Jordann
X Joseph Ress
X Miiha Nos
X Anton Komlanz
X Franz Komlanz
X Johan Jeriezh
X Mihael Jeriezh
Anton Rotter
X Joseph Globeunig
X Johan Redenk
X Johann Louchann
X Anton Hrovat
X Anton Gorischeg
Janess Perko[2]

[1] Zadnja dva je podpisal popisovalec s prve peticije.
[2] Na tej strani se podpisniki pogosto menjajo.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l u 4^em §. je vsem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci razkreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, de sjedinjenje slovenskih krajev z nemško vzeno ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vaziga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, gradki in teršaški raztreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija“ z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kanclije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško vzeno ne sjedini.

V. . . . . 1848.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so mögen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederlegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Einzigreiche „Slovenien“ mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

. . . . . 1848.

Jožef Svetlovec, tajnik v Sod.
Fortsetzung
Kaplan
Jakob Kranjc, Kaplan
Jožef Jenko, pravnik v Beču

Št. Jernej

37

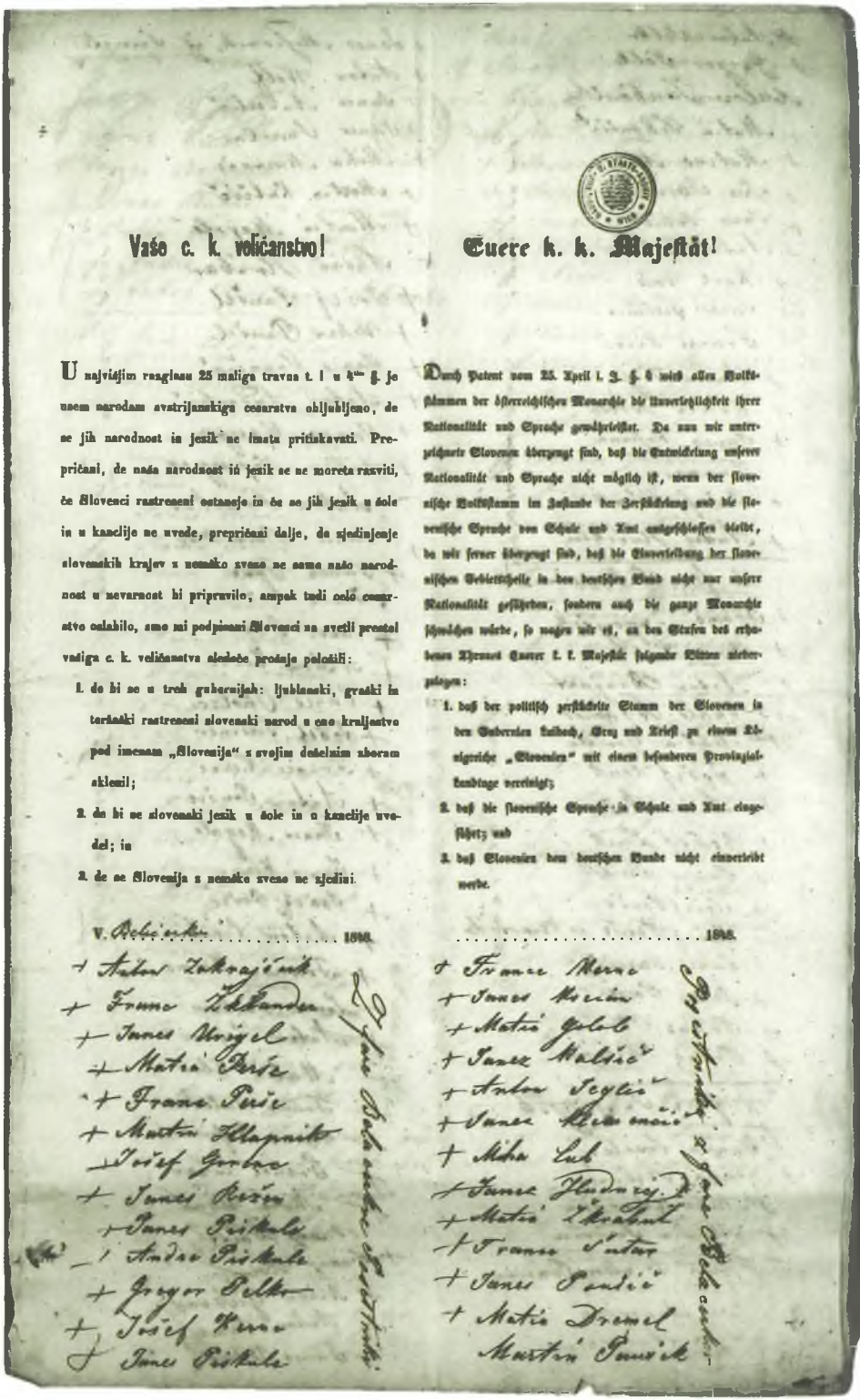
Obsega 1 stran (303). Le 4 podpisi. Župnik s kaplanoma in študentom prava predstavlja nedvomno elito. Jožef Jerman je tisti, v literaturi tolikokrat omenjeni Jerman, ki je prišel v delegaciji skupaj z dr. Franom Miklošičem z Dunaja, se v Ljubljani predstavil deželnemu predsedniku grofu Welsersheimbu in v Novem mestu okrožnemu glavarju von Laufensteinu, ki je dal prevesti s seboj prineseni lepak »Kaj bodemo Slovenci cesarja prosiliv nemški jezik in ga poslal v Ljubljano. Jožef Jerman, sin revnega mlinarja iz Škocjana, je bil tisti, ki je zbiral kmete po mokronoškem in kostanjeviškem okraju in jim razlagal tako spremembe v državi kot tudi slovenske zahteve. Biti je moral dober in zelo prepričljiv govornik. Prav uspešnosti njegovih nastopov se moramo zahvaliti, da je zbral toliko podpisov. Glede dela, ki ga je opravil, ga lahko povsem mirno primerjamo z izdajatelji novomeškega časopisa iz leta 1848 Sloveniens Blatt. Žal doslej ni uspelo ugotoviti njegove nadaljnje življenjske usode.

Jožef Grablovc Fajmošter v Šent. Jerneju

Johann Pfeifer Kaplan

Jakob Krašna Kaplan

Jošef Jerman pravnik v Beču

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l. u 4^m §. je vsem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci razrezani ostanejo in če se jih jezik u šole in u kancilje ne uvede, prepričani dalje, de sjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo naše narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celó cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, gradski in tarsatski razrezani slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija“ z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kancilje uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne sjedini.

V. Beljaku ..... 1848.

+ Anton Zakrajšek
+ Franc Zakrajšek
+ Janez Mrzel
+ Matija Perše
+ Franc Perše
+ Martin Klapnik
Jožef Gerbec
+ Janez Rožič
+ Janez Piskule
+ Andrej Piskule
+ Gregor Pelko
+ Jožef Perne
+ Janez Piskule

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unserer Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Gray und Triest zu einem Königreiche „Slovenien“ mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

..... 1848.

+ Franc Merne
+ Janez Merlin
+ Matija Gelob
+ Janez Maličič
+ Anton Jeglič
+ Janez Klemenčič
+ Miha Lub
+ Janez Hudovič
+ Matija Ukrabul
+ Franc Šuntar
+ Janez Pančič
+ Matija Dremel
Martin Pavšič

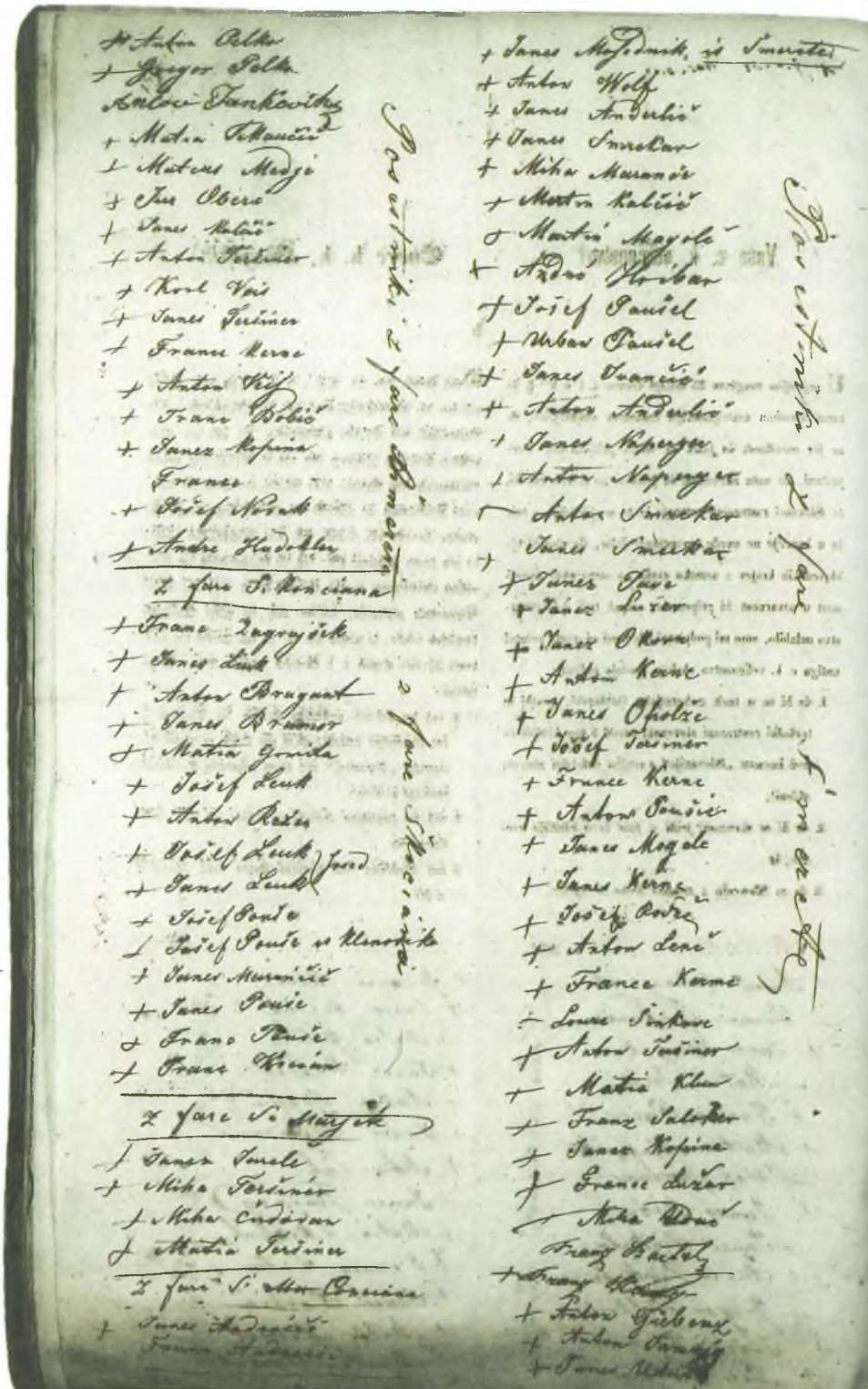
Bela Cerkev

38

Obsega 4 strani (305–306). 274 podpisov. Kot vse kaže je le 8 svoje-ročnih, saj ponekod križ očitno manjka. Kraj Bela Cerkev je nekoliko zavajajoč, saj so podpisniki tudi iz drugih far. Iz podpisov je mogoče delno rekonstruirati gibanje nabiralca podpisov. Oznake podpis-nikov so ob strani. Na prvi strani »Z fare Bela cerkve Posestniki«, »Posestniki z fare Bela cerkev«, na drugi strani »posestniki z fare Šmareta«, »z fare Škociana«, »Posestniki z fare Šmerete«, na naslednji »Posestniki z fare Bela cerkev«, »Posestniki z fare Bela cerkev« in na zadnji »Prebivauci z fare Bela cerkev«. Podpisovalca poznamo že iz prve šentjernejske peticije. Zato je razumljiva prevlada gajice, rahli spomini na bohoričico in vrsta narečnih zapisov priimkov: Maranče namesto Marenče, Lenč namesto Linč oziroma Lindič, Uduč namesto Udovč ali Udovič... Kriterij za podpisovanje, navedeni so tudi sinovi, kaže na polnoletne moške.

X Anton Zakrajšcik
X Franc Žklander
X Janes Urigel
X Matia Perše
X Franc Perše
X Martin Hlapnik
X Jošef Gorenc
X Janes Režen
X Janes Piskule
X Andre Piskule
X Gregor Pelko
X Jošef Kernc
X Janes Piskule
X France Kernc
X Janes Kocian
X Matia Golob
X Janez Kalšič
X Anton Jeglič
X Janes Klemenčič
X Miha Lub
X Janez Hudniej
X Matia Žkrabut
X France Šutar
X Janes Poušič
X Matia Dremel
Martin Paušek[1]

[1] Križ kot znak nepismenosti je verjetno pomotoma izpadel, ker gre očitno za isto pisavo kot pri prejšnih.

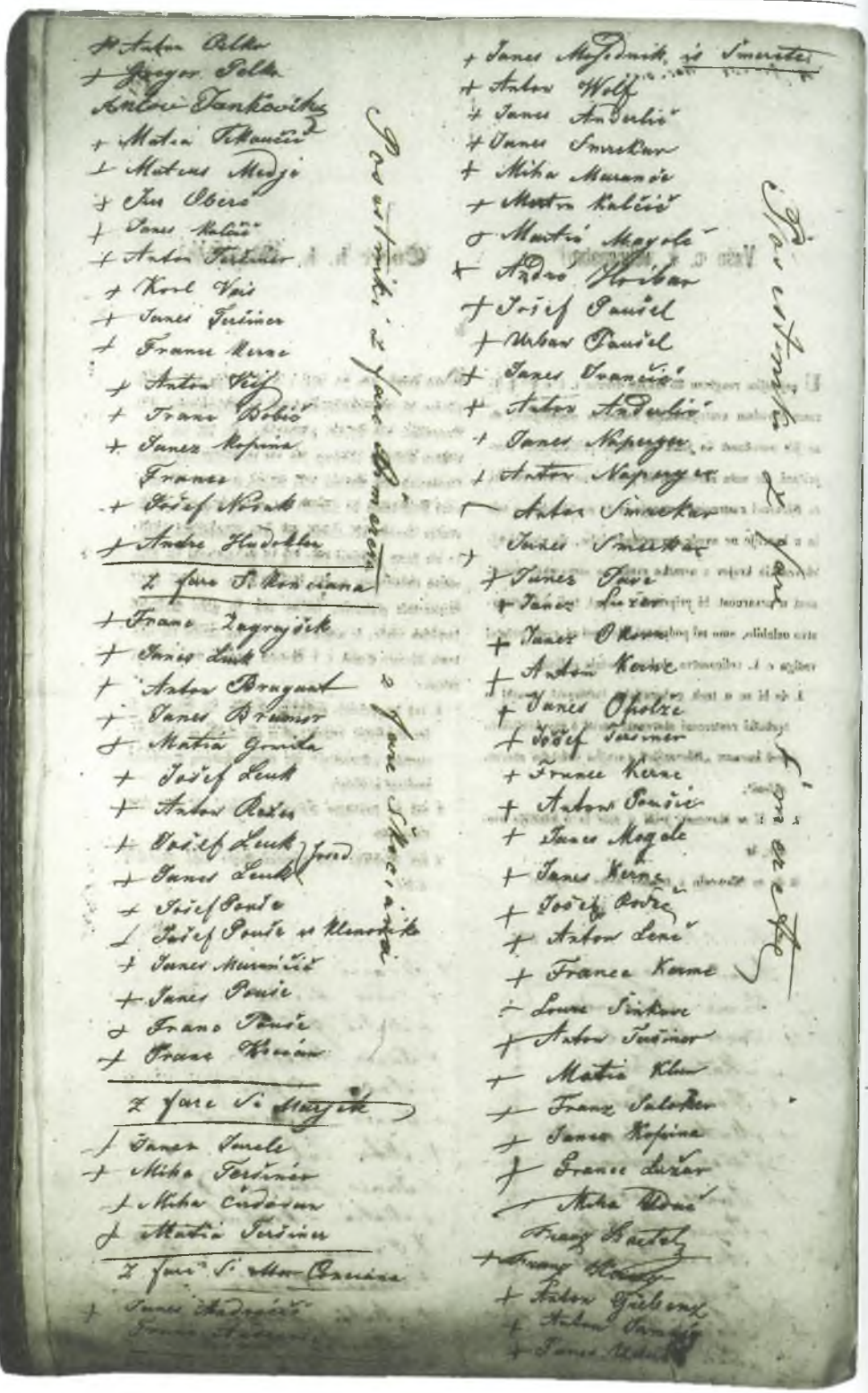

X Anton Pelko
X Gregor Pelko
Anton Jankovizhz[1]
X Matia Tekaučič
X Mateus Medje
X Jur Oberč
X Janes Kalčič
X Anton Teršiner
X Korl Veis
X Janes Teršiner
X France Kernc
X Anton Veis
X Franc Bobič
X Janez Kopina
France[2]
X Jošef Novak
X Andre Hudoklen[3]

Z Fare Si Konciana[4]

X France Zagrajšek
X Janes Liuk
X Anton Bragant
X Janes Bramor
X Matia Gorila
X Jošef Leuk
X Anton Režen
X Jošef Leuk*
X Janes Leuk* sosed[5]
X Jošef Pouše
X Jošef Pouše is Klenovika
X Janes Mesednik is Šmerete[6]
X Anon Wolf
X Janes Anderlič
X Janes Smrekar
X Miha Maranče
X Martin Kalčič
X Martin Magole
X Andre Hribar
X Jošef Paušel
X Urban Paušel
X Janes Ivančič
X Anton Anderlič
X Janes Naperger
X Anton Naperger
X Anton Smrekar
X Janes Smrekar
X Janez Pavc
X Janez Lužer
X Janez Okorn
X Anton Kernc
X Janes Opolže
X Jošef Teršiner
X France Kernc
X Anton Poušič
X Janes Mogale
X Janes Kernc
X Jošef Rodeč
X Anton Lenč
X France Kermc
X Loure Šinkovc
X Anton Teršiner
X Matia Klun

[1] Očitno zamenjani črki.
[2] Očitno je podpisovalec pozabil napisati priimek.
[3] Do tu so podpisniki stransko označeni, da gre za posestnike iz šmarješke fare.
[4] Škocjan.
[5] Oba označena kot sosed.
[6] Mišljena je seveda fara, prebivalci pa so verjetno iz Zbur in okolice.

X Janes Marinčič
X Janes Pouše
X Franc Pouše
X Franc Kocian

Z Fare S. Marjete[1]

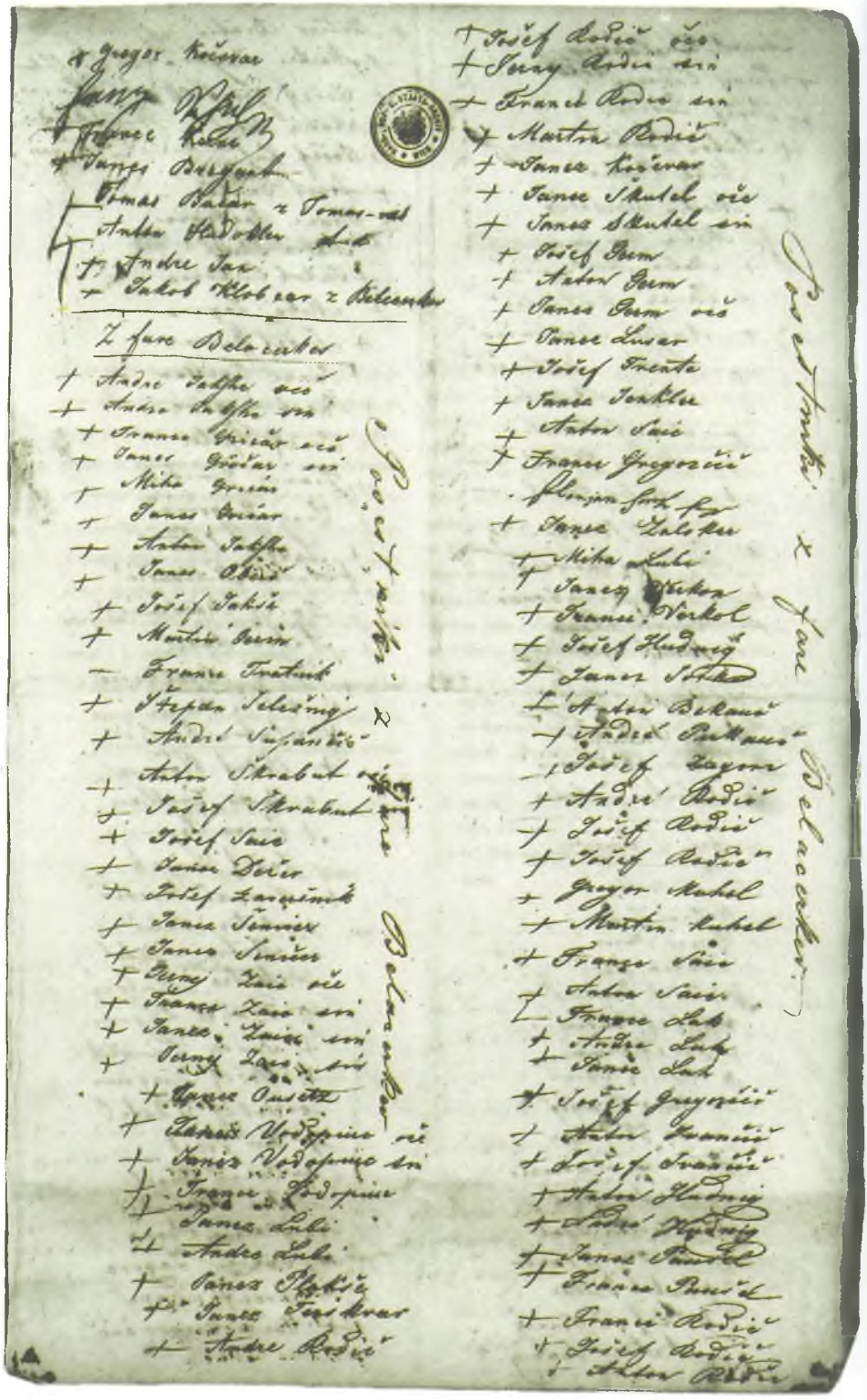
X Janes Jerele
X Miha Teršinar
X Miha Čudovan
X Matia Teršinar

Z Fare S. Conciana

X Janes Andrečič
Franc Andrečič[2]

X Franz Saloker
X Janez Kopina[3]
X France Lužar
X Miha Uduč
Franz Bartel
X Franz Kernc[4]
X Anton Grebenz
X Anton Jamnig
X Janes Uduč

[1] Šmarjeta.
[2] Verjetno so ga pozabili podkrižati.
[3] Kopina?
[4] Kot vse kaže, ga je podpisal predhodnik Bartel, ne pa isti kot ostale.

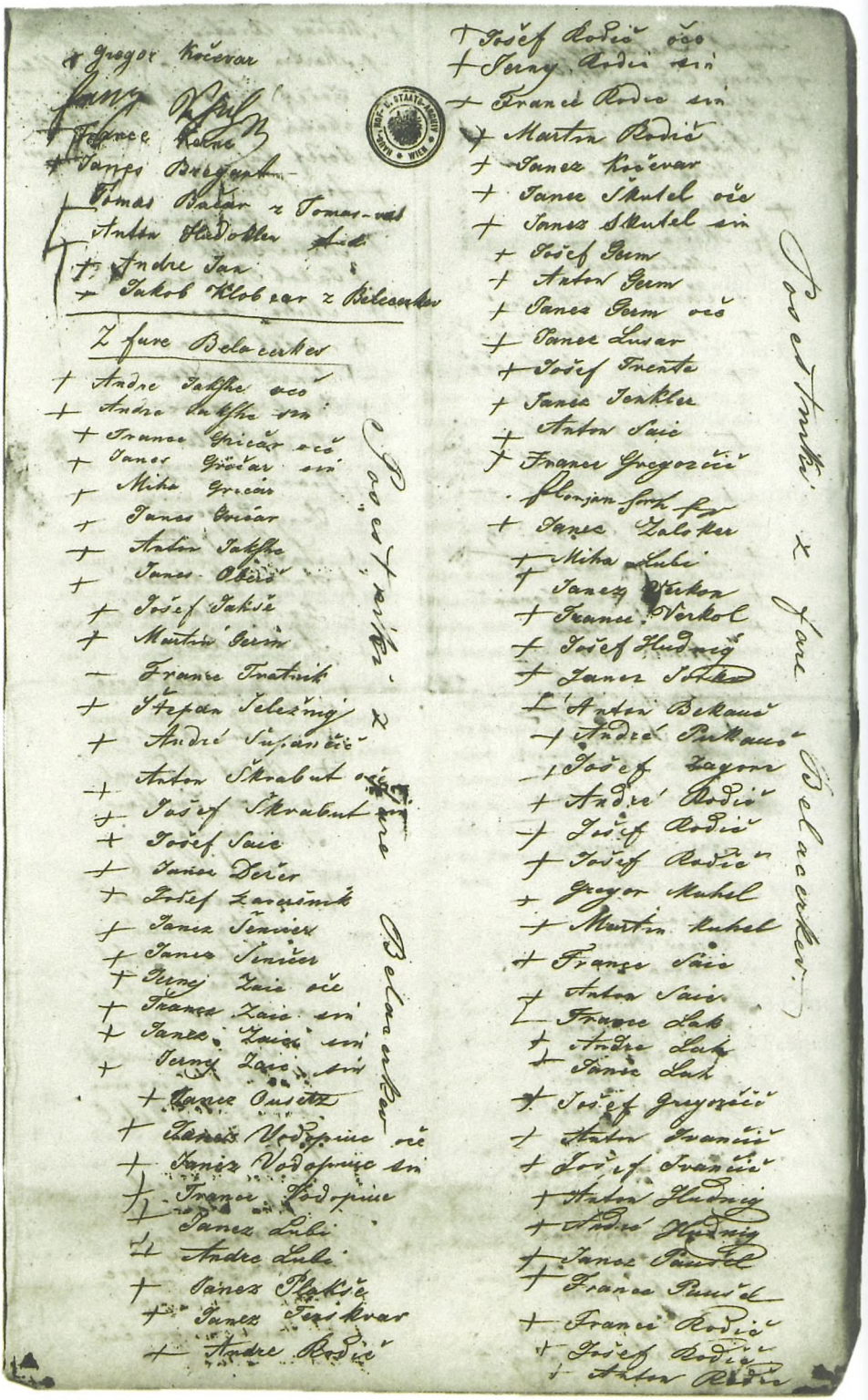

X Gregor Kočevar
Franz[1] Khus
X France Kernc
X Janes Bregant
X Tomas Bačar z Tomas vas[2]
X Anton Hudoklen tudi
X Andre Jan tudi
X Jakob Klobcar z Belecerkev

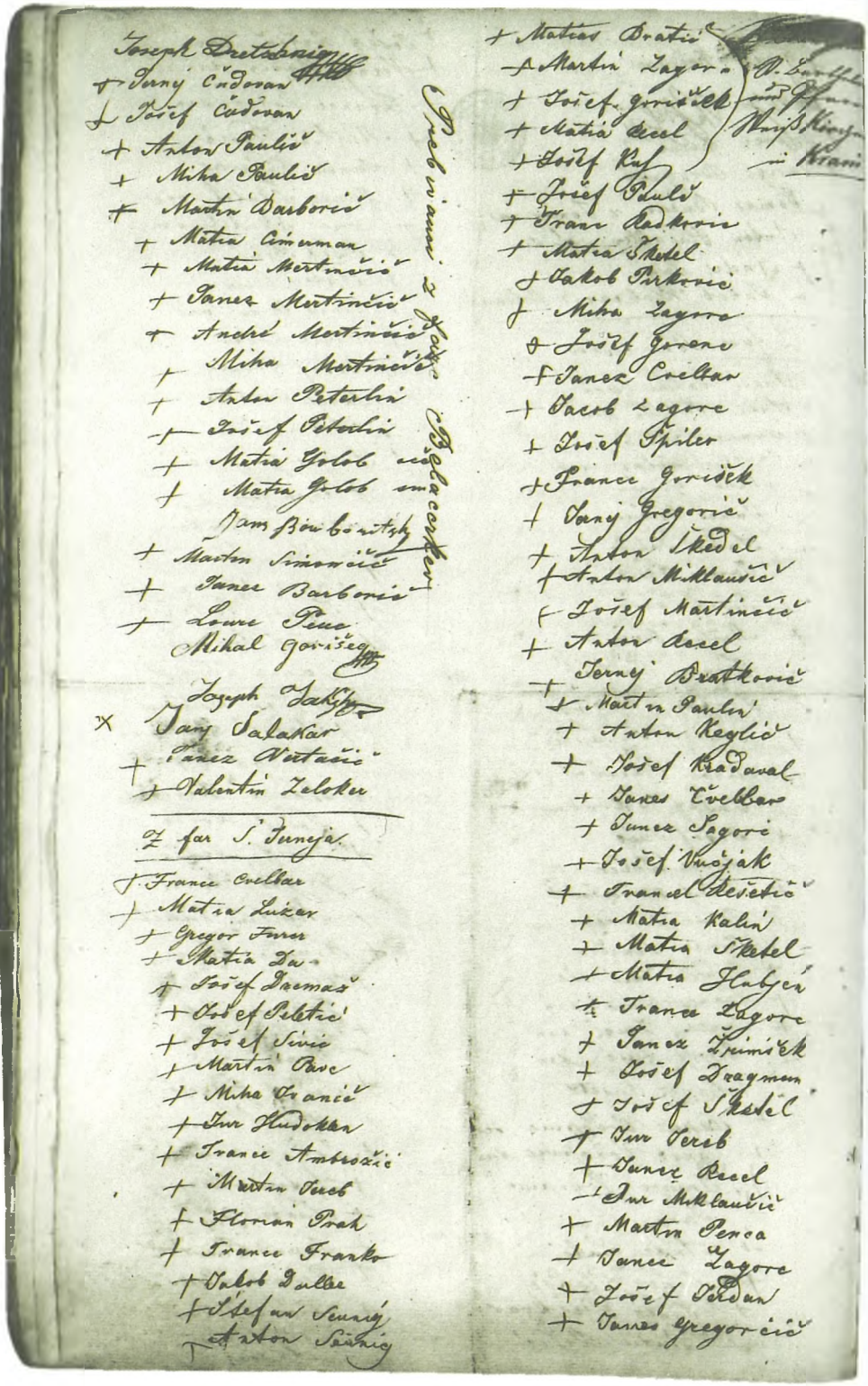
Z Fare Bela cerkev[3]

X Andre Jakshe oče[4]
X Andre Jakshe sin
X France Gričar oče
X Janes Gričar sin
X Miha Gričar
X Janes Gričar
X Anton Jakshe
X Janes Oberč
X Jošef Jakše
X Martin Germ
X France Tratnik
X Štefan Železnig
X Andre Šupančič
X Anton Škrabut
X Jošef Škrabut
X Jošef Saic
X Janes Dežer
X Jošef Zaveršnik
X Janez Šenicer
X Janez Šeničer
X Jernej Zaic oče
X Jošef Rodič oče
X Jernej Rodič sin
X France Rodič sin
X Martin Rodič
X Janez Kočevar
X Janez Škutel oče
X Janez Skutel sin
X Jošef Germ
X Anton Germ
X Janez Germ oče
X Janez Lusar
X Jošef Trenta
X Janez Jenkler
X Anton Saic
X France Gregorčič
Florjan Ferzher (?)
X Janez Zaloker
X Miha Lubi
X Janez Verkon
X France Verkol
X Jošef Hudnig
X Janez Sorko
X Anton Bekauč
X Andre Pirkouč
X Jošef Zagorc
X Andre Rodič
X Jošef Rodič
X Jošef Rodič
X Gregor Kuhel
X Martin Kuhel
X France Saic
X Anton Saic
X France Lah

[1] Franc.
[2] Tomažja vas .
[3] Nov pisar.
[4] Zanimiva kombinacija bohoričice in gajice.

X France Zaic sin
X Janez Zaic sin
X Jernej Zaic sin
X Janez Ousetz
X Janez Vodopiuc oče
X Janez Vodopiuc sin
X France Vodopiuc
X Janez Lubi
X Andre Lubi
X Janez Plakše
X Janez Terškvar
X Andre Rodič
X Andre Lah
X Janez Lah
X Jošef Gregorčič
X Anton Ivančič
X Jošef Ivančič
X Anton Hudnig
X Andre Hudnig
X Janez Paušel
X France Paušel
X France Rodič
X Jošef Rodič
X Anton Rodič

Joseph Dretschnig
+ Jerny Čudovan
+ Jožef Čudovan
+ Anton Paulič
+ Miha Paulič
+ Martin Barborič
+ Matia Cimerman
+ Matia Martinčič
+ Janez Martinčič
+ Andrej Martinčič
+ Miha Martinčič
+ Anton Peterlin
+ Jožef Peterlin
+ Matia Golob
+ Matia Golob
Jam Bombatsch
+ Martin Simončič
+ Janez Barborič
+ Lovre Penca
Mihal Gorišeg
Joseph Jakič
X Jan Salakar
+ Janez Vertačič
+ Valentin Zeloker

Iz far S. Jurja.

+ France Cvelbar
+ Matia Lukar
+ Gregor Furer
+ Matia Za-
+ Jožef Jaemaš
+ Josef Peletič
+ Jožef Sivic
+ Martin Pavc
+ Miha Vranič
+ Jur Hudoklin
+ Franc Ambrožič
+ Martin Ovsec
+ Florian Prah
+ France Franko
+ Jakob Dolbec
+ Štefan Senič
Anton Šašič

(Preds. in anni. z Jaz. i Bglacenten

+ Matias Bratič
+ Martin Zagore
+ Jožef Goričček
+ Matia Accel
+ Jožef Kuf
+ Jožef Paulič
+ Franc Radkovic
+ Matia Škedel
+ Jakob Perkovič
+ Miha Zagore
+ Jožef Gorenc
+ Janez Cvelbar
+ Jacob Zagore
+ Jožef Spiler
+ France Goričček
+ Jany Gregorič
+ Anton Škedel
+ Anton Miklavčič
+ Jožef Martinčič
+ Anton Accel
Jerny Bratkovič
+ Martin Paulič
+ Anton Keglič
+ Jožef Kradaval
+ Janez Cvelbar
+ Janez Zagore
+ Jožef Vujak
+ Franc Accetič
+ Matia Kalin
+ Matia Škedel
+ Matia Hlaber
+ France Zagore
+ Janez Primšek
+ Jožef Dragman
+ Jožef Škedel
+ Jur Cerek
+ Janez Accel
+ Jur Miklavčič
+ Martin Penca
+ Janez Zagore
+ Jožef Pekdan
+ Janez Gregorčič

Joseph Dretzhnig
X Jernej Čudovan
X Jošef Čudovan
X Anton Paulič
X Miha Paulič
X Martin Barborič
X Matia Cimerman
X Matia Mertinčič
X Janez Mertinčič
X Andre Mertinčič
X Miha Mertinčič
X Anton Peterlin
X Jošef Peterlin
X Matia Golob oče
X Matia Golob sin
Jans Barboritzh
X Martin Simončič
X Janez Barborič
X Loure Peuc
Mihal Gorišeg
Joseph Jakshe (?)
X Jans Salakar[1]
X Janez Vertačič
X Valentin Zaloker

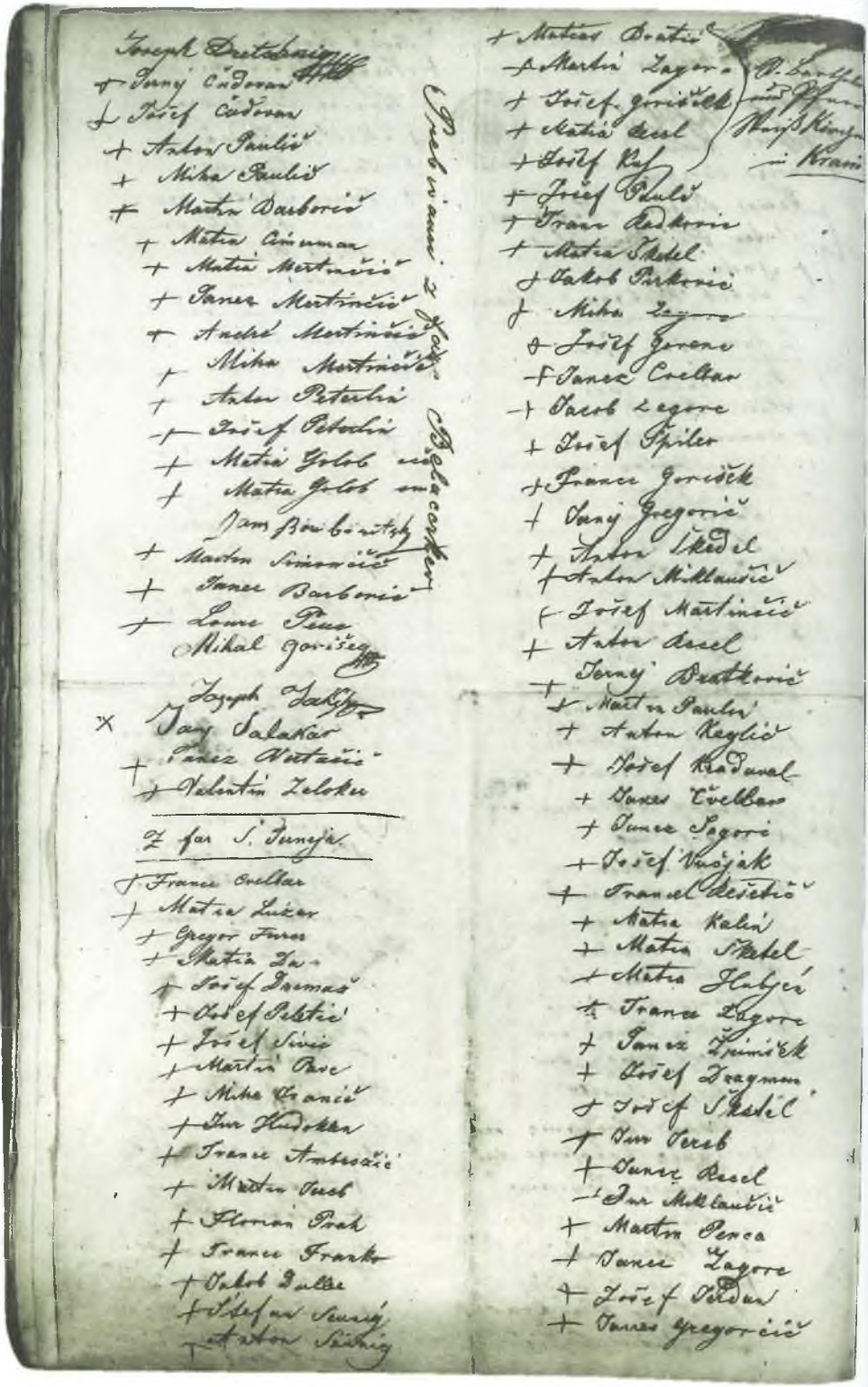
Z far Š. Jerneja

X France Cvelbar
X Matia Luzar
X Gregor Furer
X Matia Du (?)
X Jošef Dremaž
X Jošef Peletič

X Matias Bratič(?)
X Martin Zagorc
X Jošef Gorišček
X Matia Recel
X Jošef Kus
X Jošef Paulč
X France Radkovic
X Matia Šketel
X Jakob Pirkovič
X Miha Zagorc
X Jošef Gorenc
X Janez Cvelbar
X Jacob Zagorc
X Jošef Špiler
X France Gorišek
X Jernej Gregorič
X Anton Škedel
X Anton Miklaušič
X Jošef Martinčič
X Anton Recel
X Jernej Bratkovič
X Martin Paulin
X Anton Keglič
X Jošef Kradaval
X Janes Cvelbar
X Janez Sagorc
X Jošef Vučjak
X Francel Rešetič
X Matia Kalin
X Matia Šketel
X Matia Habjen
X France Zagorc
X Janez Zrimšek
X Jošef Dragman

Pfarre(?) St. Barthelmä und Pfarre Weißkirchen in Krain[2]

[1] Očitno je to svojeročni podpis, križ je sam napisal iz navade oziroma posredno povedal, da se tu verjetno njegovo znanje pisanja konča. Priimek je zapisan v tukajšnjem značilnem narečju.
[2] Ta oznaka se nanaša na vse štiri strani in je narejena po vzoru drugih peticijskih pol.

X Jošef Sivic
X Martin Pavc
X Miha Ivanič
X Jur Hudoklen
X France Ambrožič
X Martin Jereb
X Florian Prah
X France Franko
X Jakob Duller
X Stefan Seunig
X Anton Seunig
X Jošef Šketel
X Jur Jereb
X Janez Recel
X Jur Miklaučič
X Martin Penca
X Janez Zagorc
X Jošef Jordan
X Janes Gregorčič

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l u 4ⁱⁿ §. je usem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci rastreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, de zjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, graški in tržaški rastreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija“ z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kanclije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne zjedini.

V..... 1848.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien“ mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

..... 1848.

Joseph Maissell
Jakob Suggam
Franz Suppanzhizh
Jerka Maisel
Vabenlin Kunstel
Mathia Grabner
Janez Miamor
Mathia Bradkozh
Peter Bradkozh
Jurej Sagorz
Martin Ferkol
Janez Uschjak

Franz Sagorz
Joshe Zhukajne
Mathia Mrak
Jasche Paulin
Martin Damasch
Andrej Pirz
Joshe Pauschе
Janez Franko
Martin Krvazhizh
Franz Sagorz
Mathia Martinzhizh
Jakob Penza
Martin Bladnik

Bela Cerkev

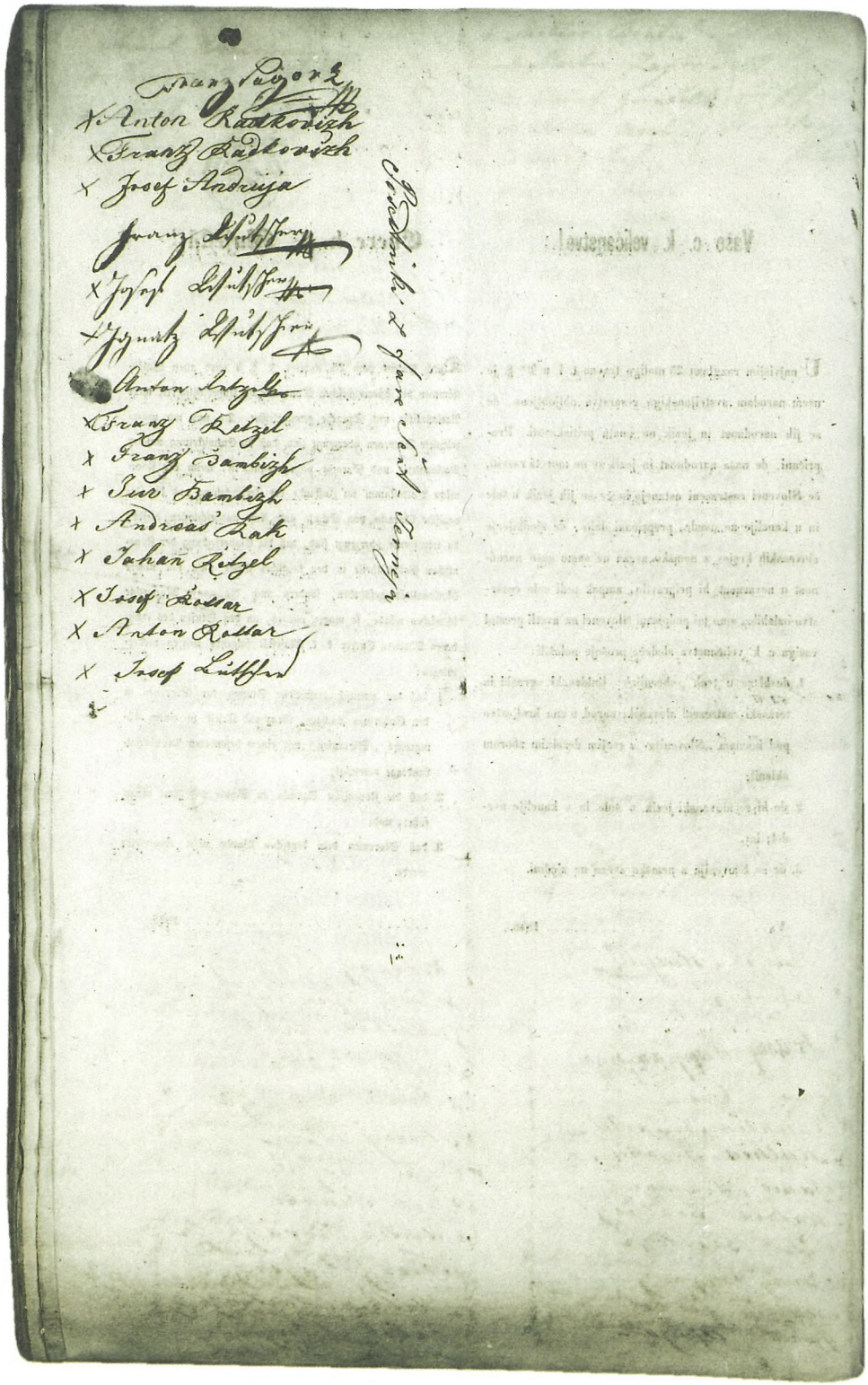
39

Obsega 3 strani (307–308). 106 podpisov, od teh 6 svojeročnih.. Na prvi strani: »Prebivauci fare Bela cerkev«, na drugi »Posestniki z fare Šent-Jerneja« in na tretji enaka. Zdi se, da je na prvi napaka, saj tistih, ki sta podpisana kot prvi in četrta leta 1848 do 1853 ni bilo v Beli Cerkvi[1], ampak sta bili v Šentjerneju. Zanimivo bi bilo vedeti, kako je Jera Maisel sploh prišla do pravice podpisovanja. Je bila posestnica ali zaradi družbenega ugleda? Podpisi so na prvi in tretji strani v dveh stolpcih, na drugi pa v enem. Zdi se, da je bila ta stran podpisana potem, ko je bila tretja polna. Kot možne podpisovalce lahko predvidimo Jožefa Majzla ali katerega šentjernejskih kaplanov. Jože Jerman očitno ni bil. Med podpisniki je poleg obeh Majzlov še nekaj imenitnih Šentjenejčanov: Bučarji, Zagorci, Reclji....

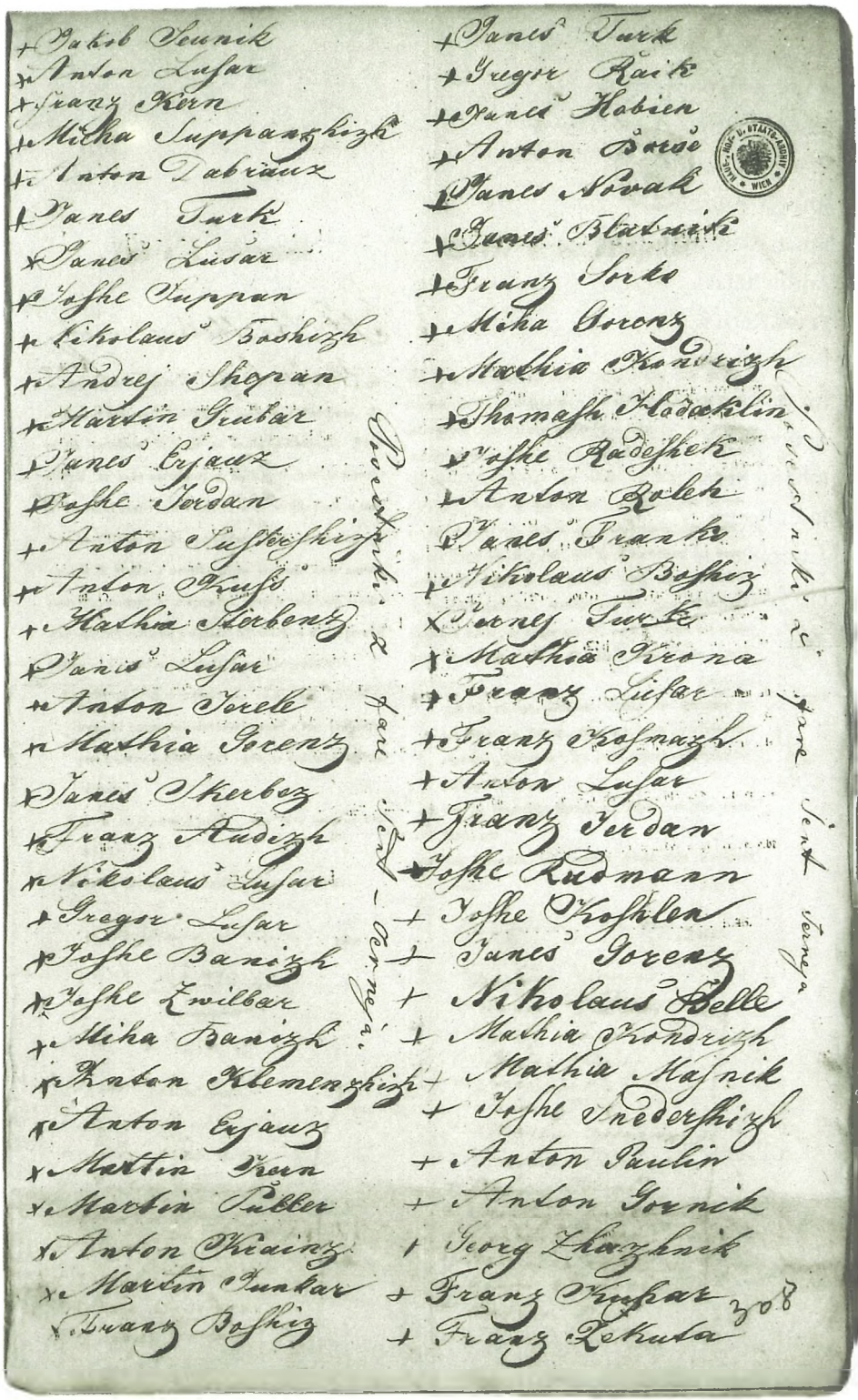
Joseph Maisell[2]
Jakob Suppanz
Franz Suppanzhizh
Jera Maisel[3]
X Valentin Kunstel
X Mathia Grabner
X Janes Mramor
X Mathia Bratkozh
X Peter Bratkozh
X Jernej Sagorz
X Martin Ferkol
X Janes Uschjak

X Franz Sagorz
X Joshe Zhukajne
X Mathia Mrak
X Joshe Paulin
X Martin Dermash
X Andrej Pirz
X Joshe Poushe
X Janes Franko
X Martin Kovazhizh
X Franz Sagorz
X Mathia Martinzhizh
X Jakob Penza
X Martin Blatnik

[1] Izjava Anje Dular, roj. Zwitter, katere stara mama je bila Majzljeva iz Bele Cerkve.
[2] Ni izključeno, da je on podpisovalec spodaj podpisanih, na kar kaže pri priimkih v bohoričici in še nekatere druge značilnosti.
[3] Podpisano s svinčnikom.

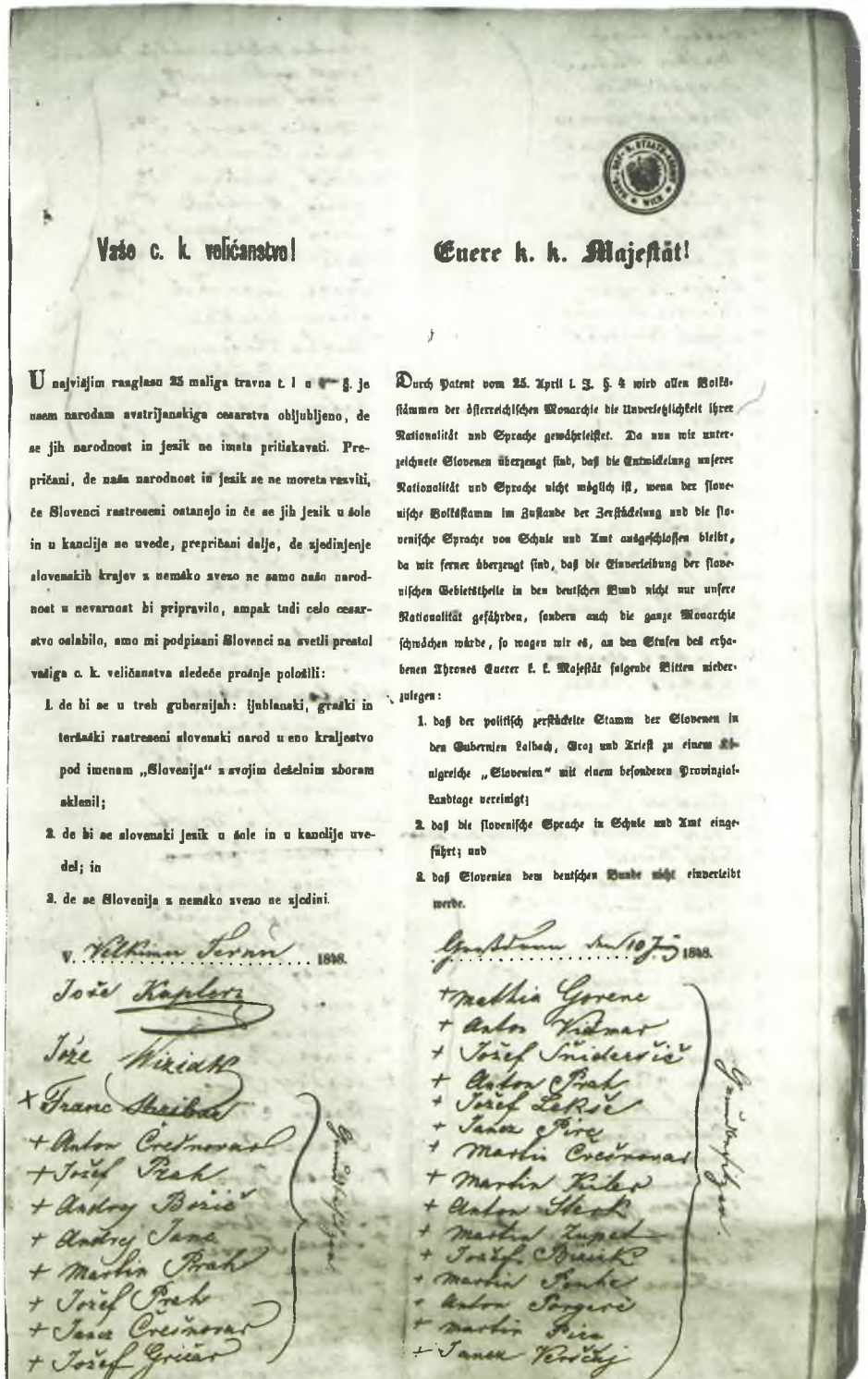

Franz Sagorz
X Anton Radkovizh
X Franz Radkovizh
X Josef Andriija
Franz Wutscher
X Joseph Wutscher
X Ignatz Wutscher
X Anton Retzel
X Franz Retzel
X Franz Bambizh
X Jur Bambizh
X Andreas Rak
X Johann Retzel
X Josef Rottar
X Anton Kottar
X Josef Butscher

X Jakob Seunik
X Anton Lusar
X Franz Kern
X Micha Suppanzhizh
X Anton Dabrauz
X Janes Turk
X Janes Lusar
X Joshe Suppan
X Nikolaus Bashizh
X Andrej Shepan
X Martin Grubar
X Janes Erjauz
X Joshe Jordan
X Anton Sustershizh
X Anton Kuss
X Mathia Sterbenz
X Janes Lusar
X Anton Jerele
X Mathia Gorenz
X Janes Skerbez
X Franz Audich
X Nikolaus Lusar
X Gregor Lusar
X Joshe Banizh
X Joshe Zwilbar
X Miha Banizh
X Anton Klemenzhizh
X Anton Erjauz
X Martin Kern
X Martin Puller
X Anton Krainz
X Martin Junkar
X Franz Boshiz
X Janes Turk
X Gregor Raik
X Janes Habien
X Anton Borse
X Janes Novak
X Janes Blatnik
X Franz Sorko
X Miha Gorenz
X Mathia Kondrizh
X Thomash Hodaklin
X Joshe Radeshek
X Anton Roleh[1]
X Janes Franko
X Nikolaus Boshizh
X Jernej Turk
X Mathia Krona
X Franz Lusar
X Franz Jerdan
X Joshe Rudmann
X Joshe Koshlen
X Janes Gorenz
X Nikolaus Belle
X Mathia Kondrizh
X Mathia Masnik
X Joshe Snedershizh
X Anton Paulin
X Anton Gornik
X Georg Zhazhnik
X Franz Kuhar
X Franz Zekuta

[1] Na tej strani je veliko narečnih zapisov priimkov. Ta je gotovo Rolih.

Vašo c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l. u 4. §. je našem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci razstreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kancelije ne uvede, prepričani dalje, de zjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, amo mi podpisani Slovenci na svetli prestol valiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, graški in teršaški razstreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija“ z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kancelije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne zjedini.

V. Veliman Černe ... 1848.
Jožef Kaplerz
Jože Miklič
+ Franc Skribar
+ Anton Čretnovar
+ Jožef Prah
+ Andrey Borič
+ Andrey Jane
+ Martin Prah
+ Jožef Prah
+ Jeza Crešnovar
+ Jožef Gričar

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien“ mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

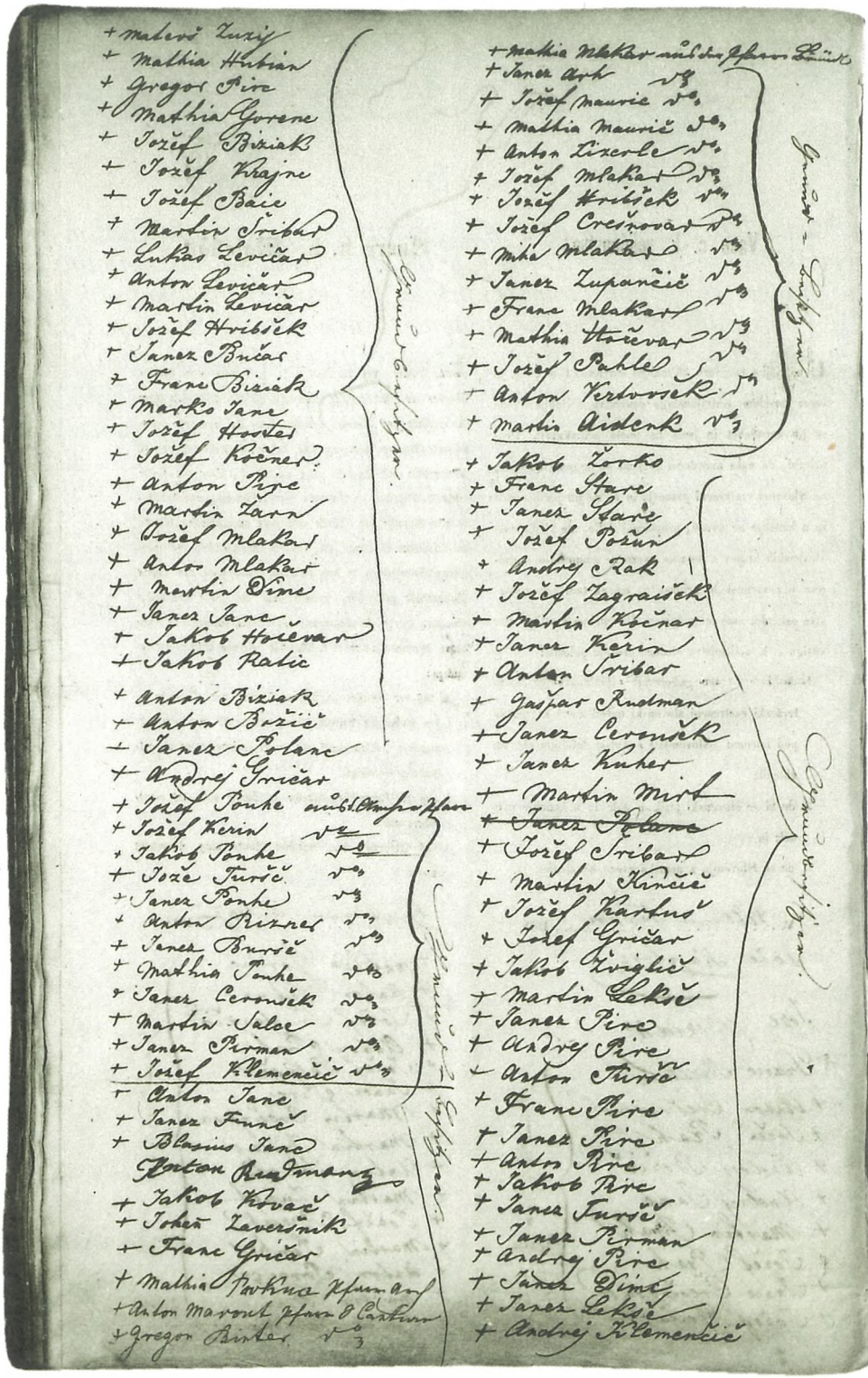
Gorenjsko dne 10 Juš 1848.
+ Matthia Gorene
+ Anton Vidmar
+ Jožef Snideršič
+ Anton Prah
+ Jožef Lekšič
+ Jana Pire
+ Martin Crešnovar
+ Martin Kuler
+ Anton Skerk
+ Martin Zupet
+ Jožef Bunik
+ Martin Tonke
+ Anton Jergerič
+ Martin Pira
+ Janez Perčič

Veliki Trn,
10. junij (40)

Obsega 7 strani (309–312) 421 podpisov, 9 pismenih. Datum pri nemškem vpisu kraja: 10 Juny, je bil vpisan naknadno, verjetno ob zaključku, kar je edini tovrstni primer pri skupini 11 dolenjskih peticij. Podpisniki so tudi iz far Studenec, Bučka in celo Škocjan. Podpisovalec, študent medicine Jože Kapler, očitno tudi član delegacije dunajske Slovenije, ki je z Miklošičem prišla na Kranjsko, se je na koncu podpisal in zaradi razlike med izgovorjavo in zapisom številke zadnji dve zamenjal. Očitno je podpisovanje zaključil prezgodaj. Ljudje so še želeli podpisovati, zato je vložil še eno prazno polo (4 strani) in začel 12. junija podpisovati kmete s Studenca in Bučke. Pisava je zelo lepa, ponekod še malo ponagaja bohoričica. Prevladuje gajica. Podpisniki so označeni na vseh straneh kot Grundbesitzer. Zanimivi so nekateri nenavadni priimki. Kar nekaj jih je zapisanih v narečni obliki. Kaj dela Čeh med njimi sredi Dolenjske? Fare so označene med podpisi.

Jože Kapler[1]
Jože Wiziak
X Franc Shribar
X Anton Črešnovar
X Jožef Prah
X Andrej Božič
X Andrej Janc
X Martin Prah
X Jožef Prah
X Janez Črešnovar
X Jožef Gričar
X Mathia Gorenc
X Anton Vidmar
X Jožef Šniderščič
X Anton Prah
X Jožef Lekše
X Janez Pirc
X Martin Črešnovar
X Martin Kiler
X Anton Sterk
X Marin Zupet
X Jožef Biziak
X Martin Pouhe
X Anton Porgerc
X Martin Pirc
X Janez Verščaj

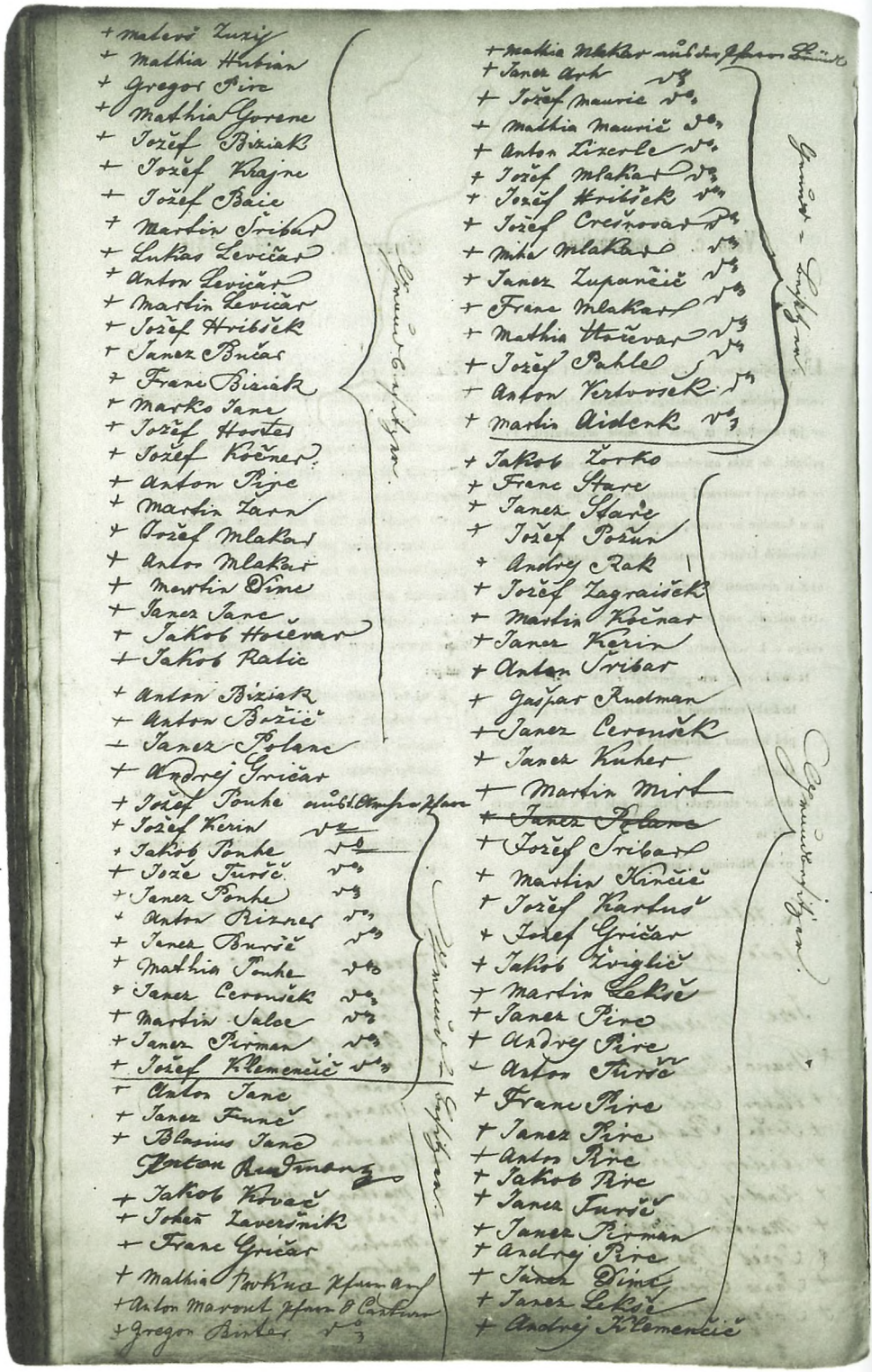
[1] On je vodil podpisovanje. Bil je študent medicine. Kdo je Wiziak, ne vemo, verjetno tudi študent.

X Matevš Zuzig
X Mathia Habian
X Gregor Pirc
X Mathia Gorenc
X Jožef Biziak
X Jožef Krajnc
X Jožef Baic
X Martin Šribar
X Lukas Levičar
X Anton Levičar
X Martin Levičar
X Jožef Hribšek
X Janez Bučar
X Franc Biziak
X Marko Janc
X Jožef Hoster
X Jožef Kočner
X Anton Pirc
X Martin Šarn
X Jožef Mlakar
X Anton Mlakar
X Martin Dimc
X Janez Janc
X Jakob Hočevar
X Jakob Ratic
X Anton Biziak
X Anton Božič
X Janez Polanc
X Andrej Gričar
X Jožef Pouhe aus Archer Pfarr[1]
X Jožef Kerin d°[2]
X Jakob Pouhe d°
X Mathia Mlakar aus der Pfarre Brundl[3]
X Janez Arh d°
X Jožef Mauric d°
X Mathia Mauric d°
X Anton Cizerle d°
X Jožef Mlakar d°
X Jožef Hribšek d°
X Jožef Črešnovar d°
X Miha Mlakar d°
X Janez Zupančič d°
X Franc Mlakar d°
X Mathia Hočevar d°
X Jožef Pahle d°
X Anton Vertovšek d°
X Martin Aidenk d°

X Jakob Žorko[4]
X Franc Stare
X Janez Stare
X Jožef Požun
X Andrej Rak
X Jožef Zagraišek
X Martin Kočnar
X Janez Kerin
X Anton Šribar
X Gašper Rudman
X Janez Ceroušek
X Janez Kuhar
X Marin Mirt
X –Janez Polanc[5]
X Jožef Šribar
X Martin Kinčič

[1] Iz fare Raka.
[2] Detto – enako.
[3] Fara Studenec.
[4] Od tod dalje so očitno podpisniki znova farani Velikega Trna. Zdi se, da je strešica pri priimek Zorko odveč
[5] Prečrtan. Verjetno je podpis umaknil.

X Jože Turšč d°
X Janez Pouhe d°
X Anton Rizner d°
X Janez Burščč d°
X Mathias Pouhe d°
X Janez Ceroušek d°
X Martin Saloc d°
X Janez Pirman d°
X Jožef Klemenčič d°

X Anton Janc[1]
X Janez Feuc
X Blasius Janc
Anton Radman
X Jakob Kovač
X Johann Zaveršnik
X Franc Gričar
X Mathia Povkna (?) Pfarr Arch
X Anton Marout Pfarr S Cantian
X Gragor Birter d°

X Jožef Kartuš
X Jožef Gričar
X Jakob Žviglič
X Martin Lekše
X Janez Pirc
X Andrej Pirc
X Anton Turšč
X Franc Pirc
X Janez Pirc
X Anton Pirc
X Jakob Pirc
X Janez Turšč
X Janez Pirman
X Andrej Pirc
X Janez Dimc
X Janez Lekše
X Andrej Klemenčič

[1] Od tod dalje so očitno iz Velikega Trna.

Laibach am 12. Juny 1848.

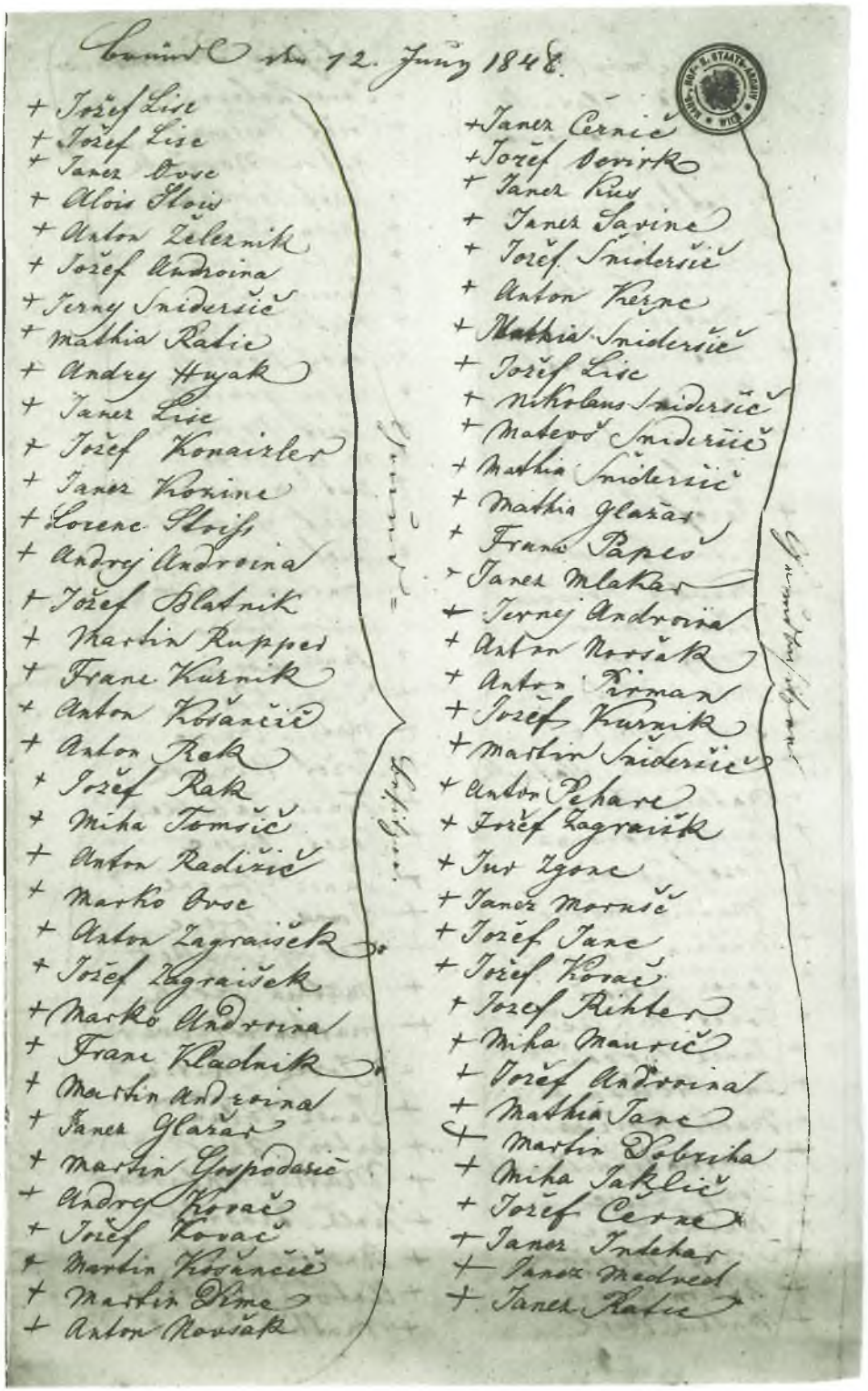
+ Jožef Lisc
+ Jožef Lisc
+ Janez Avse
+ Alois Slow
+ Anton Zelesnik
+ Jožef Andrejna
+ Jerny Snideršič
+ Mathia Rabic
+ Andrey Hvak
+ Janez Lisc
+ Jožef Konairler
+ Janez Korine
+ Lorenc Slosj
+ Andrej Andrejna
+ Jožef Blatnik
+ Martin Ruppes
+ Franc Kurnik
+ Anton Kosančič
+ Anton Rak
+ Jožef Rak
+ Mika Tomšič
+ Anton Radišič
+ Marko Avse
+ Anton Zagraiček
+ Jožef Zagraiček
+ Marko Andrejna
+ Franc Kladnik
+ Martin Andrejna
+ Janez Glažar
+ Martin Gospodarič
+ Andrej Kovač
+ Jožef Kovač
+ Martin Kosančič
+ Martin Dime
+ Anton Rovšak

+ Janez Černič
+ Jožef Dovirk
+ Janez Kus
+ Janez Savine
+ Jožef Sniderčič
+ Anton Kerne
+ Mathia Sniderčič
+ Jožef Lisc
+ Nikolaus Snidršič
+ Matevž Sniderčič
+ Mathia Sniderčič
+ Mathia Glažar
+ Franc Papeč
+ Janez Mlakar
+ Jernej Andrejna
+ Anton Rovšak
+ Anton Kirman
+ Jožef Kurnik
+ Martin Sniderčič
+ Anton Pehare
+ Jožef Zagraiček
+ Jur Zgore
+ Janez Mornič
+ Jožef Janc
+ Jožef Kovač
+ Jozef Rihter
+ Mika Maurič
+ Jožef Andrejna
+ Mathia Janc
+ Martin Dobrika
+ Mika Jaklič
+ Jožef Cerne
+ Janez Indehar
+ Janez Medved
+ Janez Rabic

[1]Bründl[2] den 12. Juny 1848.

X Jožef Lisc
X Jožef Lisc
X Janez Ovsc
X Alois Stois
X Anton Železnik
X Jožef Androina
X Jarny Sniderščič
X Mathia Ratic
X Andrej Hujak
X Janez Lisc
X Jožef Konaizler
X Janez Kozinc
X Lorenc Stois
X Andrej Androina
X Jožef Blatnik
X Martin Rupper
X Franc Kurnik
X Anton Košančič
X Anton Rak
X Jožef Rak
X Miha Tomšič
X Anton Radižič
X Marko Ovsc
X Anton Zagraišek
X Jožef Zagraišek
X Marko Androina
X Franc Kladnik
X Martin Androina
X Janez Glažar
X Martin Gospodarič
X Janez Černič
X Jožef Ocvirk
X Janez Kus
X Janez Savinc
X Jožef Šniderščič
X Anton Kernc
X Mathia Šniderščič
X Jožef Lisc
X Nikolaus Sniderščič
X Matevš Sniderščič
X Mathia Šniderščič
X Mathia Glažar
X Franc Papeš
X Janez Mlakar
X Jernej Androina
X Anton Novšak
X Anton Pirnar
X Jožef Kurnik
X Martin Šniderščič
X Anton Peharc
X Jožef Zagraišk
X Jur Zgonc
X Janez Morušč
X Jožef Janc
X Jožef Kovač
X Jozef[3] Rihter
X Miha Maurič
X Jožef Androina
X Mathia Janc
X Martin Dobriha
X Miha Jaklič
X Jožef Černe
X Janez Intehar

[1] Stran je nekoliko manjšega formata in je prva od vložene pole. Očitno Jože Kapler ni imel dovolj ali vsaj ne toliko podpisnih pol kot Jožef Jerman.
[2] Studenec.
[3] Strešica manjka verjetno po naključju.

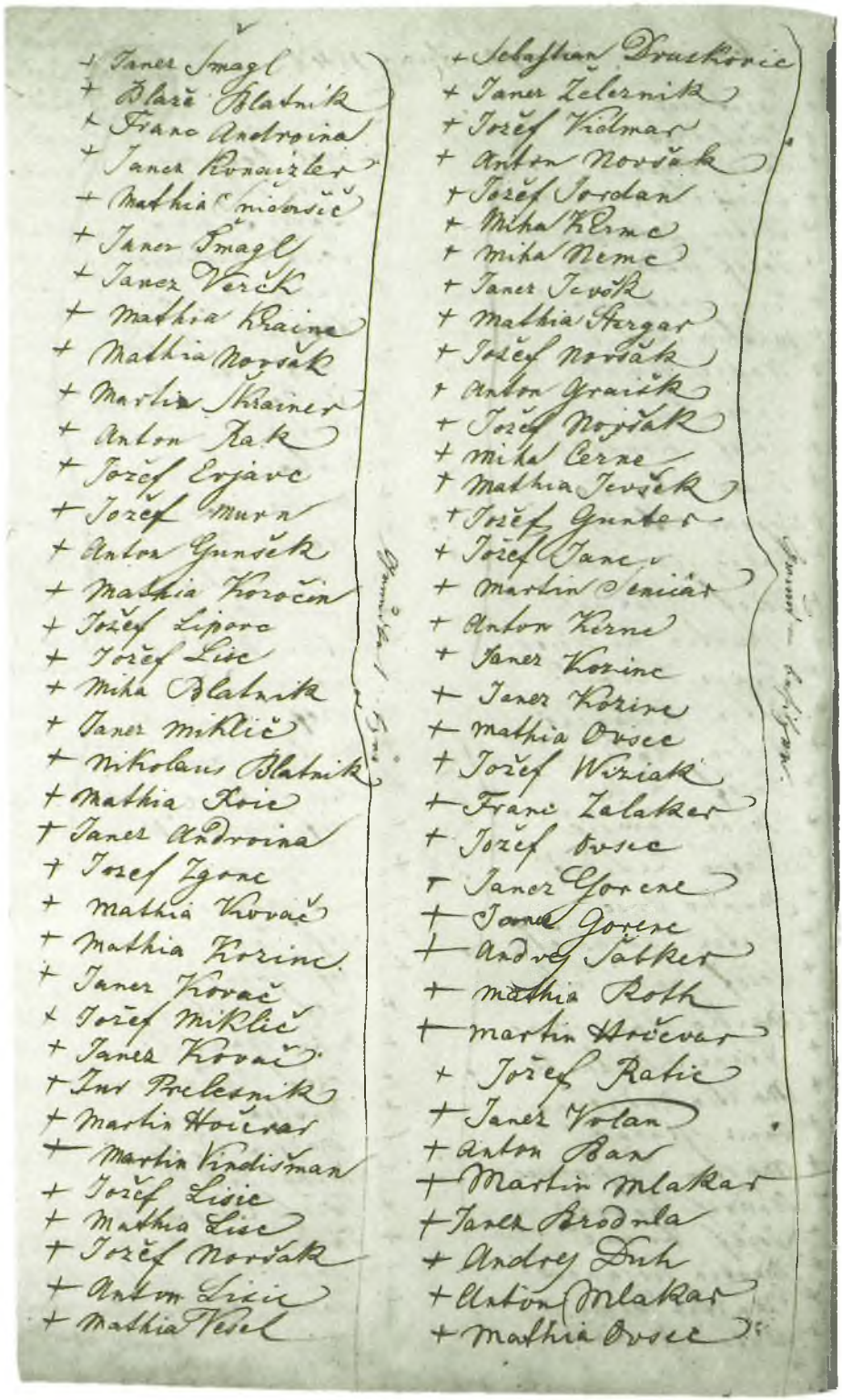

Laibach am 12. Juny 1848.

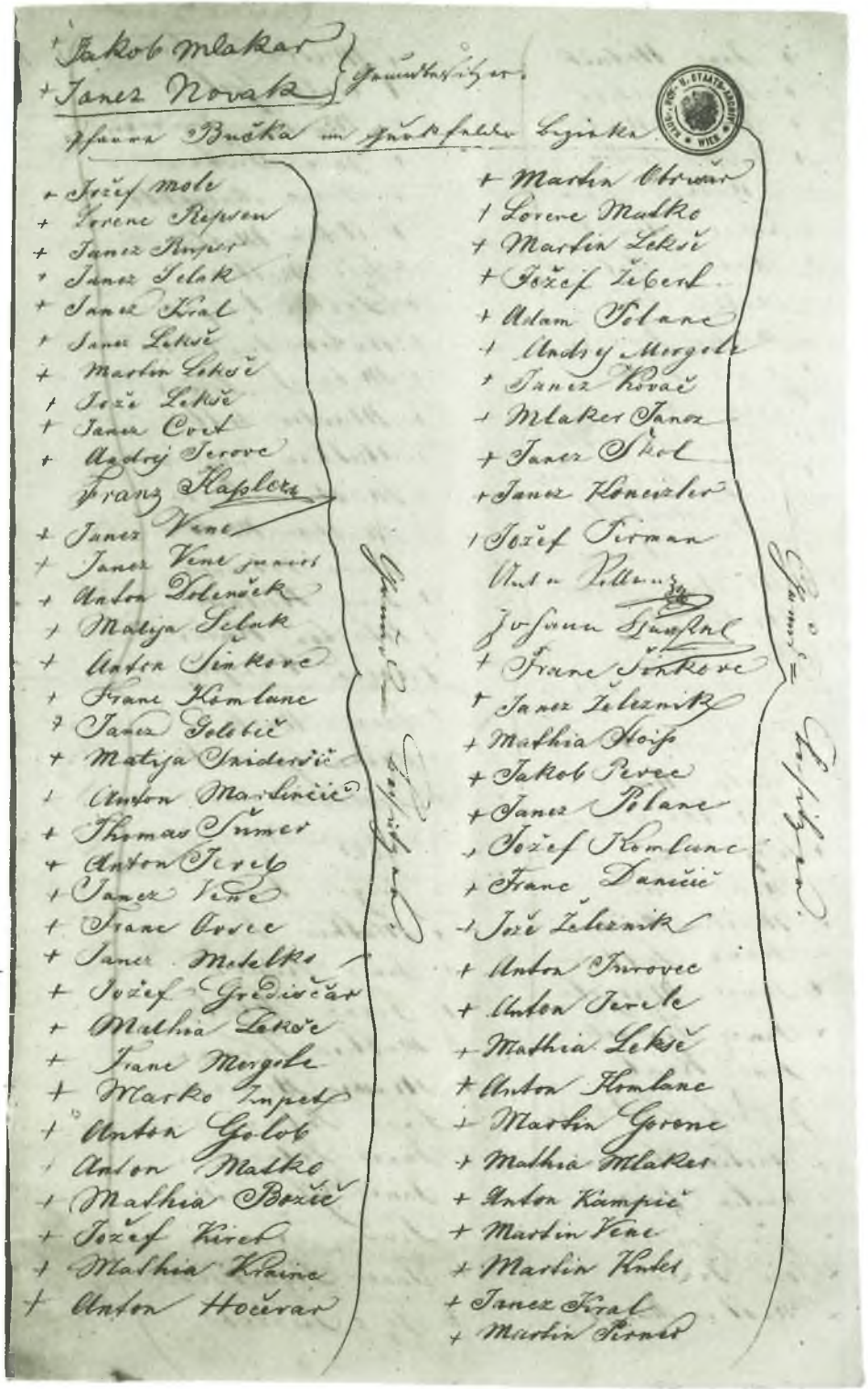
+ Josef Lisc
+ Josef Lisc
+ Janez Brce
+ Alois Slow
+ Anton Zelesnik
+ Josef Andreina
+ Jerny Snideršič
+ Mathia Radic
+ Andrey Hyak
+ Janez Lisc
+ Josef Konairler
+ Janez Korsine
+ Lorenc Skrij
+ Andrej Andreina
+ Josef Blatnik
+ Martin Ruppes
+ Franc Kurnik
+ Anton Kosančič
+ Anton Rak
+ Josef Rak
+ Miha Tomšič
+ Anton Radišič
+ Marko Brce
+ Anton Zagraiček
+ Josef Zagraiček
+ Marko Andreina
+ Franc Kladnik
+ Martin Andreina
+ Janez Glažar
+ Martin Gospodarič
+ Andrej Kovač
+ Josef Kovač
+ Martin Kosančič
+ Martin Pime
+ Anton Rovšek

+ Janez Černič
+ Josef Sovirk
+ Janez Kus
+ Janez Savine
+ Josef Snideršič
+ Anton Kerne
+ Mathia Snideršič
+ Josef Lisc
+ Nikolaus Snidršič
+ Matevš Snideršič
+ Mathia Snideršič
+ Mathia Glažar
+ Franc Papeš
+ Janez Mlakar
+ Jerney Andreina
+ Anton Rovšek
+ Anton Kriman
+ Josef Kurnik
+ Martin Snideršič
+ Anton Pekare
+ Josef Zagraiček
+ Jur Zgonc
+ Janez Marušič
+ Josef Jane
+ Josef Kovač
+ Josef Richter
+ Miha Maurič
+ Josef Andreina
+ Mathia Jane
+ Martin Dobrika
+ Miha Jaklič
+ Josef Cerne
+ Janez Indehar
+ Janez Medved
+ Janez Radic

X Andrej Kovač
X Jožef Kovač
X Martin Košančič
X Martin Dimc
X Anton Novšak
X Janez Medved
X Janez Ratic

X Janez Šmagl
X Blaže Blatnik
X Franc Androina
X Janez Konaizler
X Mathia Šniderščič
X Janez Šmagl
X Janez Verčk
X Mathia Krainc
X Mathia Novšak
X Martin Škrainer
X Anton Rak
X Jožef Erjavc
X Jožef Murn
X Anton Gunšek
X Mathia Koročin
X Jožef Lipovc
X Jožef Lisc
X Miha Blatnik
X Janez Miklič
X Nikolaus Blatnik
X Mathia Roic
X Janez Androina
X Jozef Zgonc
X Mathia Kovač
X Mathia Kozinc
X Janez Kovač
X Jožef Miklič
X Janez Kovač
X Jur Prelesnik
X Martin Hočevar
X Martin Vindišman
X Jožef Lisic
X Mathia Lisc
X Jožef Novšak
X Anton Lisic
X Mathia Vesel
X Sebastian Druskovic
X Janez Železnik
X Jožef Vidmar
X Anton Novšak
X Jožef Jordan
X Miha Kernc
X Miha Nemc
X Janez Jevšk
X Mathia Stergar
X Jožef Novšak
X Anton Graišk
X Jožef Novšak
X Miha Černe
X Mathia Jevšek
X Jožef Gunter
X Jožef Janc
X Martin Šeničar
X Anton Kernc
X Janez Kozinc
X Janez Kozinc
X Mathia Ovsec
X Jožef Wiziak
X Franc Zalaker
X Jožef Ovsec
X Janez Gorenc
X janez Gorenc
X Andrej Šabker
X Mathia Roth
X Martin Hočevar
X Jožef Ratic
X Janez Volan
X Anton Ban
X Martin Mlakar
X Janez Brodrla
X Andrej Duh
X Anton Mlakar
X Mathia Ovsec

+ Jakob Mlakar
+ Janez Novak } Gemeinderäthe.

Pfarre Bučka im Gerichtsbezirke Leutschach

+ Jožef Mole
+ Lorenc Repšen
+ Janez Ruper
+ Janez Selak
+ Janez Kral
+ Janez Lekše
+ Martin Lekše
+ Jože Lekše
+ Janez Cvet
+ Andrej Terovc
Franz Kapfler
+ Janez Vene
+ Janez Vene junior
+ Anton Zelenšek
+ Matija Selak
+ Anton Simkovc
+ Franc Komlanc
+ Janez Golobič
+ Matija Snideršič
+ Anton Marčičič
+ Thomas Šumer
+ Anton Jerek
+ Janez Vene
+ Franc Orovec
+ Janez Mahelka
+ Jožef Grešičar
+ Mathia Lekše
+ Franc Mergole
+ Marko Impet
+ Anton Golob
+ Anton Matko
+ Mathia Božič
+ Jožef Kiret
+ Mathia Krainc
+ Anton Hočevar

+ Martin Obrvar
+ Lorenc Matko
+ Martin Lekši
+ Jožef Žebert
+ Adam Polanc
+ Andrej Mergole
+ Janez Kovač
+ Mlaker Janez
+ Janez Škol
+ Janez Konečnik
+ Jožef Firman
Anton Pellenz
Johann Hanschek
+ Franc Simkovc
+ Janez Železnik
+ Mathia Hois
+ Jakob Perec
+ Janez Polanc
+ Jožef Komlanc
+ Franc Daničič
+ Jože Železnik
+ Anton Imrovec
+ Anton Jerele
+ Mathia Lekše
+ Anton Komlanc
+ Martin Gorenc
+ Mathia Mlaker
+ Anton Kampič
+ Martin Vene
+ Martin Kukel
+ Janez Kral
+ Martin Perner

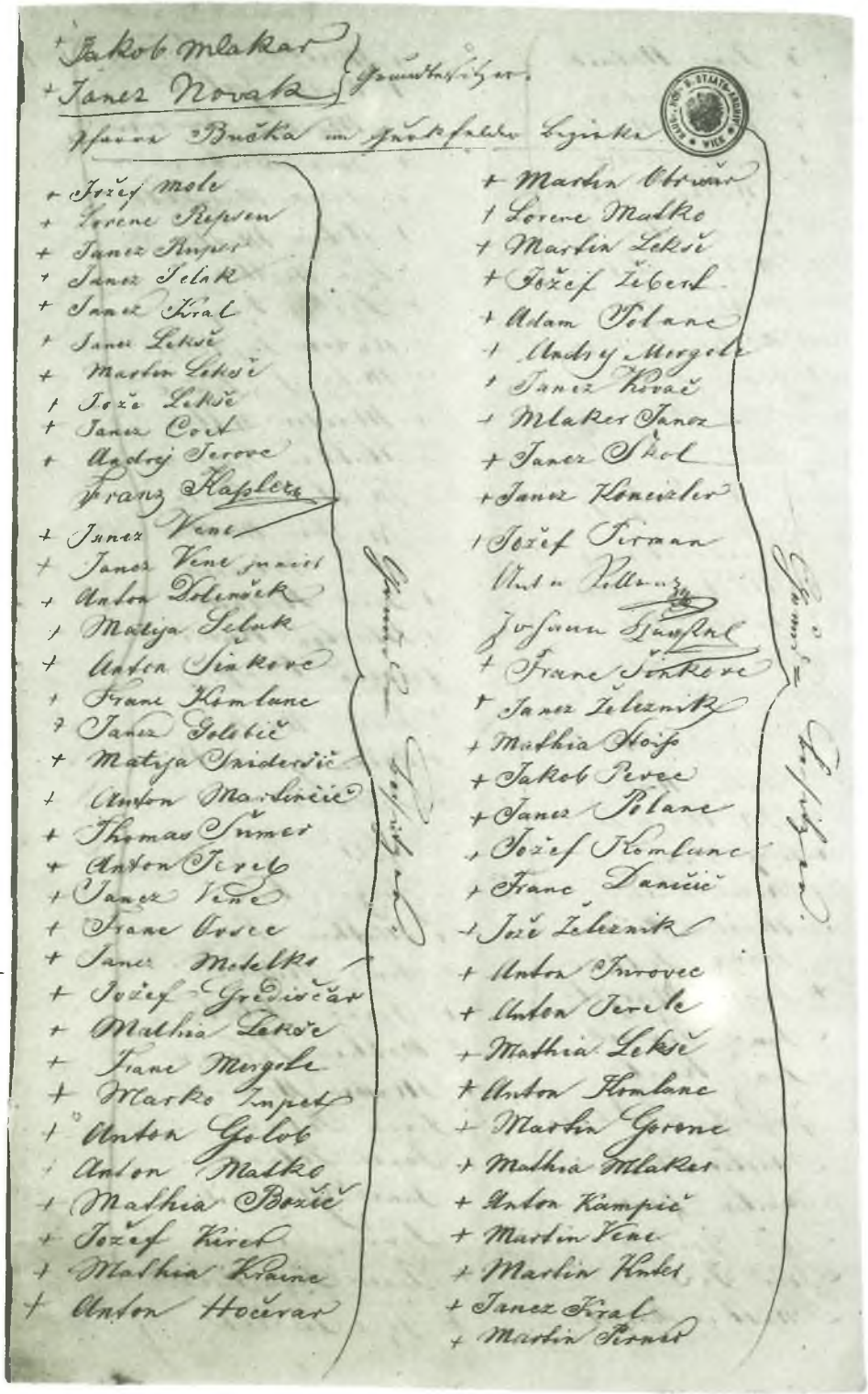
X Jakob Mlakar Grundbesitzer
X Janez Novak Grundbesitzer

Pfarre Bučka in Gurkfelder Bezirke[2]

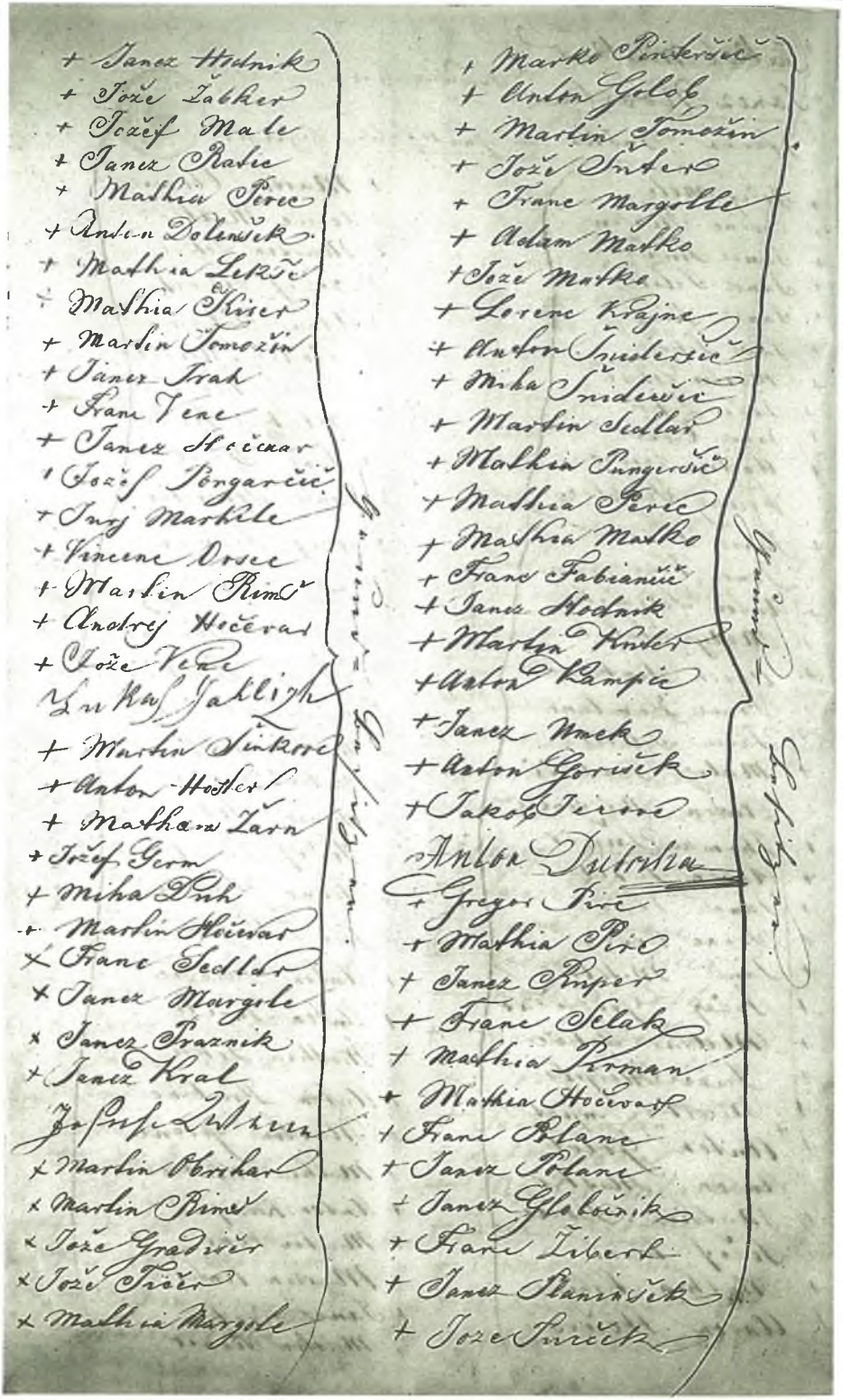
X Jožef Mole
X Lorenc Repsen
X Janez Ruper
X Janez Selak
X Janez Kral
X Janez Lekše
X Martin Lekše
X Jože Lekše
X Janez Cvet
X Andrej Jerovc
Franz Kapler[3]
X Janez Vene
X Janez Vene junior
X Anton Dolenšek
X Matija Selak
X Anton Šinkovc
X Franc Komlanc
X Janez Golobič
X Matija Sniderščič[4]
X Anton Martinčič
X Thomas Šumer
X Anton Jereb
X Janez Vene
X Franc Ovsec
X Janez Metelko

X Martin Obrišar
X Lorenc Matko
X Martin Lekše
X Jožef Žibert
X Adam Polanc
X Andrej Mergole
X Janez Kovač
X Mlaker Janez[5]
X Janez Škol
X Janez Koneizler
X Jožef Pirman
Anton Pollanz
Johann Quaßel
X Franc Šinkovc
X Janez Železnik
X Mathia Stoiss
X Jakob Pevec
X Janez Polanc
X Jožef Komlanc
X Franc Daničič
X Jože Železnik
X Anton Jurovec
X Anton Jerele
X Mathia Lekše
X Anton Komlanc
X Martin Gorenc
X Mathia Mlaker
X Anton Kampič
X Martin Vene
X Martin Koter
X Janez Kral
X Martin Pirner

[1] Tudi ta stran je manjšega formata.
[2] Fara Bučka v krškem okraju. Okrajna gosposka je bil dejansko Šrajbarski turn, le uradi so, kot vse kaže, bili v Krškem.
[3] Verjetno sorodnik zbiralca podpisov Jožeta Kaplerja. Primerjava z njegovim podpisom dopušča veliko verjetnost, da ga je v resnici celo sam podpisal.
[4] Verjetno je strešico pozabil napisati.
[5] Zakaj je izjemoma najprej podpisan priimek in nato ime, ne znamo pojasniti.

X Jožef Gredišćar
X Mathia Lekše
X Franc Mergole
X Marko Zupet
X Anton Golob
X Anton Matko
X Mathia Božič
X Jožef Kirer
X Mathia Krainc
X Anton Hočevar

[1]X Janez Hodnik
X Jože Žabker
X Jožef Mate
X Janez Ratic
X Mathia Pevec
X Anton Dolenšek
X Mathia Lekše
X Mathia Kirer
X Martin Tomožin
X Janez Prah
X Franc Vene
X Janez Hočevar
X Jožef Pongarčič
X Jurj Markelc
X Vincenc Ovsec
X Martin Rimš
X Andrej Hočevar
X Jože Vene
Lukas Jaklizh
X Martin Šinkovc
X Anton Hošter
X Mathana Žarn[2]
X Jožef Germ
X Miha Duh
X Martin Hočevar
X Franc Sedlar
X Janez Margole
X Janez Praznik
X Janez Kral
Josef Wene
X Matin Obrihar
X Martin Rimš
X Jože Gradišar
X Jože Tičer
X Mathia Margole
X Marko Pinteršič
X Anton Golob
X Martin Tomožin
X Jože Šuter
X Franc Margolle
X Adam Matko
X Jože Matko
X Lorenc Krajnc
X Anton Šnideršič
X Miha Šnideršič
X Martin Sedlar
X Mathia Pungeršič
X Mathia Pevec
X Mathia Matko
X Franc Fabiančič
X Janez Hodnik
X Martin Kuter
X Anton Kampic
X Janez Umek
X Anton Gorišek
X Jakob Jerovc
Anton Dubrilia[3]
X Gregor Pirc
X Mathia Pirc
X Janez Ruper
X Franc Selak
X Mathia Pirman
X Mathia Hočevar
X Franc Polanc
X Janez Polanc
X Janez Globočnik
X Franc Žibert
X Janez Planinšek
X Jože Jurček

[1] Zadnja stran manjšega formata.
[2] Napake kažejo na nekakšno utrujenost pi podpisovanju.
[3] Kdo je mož z za Dolenjsko nenavadnim priimkom?

+ Martin Baič
+ Jožef Cetler
+ Franc Biziak } Deputirte.

Herman Bučka.

+ Anton Dule
+ Martin Slerka
+ Martin Purgerčič
+ Miha Jaklič
+ Thomas Planinšek
+ Martin Ovsec
+ Martin Golob
+ Martin Snideršič
+ Miha Zabker
+ Mathia Planinšek
+ Franc Cvek
Anton Zhersey

+ Ignac Male

Jos. Kapler
Kommissarius m.p.

Ganz in der 14 Mahy. Comp. in Wien.

Zahl 412.

Gründschein in Militairsachen Lemberg am 10 Juny

X Martin Baic Grundbesitzer

X Jožef Cester

X Franc Biziak[1]

Pfarre Bučka

X Anton Dulc

X Martin Šterk

X Martin Pungeršič

X Miha Jaklič

X Thomas Planinšek

X Martin Ovsec

X Martin Golob

X Martin Sniderščič

X Miha Žabkar

X Mathia Planinšek

X Franc Cvet

Anton Zherny[2]

X Ignac Male

Jos. Kapler Namensfertiger.

Garde in der IX Mediz. Comp. in Wien[3]

Zahl 412[4]

Gurkfeld in Neustadtler Kreise in Krain den 10 Juny[5]

[1] Vsi trije označeni kot posestniki. Ti trije podpisniki so dejansko nadaljevanje s strani 309' in so potemtakem s Studenca. Zdi se, da je Kaplerja število voljnih podpisati nekoliko presenetilo.
[2] Zopet nenavaden priimek, tokrat češki.
[3] Kot študent medicine na Dunaju je bil tudi član akademske legije, IX. kompanije dunajske Narodne garde.
[4] Podpisov je v resnici 421. Zmotil se je pri prepisovanju zadnjih dveh številk seštevka.
[5] Kot kraj podpisovanja citira sedež okraja: Krško v novomeški kresiji.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l. u 4. §. je nasem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci razstreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, da zjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u troh gubernijah: ljubljanski, graški in terstski razstreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenom „Slovenija" s svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kanclije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne zjedini.

V. V. S. Kočevar 22. mal. t. 1848.

X Josipa Metlinšeg
X Adam Lenuzhizh
X Matiaš Zershian
X Joseph Zhegontshizh
X Anton Mlakar
X Janez Bezhen
X Anton Mlakar

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schmächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Grez und Triest zu einem Königreiche „Slovenien" mit einem besonderen Provinziallandtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

..... 1848.

Iz kare Shvejanske,

X Josipa Sagorz
X Selak Matia
X Matiasha Kolzian
X Josepha Pezenar
X Anton Jamovshig
X Janez Mavak

Škocjan,
22. maja

41

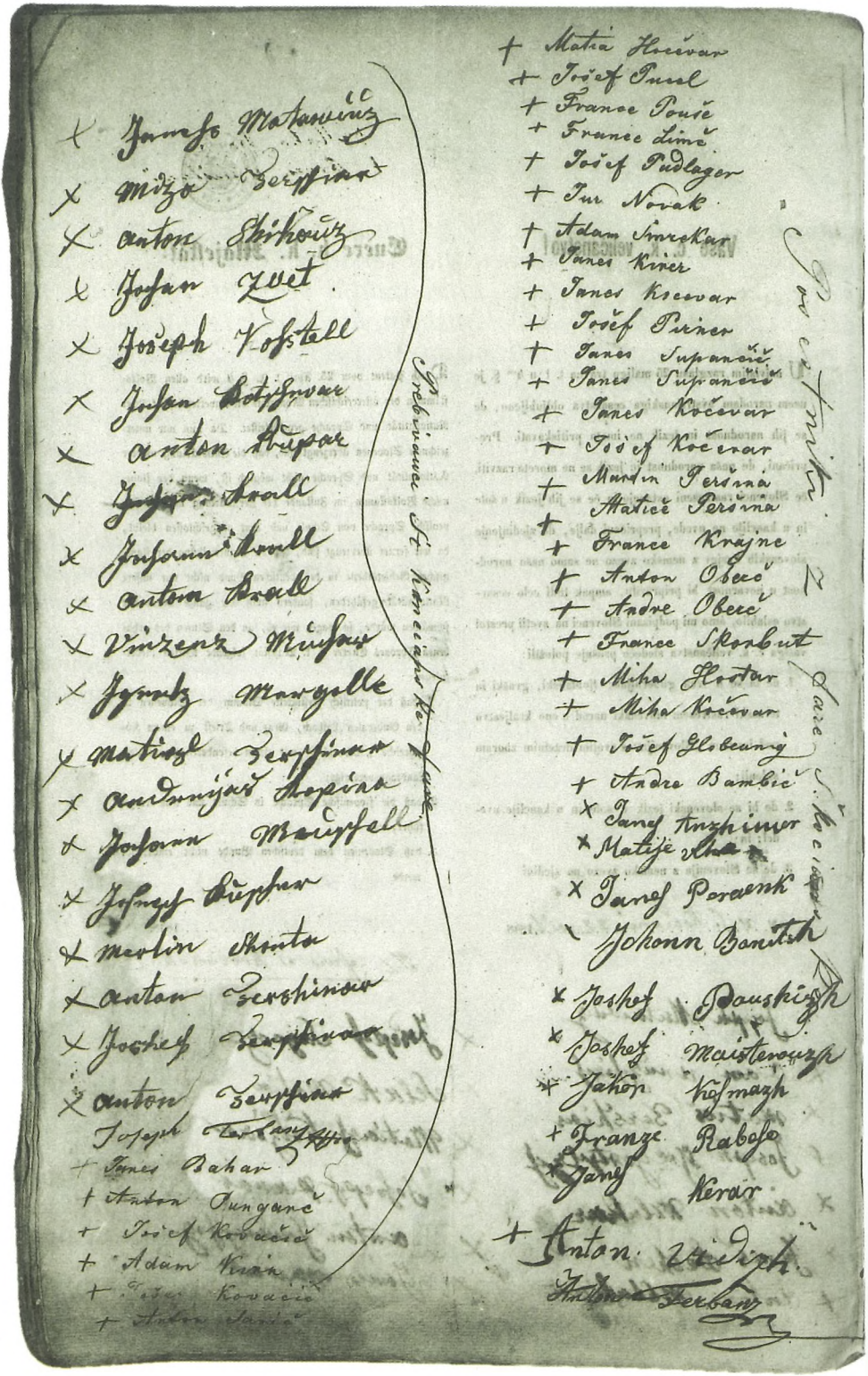
Obsega 4 strani (313–314). 228 podpisov, verjetno le 5 lastnih. Med podkrižanimi je tudi posestnica Mica Teršinar.[1] *Datum, vpisan pod slovensko besedilo peticije, nam izdaja verjetno najzgodnejši datum podpisovanja na Dolenjskem, medtem ko nam datum na prejšnji pove, kdaj so približno z njim prenehali. Zanimiv je prvi del podpisov. Očitno je podpisoval nek preprost človek. Priča smo nekakšni kmečki akciji, vsaj delno. Sledil mu je nek zelo pismen, ki je z manjšimi napakami uporabljal gajico. Razlike med narečno obliko priimka in pravilno, slovensko, ni opazil. Sledil mu je preprostejši, od prvega različnen podpisovalec, ki se je nagibal k bohoričici. Tega je ponovno nasledila že znana izpisana Jermanova pisava. Na tretji podpisni strani je začel podpisovati »posestnike iz fare Šmarete«. Kdor pozna tukajšnje farne meje, bo to lahko razumel, saj so podpisovalci hodili po vaseh. Druga sprememba je, da je opustil načelo posestnikov in prešel na moške člane družin. Tega ne potrjujejo le enaki priimki, ampak kar konkretne navedbe npr. očeta in treh sinov.*

Iz Fare Š Kocianske[2]

X Joseph Matawiuz
X Adam Unuzhizh
X Matias Tershina
X Joseph Gregortschzch
X Anton Mlakar
X Janes Reshen
X Anton Mllakar

X Joseph Sagorz
X Selak Matia
X Matiash Kotzian
X Joseph Pernar
X Anton Jaworschig
X Janes Nawak[3]

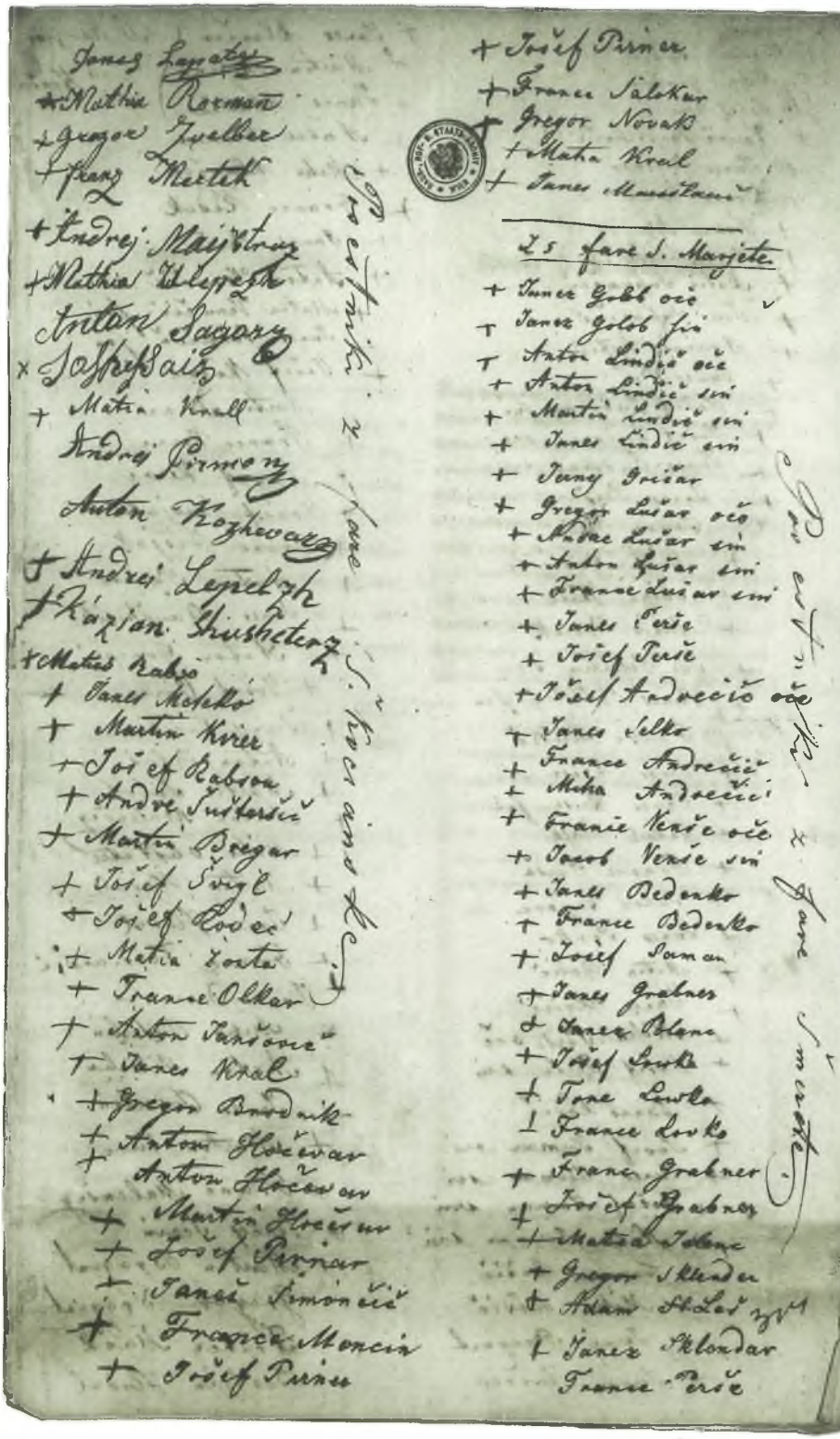
[1] Nekega Tršinarja omenja v svojih spominih Janez Trdina, ki je kot zaveden Slovan prišel iz Novega mesta na ljubljansko gimnazijo.
[2] Oznaka se nanaša na vse podpise, ne le na desni stolpec.
[3] Lep primer narečnega zapisa priimka Novak.

X Janes Matawiuz
X Miza Teschiar[1]
X Anton Shikouz[2]
X Johan Zvet
X Joseph Kosstell
X Johan Kotschevar
X Anton Rupar
X Jochan Krall
X Jochann Krall
X Anton Krall
X Vinzenz Muchar
X Ignatz Margolle
X Matias Terschinar
X Andrijas Kopina
X Jochann Mauschell
X Joseph Kuschar
X Martin Schonta
X Anton Teschinar
X Joshef Terschinar
X Anton Terschinar
Joseph Terbanz
X Janes Bahar
X Anton Pungarč
X Jošef Kovačič
X Adam Kirn
X Jošef Kovačič
X Anton Jarič

X Matia Hočevar
X Jošef Pucel
X France Pouše
X France Limč[3]
X Jošef Pudlager
X Jur Novak
X Adam Smrekar
X Janes Kirer
X Janes Kocevar
X Jošef Pirner
X Janes Supančič
X Janes Supančič
X Janes Kočevar
X Jošef Kočevar
X Martin Peršina
X Matiče Peršina
X France Krajnc
X Anton Oberč
X Andre Oberč
X France Skorbut
X Miha Hostar
X Miha Kočevar
X Jošef Globeunig
X Andre Bambič
X Janes Anzhimer
X Matije Uhan
X Janes Paraenk
X Johann Banitsh
X Joshef Poushizh
X Joshef Maisterwizh[4]
X Jakop Kesmazh
X Franze Rabese
X Janes Kerar
X Anton Vidizh[5]
Anton Terbanz

[1] Ženski podpisi so na Dolenjskem redki. O njenem sorodniku, verjetno bratu ali sinu govori Trdina.
[2] Podpisovalec ima težave s črko n. v narečju je Šinkouc.
[3] Pravilno v narečju Linč= Lindič.
[4] Verjetno Mojstrovič.
[5] Podpis bolj spominja na svojeročnega kot pa da bi podpisal nekdo drug.

Janez Lapatez
+ Mathia Rorman
+ Gregor Zvelbar
+ Franz Mertek
+ Andrej Majstrau
+ Mathia Klepezh
Anton Sagorz
x Joseph Saitz
+ Matia Knall
Andrej Pirnar
Anton Kozhevar
+ Andrej Lepelzh
+ Kazian Shushetar
+ Matias Rabar
+ Janez Mekelk
+ Martin Kirer
+ Joseph Rabar
+ Andre Juttershu
+ Martin Bregar
+ Joseph Svigl
+ Joseph Kodre
+ Matia Zorta
+ Franc Olkar
+ Anton Tanšovec
+ Janez Kral
+ Gregor Bradaik
+ Anton Hočevar
+ Anton Hočevar
+ Martin Hočevar
+ Josef Pirnar
+ Janez Simončič
+ Franca Moncin
+ Josef Pirnar

+ Josef Pirnar
+ Franc Jaletar
+ Gregor Novak
+ Matia Kral
+ Janez Mastnak

Iz fare S. Marjete.

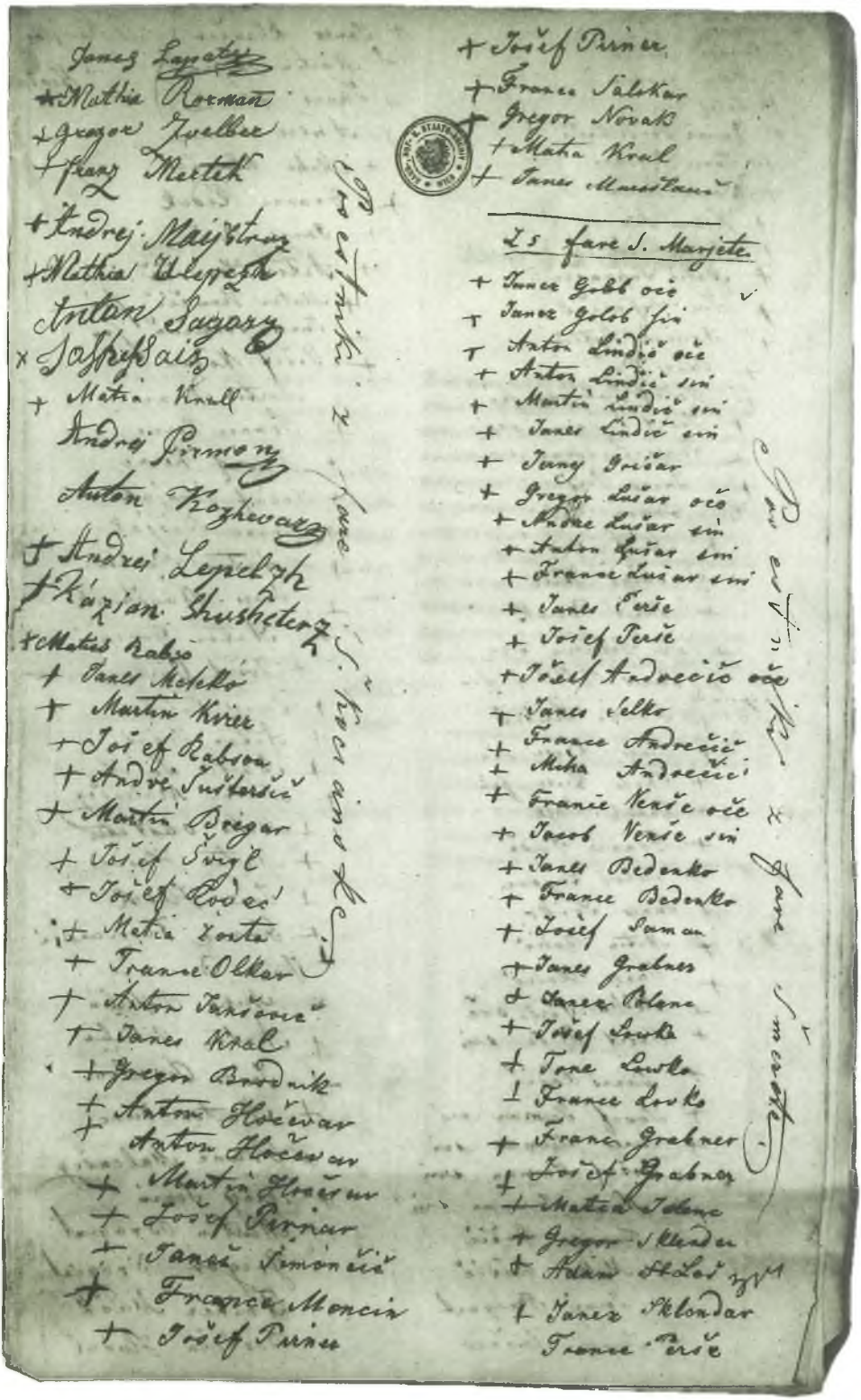
+ Janez Golob oče
+ Janez Golob sin
+ Anton Lindič oče
+ Anton Lindič sin
+ Martin Lindič sin
+ Janez Lindič sin
+ Jany Gričar
+ Gregor Lušar oče
+ Matic Lušar sin
+ Anton Lušar sin
+ Franc Lušar sin
+ Janez Perše
+ Josef Perše
+ Josef Andrečič oče
+ Janez Selko
+ Franc Andrečič
+ Mika Andrečič
+ Franc Verše oče
+ Jacob Verše sin
+ Janez Bedenko
+ Franc Bedenko
+ Josef Saman
+ Janez Grabner
+ Janez Blanc
+ Josef Lavka
+ Tone Lavka
+ Franc Lavka
+ Franc Grabner
+ Josef Grabner
+ Matia Tolanc
+ Gregor Klander
+ Adam Klander zet
+ Janez Klondar
Franc Perše

Janez Lapatec
X Mathia Rozmann
X Gregor Zvelber
X Franz Mertek
X Andrej Maijstruz
X Mathia Ulepezh
Antan Sagarz
X Joshef Saiz
X Matia Krall
Andrej Pirmon
Anton Kozhevar
X Andrej Lepelzh
X Kazian Shusheterz
X Matias Rabso
X Janes Meteko[1]
X Martin Kirer
X Jošef Rabsou
X Andre Šušteršič
X Martin Bregar
X Jošef Švigl
X Jošef Rodeč
X Matia Žonta
X France Olkar
X Anton Janšovič
X Janes Kral
X Gregor Brodnik
X Anton Hočevar
X Anton Hočevar
X Martin Hočevar
X Jošef Pirnar
X Janeš Simončič
X France Mencin
X Jošef Pirner
X Jošef Pirner
X France Salokar
X Gregor Novak
X Matia Kral
X Janes Marašlacič

Is Fare s. Marjete[2]

X Janez Golob oče
X Janez Golob sin
X Anton Lindič oče
X Anton Lindič sin
X Martin Lindič sin
X Janes Lindič sin
X Jernej Gričar
X Gregor Lušar[3] oče
X Andre Lušar sin
X Anton Lušar sin
X France Lušar sin
X Janes Perše
X Jošef Perše
X Jošef Andrečič oče
X Janes Selko
X France Andrečič
X Miha Andrečič
X France Venše oče
X Jacob Venše sin[4]
X Janes Bedenko
X France Bedenko
X Jošef Saman
X Janes Grabner
X Janez Polanc
X Jošef Lowka
X Tone Lowko

[1] Pri Metelku in predhodniku je precej napak pri pisanju.
[2] Šmarjeta.
[3] Luzar?
[4] Zdi se, da je še večkrat podpisanih več družinskih članov, samo da niso to dosledno označevali.

James Lapeter
+ Mathia Rorman
+ Gregor Zvelber
+ Franz Mertek
+ Andrej Majstrov
+ Mathia Klepezh
Anton Zagorz
x Joseph Saiz
+ Matia Knall
Andrej Pirnon
Anton Kozhevarz
+ Andrej Lepelzh
+ Kazian Shushetarz
+ Matias Rabic
+ Janez Medelo
+ Martin Kriec
+ Joseph Rabsca
+ Andrej Justarsič
+ Martin Bregar
+ Joseph Švigl
+ Joseph Kodeš
+ Matia Zorta
+ France Olker
+ Anton Tavčare
+ Janez Kral
+ Gregor Brodnik
+ Anton Hočevar
Anton Hočevar
+ Martin Hočevar
+ Josef Pirnar
+ Janez Simončič
+ Francka Moncin
+ Josef Pirnc

+ Josef Pirnc
+ France Salokar
Gregor Novak
+ Matia Kral
+ Janez Mavšar

Iz fare S. Marjete.

+ Janez Grob oče
+ Janez Grob sin
+ Anton Lindič oče
+ Anton Lindič sin
+ Martin Lindič sin
+ Janez Lindič sin
+ Jany Gričar
+ Gregor Lušar oče
+ Matej Lušar sin
+ Anton Lušar sin
+ France Lušar sin
+ Janez Perše
+ Josef Perše
+ Josef Andrecič oče
+ Janez Selko
+ France Andrecič
+ Mika Andrecič
+ Franc Kerše oče
+ Jacob Verše sin
+ Janez Bedenko
+ France Bedenko
+ Josef Saman
+ Janez Grabner
+ Janez Polane
+ Josef Lovka
+ Tone Lovka
+ France Lovka
+ Franc Grabner
+ Josef Grabner
+ Matej Polane
+ Gregor Klander
+ Adam Klander zgl
+ Janez Klondar
France Perše

X France Lovko

X France Grabner

X Jošef Grabner

X Matia Jelenc

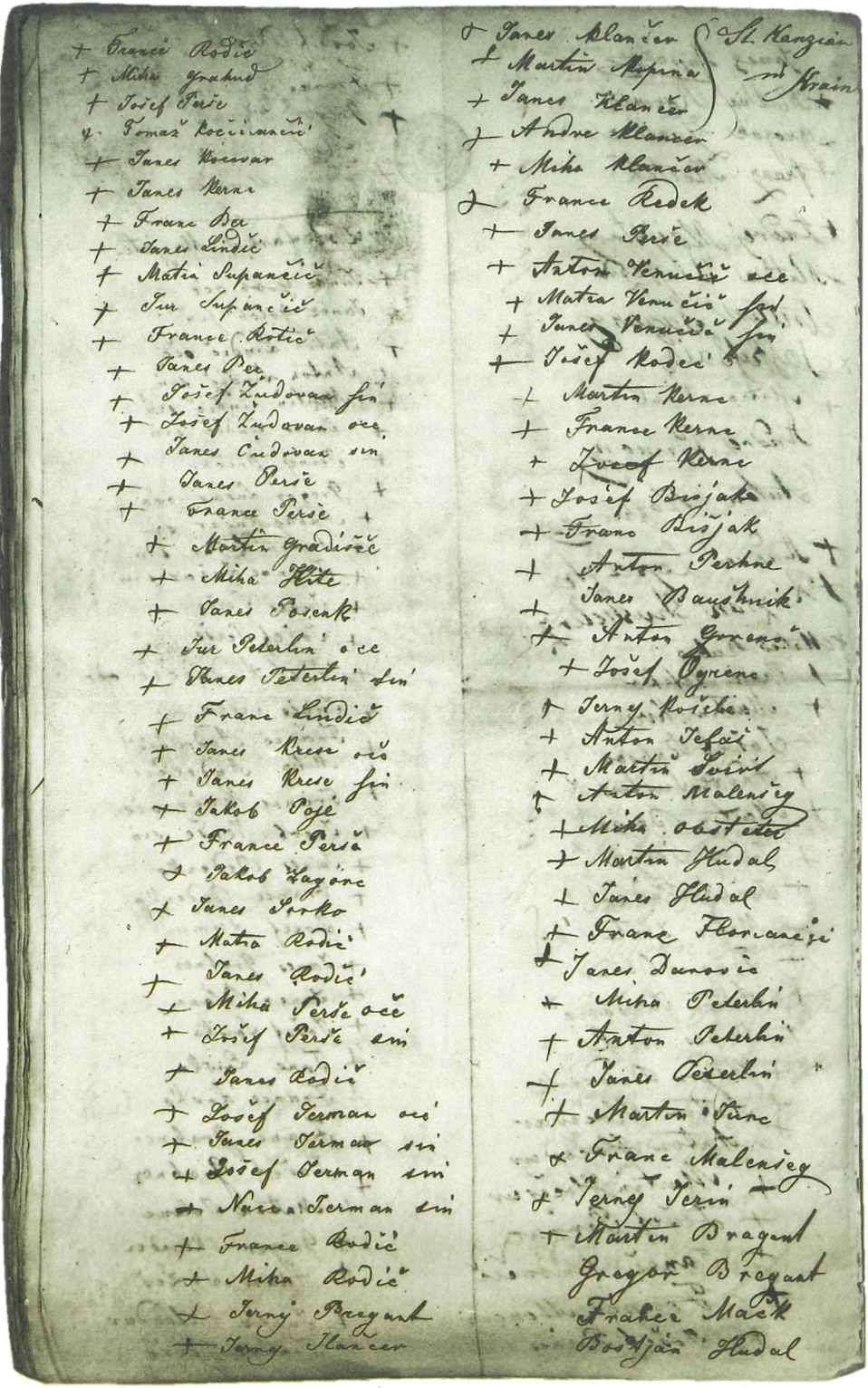
X Gregor Sklender

X Adam Leš

X Janez Sklendar

France Perše[1]

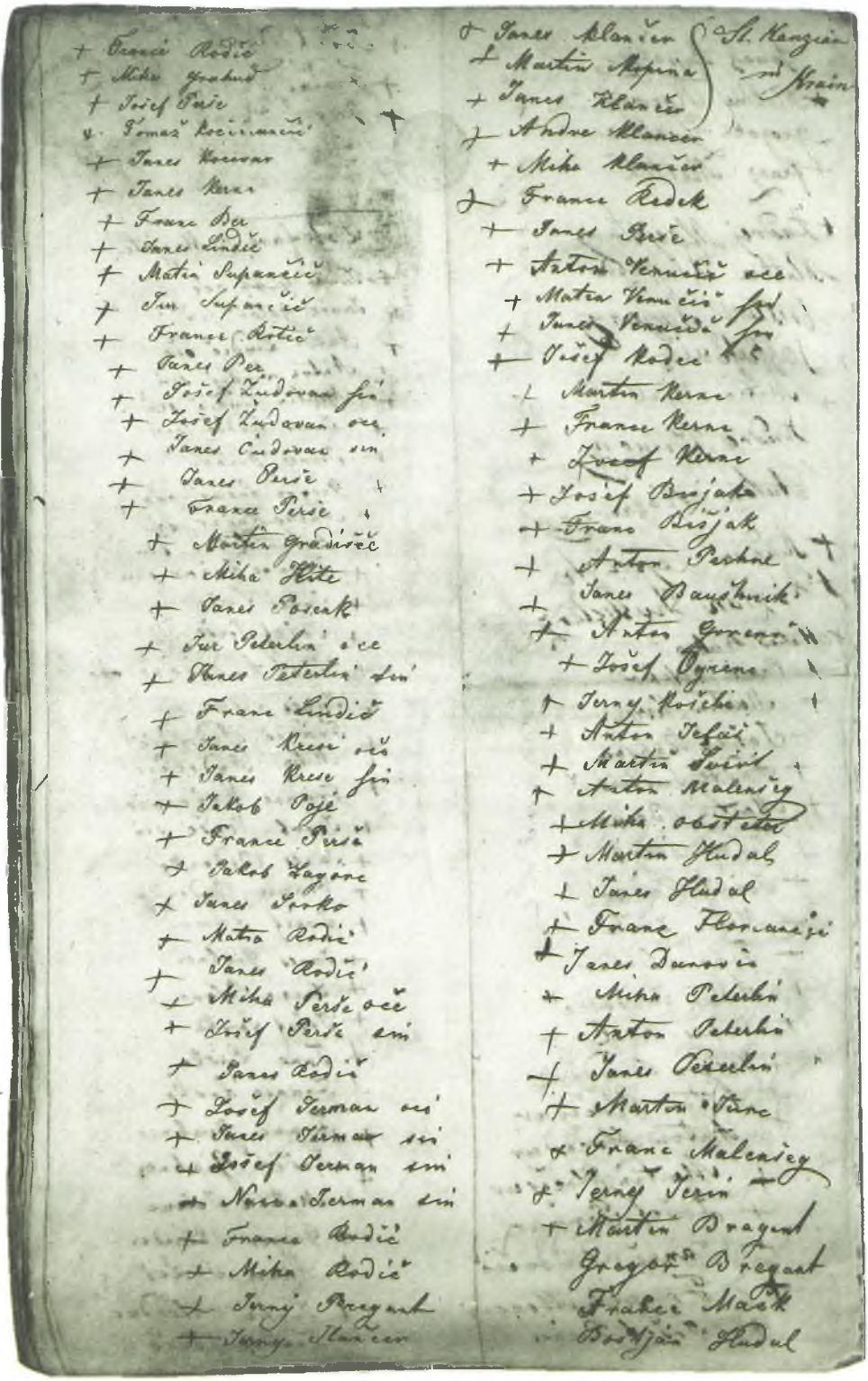
[1] Zdi se, da je križ pomotoma izpadel, saj gre za isto pisavo kot pri poprejšnjih.

X France Rodič
X Miha Grahud
X Jožef Perše
X Tomaž Kociiančič
X Janes Kocevar
X Janes Kernc
X Franc Ber
X Janes Lindič
X Matia Supančič
X Jur Supančič
X France Rotič
X Janes Per
X Jošef Žudovan[1] sin
X Jošef Žudovan oče
X Janes Čudovan sin
X Janes Perše
X France Perše
X Martin Gradišče
X Miha Hite
X Janes Posenk
X Jur Peterlin oče
X Janes Peterlin sin
X Franc Lindič
X Janes Krese oče
X Janes Krese sin
X Jakob Poje
X France Perše
X Jakob Zagorc
X Janes Sorko
X Matia Rodič
X Janes Rodič
X Miha Perše oče
X Jošef Perše sin
X Janes Rodič

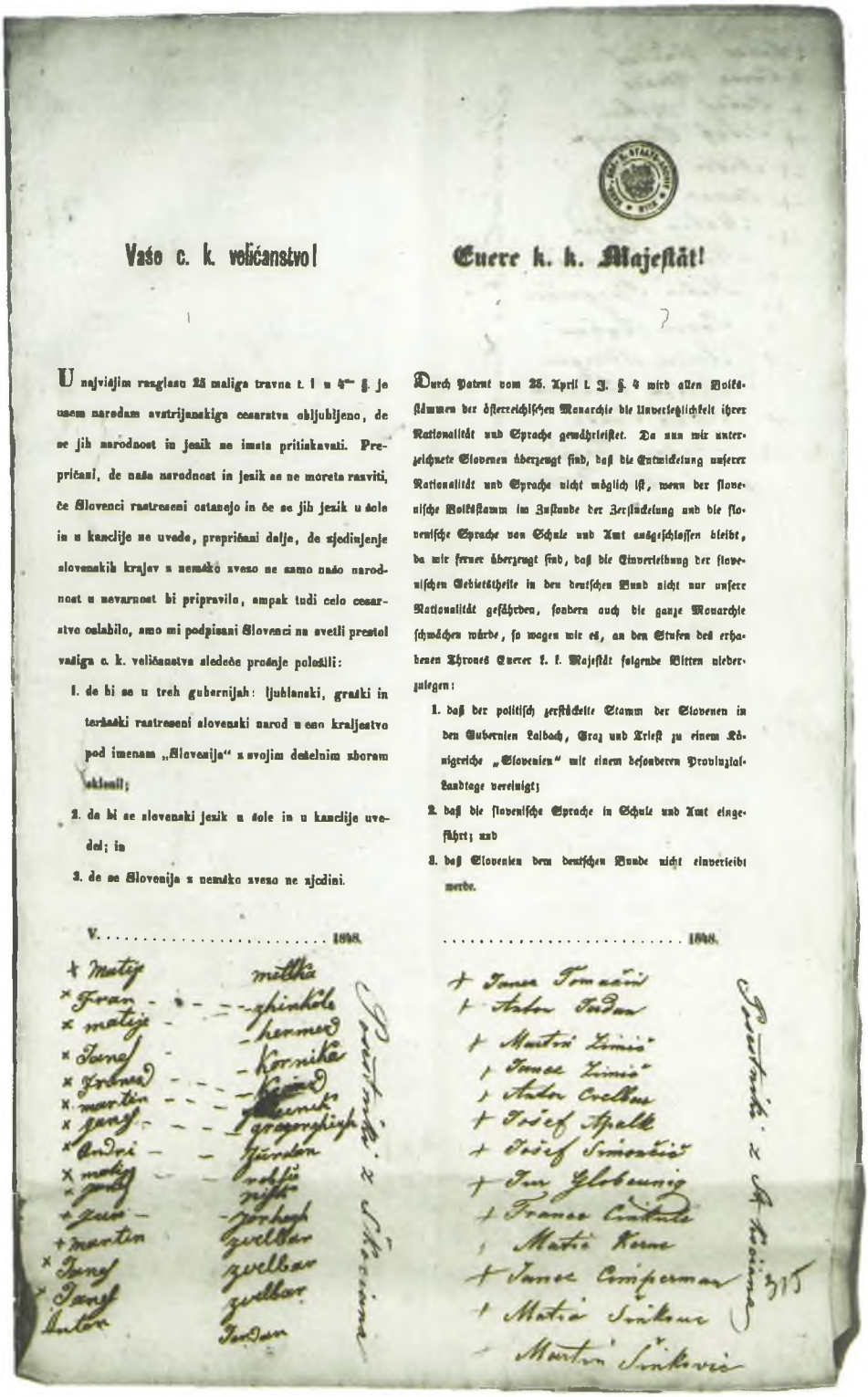
X Janes Klančer St. Kanzian
X Martin Kopina in
X Janes Klančer Krain[2]
X Andre Klancer
X Miha Klančer
X France Redek
X Janes Perše
X Anton Venučič oče
X Matia Venučič sin
X Janes Venučič sin
X Jošef Rodeč
X Martin Kernc
X France Kernc
X Jožef Kernc
X Jošef Bisjak
X Franc Bišjak
X Anton Perhne
X Janes Baušhnik
X Janes Gorenč
X Jošef Ogrenc
X Jernej Košele
X Anton Jelaš
X Martin Svirt
X Anton Malenšeg
X Miha Obšteter
X Martin Hudal
X Janes Hudal
X Franc Floriančič
X Janes Darovic
X Miha Peterlin
X Anton Peterlin
X Janes Peterlin
X Martin Junc
X Franc Malenšeg

[1] Pravilno je Čudovan. Težave izhajajo iz dejstva, da je v nemškem jeziku z=c, od tod Žudovan.
[2] To je hrbtna oznaka podpisne pole in nima neposredne zveze s stolpcem.

X Jošef Jerman oče
X Janes Jerman sin
X Jošef Jerman sin
X Nace Jerman sin
X France Rodič
X Miha Rodič
X Jernej Pregant
X Jernej Ilančer
X Jernej Jerin
X Martin Bragant
Gregor Bregant
France Mačk
Boštjan Hudal[1]

[1] Pri zadnjih treh je križ skoraj gotovo pomotoma izpadel.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l u 4^ti §. je vsem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci razterseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, de sjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, gratki in teržaški razterseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija" z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kanclije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne sjedini.

V. ..... 1848.

+ Matej Metka
× Fran - - - - Zhinkole
× matej - - hermed
× Jane[z] - - Kornika
× Jerbnad - - - Kermed
× martin - - - Kermik
× ganz - - - Gregorzhizh
× Andri - - Gürden
× matej - - redlje
× ganz - - nizh
+ Jane - - Jerbezh
+ martin - zvelbar
× Jane[z] - zvelbar
× Janez - zvelbar
Luter - Judan

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien" mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

..... 1848.

+ Janez Trnavšič
+ Anton Jerbec
+ Martin Zimic
+ Janez Zimic
+ Anton Cvelbar
+ Josef Apalk
+ Josef Simončič
+ Jur Globaunig
+ Franz Cvikelc
+ Matia Kerne
+ Janez Cimperman
+ Matia Sinkovc
+ Martin Sinkovič

315

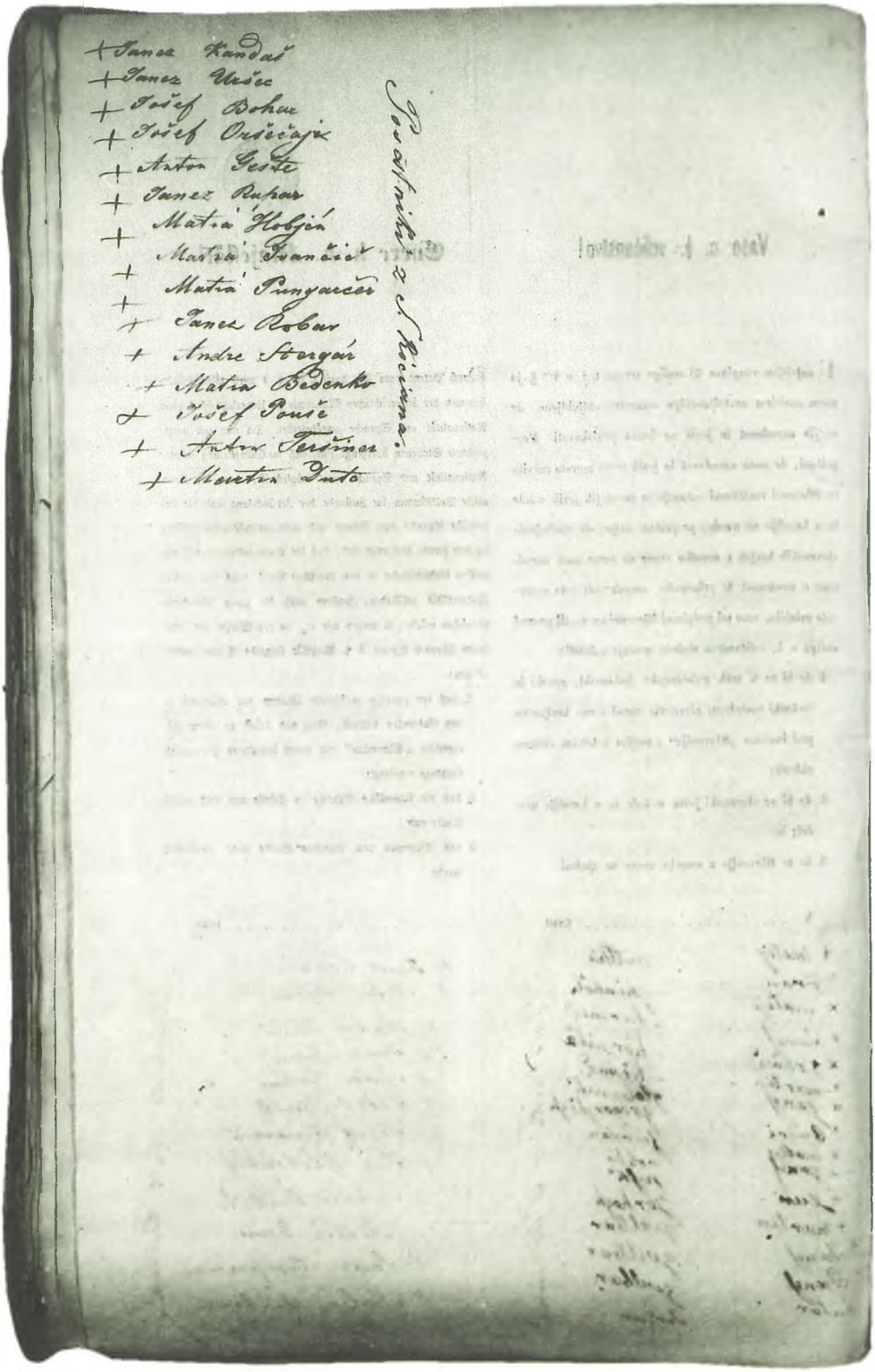
Škocjan

42

Obsega 2 strani (315). 43 podpisov. Verjetno je le 1 svojeročni.. Kraj je ugotovljen iz oznake podpisnikov, ki jo je, verjetno naknadno, vpisal Jožef Jerman. Ta je podpisal tudi drugi del podpisnikov. Pri prvem imamo opravka s podpisovanjem, ki so ga opravili sami kmetje. Podpisoval jih je nekdo (Anton Jordan?), ki je pisanje slabo obvladal. Nedvomno znanje pisanja na Dolenjskem ni bilo ravno razširjeno. V bistvu je ta peticijska pola neposredno nadaljevanje prejšnje, ker je tam zmanjkalo prostora. Tudi tu imamo del podpisov, ki so jih zbrali sami kmetje.

X Matija Metlka[1]
X Fran Zhinkole
X Matije Kermc
X Janes Kornika[2]
X Martin Krainz
X Janes Globeunik
X Janes Gregorzhizh
X Andri Jurdan
X Matije Rabsu
X Janes Pisk
X Jur Jerhozh
X Martin Zvelbar
X Janes Zvelbar
X Janes Zvelbar
Anton Jordan[3]
X Janez Tomažin
X Anton Jordan
X Martin Zimič
X Janez Zimič[4]
X Anton Cvelbar
X Jošef Apalk
X Jošef Simončič
X Jur Globeunig
X France Činkule
Matie Kernc[5]
X Janez Cimperman
X Matia Šinkouc
Martin Šinkovic[6]

[1] Verjetno Metelko. Tudi ostale priimke je potrebno brati s precejšnjim smislom za tukajšnje narečne posebnosti.
[2] Gornik?
[3] Mogoče je on podpisnik.
[4] Simič?
[5] Zdi se, da križ manjka po naključju.
[6] Tudi tu so pozabili narisati križ.

X Janez Kandaš

X Janez Uršec

X Jošef Bohar

X Jošef Oršečaj[1]

X Anton Gešte

X Janez Rupar

X Matia Hobjan

X Matia Ivančič

X Matia Pungarčer

X Janez Robar

X Andre Stergar

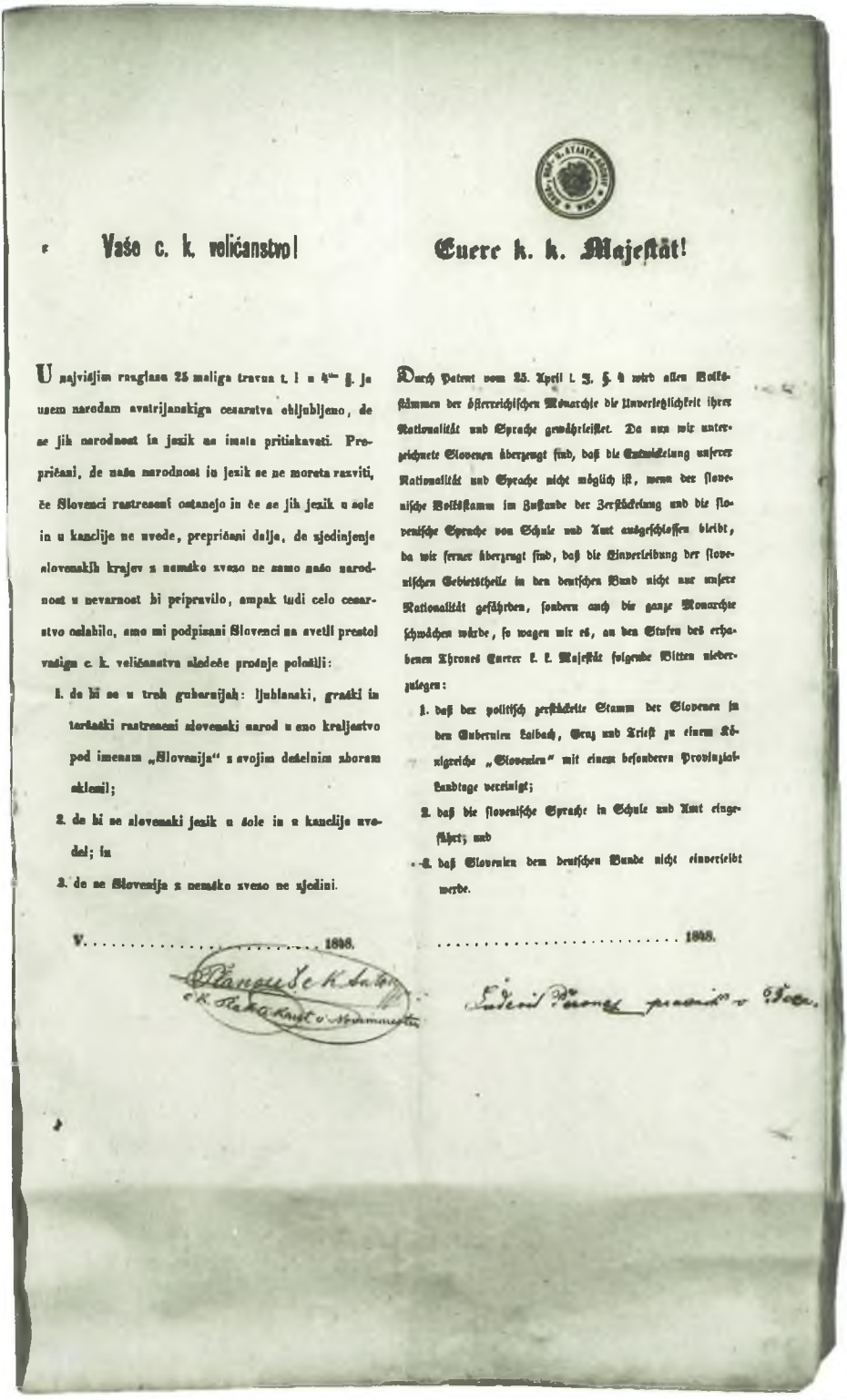
X Matia Bedenko

X Jošef Pouše

X Anton Teršinar

X Marin Dutc

[1] Verščaj?

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l. u 4^em §. ja usem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljemo, de se jih narodnost in jezik na imata pritiskaveti. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci razteseni ostanejo in če se jih jezik u sole in u kancije ne uvede, prepričani dalje, de sjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo naše narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u troh gubernijah: ljubljanski, graški in tersaški razteseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija“ z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kancije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne sjedini.

V. . . . . 1848.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterfertigte Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Gratz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien“ mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

. . . . . 1848.

Novo mesto

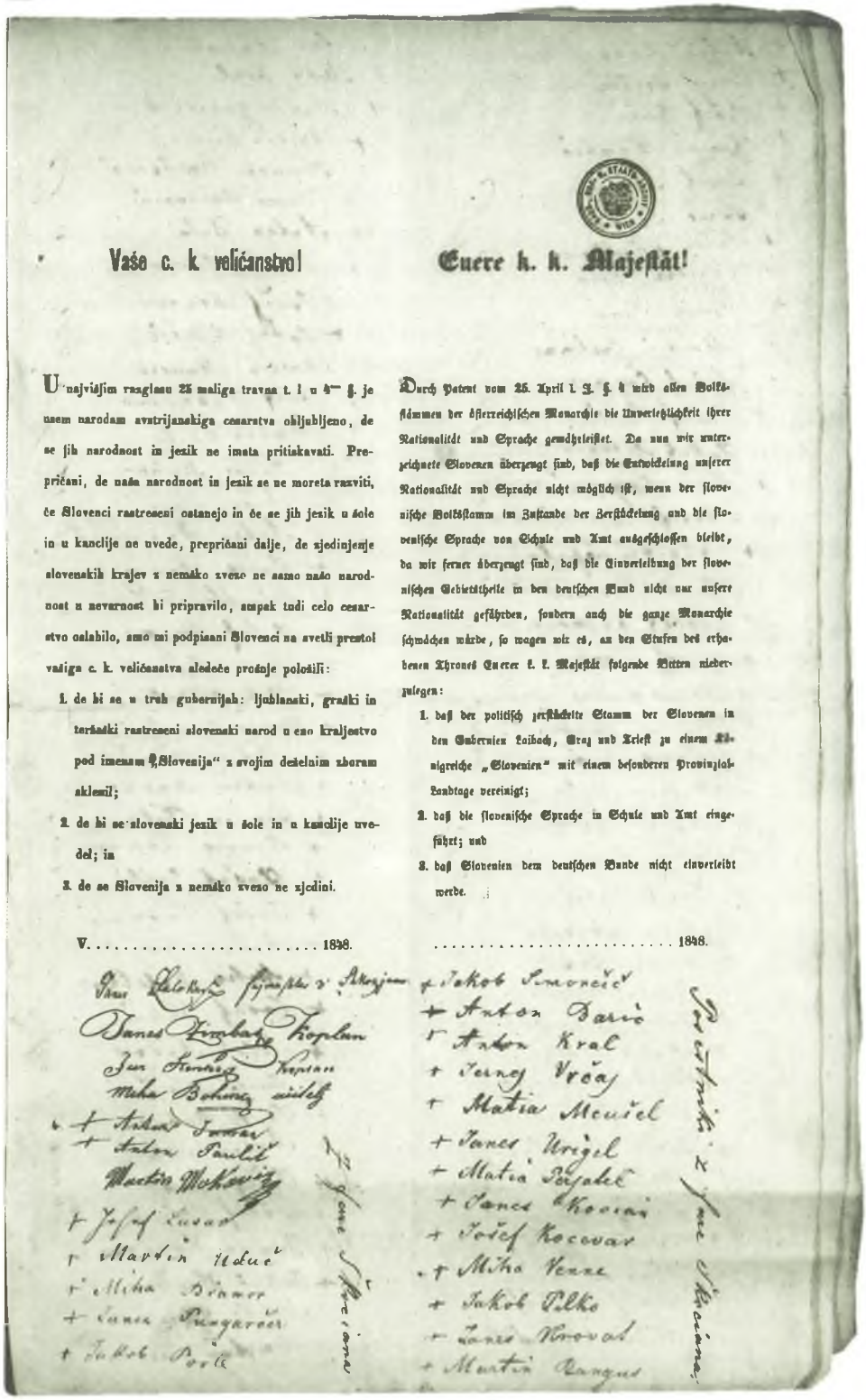
43

Obsega 1 stran (317). 2 podpisa. Kraj ugotovljen na podlagi pripisa pri prvem podpisanem. Ta peticija je ena najbolj nenavadnih in najtežje razložljivih. Na eni strani je to edina peticija, ki je ohranjena za kranjska mesta, na drugi strani pa tako borno število podpisov. Samo dva razlagamo tako, da je morala obstajati vsaj še ena peticija, ki so jo podpisovali ljudje iz okolja Franca Polaka, urednika časopisa Sloveniens Blatt, ki pa se je izgubila. V Novo mesto je ohranjeno moral prinesti Ljudevit Perona, študent 2. letnika prava. Očitno ni našel stika z novomeškimi narodnjaki. Zdi se, pa naj se sliši še tako neresno, da mož ni zahajal v gostilne. Tudi Planoušekovega podpisa ne znamo pojasniti, saj so bili njegovi kolegi tako na okrožju kot okraju v nacionalnem in revolucionarnem pogledu zelo dejavni.

Planoušek Anton c.k. Praktikant v Novem mestu

Ludevit Perona[1] pravnik v Beču

[1] Perona je bil sin italijanskih doseljencev in ni sodil med stare novomeške družine. Ime nedvomno izraža tudi nacionalno opredelitev.

Vaše c. k. veličanstvo!

V najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l. u 4ⁿ⁻ §. je nasim narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci rastreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, de sjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo naše narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, gradki in tržaški rastreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija“ z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kanclije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne zjedini.

V..... 1848.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Grez und Triest zu einem Königreiche „Slovenien“ mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

..... 1848.

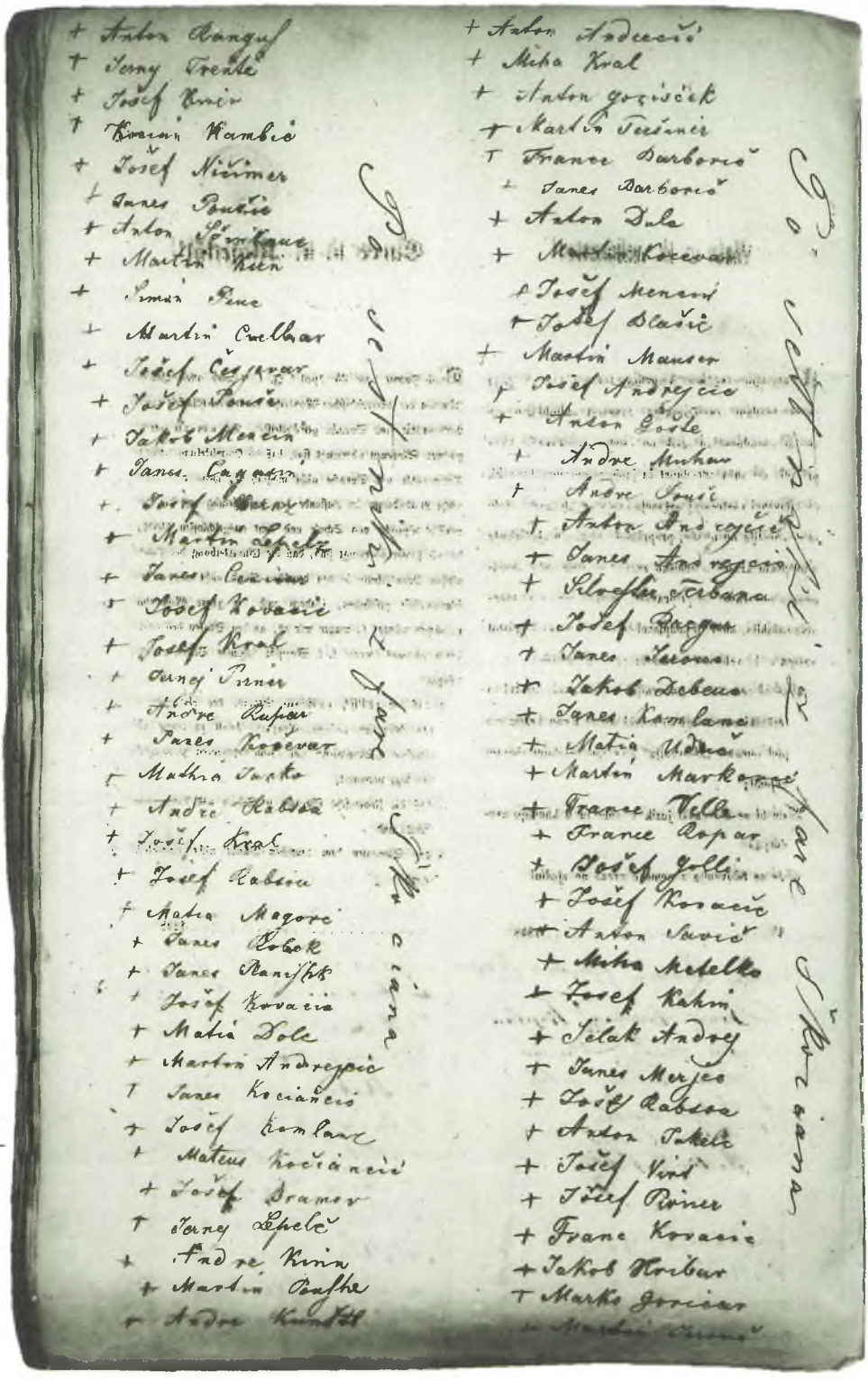
Škocjan

44

Obsega 4 strani (319–320). 264 podpisov. 7 pismenih, čeprav je nepodkrižanih manj. Očitno je podpisovalec križe vpisoval naknadno. Zato lahko pismenost ugotavljamo bolj orientacijsko kot absolutno. Kraj določen na podlagi stranske oznake pri prvi strani, čeprav so med podpisniki tudi prebivalci šmarješke fare in celo iz Bučke. Mnogi priimki so zapisani v narečju. Podpisovalcu niso bili povsem znani. Med podpisanimi je neka ženska. Med njimi je tudi nekdo z Bučke. V začetku so med njimi škocjanski imenitniki: znameniti župnik Janez Zalokar, oba kaplana, učitelj in verjetno ranocelnik. Postavlja se vprašanje, zakaj se je Jerman raje podpisal pod šentjernejsko peticijo. Ali je tu povsem obvladoval razmere Janez Zalokar? Šmarješke, belocerkovške, bučenske in raške duhovščine ni med podpisniki. Ta škocjanska peticija je zadnja med dolenjskimi. Jožefu Jermanu kot tudi Jožefu Kaplerju smo dolžni izraziti vse priznanje. Ker Jerman s peticijskimi polami očitno ni imel težav, se zastavlja vprašanje, ali je kljub velikim uspehom svoje načrte uresničil? Zakaj ni prodrl v širšo okolico Mokronoga? Kakšni so bili njegovi odnosi z novomeškim krogom, ki je julija začel izdajati časopis Sloveniens Blatt? Žal kljub naporom in poizvedovanjem ni uspelo ugotoviti njegove nadaljnje življenjske usode.

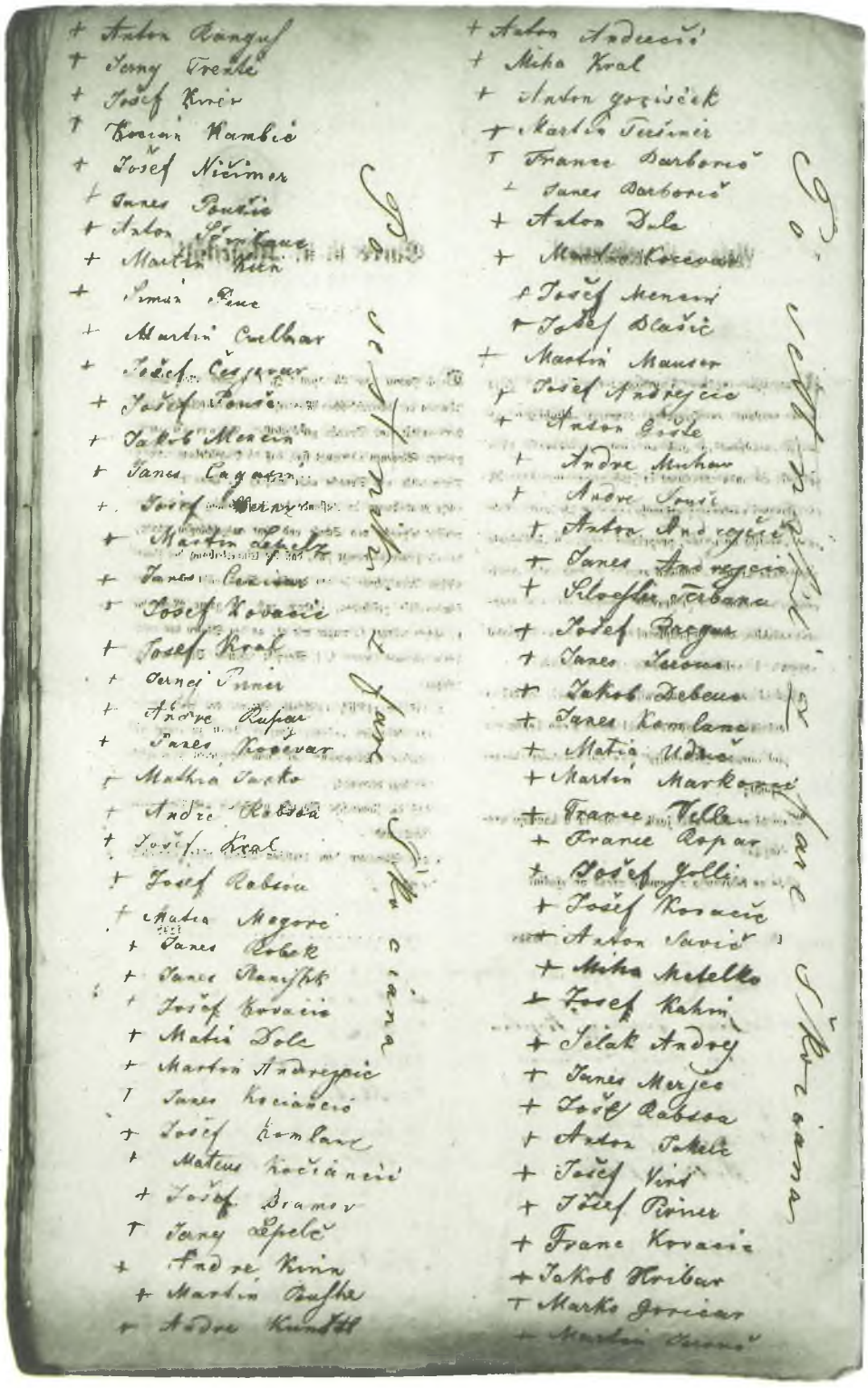
Janes Zalokar Fajmoshter v Shkozjanu
Janes Zimbas Koplan
Jur Stenko koplan
Miha Bohinc učitelj
X Anton Jamar
X Anton Paulič
Martin Mokaviz[1]
X Josef Lusar
X Martin Uduč
X Miha Kramer (?)
X Janes Pungerčar
X Jakob Pavle
X Jakob Simončič
X Anton Barič[2]
X Anton Kral
X Jernej Vrčaj
X Matias Meušel
X Janes Urigel
X Matija Perjatu
X Janes Kocian
X Jošef Kočevar
X Miha Venne
X Jakob Pelko
X Janes Hrovat
X Martin Rangus

[1] Ranocelnik?
[2] Berič?

X Anton Rangus
X Jernej Trente
X Josef Kirer
X Kocian Kambič
X Jošef Ničimer
X Janes Poušič
X Anton Ščinkauc
X Martin Kirn
X Simon Peuc
X Martin Cvelbar
X Jošef Češjevar
X Jošef Pouše
X Jakob Mencin
X Janes Cagasin
X Jošef Kernc
X Martin Lepetz
X Janes Cenivar (?)
X Josef Kovacic[1]
X Josef Kral
X Jernej Panir
X Andre Rupar
X Janes Kočevar
X Mathia Janko
X Andre Rabsou
X Jošef Kral
X Jošef Rabsou
X Matia Magorc
X Janes Robek
X Janes Planishk[2]
X Jošef Kovačič
X Matia Dolc
X Martin Andrejčič
X Janes Kociancic
X Jošef Komlanz
X Anton Andrecič
X Miha Kral
X Anton Gorišček
X Martin Teršiner
X France Barborič
X Janes Barborič
X Anton Dulc
X Martin Kocevar
X Jošef Mencin
X Jošef Blašič
X Martin Mauser
X Jošef Andrejcic
X Anton Gošte
X Andre Muhar
X Andre Pouše
X Anton Andrejčič
X Janes Andrejcic
X Silvester Terbanc
X Jošef Pregar
X Janes Jerouc
X Jakob Debeuc
X Janes Komlanc
X Matia Uduč
X Martin Markovič
X France Velle
X France Ropar
X Jošef Golli
X Jošef Kovacic
X Anton Savič
X Miha Metelko
X Josef Kahin
X Selak Andrej
X Janes Merjec
X Jošef Rabson

[1] Strešice verjetno manjkajo.
[2] Planinšek?

X Mateus Kočiančič
X Jošef Bramov
X Jernej Lepelč
X Andre Kirn
X Martin Poushe
X Andre Kunštl
X Anton Jakelc
X Jošef Virt
X Jošef Pirner
X France Kovacic
X Jakob Hribar
X Marko Goricar
X Martin Jerouč

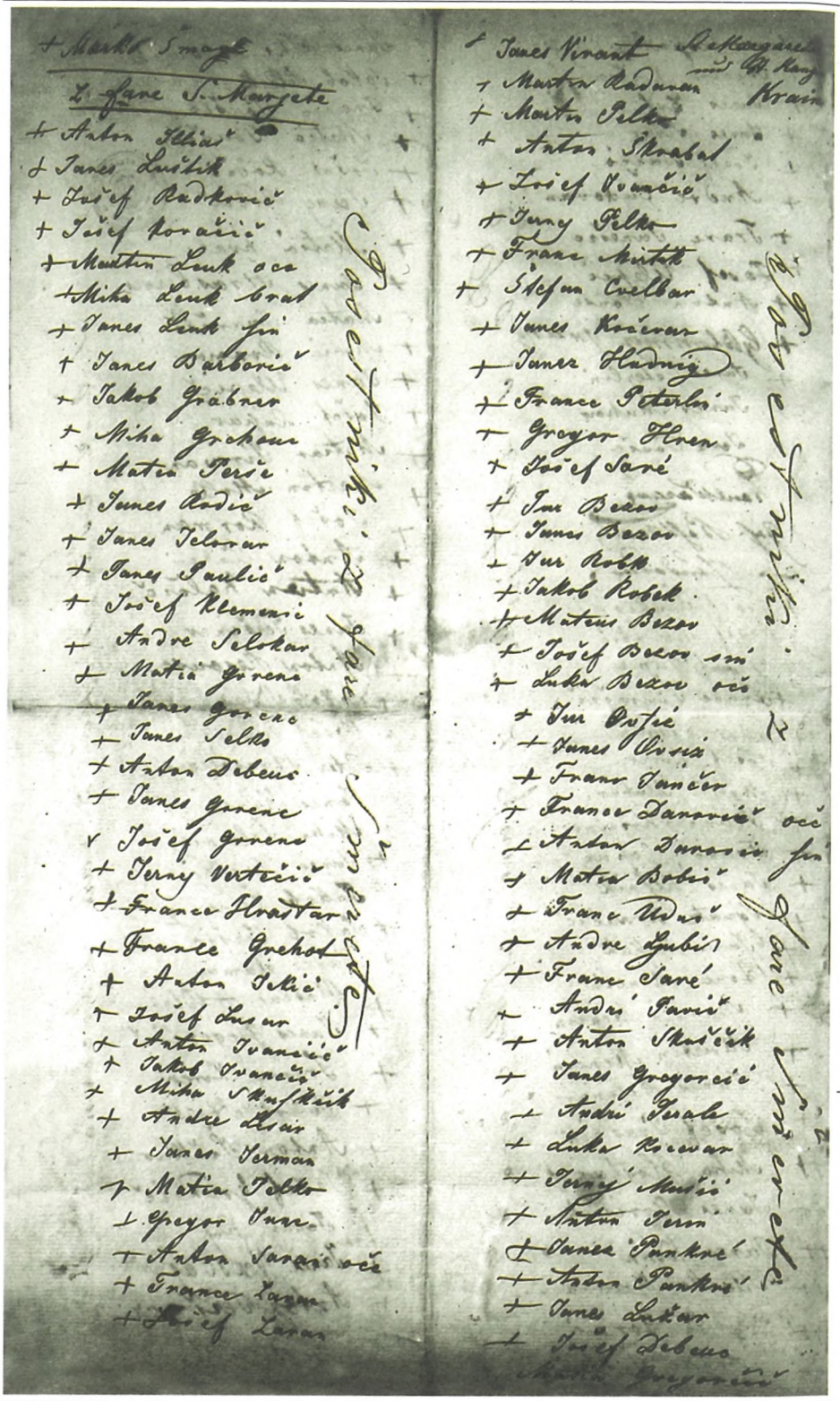

X Janes Ropar
X Martin Kočevar
X Janes Kus Kos
X Janes Sitar
X Janes Banci
X Andre Čudovan
X Franc Janešic
X Josef Ulepic
X Anton Pouše
X Globeunig Franz[1]
X Janes Peterlin
X Janes Muhar
X Jera Pouše[2]
Paul Waranz
X Joh. Bashkovitz
X » Zrudorun[3]
X Jošef Šinkovz
X Jošef Simončič
X Jošef Pirner
X Franc Šimončič
X Janes Irman[4]
X Jošef Kirer
X Matia Muhar
X Franc Kočevar
X Franc Ropar
X Janes Resnik
X Ignatz Kovačič
X Janes Mekak
X Tone Mencin
X Martin Mencin
X Martin Mencin
X Janes Pelko iz Bučke
X Jakob Sellak
X France Poušič
X Matia Poušic
X Jošef Rodič[5]
X Jernej Rodič
X Matia Kral
X Janes Strasberger
X Matia Ivančič
X Matia Rorman
X Janes Ulepič
X Jošef Rupar
X Matias Pirman
X Martin Molle
X Jošef Rorman
X Anton Lintič
X Anton Kalčič
X Janes Teršiner
X Anton Resouse
X Jakob Strasberger
X Jošef Jan
X Peter Strasberger
X Janes Krase
X Miha Šelesnig
X Janes Verščaj
X Jakob Želešnig
X Jakob Jeršič
X Janes Saman
X Mateus Blatnik
X Janes Gregorčič
X France Kirer
X Jakob Sterk

[1] Zdi se, da je to svojeročni podpis in je znak nepismenosti odveč.
[2] Ženska - gospodarica kmetije?
[3] Čudovan ? Poprejšnji in ta podpis sta očitno svojeročna.
[4] Jerman - primer narečnega zapisa priimka.
[5] Verjetno že posledica utrujenosti.

X Janes Dolinar
X Jošef Prasnik
X Miha Hostar
X Janes Gorišček
X Janes Kirn
X Marko Mencin
X Blaže Goržič
X Andre Šušteršic
X Anton Šeškar
X Jošef Grandič
X Jernej Kus
X Janes Verščaj
X Anton Teršiner
X Anton Šmagel
X Matiče Šmagel
X Janes Šmagel

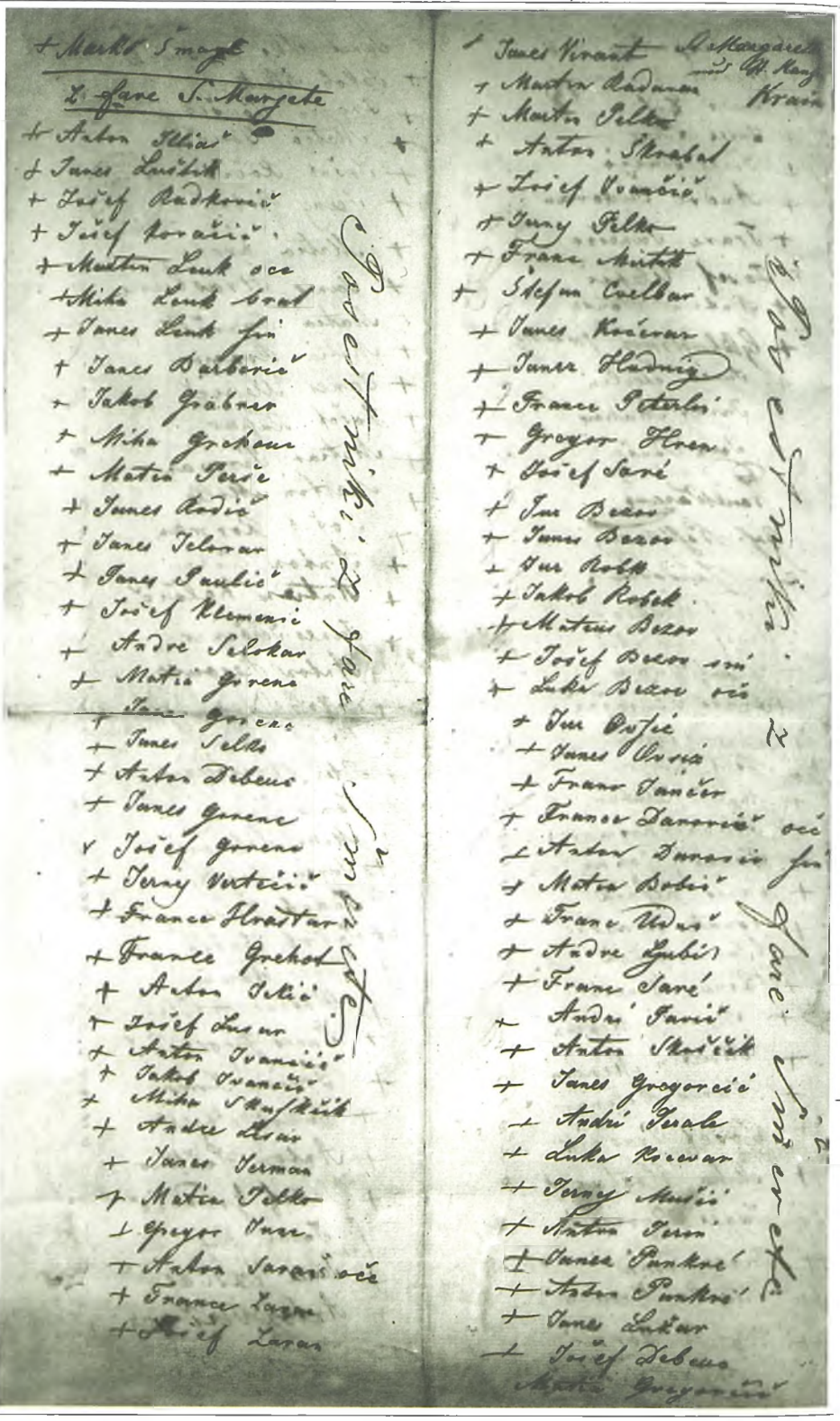
X Marko Šmagl

Z Fare S. Marjete

X Anton Illiaš
X Janes Luštik
X Jošef Radkovič
X Jošef Kovačič
X Martin Leuk oče
X Miha Leuk brat
X Janes Leuk sin
X Janes Barborič
X Jakob Grabner
X Miha Grehouc
X Martin Perše
X Janes Rodič
X Janes Jelovar[1]
X Janes Paulič
X Jošef Klemenic
X Andre Salokar
X Matia Gorenc
X Janes Gorenc
X Janes Selko
X Anton Debeuc
X Janes Gorenc
X Jošef Gorenc
X Jernej Vertečič
X France Hrastar
X France Grehot[2]
X Anton Jekič
X Jošef Lusar

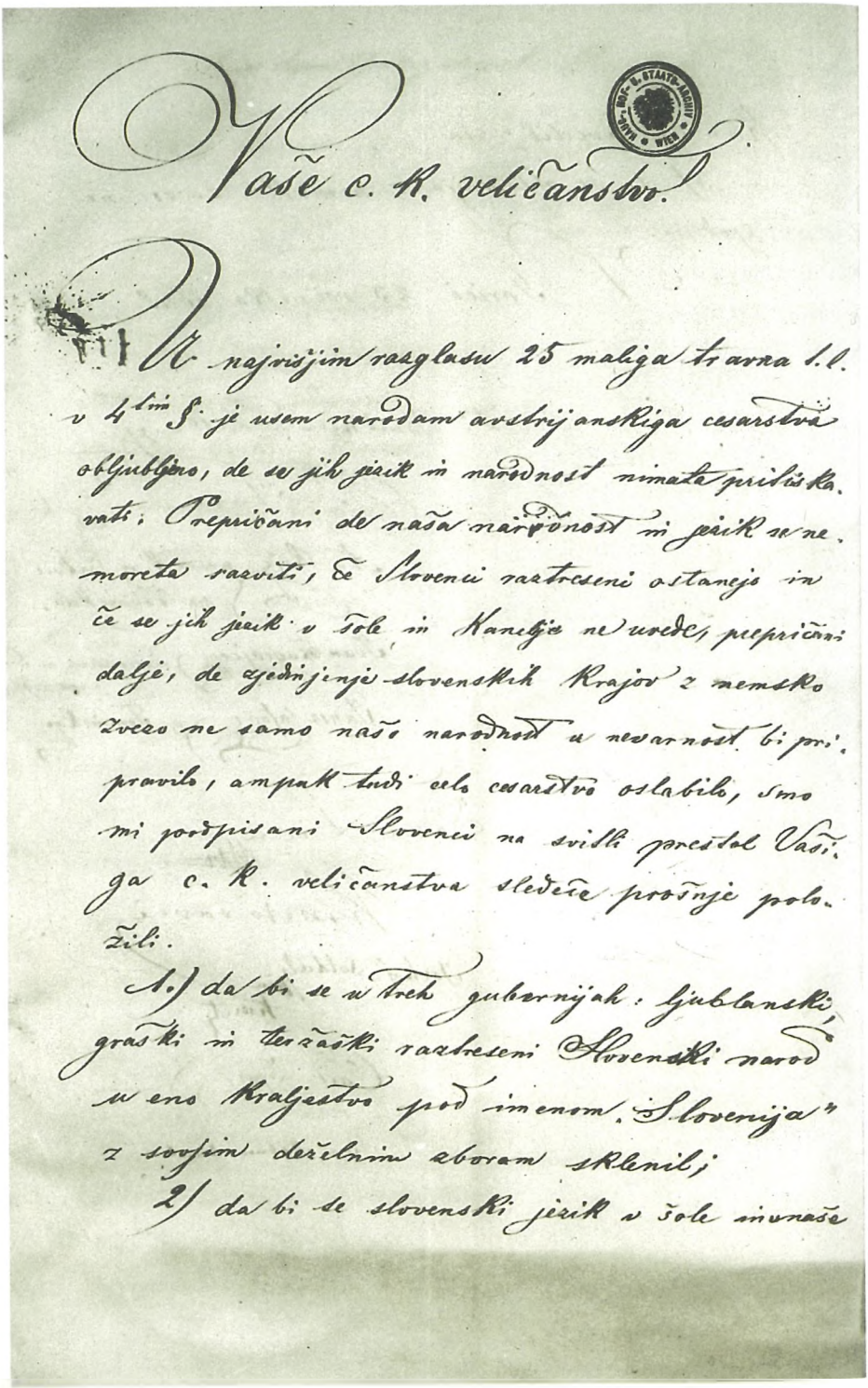
X Janes Virant St. Margarethen
X Martin Radavan und St. Kanzian
X Martin Pelko Krain[3]
X Anton Škrabel
X Jošef Ivančič
X Jernej Pelko
X Franc Mirtik
X Štefan Cvelbar
X Janes Kočevar
X Janes Hladnig
X France Peterlin
X Gregor Hren
X Jošef Sare
X Jur Bezov
X Janes Bezov
X Jur Robk
X Jakob Robek
X Mateus Bezov
X Jošef Bezov sin
X Luka Bezov oče
X Jur Ovsic
X Janes Ovsiz
X Franc Jančer
X France Darovič oče
X Anton Darovic sin
X Matia Bobič
X Franc Uduč
X Andre Ljubi
X Franc Sare
X Andri Pavič
X Anton Skuščik
X Janes Gregorčič

[1] Ilovar.
[2] Grahut – pravzaprav bi bilo potrebno skoraj pri večini priimkov poiskati pravilno, današnjo, obliko zapisovanja.
[3] Oznaka se nanaša na celo podpisno polo. Po fizičnem nastanku je očitno, da ta ni zadnja, ampak je za njo bila podpisovana prejšnja, 42. peticija.

X Anton Ivančič
X Jakob Ivančič
X Miha Skuskčik[1]
X Andre Lesar
X Janes Jerman
X Matia Pelko
X Gragor Junc
X Anton Saran oče
X France Zaran
X Jošef Zaran[2]
X Andri Jerale
X Luka Kocevar
X Jernej Mušič
X Anton Jerin
X Janez Pankre
X Anton Pankre
X Janes Lužar
X Jošef Debeuc
X Martin Gregorčič

[1] Skušek?
[2] Očitno sta oba sinova Antona Zorana.

Vaše c. K. veličanstvo.

V najvišjim razglasu 25 maliga travna l.l. v 4tim S. je usem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih jezik in narodnost nimata pridiskavati: Prepričani de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci razkroseni ostanejo in če se jih jezik v šole in Kanclije ne uvede, prepričani dalje, de zjedinjenje slovenskih Krajov z nemško zveco ne samo naši narodnost u nevarnost bi privravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svitli prestol Vaši. ga c. K. veličanstva sledeče prošnje položili.

1/ da bi se u treh gubernijah: ljubljanski, gradiški in terzaški razkroseni Slovenski narod u eno Kraljestvo pod imenom „Slovenija" z svojim deželnim zborom sklenili;

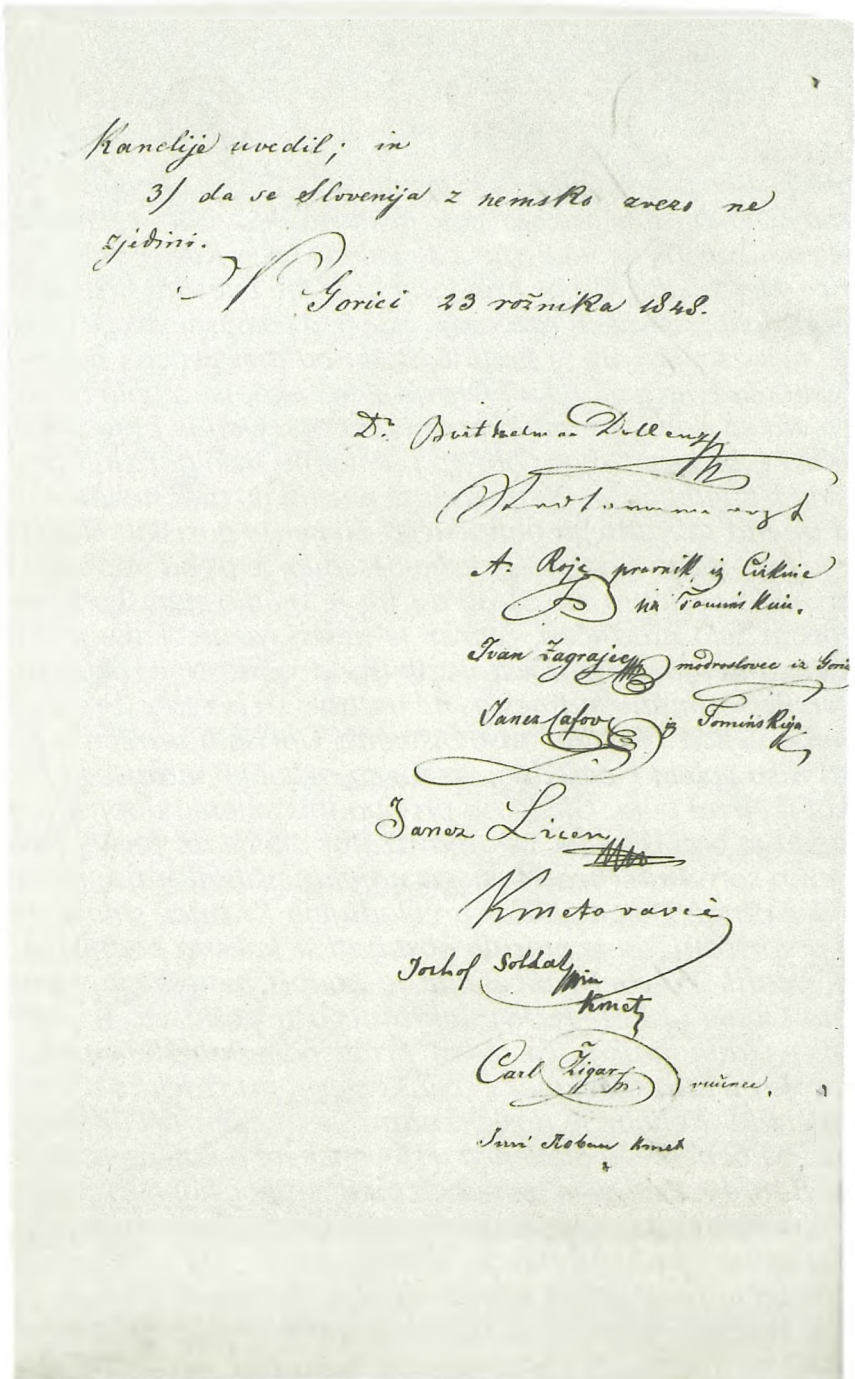
2/ da bi se slovenski jezik v šole inu naše

Gorica,
23. junij

45

Edina goriška peticija obsega 3 strani (321–322). 41 podpisov, nepismenih ni. Podpisniki predstavljajo nekašno elito. Očitno je med njimi veliko dijakov. Glede na dejstvo, da je imel Peter Kozler dobre stike z Gorico, kjer je živel njegov brat Josip in so mu bile tudi širše razmere v deželi dobro znane in razveseljive, je izid podpisne akcije vsekakor malo nerazumljiv. Bil je prepričan, da bo tam peticija dobro podpisovana tudi na podeželju.[1] *Ohranjena rokopisna pola dovoljuje sklep, da so dobili premalo podpisnih pol. Od kje bi jo sicer prepisali? Podpisani tiskani obrazci se očitno niso ohranili in jih je prišteti k izgubljenim. Nenazadnje manjkajo tudi nekatera ugledna imena takratnega političnega življenja goriških Slovencev. Ker je prepisano samo slovensko besedilo, je treba dopustiti tudi sicer malo verjetno možnost, da jih je motilo nemško besedilo. Prepis je zelo natančen, čeprav je nekaj razlik. Tako je v tretji vrstici zamenjan vrstni red »jezik in narodnost«, v rokopisu je v isti vrstici »nimata« namesto »ne imata«, za besedo »Prepričani« manjka vejica... Razlike niso bistvene. Goriških narečnih posebnosti niso vpletli v besedilo. Strani so nekoliko manjšega formata kot izvirna pola. Glede na prvi podpis smemo dopustiti možnost, da je prepisovalec in organizator akcije dr. Jernej Dolenc, verjetno sorodnik (brat?) enega najvidnejših dunajskih Slovencev dr. Matije Dolenca. Ker prevladujejo Kranjci, smo še toliko bolj prepričani, da je morala obstajati še kakšna podpisna pola z Goričani. Posebej razveseljiv je podpis beneškega Slovenca Ivana Obale (1824–1898), takratnega bogoslovca, kasnejšega istrskega duhovnika. Ta, eden prvih beneških slovenskih pesnikov, je bil tudi sodelavec Petra Kozlerja pri izdelavi njegovega zemljevida. Kolikor je doslej znano, je to eden prvih primerov udeležbe beneškega Slovenca v slovenskem političnem življenju leta 1848/49. Prvi se je izmed 48 podpisnikov kot oskrbnik mestnih revežev podpisal dr. Barthelma Dollenz. Sledi mu še pravnik iz Cerknice, vsaj trije kmetje, dva dijaka ter Cof s Tolminskega. Na drugem podpisnem listu se ljudje niso opredeljevali s poklicem, ampak z deželno oziroma pokrajinsko pripadnostjo. Napise so nabrali po Goriškem in tako tudi naslovili list: aus*

[1] Pismo dr. Jožefu Muršcu 25. 5. 1848. Dr. Fran Ilešič, Korespondenca dr. Jos. Muršca, Zbornik Slovenske matice 7, 1905; str. 70-71.

kanclije uvedil; in
3/ da se Slovenija z nemško zveso ne
zjedini.
V Gorici 23 rožnika 1848.

Dr. Wittelm ar Tellenz
Ant. Jos. Lavrenčič
A. Rojc, pravnik iz Čičarije
na Tominskem.
Ivan Zagrajec, mödrolovec iz Tomi
Janez Jakov iz Tominskija
Janez Licen
Kmetovavci
Jozhef Soldatič kmet
Carl Tigar, vučenec.
Simi Robam kmet

dem Görzergebiethe. Statistični pregled podpisnikov ni razveseljiv. Kar 21 jih je navedlo, da so Kranjci. Med njimi so bili tudi dijaki. Tudi dr. Jos Kosler, zadnji podpisani, je bil Kranjec, čeprav tega izrecno ni navedel. Nekdo se je podpisal kot »Štajerz«. Le eden je poudaril, da je iz Gorice. 2 sta modroslovca, 2 naravoslovca, Tone Sfiligoj ni povedal od kje je, toda priimek le pove, da gre verjetno za domačina. Na podlagi teh podatkov bi lahko delali napačne sklepe. Glede na obliko podpisov, ki so naravnost kaligrafski, se nam poraja misel, da so nastali ob neki posebni priložnosti, mogoče na sestanku slovenskega društva ali vsaj v njegovih prostorih. Razen pri Dolencu pri vseh prevladuje želja po pisanju v gajici.

Dr. Barthelma Dollenz Stadtarmen vogt[1]

A. Rojc pravnik iz Cirknice na Tominskim

Ivan Zagrajec modroslovec iz Gorice

Janez Cafou iz Tominskiga

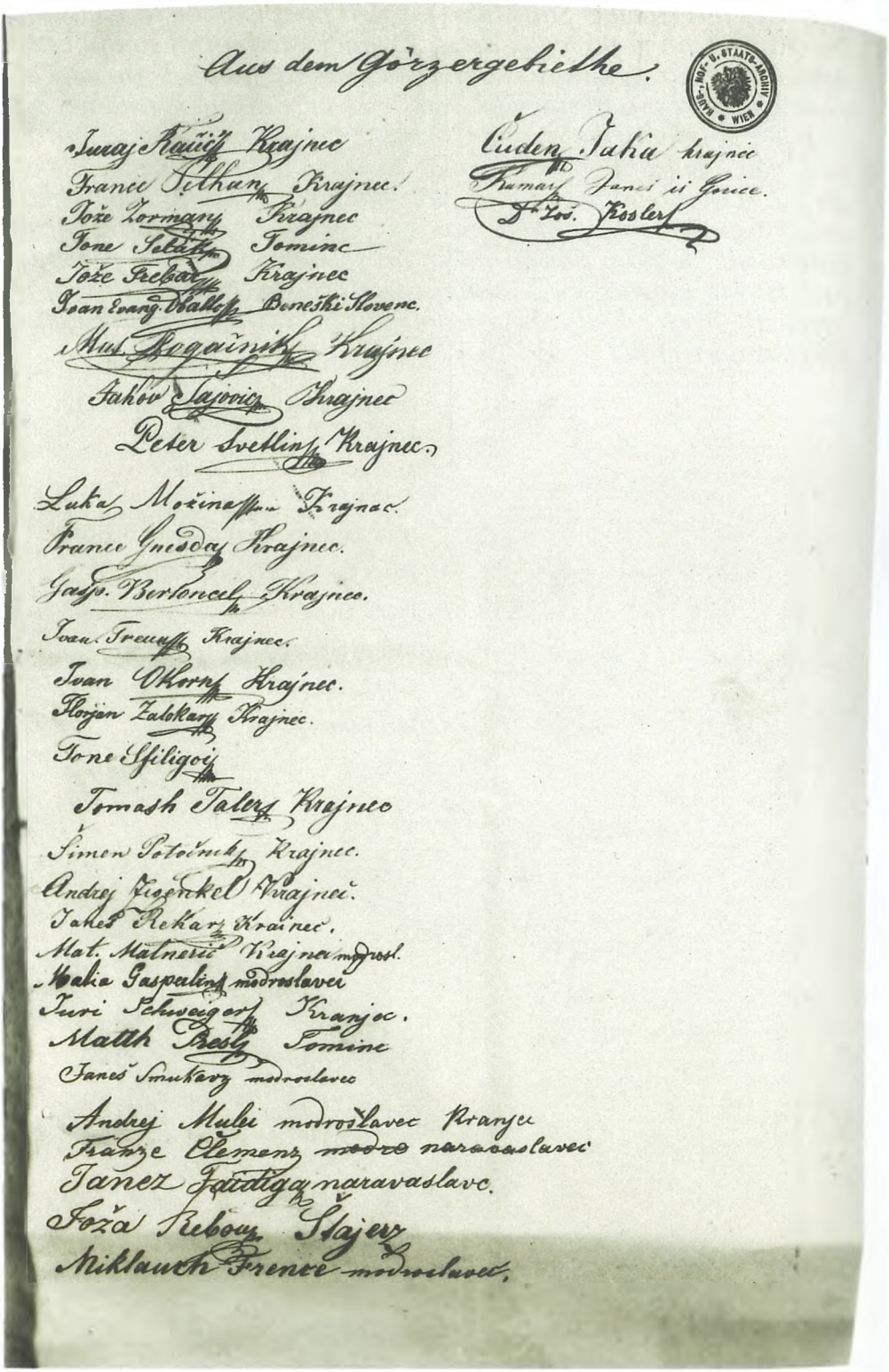
Janez Licen Kmetovavci

Joshof Soldat

Carl Žigar vučenec

Juri Kobau kmet

[1] Der Stadtarmenvogt - skrbnik mestnih revežev.

Aus dem Görzergebiethe.

Juraj Kaučič Krajnec
France Selkan Krajnec.
Jože Zormary Krajnec
Jone Selak Tominc
Jože Selak Krajnec
Joan Evang. Kalch Beneški Slovenc.
Mat. Kogačnik Krajnec
Jakov Lajovic Krajnec
Peter Svetlin Krajnec.
Luka Možina Krajnec.
France Gnesda Krajnec.
Jans. Bertoncel Krajnec.
Joan. Trevn Krajnec.
Jvan Okorn Krajnec.
Florjan Zalokarj Krajnec.
Jone Sfiligoj
Tomash Talerj Krajnec
Šimen Potočnik Krajnec.
Andrej Pisenkel Krajnec.
Jakes Rekar Krajnec.
Mat. Malnesič Krajnec mgrost.
Matia Gaspalin modroslavec
Juri Schweegel Krajnec.
Matth Resly Tominc
Janeš Smukarj modroslavec
Andrej Mulej modroslavec Krajnec
Franze Clemenz modro naravoslavec
Janez Jakliga naravoslavc.
Joža Rebow Slajerz
Niklauch Frence modroslavec.

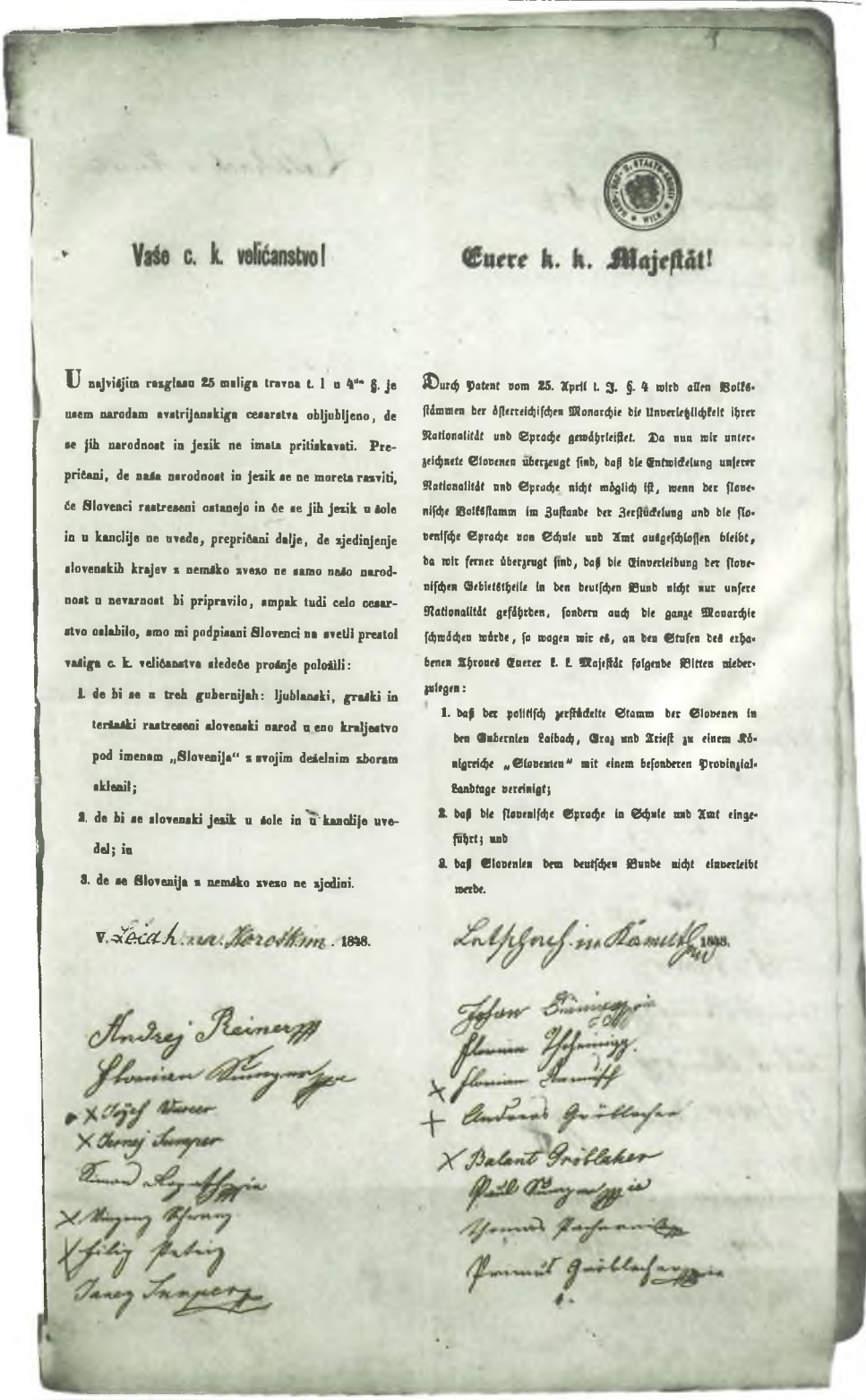
Čuden Jakič krajnec
Šumaj Janez iz Gorice.
L. Zos. Kosler

Aus dem Görzergebiethe.

Juraje Račič Krajnec[1]
France Pelhan Krajnec
Jože Zorman Krajnec
Tone Selak Tominc
Jože Trebar Krajnec
Ivan Evang. Oballo Beneški Slovenc
Mat. Pogačnik Krajnec
Jakov Sajovic Krajnec
Peter Svetlin Krajnec
Luka Možina Krajnec
France Gnesda Krajnec
Gasp. Bertoncel Krajnec
Ivan Treu Krajnec
Ivan Okorn Krajnec
Florjan Zalokar Krajnec
Tone Sfiligoj
Tomash Taler Krajnec
Šimon Potočnik Krajnec
Andrej Zisenkel Krajnec
Janes Rekar Krainec
Mat. Malnerič Krajnec modrosl.[2]
Matia Gasperlin modroslovec
Juri Schweiger Kranjec
Matth. Presl Tominc
Janeš Smukavz modroslovec
Andrej Mulec modroslovec Kranjec
Franze Clemenz naravoslovec
Janez Faidiga naravaslavc
Joža Rebou Štajerz
Miklauzh Frence modroslavec

Čuden Jaka krajnec
Kumar Janeš is Gorice
Dr. Još. Kosler

[1] Belokranjec?
[2] Modroslovec.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l u 4^ti^ §. je usem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci rastreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, de zjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vaziga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, graški in terstski rastreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija" z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kanclije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne zjedini.

V. Ljubljani. Kerotkim. 1848.

Andrej Reiner
Slovenec
X Ožbej Vavcer
X Ferenj Lumper
Franc Lyubic
X Mihael Ferenz
X Filip Petrič
Janez Lumpert

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien" mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

Laibach am Kamele 1848.

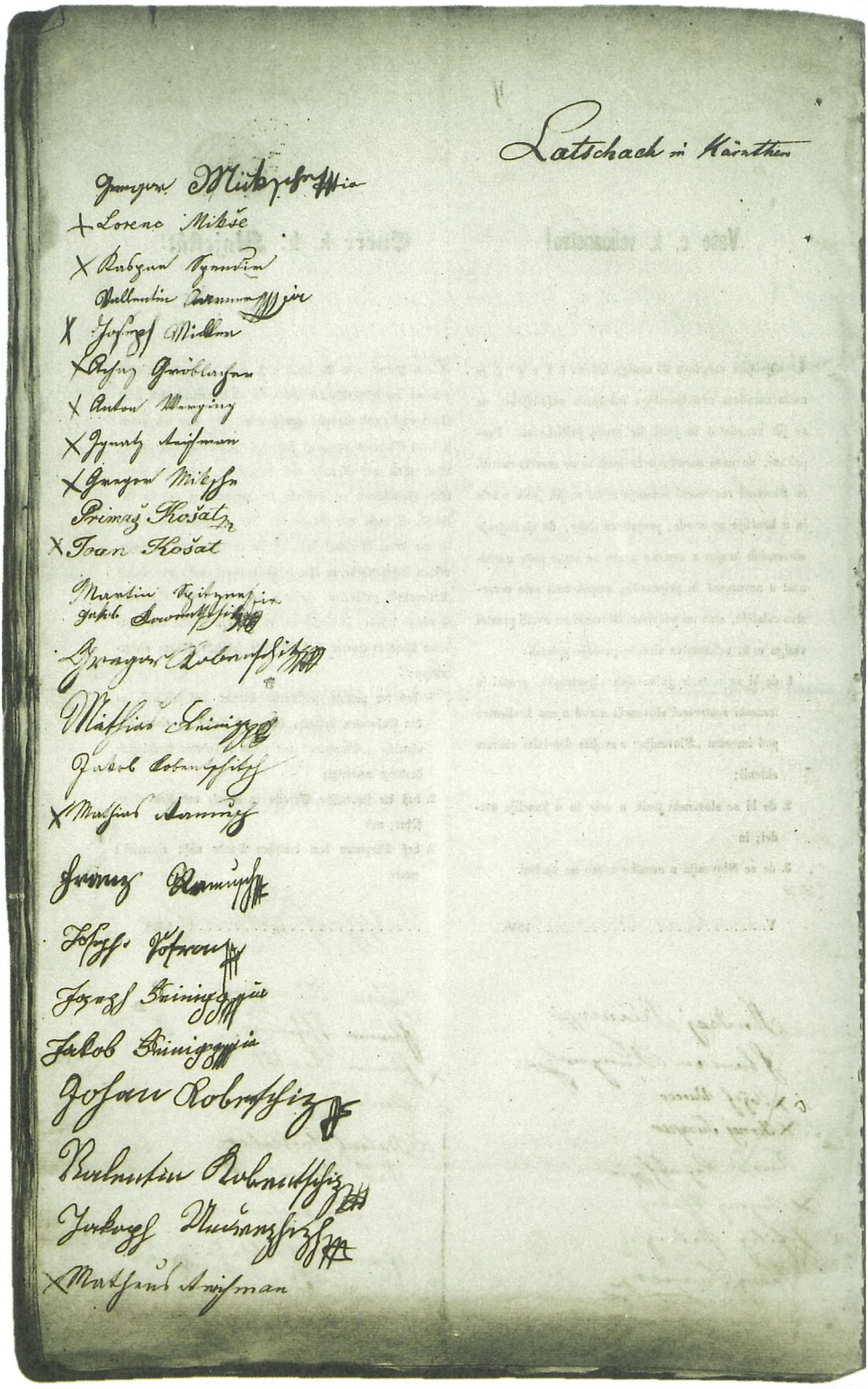
Joseph Blumauer
Slovene
X Slovene Samitz
+ Conrad Grölleger
X Valent Gröllacher
Paul Lyubic
Ferenz Persman
Franz Grölleger

Loče

46

Prvi primerek peticije s Koroške. Obsega 2 strani (324), 41 podpisanih, 17 nepismenih. Njihovega podpisovalca ne moremo določiti, mogoče jih je celo več. Kot vse kaže, so pismeni podpisovali svoje sorodnike. Tudi organizator podpisovanja ni jasen. Mogoče je prvi podpisani, ali pa nekdo izmed Sumperjev. Kakšnih zvez z Majarjem ali Einspielerjem ne moremo ugotoviti, čeprav niso izključene. Vsekakor pa ne gre za akcijo nekih izbrancev, ampak za nedvoumen izraz narodnega gibanja koroških Slovencev, ki je na podoben način kot drugod segalo tudi med preproste ljudi.

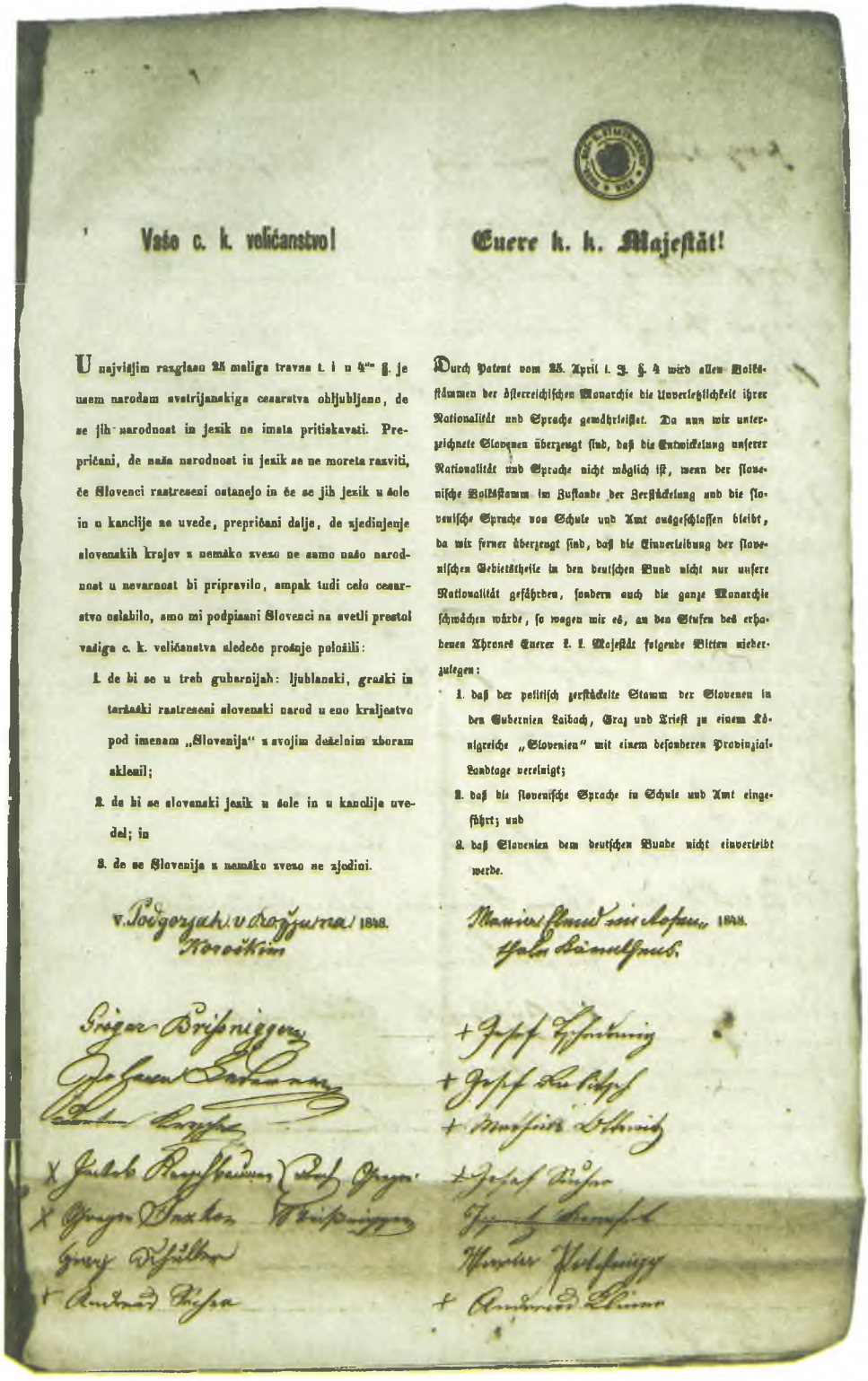
Andrej Reiner
Florian Sumper
X Jožef Wurcer
X Jernej Sumper
Simon Ropatsch
X Vinzenz Schwarz
X Filip Petriz
Janez Sumper
Johan Feinigg
Florian Tscheinigg
X Florian Kamusch
X Andreas Gröblacher
X Balant Gröblaher
Paul Sumper
Thomas Pachernik
Primus Gröblacher

Latschach in Kärnthen

Gregor Müksche
X Lorenc Mikše
X Kaspar Spendir
Vallentin Karner
X Joseph Miller
X Achaz Gröblacher
X Anton Werginz
X Ignatz Reichman
X Gregor Miksche
Primaž Košat
X Joan Košat
Martin Spitzer
Jakob Kawentschitz
Gregor Kobenschitz
Mathias Feinigg
Jakob Kobentschitsch
X Mathias Ramusch
Franz Ramusch
Joseph Sofran
Joseph Feinigg
Jakob Feinigg[1]
Johan Kobenschiz
Valentin Kobenschiz
Jakoph Andrezhizh
X Matheus Reichman

Latschach in Kärnthen[2]

[1] Očitno je podpisoval le en Feinig, čeprav sta oba podpisa svojeročna.
[2] Loče na Koroškem.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l. u 4tem §. je vsem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci razkreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, de sjedinjenje slovenskih krajev z nemško vezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, graški in tržaški razkreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija" z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kanclije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško vezo ne zjedini.

V Ljubljani 10 dražjuna 1848.
Korošcem

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien" mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

Mannix Stimul mi Lopan, 1848.
Yala Bärnulfinus.

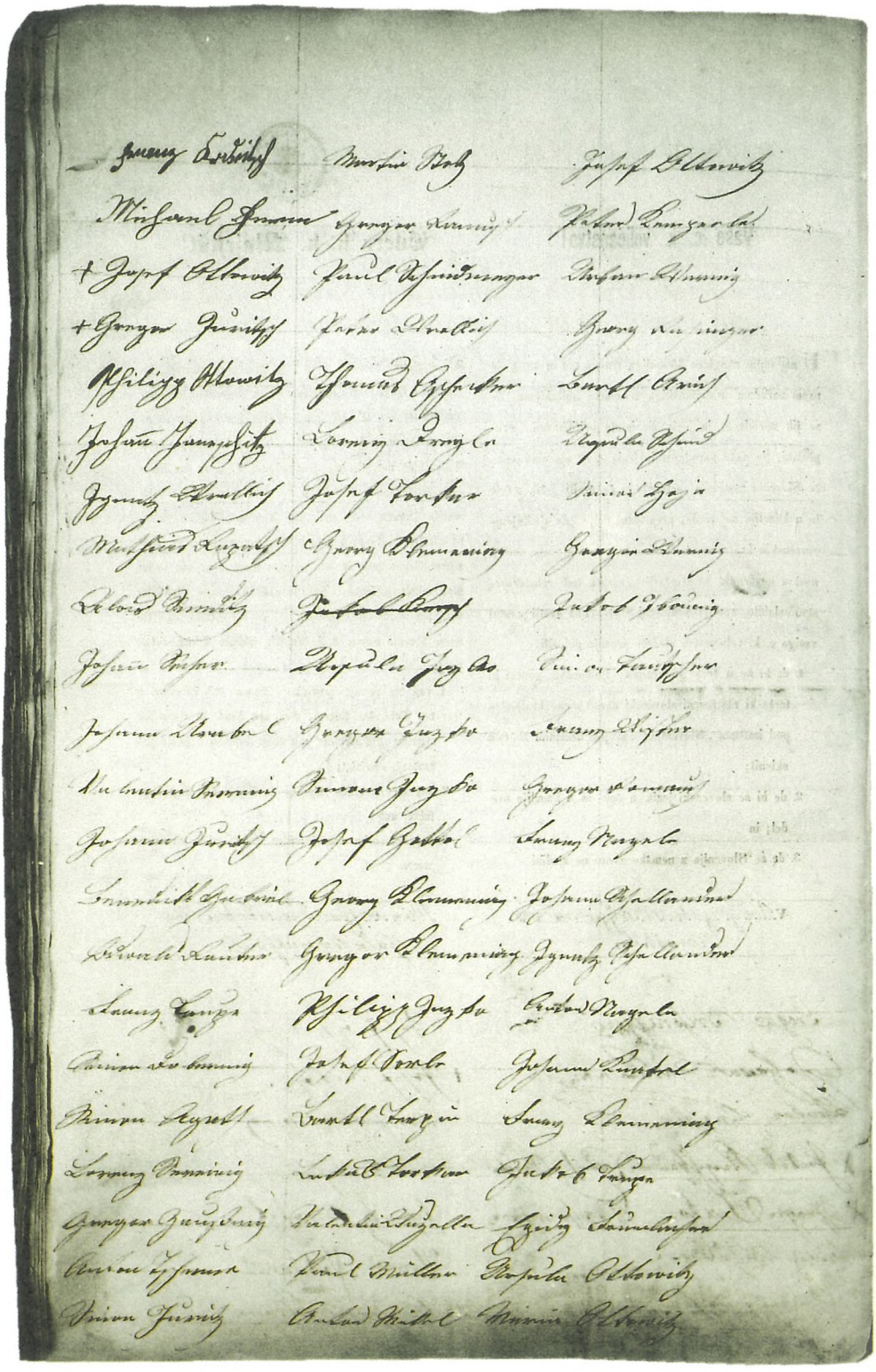
Podgorje

47

Obsega 3 strani (325–326). 86 podpisnikov. Ker večine nepismenih niso podkrižali, je njihovo število nemogoče navesti. Verjetno bistveno več kot 10 svojeročnih podpisov le ni. Stran so dodatno opremili s pomožnimi črtami, da bi bile lepše. Med podpisanimi so tudi ženske osebe, kar kaže verjetno na kriterij gospodarjev. En podpisani je prečrtan, kar bi kazalo na možnost, da se je premislil ali ker smo na Koroškem, tudi ustrašil. Podpisovalcev je več, opažamo pomoč v krogu sorodstva, najpomembnejši pa je nedvomno Gregor Brissniger, ki je pod obe tiskani besedili vpisal tudi kraj podpisovanja. Tudi pri tej peticiji, ki je kmečka in množična vidimo veliko podobnosti s peticijami, izpolnjenimi na Štajerskem ali Kranjskem.

Grögar Brisnigger[1]
Johann Lederer
Anton Kersche
X Jackob Kreschbanner durch Gregor
X Gregor Inzko Brisnigger
Georg Schuller
X Andreas Secher
X Josef Tschedonig
X Josef Rabitsch
X Mathias Ottowitz
X Josef Seuher
Ignatz Knasel (?)
Maria Petschnigg
X Andreas Kliner

[1] Ali je on organiziral podpisovanje?

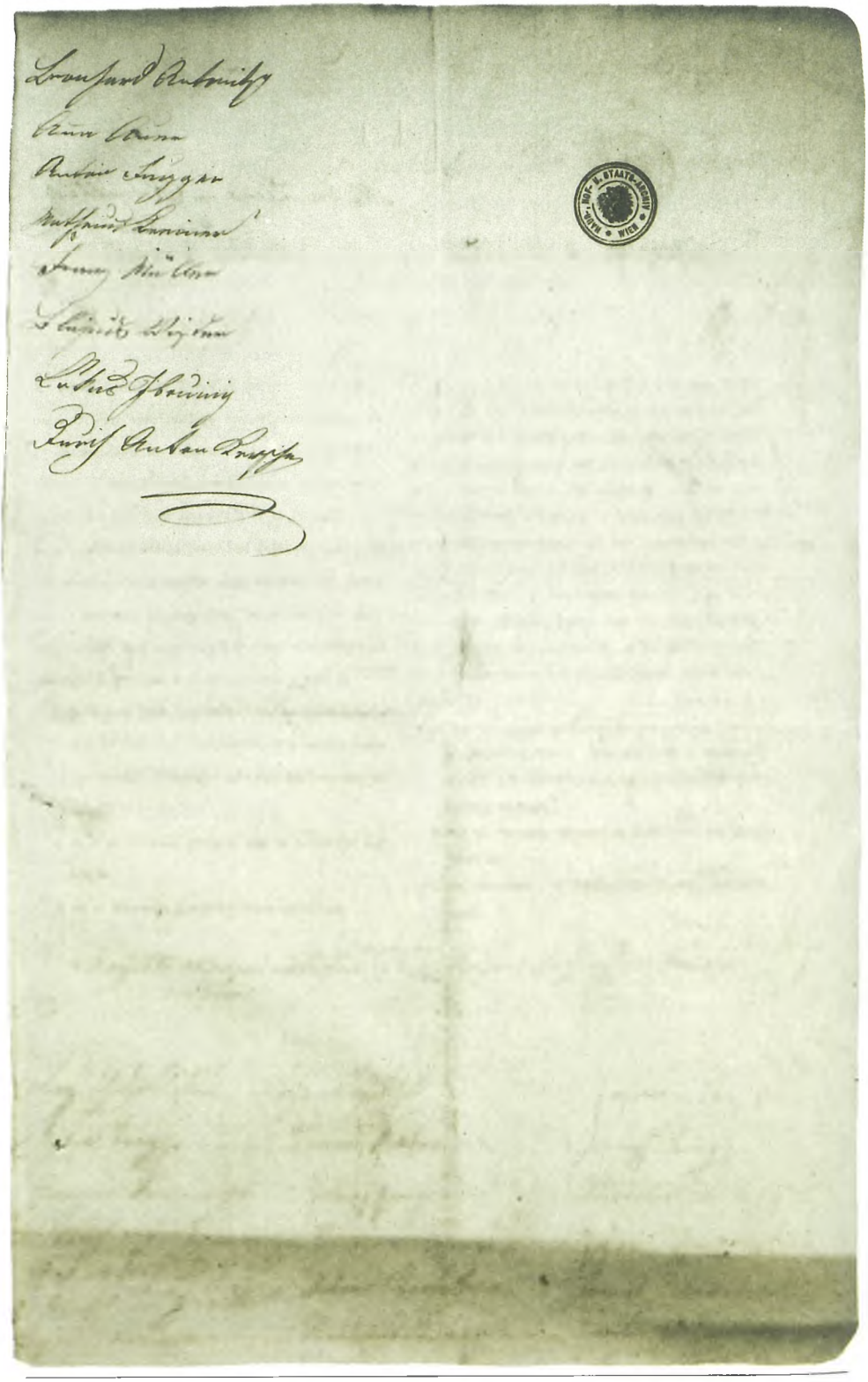

Franz Kodritsch
Michael Fernn
X Joseph Ottowitz
X Gregor Juritsh[1]
Phillip Ottowitz
Johann Janeschitz
Ignatz Wrellich
Mathias Rupatsch
Alois Simditz
Johann Secher
Johann Urabel (?)
Valentin Sereinig
Johann Juritsch
Benedickt Gabriel
Oswald Rauter
Franz Trupe
Simon Dobernig
Simon Apett
Lorenz Sereinig
Gregor Gnußnig
Anton Tscherin
Simon Juritsch

Martin Stetz
Gregor Ramusch
Paul Scheidmeyer
Peter Wrellich
Thomas Oscheker
Lorenz Dreyle
Josef Torker
Georg Klemeniag
Jakob Kersch prečrtan
Ursula Inzko
Gregor Inzko
Simon Inzko
Josef Gettel
Georg Klemeniag
Gregor Klemeniag
Phillipp Inzko
Josef Sorle
Bartl Terpin
Lukas Torkar
Valentin Wuzella
Paul Müller
Anton Mükel

Josef Ottowitz
Peter Kemperle
Urban Wernig
Georg Rasinger
Bartl Arich
Ursula Schmid
Simon Hoja
Gregor Wernig
Jakob Ibovnig
Simon Tautscher
Franz Bister
Gregor Romauch
Franz Nagele
Johan Schellander
Ignatz Schellander
Anton Nagele
Johann Knatel
Franz Klemeniag
Jakob Trupe
Egidy Feuerlacher
Ursula Ottowitz
Maria Ottowitz

[1] Vsi nepismeni verjetno niso označeni.

Leonhard Antonitsch(?)

Anna Auer

Anton Fugger

Matheus Kreiner

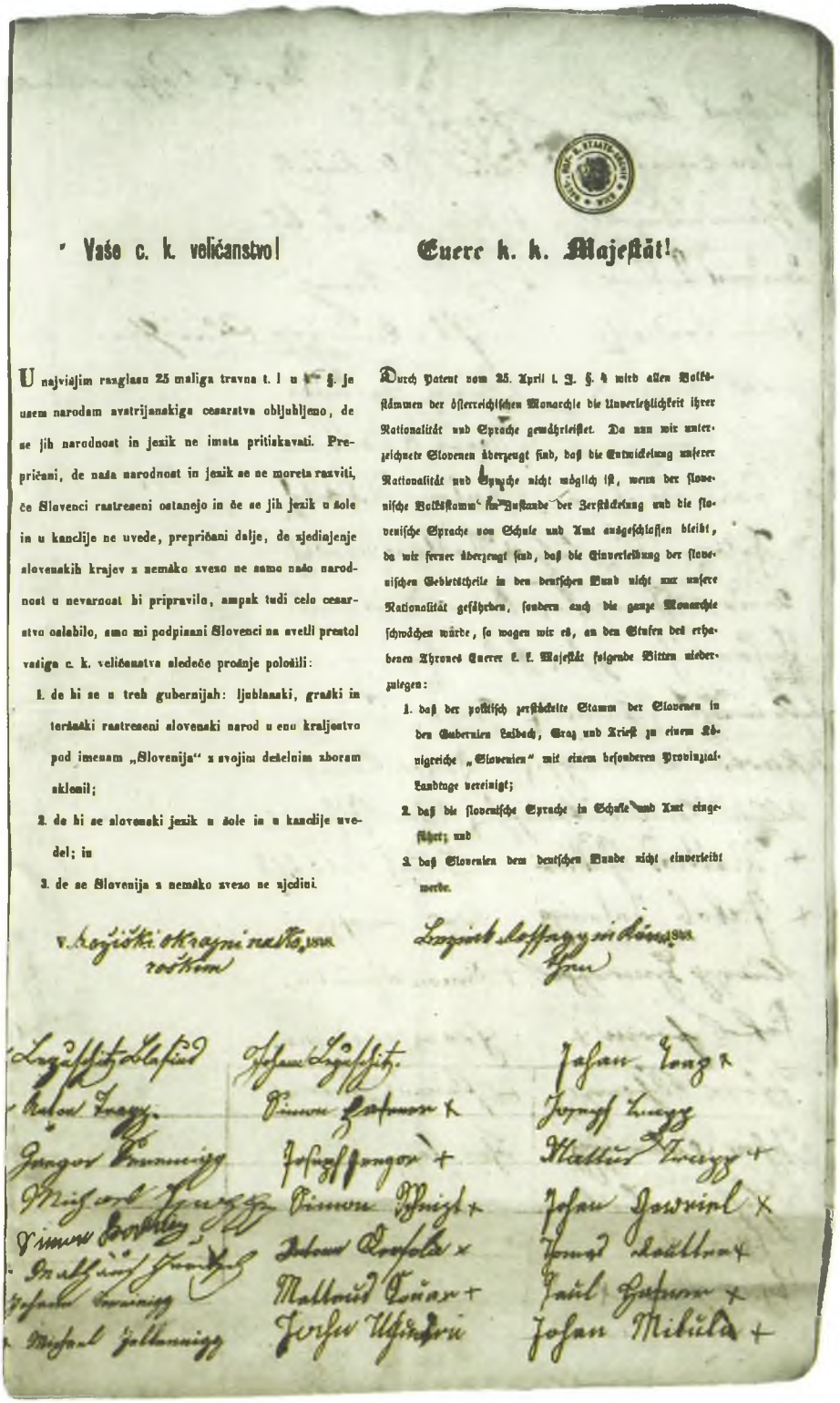
Franz Müller

Blasius Wister

Lukas Ibounig

durch Anton Kersche[1]

[1] Podpisovalec.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l. u 4. §. je našem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de nada narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci razstreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, de sjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vstiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, graški in tersaški razstreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija“ z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kanclije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne sjedini.

V. kojiški okrajni zastop, 1848. rostkom

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm in Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien“ mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

Laibach slovenski okrajni zastop, 1848. Haus

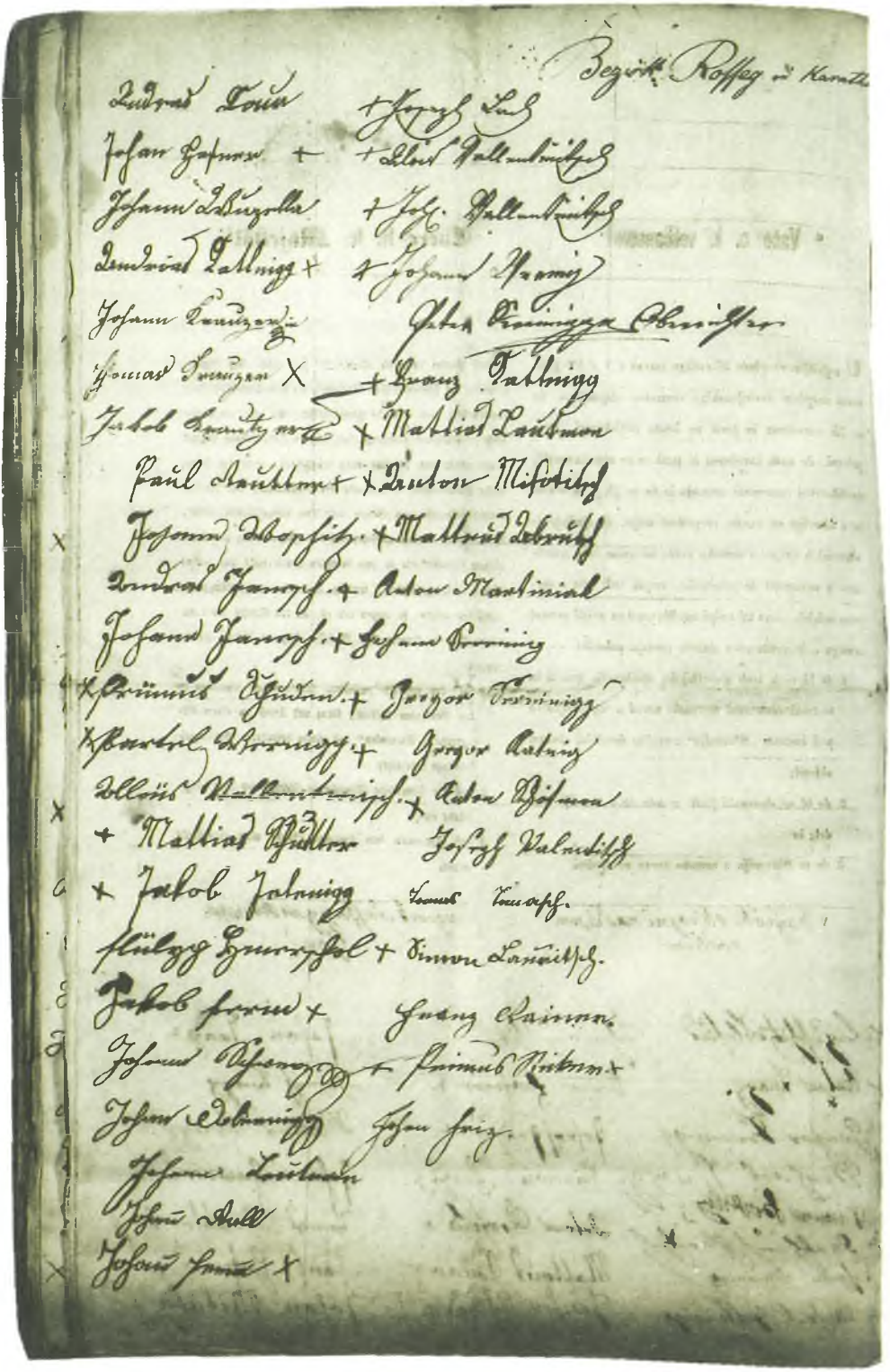
Rožek

48

Obsega 2 strani (327). 65 podpisov, okoli 40 podkrižanih. Kot vse kaže, je bil tu okvir podpisovanja okraj Rožek in ne fara. Oprema peticijske pole s pomožnimi črtami kaže na organizacijsko sorodnost s predhodno peticijo, še več, isti je verjetno pod tiskani besedili vpisal tudi kraj. Tako stopa mogoče Gregor Brišnikar pred nas že kot ena vidnejših, doslej manj znanih osebnosti slovenskega političnega gibanja 1848. leta na Koroškem.

X Lepuschitz Blasius
X Anton Trapp
Gregor Sereinigg
Michael Iswgg(?)
Simon Krainz
X Mathäus Juritsch
Johann Sereinigg
X Michael Jellennigg
Johann Lepuschitz
Simon Hafner X
Joseph Gregor X
Simon Scheipt X
Antonn Dersola X
Matteus Qouar(?[1]) X
Jahn Tschuden[2]
Johan Trap X
Joseph Trapp
Mattus Trapp X
Johan Gawriel X
Thomas Rautter X
Paul Hafner X
Johan Mikula X

[1] Kovač?
[2] Križ so verjetno pozabili narisati.

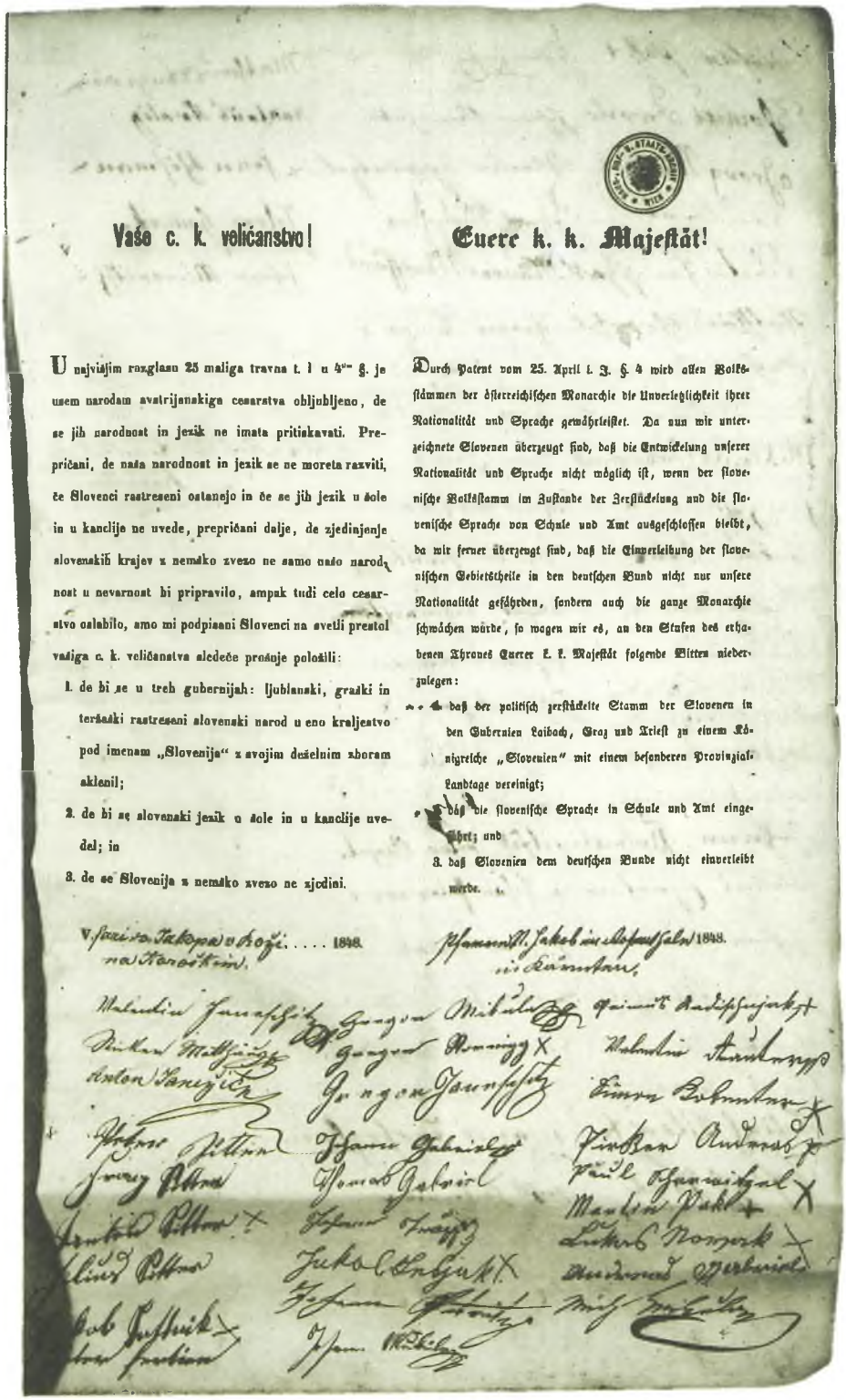

Andras Tour
Johan Hafner X
Johann Wuzella
Andröas Kattnigg X
Johann Krauzer
Thomas Krauzer[1] X
Jakob Krautzer
Paul Rautter
Johann Woschitz
Andras Janesch
Johann Janesch[2]
X Prümus Schuden
X Partel Wernigg
Alloüs Vallentinisch
X Mattias Schußter(?)
X Jakob Jelenigg
Flülyp Hmerschol[3]
Jakob Ferm X
Johann Schwerz X
Johan Dobernigg
Johann Loutran (?)
Johann Rull
Johann Ferm (?) X

X Joseph Lach
X Alois Vallentinitsch
X Joh. Vallentinitsch
X Johann Vernig
Peter Sereinigg Oberrichter[4]
X Franz Kattnigg
X Mattias Lautman
X Anton Misotitsch
X Matteus Abrutsch
X Anton Martiniak
X Johann Sereinig
X Gregor Sereinigg
X Gregor Katnig
X Anton Schöfmon(?)
X Joseph Valentitsch
Tomas Janasch
X Simon Lauritsch
Franz Rainer
Primus Sinker X
Johan Friz

Bezirk Rosseg in Kärnthen[5]

[1] Podpisal ga je gornji sorodnik.
[2] Gornje tri je podpisala ista roka. Kam sodijo križi?
[3] Ni povsem jasno, kam sodi križ.
[4] Ali je on tudi podpisovalec treh mož pred seboj.
[5] Okraj Rožek na Koroškem.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l u 4to §. je usem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de nasa narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci rastreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, de zjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo naše narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vaziga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, graški in teržaški rastreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija" z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kanclije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne zjedini.

V Šentvidu Jakopa v Rožu, ... 1848.
na Koroškim.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien" mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

St. Jakob im Sanct Veit am 1848.
in Kärnthen.

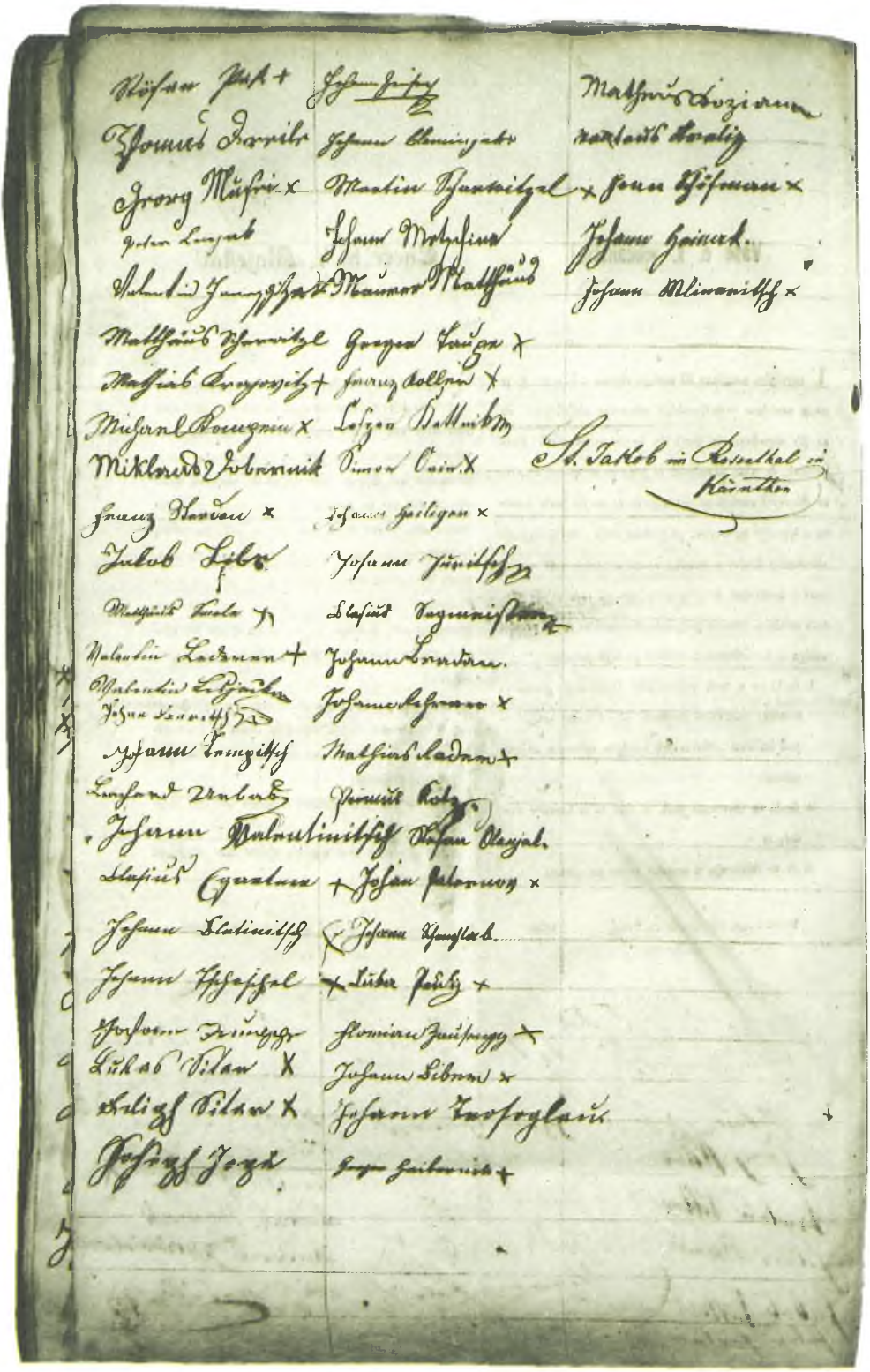
Št. Jakob v Rožu

49

Obsega 2 strani (328). 81 podpisov. Vsaj 35 nepismenih. Vpisovanje omejeno na faro. Ker je tudi tu čutiti istega organizatorja kot pri prejšnjih dveh peticijah (vpis kraja, pozabljen datum, pomožne črte), se zastavlja vprašanje, zakaj je spreminjal teritorialni obseg podpisovanja. Pri tej peticiji imamo na čelu ugledne podpisnike, ki pa se, kot ponekod drugje, ne ločujejo od preprostih ljudskih množic.

Valentin Janeschitz
Sticker Matthäus
Anton Janežič
Peter Sitter
Franz Sitter
Anton Sitter X
Jilius Sitter
Jakob Sattnik (?) X
Peter Fertien (?)
Gregor Mikula
Gregor Sereinigg X
Gregor Janeschitz
Johann Gabriel
Thomas Gabriel
Johann Trupp
Jakob Lesjak X
Johann Petritz
Johann Muküla[1]
Primus Radischnjak X
Valentin Rauter
Simon Kobenter X
Pirßer Andreas X
Paul Scharwitzel X
Martin Pak X
Lukas Nowak X
Andreas Gabriel
Mich Mikula

[1] Pri prvih dveh samoglasnikih v priimku je zamenjal črki.

St. Jakob in Rosenthal in Kärnthen

Stöfan Pak
Thomas Dreile
Georg Muhri X
Peter Lenjak
Valentin Janeschitz
Matthäus Scherwitzl
Mathias Krajovitz X
Michael Kompenin X
Miklaus Dobernik
Franz SHerdan (?)X
Jakob Libe
Matthäus Smole X
Valentin Lederer X
Valentin Lesjack
Johan Lauritsch
Johann Tempitsch
Leonhard Urbas
Johann Valentinitsch
Blasius Gartner X
Johann Blatinitsch X
Johan Tschaschel X
Jochann Truppe
Lukas Sitar X
Filiph Sitar X
Joseph Jogä (?)

Johann Zeichna (?)
Johann Bleminjak (?)X
Martin Scharwitzel X
Johann Metschina
Maurer Mathäus
Gregor Taupe X
Franz Koller X
Casper Kattnik
Simon Onin X
Johann Heiliger X
Johann Juritsch
Blasius Sagmeister
Johann Bradan
Johann Lehrer (?)
Mathias Rader
Primus Kotz
Stefan Olanjak
Johan Paternor(?) X
Johann Schemhlab (?)
Luka Perdiz X
Florian Zausnegg (?)X
Johann Liber X
Johann Trosoglau
Gregor Hribernik X

Matheus Kozian
Mateus Kraliz
Jonn Schöfman X
Johann Heinak
Johan Mlinaritsch

St. Jakob in Rosenthal in Kärnthen[1]

[1] Šent Jakob v Rožu na Koroškem.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l u 4^ega §. je unem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci rastreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, de zjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vadiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, graški in teržaški rastreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija“ z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kanclije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne zjedini.

V Celovcu na Koroškim 11. maliga travna 1848.

Janez Zhrajnshek Kanonik
+ Primož Trubar vič. Mašnik Kmet
Lambert Terček tergovec.
Andrej Stark.
Lovro Pintar Jakob Pogley
+ Primož Kosmač
+ Jurij Kopitar
Janez Hudovernik
Matija Majar Ziljski
Jurij Wilfan
Valentin Jarnik
Janez Ebenspanger
Lenart Klemenz.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien“ mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

. . . . . 1848.

Joseph Rattaschitz, Kaplan in Sittich
Ignaz Hajnik
Janez Bleiweis
Janez Franke

Sveče,
22. maj

50

Obsega 1 stran (329). 17 podpisov, 7 podkrižanih. Podpisovanje zadnje ohranjene koroške peticije je verjetno vodil bogoslovec Lambert Ferčnik. Ker sta med podpisanimi tudi oče in bratranec Andreja Einspielerja, je tudi v koroškem primeru dopuščena zelo verjetna domneva, da se je del peticije izgubil. Če je k njej pristopil Primož Einspieler, pa ne bi sin Andrej, ki je bil po Majerjevem prisilnem odhodu iz Celovca voditelj koroških Slovencev? In kje je peticija z Majarjevim podpisom? Zakaj so ohranjene samo peticije iz Roža? Ali se ni nekaj podpisnih pol zgubilo tudi na Dunaju? Vsekakor tudi koroške peticije sprožajo podobna vprašanja kot drugod in to tudi glede napak in pomanjkljivosti. Dejansko šele s to peticijo dobimo vsaj okvirni datum, kdaj je potekalo podpisovanje na Koroškem. Na tej podpisni poli smo srečali tudi prvega duhovnika med podpisniki. Bogoslovcev ni malo, pogrešamo posvečene.

Jochan Thauscher
X Primus Ferčnik vlgo. Uršič kmet
Lambert Ferčnik bogoslovevec[1]
Andreas Paik
Lorenz Einspieler vulgo Preglez
X Primus Einspieler
X Gröger Schaschnik
Joseph Hudrischz
X Sawaßtijan Sablatnik
Joseph Seh(?)
X Valentin Janeschiz
X Jochan Blanschnik
Lamperth Keruss

Boshtjan Radizhnik kaplan v Svečah
Thomas Hojer (?)
Jochan Wuttey X
Johann Partl

[1] Očitno je zgornjega sorodnika (očeta ali brata?) podpisal on.

Vaše c. k. veličanstvo!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l. u 4ⁿᵉᵐ §. je nasem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci rastreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kancilje ne uvede, prepričani dalje, de zjedinjenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljubljanski, graški in tersaški rastreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija" z svojim deželnim zborom sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kancilje uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne zjedini.

V. Celji 17. Rožnika 1848.

Euere k. k. Majestät!

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwickelung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung und die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

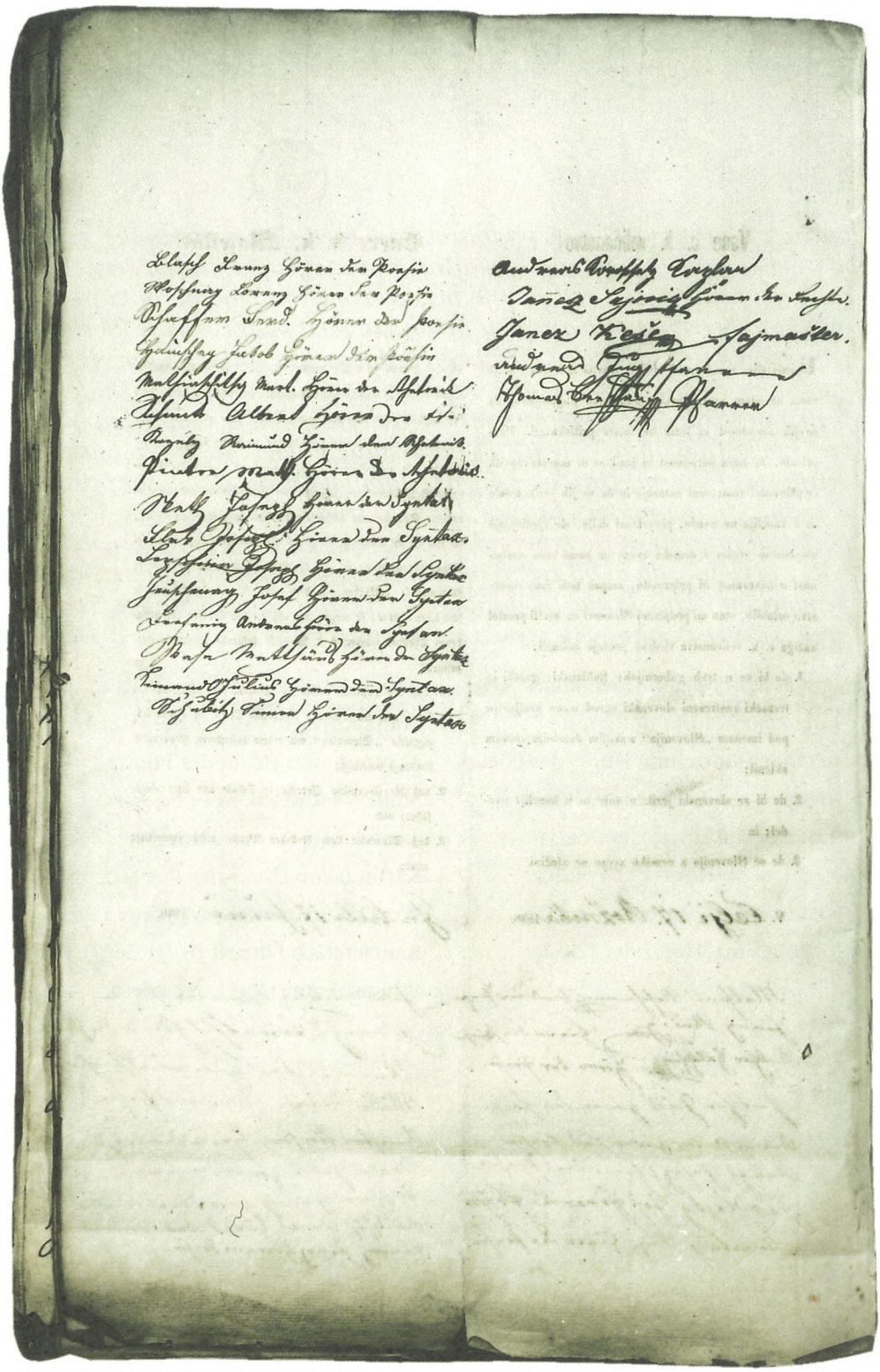
1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, Graz und Triest zu einem Königreiche „Slovenien" mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

In Cilli 17. Juni. 1848.

Celje,
17. junij 51

Obsega 2 strani (331). 38 podpisov. Sodi med elitne, stanovske, saj so jo v veliki večini podpisali tamkajšnji gimnazijci. Zdi se, kot da ni bila naključno uvrščena na zadnje mesto. Tovrstne zajetne dokumente običajno polistamo na začetku in koncu. Med podpisniki je 24 slušateljev poetike, 4 slušatelji retorike in 8 slušateljev sintakse. Razen enega so se vsi podpisali v gotici. Poleg njihovih so še podpisi študenta prava in štirih duhovnikov. Ker od teh ni nobeden iz Celja, ampak so iz Kapele (dekanat Videm), Št. Vida nad Valdekom in Št. Ilja pod Turjakom (Slovenj Gradec), smemo domnevati, da so jim jih prinesli v podpis dijaki, njihovi farani. Zakaj je študent prava Janez Sajovic podpisal prav to in ne katere druge, kjer bi ga preje pričakovali.?Ne zdi se verjetno, da bi bil zveza med Dunajem in celjsko gimnazijo. Če primerjamo vpis kraja in datuma ter podpis Janeza Kešeta (predpredzadnji), dobimo vtis o neki sorodnosti.

Mathias Roschmann Hörer der Pöesie
Franz Radey Hörer der Pöesie
Melchior Golitschnig Hörer der Pöesie
Gritscher Jacob Hörer der Pöesie
Krainz Anton Hörer der Poesie
Kragl Joseph Hörer der Poesie
Gredtezky Joh. Hörer der Pöesie
Koritnig Vinz. Hörer der Poesie
Julius Debelak Hörer der Pöesie
Franz Kowatsch Hörer der Pöesie
Abram Anton Hörer der Pöesie
Mulle Victor Hörer der Poesie
Saenstor (?) Stephan Hörer der Poesie
Karlin Jakob Hörer der Poesie
Woschner Heinrich Hörer der Poesie
Kautschitsch Eduard Hörer der Poesie
Ermenz Franz Hörer der Poesie

Blash Franz Hörer der Poesie

Woschnag Lorenz Hörer der Poesie

Schaffer Ferd. Hörer der Poesie

Hainscheg Jakob Hörer der Poesie

Mathiaschitsch Mart. Hörer der Rhetorik

Schmit Albert Hörer der Rhe[1]

Kozely Raimund Hörer der Rhetorik

Pinter Math. Hörer der Rhetorik

Sketl Joseph Hörer der Syntax

Flek Joseph Hörer der Syntax

Lepschina Joseph Hörer der Syntax

Jeuschenag Josef Hörer der Syntax

Drofenig Andreas Hörer der Syntax

Skasa Matthäus Hörer der Syntaks

Simandl Julius Hörer der Syntax

Schubitz Simon Hörer der Syntax

Andreas Koroschetz Kaplan[2]

Jannez Sajovic Hörer der Rechte[3]

Janez Keše Fajmošter[4]

Andreas Jug Pfarrer[5]

Thomas Breschan Pfarrer[6]

[1] Rhetorik.
[2] Po šematizmu za leto 1848 kaplan pri cerkvi Marijinega vnebovzetja na Kapeli ali pa je bil že prestavljen v okolico Šoštanja.
[3] Študent Janez Sajovic je moral biti doma iz okolice Šoštanja, od koder je nekaj podpisanih duhovnikov.
[4] Janez Keše, sicer Dolenjec, je bil župnik fare sv. Egidija pri Gradiču.
[5] Župnik fare sv. Vida pri Valdeku.
[6] Župnik fare sv. Egidija pri Turjaku.

Kazalo peticij

1 Celje, 21. junij	134
2 Blagovna	140
3 Sv. Lovrenc v Slovenskih Goricah, 2. junij	156
4 Sv. Andraž v Slovenskih Goricah, 2. junij	168
5 Dol, 11. junij	172
6 Braslovče, 14. junij	174
7 Ormož, 26. maj	178
8 Galicija, 15. junij	202
9 Sv. Jurij ob Ščavnici, 28. maj	204
10 Konjice, 16. maj	250
11 Gradec, 21. junij	258
12 Št. Lenart, 19. junij	272
13 Št. Lenart, 19. junij	284
14 Hrastovec	288
15 Brezula, 22. maj	294
16 Ljubno	302
17 Luče	306
18 Arnež, 4. junij, Sobota, 8.junij	310
19 Maribor, 17. junij	318
20 Mala Nedelja	324
21 Muretinci, 17. junij	332
22 Planina, 17. junij	342
23 Novo Celje, 16. junij	348

24 Okraj Minoritsko gospostvo pri Ptuju, 18. junij 352
25 Brežice, 18. maj 368
26 Sv. Jurij ob Ščavnici, 12. junij 376
27 Žalec, 12. junij 384
28 Žalec, 12.junij 388
29 Zdole 390
30 Poljčane, 15. junij 394
31 Sv. Tomaž, konec junija 398
32 Sv. Urban pri Ptuju, 22. maj 402
33 Podčetrtek 406
34 Št. Jernej 426
35 Št. Jernej 436
36 Št. Jernej 440
37 Št. Jernej 448
38 Bela Cerkev 450
39 Bela Cerkev 464
40 Veliki Trn, 10. junij 470
41 Škocjan, 22.maj 490
42 Škocjan 502
43 Novo mesto 506
44 Škocjan 508
45 Gorica, 23.junij 522
46 Loče 528
47 Podgorje 532
48 Rožek 538
49 Št. Jakob v Rožu 542
50 Sveče, 22. maj 546
51 Celje, 21.junij 548

Povzetek
Prva odločitev Slovencev za Slovenijo

Uvod

Slovenci so po izgubi svoje samostojnosti ob izteku zgodnjega srednjega veka živeli razdeljeni med tri države: Nemško cesarstvo, Beneško republiko in Ogrsko. Po padcu Ogrske pod Habsburžane so tudi Slovenci onstran Mure (Prekmurci) imeli z večino ostalih rojakov istega vladarja, vendar so bili kulturni stiki šibki. Reformacija je sicer prinesla določeno zbližanje, vendar je zmaga protireformacije v večini dežel s slovenskim prebivalstvom razlike znova poglobila. Kulturni razvoj je šel v Prekmurju zelo samosvojo pot in je peljal k nastanku lastnega slovenskega knjižnega jezika. Konec prve svetovne vojne je ta razvoj prekinil in prekmurske Slovence dokončno jezikovno zlil z večinskim narodom. Slovenci pod Beneško republiko v Istri so bili izpostavljeni romanizaciji, na območju severozahodno od Gorice (Beneški Slovenci), pa so bili stoletja brez trdnejših kulturnih povezav z večino rojakov. Ker so imeli zaradi obmejne lege znotraj Beneške republike svojevrstno avtonomijo, se je njihov jezik ohranil. Je dokaj starožiten in je ohranil mnoge posebnosti. Te se kažejo tako v starih rokopisnih ostalinah kot v današnjem dialektu.

Slovence v okviru Nemškega cesarstva oziroma pod Habsburžani je zgodovinski razvoj razdelil med dežele: Kranjsko, Štajersko, Koroško, Goriško, Istro in mesto Trst. Razen v prvi in Goriški, ki sta bili skoraj povsem slovenski, niso v nobeni izmed teh enot predstavljali večinskega dela prebivalstva. Dokler je bila pismena in višja kultura pretežno latinska, ta razdeljenost Slovencem ni škodovala bolj kot drugim evropskim narodom, ki so živeli v podobnih okoliščinah. Razvoj deželne zavesti, ki sta jo pospeševala sprva plemstvo, iz nje je izhajala njegova relativna politična moč, in kasneje birokracija v predelih, kjer so bili Slovenci večinski del prebivalstva, njihovemu jeziku ni škodoval. Stanovi Kranjske, Štajerske in Koroške so se zavedali, da so Slovenci v njihovih deželah en narod in plačali natis Dalmatinovega slovenskega prevoda Biblije (1584). Plemstvo je v veliki večini znalo tudi jezik svojih podložnikov, nižje je ponekod celo prisegalo v njem, kar pomeni, da so povsem razumeli samo slovensko, nekateri oblastni ukazi in obvestila so bila tudi prevedena v slovenski jezik, v celoti pa je šel razvoj v negativno smer. S prevlado nemškega in italijanskega jezika v višjih slojih družbe, zlasti pa z razmahom srednjega in višjega

šolstva ter razvojem državne birokratske uprave, ki je stremela za poenotenjem jezika v državi, pa je začel slovenski jezik zgubljati svojo družbeno vlogo. Začel je postajati drugorazreden, namenjen predvsem domači in cerkveni rabi, ne pa javnemu življenju.

Tudi cerkvene razmere Slovencem niso bile naklonjene, že v začetku 9. stoletja so bili z reko Dravo razdeljeni med Oglejski patriarhat in Salzburško škofijo. Vse do nastanka Ljubljanske škofije 1461. leta so bili sedeži škofij, ki so imele na skrbi tudi slovenske vernike, izven ozemlja, kjer so kot prebivalci prevladovali Slovenci. Tako se je cerkvena skrb za katehezo slovenskih vernikov prvenstveno prenašala na samostane in župnije. Položaj slovenskega jezika v katoliški cerkvi je, kljub latinskemu obredniku, dolgoročno vodil v preseganje njegove družbene drugorazrednosti. Ne samo, da ga je moral zaradi verskih potreb ohranjati, ampak ge je, zlasti z uveljavljanjem tiska, enotil. Tiskanje knjig v lokalnih dialektih je bilo neracionalno, hkrati pa je zahteval javni verski poduk standardizacijo slovenskega jezika. K temu je prispevalo na svoj način tudi premeščanje duhovnikov, ki mnogokrat niso znali lokalnih dialektov, kot tudi dokaj številni odhodi na primer kranjskih duhovnikov v sosednje dežele (Istro, Koroško), kjer je domačih primanjkovalo. Nenazadnje je ravno razlika med položajem slovenskega jezika v cerkvi in v javnosti sprožala pri številnih mlajših duhovnikih vprašanje, kaj je narobe z njihovo materinščino, ki ne sme imeti takega družbenega položaja kot italijanski jezik v italijanskih in nemški v nemških deželah. Pri mnogih to ni bilo samo jezikovno-kulturno, ampak tudi versko vprašanje, saj je slovenski jezik ravno toliko od Boga kot katerikoli od uveljavljenih. Prav zato je toliko narodnih prebuditeljev izšlo iz duhovniških vrst.

Tudi med posvetnimi intelektualci, ki jih je bilo neprimerno manj, so si bili nekateri v svesti, da je njihov materin jezik slovenski, toda njihovo vsakodnevno delo je zahtevalo uporabo nemškega in italijanskega. Bili so dvo in večjezični. Z zanimanjem in nakupi so podpirali Slovencem naklonjene in slovenske tiske. Zbirali so ljudsko blago in zapisovali narodne običaje; v kulturne prireditve, zlasti gledališke, so vpletali slovenske pesmi. S širjenjem državne birokracije, ki je po uradnih zahtevah, zlasti na najnižji stopnji morala znati tudi jezik prebivalstva, so se tudi med njo začeli pojavljati narodno prebudni delavci. Znanje slovenskega jezika so hoteli uveljaviti kot prednost za zaposlitev v domačih krajih.

Oblikovanje slovenskega narodnega programa

Zavest o jezikovni skupnosti in skupnem imenu Slovenci je obstajala že od konca srednjega veka, za prejšnja stoletja pa bo potrebno

dokaze še poiskati. Če je skupna jezikovna zavest nesporna in so jo priznavale tako oblasti kot ugotavljali tuji popotniki, pa je zaenkrat še nemogoče zanesljivo odgovoriti, kdaj se prvič pojavi ime Slovenija kot oznaka vsega ali vsaj večine ozemlja, ki ga Slovenci naseljujejo. Vabljiva, zlasti pa logična je misel, da so ljudje, ki so se imenovali Slovence in ki so svoj jezik poimenovali slovenski in mu s tem določevali tudi teritorij, le-tega poimenovali slovenskega, Slovenijo. Žal je zgolj logika za zgodovino premalo. Temeljni problem je namreč v tem, da Slovenija pred letom 1848 ni obstajala ne v geografiji, ne zgodovini, ne v upravni razdelitvi. Kot si je na eni strani težko zamišljati, da oznake za slovensko samopoimenovanje ozemlja, ki ga naseljujejo, ne bi nihče zabeležil, pa je na drugi strani tudi res, da so že z oznakama Slovenec, slovensko imeli mnoge težave, sa so ju težko ločevali od Slovan, slovansko. Pri številnih avtorjih, tako domačih kot tujih, je treba natančno brati, da vidimo, kaj imajo dejansko v mislih. Prav zato je bilo za nekatere veliko bolj mamljivo poimenovanje z izpeljankami iz Karantanija in kasneje zlasti Ilirija. Slednja je številnim izobražencem prinašala tisto, kar so pri Slovencih najbolj pogrešali: staro in slavno zgodovino. Še danes je oboje za mnoge pripadnike njihovega naroda težava, ki stalno poraja avtohtonistične teorije. Vse se zaenkrat zaustavlja pri vprašanju, ali si je slovenski pesnik in preroditelj Valentin Vodnik(1758–1819), urednik prvega slovenskega časopisa Lublanske Novize (1797), oznako »Slovenja« v svoji pesmi Ilirija zveličana (1816) izmislil, ali jo vzel iz živega jezika. Avtor se nagiba k tezi, da je Slovenija ali Slovenja starejše ljudsko poimenovanje, ki pa ga dolgo niso zabeležili, ker ga ni bilo mogoče vključiti v noben znan geografski, zgodovinski in upravni okvir. Valentin Vodnik, veliki slavitelj Napoleona in njegovih Ilirskih provinc (1809–1813) je po restavraciji avstrijske oblasti v spoznanju, da se je s slavljenjem Napoleonove politične tvorbe zaletel, potegnil na dan starejše teritorialno poimenovanje. Ne glede na številne šibkosti teze, pa je avtor prepričan, da so jim ravno tisti izobraženci, ki so Slovencem vsiljevali Ilire, Ilirske province in kasneje ilirizem, delali s tem medvedjo uslugo in so posredno verjetno krepili deželno zavest. To velja predvsem za ilirizem kot skupno kulturno gibanje južnih Slovanov. Pripravljenost na podrejanje neslovenski večini v imenu lepše in slavnejše prihodnosti, pa naj gre za jezik, kulturo v širšem smislu besede ali gospodarstvo, ni bilo pri Slovencih, kljub skoraj prirojenem občutku majhnosti, šibkosti in ogroženosti, nikoli pozitivno sprejeto. To je dokazalo tudi 1848. leto.

Slovenski politični program leta 1848 izhaja iz slovenskega kulturnega gibanja, ki se je posebno intenziviralo od konca 18. stoletja dalje. Njegovi nosilci so sprva predvsem posamezniki, ki jih privlačijo slovenski jezik, ljudska duhovna in materialna kultura. Raziskovanje

zgodovine tega prebivalstva, ki se imenuje Slovence in svoj jezik označuje za slovenski, jim začne postavljati številna vprašanja, ki vodijo ob primerjavi z njihovim konkretnim položajem, zlasti s položajem slovenskega jezika, možnostmi lastnega kulturnega razvoja in upravno razcepljenostjo k političnemu razmišljanju. Koliko so na tak potek vplivale politične razmere in dogodki v preteklosti, je vprašanje zase. Povezovanje notranjeavstrijskih dežel ob organiziranju obrambe pred Turki, kljub vabljivosti teze, verjetno ni koristilo razmahu skupne slovenske zavesti, saj je bilo to predvsem zadeva plemstva. Bolj so verjetno vplivale upravne in politične reforme Marije Terezije in Jožefa II. , ki so na eni strani zahtevale tudi državno komunikacijo s podložniki v njihovem jeziku, na drugi pa z uvedbo nemškega kot uradnega državnega jezika vzpodbudili pri drugih upravičeno prizadetost. Vojne s Francozi so vključile tudi preprosto prebivalstvo, na katerega se je država obračala v njegovem jeziku, še več! V ljudskem jeziku je začela vzpodbujati avstrijsko domoljubje. Konec Beneške republike 1797. leta in nova teritorialna ureditev Evrope po koncu napoleonskih vojn sta, za več kot pol stoletja, prvič kot narod, ki se zaveda svojega imena in jezika, združila vse Slovence pod enim vladarjem. Tudi Ilirskih provinc, izven katerih je ostalo razmeroma veliko Slovencev tako na vzhodu kot zahodu, ne gre podcenjevati. Podobno bi lahko rekli tudi za Ilirsko kraljestvo, čeprav je obstajalo predvsem na papirju in ni vključevalo Štajerske. Možnosti za drugačno teritorialno ureditev, predvsem pa dokaz, da dotedanje meje niso večne, da so spremenljive, so s tem le bile dane. Razvoj šolstva, razmah tiska, rast narodne zavesti po vsej Evropi, gibanja za združitev Italije, Nemčije, vse to vpliva tudi na slovenske razmere. Na obrobjih slovenskega etničnega ozemlja so se nekateri že srečevali s potujčevanjem svojih rojakov (Urban Jarnik, Andeutungen über Kärntens Germanisierung. Carinthia, 1826). Od prvotnih posameznikov in krožkov okoli vidnih osebnosti, ki jih najprej pritegne jezikovna problematika, prehaja težišče delovanja na skupine, ki se oblikujejo po semeniščih (Ljubljana, Gorica, Celovec, Gradec) ter graški in dunajski univerzi kot literarne družbe, čitalnice, naročniki posameznih časopisov in knjig. Tudi te namenjajo prvenstveno skrb jeziku, vendar že v bistveno širšem kontekstu. Slovenski jezik jim pomeni hrbtenico za samostojni slovenski kulturni razvoj. Prav organizacija razpečevanja slovenskih knjig v prvih desetletjih 19. stoletja postane pomembna organizacijska podlaga slovenske politične dejavnosti 1848. leta. K temu je treba dodati še željo slovenskih semeniščnikov, da se ne pripravijo le za pastoralno dejavnost v materinem jeziku, ampak prispevajo po svojih močeh v skladu z načeli prosvetljenstva in fiziokratizma k splošnemu gospodarskemu in kulturnemu napredku svojih, od oblasti preveč zanemarjenih rojakov. Vedo, da bodo zastavljene cilje lahko dosegli le

v slovenskem jeziku. Kjer se je na to navezala še prebujena narodna, ne le jezikovna zavest, dobimo mlade duhovnike, katerih nove maše so s slovenskimi recitacijami, nagovori, pesmimi ter zunanjo dekoracijo v obliki napisov in zastav že prave nacionalne manifestacije, ki jih kot takih ne spregleda niti oblast Mnogi so kasneje osebno veliko pomagali pri razvoju nižjega šolstva in kot duhovniki vstopali v kmetijske družbe, pisali o kmetijstvu. Ni naključje, da sta dva pomembna duhovnika, kmetijska strokovnjaka in vsesplošna pospeševalca slovenske kulture Janez Zalokar (1792–1872) in Matija Vrtovec (1784–1851) bila aktivna tudi 1848. leta. Razpravljanje o položaju slovenskega jezika v takratni družbi je pripeljalo do zahtev po njegovi uveljavitvi v šolah in drugih oblikah javnega življenja kot prvi točki nacionalnega programa. Če k temu dodamo še nekatere posvetne izobražence v javnih službah, predvsem pa slovenske študente v Gradcu in na Dunaju, ki z branjem literature in časopisov, zlasti pa druženjem z ostalimi študenti, spoznavajo širše evropske razmere in jih primerjajo z domačimi, spoznamo ne le nosilce političnega gibanja 1848. leta, ampak lahko predvidimo že tudi njegovo energijo.

Če smo do začetka 19. stoletja v zadregi z navajanjem poimenovanja prostora, ki so ga naseljevali Slovenci, pa je v prvi polovici 19. stoletja povsem drugače. Po Valentinu Vodniku se taki primeri kar vrstijo. Kasnejši lavantinski škof Anton Martin Slomšek (1800–1862) je v svoji znameniti pridigi 1834. leta ob petdesetletnici Urbana Jarnika (1784–1844), poleg Franceta Prešerna (1800–1849) enega takratnih vrhunskih slovenskih pesnikov in narodnega preporoditelja na Koroškem, župnika v Moosburgu, odkrito govoril o eni hiši, enem rodu, enem slovenstvu in enem govoru, kar je brez pretirane fantazije že mogoče razumeti kot zahtevo po preseganju dotedanje razbitosti med dežele in po poenotenem jeziku na skupnem ozemlju. Njegov govor je bilo svojevrstno javno priznanje človeku, ki je striktno rabil izraz slovenski in ga je uporabljal tudi v nemškem pisanju namesto dotedaj bolj uporabljana windisch ali krainerisch. Oblast je namreč do1848 običajno izdajala uradna obvestila in šolske knjige v deželnih dialektih in s tem še pospeševala slovensko razbitost.

Izreden pomen za izražanje slovenskih potreb in pričakovanj ima tudi začetek izhajanja slovenskega tednika Kmetijske in rokodelske novice 1843. leta, formalno glasila Kranjske kmetijske družbe, ki jim je dajal glavni ton zdravnik in veterinar dr. Janez Bleiweis (1808–1881). Čeprav naj bi pospeševale predvsem gospodarski razvoj, so s svojo razširjenostjo po vseh deželah s slovenskim prebivalstvom začele svoj pomen že v začetku izhajanja presegati. Slovenskim izobražencem se je tako ponudila možnost, da so začeli razpravljati v slovenskem jeziku tudi o narodnih vprašanjih. Izmed člankov je treba posebno

opozoriti na tiste, ki jih je pisal celovški kaplan Matija Majar-Ziljski (1809–1892). V njih je predvsem postavljal zahteve po ustreznem položaju slovenskega jezika v šoli, uradih in javnem življenju. Tudi v zasebnih korespondencah jezikoslovcev in literatov se nacionalnemu vprašanju niso izogibali. Pojem Slovenija se je začel uvljavljati, še več, dobivati je začel nek slavnostni prizvok. Ko je cesar Ferdinand septembra 1844. leta obiskal Ljubljano, so Kmetijske in rokodelske novice objavile na prvi strani pesem Jovana Vesela Koseskega (1798–1884), državnega finančnega uradnika v Trstu, Slovenija presvitlemu gospodu in cesarju Ferdinandu Pervimu ob veselim dohodu njih veličanstva v Ljubljano. Pesem nima pomembnejše literarne vrednosti, ampak politično. Ne samo, da je omenjena Slovenija, ampak so z navajanjem gora, ki obkrožajo slovensko ozemlje, v grobem očrtane slovenske meje. Ljubljana je predstavljena kot slovensko središče. Pesem Koseskega nam dokazuje, da je bil slovenski narodni program že v veliki meri izoblikovan tako v jezikovnem kot teritorialnem pomenu, da je čakal le priložnost, da se pojavi kot politični. To do marčne revolucije 1848. leta ni bilo mogoče, saj je avstrijska oblast narodna gibanja, tudi slovensko, dopuščala le kot kulturna.

Glasilo Kranjske kmetijske družbe je pomembno tudi zato, ker je zavrnilo ilirizem, pri čemer je uživalo tudi polno podporo največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna, slavista Frana Miklošiča (1813–1891), lavantinskega škofa Antona Martina Slomška, ki je bil pomemben izdajatelj slovenskih knjig za ljudstvo in nekaterih drugih. Z uvedbo gajice kot enotne slovenske pisave je tudi preseglo dotedanje prepire glede najprimernejše pisave za slovenski jezik, ki so bili močan generator jezikovnega partikularizma.

K jezikovnemu poenotenju slovenskega ozemlja so prispevale tudi slovenske šolske knjige, ki so bile izdane v Trstu

Slovenski narodni program je bil pred letom 1848 že povsem izoblikovan v jezikovnih zahtevah. V grobih potezah so bile znane že tudi meje ozemlja, na katerem bi ga bilo treba uveljaviti, v podrobnostih pa naj bi jih določil zemljevid, ki ga je začel s pomočjo sodelavcev pripravljati pravnik Peter Kozler (1824–1879), bivši študent dunajske univerze in aktivni član tamkajšnjega slovenskega kroga. Slovenska prihodnost je bila začrtana v mejah Avstrijskega cesarstva. Ilirizem, kulturno gibanje, ki je stremelo za ilirskim jezikom kot skupnim južnoslovanskim jezikom, predvsem za potrebe višje kulture, je imel pristaše v tistih obrobnih predelih slovenskega ozemlja, kjer je bil občutek slovenske majhnosti in šibkih perspektiv bolj izrazit. Oprijemali so se ga, zlasti v mlajših letih, nekateri intelektualci. Na Kranjskem, kot najbolj slovenski deželi, je bil brez možnosti. Panslavističnih nazorov v smislu poveličevanja vloge Rusije praktično ni zaznati.

O narodni zavesti ljudskih mas nimamo podatkov. Na podlagi posameznih vesti je bila največja v Slovenskih goricah, kjer je bilo bistveno več pismenega prebivalstva kot drugod. Ljudsko šolstvo je bilo zelo slabo in neenakomerno razvito, veliko je bilo odvisno od lokalnih razmer, zlasti krajevne duhovščine. Poglavitni problem, ki je tlačil prebivalstvo, je bil fevdalizem, ki je bil zlasti na Kranjskem, natančneje na Dolenjskem, najbolj trd. Kmete je zlasti prizadela obdavčitev na podlagi stabilnega katastra, vpeljana 1844. leta, ki je ponekod davčno breme celo podvojila. Razburjenje je bilo silovito in ponekod je zagotavljala mir le navzočnost vojske.

Kot poglavitno pomanjkljivost slovenskega narodnega programa pred letom 1848 moramo omeniti dejstvo, da ga, tako kot oblasti, niti avstrijski Slovani natančneje niso poznali, kaj šele narodna gibanja Italijanov in Nemcev. To je ustvarilo 1848. leta nemalo nesporazumov in konfliktov.

Nastanek peticije za Združeno Slovenijo

Revolucijo 1848 je slovensko prebivalstvo pozdravilo enako navdušeno kot ostali sodržavljani v vsem cesarstvu. Večina kmetov jo je razumela kot zlom fevdalizma in v veliki meri prenehala opravljati fevdalne obveznosti. V prepričanju, da stare oblasti ni več, je marsikje prišlo tudi do lokalnih obračunov z zemljiškimi gospostvi ali so jim z njimi grozili. V šibkosti oblasti so videli tudi priložnost za nasilno poravnavo starih sporov glede izpolnjevanja fevdalnih obveznosti ali pa izkoriščanja služnostnih pravic, predvsem v gozdovih. Najhuje je bilo na Igu pri Ljubljani (grad Sonneg), kjer so uničili grajsko opremo in zažgali arhiv (zemljiške knjige). Nacionalnih nasprotij, znotraj slovenskega etničnega ozemlja so bili nemški jezikovni otoki, med katerimi je bil največji kočevski, ves čas revolucije ni mogoče ugotoviti.

V prepričanju, da je starega fevdalnega reda in njegovih oblik, med katere sodijo tudi dežele, konec, da bo nova, preurejena, parlamentarna Avstrija slonela na novi teritorialni ureditvi, izhajajoč iz svobode govora in združevanja ter zagotovljeni pravici avstrijskih narodov do razvoja v lastnem jeziku, so tudi Slovenci pohiteli z javno predstavitvijo svojih zahtev. Dejaven je bil zlasti krog okoli že omenjenega koroškega duhovnika Matije Majarja - Ziljskega ter dunajski in graški Slovenci. Pričakovali so, da se bo na čelo narodnega gibanja postavila Kranjska s svojimi stanovi vred. Tako kot so svoje zahteve v prestolnici predstavili Madžari, Čehi, Poljaki in Hrvati, naj bi tudi iz Ljubljane prišla reprezentančna delegacija, ki bi govorila v imenu vseh Slovencev. Kljub večkratnim javnim pozivom Slovencev na Dunaju, pridružili so se jim tudi člani nekaterih tamkajšnjih slovanskih deputacij, je

v prestolnico prišla le delegacija razširjenih kranjskih stanov, ki je zastopala samo deželo Kranjsko. V njej je bil tudi urednik Kmetijskih in rokodelskih novic dr. Janez Bleiweis. Njega so dunajski Slovenci na čelu z dr. Franom Miklošičem in pravnikoma dr. Matijem Dolencem in Petrom Kozlerjem prepričali, da je v avdienci pri nadvojvodi Janezu sprožil tudi vprašanje združitve Slovencev v eno deželo. Ta ga je posredno zavrnil z vprašanjem, ali lahko dokaže, da vsi Slovenci podpirajo to zahtevo. Nadvojvoda je namreč vedel, da bi to pomenilo razdružitev dotedanjih dežel, med njimi tudi »njegove« Štajerske, čemur se bodo mnogi, ne le neslovenci, uprli. Bleiweis je po povratku z Dunaja zapisal, da morajo Slovenci skupno voljo dokazati z izjavljanjem po občinah.

Ker so vidnejši in bolj razgledani slovenski izobraženci hitro spoznali, da na stanove Kranjske ni mogoče računati, so začeli pripravljati peticijo. Prvi je bil zopet Matija Majar - Ziljski že prve dni aprila, ki pa ni predvidel ustrezne organizacije, saj se je za zbiranje podpisov naslanjal predvsem na svoje dotedanje literarne sodelavce in somišljenike. Z lastno peticijo so se mu pridružili tudi graški Slovenci, zbrani okoli tamkajšnjega slavista in profesorja verouka na tamkajšnji realki dr. Josipa Murška - Živkovega (1807-1895). Med njegovimi sodelavci velja omeniti kasnejšega znamenitega avstrijskega pravnika dr. Jožefa Krajnca (1821-1875). Muršec se je pri svojih načrtih lahko naslanjal na mrežo duhovnih sobratov in drugih prijateljev, s pomočjo katerih je dotlej po Štajerskem preprodal več tisoč izvodov slovenskih knjig. Hkrati s pojavljanjem raznih variant peticij s slovenskim nacionalnim programom, pa so v Gradcu, na Dunaju, v Ljubljani, Celovcu, kasneje tudi v Gorici, Trstu in drugih manjših mestih, začela nastajati slovenska društva. Ponekod so se naslonila na dotedanje kazine ali čitalnice. V njih so prevladovali izobraženci, zlasti mlajši, ki so bili v veliki večini liberalno čuteči. Osrednjo vlogo je prevzelo dunajsko društvo, imenovano tako kot graško: Slovenija. Zbralo je informacije o dotedanjih Majarjevih solističnih poskusih, ta je že pred pismom Palackega 11. aprila zavrnil idejo o vključitvi slovenskih dežel v Združeno Nemčijo, in osnutku peticije graških Slovencev. Sestavilo je peticijo v treh točkah, ki zahtevajo Združeno Slovenijo, uvedbo slovenskega jezika v šole in urade ter zavračajo vključitev v Nemško zvezo, in jo sprejelo na ustanovnem sestanku 20. aprila. Dvojezično jo je dalo natisniti v več tisoč izvodih, ji dodalo pojasnjevalni lepak Kaj bomo Slovenci Cesarja prosili in začelo pripravljati vseslovensko podpisovanje.

Nastanek slovenskih peticij oziroma formuliranje enotne slovenske peticije je sovpadalo tudi s pripravami za volitve v Frankfurtski parlament. Slovenska inteligenca sprva do njega ni imela enotnega stališča. Zagovornike volitev najdemo tako pri ljudeh, ki so na prvo mesto

postavljali revolucijo oziroma garancije za demokracijo, ki so videli v njem upanje na demokratično preobrazbo takratne družbe, kot pri tistih, ki so podpirali stališča dunajskega dvora. Razmeroma hitro je prevladalo stališče, naj Slovenci ne volijo, saj je za njih sprejemljiva le zveza držav, ne pa zvezna država, ki naj bi jo utelešal frankfurtski parlament. Kljub zagotovilom o spoštovanju pravic avstrijskih Slovanov Združena Nemčija zanje ni bila sprejemljiva, ker bi bili v njej neznatna manjšina, medtem ko je Avstrija glede večinskega dela prebivalstva v bistvu slovanska. Najbolj se je trudil Slovence prepričati grof Anton Alexander Auersperg (1806–1876), pesnik Anastasius Grün, dober poznavalec slovenskih kulturnih razmer. Z njim je Dunajska Slovenija imela preko časopisov in samostojnih brošur javno polemiko.

Agitacija za in proti frankfurtskim volitvam, dunajska Slovenija je izdala proti njim poseben lepak, je razburila tudi širše množice. Zajela je tudi del podeželja. Pri tem se je oprla na mlajše duhovnike, v veliki meri so bile izkoriščene tudi osebne zveze in poznanstva. Slovenska stran je zlasti kmete svarila pred nevarnostjo povečanja davkov in pošiljanjem mladeničev v nemško vojsko. Pozivala jih je k zvestobi Avstriji in njenemu cesarju, saj jih bo le-ta dokončno rešil nevzdržnega bremena fevdalizma. Opozarjali so jih, da bo za Slovence pomemben dunajski parlament, ki bo odločal o vseh stvareh, ki jih težijo. Zaradi vojne z Italijo, že tako zvišanih davčnih bremen in pričakovanja dokončne odprave fevdalizma takšna propaganda ni bila brez uspeha. K temu se je pridružilo še veliko nezaupanje v lokalne oblasti, za katere so bili mnogi prepričani, da skrivajo kmetom naklonjene vladarjeve odloke. Negativno je, zlasti na pravolitve, vplivalo tudi dejstvo, da so jih k njim silili nekateri birokrati in graščaki, s katerimi so bili kmetje zelo nezadovoljni. Veliko je bilo odvisno tudi od ravnanja mož, ki so ustvarjali lokalno javno mnenje in vplivali na ravnanje ljudi. Volilni izid je bil zelo različen. V ptujskem in kranjskem volilnem okraju so volitve skladno s predpisi zavrnili, ponekod zaradi razburjenja izvoljeni niso prevzeli mandatov, v Novem mestu je volilo le 9 volilnih mož, v Ljubljani, središču želene Slovenije je bil izvoljen grof Anton Alexander Auersperg. Bolj kot volilni izid je bilo za takratno slovensko politiko pomembno dejstvo, da ji je uspelo vzpostaviti stik s slovenskim podeželjem, ki je poglavitno pozornost namenjalo nerešenemu fevdalnemu vprašanju.

Če je dunajski slovenski krog s številnih območij dobival ohrabrajuče vesti o navdušenju prebivalstva za Združeno Slovenijo, pa jim je veliko skrbi povzročala Ljubljana oziroma Kranjska, kjer slovenske zahteve, kljub podpori meščanov Kranja in kmetov iz zahodne Dolenjske, niso dobile ustrezne pozornosti. Obstajalo je več lokalnih središč, ki so podpirala slovenske zahteve, vendar so bila med seboj

nepovezana. Ljubljansko Slovensko društvo, ustanovljeno 25. aprila, ki so ga sestavljali mlajši in manj vplivni ljudje, ni zmoglo prebiti blokade, ki jo je okoli njega zgradila konservativna ljubljanska birokracija, ki so jo umerjali najvišji gubernijski uradniki. Tudi duhovniki ljubljanske škofije, ki jih je povsem obvladoval škof Anton Alojzij Wolf (1782–1859), kulturni slovenski prebuji silno naklonjen, v politiki pa povsem zvest dvoru, zaradi njegovih navodil niso nudili pričakovane pomoči. V takih razmerah so se člani Dunajske Slovenije odločili, da bo njihova delegacija odpotovala v Ljubljano. Spotoma so se nameravali ustaviti tudi v Gradcu in Celju ter razdeliti za podpisovanje pripravljene peticijske pole.

Delegacija dunajske Slovenije je prišla v Ljubljano 12. maja zgodaj zjutraj. Trideseterico je vodil dr. Fran Miklošič, nesporna slavistična avtoriteta. Njen postanek v Gradcu in Celju je bil dobro opažen. V Ljubljani, ki je po 17. marcu, ko je prišlo do razgrajanja in izgona župana, poznala obnašanje dunajskih revolucionarjev predvsem iz tiska, je bil prihod povečini dunajskih študentov velik šok. Zdi se, da so v njih videli nekakšen izvoz dunajske revolucije, kar je bilo v bistvu tudi res, saj so bili mnogi študentje člani akademske legije dunajske nacionalne garde. Obnašali so se dokaj nenavadno, saj so očitno iskali stike z ljudmi in se zapletali z njimi v razgovore. Nase in na namen svojega prihoda so opozarjali tudi z nošenjem zastave in bobnanjem. Vodstvo delegacije se je osebno predstavilo navišjim državnim uradnikom, škofu in mestnemu predstojništvu. Na njih so naredili tak vtis, da sta tako deželni guverner kot škof čutila dolžnost, da dr. Miklošiču vrneta obisk v začasnem bivališču, pred katerim je stala častna straža ljubljanske narodne garde. Poleg javnih manifestacij je Dunajska Slovenija skupaj z ljubljanskim Slovenskim društvom pripravila v neki dvorani tudi javno zborovanje, ki se je ga je v opaznem številu udeležilo tudi okoliško podeželsko prebivalstvo. Na njem so v slovenskem in nemškem jeziku govorniki predstavljali slovenski narodni program. Glede na vesti, da so navdušili tudi kmete, lahko domnevamo, da so znali vplesti poleg nacionalnega tudi socialna vprašanja. V tem nas potrjujej tudi dejstvo, da je oblast po nenadnem odhodu dr. Miklošiča zaradi bolezni, nadaljnja zborovanja prepovedala, člane dunajske Slovenije, ki se s predsednikom niso vrnili, pa dala policijsko nadzorovati. Izrabila je tudi strah, ki je nastal zaradi novega izbruha nemirov na Dunaju in cesarjevega bega iz prestolnice. Preostali člani delegacije dunajske Slovenije so se razšli na svoje domove. Potovanje Dunajske Slovenije je, kljub nepredvidenemu razpletu dogodkov v Ljubljani, doseglo cilj. Po slovenskem ozemlju se je začelo podpisovanje dunajske peticije.

K poznavanju in širjenju idej, ki jih je zagovarjala peticija za Združeno Slovenijo, so nemalo prispevali tako njej nasprotni kot nevtralni in seveda domači časopisi. Njihovo število se je v letu 1848 tako v slovenskem kot nemškem jeziku nekajkrat povečalo.

Podpisovanje peticije

Peticijska pola, ki je na prvi strani imela slovensko-nemški iztis besedila, predviden prostor za vpis kraja in datuma ter skoraj tri in pol strani prostora za podpisovanje, po potrebi se je dodatne podpisovalne liste lahko vložilo, je bila tiskana v več tisoč izvodih. Zbiralcem podpisov so jo delili skupaj z lepakom Kaj bomo Slovenci Cesarja prosili. Slednje so našli med dunajskimi študenti, ki so se vrnili domov ter člani in simpatizerji slovenskih društev. Nemajhen pomen so imele tudi prijateljske, poklicne in literarno-kulturne vezi (razširjanje slovenskih in slovanskih knjig in časopisov).

Kljub dobri zamisli in dejstvu, da je bilo v Dunajski Sloveniji kar nekaj pravnikov in študentov prava, pa je organizacija imela nekaj organizacijskih hib. Očitno ni bilo jasnih navodil, kdo naj podpisuje. Iz ohranjenih primerkov peticij je mogoče ugotoviti, naj bi bili to: predstavniki občin, odličnejši, zlasti pismeni krajani, vsi gospodarji, zato je podpisalo tudi nekaj žensk, polnoletni moški, vsi moški v občini, razen mladoletnih otrok. Podobno zmedo najdemo tudi pri teritoriju podpisnikov: mesto, društvo, šola, občina, fara, okrajna gosposka, dekanija, ožja ali širša regija. Zaradi takšnih nedorečenosti je po eni strani nemogoče ugotoviti, koliko ljudi podpisi predstavljajo, na drugi pa ima za posledico, da je nekaj, gotovo manj kot 10 podpisov dvojnih. Obstajale so vsaj tri metode podpisovanja. Za nekatere podpisne pole lahko sklepamo, da so bile podpisane na nekem srečanju ljudi: po maši, dekanijski konferenci duhovnikov ali pa kar na zboru ljudi zaradi peticije. Drug primer je, da je zbiralec podpisov hodil od hiše do hiše. Ponekod bi njihovo takratno pot še danes lahko ponovili. V tretjem primeru je bila peticija dosegljiva na neki lokaciji (trgovina, župnišče, županova hiša) in so podpisniki tja hodili podpisovat.

Posebna pozornost je bila posvečena verodostojnosti podpisov, Pri »elitnih« peticijah, kjer so podpisovali le izobraženci in uglednejši krajani, to ni bila težava. Prav tako pri predstavnikih občine, povsem drugače pa je pri množičnih peticijah, kjer križi pri navajanjih imen in priimkov izdajajo nepismene. Tu se je uveljavilo več metod. Podpisovalci nepismenih so se kot taki navajali in podpisovali, k imenom in priimkom podpisanih so navajali hišne številke, podpisane podpisne pole so dali potrditi okrajni gosposki ali župnemu uradu.

Ob velikem deležu nepismenih, prevladi nerešenih socialnih vprašanj in mnogokje nizki ravni narodne zavesti, nenazadnje tudi zato, ker slovenskega jezika in narodnosti ni na podeželju nihče ogrožal, se zastavlja vprašanje, zakaj so ljudje izrazito narodno-politično peticijo podpisovali. Odgovor ni enostaven, saj tudi podpisniki ne predstavljajo neke enotne plasti takratnega prebivalstva. Vsekakor prepričanih ni bilo treba prepričevati. Glede na nekatere laične podpisnike, ki pripadajo lokalni inteligenci ali vplivnim ljudem in se zelo verjetno niso šteli k Slovencem, domnevamo, da so slovenske zahteve razumeli kot del revolucije, ki jo morajo kot tako podpreti. Nekatere je pritegnila tudi njena avstrijska naravnanost. Značilni so njihovi pogojni pristopi, saj so k njeni tretji točki pripisali, da bodo glede prihodnjih odnosov med Avstrijo in Nemčijo spoštovali sklepe, ki jih bo sprejel avstrijski parlament. Ko se je v javnosti razširila trditev, da bodo poslej lahko službovali med Slovenci le tisti, ki znajo slovensko, se je število takih podpisnikov naglo zmanjšalo. Na izid podpisovanja, seveda negativno, je vplivala tudi zadušitev vstaje v Pragi, zlasti v mestih in med birokracijo. Glede pojasnjevanja podpisovanja vaškega prebivalstva smo v večji zadregi. Trditev, da so kmetje pač sledili duhovščini, je nesmiselna, saj ta nanjo leta 1848, kot se vidi iz rezultatov volitev v frankfurstki in dunajski parlament ter deželne zbore, ni imela vpliva. Še več! Pogosto so si bili nasprotni. Gotovo pa je, da so tisti duhovniki, ki so kmete dotlej podpirali v njihovih prizadevanjih za omilitev ali ukinitev fevdalnih bremen, lahko računali, da bodo njihovemu nagovarjanju prisluhnili. Takih ljudskih duhovnikov, večina jih je bilo otrok podložnikov, ni bilo malo. Nekateri, kot na primer kaplan v Radgoni Anton Kreft, so bili nesporni kmečki tribuni. O vplivu duhovščine pa ne moremo govoriti v primerih, kjer so podpisovanje vodili študentje z Dunaja ali iz Gradca ali celo sami kmetje. Na podlagi enega izmed poročil o delovanju zbiralca podpisov, dunajskega študenta prava Jožefa Jermana iz Škocjana na Dolenjskem, lahko upravičeno sklepamo, da je pri pridobivanju ljudi nastopal z antifevdalnih stališč. K takemu prepričanju nas še bolj utrjuje dejstvo, da se je pri njegovih sorodnikih do danes ohranilo izročilo, da je odpravljal tlako, ne pa zbiral podpise za Združeno Slovenijo. Ne smemo pa spregledati tudi dejstva, da je bila zahteva po slovenskem uradovanju vabljiva tudi za kmete, ki bi poslej upravne in sodne postopke lahko spremljali in razumeli, hkrati pa bi se pocenili, saj jim ne bi bilo treba najemati prevajalcev - zakotnih pisarjev, ki so znali kmete tudi odirati.

Oblast podpisovanja ni podpirala. Zasledovanje članov Dunajske Slovenije, ki je bilo ukazano v Ljubljani, ji ni dalo povodov za ukrepanje proti njim. Andrej Einspieler (1813-1875), eden izmed vodij koroških Slovencev trdi, da jih je tamkajšnja oblast zelo ovirala. Birokrati v

Ljubljani so izdali proti peticiji tudi poseben lepak Krajnc Krajncem, v katerem so sodeželane skušali prepričati v nepotrebnost peticije, opozarjali na nevarnost razdora med Nemci in Slovenci za Kranjsko in ostale dežele s slovenskim prebivalstvom in celo namigovali, da so Kranjci Kranjci, ostali njihovi rojaki pa Slovenci.

Ne gre pa spregledati dejstva, da peticiji za Združeno Slovenijo niso bili naklonjeni niti vsi najvplivnejši Slovenci. Za mnoge, tudi za dr. Janeza Bleiweisa, ki se je uveljavljal kot ena osrednjih slovenskih osebnosti, jezikovne zahteve niso bile sporne, težje pa so se odločali glede zahtev, ki so z združitvijo vseh Slovencev z lastnim parlamentom predpostavljale odpravo dotedanje razdelitve Avstrijskega cesarstva na dežele ali pa nasprotovale politiki dvora glede prihodnjih nemško-avstrijskih odnosov. Njegovim nazorom se je pridružil tudi del starejše in višje duhovščine v ljubljanski škofiji. Na Kranjskem je podpisovanju nedvomno škodilo tudi razburjenje, ki je nastalo v začetku junija, ko je postala znana vsebina cesarjevega patenta z dne 23. maja. Ta je obljubil odpravo fevdalnih bremen konec leta. Kmetje so namreč pričakovali takojšnjo in brezplačno odpravo fevdalnih obveznosti, čeprav, razen hrvaškega vzora, za to niso imeli osnov. Nasprotno, patenti za posamezne sosednje dežele, kot tudi uradna vladna opozorila so jim sporočala, da bo fevdalizma konec z zadnjim dnem v letu, način pa bo določil parlament. Na Štajerskem se je slovenska duhovščina sekovske škofije, ki je bila takrat brez škofa, zelo angažirala na slovenski strani. Podobno velja tudi za lavantinsko. Škof Anton Martin Slomšek, ki je imel do Majarjevega načrta peticije zadržke, ilirizma in zahtev po tesnejših odnosih s Hrvati ni podpiral, je pa potem dunajsko peticijo, ki takih idej ni zagovarjala, dejansko podprl. Na Goriškem je peticija naletela na ugoden odmev v gimnaziji in semenišču. O odnosu krškega, goriškega in tržaškega škofa do peticije nimamo podatkov. Ker se vse podpisane peticije niso ohranile, natančnejša ocena uspešnosti podpisovanja ni možna.

Peticija je bila naslovljena na vladarja, zbrane in podpisane peticijske pole pa so že od samega začetka nameravali poslati parlamentu. To razlagamo z dejstvom, da v času njenega nastajanja okviri in vsebina avstrijskega parlamentarizma še niso bili povsem jasni. Zato so jo, pravniki so v Dunajski Sloveniji prevladovali, morali nasloviti na vladarja kot realen pravni naslov Nekaj časa so tudi mislili, da bo vladar določene reforme notranje organizacije države izpeljal pred začetkom zasedanja parlamenta, ali pa da bo teritorialna reorganizacija države njegova prva naloga. Peticijo so zato nameravali izročiti parlamentu na njegovem prvem zasedanju. Kot je znano, je bil prvi predvideni datum 26. junij. Kolikor bolj se je to prelagalo, bolj se je pod-

pisovanje zavlačevalo. Pred koncem avgusta podpisane peticijske pole niso bile odposlane na Dunaj.

V dunajskem Haus-, Hof- und Staatsarhivu se je ohranilo 51 podpisanih peticijskih pol, ki so objavljene v knjigi: 5 je koroških - vse iz Roža, 11 kranjskih - vse iz vzhodne Dolenjske, 1 je iz Gorice, ostale so štajerske. Na podlagi ohranjenih peticij in nekaterih, sicer skromnih podatkov, je mogoče z gotovostjo trditi, da se je del podpisanih peticij zgubil, predvsem tiste, ki bi jih moralo poslati na Dunaj ljubljansko Slovensko društvo. Pogrešamo tudi nekaj peticij s Koroške, saj je praktično nemogoče, da je Matija Majar, Andrej Einspieler, ki je po kazenski prestavitvi Majarja v začetku maja prevzel vodenje koroških Slovencev in še nekateri drugi ne bi podpisali. Manjkajo podpisi tržaških Slovencev, ki so bili zelo dejavni. Ohranjene tudi ni podpisane peticije dunajskih Slovencev, ki so podpisovanje sprožili. Nemogoče je ugotoviti, ali neohranjene sploh niso bile poslane na Dunaj, ali pa je njihova usoda posledica praktičnega prenehanja delovanja tamkajšnje Slovenije jeseni 1848 in so pri nekom obležale.

Podpisane peticijske pole naj bi parlamentu predal Fran Miklošič. Državni zbor je bil razpuščen, preden jih je obravnaval.

Podpisovanja dunajska oblast ni spregledala, zlasti ne njegovega obsega. Kot je znano, Celje po zadušitvi revolucije ni dobilo nekaterih pričakovanih državnih uradov, ker je v revolucijskem letu pokazalo preveč »slovenskega separatizma«.

Združena Slovenija v revolucionarnem letu 1848/49 ni bila uresničena, postala pa je trajna politična slovenska zahteva in bila 1991 realizirana v omejenem, a tedaj edino možnem obsegu. Dunajska oblast je po koncu revolucije Slovence priznavala kot enoten slovenski narod, kar najbolje dokazuje slovenska izdaja avstrijskega uradnega lista. Slovenski jezik je bil kot predmet vpeljan v gimnazije, država je izdajala slovenske šolske knjige za vse Slovence. Podpisane peticijske pole dokazujejo, da gibanje za Združeno Slovenijo ni bila zadeva peščice intelektualcev, trditev, ki je mogoče zaslediti tudi v najnovejši slovenski strokovni literaturi, ampak široko ljudsko gibanje. Že čez dvajset let se je na taborskem gibanju postavila zahteva po njej ponovno in še množičneje. Od leta 1848 do 1991 je bila ena trajnih zahtev večine slovenskih političnih strank oziroma političnih gibanj, tako doma, kar pomeni pri Slovencih v Jugoslaviji in zamejstvu, kot pri ekonomski in zlasti politični emigraciji.

Stane Granda was born on 8 April 1948, in Novo mesto. Although his father was a craftsmen (shoemaker), and his mother a housewife who later became employed by the Labod manufacturers, the family remained closely involved with small-scale farming. It was this that strongly attached him to the land, and this is why, even today, he still claims that his political persuasion is that of the peasant farmer.

He grew up in the close vicinity of the imposing central church and right next to the Dolenjska Museum, which, even in his childhood, had linked him to a love of the past. He attended primary school and gimnazija (grammar school) in Novo mesto. While he was still a pupil at the gimnazija he formed close relationships both with Prof. Janko Jarc, director of the Dolenjski Museum, and with the archeologist from Novo mesto, Tone Knez, who also assisted him in his archeological excavations and in the manual work connected with archeological findings.

After moving to Ljubljana, he studied history and sociology. He graduated with his research study on the Graz-Slovenia region during the years 1848-49, under the mentorship of the academician Prof. Dr. Fran Zwitter. For his graduation study he was accorded the Prešeren Students Award. Then, in 1973, he obtained a post at the Institute for the History of the Worker's Movement, in Ljubljana, as a Lecturer in agrarian history. In this position he came under the strong professional influence of a group of historians who had gathered around Dr. Franc Kresal, and whose central figure had been the late-lamented economic historian, Dr. Jože Šorn.

Following his master's thesis, which dealt with the tax-burdens on the Slovene peasantry and farmworkers during the years 1848-1914, Granda was admitted in 1979 to the Milko Kos Historical Institute of the Academy, at the invitation of its director, the late professor and academician Dr.Fran Zwitter. After him, the most powerful later influences on Granda from the professional point of view were Dr. Pavle Blaznik, Dr. Božo Otorepec, the academician Dr. Sergij Vilfan, the academician Prof. Dr. Ferdo Gestrin, and the academician Prof. Dr. Vasilij Melik. Thanks to his association with them he was able to avoid many of the deficiencies which accompany the development of the

researcher, although too many of them still remain. In addition to economic and social history, he also began at that time to become closely involved in the study of political history, particularly with the national movement. At first he had intended to write a dissertation on the beginnings of insurance in Slovenia, particularly in relation to the First General Insurance Bank of Slovenia, which was ruined as a result of the stock-exchange collapse in 1873, and because of the inadequate professional competence of its directors. After some years of work, he abandoned this project on account of several professional problems, and gained his doctorate with a thesis on Dolenjska during the Revolutionary year 1848/49, which was published in 1995 in Novo mesto. The following year also saw the appearance of his monumental photo-monograph on Novo mesto and its environs, which covered the whole past from the earliest times onwards.

Stane Granda's work is oriented towards the following areas. The first is economic, and is linked to the agrarian question in the broadest sense, and to the history of banks and the co-operative movement.The second comprises regional history, in which he researches in particular the smaller regions around a particular locality, making use of microstudies of the economic and social questions and, of course, their political consequences. The third, and in recent years the focal area, is the Slovene national movement, particularly the revolutionary year 1848/49. Here, in addition to the Dolenjska region, he has also further dealt with Graz and the extensive region of Slovenske gorice, the upper reaches of Gorenjska and Istria, and the region of Carinthia; he has also dealt with the economic circumstances and the beginnings of women's political activity, and it still remains for him to cover the wider environs of Celje, and the areas of Kamnik and Škofja Loka, as well as Notranjska.

Ever since the year 1972 he had been searching for the Petitions for a United Slovenia, and after nearly two decades of seeking - with a fair amount of luck and with the financial assistance of the Viennese Institute for East- and South-east Europe - he finally traced them in the Viennese Haus-, Hof-und Staatsarchiv.

As a Slovene, and an active participant in the War for Slovenia in 1991, he is exceptionally glad that now - during the years when the 150th anniversary of the public issuing of the first Slovene National Political Programme overlaps with the 10th Anniversary of the Independent State of Slovenia - he is able to appear before his fellow countrymen with the most irrefutable proof that the politically-minded Slovenes, right from their first public beginnings, also enjoyed the very widest public support, and that this is by no means the fanciful notion of a small group of Slovene intellectuals.

General Survey
The first decision by Slovenes for the formation of Slovenia

Introduction

Following the loss of their independence at the end of the Early Middle Ages, the Slovenes lived divided amongst three states: the Germanic Empire, the Venetian Republic, and the Magyar Kingdom (Hungary). Following the fall of Hungary under the Habsburgs the Slovenes from the lands across the river Mura (the Prekmurci), together with the majority of their compatriots, came under the same ruler, although their cultural links remained frail. While the Reformation did lead to a certain drawing together, the triumph of the counter-Reformation in most of the countries with a Slovene population once again further deepened these differences. In the Prekmurje region, cultural development followed a very independent path, leading to the emergence of the Slovenes' own literary language. At the end of the First World War, this development was broken off and the Slovenes from the Prekmurje ultimately became linguistically absorbed into the majority nation. The Slovenes under the Venetian Republic in Istria were exposed to romanization, while in the region north-west of Gorica the "Venetian Slovenes" had for centuries been without any firmer cultural bonds with most of their compatriots. Since, on account of their borderland position within the Venetian Republic, they enjoyed a special autonomy, their language was consequently preserved. It was relatively old in form, and retained many particular features. These are evident both in the old manuscript records and in the present-day dialect.

The Slovenes living in the Germanic Empire, or under the Habsburgs, were divided by historical development among several regions: Kranjska (Carniola), Štajerska (Styria), Koroška (Carinthia), Goriška (western highlands of the Littoral), Istra (Istria), and the city of Trieste. With the exception of Carniola, which was almost completely Slovene, in none of the other of these regions did Slovenes represent the majority of the population. As long as the literate and higher culture remained mainly Latin, this dispersedness did not harm the Slovenes any more than other European nations living in similar circumstances. The development of land-consciousness, which was first promoted by the nobility - and from which they derived their relative political power - and the later emerging bureaucracy in regions

where the Slovenes formed the majority of the population, did not harmfully affect the language of the Slovenes. The administrators of Carniola, Styria and Carinthia realized that the Slovenes and their lands were one people, and therefore they paid for the printing of Jurij Dalmatin's translation of the Bible (1584). A considerable majority of the nobility also knew the language of their subjects; the lower gentry sometimes even swore in the language, which indicates that they actually understood Slovene very well; several administrative decrees and announcements were also translated into the Slovene language - but, altogether, the development went in a negative direction. With the predominance of the German and Italian languages in the upper orders of society, and particularly with the accelerated spread of secondary and tertiary education and the development of the state bureaucratic administration, the Slovene language began to lose its social role. It began to be relegated to second-rate status, intended primarily for domestic and church use, but not for public life.

Nor were circumstances within the church favourable towards the Slovenes: already at the beginning of the 9th Century they were divided above the river Drava between the patriarchate of Aquilea and the diocese of Salzburg. Right up until the establishment of the Ljubljana diocese in 1461 the episcopal headquarters - which were also entrusted with care for the Slovene faithful - were situated outside the territories in which Slovenes formed the majority of the population. Consequently, church concern for the catechism of Slovene believers was transferred mainly to the monasteries and presbyteries. Within the Catholic church, the position of the Slovene language - despite the Latin liturgy - for a long time led towards the surpassing of its second-rate social status. Not only did the position of the language have to be preserved, because of religious needs, but also - especially with the increasing spread of printing - it became unified. The printing of books in local dialects had been irrational, while at the same time public religious instruction was requiring standardization of the Slovene language. In its own way, a further contribution towards this reform was made by the transferral of priests, who most often did not know the local dialects, and also by the quite frequent departures - e.g. of priests from Carniola - to neighbouring regions (Istria, Carinthia), where there was a lack of local ecclesiastics. Last, but by no means least, it was precisely the difference in the position of the Slovene language in the church and in public life which provoked many of the younger priests to confront the question of what was wrong with their mother tongue, which did not dare to hold the same social status as Italian or German in their respective regions. For

many, this was not only a question of language and culture, but also one of religion, for Slovene derived as much from God as did any other of the established languages. This is precisely why so many of the movements of national awakening sprang up from the ranks of the clergy.

Likewise, among the secular intellectuals, who were incomparably fewer in number, there were several who were well aware that their mother tongue was Slovene, even though in their everyday work they were required to use German or Italian. Such people were bilingual and multilingual. Through their benevolent interests and their purchases they supported publications which were favourably inclined towards Slovenes, and also the Slovene press. They collected folk-art treasures and recorded folk customs, and on cultural occasions - particularly stage performances - they also introduced Slovene songs. With the spread of state bureaucracy which, according to official requirements also included - particularly at the lower level - a knowledge of the language of the local population, there began to emerge, also at this level, officials who supported the national awakening. They wished to establish knowledge of the Slovene language as an advantage for employment in the home provinces.

The formation of the Slovenian national programme

A consciousness of the common language and name of the Slovenes had already existed from the end of the Middle Ages, but for the earlier centuries it would still be necessary to find evidence of this. While the general language awareness remained undisputed, and was both recognized by the local authorities and confirmed by foreign travellers, nevertheless for the time being it was still not possible to give a reliable response to the question of when the name *Slovenija* first appeared to indicate all - or at least the major part - of the territory inhabited by the Slovenes. An alluring thought, particularly because of its logicality, is that the people who called themselves Slovenes and who named their language as Slovene - thus also defining their territory - had thereby named what was Slovene as Slovenia. Unfortunately, mere logic is too little for history. Quite simply, the basic problem lies in the fact that, before the year 1848, Slovenia did not exist - neither geographically, nor historically, nor in the administrative subdivision. Just as it is difficult, on the one hand, to imagine how the characteristics for the self-naming by the Slovenes of the territory which they inhabited should have remained unrecorded elsewhere; on the other hand, it is also true that already by identifying themselves with the mark of Slovene, the people had difficulty in

being distinguished from the Slavs, from the Slavic world. In the works of many writers, both Slovene and foreign, one must read closely in order to see what they actually have in mind. This is precisely why many found it far more attractive to draw on derivations from Carinthia, and later especially from Illyria. It was the latter description - Illyrian - which brought to many educated people just what the Slovenes most missed: an ancient and famous history. Even today, for many of those who belong to the Slovene nation, these two descriptions present a quandary which constantly regenerates autochthonic theories. For the moment, all rests with the question of whether the Slovene poet and revivalist Valentin Vodnik (1758-1819), editor of the first Slovene newspaper Lublanske Novize (1797), invented the designation "Slovenia" in his poem Ilirija zveličana (Illyria Redeemed, 1816), or whether he took it from the living language. The author tends towards the theory that Slovenia is the oldest folk denomination, but that for a long time it was not recorded because it was not possible to include it in any known geographical, historical or administrative framework. Valentin Vodnik, the great acclaimer of Napoleon and his Illyrian provinces (1809-1813), realised after the restoration of the Austrian administration that he had been reckless in his celebration of Napoleon's political creation, and reverted to the older territorial denomination given. Regardless of the many weaknesses of the theory, the author is still persuaded that it was precisely those educated persons who imposed upon the Slovenes the Illyrians, the Illyrian provinces and later Illyrism, and who through this undesired service most likely strengthened the national consciousness. This goes above all for Illyrism as a joint cultural movement of the southern Slavs. The readiness for submission to the non-Slav majority in the name of a brighter and more glorious future, be it with regard to language, culture in the broadest sense of the word, or to the economy, was never positively accepted by the Slovenes - despite their almost inborn sense of smallness, fragility, and exposedness. This was also revealed in the year 1848.

The Slovenian political programme of 1848 emerged from the Slovenian cultural movement, which had grown with special intensity from the end of the 18th Century onwards. The leaders of the movement were at first mainly individuals who were attracted by the Slovene language and by the spiritual and material folk culture. Their research into the history of these people who called themselves Slovenes and who denoted their language as Slovene, led the investigators to begin posing many questions to themselves, leading from a comparison with their concrete position - particularly the position of the Slovene language - the possibilities of having their own cultural

development and administrative devolution, towards political reflection. How much the course of this movement was influenced by the political circumstances and events of the past is a question in itself. The drawing together of the regions of inner Austria during the organization of the defences against the Turks probably did not - despite the attractiveness of the theory - help towards the burgeoning of a collective Slovene consciousness, for that was primarily a matter for the nobility. Of greater influence were more likely the administrative and political reforms of Maria Theresa and Joseph II, who on the one hand required that official communication with the subjects should also be conducted in their own language, while on the other hand, by introducing German as the official state language, they aroused amongst others justifiable concern. The wars against the French also involved the common populace, to whom the state turned in their own language - and still more! Using the language of the people, the state began to encourage Austrian patriotism.

With the end of the Venetian Republic in 1797, and the new territorial order in Europe following the Napoleonic wars, for more than half a century the Slovenes - for the first time as a people conscious of their own name and language - were all united under one ruler. Also the Illyrian provinces, outside of which a relatively large number of Slovenes had remained both in the east and in the west, should not be underestimated. Much the same might also be said of the Illyrian Kingdom, although it existed primarily on paper and did not include Styria. Thus the possibilities for a different territorial arrangement - and above all the proof that the borders which had existed until then were not eternal but changeable - were thereby already given. The development of schooling, the spreading of the press, the growth of national awareness throughout Europe, the movements for unification in Italy, Germany.... all these events also exerted an influence on the circumstances of the Slovenes. On the outer margins of the Slovenian ethnic territory, some had already encountered the national assimilation of their compatriots (Urban Jarnik, *Andeutungen Über Kärntens Germanisierung.* Carinthia, 1826). From the founding individuals and the circles around prominent figures, who were primarily attracted by language issues, there emerged a trend for working in groups which were formed around the seminaries (Ljubljana, Gorica, Celovec, Gradec) and at the universities of Graz and Vienna, forming literary societies, reading-rooms, and providing subscribers to individual journals and books. These groups also devoted their attention primarily to language, though now in an essentially broader context. For them, the Slovene language meant the backbone of Slovene cultural development. It was, indeed, the widespread distribution of

Slovene books in the first decades of the 19th Century which laid the important foundation for Slovenian political activity in 1848. To this should be added the desire of the Slovene clergymen not only to prepare themselves for pastoral activity, in accordance with the principles of the enlightenment and physiocracy - towards the general economic and cultural advancement of their compatriots, over-neglected by the authorities. They knew that their set aims could be achieved only in the Slovene language. When to this there was joined the already awakened national, and not just language awareness, there emerged young priests whose new church masses, with Slovene recitals, addresses, hymns, and external adornment in the form of inscriptions and flags, were already true national manifestations, which as such could not be ignored by the authorities. Later on, many of them personally assisted greatly towards the development of lower education and as priests joined in the agricultural associations and wrote about agriculture. It was not by chance that two prominent priests, farming experts and overall promoters of Slovene culture - Janez Zalokar (1797-1872), and Matija Vrtovec (1784-1851) - were also active in 1848. The debate on the position of the Slovene language in the society of the times led to a demand for its proper introduction in schools and other domains of public life, as the first item on the national programme. If to this we further add several of the educated laymen in the public services - mainly the Slovene students from Graz and Vienna, who, by reading the literature and journals, and particularly by associating with other students, were acquainted with the broader dimensions - and if we compare them with the local Slovenes, then we can not only recognize the leaders of the political movement of 1848, but can also already foresee its energy.

If up till the beginning of the 19th Century we were perplexed over the naming of the territory inhabited by Slovenes, during the first half of the 19th Century the issue became quite different. According to Valentin Vodnik, the examples followed in swift succession. The later Lavanthal Bishop, Anton Martin Slomšek (1800-1862), in his notable sermon of 1834 on the occasion of the 50th birthday of Urban Jarnik (1784-1844) spoke openly of one house, one people, one Slovene identity, and one speech - just as had France Prešeren (1800-1849), one of the most outstanding Slovene poets of the time -, and also the parish priest in Moosburg, the national revivalist in Carinthia. This can be understood, without too much fantasy, as a demand to overcome the still existing dismemberment between the provinces and to live with a unified language on a united terrritory. His address was a special public recognition for those people who strictly used the expression *slovenski* (Slovene), and also introduced it when writing

in German, in place of the formerly more frequent denominations *windisch* or *krainerisch.* In effect, up till 1848, the authorities had generally issued official announcements and school books in the regional dialects, thus further accelerating the division of the Slovenes.

Another occurrence which was of especial significance for the expression of Slovene needs and expectations was the introduction of the Slovene weekly paper *Kmetijske in rokodelske novice* (Agricultural and Handicraft News, 1843), the official publication of the Carniolan Agricultural Association, to which the leading tone was given by Dr. Janez Bleiweis (1808–1881). Although the journal was primarily intended to encourage economic development, already from its early editions - thanks to its wide diffusion throughout the regions inhabited by Slovenes – it began to surpass its initial intent. As a result, educated Slovenes were now offered the opportunity also to begin discussing national questions in the Slovene language. Among the articles, special attention should be paid to those written by the curate of Celovec (Klagenfurt), Matija Majar-Zilski (1809–1892). In these pieces, he mainly put forward demands for a suitable status for the Slovene language in schools, in administration and in public life. In their private correspondence, the philologists and literary figures did not evade the natural question. The concept of Slovenia was beginning to take hold and, what is more, it was beginning to acquire a dignified resonance. When, in September 1844, the Emperor Ferdinand visited Ljubljana, the "Kmetijske in rokodelske novice" published on the front page a poem by Jovan Vesel Koseski (1798–1884), the state finance officer in Trst (Trieste) "Slovenia, to the illustrious Sire and Emperor Ferdinand the First on the joyous occasion of the visit by His Excellency to Ljubljana". The poem is of value not because of its literary quality but because of its political significance. Not only is Slovenia mentioned, but also, with the references to the mountains surrounding the Slovene territory, the borders of the country are outlined in rough. Ljubljana is presented as the Slovenian centre. Koseski's poem reveals to us that the Slovenian national programme had already to a large extent been shaped, both in the linguistic and in the territorial sense, and that it was only waiting for the opportunity to appear as a political programme. Up till the March Revolution of 1848, this had not been possible, for the Austrian authorities would tolerate national movements - including the Slovene one - only if they were cultural.

The journal of the Carniolan Agricultural Society was also important for its rejection of Illyrism, in which it further enjoyed the full support of the greatest Slovenian poet, France Prešeren, the Slavist Fran Miklošič (1813–1891), the Lavantine bishop Anton Martin Slomšek,

who was an important editor and publisher of Slovene books for the general public, and several others. With the introduction of the gajica (diacritical marks) as a means of unifying the Slovene script, the journal also succeeded in overcoming the obstacles which had hitherto existed with regard to the most suitable script for the Slovene language, for these barriers had acted as a strong generator of linguistic particularism. A further contribution towards the unifying of the Slovene territory was also made by the Slovene school books which were published in Trst (Trieste).

Even before the year 1848, the Slovenian national programme had been wholly shaped in terms of language demands. Also, the borders of the territory on which the programme needed to be entrenched were known; but the details would be determined by the map, which was in preparation by the lawyer Peter Kozler (1824–1879), a former student of the University of Vienna and an active member of the Slovene circle in that city and his collaborators. The Slovenian future was drawn within the borders of the Austrian Empire. Illyrism, the cultural movement which strove for the Illyrian language as a communal south Slavic language – mainly for the needs of higher culture – had its supporters in those marginal regions of the Slovenian territory where the sense of Slovene smallness and of frail prospects was more pronounced. The idea was also clung to, particularly in their younger years, by certain intellectuals. In Carniola, as the most Slovene region, it stood no chance of success. Pan-Slavist views, in the sense of glorifying the role of Russia, were practically not to be noted.

Concerning the national consciousness of the popular masses we have no information. On the basis of individual accounts, it would seem to have been greatest in the region of Slovenske Gorice, where there was a significantly larger literate population than elsewhere. Elementary schooling was very poor and unevenly developed, and was to a large part dependent on local circumstances, particularly on the regional clergy. The chief problem oppressing the populace was feudalism, which was particularly hard-set in Carniola, even more so in Dolenjska (Unterkrain). The peasant-farmers were especially afflicted by the taxation based on the stable cadastral register, introduced in 1844, which in places even doubled the tax burden. The protestations were powerful, and at times only the presence of the army ensured the peace.

As the main deficiency of the Slovenian national programme prior to 1848, we should mention the fact that, just like the authorities, not even the Austrian Slavs knew of it in detail, let alone of the national

movements of the Italians and Germans. As a consequence, in 1848, this led to a good many misunderstandings and conflicts.

The emergence of a petition for a United Slovenia

The Revolution of 1848 was welcomed by the Slovenian populace with the same enthusiasm as elsewhere throughout the Empire. Most of the peasant-farmers saw it as the downfall of feudalism, and to a great extent ceased carrying out their feudal obligations. The conviction that the old authorities no longer existed, in many places also led to local confrontation with the landowners, or to the threat of settling accounts with them. In the frailty of the authorities, the peasantry also saw an opportunity for the settlement by force of old disputes regarding the fulfilment of their feudal obligations or the exercise of their rights of service, particularly in the forests. The worst disturbances took place in the village of Ig near Ljubljana (Sonneg castle), where protesters destroyed the castle equipment and set fire to the archives (the land-registers). Within the Slovene ethnic territory there were also some German-speaking pockets, the biggest being that of Kočevje, but no national conflict can be established during the revolution.

In the conviction that this marked the end of the old feudal order and its forms, which also included the regions, and that the new, restructured, parliamentary Austria would lean for support on the new territorial order - which derived from the rights to freedom of speech and association, and the guarantee to the peoples of Austria to development in their own language - the Slovenes also hastened to present their demands in public. Particularly active was the circle around the earlier-mentioned Carniolan priest Matija Majar-Zilski, and the Slovenes from Vienna and Graz.

It was anticipated that the Carniolans, together with their professional orders, would place themselves at the head of the national movement. Furthermore, just as the Hungarians, Czechs, Poles and Croats had presented their demands to the capital, likewise a representative delegation would be sent from Ljubljana to speak in the name of all Slovenes. Despite renewed public invitations from the Slovenes in Vienna, also backed up by several of the Slovene deputations there, the group which arrived in the capital was merely a delegation of the extended Carniolan States, representing only the land of Carniola. The delegation also included Dr Janez Bleiweis, editor of the "Kmetijske in rokodelske novice". The Viennese Slovenes, led by Dr. Fran Miklošič and the lawyers Dr. Matija Dolenc (1810–1876) and Peter Kozler, urged him - when he was given his audience with

Archduke Johan - also to raise the question of uniting the Slovenes into a single land. The Archduke responded directly by asking whether he could prove that all Slovenes supported this demand. In fact, the Archduke was well aware that this would mean the separation of all the former provinces, amongst which would also be "his" Styria - which was something that would be resisted by many, not just by non-Slovenes. Bleiweis, after his return from Vienna, wrote that the Slovenes must demonstrate their collective will through declarations in the municipalities.

Since the more discerning and farseeing among the Slovenian educated classes swiftly realized that they could not count upon the Carniolan gentry, they began to prepare a petition. The first to do so was again Matija Majar-Ziljski, in the early days of April; he, however, had not envisaged a suitable organization, but had relied instead mainly on his former literary associates and fellow-thinkers. He was also joined in his personal petition by the Slovenes from Graz, gathered around the Slavist and religious instructor at the technical college, Dr. Josip Muršec-Živkov (1807-1895). Amongst his assistants, mention should also be made of one who was later to become an eminent Austrian lawyer, Dr. Jožef Krajnc (1821-1875). In his projects, Muršec was able to derive support from the network of religious companions and other friends, with whose assistance he had already succeeded in retailing several thousand copies of Slovene books in Styria. Concurrently with the appearance of diverse variants of the petitions for the Slovenian national programme, Slovenian societies began to be formed, first in Graz, Vienna, Ljubljana, and Celovec (Klagenfurt), and later also in Gorica, Trst (Trieste), and certain smaller places, sometimes relying upon the local casinos or reading-rooms. These centres were dominated by the educated, especially the young, who were for the most part liberally inclined.

The central role was undertaken by the Viennese Society which, like that in Graz, was named *Slovenija*. The Society gathered information on Majar's solo endeavours; already before the letter from Palacki of 11 April, he had rejected the idea of the inclusion of the Slovenian provinces into a United Germany, and of the establishment of a petition by the Slovenes from Graz. The Society drew up the petition under three points, which demanded: a United Slovenia, the introduction of the Slovene language in schools and administrative offices, and a rejection of inclusion in the German Union. The petition was adopted at the founding meeting on 20 April. It was issued for publication in two languages in several thousand copies, with the addition of an explanatory sticker "What we Slovenes will ask of the

Emperor" - and then began the preparations for the all-Slovene signing.

The emergence of the Slovene petition - i.e. the formulation of a unified Slovene petition - had also coincided with the preparations for elections to the parliament in Frankfurt. At first, the Slovenian intelligentsia did not have a unified attitude towards this assembly. Supporters of the elections were to be found both among those who, primarily, had lauded the revolution or the guarantees for democracy, who saw in it the hope for a democratic transformation of society as it then was, and also among those who supported the standpoint of the court in Vienna. With relative swiftness, the opinion began to prevail that the Slovenes should not participate in the elections, since what would be acceptable to them was only a union of states, not a State Union, which would have incorporated the Frankfurt parliament. Despite the guarantee for the respect of the rights of the Austrian Slavs, the United Germany was not ready to accept them, for they would have been an insignificant minority there, while Austria - with regard to the majority of the population - was essentially Slavic. The person who most endeavoured to persuade the Slovenes to vote was Graf Anton Alexander Auersperg (1806-1876), and the poet Anastasius Grün, who was well acquainted with Slovene cultural circumstances. Against them, the Viennese *Slovenija* Society held a public polemical debate through the journals and independent brochures.

The agitation for and against the Frankfurt elections - the Viennese *Slovenija* Society had issued a special poster against them - also stirred up the wider public. The issue also engaged part of the provinces. It called for support from the younger priests; to a great degree, personal connections and acquaintances were also used. The Slovenian party warned the peasants in particular about the danger of increased taxes and the conscription of young men into the German army. It called upon them to remain loyal to Austria and the Emperor, for only in this way could they free themselves of the unbearable burden of feudalism. They drew the attention of the peasant-farmers to the fact that for Slovenes the Vienna parliament was important since it would decide on all matters which burdened them. On account of the war with Italy, the already crushing tax impositions, and the expectations for the final demise of feudalism, this kind of propaganda was not without success. To this there was also added the great lack of trust in the local authorities, who - as many were convinced - concealed those of the ruler's decisions which had a negative effect, particularly on the pre-elections, was that the land-

workers were being forced to participate by certain bureaucrats and landlords with whom the peasantry were highly dissatisfied.

Much was also highly dependent on the treatment by the men who created local public opinion and influenced the dealings with the people. The electoral outcome was very diverse. In the electoral districts of Ptuj and Carniola the elections were rejected, as was permitted by the official voting prescriptions; in some places, on account of the agitation, the elected candidates did not take up their mandates; in Novo mesto just 9 men were eligible to vote cast their votes...; and in Ljubljana, the centre of the desired Slovenia, the person elected was Graf Anton Alexander Auersperg. However, for Slovenian politics of the time, what was more important than the election result was the fact that there had been success in establishing a link - whatever it may have been - with the Slovenian provinces, where attention was mainly directed towards the unresolved feudal question.

While the Viennese Slovene circle had from numerous regions received encouraging news about the enthusiasm of the population for a United Slovenia, they were nevertheless caused great concern by Ljubljana and Carniola, where the Slovene demands - despite the support of the citizens of Kranj and the peasant-farmers of western Dolenjska - had not received due attention. Although there existed several local centres which supported the Slovene demands, they nevertheless remained mutually unlinked. The Ljubljana Slovene Society, founded on 25 April, which was composed of younger and less influential people, was not able to break through the blockade which had been set up around it by the conservative Ljubljana bureaucracy, directed by the highest gubernatorial officials. Furthermore, the clergy of the Ljubljana diocese, who were wholly under the dominance of the bishop Anton Alojzij Wolf (1782-1859), and were fervently inclined towards the Slovenian cultural awakening, nevertheless in politics remained loyal to the court, and because of the imperial instructions did not offer the expected assistance. Such being the circumstances, the members of the Viennese *Slovenija* Society decided to dispatch their own delegation to Ljubljana. On the journey, they also intended to stop off in Graz and Celje, and there to distribute the ready-prepared petition sheets for signing.

The Viennese *Slovenija* delegation arrived in Ljubljana early in the morning of 12 May. The group of thirty was led by Dr. Fran Miklošič, the undisputed authority in slavistics. Their stay in Graz and Celje had been well observed. In Ljubljana - where, after 17 March, there had been public disturbances leading to the expulsion of the mayor - news of the revolution had been gained mainly from the press, there-

fore the arrival of this group of mostly Viennese students came as a great shock to the city. It seemed as if the citizens saw in them a form of export of the Vienna revolution, which was in essence also true, for many of the students were members of the academic league of the Vienna national guard. Their behaviour was fairly unusual, for they clearly sought contacts with the people and engaged with them in discussions. They also drew attention to themselves and to the purpose of their arrival by bearing flags and drums. The leaders of the delegation personally presented themselves to the highest state officials, the bishop and the civic leaders. They left such an impression upon the dignitaries that both the provincial governor and the bishop felt obliged to pay a return visit to Dr. Miklošič in his temporary quarters, in front of which stood the guard of honour of the Ljubljana national guard. In addition to the public manifestations, the Viennese *Slovenija* group together with the Ljubljana Slovenian Society also held public assemblies in a hall, which were attended by a considerable number of people, including those from neighbouring regions. Addressing the public both in Slovene and in German, the speakers presented the Slovenian National Programme. Judging by the accounts, they also aroused the enthusiasm of the peasantry, and so we may conjecture that they also knew how to weave in social issues together with the national questions. Confirmation of this is also given by the fact that, following the sudden departure of Dr. Miklošič on account of illness, the authorities prohibited any further gatherings and placed under police surveillance those members of the delegation who had not returned with the president. They also exploited the fear which had arisen on account of fresh outbreaks of unrest in Vienna, and the Emperor's flight from the capital. The remaining members of the Viennese *Slovenija* delegation went off home in their own way. However, despite the unforeseen twist of events in Ljubljana, the delegation's visit had achieved its aim. Throughout the Slovene territory there now began the signing of the Vienna petition.

A far from slight contribution towards the familiarization and diffusion of the ideas advocated by the petition for a United Slovenia was made by the press, even by the papers opposed to the ideas, by those which were neutral, and of course by the local journals. During the year 1848, the number of the latter – both in Slovene and in German – increased several times over.

The signing of the petition

The petition sheet was printed in several thousand copies. On the first page was a text written in Slovene and German, with a space fore-

seen for entering the place and date; then followed almost three and a half pages of space for the signatures and, if necessary, further signature sheets could be added. The collectors of the signatures distributed the petition together with the poster "What We Slovenes Will Ask of the Emperor". The latter was to be found among the students from Vienna who had returned home, and among members and sympathisers of the Slovenian societies. Of considerable importance were also the friendly, professional and literary-cultural links (the diffusion of Slovene and Slavic books and journals).

Despite the good intentions and the fact that the Viennese *Slovenija* group included quite a few lawyers and students of law, the organization of the petition still had several operational flaws. Evidently, there were no clear instructions as to who should sign the petition. From extant copies of the petition, it can be established that the signatories were to be: representatives of the communes, local dignitaries, particularly literate citizens, all property holders, and also some women, adult males, all men in the commune except for underage boys. A similar confusion is to be found with regard to the territory of the signatories: town, society, school, commune, parish, country domain, deaconry, and narrower or wider region. On account of such inclarities it is impossible, on the one hand, to determine how many people the signatures represented, while on the other hand this had as a consequence the fact that an insignificant portion of the signatures were duplicated. There were at least three methods of signing. For some signature sheets we may conclude that they were signed at a meeting of people: after mass, a deacon's clerical conference, or by public appeal on account of the petition. The second procedure was for the collector of signatures to go from house to house. In some instances, their path at the time could still be retraced today. In the third example, the petition was kept at a particular location (shop, parish-hall, rectory) to which people went to sign their names.

Special attention was devoted to the authenticity of the signatures. With the "elite" petitions, which were signed only by educated and eminent citizens, this was not a problem, nor was it with the signatures of commune representatives. The situation was quite different, however, with the many petitions on which a cross marked beside the first name and surname betrayed an illiterate person. In such cases, several methods were used. The illiterate signatories were declared as such and signed for by an official, with the house number being added next to the name and surname, and the completed signature sheets were handed in for verification by the regional landowners or parish office.

Along with the great proportion of illiterate people, there also prevailed the unresolved social questions, coupled in many places with low levels of popular awareness; finally, and not least of all, the question arises as to why - since in the provinces nobody was threatening the Slovene language or Slovenian nationality - the people actually signed this notably national-political petition. The answer is not simple, since the signatories also did not represent a uniform layer of the population at the time. At all events, the already persuaded did not need persuading. With regard to some of the lay signatories, who belong to the local intelligentsia or to the ranks of the influential - and who most likely did not count themselves among the Slovenes - we may conjecture that they understood the Slovene demands as part of the revolution which, as such, they had to support. Some were also attracted by the Austrian-style devising of the petition. What are characteristic are their conditional approaches, for, as an addition to the future relations between Austria and Germany - they would respect the resolutions passed by the Austrian parliament. However, once the assertion began to be publicly spread that, later, only those who knew the Slovene language would be eligible for public service among the Slovenes, the number of such signatories was swiftly reduced. A further influence on the signing of the petition - negative, of course, particularly in the towns and among the bureaucracy - was the suppression of the uprising in Prague.

In explaining the signing of the petition by the village inhabitants, we encounter greater difficulties. The assertion that the peasantry simply followed the clergy is foolish, for in 1848 - as can be seen from the results of the elections to the Frankfurt and Vienna parliaments, and from the provincial assemblies - the clergy had no influence on the peasantry. Indeed, they were frequently in opposition to one another! It is, however, sure that those priests who had up till then supported the peasant-farmers in their endeavours to obtain a relaxation or even the abolition of their feudal burden, could count upon the landworkers to heed their persuading. Such priests of the people, most of whom were the children of bondsmen, were by no means few. Several of them, for example Anton Kreft the chaplain in Radgona, were indisputably the tribunes of the folk. As regards the influence of the clergy, however, we cannot comment in those instances when the petition signing was conducted by students from Vienna or Graz, or even by the village folk themselves. On the basis of one of the reports on the work of the signature-collector - the Viennese student of law, Jožef Jerman (? -?), from eastern Dolenjska - we may justifiably conclude that in persuading the people he set out from an anti-feudal standpoint. We are further reinforced in this con-

clusion by the fact that right up to this day, amongst his compatriots, the traditional saying has been preserved: that he did not so much collect signatures for a United Slovenia, but rather that he helped to abolish serfdom. We should also not overlook the fact that the demand for Slovenian administrative control was also attractive to the peasantry, since they would later be able to follow and understand the administrative and judicial procedures, and at the same time their expenses would be fewer since they would not need to hire the services of translators or obscure scribes, who also knew how to extort from the common folk.

The authorities did not support the signing of the petition. The surveillance of the members of the Viennese *Slovenija* group, which was decreed in Ljubljana, did not give the authorities cause for taking measures against the members of the group. Andrej Einspieler (1813–1875), one of the leaders of the Carinthian Slovenes, claims that they were greatly hampered in their work by the local authorities. The bureaucrats in Ljubljana also issued, against the petition, a special poster – Kranjc Kranjcem (Carniolan to Carniolans) – in which they attempted to persuade the people of the region that the petition was unnecessary, warning of the danger of a rupture between the Germans and the Slovenes in Carniola and other provinces with a Slovene population, and even hinting that Carniolans were Carniolans, while their other compatriots were just Slovenes.

One should also not disregard the fact that not all of the most influential Slovenes were in favour of the petition for a United Slovenia. For many, including Dr. Janez Bleiweis – who was considered one of the central figures in Slovenia – the language demands were not contestable; they found it more difficult, however, to come to a decision regarding the demands which, following the unification of all Slovenes with their own parliament, would presume the dissolution of the former division of the Austrian Empire into separate provinces, or else would run counter to court policy with regard to future German-Austrian relations. In the supervision of the signing, some of the elder and higher clergy of the Ljubljana diocese were also included. In Carniola, the process of signing was undoubtedly also disturbed by the outbreaks of unrest which occurred early in June, when the content of the Emperor's patent of 23 May became known. The Emperor had promised the removal of the feudal yoke by the end of the year. The peasantry, however, had expected an immediate and non-payable release from their feudal obligations, although – with the exception of the Croatian example – they had no basis for this expectation. On the contrary, the patents for individual neighbouring provinces, and also the official government notifications, informed

them that feudalism would be ended upon the last day of the year, in a manner to be determined by parliament.

In Styria, the Slovene clergy of the Seckau diocese, which at the time was without a bishop, were greatly committed to the Slovenian side. The same holds true for the Lavanthal Bishop, Anton Martin Slomšek, who had held reservations concerning Majar's outline of the petition - he did not support Illyrism or the demands for closer relations with the Croats - yet later he did actually sign the Vienna petition, which did not support such ideas. In the region of Goriška, the petition met with a favourable response in the grammar schools and in the seminaries. As regards the reactions to the petition by the bishops from the dioceses of Krško, Gorica and Trieste, we have no information. Finally, since not all signatures to the petition have been preserved, a closer assessment of the success of the signing is not possible.

The petition was addressed to the Emperor; however, right from the beginning, the intention was to send the signed petition sheets to Parliament. This can be explained by the fact that at the time when the petition was being conceived, the framework and constitution of Austrian parliamentarian structures was not yet wholly clear. Consequently, and also since the lawyers dominated in the Viennese *Slovenija* group, the petition had to be addressed to the Ruler, as the real legal authority. For some time, they also thought that the ruler would introduce specific reforms to the internal state organization before the time of the state assembly. They intended to present the petition right at the first parliamentary session. As is known, the first date envisaged was 26 June. The longer this term was prolonged, the more drawn-out would be the signing of the petition. By the end of August, the petition sheets had still not been sent to Vienna.

In the Viennese Haus-, Hof- und Staatsarhiv, 51 signed petition sheets are preserved, and presented in book-form: 5 are from Carinthia - all from Rož (Rosenthal), 11 from Carniola - all from east Dolenjska, 1 is from Gorica, while the rest are from Styria. On the basis of the extant petitions and certain other, relatively minor, pieces of information, one may establish with certainty that part of the signed petitions went astray, above all those which should have been sent to Vienna by the Ljubljana Slovene Society. There are also several petitions missing from Carinthia, for it is practically impossible that they would not have been signed by Matija Majar, or by Andrej Einspieler - who, following the punitive transfer of Majar at the beginning of May, undertook the leadership of the Carinthian Slovenes - or by many others. There are also no preserved records of signed petitions by the Viennese Slovenes. It is not possible to say whether those which are

not preserved simply were not sent to Vienna, or whether their fate was the result of the effective cessation of operations by the Slovenija group in 1848, after which they were left in somebody's keeping.

The signed petition sheets were to be presented to Parliament by Fran Miklošič. The State Assembly had been dissolved before it could deal with them.

The Viennese authorities did not fail to take notice of the signing of the petition, particularly not of the range of its extent. As is well known, after the suppression of the revolution, the town of Celje was not granted several of the expected administrative state offices, since during the revolutionary year it had shown itself to be over-inclined towards Slovene separatism.

During the revolutionary year of 1848/49, the ideal of a United Slovenia was not realized. There remained, however, the lasting political demand of the Slovene people, which in 1991 was fulfilled within the limited, and at the time only possible scope. Thereafter, the Viennese authorities accepted the Slovenes as a united Slovene nation, as is best proven by the Slovene edition of the Austrian Official Gazette. The Slovene language, as a school subject, was introduced into the grammar school, and the state published schoolbooks in Slovene for all Slovenian pupils.

The signing of the petition-sheets shows that the movement for a United Slovenia was not the concern of a handful of intellectuals - a claim which may also be encountered in the Slovene literature - but was actually a broad-based popular movement. Already twenty years later, at meetings of the national mass meetings, renewed demands - even more numerous - were being made for the petition.

From 1848 to 1991 this remained one of the permanent demands of the majority of Slovene political parties or movements, both at home, and in economic - and, particularly - political emigration.

Zbirka **Korenine**
Urednik **Marjan Drnovšek**

Stane Granda **PRVA ODLOČITEV SLOVENCEV ZA SLOVENIJO**

Fotografije in dokumenti **Izbral Stane Granda**

Oblikoval **Miljenko Licul**
Studio ZODIAK
Tehnično uredil **Bojan Škilan**
Lektoriral **Janez Kajzer**

Izdala **Založba NOVA REVIJA**
Ljubljana 1999
Zanjo **Niko Grafenauer**

Računalniški prelom **DELO REPROSTUDIO d.d.**
Natisnila **DELO Tiskarna d.d.**
Ljubljana 1999

Izid knjige je denarno podprlo **Ministrstvo za znanost in tehnologijo Republike Slovenije**

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

323.1(497.4)(091)

PRVA odločitev Slovencev za Slovenijo : dokumenti
z uvodno študijo in osnovnimi pojasnili / [[uvodno študijo
in pojasnila napisal ter] fotografije in dokumente izbral]
Stane Granda. - Ljubljana : Nova revija, 1999. - (Zbirka Korenine /
Nova revija)

ISBN 961-6017-84-5
1. Granda, Stane
99817216

KORENINE
nova REVIJA

Marjan Drnovšek
USODNA PRIVLAČNOST
AMERIKE

Bojan Godeša, Ervin Dolenc
IZGUBLJENI SPOMIN NA
ANTONA
KOROŠCA

Katarina Kobilica, Andrej Studen
VOLJA DO DELA JE
BOGASTVO

Igor Grdina, Peter Štih
SPOMINI HELENE
KOTTANNER

Stane Granda
PRVA ODLOČITEV
SLOVENCEV
ZA SLOVENIJO

Stane Granda
PRVA ODLOČITEV
SLOVENCEV